

Ellen G. White Estate

# SKUTKY APOŠŤOLOV



Ellen G. Whiteová



---

# **Skutky apoštolov**

---

**Ellen G. White**

**Copyright © 2021  
Ellen G. White Estate, Inc.**



## **Information about this Book**

### **Overview**

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

### **About the Author**

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

### **Further Links**

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)  
[About the Ellen G. White Estate](#)

### **End User License Agreement**

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby. (See [EGW Writings End User License Agreement](#).)

### **Further Information**

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate at

[mail@whiteestate.org](mailto:mail@whiteestate.org). We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

# Obsah

Information about this Book .....	i
Úvod .....	v
1. kapitola — Boží zámer s cirkvou .....	vii
2. kapitola — Príprava dvanástich učeníkov .....	xii
3. kapitola — Dôležité poslanie .....	xvii
4. kapitola — Turíce .....	xxiii
5. kapitola — Dar Ducha .....	xxx
6. kapitola — Pri chrámevej bráne .....	xxxvi
7. kapitola — Varovanie pred pokrytectvom .....	xliv
8. kapitola — Pred veľradou .....	xlix
9. kapitola — Sedem diakonov .....	lv
10. kapitola — Prvý kresťanský mučeník .....	lxi
11. kapitola — Evanjelium v Samárii .....	lxv
12. kapitola — Z prenasledovateľ a učeník .....	lxxi
13. kapitola — Dni prípravy .....	lxxviii
14. kapitola — Hľadač pravdy .....	lxxxiii
15. kapitola — Vyslobodenie zo žalára .....	xc
16. kapitola — Posolstvo evanjelia v Antiochii .....	xcvii
17. kapitola — Hlásatelia evanjelia .....	civ
18. kapitola — Pôsobenie medzi pohanmi .....	cxi
19. kapitola — Žid a pohan .....	cxviii
20. kapitola — Vyvýšenie kríža .....	cxxvi
21. kapitola — V d'alekých krajinách .....	cxxxii
22. kapitola — Tesalonika .....	cxviii
23. kapitola — Berea a Atény .....	cxliv
24. kapitola — Korint .....	cli
25. kapitola — Listy Tesaloničanom .....	clviii
26. kapitola — Apollo v Korinte .....	clxvi
27. kapitola — Efez .....	clxxiv
28. kapitola — Dni útrap a skúšok .....	clxxx
29. kapitola — Varovné posolstvo .....	clxxxiv
30. kapitola — Vznešený cieľ .....	exc
31. kapitola — Prijaté posolstvo .....	excviii
32. kapitola — Štedrá cirkev .....	ccv

---

33. kapitola — Práca v neľahkých podmienkach . . . . .	ccxii
34. kapitola — Posvätená služba . . . . .	ccxx
35. kapitola — Spása Židom . . . . .	ccxxviii
36. kapitola — Odpadnutie v Galácii . . . . .	ccxxxiv
37. kapitola — Pavlova posledná cesta do Jeruzalema . .	ccxxxviii
38. kapitola — Pavol vo väzení . . . . .	ccxliv
39. kapitola — Súd v Cézarei . . . . .	cclvi
40. kapitola — Pavol sa odvoláva na cisára . . . . .	cclxii
41. kapitola — „Bezmála by si ma presvedčil, . . . . .	cclxv
42. kapitola — Plavba a stroskotanie lode . . . . .	cclxix
43. kapitola — V Ríme . . . . .	cclxxiv
44. kapitola — Cisárov dom . . . . .	cclxxxiii
45. kapitola — Listy z Ríma . . . . .	ccclxxxviii
46. kapitola — Na slobode . . . . .	ccxcviii
47. kapitola — Naposledy vo väzení . . . . .	ccci
48. kapitola — Pavol pred Nerónom . . . . .	ccciiii
49. kapitola — Pavlov posledný list . . . . .	cccvi
50. kapitola — Odsúdený na smrť . . . . .	cccxiv
51. kapitola — Verný pastier . . . . .	cccxvii
52. kapitola — Neochvejný až do konca . . . . .	cccxxvi
53. kapitola — Milovaný Ján . . . . .	cccxxxii
54. kapitola — Verný svedok . . . . .	cccxxxvii
55. kapitola — Premenený milosťou . . . . .	cccxliv
56. kapitola — Patmos . . . . .	cccxlx
57. kapitola — Zjavenie . . . . .	ccclv
58. kapitola — Víťazná cirkev . . . . .	ccclxiv



## Úvod

Piata kniha Novej zmluvy je od najstarších čias známa pod názvom **Skutky apoštolov**, aj keď sa toto označenie v knihe samej nenachádza. Jeden z najstarších rukopisov – **Codex Sinaiticus** – uvádza tento spis pod záhlavím **Skutky** bez zmienky o apoštoloch. To má zrejme svoj dôvod. Kniha **Skutky** mala byť niečím viac než len stručným záznamom o živote a pôsobení dvanástich učeníkov; a nepochybne šlo o širší zámer než len opisne zachytiť významné udalosti zo života štyroch hlavných osobností – Petra, Jakuba, Jána a Pavla.

Knihu **Skutky** napísal obrátený pohan, „*milovaný lekár*“, Lukáš, celej cirkvi – kresťanom zo židovstva i z pohanstva. Ide síce o záznam udalostí za viac ako tridsaťročné obdobie, ale je v ňom plno dôležitých a pre cirkev trvale platných poučení. Z knihy je zrejmé, že kresťan môže aj dnes cítiť prítomnosť toho istého Ducha, ktorý na Turíce tak mocne zapôsobil, že iskra evanjelijného posolstva sa naplno rozhorela. Aj dnešní učeníci môžu konať skutky Ducha Svätého, ktoré konal Peter, Pavol, Jakub a ďalší.

Záver knihy je náhly a nečakaný. Nie je to náhodné. Možno v ňom tušiť zámerný náznak, že rozprávanie sa nekončí a že Božie skutky bude Duch Svätý svojou mocou konať ďalej aj prostredníctvom kresťanov a každé ďalšie pokolenie pridá krásnu a presvedčivú kapitolu ku kapitolám predošlým. Skutky zaznamenané v tejto pozoruhodnej biblickej knihe sú v najvladnejšom zmysle skutkami Ducha, pretože za čias apoštolov sa ako radca a pomocník významných kresťanov objavoval Duch Svätý. Tento Duch na Turíce zostúpil na učeníkov počas modlitby, aby mohli presvedčivo zvestovať evanjelium. Siedmi osvedčení muži boli „*plní Ducha a múdrosti*„. Bol to Duch Svätý, kto povolal Saula, prijal pohanov do cirkvi, Barnabáša a Saula oddelil pre misijné dielo, prejavil sa v jeruzalemskej rade i pri Pavlových misijných cestách. Bol to Duch Svätý, kto neskôr podoprel veriacich a ochránil ich pred poblúdením,

keď ich tiesnil útlak zo strany Rimanov a Židov ([Skutky apoštolov 6,3](#); [9,17](#); [10,44-47](#); [3,2-4](#); [15,28](#); [16,6.7](#)).

- [8] Kniha **Skutky apoštolov** je jednou z posledných kníh E. G. Whiteovej. Vyšla niekoľko rokov pred jej smrťou. Je to jedno z najvýznamnejších diel z jej plodného pera. Každý čitateľ v ňom nájde svetlo pre svoj kresťanský život viery. Posolstvo knihy oslovuje dnesok a jeho platnosť je zrejmá z úsilia, s akým sa spisovateľka snaží ukázať, že v našom veku sa Božia moc prejaví ešte výraznejšie, než sa prejavila na Turíce. V závere evanjelijnej misie bude moc Ducha Svätého ešte zjavnejšia než na jej začiatku.

Sprístupniť čitateľovi plastické zobrazenie slávnych udalostí ranej cirkvi a súčasne ho varovať pred satanskými nástrahami je úprimným želaním a modlitbou vydavateľov.

## 1. kapitola — Boží zámer s cirkvou

[9]

Boh ustanovil cirkev, aby prostredníctvom nej viedol ľudí k spáse. Zmyslom jej existencie je služba; jej poslaním je zvestovať svetu evanjelium. Cirkev mala podľa pôvodného zámeru od samého začiatku odzrkadľovať Božiu dokonalosť a moc. Jej členovia, ktorých Boh „povolal z tmy do svojho obdivuhodného svetla,, (1. Petra 2,9), majú zjavovať jeho slávu. Cirkev je klenotnica plná bohatstva Kristovej milosti; skrze cirkev bude nakoniec dokonalá vznešenosť Božej lásky zjavná aj „kniežatstvám a mocnostiam v nebesiach,, Efezským 3,10.

V Písme je mnoho obdivuhodných zasl'úbení o cirkvi: „*Môj dom sa bude volat' domom modlitby pre všetky národy,, Izaiáš 56,7. „Udelím požehnanie im i okoliu svojho pahorku a zošlem dážď v primeraný čas. Budú to požehnané dažde!... Zriadim pre nich slávny sad a nebudú už zachvátení hladom v krajine, nebudú znášat' potupovanie od pohanov. Potom poznajú, že ja, Hospodin, ich Boh, som s nimi a že oni, dom Izraela, sú mojím ľudom – znie výrok Hospodina Pána. A vy, moje stádo, ste ovcami mojej pastvy a ja som váš Boh – znie výrok Hospodina Pána,, Ezechiel 34,26.29-31.*

„*Vy ste moji svedkovia – znie výrok Hospodinov – a moji sluho-  
via, ktorých som vyvolil, aby ste poznali a verili mi, aby ste pochopili,  
že som to ja. Predo mnou nebol utvorený Boh a ani po mne nebude.  
Ja, ja som Hospodin a okrem mňa nieto Spasiteľ'a. Ja som to pred-  
povedal, zachránil som a rozhlásil som to; a nebolo u vás cudzieho  
boha. Vy ste moji svedkovia – znie výrok Hospodinov – a ja som  
Boh., „Ja, Hospodin, povolal som t'a k spáse, uchopil som t'a za  
ruku a stvárnil, určil som t'a ľudu za sprostredkovateľ'a zmluvy a  
za svetlo národom, aby si otváral oči slepým a vyvádzať väzňov zo  
žalára a z väzenia tých, čo sedia vo tme,, Izaiáš 43,10-12; 42,6-7.*

„*V príhodnom čase som t'a vyslyšal, v deň spásy som ti pomohol,  
utvoril som t'a a dal som t'a za sprostredkovateľ'a zmluvy národom:  
aby si obnovil krajinu a do vlastníctva odovzdal spustošené dedič-  
stvá; aby si povedal sputnaným: Vyjdite! a tým, čo sú v tme: Zjavte*

[10] *sa! Budú pást' popri cestách a ich pastvy budú na všetkých holinách. Nebudú lačniet' ani žízniť, neraní ich horúčava ani slnce, lebo ich poženie ten, čo sa zľutúva nad nimi; povedie ich popri prameňoch vôd. A všetky svoje vrchy zmením na cesty a moje hradské budú vysoké...*

*Jasajte nebesá; zaplesaj zem! Dajte sa do jasotu, vrchy, lebo Hospodin potešil svoj ľud a zmiloval sa nad svojimi biednymi. Ale Sion povedal: Opustil ma Hospodin a Pán zabudol na mňa! Či zabudne žena na svoje nemluvňa a nezľutuje sa nad synom, ktorého zrodila? Keby ony aj pozabudli, ja na teba nezabudnem. Ajhl'a, do dlaní som si t'a vyryl, tvoje hradby sú ustavične predo mnou., [Izaiáš 49,8-16](#).*

Cirkev je Božia pevnosť, Božie útočiské mesto, ktoré Boh udržuje v odbojnom svete. Každá zrada spáchaná na cirkvi je spáchaná na tom, ktorý vykúpil ľudstvo krvou svojho jednorodeného Syna. Veriaci ľudia od začiatku tvorili Božiu cirkev na zemi. Pán mal v každej dobe svojich strážcov, ktorí svojim súčasníkom prinášali spoľahlivé svedectvo o svojej viere. Títo strážcovia oznamovali varovné posolstvo a keď na Boží pokyn mali svoju výzbroj odložiť, službu prevzali iní. Boh uzavrel s týmito svedkami zmluvu, čím pozemskú cirkev spojil s nebeskou. Poslal svojich anjelov, aby slúžili jeho cirkvi, a jeho ľud nemohli premôcť ani brány pekla.

Boh zachoval svoju cirkev v stáročiach prenasledovania, bojov a temnoty. Bez jeho vedomia nespadol na ňu ani mrak. Proti jeho dielu nepovstal jediný odporca, o ktorom by vopred nebol vedel. Všetko sa udialo tak, ako predpovedal. Boh svoju cirkev neopustil, ale všetko, čo sa malo stať, oznámil v prorockom slove, a čokoľvek mali proroci z vnuknutia jeho Ducha predpovedať, sa aj stalo. Všetky Božie zámery sa splnia. Jeho zákon súvisí s jeho trónom a nijaká moc zla ho nezničí. Pravda pochádza od Boha a on nad ňou strážne bdie; ona zvíťazí napriek všetkým protiventstvám.

V dobách duchovnej temnoty sa Božia cirkev podobala mestu na vrchu. V priebehu stáročí sa v nej z pokolenia na pokolenie rozvíjalo čisté nebeské učenie. Nech by sa cirkev javila akokoľvek slabá a chybujúca, Boh predsa práve jej zvláštnym spôsobom venuje svoju zvrchovanú pozornosť. Ona je javiskom jeho milosti, kde s radosťou zjavuje svoju moc, ktorá pretvára srdcia.

Kristus sa spýtal: „Čomu pripodobníme kráľovstvo Božie, alebo v akom podobenstve ho predstavíme?“, [Marek 4,30](#). Svetské kráľovstvá nemohol použiť za podobenstvo. V spoločnosti nenašiel nič, k čomu by Božie kráľovstvo prirovnal. Pozemské kráľovstvá vládnu prevahou svojich ozbrojených síl; z Kristovho kráľovstva je však vylúčená každá svetská zbraň a každý donucovací prostriedok. Toto kráľovstvo chce ľuďi povzniesť a zušľachtiť. Božia cirkev je miestom svätého života, má rozmanité dary a obdarená je Duchom Svätým. Jej členovia majú nachádzať svoje šťastie v obšťastňovaní tých, ktorým pomáhajú a ktorým prinášajú požehnanie. [11]

Obdivuhodné je dielo, ktoré Pán chce vykonať skrze svoju cirkev, aby jeho meno bolo oslávené. Názorne to vystihuje Ezechielovo videnie liečivej rieky: „*Táto voda tečie do východnej oblasti a steká k Arábe. Keď sa vleje do mora so slanou vodou, jeho vody sa uzdravia. Každá živá bytosť, ktorá sa hýbe tam, kam príde rieka, bude žiť... Na oboch brehoch rieky vyrastú rozličné ovocné stromy; ich lístie nezvädne, ani ich ovocie sa nepominie. Každý mesiac budú rodiť nové, lebo voda rieky vyteká zo svätyne. Ovocie stromov bude slúžiť za pokrm a ich lístie na lieky*“, [Ezechiel 47,8-12](#).

Boh od začiatku koná skrze svoj ľud to, čo malo byť svetu na požehnanie. V Jozefovi dal starým Egyptanom zdroj života. Jozefova čestnosť zachránila život celého národa. Boh prostredníctvom Daniela zachránil život všetkým babylonským mudrcom. Tieto príklady záchrany sú nám názorným poučením; zobrazujú duchovné požehnania ponúknuté svetu v spojení s Bohom, ktorého Jozef a Daniel vzývali. Každý, v koho srdci býva Kristus, každý, kto chce svetu predstaviť Božiu lásku, je Božím spolupracovníkom v diele, ktoré je ľudstvu požehnaním. Z každého, kto Spasiteľovu milosť sprístupňuje iným, vychádza prúd duchovného života.

Boh si vyvolil Izraelcov, aby skrze nich zjavil ľuďom svoju povahu. Chcel, aby každý z nich bol na svete ako studňa spásy. Im boli zverené nebeské posolstvá, zjavenie Božej vôle. V raných dejinách Izraela sa národy sveta svojím hriešnym životom pripravili o poznanie Boha. Kedysi ho síce poznali, no „*neoslavovali ho ako Boha, a nedakovali mu, ale mudrovaním upadli do prevrátenosti a ich nerozumné srdce sa zatemnilo*“, [Rimanom 1,21](#). Boh ich však vo svojom milosrdenstve nevyhubil. Prostredníctvom svojho vyvoleného národa im chcel poskytnúť príležitosť, aby ho mohli znova poznať.

[12] Učením o obetnej službe mal byť Kristus vyvýšený pred všetkými národmi, aby všetci, čo naňho pohliadnu, nezahynuli. Kristus bol základom židovského poriadku. Celý súbor predobrazov a symbolov bol vlastne zhusteným proroctvom o evanjeliu, predstavením celého reťazca prísl'ubov vykúpenia.

Izraelci však pozabudli na vznešené povolanie byť Božími zástupcami. Zabudli na Boha a nesplnili svoje sväté poslanie. Požehnanie, ktoré prijali, neprinášalo svetu nijaký úžitok. Všetky prednosti využívali na vlastnú slávu. Uzavreli sa pred svetom, aby unikli pokušeniu. Príkazy, ktorými Boh Izraelcom obmedzil styk s modloslužobníkmi, aby neboli v pokušení prijímať zvyklosti pohanov, stali sa im zámienkou na to, aby medzi seba a všetky ostatné národy postavili deliaci múr. Voči Bohu sa previnili tým, že nesplnili poslanie, ktoré od nich požadoval, a voči blíznym zhrešili tým, že ich nepoučili o duchovnej ceste, ani im nedali svätý príklad.

Kňazi a predstavení zotrvali pri svojom zaužívanom obradníctve. Boli spokojní so svojím zákonnickým náboženstvom, a preto nevedeli zvestovať iným ľuďom nebeské životodarné pravdy. Nazdávali sa, že si vo všetkom vystačia vlastnou spravodlivosťou, a nechceli, aby do ich náboženstva prenikol nejaký nový prvok. Božiu blahosklonnosť voči ľuďom nechápali ako nezaslúžený dar, ktorý nie je od ľudí nijako závislý, ale ako zaslúženú odmenu za vykonané dobré skutky. Viera, ktorá sa prejavuje láskou a zušľachtuje dušu, sa nezlučovala s kultovým a zákonnickým náboženstvom farizejov.

Boh povedal o Izraelovi: *„Zasadil som t'a ako šľachetnú révu, samé pravé semä, ako si sa však zvrhla na cudzí divý vinič!„* [Jeremiáš 2,21](#). *„Izrael je bujný vinič, nesie ovocie rovné sebe„* [Hozeáš 10,1](#). *„A teraz obyvatelia Jeruzalema a mužovia judskí rozsúd'te, prosím, medzi mnou a mojou vinicou! Čo ešte bolo treba spraviť na mojej vinici, čo by som nebol na nej urobil? Prečo doniesla trpčiaky, keď som čakal, že donesie hrozno? Teraz však chcem vám oznámiť, čo urobím svojej vinici: odstránim jej ohradu a spasú ju; zborím jej múr a pošliapu ju. Pripravím jej rýchly koniec: nebude zrezaná ani okopaná, prerastie bodľacím a trnám. Oblakom však prikážem, aby ju neskrápali dažďom. Lebo vinicou Hospodina mocností je dom Izraela a mužovia judskí sú jeho pôvabnou výsadbou. On čakal na právo a tu, hľ'a, prelievanie krvi, na spravodlivosť, a tu, hľ'a, volanie o pomoc„* [Izaiáš 5,3-7](#). *„Slabé ste neposilňovali a choré neliečili,*

*poranené neobväzovali a porozháňané nezavracali, ani stratené nevyhl'adávali, ale ovládali ste ich mocou a násilím., Ezechiel 34,4.*

Židovskí vodcovia sa pokladali za dostatočne múdrych, než aby potrebovali poučenie od Krista. Mysleli si, že sú celkom spravodliví, než aby boli odkázaní na spásu od neho. Nazdávali sa, že sú dost' vznešení, než aby stáli o česť, ktorú im ponúkal on. Spasiteľ sa od nich odvrátil a výsady, ktoré znevážili, ako aj dielo, ktorým opovrhli, zveril iným. Božia sláva sa musí zjaviť, Božie slovo sa musí presadiť. Na svete sa musí vybudovať Kristovo kráľovstvo. Božiu spásu treba zvestovať po celom svete. Učeníci boli povolaní konať práve to, čo židovskí vodcovia nevykonali.

[13]

## 2. kapitola — Príprava dvanástich učeníkov

Kristus si na šírenie svojho diela nevyhl'adal učeních a výrečných členov židovskej veľrady, ani rímsku moc. Obišiel samospravodlivých židovských učiteľov a vybral si pokorných, neučeních mužov, aby zvestovali pravdy, ktoré mali pohnúť svetom. Týchto ľudí hodlal vzdelávať a pripraviť ako budúcich predstaviteľov svojej cirkvi. Neskôr mali zasa oni vychovávať ďalších a posielat' ich do sveta s evanjelijským odkazom. Ak chceli mať v práci úspech, museli dostať moc Ducha Svätého. Evanjelium sa nemalo zvestovať mocou ľudskej múdrosti, ale mocou Božou.

Tri a pol roka vzdelával učeníkov najväčší Učiteľ, aký na svete vôbec bol. Svojím osobným stykom a spoločenstvom s nimi ich Kristus pripravoval na službu v jeho diele. Deň čo deň chodili a zhovárali sa s ním, počúvali jeho útešné slová, keď oslovoval unavených a preťažených, a videli prejavy jeho moci, ktorou pomáhal chorým a trpiacim. Občas ich učil pri spoločnom posedení na úbočí vrchu, inokedy im zjavoval tajomstvo Božieho kráľovstva na brehu jazera, alebo pri chôdzi. Kdekoľvek sa Božiemu posolstvu otvárali srdcia, odhaľoval pravdy o ceste spasenia. Učeníkom neprikazoval robiť to, či ono, ale povedal: „*Nasledujte ma!*“, Chodili s ním po osadách a mestách, aby videli, ako učí ľudí, putovali s ním z miesta na miesto, jedávali s ním skromný pokrm; občas mávali aj hlad a bývali unavení ako on. Boli s ním v rušných uliciach, na pobreží i v púštnej samote. Mali možnosť pozorovať ho v každej životnej situácii.

Ustanovenie dvanástich bolo prvým krokom k založeniu cirkvi, ktorá mala po Kristovom odchode pokračovať v jeho pozemskom diele. O tejto udalosti čítame: „*Potom vystúpil na vrch, zavolať si tých, ktorých sám chcel. A oni prišli k nemu. Vtedy ustanovil si dvanástich, aby boli s ním a aby ich posielal kázat'*“, [Marek 3,1;13,14](#).

Aký to dojímavý výjav! Pozorujme nebeský Majestát v kruhu dvanástich, ktorých si vyvolil! Práve ich hodlá uviesť do diela. Pomocou týchto inak slabých, no jeho slovom posilnených a jeho



duchom vyzbrojených pomocníkov chce sprístupniť spásu všetkým ľuďom.

Boh i anjeli s potešením hľadeli na túto scénu. Otec vedel, že z týchto ľudí bude vyžarovať nebeské svetlo a že z ich svedeckých slov o jeho Synovi bude zaznievať ozvena z pokolenia na pokolenie až do konca času. Učeníci mali ísť do sveta ako Kristovi svedkovia a ľudom hlásať, čo pri svojom Pánovi videli a počuli. Ich poslanie bolo tou najvýznamnejšou službou, k akej boli ľudia kedy povolaní. Dôležitejšie bolo už len poslanie Kristovo. Mali byť Božími spolupracovníkmi v diele záchrany ľudstva. Podobne ako v Staršej zmluve dvanásti patriarchovia predstavovali Izrael, tak dvanásti učeníci predstavovali evanjelijnú cirkev.

Kristus za svojho pozemského pobytu začal búrať deliaci múr medzi Židmi a pohanmi a zvestovať spásu celému ľudstvu. Hoci bol Žid, bez zábran sa stretával so Samaritánmi a pri styku s týmto znevažovaným národom neuznával farizejské zvyklosti svojich súkmeňovcov. Občas prenocoval pod strechou týchto opovrhovaných ľudí, jedol pri ich stole a učil na ich uliciach.

Spasiteľ chcel svojim učeníkom objasniť pravdu o búraní „*priehradného múru*“, medzi Izraelom a ostatnými národmi – pravdu o tom, že „*pohania skrze evanjelium sú spoludedičmi*“, ako Židia a „*spoluúčastníkmi na zaslúbeniach v Kristovi*“, [Efezským 2,14;3,6](#). S touto pravdou ich čiastočne oboznamoval už vtedy, keď v Kafarnaume odmenil vieru stotníka a keď obyvateľom Sicharu zvestoval evanjelium. Ešte jasnejšie sa to prejavilo vtedy, keď navštívil Feníciu a uzdravil dcéru kanaánskej ženy. Tieto skúsenosti pomohli učeníkom pochopiť, že medzi tými, čo si podľa mienky mnohých spásu nezaslúžia, nájdu sa ľudia, ktorí po svetle pravdy dychtia.

Takto chcel Kristus učeníkom objasniť pravdu, že v Božom kráľovstve nieta nijakých územných hraníc, nijakých spoločenských tried a nieta ani aristokracie. Posolstvo o Spasiteľovej láske musia teda zvestovať všetkým národom. Oni však len neskôr plne pochopili, že Boh stvoril „*z jednej krvi všetky pokolenia ľudské, aby obývali celý povrch Zeme; stanovil určité časy a hranice ich prebývania, aby hľadali Boha, či by ho azda nenahmatali a nenašli. Ved' on predsa nie je ďaleko od nikoho z nás*“, [Skutky apoštolov 17,26.27](#).

[15]

[16] Kristovi učeníci sa jeden od druhého veľmi líšili. Mali sa stať učiteľmi sveta, a pritom mali značne rozdielne povahy. Ak mali títo ľudia s takými odlišnými povahovými rysmi a návykmi úspešne pokračovať v diele, ku ktorému boli povolaní, museli dospieť k jednote zmýšľania, cítenia a konania. Práve preto ich Kristus chcel zjednotiť predovšetkým so sebou. Túto túžbu vyjadril svojmu Otcovi prosbou, „*aby všetci jedno boli, ako ty, Otče, si vo mne a ja som v tebe, aby aj oni boli v nás, aby aj svet uveril, že si ma ty poslal. A slávu, ktorú si ty dal mne, ja som dal im, aby boli jedno, ako my jedno sme. Ja v nich a ty vo mne, aby boli dokonale jedno, aby svet poznal, že si ma ty poslal a miloval si ich, ako si mňa miloval.*“, [Ján 17,21-23](#). Kristus stále prosil o to, aby ich pravda posvätila; modlil sa v plnej istote, lebo vedel, že o tom vyšiel všemohúci rozkaz už pred stvorením sveta. Vedel, že evanjelium o kráľovstve sa bude hlásať na svedectvo všetkým národom; vedel, že pravda vyzbrojená všemohúcnosťou Ducha Svätého zvíťazí v boji so zlom a že skrvavená zástava jedného dňa víťazne zaveje nad jeho nasledovníkmi.

Spasiteľova pozemská služba sa chýlila k záveru a bolo zrejmé, že Kristus sa čoskoro musí s učeníkmi rozlúčiť. Keďže oni budú v diele pokračovať, bez jeho osobného dohľadu, snažil sa ich povzbudiť a pripraviť na budúcnosť. Neutešoval ich nejakými falošnými nádejami. Akoby čítal v otvorenej knihe, vedel, čo sa stane. Čoskoro nadíde chvíľa lúčenia a on ich necháva ako ovce medzi vlkami. Ľudia ich budú prenasledovať, vypovedia ich zo synagóg a uvrhnú do väzenia. Vedel, že podaktorí z nich budú musieť svedectvo o ňom ako Mesiášovi zaplatiť životom. Niečo z toho im povedal; pri zmienke o ich budúcnosti hovoril totiž otvorene a jasne. V nastávajúcich skúškach sa mali rozpamätat' na jeho slová a nájsť v nich posilu pre svoju vieru v neho ako Vykupiteľa.

Zazneli aj slová nádeje a povzbudenia. Povedal im: „*Nech sa vám srdce nestrachuje! Verte v Boha a verte vo mňa! V dome môjho Otca je mnoho príbytkov; keby nebolo tak, či by som vám bol povedal: Idem vám pripraviť miesto a keď odídem a pripravím vám miesto, zase prídem a poberiem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja? A cestu, kam idem, znáte.*“, [Ján 14,1-4](#). Inak povedané: Pre vás som prišiel na svet, pre vás som pracoval a aj po svojom odchode budem stále o vás starostlivo dbať. Prišiel som na svet zjaviť vám

seba samého, aby ste mohli veriť. Idem k svojmu i k vášmu Otcovi, aby som spolu s ním pracoval pre vás.

„Veru, veru vám hovorím: Kto verí vo mňa, tiež bude konať skutky, ktoré ja konám, áno, ešte väčšie bude konať, pretože ja idem k Otcovi,„ [Ján 14,12](#). Kristus tým nemienil, že učeníci budú usilovnejší, než bol on, ale že ich dielo bude rozsiahlejšie. Nemal na zreteli len divotvorné skutky, ale všetko, čo sa bude diať mocou Ducha Svätého. Povedal: „*Keď však príde Radca, ktorého vám ja pošlem od Otca, Duch pravdy, ktorý vychádza od Otca, bude svedčiť o mne, a aj vy budete svedčiť, pretože ste od začiatku so mnou,„* [Ján 15,26.27](#).

[17]

Tieto slová sa pozoruhodne splnili. Po zoslaní Ducha Svätého prenikla učeníkov taká láska ku Kristovi, ako aj k tým, za ktorých zomrel, že pod vplyvom ich slov a modlitieb tvrdé srdcia poslucháčov mäkli. Hovorili v moci Ducha a jej pôsobením sa obrátilo tisíce ľudí.

Vplyv učeníkov ako Kristových zástupcov na svet mal byť trvalý. Ich prostota im v tomto ohľade nemala byť nijakou prekážkou; naopak, ich vplyv mala len posilniť, pretože poslucháči nebudú myslieť na nich, ale na Spasiteľa, ktorý, aj keď neviditeľný, s nimi stále spolupracuje. Obdivuhodné učenie apoštolov, ich pôsobivé a spoľahlivé slová presvedčia každého, že to, čo robia, nekonajú vlastnou silou, ale Kristovou mocou. Vo všetkej pokore vyhlásia, že ten, ktorého Židia ukrižovali, je Knieža života, Syn živého Boha, a že v jeho mene vykonali podobné skutky, aké konal on.

Spasiteľ sa vo svojom rozlúčkovom rozhovore s učeníkmi večer pred ukrižovaním ani slovom nezmenil o pretrpenom príkorí, ani o tom, čo ho ešte čaká. Nehovoril o ponížení, ktoré podstúpi, ale upozornil na to, čo posilní ich vieru. Preto im pripomenul radosť, ktorá očakáva víťaza. Tešilo ho vedomie, čo pre svojich nasledovníkov mohol už vykonať, a urobí ešte viac, než im sľúbil. Z neho bude totiž prúdiť láska a súcitiť, aby sa očistila svätyňa srdca a aby sa v ľuďoch stvárnila jeho povaha. Sľúbil, že jeho pravda vyzbrojená mocou Ducha pôjde slávne vpred a zvíťazí.

Spasiteľ dodal: „*Toto som vám povedal, aby ste mali pokoj vo mne. Na svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet,„* [Ján 16,33](#). Kristus neochabol, ani nebol sklúčený a jeho učeníci mali prejavovať rovnako neochvejnú vieru. Mali pracovať tak, ako pracoval on, a spoliehať sa na jeho moc. Aj keď budú cestou narážať na

prekážky zdanlivo neprekonateľné, z jeho milosti musia ísť vpred, nikdy nesmú zúfať, ale všetko nádejne očakávať.

[18] Kristus dokončil dielo, ktoré mal vykonať. Vyvolil si tých, čo v začatej práci medzi ľuďmi budú pokračovať. Povedal: *„Som oslávený v nich. Už nie som na svete, ale oni sú vo svete a ja idem k tebe. Otče Svätý, tých, ktorých si mi dal, zachovaj vo svojom mene, aby boli jedno ako my., „Nielen za týchto prosím, ale aj za tých, ktorí pre ich slovo uveria vo mňa, aby všetci jedno boli... Ja v nich a ty vo mne, aby boli dokonale jedno, aby svet poznal, že si ma ty poslal a miloval si ich, ako si mňa miloval.,* [Ján 17,10.11.20.23.](#)

### 3. kapitola — Dôležité poslanie

[19]

Kristova smrť vzala učeníkom takmer všetku odvahu. Ich Majstra ľudia zavrhli, odsúdili a ukrižovali. Kňazi a poprední muži výsmešne vraveli: *„Iných zachraňoval, sám seba nemôže zachrániť. Je kráľom Izraela; nech teraz zostúpi z kríža a uveríme v neho.“*, [Matúš 27,42](#). Učeníkom zapadlo slnko nádeje a v srdci im zavládla temná noc. Stále opakovali: *„My sme dúfali, že on vykúpi Izrael.“*, [Lukáš 24,21](#). Osamelým a skormúteným učeníkom prichádzali na myseľ jeho slová: *„Lebo keď toto robia so zeleným stromom, čo sa stane so suchým?.“*, [Lukáš 23,31](#).

Ježiš sa viackrát snažil poodhaliť učeníkom budúcnosť, ale oni o jeho slovách príliš neuvažovali. A práve preto ich Ježišova smrť tak prekvapila. Keď sa neskôr ohliadli do minulosti a poznali následky svojej nevery, boli veľmi skormútení. Po ukrižovaní neverili, že Kristus vstane z mŕtvych. On im síce jasne povedal, že na tretí deň vyjde z hrobu, no oni boli tak zmätení, že nechápali, čo tým mienil. Pre túto svoju nechápavosť zostali v hodine jeho smrti celkom zúfalí. Prežívali trpké sklamanie. Ich viera nevedela preniknúť cez mračná, ktorými im satan zastrel obzor. Všetko im pripadalo temné a tajomné. Koľko utrpenia si mohli ušetriť, keby boli verili Spasiteľovým slovám!

Učeníci tiesnení zármutkom, žiaľom a zúfalstvom sa zišli v hornej sieni. V obave, že ich môže stihnúť rovnaký úděl ako ich milovaného Učiteľa, bezpečne zavreli dvere na závoru. A práve tu sa im po svojom zmŕtvychvstaní zjavil Spasiteľ.

Kristus sa ešte štyridsať dní zdržiaval na zemi, pripravoval učeníkov na dielo, ktoré im zveril, a objasňoval im to, čo dosiaľ nevedeli pochopiť. Hovoril im o proroctvách, ktoré sa týkali jeho príchodu, zmienil sa o tom, ako ho Židia zavrhnú, i o svojej smrti a poukázal na to, že tieto proroctvá sa dopodrobna splnili. Pripomenul im, že z naplnenia proroctiev môžu čerpať istotu o moci, ktorá ich bude v ďalšej práci sprevádzať. V Písme čítame: *„Vtedy im otvoril myseľ, aby porozumeli Písmu, a povedal im: Tak je napísané, že*

[20] *Mesiáš bude trpieť a tretieho dňa vstane z mŕtvych a v jeho mene sa bude všetkým národom, počnúc od Jeruzalema hlásať pokánie na odpustenie hriechov.*, K tomu dodal: „*Vy ste toho svedkami.*“, [Lukáš 24,45-48](#).

Počas tých niekoľkých dní, čo Kristus bol medzi nimi, učenci získali novú skúsenosť. Keď počuli, ako im ich milovaný Majster vysvetľoval Písmo vo svetle všetkého toho, čo sa udialo, ich viera v neho sa upevnila. Dospeli k tomu, že mohli povedať: „*Viem, komu som uveril.*“, [2. Timoteovi 1,12](#). Začali si uvedomovať podstatu i rozsah svojho poslania a pochopili, že ľuďom majú zvestovať pravdy, ktoré im boli zverené. Svetu musia svedčiť o udalostiach Kristovho života, o jeho smrti a zmŕtvychvstaní, o proroctvách, ktoré to všetko predpovedali, o tajomstvách plánu spasenia a o Ježišovej odpúšťajúcej moci. Musia hlásať evanjelium pokoja a spásy skrze pokánie a Spasiteľovu moc.

Kristus pred svojím nanebovstúpením poveril učeníkov zvestným poslaním. Oznamoval im, že majú byť vykonávateľmi jeho vôle, v ktorej svetu odkázal poklady večného života. Akoby im povedal: Boli ste svedkami môjho obetavého života v záujme sveta, videli ste, čo som pre Izrael vykonal. A hoci môj ľud nechcel prísť ku mne, aby získal život, a kňazi a poprední muži naložili so mnou, ako sami chceli, a aj napriek tomu, že ma zavrhl, budú mať novú príležitosť prijať Božieho Syna. Videli ste, že som prijal všetkých, čo vyznali svoje hriechy. Kto príde ku mne, toho neodvrhnem. Vám, moji učeníci, zverujem toto posolstvo o milosti. Treba ho oznámiť Židom i pohanom – najprv však Izraelovi, potom všetkým národom, jazykom a ľuďom. Tí, čo uveria, budú tvoriť jednu cirkev.

Evanjelijné poslanie je veľkou misijnou chartou Kristovho kráľovstva. Učeníci sa mali všemožne usilovať o záchranu hynúcich a všetkým oznamovať pozvanie milosti. Nemali čakať, kým ľudia prídu k nim; s posolstvom mali ísť k ľuďom sami.

Zverené dielo mali učeníci konať v Kristovom mene. Slovam i skutkami mali obracať pozornosť ľudí na meno, v ktorom je životodarná moc, ktorá môže hriešnikov zachrániť. Ich viera musí kotviť v tom, ktorý je zdrojom milosti a moci. V jeho mene mali prosiť Otca a byť vypočutí. Mali krstiť v mene Otca, Syna a Ducha Svätého. Kristovo meno im malo byť heslom, poznávacím znamením, spojivom, normou konania a zdrojom úspechu. V Božom kráľovstve

nemalo byť uznané nič, na čom nie je Kristovo meno. Keď Kristus povedal svojim učeníkom, aby v jeho mene šli a všetkých, čo v neho uveria, privádzali do cirkvi, poučil ich o potrebe jednoduchosti. Čím menej budú dbať o nápadnosť a okázalosť, tým blahodarnejší bude ich vplyv. Učeníci majú hovoriť tak jednoducho, ako hovoril Kristus, a svojim poslucháčom majú hlboko do pamäti vštepovať to, čo ich naučil Kristus. [21]

Spasiteľ nepovedal svojim učeníkom, že budú mať ľahkú prácu, ale upozornil ich na rozsiahle sprisahanie zla, ktoré bude proti nim. Budú musieť bojovať „s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach,„ [Efezským 6,12](#). V tomto boji však nebudú osamotení. Ubezpečil ich, že on bude s nimi, a ak budú napredovať vierou, zaštití ich sám Všemohúci. Povzbudil ich, aby boli odvážni a zdatní, pretože s nimi bude ten, ktorý svojou mocou prevyšuje anjelov – sám Veliteľ nebeských vojsk. O všetko sa postaral tak, aby svoju prácu mohli vykonať, a zodpovednosť za jej úspech prevzal sám. Pokiaľ budú dbať na jeho slovo a budú spolupracovať s ním, nemôžu byť porazení. Vyzval ich: Chod'te do najodľahlejších končín obývaného sveta v istote, že aj tam budem s vami. Pracujte vo viere a dôvere, že vás nikdy neopustím. Stále budem s vami a pomôžem vám splniť povinnosti. Budem vás viesť, potešovať, posväcovať a podopierať. Pomôžem vám povedať to, čo pozornosť ľudí obráti k nebesám.

Kristova obeť pre spásu ľudstva bola dokonalá a úplná, splnila podmienku vykúpenia. Spasiteľ vykonal dielo, pre ktoré prišiel na svet. Získal kráľovstvo. Vydobyl kráľovstvo – vyrval ho z moci satana a stal sa dedičom všetkého. Pripravoval sa na cestu k Božiemu trónu, kde prijme poctu nebeského zástupu. Vo svojej neobmedzenej moci prikázal učeníkom: „*Chod'te teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého, a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta,„* [Matúš 28,19.20](#).

Skôr ako sa s učeníkmi rozlúčil, znova im objasnil podstatu svojho kráľovstva. Pripomenul im to, čo im už predtým objasnil, že na svete nehodlá založiť časné kráľovstvo. Neprišiel ako pozemský vládca zasadiť na Dávidov trón. Na otázku učeníkov: „*Pane, či v tomto čase obnovíš Izraelovi kráľovstvo?* odpovedal: *To nie je vaša vecou zvedieť časy alebo jednotlivé doby, ktoré si Otec uložil*

do svojej vlastnej moci,, [Skutky apoštolov 1,6.7](#). Nebolo treba, aby do budúcnosti videli ďalej, než koľko im z nej svojím zjavením poodhalil. Ich poslaním bolo zvestovať evanjelium.

[22] Učeníci musia teraz zostať bez Kristovej viditeľnej prítomnosti; budú však obdarení novou mocou. Dostanú plnosť Ducha Svätého a v jeho moci splnia svoje poslanie. Spasiteľ povedal: „*Posielam na vás zasľúbenie Otcovo. Vy však zostaňte v meste, dokiaľ nebudete vystrojení mocou z výsosti,*„ [Lukáš 24,49](#). „*Ján krstil vodou, ale vy o niekoľko dní budete pokrstení Duchom Svätým.*„ „*Prijmite moc Ducha Svätého, ktorý zostúpi na vás, a budete mi svedkami aj v Jeruzaleme, aj po celom Judsku, aj v Samárii a až do posledných končín zeme,*„ [Skutky apoštolov 1,5.8](#).

Spasiteľ vedel, že nijaké dôvody, nech by boli akokoľvek logické, zatvrdnuté srdcia neobmäkčia, lebo kôrou svetského zmýšľania a sebeckta nepreniknú. Vedel, že jeho učeníci musia byť obdarení mocou z neba. Evanjelium zapôsobí len vtedy, keď ho budú zvestovať vrúcne srdcia a horlivé ústa na základe živého poznania toho, ktorý je cesta, pravda a život. Práca zverená učeníkom si od nich vyžiada veľké úsilie, pretože príval zla proti nim rastie a mohutnie. Vládca temných síl je bdely a odhodlaný a Kristovi nasledovníci môžu za pravdu bojovať len mocou, ktorú im Boh zošle prostredníctvom svojho Ducha.

Kristus povedal svojim učeníkom, aby začali pracovať v Jeruzaleme. Toto mesto bolo javiskom jeho obdivuhodnej obete za ľudstvo. Tam žil ako človek, stretával sa a hovorieval s ľuďmi, no len málokto tušil, ako blízko bolo nebo k zemi. Tam ho odsúdili a ukrižovali. V Jeruzaleme mnohí tajne uverili, že Ježiš Nazaretský je Mesiáš; a mnohí pochopili, že kňazi a prední muži ich oklamali. Týmto ľuďom bolo treba zvestovať evanjelium. Mali počuť výzvu, aby sa kajali. Učeníci im mali objasniť predivnú pravdu, že odpustenie hriechov možno získať len skrze Krista. A práve vtedy, keď Jeruzalem vzrušovali úchvatné udalosti posledných týždňov, kázanie učeníkov malo zanechať hlboký dojem.

Ježiš počas celej svojej pôsobnosti učeníkom stále zdôrazňoval, že v úsilí o vyslobodenie sveta z otroctva hriechu musia s ním spolupracovať. Keď vyslal dvanástich a neskôr sedemdesiatich hlásat' Božie kráľovstvo, poučil ich, aby ľuďom oznámili všetko, čo sa naučili od neho. Celým svojím úsilím ich viedol k tomu, aby



Ľudí oslovovali jednotlivo; dielo sa rozšíri, bude ich viac a zvesť sa dostane do najodľahlejších končín zeme. Záverečnými slovami napomenul svojich nasledovníkov, aby boli dobrými šafármi radostnej zvesti o spasení.

Krátko pred svojím odchodom k Otcovi Kristus prišiel s učeníkmi k Betánii. Tam sa zastavil a učeníci sa primkli k nemu. So zdvihnutými rukami, ktorými svojich učeníkov požehnával, akoby ich chcel uistiť o svojej starostlivej ochrane, pozvoľ na od nich odchádzal. „*A keď ich žehnal, vzdialil sa od nich a bol unášaný do neba,*„ [Lukáš 24,51](#).

[23]

Kým učeníci hľadeli hore, aby do poslednej chvíle mohli sledovať odchod svojho Pána do neba, jeho už vítali zástupy jasajúcich anjelov. Tí ho sprevádzali do nebeských príbytkov za spevu víťaznej piesne: „*Kráľ ovstvá zeme, spievajte Bohu, ospevujte Pána, ktorý sa vznáša na nebesiach odvekých nebies!... Vzdajte moc Bohu! Jeho vznešenosť je nad Izraelom a jeho moc je v oblakoch,*„ [Žalm 68,33-35](#).

Zamyslení učeníci ešte stále hľadeli k nebu, keď „*dvojaja muži v bielom rúchu postavili sa vedľa nich, hovoriac: Muži galilejskí, čo stojíte a hľadáte do neba? Tento Ježiš, ktorý vám bol vzatý do neba, príde zase tak, ako ste ho videli odchádzať do neba,*„ [Skutky apoštolov 1,10.11](#).

Učeníci mali stále pamätať na zaslúbenie o Kristovom návrate. Ten istý Ježiš, ktorého videli odchádzať do neba, príde opäť, aby vzal k sebe tých, čo sa mu na zemi ochotne odovzdali do služby. V nebeskom kráľovstve ich privíta hlas, ktorý im povedal: „*Ja som s vami po všetky dni, až do konca sveta,*„ [Matúš 28,20](#).

Podobne ako veľkňaz v predobraznej službe vyzliekol veľkňazské rúcho, aby kňazskú službu konal v ľanovom rúchu obyčajného kňaza, aj Kristus vyzliekol svoje kráľovské rúcho, prijal ľudskú podobu a priniesol obeť. V jednej osobe bol kňazom i obeťou. Tak ako veľkňaz po obradnom úkone vo svätyni svätých vyšiel pred očakávajúce zhromaždenie vo svojom veľkňazskom rúchu, podobne sa aj Kristus vráti v rúchu tak oslnivo bielom, „*ako by ho nevybielil nijaký bielič na zemi,*„ [Marek 9,3](#). Zjaví sa v sláve svojej i Otcovej; sprevádzať ho budú všetky anjelské zástupy.

Naplní sa Kristov príslub učeníkom: „*Zase prídem a poberiem vás k sebe,*„ [Ján 14,3](#). Tých, čo ho milovali a očakávali, ozdobí slávou,

č'ou a nesmrteľnosťou. Vtedy vyjdú zo svojich hrobov spravodliví mŕtvi a spolu s nimi budú uchvátení tí, čo zostali nažive, aby sa s Pánom stretli v povetrí. Budú počuť Ježišov hlas, ktorý bude zniet' vl'údnejšie než tá najkrajšia hudba, akú kedy ucho smrteľníka počulo. Tento hlas im povie: „*Váš boj sa skončil. Pod'te, požehnaní môjho Otca, prijmite ako dedičstvo kráľovstvo, ktoré vám je pripravené od stvorenia sveta,*“, [Matúš 25,34](#).

Učeníci mali naozaj dobrý dôvod radovať sa z nádeje na príchod svojho pána.

Po návrate učeníkov z Olivového vrchu do Jeruzalema ľudia hľadali v ich tvárach stopy žiaľu, bezradnosti a porážky; no čítali z nich len radosť a víťazstvo. Učeníci už nesmútili nad sklamanými nádejami. Videli zmŕtvychvstalého Spasiteľa a v ušiach im stále znela ozvena slov jeho rozlúčkového zasľúbenia.

Podľa Kristovho príkazu poslušne očakávali v Jeruzaleme na splnenie Otcovho príslubu – vyliatie Ducha. Nečakali nečinne. Biblický záznam hovorí, že „*stále boli v chráme a velebili Boha,*„ [Lukáš 24,53](#). Schádzali sa, aby v Ježišovom mene so svojimi prosbami prichádzali k Otcovi. Vedeli, že v nebi pri Božom tróne majú Zástupcu, ktorý sa za nich prihovára. Skláňali sa v posvätnej bázni a úcte a pri modlitbe si opakovali uistenie: „*Ak budete o niečo prosiť Otca, dá vám to v mojom mene. Doteraz ste o nič neprosili v mojom mene. Proste a dostanete, aby vaša radosť bola úplná,*„ [Ján 16,23.24](#). Stále vyššie dvíhali ruku viery s neochvejným odkazom na Krista, „*ktorý zomrel, ba viac, ktorý bol vzkriesený, je po pravici Boha a prihovára sa za nás,*„ [Rimanom 8,34](#).

Kým učeníci čakali na splnenie zasľúbenia, v úprimnej pokore sa kajali a vyznávali svoju neveru. Keď pomysleli na to, čo im Kristus pred svojou smrťou povedal, začali lepšie chápať význam jeho slov. Pravdy, na ktoré pozabudli, znova sa im v mysli vynárali a vzájomne si ich pripomínali. Vyčítali si, že Spasiteľ a nechápali. Jednotlivé udalosti z jeho obdivuhodného života im v mysli prebiehali ako súvislé pásma. Pri uvažovaní o jeho čistom, svätom živote, sa im zdalo, že nijaká námaha nebude príliš ťažká, nijaká obeť priveľká, aby vlastným životom nedosvedčili krásu Kristovej povahy. Keby mohli posledné tri roky prežiť znova, ako inak by si počínali! Keby smeli Majstra znova uvidieť, čo všetko by neurobili, aby mu dokázali, ako vrúcne ho milujú a ako úprimne ľutujú, že ho niekedy slovom či skutkom nevery zarmútili! Utešovala ich však myšlienka, že im je všetko odpustené. Rozhodli sa, pokiaľ možno, napraviť svoju neveru neochvejným vyznávaním Krista pred svetom.

[26] Učenci sa vrúcne modlili o to, aby v každodennom styku s ľuďmi vedeli hriešnikov oslovit' a priviesť ich ku Kristovi. Prestali medzi nimi všetky názorové spory i túžba po prvenstve a zomkli sa v pravom kresťanskom spoločenstve. Čím boli Bohu bližšie, tým viac si uvedomovali veľkú prednosť, že sa tak bezprostredne smeli s Kristom stýkať. Žiaľ im zvieral srdce pri pomyslení, ako ho zarmucovali svojou nechápavosťou a nepochopením toho, o čom ich chcel v ich vlastnom záujme poučiť.

Tieto prípravné dni boli dňami hlbokého sebaspytovania. Učenci vedeli o svojom duchovnom nedostatku a prosili Pána o sväté pomazanie, ktoré by ich uspôsobilo, aby mohli pracovať pri záchrane hynúcich. O požehnanie neprosili len pre seba; cítili zodpovednosť za záchranu iných. Vedeli, že evanjelium treba hlásať svetu, preto túžili po moci, ktorú im Kristus prisľúbil.

V dobe patriarchov sa pôsobenie Ducha Svätého neraz obdivuhodne prejavilo, no nikdy nie vo svojej plnosti. Teraz učenci na radu Spasiteľa pokorne prosili o tento dar a Kristus sa za nich v nebi prihovárал. Prosil o dar Ducha, aby ho mohol zoslať svojmu ľudu.

*„Ked' prišiel deň Turíc, boli všetci vedno na tom istom mieste. Tu sa náhle strhol hukot z neba, ako keď sa ženie prudký vietor, a naplnil celý dom, v ktorom boli,„* [Skutky apoštolov 2,1.2.](#)

Duch zostúpil na čakajúcich a modliacich sa učeníkov v takej plnosti, že ovládol každé srdce; sám Večný sa mocne prejavil vo svojej cirkvi. Ako keby sa tento vplyv celé veky hromadil a nebo teraz s radosťou a štedro obdarilo cirkev hojným prúdom milosti Ducha. Pod vplyvom Ducha zaznievalo kajúcne vyznávanie hriechov i chválorečenie za ich odpustenie. Ozývali sa slová vd'aky i prorocké prejavy. Celé nebo sa sklonilo, pozorovalo a žaslo nad obdivuhodnou múdrosťou nepoškvrnenej a nepochopiteľnej lásky. Udivení apoštolovia zvolali: *„V tom je láska!„* a udelený dar dychtivo prijali. Čo nasledovalo? Mocne nabrúsený a nebeskými bleskami zakalený meč Ducha si razil cestu neverou. Za jediný deň sa obrátili tisíce ľudí.

Kristus povedal učeníkom: *„Ja vám však pravdu hovorím: Vám prospeje, aby som odišiel; ak neodídem, Radca nepríde k vám; ale keď odídem, pošlem ho k vám.„* *„Ked' však príde on, Duch pravdy, uvedie vás do všetkej pravdy, lebo nebude hovoriť sám od seba, ale bude hovoriť, čo počuje; a bude vám zvestovať aj budúce veci,„* [Ján](#)

[27]

## 16,7.13.

Kristovo nanebovstúpenie bolo znamením, že jeho nasledovníci prisľúbené požehnanie dostanú. Naň mali čakať, prv ako sa pustia do diela. Keď Kristus prešiel nebeskou bránou, jasajúci anjelský zástup ho doprevadil na trón. Sotva sa tento slávnostný obrad skončil, na učeníkov zostúpil v plnej miere Duch Svätý a Kristus bol skutočne oslávený tou slávou, ktorú mal u Otca od večnosti. Vyliatím Ducha na Turíce oznamovalo nebo, že Vykupiteľ slávnostne vystúpil na trón. Podľa svojho prisľubu zoslal z neba svojim nasledovníkom Ducha Svätého na znamenie, že ako kňaz a kráľ prijal všetku moc na nebi i na zemi a že je Pomazaným svojho ľudu.

*„I ukázali sa im rozdelené jazyky akoby z ohňa, usadili sa na každého z nich a Duch Svätý naplnil všetkých, takže začali hovoriť inými jazykmi, ako im Duch dával hovoriť,“* [Skutky apoštolov 2,3.4](#). Na zhromaždených spočinul Duch Svätý v podobe ohnivých jazykov. Bol to symbol daru, ktorý vtedy učeníci dostali a ktorý im umožnil plynulo hovoriť dosiaľ neznámymi jazykmi. Zjavenie ohňa znamenalo vrúcne oduševnenie, s akým budú apoštolovia pracovať, no aj moc, ktorá ich bude v diele sprevádzať.

*„V Jeruzaleme boli Židia, ako aj zbožní ľudia zo všetkých národov, čo sú pod nebom,“* [Skutky apoštolov 2,5](#). Židia boli vtedy rozohnaní takmer po celej obývanej zemi a vo vyhnanstve sa naučili hovoriť rôznymi jazykmi. Mnohí z týchto Židov boli v Jeruzaleme pri príležitosti tamojších náboženských slávností. Prítomní predstavovali všetky známe jazyky. Pri šírení evanjelia by táto jazyková rozmanitosť mohla byť veľkou prekážkou; preto Boh tento nedostatok na strane apoštolov zázračne odstránil. Duch Svätý vykonal pre nich to, čo by sami po celý život neboli dosiahli. Teraz mohli pravdu evanjelia hlásať v cudzích krajinách, lebo spoľahlivo ovládli jazyk tých, medzi ktorými pracovali. Tento obdivuhodný dar bol pre svet presvedčivým dôkazom, že ich poslanie má nebeskú pečať. Odvtedy bola reč apoštolov čistá, jednoduchá a výstižná, či už hovorili svojím vlastným alebo cudzím jazykom.

*„A keď povstal ten zvuk, zbehlo sa mnoho ľudí, a žasli, že počuli apoštolov hovoriť každý vo svojej reči. I užasli všetci a divili sa, hovoriac medzi sebou: Či hľ'a, všetci títo, ktorí hovoria, nie sú Galilejci? Ako ich teda počujeme hovoriť každý vo svojej reči, v ktorej sme sa narodili,“* [Skutky apoštolov 2,6-8](#).

[28] Keď tento obdivuhodný prejav videli kňazi a poprední muži, veľmi sa rozhnevali, no neodvažovali sa prejaviť svoj hnev z obavy, aby proti sebe nepodnietili ľud. Nazaretského síce pripravili o život, ale teraz sú tu jeho služobníci, nevzdelaní Galilejčania, a všetkými vtedy známymi jazykmi hovoria o udalostiach z jeho života a pôsobenia. Kňazi sa rozhodli zázračnú moc učeníkov zdôvodniť nejakou prirodzene, a preto vyhlásili, že učeníci hovoria pod vplyvom nemierneho požitia nového vína, pripraveného na sviatky. Podaktorí nerozvážni poslucháči tomuto tvrdeniu uverili, no rozumnejší vedeli, že to nie je pravda. Tí však, čo cudzím rečiam rozumeli, potvrdzovali, že učeníci hovoria týmito jazykmi spoločne.

Obvinenie zo strany kňazov Peter odmietol poukazom na to, že tento jav je naplnením Joelovho proroctva, podľa ktorého sa takáto moc v ľuďoch prejaví a umožní im konať zvláštne dielo. Povedal: *„Mužovia judejskí a všetci, čo bývate v Jeruzaleme, aby vám toto bolo známe, počúvajte moje slová. Títo nie sú opití, ako si myslíte! Ved' je len deväť hodín ráno. Ale toto je to, čo povedal prorok Joel: V posledných dňoch, hovorí Boh, vylejem zo svojho Ducha na každé telo: vaši synovia a vaše dcéry budú prorokovať, a vaši mladíci budú mať videnia a vaši starci budú snívať sny. Aj na svojich služobníkoch a na svoje služobníčky vylejem v tých dňoch zo svojho Ducha a budú prorokovať,“* [Skutky apoštolov 2,14-18](#).

Peter potom jasne a rázne vydal svedectvo o Kristovej smrti a jeho zmŕtvychvstaní: *„Mužovia, Izraeliti, počujte tieto slová: Boh u vás potvrdil muža, Ježiša Nazaretského, mocnými činmi, divmi a znameniami, ktoré, ako sami viete, Boh skrze neho medzi vami urobil. A vy ste ho vydaného podľa presného Božieho zámeru a predvídania, rukami bezbožníkov pribili na kríž a zavraždili. Ale Boh ho vzkriesil a zbavil ho smrti, lebo ho nemohla držať vo svojej moci,“* [Skutky apoštolov 2,22-24](#).

Peter svoje tvrdenie nedokazoval Kristovým učením, lebo vedel, že prítomní sú proti tomuto učeniu zaujatí a zmienka o ňom by nijako nezavážila. Preto radšej spomenul Dávida, toho si Židia vážili ako jedného z patriarchov svojho národa. Povedal: *„Ved' Dávid o ňom hovorí: Pána mám vždy pred očami, lebo je po mojej pravici, aby som nezakolísal. Preto sa raduje moje srdce a môj jazyk plesá, aj moje telo odpočíva v nádeji. Lebo nenecháš moju dušu v podsvetí a nedovolíš, aby tvoj svätý videl porušenie... Bratia, dovoľte mi*

*otvorene vám povedat' o praotcovi Dávidovi, že zomrel, pochovali ho a jeho hrob je u nás až do dnešného dňa... Videl do budúcnosti a povedal o Kristovom vzkriesení, že ani nebol ponechaný v podsvetí, ani jeho telo nevidelo porušenie. Tohto Ježiša Boh vzkriesil a my všetci sme toho svedkami,, [Skutky apoštolov 2,25-27.29.31.32.](#)*

[29]

Toto vystúpenie prebúdza neobvyklú pozornosť. Zovšadiaľ prichádzajú ľudia vypočuť učeníkmi dosvedčovanú pravdu o Ježišovi. Tlačia sa a zaplňajú chrám. Sú tam kňazi i poprední muži a z ich pochmúrnych tvárí sa ustavične zračí zloba, v ich srdciach je stále plno nenávisti voči Kristovi, z ich rúk dosiaľ nie je zmytá preliata krv ukrižovaného Vykupiteľa sveta. Nazdávali sa, že spáchané násilie a vražda učeníkov zastrašia a umlčia; miesto toho však vidia, že títo muži nielenže nijaký strach nemajú, ale že sú naplnení Duchom Svätým a mocne hlásajú božstvo Ježiša Nazaretského. Počujú smelé oznámenie, že ten, ktorý bol prednedávnom ponížený, zosmiešnený, surovými rukami stýraný a nakoniec ukrižovaný, je Knieža života, a teraz sedí po Božej pravici.

Niektorí z tých, čo teraz apoštolov počúvali, sa aktívne zúčastnili Kristovho odsúdenia a jeho smrti. Svojím hlasom podporili volanie davu, ktorý žiadal Kristovo ukrižovanie. Keď pred nimi v súdnej sieni stál Ježiš s Barabášom, a Pilát sa pýtal: „*Koho chcete, aby som vám prepustil?*“, ([Matúš 27,17](#)), volali: „*Nie toho, ale Barabáša!*“, [Matúš 27,17](#); [Ján 18,40](#). Keď im Pilát vydal Krista so slovami: „*Vezmite si ho a ukrižujte; ja na ňom nenachádzam vinu.*“, Keď povedal: „*Čistý som od krvi tohto Spravodlivého,*“, kričali: „*Krv jeho na nás a na naše dietky,*“, [Ján 19,6](#); [Matúš 27,24.25](#).

Teraz počuli svedectvo učeníkov, že ten, ktorého ukrižovali, bol Boží Syn. Kňazi a poprední muži sa zachveli. Vyhlásenie zapôsobilo na ľudí presvedčivo a vyvolalo v nich úzkosť. „*Bolest' im prenikla srdce, povedali Petrovi a ostatným apoštolom: Čo máme robiť bratia,*“, [Skutky apoštolov 2,37](#). Medzi poslucháčmi boli zbožní, úprimne veriaci Židia. Moc, ktorá sprevádzala slová hovoriaceho, ich presvedčila, že Ježiš bol naozaj Mesiáš.

Peter im povedal: „*Kajajte sa a nech sa dá každý z vás pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostanete dar Ducha Svätého. Ved' to prisľúbenie patrí vám a vašim deťom, čo sú d'aleko, všetkým, ktorých si povolá Pán, náš Boh,*“, [Skutky apoštolov 2,38.39](#).

[30] Tým, čo sa dali presvedčiť, Peter dôrazne pripomenul, že Krista dosiaľ zavrhovali preto, že ich kňazi a poprední muži oklamali. Ak by sa aj ďalej spoliehali na ich radu a Krista chceli uznať len vtedy, keď ho uznajú aj vodcovia, potom ho neprijmú nikdy. Aj keď títo vplyvní muži prejavovali zbožnosť, predovšetkým im šlo o pozemské bohatstvo a svetskú slávu. Nechceli prísť ku Kristovi a od neho prijať svetlo.

Pod vplyvom tohto nebeského svetla a v lesku dokonalej pravdy učeníci teraz poznali tie výroky Písma, ktoré im Kristus vysvetľoval. Spadol závoj, ktorý im bránil dovidieť koniec toho, čo už prestalo platiť, a učeníci začali plne a jasne chápať cieľ Kristovho poslania i povahu jeho kráľovstva. Mocne mohli hovoriť o Spasiteľovi, a keď teraz svojim poslucháčom plán vykúpenia objasnili, mnohí z nich boli presvedčení a uverili. Opustili tradície a povery, ktoré im vštepovali kňazi, a prijali učenie Spasiteľovo.

„Tí, čo ochotne prijali jeho slová, dali sa pokrstiť; i pripojilo sa v ten deň okolo tritisíc duší,“, [Skutky apoštolov 2,41](#).

Predstavitelia Židov sa nazdávali, že Kristovou smrťou sa skončí aj jeho dielo; miesto toho sa však stali svedkami obdivuhodných turíčných udalostí. Počuli, ako učeníci zvestujú Krista dovtedy neznámou mocou a rozhodnosťou, a videli, ako ich reč potvrdzuje znamenia a divy. V Jeruzaleme, záštite židovstva, tisíce ľudí smelo vyznali, že veria v Ježiša Nazaretského ako Mesiáša.

Veľká žatva obrátených ľudí učeníkov prekvapila a potešila. Toto obdivuhodné zhromaždenie nepokladali za ovocie vlastného úsilia; bolo im zrejmé, že zbierajú plody práce iných. Kristus vlastne už od Adamovho pádu zveroval semeno svojho slova vyvoleným služobníkom, aby ho zasievali do ľudských srdc. Kristus sám za svojho života zasial semeno pravdy a zalial ho vlastnou krvou. Turíčne obrátenie bolo výsledkom tejto sejby, zbieraním plodov Kristovho úsilia a zjavením moci jeho učenia.

Akokoľvek jasné a presvedčivé dôvody apoštolov by nevedeli odstrániť zaujatosť, ktorá odolala toľkým dôkazom. Duch Svätý však svojou Božskou mocou presviedčal ľudské srdcia o pravdivosti svedeckých dôvodov. Slová apoštolov boli ako ostré šípy Všemohúceho a usviedčali ľudí o strašnej vine, ktorej sa dopustili, keď Pána slávy zavrhlí a ukrižovali.



Pod Kristovým vedením si učeníci začali uvedomovať potrebu Ducha. Pod vedením Ducha získali plnú spôsobilosť, aby mohli začať svoje dielo. Už to neboli nevedomí a nevzdelaní ľudia. Už [31] nešlo o skupinu nezávislých jedincov či znesvárených a rozvadených mužov. Už netúžili po svetskej sláve. Teraz boli „svorní“, „jedno srdce a jedna duša“, **Skutky apoštolov 2,46; 4,32**. Kristus bol témou ich uvažovania; ich úlohou bolo šíriť jeho kráľovstvo. Zmýšľaním a povahou sa blížili k zmýšľaniu a povahe svojho Majstra a ľudia ich „poznali, že boli s Ježišom“, **Skutky apoštolov 4,13**.

Na Turíce získali nebeské osvietenie. Pravdy, ktoré nevedeli pochopiť, kým bol Kristus s nimi, teraz sa im objasnili. Učenie Písma prijímali s takou vierou a istotou, akú predtým nepoznali. Už nešlo o otázku viery, že Kristus je Boží Syn. Vedeli, že Kristus, aj keď v ľudskej podobe, je skutočný Mesiáš, a svoju skúsenosť hlásali svetu s vierou, ktorá prinášala presvedčenie, že je s nimi Boh.

Ježišovo meno mohli vyslovovať s istotou; ved' či nebol ich priateľom a starším bratom? V úzkom spoločenstve s Kristom akoby s ním sedeli už v nebesiach. Akými vrúcnyimi slovami vyjadrovali svoje myšlienky, keď o ňom svedčili! Srdcia im oplývali dobrotou tak veľkou, hlbokou a ďalekosiahlou, že ich pudila ísť hoc na koniec sveta a svedčiť o moci Kristovej. Dychtivo túžili pokračovať v diele, ktoré tu začal on. Uvedomili si svoju veľkú podlžnosť voči nebu a zodpovednosť za svoje dielo. Posilnení darom Ducha Svätého a plní horlivosti šli šíriť víťazné posolstvo kríža. Duch ich oživoval a hovoril ich ústami. Z tváre im vyžaroval Kristov pokoj. Svoj život zasvätili jeho službe a celá ich bytosť svedčila o ich oddanosti.

## 5. kapitola — Dar Ducha

Keď Kristus sľúbil svojim učeníkom Ducha Svätého, blížil sa koniec jeho pozemskej služby. Stál už v tóni kríža a plne si uvedomoval, aké bremeno vín doľahne na neho ako nositeľ a hriechov sveta. Skôr než položil život ako obeť zmierenia, poučil svojich učeníkov o najdôležitejšom a najdokonalejšom dare, ktorý zošle svojim nasledovníkom – dare, ktorý im sprístupní neobmedzené zdroje jeho milosti. Povedal: *„A ja budem prosiť Otca, a dá vám iného Radcu, aby bol s vami až naveky – Ducha pravdy, ktorého svet nemôže prijať, pretože ho nevidí, ani nepozná. Vy ho poznáte, pretože pri vás ostáva a bude vo vás,„* [Ján 14,16.17](#). Spasiteľ mal na zreteli dobu, keď Duch Svätý príde ako jeho zástupca vykonať rozsiahle dielo. Po stáročia hromadenému zlu bude čeliť božská moc Ducha Svätého.

Čo vlastne prinieslo turíčne vyliatie Ducha? Radostná zvest' o zmŕtvychvstalom Spasiteľovi sa rozniesla do najodľahlejších končín obývaného sveta. Učeníci hlásali posolstvo o spásnej milosti a moc tejto zvesti obmäkčovala srdcia. Obrátení ľudia sa hrnuli do cirkvi zo všetkých strán. Obracali sa aj odpadlíci. Hriešnici i veriaci spoločne hľadali *„perlu nezmernej ceny,„* I niektorí z najzarytejších odporcov evanjelia stali sa jeho obhajcami. Splnilo sa proroctvo: *„V ten deň bude Hospodin záštitou obyvateľom Jeruzalema a klesajúci medzi nimi bude v ten deň ako Dávid a dom Dávidov bude ako božská bytosť, ako anjel Boží pred nimi,„* ([Zachariáš 12,8](#)). Každý kresťan videl vo svojom bratovi zjavenie Božej lásky a blahosklonnosti. Všetci mali na zreteli len jeden záujem, všetko ostatné mu ustúpilo. Veriaci chceli zjavovať Kristovu povahu a pracovať pre rozmach jeho kráľovstva.

*„Apoštolovia však veľmi mocne vydávali svedectvo o vzkriesení Pána Ježiša a veľká milosť spočinula na nich všetkých,„* [Skutky apoštolov 4,33](#). Ich úsilím cirkev získala skvelých mužov, ktorí prijali pravdu a svoj život bezvýhradne zasvätili poslaniu prinášať ľudom nádej, ktorá im naplnila srdce pokojom a radosťou. Hrozby

ich neodradili ani nezastrašili. Skrze nich hovoril Pán a keď šli z miesta na miesto, chudobným hlásali evanjelium a konali divy Božej milosti.

Tak mocne môže Boh pôsobiť, keď sa ľudia dajú viesť jeho Duchom. [33]

Zasľúbenie Ducha Svätého sa neobmedzuje na určitú dobu či rasu. Kristus povedal, že jeho nasledovníci budú pod vplyvom Ducha Svätého až do „konca„. Od turíčnych dní Pán dodnes posielal Utešiteľ a všetkým, čo sa mu bezvýhradne odovzdali a vstúpili do jeho služby. K všetkým, čo Krista prijali za svojho osobného Spasiteľa, prišiel Duch Svätý ako radca, posvätiť, vodca a svedok. Čím užšie boli veriaci s Bohom spojení, tým jasnejšie a mocnejšie svedčili o láske a spásnej milosti svojho Vykupiteľa. Tých, čo počas dlhých stáročí prenasledovania a skúšok obzvlášť výrazne cítili prítomnosť Ducha, stali sa svetom znamením a zázrakom. Anjelom i ľuďom boli živým dôkazom premieňajúcej moci spasiteľnej lásky.

Tí, čo z neba prijali turíčnu moc, nijako neboli zbavení ďalších pokušení a skúšok. Keď svedčili o pravde a spravodlivosti, opätovne na nich útočil nepriateľ všetkej pravdy, ktorý ich chcel pripraviť o kresťanskú skúsenosť. Museli bojovať s vypätím všetkých síl, ktoré dostali od Boha, aby dosiahli úroveň dospelých mužov a žien v Ježišovi Kristovi. Denne prosievali o novú milosť, aby v nej mohli dospievať k dokonalosti. Pôsobením Ducha Svätého sa vierou v Boha aj tí najslabší naučili rozvíjať svoje schopnosti a stať sa posvätenejšími, čistejšími a ušľachtilejšími. Keď sa odovzdane podriadili vplyvu Ducha Svätého, obdarúvala ich plnosť Božstva a menili sa na božský obraz.

Odstup času nič nezmenil na Kristovom sľube pri lúčení s učeníkmi, že im pošle Ducha Svätého ako svojho zástupcu. Z Božej strany nejde o nijaké obmedzenie, ak bohatstvo Božej milosti neplynie ľuďom plným prúdom. Ak sa príslub neplní tak, ako by sa mohol, potom preto, že si ľudia príslub patrične nevážia. Keby po ňom všetci túžili, všetci by Ducha v plnej miere aj dostali. Tam, kde ľudia potrebu Ducha Svätého nepocitujú, prejavuje sa duchovná suchota, duchovná tma, duchovný úpadok a duchovná smrť. Kedykoľvek pozornosť pútajú veci podradné, vždy sa prejaví nedostatok Božej moci, tak potrebnej pre vzrast a rozmach cirkvi; táto moc by

priniesla so sebou všetky ostatné požehnania a ponúka sa v neobmedzenom množstve.

[34] Prečo teda nelačnime a netúžime po dare Ducha, ak je to podmienka prijatia moci? Prečo o ňom nehovoríme a nekážeme, prečo oňho neprosíme? Pán ochotnejšie dá svojho Svätého Ducha tým, čo mu slúžia, než sú rodičia ochotní dať dobré dary svojim deťom. Každý pracovník by mal prosiť Boha o každodenný krst Duchom. Skupiny kresťanských pracovníkov by sa mali schádzať a prosiť o zvláštnu pomoc, o nebeskú múdrosť, aby vedeli, ako plánovať a rozvážne si počínať. Obzvlášť by mali prosiť Boha, aby svojich vyvolených vyslancov v misijných poliach pokrstil hojnou mierou svojho Ducha. Prítomnosť Ducha Svätého, ktorá sprevádza Božích spolupracovníkov, prepožičiava zvestovaniu pravdy takú moc, akú jej nemôže dať nijaká svetská pocta či sláva.

Posväteného pracovníka v Božom diele sprevádza Duch Svätý na každom mieste. Čo Kristus povedal učeníkom, hovorí aj nám. Ich Utešiteľ je aj naším Utešiteľom. Duch dáva silu, ktorá bojujúcim a zápasiacim ľuďom pomáha v každej tiesni vo svete plnom nenávisťi i v poznaní vlastných slabostí a chýb. Keď je v zármutku a trápení výhl'ad pochmúrny a budúcnosť neistá, keď sa cítime byť bezmocní a osamelí, vtedy ako odpoveď na modlitbu viery Duch Svätý prináša srdcu útechu.

Duchovné nadšenie za určitých mimoriadnych okolností nie je nijakým presvedčivým dôkazom, že človek je kresťanom. Svätosť nie je vytrženie, ale bezvýhradná podriadenosť Božej vôli, keď človek žije každým slovom, ktoré vychádza z Božích úst a koná vôľu nášho nebeského Otca; je to dôvera v Boha v skúškach, v temnote práve tak, ako v jase; je to život na základe viery, nie videnia, a je to bezvýhradné, dôverivé spoložnutie sa na Boha a spočinutie v jeho láske. Nie je potrebné, aby sme vedeli vysvetliť, kto je Duch Svätý. Podľa Kristových slov Duch je Utešiteľ, „*Duch pravdy, ktorý vychádza od Otca*„, [Ján 15,26](#). O Duchu Svätom sa jasne hovorí, že pri zasväcovaní ľudí do všetkej pravdy „*nebude hovoriť sám od seba*„, [Ján 16,13](#).

Podstata Ducha Svätého je tajomstvom. Ľudia ho nevedia vysvetliť, pretože im to Pán nezjavil. Človek s bujnou predstavivosťou môže uviesť všetky texty Písma o ňom a svojsky ich vykladať, ale

takýto postup cirkev neposilní. O tajomstvách pre ľudský rozum príliš hlbokých je najlepšie mlčať.

Kristus o poslaní Ducha Svätého hovorí toto: „*Ked' príde, poučí svet: o hriechu, o spravodlivosti a o súde,*„ [Ján 16,8](#). Je to Duch Svätý, kto človeka usvedčuje z hriechu. Ak hriešnik odpovie na oživujúci vplyv Ducha, bude sa kajat' a pozná, aké dôležité je poslúchať Božie požiadavky.

Kajúcnemu hriešnikovi, ktorý lačne a dychtí po spravodlivosti, Duch Svätý zjavuje Božieho Baránka, ktorý sníma hriech sveta. Kristus povedal: „*Z môjho vezme a bude zvestovať vám,*„ „*Naučí vás všetkému a pripomenie vám všetko, čo som vám hovoril,*„ [Ján 16,14;14,26](#).

Duch prichádza ako obnovujúca moc, ktorou sa spása dosiahnutá smrť ou nášho Vykupiteľa a stáva v človekovi živou skutočnosťou. Duch sa stále snaží upútať pozornosť ľudí na tú veľkú Obeť prinesenú na golgotskom kríži, odhaliť svetu Božiu lásku a veriacemu človekovi prístupniť drahocenné poklady Písma.

Ked' Duch Svätý usvedčil človeka z hriechu a upozornil ho na normu spravodlivosti, potom odvracia jeho záujem od vecí svetských a prebúdzá v ňom túžbu po svätosti. Spasiteľ povedal: „*Uvedie vás do všetkej pravdy,*„ [Ján 16,13](#). Ak sú ľudia ochotní podstúpiť zmenu, dôjde k posväteniu celej bytosti. Duch vezme z Božích vecí a poznamená nimi človeka. Mocou Ducha sa cesta životom tak vyjasní, že na nej nikto nemusí zablúdiť.

Boh od začiatku pôsobil svojím Svätým Duchom prostredníctvom ľudí a uskutočňoval svoj zámer s padlým ľudstvom. Zjavne sa to prejavilo v živote patriarchov. Aj cirkvi na púšti za Mojžiša dal Boh „*svojho dobrého Ducha, aby ich priviedol k rozumu,*„ [Nehemiáš 9,20](#). Svojím Svätým Duchom za čias apoštolov vykonal Boh veľké veci pre svoju cirkev. Moc, ktorá podopierala patriarchov, ktorá v Kálefovi a Józuovi prebúdzala vieru a odvahu a ktorá úspešne usmerňovala telo apoštolskej cirkvi – tá istá moc pomáhala verným Božím deťom v každom ďalšom veku. Mocou Ducha Svätého pripravovali valdenské kresťania v dobách temna cestu reformácii. Tá istá moc korunovala úspechom snahy šľachetných mužov a žien, ktorí razili cestu dnešným misiám a prekladaniu Písma do jazykov a nárečí všetkých národov.

[35]

Boh aj dnes používa svoju cirkev a prostredníctvom nej oznamuje ľuďom svoje zámery. Aj dnes chodia hlásatelia kríža z mesta do mesta, z jednej krajiny do druhej a pripravujú cestu Kristovmu druhému adventu. Zástava Božieho zákona je vyvýšená. Duch Všemohúceho prebúdza srdcia ľudí a tí, čo povolia jeho vplyvu, stávajú sa Božími svedkami a hlásateľmi jeho pravdy. Na mnohých miestach možno stretnúť posvätených jednotlivcov, čo iným ľuďom prinášajú svetlo, ktoré aj im osvietilo cestu spasenia skrze Krista. Ak vytrvalo šíria svetlo podľa vzoru tých, čo na Turíce prijali krst [36] Ducha, dostávajú stále viac z jeho moci. Takto má byť zem osvietená Božou slávou.

Naproti tomu niektorí miesto toho, aby rozvážne využili súčasné možnosti, nečinne očakávajú nejaké zvláštne obdobie duchovnej závlahy, ktorá výrazne posilní ich schopnosť šíriť svetlo. Zanedbávajú prítomné povinnosti a prednosti a prehliadajú, že svetlo im pohasína; pritom vyčkávajú na okamžik, keď bez akéhokoľvek vlastného úsilia budú obdarení zvláštnym požehnaním, ktoré ich premení a uschopní slúžiť.

Je pravda, že v záverečnom čase pri dokončovaní Božieho diela na zemi budú úsilie posvätených veriacich pod vedením Ducha Svätého sprevádzať zvláštne znamenia Božej milosti. Židovskí proroci predpovedali Božej cirkvi mimoriadny príliv duchovnej milosti v symboloch včasného dažďa, ktorý vo východných krajinách zvláňuje pôdu počas sejby, a dažďa neskorého, ktorý je prípravou na žatvu. Vyliatie Ducha v apoštolskej dobe bolo začiatkom včasného dažďa, a jeho účinok bol slávny. Duch Svätý má zostať v pravej cirkvi do konca času.

Pre obdobie záverečnej žatvy na zemi je však zasľúbený zvláštny príliv duchovnej milosti kvôli príprave cirkvi na príchod Syna človeka. Toto vyliatie Ducha je znázornené neskorým dažďom. A práve o túto dodatočnú moc majú kresťania prosieť Pána žatvy „v čase neskorého dažďa,.. Ved’ „*Hospodin tvorí búrkové mračná a dáva vám výdatný dažď*“, „*Zošle „jesenný i jarný dažď ako prv*“, [Zachariáš 10,1](#); [Joel 2,23](#).

Ak však členovia dnešnej Božej cirkvi nie sú životodarne spojení so Zdrojom všetkého duchovného rastu, nebudú pripravení na čas žatvy. Ak si svoje lampy náležite neopatria, aby im mohli stále horieť, nejakú dodatočnú milosť v čase krajnej potreby nedostanú.

Len tí, čo sú ochotní novú milosť stále prijímať, budú mať dostatok sily nielen pre každodennú potrebu vlastnú, ale aj na to, aby ju mohli úspešne použiť v službe blížnym. Nečakajú na nejaký príhodný čas, keď ich mimoriadny dar duchovnej moci zázračne uschopní získať ľuď, ale denne sa odovzdávajú Bohu, aby ich použil ako nástroj pri uskutočňovaní svojich zámerov. Denne zužitkávajú príležitosti k službe, ktoré sa im naskytnú v najbližšom okolí. Denne svedčia o Majstrovi, nech je to kdekoľvek, či v malom prostredí vlastnej rodiny, alebo pri verejnej činnosti.

Posvätený pracovník nachádza veľkú útechu v tom, že Kristus za svojho pozemského života dennodenne prosil svojho Otca o nový dar potrebnej milosti. Po takom spoločenstve s Bohom mohol posilňovať a žehnať iných. Hľaďme, ako sa Boží Syn modlitebne utieka k svojmu Otcovi! Hoci je Božím Synom, vieru si posilňuje modlitbou a zo spoločenstva s nebom čerpá silu, aby mohol odolať zlu a slúžiť ľuďom. Ako náš starší brat pozná potreby tých, ktorých vo svete hriechu a pokušenia tiesnia obvyklé slabosti, no aj tak mu chcú slúžiť. Vie, že zvestovatelia, ktorých sa rozhodol poslať, sú len slabí a blúdiaci ľudia. Tým, ktorí sa mu bezvýhradne odovzdávajú do služby, sľubuje svoju božskú pomoc. Jeho vlastný príklad uisťuje, že vrúcna a vytrvalá modlitba k Bohu plná viery – viery, ktorá vedie k úplnej závislosti od Boha a k bezvýhradnej oddanosti jeho dielu – sprístupní ľuďom pomoc Ducha Svätého potrebnú na boj proti hriechu.

Každý pracovník, ktorý nasleduje Kristov príklad, bude pripravený prijať a použiť moc, ktorú Boh sľúbil svojej cirkvi, aby úroda zeme dozrela pre žatvu. Keď sa hlásatelia evanjelia každé ráno skláňajú pred Pánom a obnovujú mu svoj sľub odovzdanosti, Boh ich ochotne obdarí oživujúcou a posväcujúcou mocou svojho Ducha. Potom majú pri svojich každodenných povinnostiach istotu, že im neviditeľná moc Ducha Svätého pomáha byť „Božími spolupracovníkmi“.

[37]

## 6. kapitola — Pri chrámovej bráne

Kristovi učenici si uvedomovali svoju neschopnosť, a preto v pokore a modlitbe spájali svoju bezmocnosť s jeho mocou, svoju nevedomosť s jeho múdrosťou, svoju úbohosť s jeho spravodlivosťou, svoju biedu s jeho nevyčerpatelným bohatstvom. Takto povzbudení a zmocnení neváhali vstúpiť do služby Majstra.

Zakrátko po vyliatí Ducha Svätého a bezprostredne po svojej vrúcnej modlitbe šiel Peter a Ján na bohoslužbu do chrámu. Pri Krásnej bráne učenici videli sedieť chromého štyridsaťročného muža, ktorý od narodenia poznal len bolesť a chorobu. Tento trpiteľ chcel už dávno vidieť Ježiša, ktorý by ho uzdravil. Bol však takmer bezmocný a býval ďaleko od miest, kde Veľký lekár pôsobil. Konečne uprosil niektorých priateľov, ktorí ho doniesli k chrámovej bráne. Tam sa však dozvedel, že ten, v ktorého pomoc dúfal, bol krutým spôsobom usmrtený.

Nad sklamaním tohto trpiteľa prejavili súcití, čo vedeli, ako dlho túžobne dúfal, že Ježiš ho uzdraví, a preto ho denne prinášali k chrámu, aby mu okoloidúci mohli nejakou almužnou zmierniť utrpenie. Keď okolo neho šiel Peter a Ján, aj ich prosil o almužnu. Učenici sa naňho súcitne poďívali a Peter povedal: *„Pozri sa na nás! On sa na nich pozrel a čakal, že od nich niečo dostane. Ale Peter povedal: Striebro a zlato nemám.“* Keď Peter priznal svoju chudobu, trpiteľova tvár prejavila sklamanie. Opäť však zažiarila nádejou, keď apoštol dodal: *„Ale čo mám, to ti dám: V mene Ježiša Krista Nazaretského vstaň a chod!“*

Peter ho chytil za pravú ruku a zodvihol ho. Vtom mu spevnili nohy a členky, vyskočil, postavil sa a chodil. Vošiel s nimi do chrámu, chodil, vyskakoval a chválil Boha. Všetok ľud videl, ako chodí a chváli Boha, a poznali ho, že je to ten, čo sedával pri Krásnej bráne chrámu a žobral. A naplnil ich úžas a vzrušenie nad tým, čo sa s ním stalo.

*„Kedže sa pridržal Petra a Jána, zbehol sa k nim do stĺporadia, ktoré sa volá Šalamúnovým, všetok užasnutý ľud.“* **Skutky apoštolov**



3,4-11. Prítomní žasli, že učenici môžu konať podobné divy, aké konal Ježiš. Tu je muž, ktorý štyridsať rokov trpel a teraz sa teší, že má uzdravené údy, že ho nič nebolí, a je št'astný, že uveril v Ježiša.

[39]

Keď učenici spozorovali údiv ľudu, Peter sa spýtal: „*Mužovia, Izraeliti, čo sa tomu divíte a prečo hľadáte na nás, akoby sme boli vlastnou silou alebo nábožnosťou urobili, že tento chodí?*“, [Skutky apoštolov 3,12](#). Ubezpečil ich, že chromý bol uzdravený v mene a pre zásluhy Ježiša Nazaretského, ktorého Boh vzkriesil z mŕtvych. Apoštol vyhlásil: „*A jeho meno pre vieru v toto meno upevnilo tohto človeka, ktorého vidíte a poznáte, a viera, ktorá je skrze neho, dala mu toto úplné zdravie pred očami vás všetkých*“, [Skutky apoštolov 3,16](#).

Apoštolovia hovorili celkom otvorene o veľkom hriechu, ktorého sa Židia dopustili tým, že zavrhli a popravili Knieža života; no dbali o to, aby poslucháčov nevháňali do zúfalstva. Peter povedal: „*Vy ste zapreli Svätého a Spravodlivého a žiadali ste, aby vám prepustili vraha. Zabili ste Pôvodcu života, ale Boh ho vzkriesil z mŕtvych; a my sme toho svedkami... A teraz, bratia, viem, že ste to urobili z nevedomosti, ako aj vaši poprední muži. Ale Boh takto splnil, čo vopred oznámil ústami všetkých prorokov, že jeho Mesiáš bude trpieť*“, [Skutky apoštolov 3,14.15.17.18](#). Oznámil im, že ich Duch Svätý vyzýva, aby sa kajúcne obrátili a ubezpečil ich, že okrem milosrdenstva toho, ktorého ukrižovali, nijakej inej nádeje na spasenie nieto. Hriechy im môžu byť odpustené len ak uveria v neho.

Apoštol zvolal: „*Kajajte sa teda, obráťte sa, aby sa zotreli vaše hriechy a prišli časy osvieženia od Pána*..“

„*Vy ste synovia prorokov a zmluvy, ktorú Boh uzavrel s vašimi otcami, keď povedal Abrahámovi: A v tvojom potomstve budú požehnané všetky rodiny zeme. Boh predovšetkým vám vzbudil svojho služobníka a poslal ho, aby vás požehnal tým, že každého z vás odvráti od vašej neprávosti*“, [Skutky apoštolov 3,19.20.25.26](#).

Takto učenici ohlasovali Kristovo zmŕtvychvstanie. Mnohí z tých, čo túto zvest' počúvali, očakávali toto svedectvo, a keď ho počuli, uverili. V posolstve počuli ozvenu Kristových slov a zaradili sa medzi tých, čo prijali evanjelium. Semeno, ktoré Spasiteľ zasial, vzklíčilo a prinášalo ovocie.

Kým učeníci hovorili k ľudu, „*prepadli ich kňazi, veliteľ chrámovej stráže a saduceji a zazlievali im, že učia ľud a ohlasujú zmŕtvychvstanie v Ježišovi.*“, [Skutky apoštolov 4,1.2.](#)

[40] Kňazi totiž po Kristovom zmŕtvychvstaní rozšírili ľživú správu, že Ježišovo telo ukradli učeníci, kým strážcovia spali. Neprekvapuje, že sa im nepáčilo, keď sa dopyčuli, že Peter a Ján kážu o zmŕtvychvstaní toho, ktorého oni usmrtili. Obzvlášť to poburovalo saducejov. Cítili, že s ich obľúbeným učením je ohrozená aj ich vážnosť.

Tých, čo prijali novú vieru, rýchlo pribúdalo a farizejom ako aj saducejom bolo zrejmé, že ak činnosť týchto nových učiteľov nezastavia, ich vlastný vplyv bude viac ohrozený, než keď bol na zemi Ježiš. Preto veliteľ chrámovej stráže za pomoci niekoľkých saducejov dal Petra a Jána uväzniť, lebo onoho dňa bolo už neskoro, aby ich vypočúval.

Nepriatelia učeníkov už nemohli odporovať presvedčeniu, že Kristus vstal z mŕtvych. Dôkazy o tom boli príliš jasné, než aby o nich mohli pochybovať. Napriek tomu sa v srdci zatvrdili a nechceli ľutovať strašný čin, ktorého sa dopustili tým, že Ježiša ukrižovali. Poprední Židia dostali mnoho dôkazov o tom, že apoštolovia hovoria a konajú podľa božského vnuknutia, ale oni posolstvu pravdy tvrdošijne odporovali. Kristus neprišiel podľa ich predstavy, a hoci sa im občas aj zazdalo, že Božím Synom je, túto možnosť vylúčili a ukrižovali ho. Boh im však vo svojom milosrdenstve dával stále novšie dôkazy, a teraz im poskytol ďalšiu príležitosť, aby sa k nemu obrátili. Poslal učeníkov s posolstvom, že zabili Knieža života. Toto strašné obvinenie malo byť ďalšou výzvou kajat' sa. Židovskí učitelia si však boli vlastnou spravodlivosťou príliš istí, než aby pripustili, že obvinenie za ukrižovanie Krista môže byť z príkazu Ducha Svätého.

Keď že sa kňazi svojvoľne rozhodli odporovať Kristovi, každé ďalšie odmietnutie ich v tomto postoji len utvrdzovalo. Ich neústupčivosť sa stále stupňovala. Nebolo to preto, že by sa nemohli podriaďovať; to predsa mohli, oni však nechceli. O spásu sa pripravili nielen preto, že spáchali zločin a zaslúžili si smrť, nielen preto, že zabili Božieho Syna; bolo to preto, že tvrdošijne odporovali Bohu. Svojvoľne zavrhovali svetlo a umlčovali presvedčajúci vplyv Ducha. Počínali si ako neposlušné deti; preto sa tak nepatrične správali

aj k Božím poslom. Zhubnosť ich vzbury sa stupňovala každým ďalším prejavom odporu proti Bohu a posolstvu, ktoré zveril svojim služobníkom. Židovskí predstavitelia svojou nekajúcnosťou deň čo deň vzdorovali a pripravovali sa na žatvu toho, čo zasiali.

Boží hnev sa obracia proti nekajúcnyh hriešnikom nie pre spáchané hriechy, ale preto, že napriek výzvam kajat' sa zotrávajú v odpore a že pášu hriechy, ktorých sa dopúšťali v minulosti napriek svetlu, ktoré dostali. Keby boli židovskí vodcovia uznali presvedčujúcu moc Ducha Svätého, bolo by im odpustené; rozhodli sa však neustúpiť. Takisto sa aj zatvrdilý hriešnik dostáva svojím odporom ta, kde ho už Duch Svätý nemôže ovplyvniť. V deň po uzdravení chromého muža zišiel sa Annáš, Kaifáš a ďalší chrámoví hodnostári k výsluchu a dali si predviest' väzňov. Práve v tejto miestnosti a pred niektorými z tu prítomných mužov Peter hanobne zaprel svojho Pána. Rozpomenuť sa na to, keď teraz sám stál pred súdom. Teraz mal príležitosť napraviť svoju vtedajšiu ustrašenosť. [41]

Prítomní, ktorí sa pamätali, ako sa Peter pri výsluchu svojho Pána zachoval, sa nazdávali, že teraz ho ľahko zastrašia, ak mu pohrozia väzením a smrťou. No Peter, ktorého tu vyslúchala veľrada, už dávno nebol tým prchkým a sebaistým Petrom, ktorý zaprel Krista v jeho najt'ážšej hodine. Odvtedy, čo žalostne sklamal, bol to človek obrátený. Už nebol pyšný a vystatovačný, ale skromný a sebakritický. Bol mužom plným Ducha Svätého a s jeho pomocou bol odhodlaný zbaviť sa poškvrny, ktorú svojím odpadnutím spôsobil, a preto vyvyšoval meno, ktoré kedysi zaprel.

Kňazi sa až dosiaľ vyhli akejkol'vek zmienke o ukrižovaní a zmŕtvychvstaní. Ak chceli svoj cieľ dosiahnuť, museli sa obvinených predsa len opýtať, akým spôsobom vyliečili chorého. Spýtali sa teda: „*Akou mocou alebo v mene koho ste to urobili?*“, [Skutky apoštolov 4,7](#).

S posvätnou odvahou a v moci Ducha Peter nebojácne vyhlásil: „*Nech je známe vám všetkým a všetkému izraelskému ľudu, že v mene Ježiša Nazaretského, ktorého ste vy ukrižovali, ale Boh ho vzkriesil z mŕtvych, stojí tento človek pred vami zdravý! On je kameň, ktorý ste vy stavitelia, zavrhli, a on sa stal kameňom uhol'ným. A v nikom inom niet spásy, lebo nieto pod nebom iného mena, daného ľuďom, v ktorom by sme mali byť spasení,*“, [Skutky apoštolov 4,10-12](#).

Židovských predstaviteľov táto smelá obhajoba vyľakala. Nazdávali sa, že výsluch pred veľradou učeníkov zastraší a zmätie. Miesto toho však títo svedkovia hovorili tak presvedčivo, ako hovorieval Kristus a umlčali odporcov. V Petrovom hlase nebol ani náznak strachu, keď o Kristovi vyznal: „*On je kameň, ktorý ste vy, stavitelia, zavrhli, a on sa stal kameňom uhol'ným.*„

[42] Peter vo svojom prejave pripomenul kňazom to, čo dobre poznali. Proroci hovorili o zavrhnutom kameni; a keď sa raz Kristus zhováral s kňazmi a staršími, povedal: „*Nikdy ste nečítali v Písme: Kameň, čo stavitelia zavrhli, stal sa kameňom uhol'ným. To sa stalo na pokyn Pána; vec v našich očiach obdivuhodná? Preto vám hovorím: Vám sa Božie kráľovstvo vezme a dá sa národu, ktorý bude prinášať úrodu. Kto padne na ten kameň, doláme sa, a na koho on padne toho rozdlávi.*„ [Matúš 21,42-44](#).

Keď kňazi počúvali smelú reč apoštolov, „*a zbadali, že sú to ľudia neučení a prostí, veľmi sa čudovali; spoznali ich, že boli s Ježišom.*„ [Skutky apoštolov 4,13](#).

O učeníkoch po premenení Krista čítame, že na konci tohto obdivuhodného výjavu „*nevideli nikoho, len samého Ježiša.*„ [Matúš 17,8](#). „Samého Ježiša„ – tieto slová obsahujú tajomstvo života a moci. Toto tajomstvo je príznačné pre ranú cirkev. Len čo učeníci počuli prvé Kristove slová, poznali, že ho potrebujú. Hľadali Krista, našli ho a šli za ním. Boli s ním v chráme, pri stole, na úbočiach i na poli. Boli ako žiaci s učiteľom; každodenne prijímali od neho posolstvo večnej pravdy.

Učeníci aj po Spasiteľovom nanebovstúpení cítili, že ich sprevádza jeho božská prítomnosť, plná lásky a svetla. Akoby Ježiš bol medzi nimi osobne prítomný. Ježiš, Spasiteľ, ktorý sa s nimi prechádzal, zhováral, modlieval a do srdca im vlieval nádej a útechu, odchádzal od nich do neba s posolstvom pokoja na perách. Keď spolu s anjelským zástupom vystupoval hore, počuli jeho slová: „*Ja som s vami po všetky dni, až do konca sveta.*„ [Matúš 28,20](#). Ježiš odišiel do neba v ľudskej podobe. Učeníci vedeli, že aj pred Božím trónom im je stále priateľom a spasiteľom, že aj ďalej sa o nich zaujíma a že s trpiacim ľudstvom bude navždy spojený. Vedeli, že pred Bohom sa odvoláva na svoje zásluhy, ktoré získal svojou krvou, ukazuje svoje prepichneté nohy a ruky ako dôkaz ceny, ktorú zaplatil za svojich vykúpených. Táto myšlienka ich posilňovala, aby preňho

vydržali všetko utrpenie. Teraz boli s ním užšie spojení, než keď bol medzi nimi na zemi osobne. Vyžarovalo z nich svetlo, láska a moc Krista, ktorý zostával v nich tak, že ľudia to pozorovali a žasli.

Kristus spečatil slová, ktorými ho Peter obhajoval. Nesporným svedkom bol zázračne uzdravený muž, ktorý tu stál vedľa učeníka. Zjav tohto muža, ktorý len pred niekoľkými hodinami bol bezmocným mrzákom, a teraz žiaril zdravím, spoluahľivo dosvedčoval pravdivosť Petrových slov. Kňazi a poprední muži mlčali. Aj keď Petrovo tvrdenie vyvrátiť nemohli, boli rázne rozhodnutí zakročiť proti ďalšiemu učiteľskému pôsobeniu učeníkov.

[43]

Kristov korunný div – vzkriesenie Lazára – spečatil odhodlanie kňazov odstrániť Ježiša s jeho obdivuhodnými skutkami, ktoré takmer ochromili ich vplyv medzi ľuďmi. Krista síce ukrižovali, tu však mali presvedčivý dôkaz o tom, že konanie divov v jeho mene ani hlásanie jeho pravdy nezastavili. Jeruzalem vzrušilo už uzdravenie chromého a kázanie apoštolov.

V snahe zakryť svoje rozpaky, kňazi a poprední muži rozkázali apoštolov odvieť, lebo sa chceli medzi sebou poradiť. Zhodli sa, že nemá zmysel uzdravenie muža popierať. Najradšej by zázrak vysvetlili nejakou lžou; no nebolo to možné, lebo ten sa udial cez deň pred zástupom ľudí a ďalšie tisíce sa o ňom dozvedeli. Cítili, že činnosť učeníkov treba prekaziť, inak Ježiš získa mnoho nasledovníkov. Sami potom stratia priazeň ľudu, lebo ich obvinia z vraždy Božieho Syna.

No napriek svojej snahe zabiť učeníkov kňazi sa neodvažovali urobiť nič viac, než im pohroziť najprísnejším trestom, ak sa odvážia aj ďalej hovoriť a pôsobiť v Ježišovom mene. Znova ich predviedli pred veľradu a prikázali im, aby už v tomto mene nekázali ani neučili. Peter a Ján však odpovedali: „*Posúd'te, či je správne pred Bohom vás poslúchať viac ako Boha; lebo my nemôžeme nehovoriť o tom, čo sme videli a počuli.*“, [Skutky apoštolov 4,19.20](#).

Kňazi by boli týchto mužov za ich neochvejnú vernosť svätému povolaniu najradšej potrestali, ale báli sa hnevu, „*pretože všetci oslavovali Boha za to, čo sa stalo.*“, [Skutky apoštolov 4,21](#). Kňazi im znova pohrozili a s prísnymi príkazmi apoštolov prepustili na slobodu.

Kým bol Peter a Ján vo väzení, ostatní učeníci sa vytrvalo modlili za svojich bratov, lebo zlobu Židov poznali a obávali sa, že by sa

[44] opäť mohli rozpútať ukrutnosti, aké sa spáchali na Kristovi. Len čo boli apoštolovia opäť na slobode, vyhl'adali ostatných učeníkov a oboznámili ich s výsledkom výsluchu. A radosť veriacich bola veľká. Spoločne zvolali k Bohu: „*Pane, ty si stvoril nebo a zem i more a všetko, čo je v nich. Ty si skrze Ducha Svätého ústami svojho služobníka, nášho otca Dávida, povedal: Prečo sa búria pohania? Prečo národy snujú plány daromné? Povstávajú pozemskí králi a vladári sa spolčujú proti Pánovi a proti jeho Pomazanému! V tomto meste sa naozaj spolčil Herodes a Poncius Pilát s pohanmi a s izraelským ľuďom proti tvojmu svätému Služobníkovi Ježišovi, ktorého si pomazal, aby vykonal všetko, čo tvoja ruka a vôľ'a vopred určili, že sa má stať.*

*A teraz, Pane, pozri na ich hrozby a daj, aby tvoji služobníci hlásali tvoje slovo so všetkou odvahou. Vystri svoju ruku, aby sa skrze meno tvojho svätého Služobníka Ježiša diali uzdravenia, znamenia a divy,*„ [Skutky apoštolov 4,24-30](#).

Učeníci sa modlili, aby mali viac sily pre svoju činnosť, lebo vedeli, že budú narážať na rovnaký odpor s akým sa stretával Kristus za svojho pozemského života. Ich spoločné vierou sprevádzané modlitby boli vypočuté. Miesto, kde boli zidení, sa zachvelo a znova ich ovládol Duch Svätý. Dostali odvalu a opäť šli hlásať Božie slovo v Jeruzaleme. „*Apoštolovia veľkou silou vydávali svedectvo o zmŕtvychvstaní Pána Ježiša a na všetkých spočívala veľká milosť,*„ ([Skutky apoštolov 4,33](#)), a ich úsilie Boh zázračne požehnával.

Zásada – „*posúď te, či je správne pred Bohom vás poslúchať viac ako Boha,*„ –, ktorú napriek zákazu, aby už v Ježišovom mene nehovorili, učeníci tak neochvejne zastávali, je tou istou zásadou, ktorú obhajovali zástanci evanjelia počas reformácie. Keď sa roku 1529 na sneme v meste Speyeri zišli nemecké kniežatá, bol im predložený cisársky výnos, ktorým sa obmedzuje náboženská sloboda a akékoľvek ďalšie šírenie reformačného učenia sa zakazuje. Zdalo sa, že nádeje sveta sa rozplynú. Zmieria sa kniežatá s cisárovým výnosom? Malo svetlo evanjelia zhasnúť a ľudia, čo dosiaľ žili v tme, mali v nej zostať naďalej? Šlo o najvýznamnejšie otázky sveta. Stúpenci reformácie sa zišli a jednoznačne sa rozhodli: „*Tento výnos odmietame. V otázkach svedomia väčšina nerozhoduje,*„ (D'Aubigné, Dejiny reformácie, 13. zv., 5. kap.)

Túto zásadu musíme neochvejne hájiť aj dnes. Zástavu pravdy a náboženskej slobody, ktorú vztýčili zakladatelia evanjelickej cirkvi a po celé veky niesli Boží svedkovia nasledujúcich stáročí, bola v tomto poslednom úseku boja zverená nám. Zodpovednosť za tento slávny dar spočíva na tých, ktorých Boh požehnal poznaním svojho Slova. Toto Slovo nám má byť zvrchovanou autoritou. Pozemskú vládu smieme uznať ako Božie zriadenie. Máme tiež učiť, že je našou posvätnou povinnosťou poslúchať ju v rozsahu jej zákonnej právomoci. Ak sú však jej požiadavky v rozpore s nárokmi Božími, potom musíme Boha poslúchať viac ako ľudí. Božiemu slovu patrí prednosť pred všetkými ľudskými zákonmi. Zásadu: „*Takto hovorí Pán*„ nemožno nahrádzať nijakým nárokom: „*Takto hovorí cirkev*„, alebo: „*Takto hovorí štát*„. Kristovu korunu treba vyvýšiť nad koruny pozemských mocnárov. Nikto od nás nežiada, aby sme vrchnosťou pohrdali. Čokoľvek vyslovíme alebo napíšeme, máme starostlivo uvážiť, aby nevznikol dojem, že sme proti zákonu a poriadku. Nemáme hovoriť ani konať nič také, čo by nám mohlo zbytočne zahatať cestu. V Kristovom mene máme napredovať a obhajovať pravdu, ktorá nám bola zverená. Ak nám to ľudia zakazujú, potom smieme s apoštolom povedať: „*Posúďte, či je správne pred Bohom vás poslúchať viac ako Boha; lebo my nemôžeme nehovoriť o tom, čo sme videli a počuli*„.

[45]

## 7. kapitola — Varovanie pred pokrytectvom

Keď učeníci zvestovali evanjelium v Jeruzaleme, Boh potvrdzoval ich slovo a veľa ľudí uverilo. Následkom fanatickej zaslepenosti Židov mnohí z týchto prvých kresťanov museli opustiť svoje rodiny a priateľov a bolo im treba opatriť potravu i prístrešie.

V Písme čítame, že „*medzi nimi nebolo núdzneho*„ (Skutky apoštolov 4,34), a ďalej sa dozvedáme o tom, ako boli ich potreby uspokojené. Kto z veriacich mal peniaze či majetok, s radosťou to obetoval, aby sa pomohlo trpiacim. Veriaci predávali svoje domy alebo pozemky, priniesli peniaze a kládli ich apoštolom k nohám. „*A rozdelovali každému podľa toho, kto ako potreboval*„, Skutky apoštolov 4,35.

Táto štedrosť veriacich bola dôsledkom vylitia Ducha Svätého. Tí, čo prijali evanjelium, boli „*jedno srdce, jedna duša*„, Skutky apoštolov 4,32. Mali na zreteli jeden spoločný záujem: Úspešne splniť určené poslanie; lakomstvo v ich živote nemalo miesto. Ich láska k spoluveriacim a k dielu, ktorému sa odovzdali, prevýšila ich záujem o peniaze a majetok. Z ich skutkov bolo zrejmé, že si svojich spolublížnych cenia viac než pozemské bohatstvo.

Tak to bude vždy, keď Duch Svätý ovládne život. Ľudia, ktorí majú srdce plné Kristovej lásky, budú nasledovať príklad toho, ktorý pre nás schudobnel, aby sme my mohli jeho chudobou zbohatnúť. Všetky dary, ktoré z Božej ruky prijímajú – peniaze, čas a vplyv – budú pokladať len za prostriedok zvestovania evanjelia. Tak to bolo v ranej obci veriacich, a keby sa v dnešnej cirkvi ukázalo, že sa jej členovia pod vplyvom moci Ducha odvracajú od svetských záujmov a sú ochotní priniesť obeť, len aby ich spolublížni mohli počuť evanjelium, potom by zvestované pravdy na poslucháčov mocne zapôsobili.

Príkladná dobročinnosť veriacich bola v príkrom rozpore s počínaním Ananiáša a Zafiry. Ich skutok, ktorý zaznamenalo inšpirované pero, zanechal temnú škvrnu v prvotnej cirkvi. Títo zdanliví učeníci mali spolu s inými prednosť počuť zvest evanjelia z úst apošto-



lov. S ostatnými veriacimi boli svedkami toho, ako sa po modlitbe apoštolov „*zatriaslo miesto, na ktorom boli zhromaždení, a všetkých naplnil Duch Svätý*„ [Skutky apoštolov 4,31](#). Všetci prítomní boli zrazu pod priamym vplyvom Božieho Ducha hlboko presvedčení a Ananiáš a Zafira sľúbili, že utržené peniaze za predaný majetok odovzdajú Pánovi.

[47]

Neskôr však Ananiáš a Zafira podľa ahli lakomstvu, čím zarmútili Ducha Svätého. Svoj sľub začali ľutovať a čoskoro prestalo pôsobiť aj blahodarné požehnanie, ktoré ich nadchlo túžbou vykonať pre Kristovo dielo niečo veľké. Usúdili, že sa prenáhli a že by o svojom rozhodnutí mali znova pouvažovať. Pozhovárali sa teda o tom a umienili si, že sľub nespĺnia. Videli však, že tí, čo sa v záujme zmiernenia biedy chudobných bratov zriekli svojho majetku, požívajú medzi veriacimi veľkú úctu. Obávali sa však hanby, ak by sa ich bratia mali dozvedieť, že si sebecky ponechali to, čo slávnostne sľúbili dať Bohu. Rozhodli sa teda svoj majetok predat' a predstierať, že celý utržený obnos odovzdali do spoločnej pokladnice. V skutočnosti si však veľkú časť z neho ponechali. Takto si chceli zabezpečiť živobytie na úkor spoločnej pokladnice a pritom medzi bratmi a sestrami požívať veľkú vážnosť.

Boh však nenávidí pokrytectvo a faloš. Ananiáš a Zafira sa voči Bohu dopustili klamstva; luhali Duchu Svätému a ich hriech bol náhle a strašne potrestaný. Keď Ananiáš doniesol svoj dar, Peter povedal: „*Ananiáš, prečo ti satan naplnil srdce, aby si luhal Duchu Svätému a stiahol z peňazí za pozemok? Azda nebol tvoj, kým si ho mal? A keď si ho predal, nebolo v tvojej moci, čo si zaň dostal? Prečo si prepožičal svoje srdce na túto vec? Neluhal si ľud'om, ale Bohu!*„ [Skutky apoštolov 5,3-5](#).

Len čo Ananiáš počul tieto slová, padol a skonol; a všetkých, čo to počuli, zmocnil sa veľký strach.

„*Azda nebol tvoj, kým si ho mal?*„ spýtal sa ho Peter. Ananiáša nikto nenútil, aby svoj majetok obetoval pre spoločné dobro. Konal z vlastnej vôle. No v snahe oklamať učeníkov, luhal Bohu.

„*Asi o tri hodiny prišla aj jeho žena, nevediac čo sa stalo, a Peter jej povedal: Povedz mi, či ste za toľko predali ten pozemok? Ona povedala: Áno, za toľko! Peter sa jej spýtal: Prečo ste sa dohovorili pokúšať Pánovho Ducha? Počuj za dverami kroky tých, čo pochovali tvojho muža; vynesú aj teba! A hneď mu padla k nohám a skonala.*

*Ked' mladíci vošli dnu, našli tu i ju mŕtvu; vyniesli ju a pochovali k jej mužovi. A veľký strach sa zmocnil celej cirkvi i všetkých, čo o tom počuli.,* [Skutky apoštolov 3,7-11](#).

[48] Boh vo svojej múdrosti videl, že takýto mimoriadny prejav jeho hnevu je nutný, ak sa mladá cirkev nemala mravne rozložiť. Počet jej členov značne vzrástol. Cirkev by bola krajne ohrozená, keby sa v rýchлом prílive obrátených pripájali k nej mužovia a ženy, čo by pod zámienkou slúžiť Bohu uctievali mamonu. Tento súd potvrdzuje, že ľudia nemôžu Boha oklamať, že Boh odhalí v srdci skrytý hriech a nedovolí, aby sa mu niekto posmieval. Trest mal byť cirkvi výstrahou a mal ju viesť k tomu, aby sa chránila pred pretvárkou a pokrytectvom a aby neokrádala Boha.

Toto varovné poučenie o tom, ako Boh nenávidí lakomstvo, klam a pokrytectvo, patrilo nielen ranej cirkvi, ale všetkým budúcim pokoleniam. Ananiáša a Zafiru prepadlo najprv lakomstvo. Túžba ponechať si časť toho, čo sľúbili Pánovi, ich viedla do klamstva a pokrytectva.

Boh určil, že zvestovanie evanjelia závisí od práce a darov jeho ľudu. Pánovo dielo sa šíri pomocou dobrovoľných darov a desiatkov. Z prostriedkov, ktoré sú nám zverené, Boh žiada určitý diel – desatinu. Zostáva na vôli človeka, či chce, alebo nechce dať viac než len desiatok. Keď však srdce ovplyvní Duch Svätý a človek raz určitý obnos Pánovi sľúbi, potom už sľubujúci nemá na posvätný dar nijaké právo. Podobné sľuby dané ľuďom by sa pokladali za záväzné. A môžu byť sľuby ľuďom záväznejšie než sľuby dané Bohu? Sú sľuby svedomia menej záväzné než sľuby písomných medziľudských dohôd?

Keď nebeské svetlo mimoriadne jasne a prenikavo osvieti srdce, sebeckvo obvykle povolí a prejaví sa ochota obetovať na Božie dielo. Nech si však nikto nemyslí, že daný sľub splní bez toho, aby satan neprotestoval. On totiž nerád vidí, že sa na zemi buduje Vykupiteľovo kráľovstvo. Preto ľuďom navráva, že sľúbili priveľa, a to môže ohroziť ich snahu získať majetok či splniť prania členov vlastnej rodiny.

Boh požehnáva ľudí majetkom práve preto, aby mali z čoho podporiť šírenie jeho diela. Boh zosiela slnečný svit i dážď. On požehnáva rast plodín, ľudí obdarúva zdravím a schopnosťou získať prostriedky. Všetky požehnania dostávame z jeho štedrej ruky. Od

Ľudí očakáva prejav vd'áčnosti tým, že mu určitú čiastku toho vrátiť v daroch, desiatkoch a obetiach – v obetiach vd'aky, v dobrovoľných obetiach a v obetiach za vinu. Keby sa tieto prostriedky dostávali do pokladnice podľa tohto nebeského plánu – desiatky zo všetkých príjmov spolu s dobrovoľnými darmi – potom by bolo naozaj dost [49] prostriedkov na šírenie Božieho diela.

Ľudské srdcia však zatvrdzuje sebeckosť, preto sú rovnako ako Ananiáš a Zafira v stálom pokušení časť obnosu zadržat' a pritom predstierať, že Božie požiadavky plnia. Mnohí veľmi ľahkovážne utracajú peniaze na ukojenie svojich záľub. Veľmi ľudí myslí len na uspokojenie vlastných žiadostí a záľub a Bohu obetujú len neochotne a veľmi skúpo. Zabúdajú na to, že Boh bude jedného dňa žiadať od nich presné vyúčtovanie, ako zúčtili jeho majetok. Zabúdajú aj na to, že almužnu, ktorú dávajú do pokladnice, neprijme práve tak, ako neprijal obeť Ananiáša a Zafiry.

Pán Boh nás chce prísny trestom, ktorý stihol týchto krivoprišažníkov, poučiť aj o tom, ako krajne nenávidí a oškliví si každé pokrytectvo a klam. Svojím predstieraním, že obetovali všetko, Ananiáš a Zafira luhali Duchu Svätému, a preto stratili nielen život časný, ale aj večný. Ten istý Boh, ktorý luhárov potrestal, aj dnes odsudzuje každú lož. Lživé ústa sú mu ohavnosťou. Oznamuje, že do svätého mesta *„nevojde nič nečisté, ani kto pácha ohavnosť a lož.“* [Zjavenie Jána 21,27](#). Bud' me neochvejne a spoľahlivo pravdovravní. Nech pravdovravnosť prenikne celý náš život. Ľubovoľne si s pravdou zahrávať podľa zámerov sebeckej vrtošivosti znamená vo viere stroskotat'. *„Stojte teda: bedrá si opášte pravdou, oblečte si pancier spravodlivosti.“* [Efezským 6,14](#). Kto hovorí lživou, lacno sa zapredáva. Zdanlivo mu klamstvá môžu v núdzi poslúžiť. Možno sa nazdáva, že mu to v podnikaní zaručuje úspech, ktorý by pocitívnym spôsobom nedosiahol. Nakoniec však dôjde tak ďaleko, že už nebude vedieť nikomu dôverovať. Keďže sám klame, neverí nikomu.

Hriech Ananiášovho a Zafirinho klamstva voči Bohu bol potrestaný okamžite. Ten istý hriech spáchali mnohí v ďalších dejinách cirkvi a často ho mnohí pášu aj dnes. Aj keď Boh tento hriech nestiha zjavným prejavom svojej neľúbosti, u neho nie je o nič menej odporný, než bol za čias apoštolov. Výstraha platí; Pán Boh jasne

prejavil svoj odpor voči tomuto hriechu. Všetci, čo žijú pokrytecky a povolujú lakomstvu, môžu byť istí, že si pripravujú záhubu.

Práve kríž, nástroj potupy a múk, priniesol svetu nádej a spásu. Učeníci boli len jednoduchí ľudia, neoplývali bohatstvom a jedinou ich zbraňou bolo Božie slovo; no v Kristovej moci šli zvestovať obdivuhodný príbeh jasiel' a kríža a prekonávať každý odpor. Svet ich nemal v úcte, nevážil si ich, no napriek tomu boli hrdinami viery. Z úst im zneli božsky presvedčivé slová, ktoré otriasli svetom.

V Jeruzaleme pretrvávali tie najzarytejšie predsudky a najzmatejšie predstavy o tom, ktorý bol ukrižovaný ako zločinec. Učeníci tu však ďalej neohrozene zvestovali slová života a Židom pripomínali Kristovo dielo a poslanie, jeho ukrižovanie, zmŕtvychvstanie a nanebovstúpenie. Udivení kňazi a poprední muži počúvali jasné a odvážne svedectvo apoštolov. Moc vzkrieseného Spasiteľ'a naozaj ovládla učeníkov, takže ich úsilie sprevádzali znamenia a divy a veriacich denne pribúdalo. Na ulice, ktorými mali učeníci prejsť, ľudia „*vynášali chorých a kládli ich na postele a lôžka, aby aspoň Petrova tôňa padla na niektorého z nich, keď tade pôjde*„ [Skutky apoštolov 5,15](#). Prinášali sem aj tých, ktorých trápili nečistí duchovia. Zbehol sa okolo nich množstvo ľudu a tí, čo boli uzdravení, velebili Boha a oslavovali Vykupiteľ'ovo meno.

Kňazi a poprední muži videli, že Kristus je vo väčšej úcte než oni. Len čo saduceji, ktorí neverili vo vzkriesenie, počuli zvest' apoštolov, že Kristus vstal z mŕtvych, veľmi sa rozzúrili. Uvedomovali si, že ak sa apoštolom dovoľí zvestovať zmŕtvychvstalého Spasiteľ'a a v jeho mene konať divy, potom ich učenie o neexistencii vzkriesenia všetci zavrhnú a sekta saducejov čoskoro zanikne. Farizeji boli nahnevaní, keď postrehli, že zámerom zvesti učeníkov je rozvrátiť židovský obradný systém a znehodnotiť obetnú službu.

Všetky snahy o potlačenie tohto nového učenia boli až dosiaľ márne. Teraz však saduceji a farizeji boli rozhodnutí, že pôsobeniu učeníkov treba urobiť koniec, pretože ich obviňujú z Ježišovej smrti. Rozhnevaní kňazi sa násilím zmocnili Petra a Jána a uväznili ich.

[51] Predstavitelia židovského národa zjavne nesplnili Boží zámer s vyvoleným ľudom. Tí, ktorých Pán ustanovil za strážcov pravdy, sa svojmu poslaniu spreneverili a Boh k dielu povolal iných. Títo zaslepení vodcovia povolili svojej údajne spravodlivej rozhorčenosti proti tým, čo opustili ich obľúbené učenie. Nechceli pripustiť, žeby Slovo mohli sami nesprávne chápať, alebo žeby sa dopúšťali chýb pri výklade či používaní Písma. Správali sa ako ľudia bez rozumu. Pýtali sa, akým právom títo učители – podaktorí z nich sú len rybári – šíria myšlienky odporujúce učeniu, ktoré hlásame ľudu?

Boli rozhodnutí zastaviť šírenie týchto názorov, preto ich hlásateľov uväznili.

Učeníci sa nedali takýmto zaobchádzaním ani zastrašiť, ani obložiť. Duch Svätý im pripomenul Kristove slová: *„Rozpomeňte sa na slovo, ktoré som vám hovoril: Nie je sluha väčší ako jeho pán. Keď prenasledovali mňa, budú prenasledovať i vás; keď striehli na moje slovo, striehnúť budú aj na vaše. Ale to všetko budú proti vám robiť pre moje meno, pretože nepoznajú toho, ktorý ma poslal,“* [Ján 15,20.21](#). *„Vylúčia vás zo synagóg, áno, prichádza hodina, keď každý, kto vás bude vraždiť, domnievať sa bude, že tým slúži Bohu. Ale hovoril som vám to, aby ste si, keď príde ich hodina, spomenuli, že som vám to povedal. Toto som vám nehovoril od začiatku, pretože som bol s vami,“* [Ján 16,2.4](#).

Boh nebies, mocný Vládca vesmíru, sa ujal uväznených učeníkov, pretože ľudia bojovali proti jeho dielu. Pánov anjel v noci otvoril dvere žalára a učeníkom povedal: *„Chod'te, staňte si v chráme a hlásajte ľudu všetky slová tohto života,“* [Skutky apoštolov 5,20](#). Tento príkaz bol pravým opakom príkazu židovských vodcov. Povedali azda apoštolovia: Nemôžeme to urobiť, kým sa neporadíme s úradmi a od nich nedostaneme na to súhlas? Nie, Boh povedal: *„Chod'te,“* a oni poslúchli. *„Vošli na úsvite do chrámu a učili,“* [Skutky apoštolov 5,21](#).

Keď sa Peter a Ján objavili medzi veriacimi a rozprávali, ako ich anjel previedol medzi strážcami väzenia a kázal im v prerušenom diele pokračovať, bratia žasli a radovali sa.

Veľkňaz a tí, čo boli s ním, *„zvolali veľradu a všetkých starších zo synov Izraela a poslali do väzenia, aby ich priviedli,“* [Skutky apoštolov 5,21](#). Kňazi a poprední muži boli rozhodnutí obžalovať apoštolov z poburovania, obviniť ich z vraždy Ananiáša a Zafiry a

zo sprisahania so zámerom zbaviť kňazov moci. Spoliehali sa na dav, ktorý by sa na ich podnet chopil príležitosti a s učeníkmi naložil tak ako s Ježišom. Vedeli tiež, že mnohým z tých, čo Kristovo učenie neprijali, sa svojvoľná vláda židovských autorít zunovala a túžili po zmene. Kňazi sa obávali, že ak by títo nespokojenci uverili pravde, ktorú hlásajú apoštolovia, a ak by Ježiša uznali za Mesiáša, hnev všetkého ľudu by sa obrátil proti náboženským vodcom, a tí by sa museli zodpovedať za zavraždenie Krista. Rozhodli sa rázne tomu zabrániť.

[52]

Keď si dali väzňov predviesť, veľmi ich vyľakala správa, že dvere žalára boli síce pevne zatvorené a aj strážne boli pred nimi, ale väzňov nikde nenašli.

Čoskoro počuli ohromujúcu zvesť: „*Muži, ktorých ste vrhli do žalára, stoja v chráme a učia ľudu. Veliteľ stráže ihneď odišiel so sluhami a priviedol ich, ale nie násilne lebo sa báli ľudu, aby ich neukameňoval.*“, [Skutky apoštolov 5,25.26](#).

Apoštolovia boli síce z väzenia zázračne vyslobodení, ale výsluchu a trestu neunikli. Keď bol ešte s nimi Kristus, povedal im: „*Vy sa však majte na pozore: Vydajú vás súdom.*“, [Marek 13,9](#).

Boh im na znamenie svojej lásky a potvrdenie svojej prítomnosti poslal anjela, aby ich vyslobodil. Teraz im pripadlo trpieť za toho, ktorého evanjelium hlásali.

V dejinách prorokov a apoštolov možno nájsť mnoho ušľachtilých príkladov vernosti Bohu. Kristovi svedkovia radšej vytrpeli žalárovanie, mučenie, ba aj smrť, než by mali prestúpiť Božie prikázania. Záznam o Petrovi a Jánovi svedčí o jednom z najhrdinskejších postojov v celých dejinách evanjelizácie. Keď stáli druhýkrát pred mužmi, ktorí ich chceli zahubiť, ani v ich slovách ani v postoji sa neprejavil nijaký strach či zaváhanie. Na veľkňazove slová: „*Prísne sme vám zakázali učiť v tom mene. A hľa, celý Jeruzalem naplnili ste svojím učením a chcete uvaliť na nás krv toho človeka.*“, Peter odpovedal: „*Boha treba viac poslúchať ako ľudí!*“, [Skutky apoštolov 5,28.29](#). Bol to anjel, kto im kázal učiť v chráme. Tým, že splnili jeho pokyn, poslúchli vlastne príkaz Boží, a tak musia pokračovať za každú cenu.

Pod vplyvom Ducha sa z obžalovaných stali žalobci, ktorí obvinili členov veľ rady z vraždy Krista. Peter vyhlásil: „*Boh našich otcov vzkriesil Ježiša, ktorého ste vy zavesili na drevo a zavraž-*

dili. Jeho Boh svojou pravicom povýšil za Vládcu a Spasiteľ'a, aby daroval Izraelu pokánie a odpustenie hriechov. A my sme toho svedkami aj Duch Svätý, ktorého Boh dal tým, čo ho poslúchajú., [Skutky apoštolov 5,30-32](#).

[53] Židov tieto slová tak nahnevali, že sa rozhodli vziať zákon do vlastných rúk a bez ďalšieho pojednávania či súhlasu rímskej vrchnosti hodlali väzňov popraviť. Obťaženie vinou za preliatie Kristovej krvi chceli si teraz poškvрниť ruky aj krvou jeho učeníkov.

V rade bol však prítomný muž, ktorý v slovách učeníkov rozpoznal Boží hlas. Bol to Gamaliel, dobropovestný farizej, muž učený a veľmi vplyvný. Svojím obozretným rozumom postrehol, že násilie, ktorého sa kňazi chcú dopustiť, by mohlo mať nedozerané následky. Skôr ako oslovil prítomných, žiadal vyviesť väzňov na chvíľu von. Dobre vedel, s akými ľuďmi tu musí vyjednávať; vedel, že Kristovi vrahovia sa v snahe uskutočniť svoj zámer nezastavia pred ničím.

Veľmi rozvážne a pokojne potom povedal: „*Muži, Izraeliti, dobre si rozmyslite, čo chcete urobiť s týmito ľuďmi, lebo prednedávnom povstal Teudas a hovoril, že on je niekým, a pridalo sa k nemu okolo štyristo mužov. No zabili ho a všetci, čo mu verili, boli rozprášení a zničení. Po ňom v dňoch súpisu povstal Júda Galilejský a strhol so sebou ľuď. Aj on zahynul a všetci jeho stúpenci sa rozpáchli. Preto vám teraz hovorím: Nechajte týchto ľudí a prepustite ich, lebo ak je tento zámer alebo toto dielo od ľudí, rozpadne sa, ale ak je od Boha, nebudete ich môcť rozvrátiť. Aby ste sa neocitli v boji proti Bohu!*“, [Skutky apoštolov 5,35-39](#).

Kňazi uznali rozvážnosť tohto názoru a boli nútení s Gamalielom súhlasiť. Ťažko im však bolo krotiť svoju zaujatosť a nenávisť. Učeníkov dali najprv zbičovať a potom im pod hrozbou straty života zakázali v Ježišovom mene hovoriť, a prepustili ich. „*Oni odchádzali z veľrady natešení, že boli uznaní za hodných znášať potupu pre toto meno. A neprestávali deň čo deň učiť v chráme a po domoch a zvestovať Krista Ježiša*., [Skutky apoštolov 5,41.42](#).

Krátko pred svojím ukrižovaním zanechal Kristus učeníkom odkaz pokoja. Povedal: „*Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam, nie ako svet dáva, vám ja dávam. Nech sa vám nermúti srdce a nestrachuje*., [Ján 14,27](#). Tento pokoj nie je pokojom za cenu prispôsobenia sa svetu. Kristovi nikdy nešlo o pokoj, ktorý by vyžadoval zmieriť sa so zlom. Pokoj, ktorý Kristus odkázal svojim



učenikom je skôr pokoj vnútorný než vonkajší, a ten mal učeníkov stále sprevádzať napriek bojom a príkorm.

Kristus o sebe povedal: „*Nenazdávajte sa, že som priniesol mier na zem; nepriniesol som mier, ale meč.*“, [Matúš 10,34](#). Hoci bol Kniežat'om pokoja, predsa sa stal príčinou rozdelenia. Ten, ktorý prišiel hlásať radostnú zvesť a ľuďom do srdca vlievať nádej a radosť, vyvolal spor, ktorý horí hlboko v ľudskom srdci a roznečuje prudké vášne. Svojich nasledovníkov varuje: „*Na svete máte súženie.*“, [Ján 16,33](#). „*Ľudia položia ruky na vás, budú vás prenasledovať, vydajú vás synagogálnym súdom a uväznia vás, budú vás vláčiť pred kráľov a vládarov pre moje meno.*“, „*Budú vás zrádzať aj rodičia a bratia, príbuzní a priatelia a niektorých z vás usmrtia.*“, [Lukáš 21,12.16](#).

[54]

Toto proroctvo sa pozoruhodne splnilo. Ježišovi nasledovníci museli zniesť každú potupu, poníženie a krutosť, čo satan vie v ľudskom srdci roznieť. A proroctvo sa znova obdivuhodne naplní, pretože telesné srdce je dosiaľ nepriateľom Božieho zákona a nechce sa podriaďovať jeho príkazom. Svet nie je dnes v lepšom súlade s Kristovými zásadami, než bol za čias apoštolov. Tá istá nenávisť, ktorá podnietila výkriky: „*Ukrižuj, ukrižuj!*“, tá istá nenávisť, ktorá podnietila prenasledovanie učeníkov, pôsobí dosiaľ v deťoch neposlušnosti. Ten istý duch, ktorý v temnom stredoveku posielal mužov i ženy do žalára, do vyhnanstva a na smrť, ktorý vynachádzal inkvizičné mučidlá, ktorý pripravil a uskutočnil hrôzostrašné krviprelieanie v bartolomejskej noci a zapálil ohne v Smithfelde – ten istý duch dosiaľ roznečuje zlobu v srdciach neobrátených ľudí. Dejiny pravdy vždy boli aj správou o boji medzi právom a bezprávím. Hlásanie evanjelia na svete vždy ohrozoval odpor, prenasledovanie, straty a utrpenie.

Odkiaľ čerpali silu tí, čo v minulosti vedeli pre Krista trpieť? Zo spoločenstva s Bohom, s Duchom Svätým a s Kristom. Hanobenie a prenasledovanie mohlo mnohých odlúčiť od priateľov, no nikdy ich nemohlo odlúčiť od lásky Kristovej. Skúšanému človekovi je Spasiteľ svojou láskou najbližšie vtedy, keď ho svet pre pravdu hanobí. Kristus povedal: „*Ja ho budem milovať a zjavím mu seba.*“, [Ján 14,21](#). Ak sa veriaci človek dostane pred pozemský súd pre pravdu, Kristus je pri ňom. Ak ho odvedú do väzenia, sám Kristus sa mu zjaví a svojou láskou ho poteší. Ak pre Krista musí zomrieť,

Spasiteľ mu pripomína, že telo síce môžu usmrtiť, ale duši nemôžu uškodiť. *„Dúfajte, ja som premohol svet., „Neboj sa, lebo ja som s tebou! Neobzeraj sa v strachu, lebo ja som tvoj Boh, posilním ťa, aj ti pomôžem a podopriem ťa pravickou svojej spravodlivosti., [Ján 16,33](#); [Izaiáš 43,10](#).*

[55] *„Tí, ktorí dôverujú Hospodinovi, sú ako vrch Sion, čo sa nepohne, ale trvá naveky. Jeruzalem je obklopený vrchmi: tak je Hospodin vôkol svojho ľudu odteraz až naveky., „Od útlaku a násilia im vykúpi život; ich krv je vzácna v jeho očiach., [Žalm 125,1-2](#); [72,14](#).*

*„Hospodin mocnosť im bude záštitou... Vyslobodí ich Hospodin, ich Boh, v ten deň ako ovce svojho ľudu, ako drahokamy v čelenke budú žiarit' nad jeho zemou., [Zachariáš 9,15.16](#).*

„V tých dňoch, keď počet učeníkov rástol, Helenisti začali šomrat' na Hebrejov, že pri každodennom obsluhovaní zanedbávajú ich vdovy,„ [Skutky apoštolov 6,1](#).

Členovia ranej cirkvi pochádzali z rôznych spoločenských vrstiev a národností. V čase vyliatia Ducha Svätého na Turíce „v Jeruzaleme boli Židia, nábožní ľudia zo všetkých národov, čo sú pod nebom,„ [Skutky apoštolov 2,5](#). Spolu s veriacimi Židmi prišli do Jeruzalema aj poniektorí Židia, známi ako Helenisti. Už dlhší čas bola medzi nimi a Židmi z Palestíny nedôvera, ba až nepriateľstvo.

Srdcia tých, čo sa pod vplyvom apoštolov obrátili, boli poddajné a navzájom ich spájala kresťanská láska. Napriek bývalým predsudkom žili medzi sebou v zhode. Satan vedel, že kým budú jednotní, šírenie evanjelijnej pravdy sa nezastaví, a preto sa snažil vyt' ažit' niečo z ich bývalého spôsobu zmýšľania v nádeji, že do cirkvi zaseje semeno rozkolu.

Tak sa stalo, že prírastkom počtu učeníkov sa nepriateľovi podarilo vzbudiť podozrenie u tých, čo už boli zvyknutí žiarlivo hľadiet' na spoluveriacich a vynachádzať chyby na svojich duchovných vodcoch. „Helenisti začali reptat' na Hebrejov,„ Dôvodom nespokojnosti bolo údajné zanedbávanie gréckych vdov pri každodennom rozdeľovaní podpory. Takáto nerovnosť by nezodpovedala Duchu evanjelia a satanovi sa teraz podarilo vzbudiť podozrenie. Bezodkladne bolo treba urobiť všetko pre to, aby sa odstránila každá príčina nespokojnosti a nepriateľ nemohol jasat' vo svojom úsilí rozdeliť veriacich.

Skúsenosť Ježišových učeníkov prechádzala krízou. Pod rozvážnym vedením apoštolov, ktorých v práci zjednocovala moc Ducha Svätého, dielo zverené evanjelistom sa rýchlo rozmáhalo. Veriacich členov ustavične pribúdalo a tento početný rast stále viac zat' ažoval predstaviteľov cirkvi. Zodpovedne plniť povinnosti bez ohrozenia budúceho úspechu cirkvi presahovalo sily jednotlivca, ba aj skupiny ľudí. Zodpovednosti, ktoré pri vzniku cirkvi tak verne znášali len

[57] podaktorí, bolo treba rozdeliť. Musel sa urobiť dôležitý krok na zdokonalenie evanjelijného poriadku v cirkvi tým, že niektoré z povinností budú zverené iným členom.

Apoštolovia zvolali zástupcov veriacich, aby pod vedením Ducha Svätého navrhli plán účinnejšej organizácie všetkých výkonných síl v cirkvi. Vyhlásili, že nadišiel čas, aby sa starostlivosť o chudobných, ako aj ďalšie s tým súvisiace povinnosti zverili iným, a duchovných vodcov, ktorí dohliadajú na cirkev, treba uvoľniť na zvestovanie evanjelia. Radili: *„Preto si, bratia, vyhliadnite spomedzi seba sedem osvedčených mužov, plných Ducha a múdrosti, a na túto úlohu ich ustanovíme. My sa budeme celkom venovať modlitbe a službe slova.“*, [Skutky apoštolov 6,3.4](#). Celé zhromaždenie túto radu poslúchlo. Modlitbou a kladením rúk vybrali sedem mužov a slávnostne im uložili plniť povinnosti diakonov.

Postupne sa ukázalo, že toto ustanovenie siedmich mužov, ktorí mali dohliadať na zvláštne úseky diela, bolo veľmi blahodarným rozhodnutím pre cirkev. Títo pomocníci starostlivo dbali o osobné potreby jednotlivých členov, ako aj o celkový finančný stav cirkvi. Svojím prezieravým postupom a zbožným príkladom významne pomohli spolupracovníkom v snahe o zjednotenie rôznych záujmov cirkvi.

Po krátkom čase sa ukázalo, že tento krok zodpovedal Božiemu zámeru a osvedčil sa ako užitočný. *„Božie slovo sa šírilo a počet učeníkov v Jeruzaleme veľmi rástol. Aj veľá kňazov poslušne prijalo vieru.“*, [Skutky apoštolov 6,7](#). Táto žatva zachránených bola dôsledkom nielen uvoľnenia apoštolov pre misijnú prácu, ale aj veľkej horlivosti a úsilia siedmich vybraných diakonov. Tým, že títo bratia mali na starosti potreby chudobných, nijako neboli zbavení možnosti poučat ľudí o viere. Naopak, boli celkom spôsobilí viesť záujemcov k pravde a túto prácu konali veľmi zodpovedne a úspešne. Raná cirkev mala stále viac práce. Kdekoľvek boli úprimní ľudia ochotní slúžiť Bohu, tam bolo treba zakladať strediská duchovnej osvety a požehnaní. Evanjelium sa malo rozšíriť po celom svete. Poslovia kríža mohli toto dôležité poslanie splniť len vtedy, keď zostanú zjednotení a dokážu svetu, že sú jedno s Kristom v Bohu. Či ich božský Učiteľ neprosil Otca: *„Tých, čo si mi dal, zachovaj vo svojom mene, aby boli jedno ako my.“*? Či o svojich učeníkoch nepovedal: *„Svet ich nenávidel, pretože nie sú zo sveta.“*? Či sa za nich nepriho-

váral u Otca, „aby boli dokonale jedno,, „aby svet uveril, že si ma ty poslal,,? [Ján 17,11.14.23.21](#). Ich duchovný život a sila záviseli od úzkeho spojenia s tým, ktorý ich povolal zvestovať evanjelium. [58]

Učenci mohli očakávať sprievodnú pomoc Ducha Svätého a spoluprácu nebeských anjelov, len keď boli spojení s Kristom. Pomocou týchto božských síl mohli pred svetom vystupovať ako jednotný front a zvíťaziť v boji, ktorý museli ustavične viesť proti mocnostiam temna. Ak budú aj naďalej postupovať jednotne, nebeskí poslovia ich budú predchádzať, ľudia budú pripravení prijať pravdu a mnohí prídu ku Kristovi. Ak zostanú jednotní, cirkev bude „krásna ako spln mesiaca, jasná ako slnko, hrozná ako šíky pod koruhvou,, [Pieseň Šalamúnova 6,10](#). Nič nezadrží jej postup. Cirkev pôjde od víťazstva k víťazstvu a slávnosť splní svoje božské poslanie – zvestovanie evanjelia svetu.

Organizácia cirkevného zboru v Jeruzaleme mala byť vzorom organizovania cirkevných zborov všade tam, kde poslovia pravdy získajú ľudí pre evanjelium. Komu bola zverená zodpovednosť za činnosť cirkvi všeobecne, nemal nad Božím dedičstvom vládnuť, ale „Božie stádo,, pást’ a byť „vzorom stádu,, [1. Petra 2,3](#). Diakoni mali byť „osvedčení muži, plní Ducha a múdrosti,, [Skutky apoštolov 6,3](#). Títo muži mali svojím postavením spoločne chrániť právo a obhajovať ho neobľomne a rozhodne. Len tak mohli mať zjednocujúci vplyv na celú cirkev.

Keď sa neskôr v dejinách ranej cirkvi v rôznych častiach sveta z jednotlivých skupín veriacych utvorili zbory, cirkevná organizácia sa naďalej zdokonalila, aby sa zachoval poriadok a súladná činnosť. Každý člen bol nabádaný čo najlepšie plniť svoju povinnosť. Každý mal rozvážne zúročovať dary, ktoré dostal. Duch Svätý niektorých veriacych mimoriadne obdaril – „jedných ustanovil za apoštolov, druhých za prorokov, tretích za učiteľov, potom ľudí divotvornej moci, naďalej s darom uzdravovať, pomáhať, spravovať a hovoriť neznámymi jazykmi,, [1. Korint’anom 12,28](#). Všetci však mali súladne spolupracovať.

„Dary milosti sú rozličné, ale Duch je ten istý. Aj služby sú rozličné, ale Pán je ten istý. A rozličné sú aj účinky, ale Boh, ktorý pôsobí všetko vo všetkých, je ten istý. Každý však dostáva dary Ducha na všeobecný úžitok. Jeden dostáva skrze Ducha slovo múdrosti, iný podľa toho istého Ducha slovo poznania, iný vieru v tom istom

[59] *Duchu a iný v tom istom Duchu dar uzdravovať, iný schopnosť robiť zázraky, iný prorokovať, iný rozlišovať duchov, iný dar rozličných jazykov a iný vysvetľovať jazyky. Ale toto všetko pôsobí jeden a ten istý Duch, ktorý rozdelí uje každému, ako chce. Lebo ako je jedno telo a má mnoho údov, ale všetky údy tela sú jedno telo, hoci je ich mnoho, tak aj Kristus,, 1. Korint'anom 12,4-12.*

Na tých, čo sú povolání viesť Božiu cirkev na zemi, spočíva veľká zodpovednosť. Za čias Božej vlády (teokracie), keď Mojžiš mal uniesť také ťažké bremeno, že by bol pod ním čoskoro zahynul, dostal radu od svojho svokra Jetra, aby zodpovednosť uvážene rozdelil: „Ty zastupuj ľud pred Bohom, ty prednášaj ich spory Bohu, upozorňuj ich na ustanovenia i zákony a oboznamuj ich s cestou, po ktorej majú ísť, i s činmi, ktoré majú konať.,, Jetro ďalej radil, aby Mojžiš vyhliadol a ustanovil mužov „za tisícnikov, stotníkov, päťdesiatnikov a desiatnikov.,, „Mali to byť muži schopní, plní Božej bázne, muži verní, ktorí nenávidia úplatky.,, Tí mali „súdiť ľudí v každom čase.,, a pomôcť Mojžišovi znášať veľkú zodpovednosť tým, že mu ušetria riešenie mnohých menej dôležitých záležitostí, o ktorých by mohli uvážlivo rozhodnúť zasvätení pomocníci (2. Mojžišova 18,19-22).

Koho Božia prozreteľnosť postavila na vedúce a zodpovedné miesto v cirkvi, mal by svoj čas a schopnosti venovať riešeniu závažnejších záležitostí, ktoré vyžadujú zvláštnu múdrosť a veľkorysosť. Nie je Božím zámerom, aby takí ľudia vybavovali malicherné záležitosti, na ktoré stačia iní pracovníci. Jetro navrhol Mojžišovi: „Každý väčší prípad nech prinesú pred teba a každý menší prípad nech rozsúdia oni a ul'ahčí sa ti, keď to budú znášať s tebou. Ak to budeš takto robiť, a aj Boh ti to prikazuje, budeš môcť vydržať a všetok tento ľud príde na svoje miesto v pokoji.,, 2. Mojžišova 18,22.23.

Mojžiš si podľa tohto návrhu „vyvolil schopných mužov z celého Izraela a dal ich za predákov ľudu, za tisícnikov, stotníkov, päťdesiatnikov, desiatnikov; tí súdili ľudí v každom čase: ťažšie prípady prinášali Mojžišovi a každý menší prípad rozsudzovali oni.,, 2. Mojžišova 18,25.26.

Keď Mojžiš neskôr volil sedemdesiat starších, ktorí mali spolu s ním znášať vodcovské zodpovednosti, veľmi pozorne dbal o to, aby títo pomocníci boli ľudia čestní, rozvážni a skúsení. Keď týchto

Ľudí uvádzal do služby, zmienil sa o niektorých vlastnostiach, ktoré musí mať každý, kto chce byť múdрым vodcom cirkvi. Mojžiš povedal: „*Vypočujte svojich súkmeňovcov a súd'te spravodlivo, či už má niekto spor so súkmeňovcom, alebo s cudzincom, neberte ohľad na osobu pri súde, vypočujte tak malého, ako veľkého, nebojte sa nikoho, lebo súd patrí Bohu!*“, 5. Mojžišova 1,16.17. [60]

Kráľ Dávid dal na konci svojej vlády dôležitý pokyn tým, čo za jeho čias zodpovedali za dielo. Pri tej príležitosti zhromaždil do Jeruzalema „*všetkých izraelských hodnostárov, kmeňových vodcov, veliteľ'ov oddielov, ktorí obsluhovali kráľ'a, tisícnikov a stotníkov, d'alej správcov všetkého majetku a kráľ'ovho stáda, svojich synov, komorníkov a všetkých udatných mužov*“, Tento zostarnutý kráľ ich slávnostne žiadal „*pred očami celého Izraela, zhromaždenia to Hospodinovho, a za prítomnosti nášho Boha: Zachovávajte a skúmajte všetky prikázania Hospodina svojho Boha*“, 1. Paralipomenon 28,1.8.

Šalamúnovi, ktorý bol povolaný zastávať krajne zodpovedné postavenie, Dávid dal zvláštnu radu: „*Ty však, Šalamún, syn môj, poznaj Boha svojho otca a slúž mu celým srdcom a ochotnou dušou, lebo Hospodin skúma všetky srdcia a pozná každý spôsob myslenia. Ak ho budeš hľ'adat', dá sa ti nájsť; ale ak ho opustíš, zavrhne ť'a navždy. Pochop teda, že si ť'a zvolil Hospodin... Vzmuž sa*“, 1. Paralipomenon 28,9.10.

Tie isté zásady zbožnosti a spravodlivosti, podľa ktorých sa za čias Mojžiša a Dávida mali správať predstavitelia Božieho ľudu, zostali platnými zásadami aj pre tých, ktorým mal byť zverený dohľad nad Božou novovzniknutou cirkvou v dobe evanjelia. Pri zavádzaní organizačného poriadku vo všetkých cirkevných zboroch a pri voľbe vhodných mužov na vedúce miesta, apoštolovia mali na zreteli vznešené starozmluvné zásady riadenia. Dbali o to, aby budúci zodpovedný predstaviteľ cirkvi bol „*bez úhony, nie pyšný, hnevľivý, pijan, bitkár, ani žiadostivý mrzkého zisku, ale pohostinný, láskavý, triezvy, spravodľivý, nábožný, zdržanľivý, taký, ktorý sa drží spoľ'ahľivého slova podľa učenia, aby bol schopný aj povzbudzovať v zdravom učení, aj usvedčovať tých, čo protirečia*“, Títovi 1,7-9.

Poriadok zavedený v ranej kresťanskej cirkvi jej umožňoval jednotný postup vpred ako dobre vycvičenej armáde v Božej výzbroji. Aj keď skupiny veriacich boli rozptýlené na rozľahlom území, boli to údy jedného tela, pracovali jednotne a súladne. Ak v nie-

[61] ktorom miestnom cirkevnom zbore vznikli nezhody, ako to bolo neskôr v Antiochii a inde, a veriaci sa medzi sebou nemohli zhodnúť, tieto spory sa nesmeli stať príčinou rozkolu cirkvi, ale boli prednesené na všeobecnom zhromaždení veriacich, na ktorom sa zišli určení zástupcovia rôznych miestnych zborov a v ktorom hlavnú zodpovednosť niesli apoštolovia a starší. Jednotným postupom všetkých bolo možno čeliť satanským útokom namiereným proti odľahlým cirkevným zborom a súčasne sa marili plány nepriateľa na rozštiepenie a zničenie cirkvi.

„*Lebo Boh nie je Bohom neporiadku, ale pokoja*„, [1. Korint'anom 14,33](#). Žiada, aby sa aj dnes pri správe cirkevných záležitostí zachoval poriadok a určitý systém ako kedysi v minulosti. Chce, aby sa jeho dielo konalo dôkladne a presne, aby naň mohol dať pečať svojho súhlasu. Kresťan sa má spojiť s kresťanom, zbor so zborom, ľudský nástroj má spolupracovať s Božím, každá zložka má byť podriadená Duchu Svätému a všetci majú jednotne svetu hlásať radostnú zvesť o Božej milosti.



## 10. kapitola — Prvý kresťanský mučeník

[62]

Štefan, popredný zo siedmich diakonov, bol muž hlboko zbožný a neochvejne veriaci. Rodom bol síce Žid, hovoril však po grécky a dobre poznal zvyklosti a mravy Grékov. Preto si našiel príležitosť kázať evanjelium v synagógach gréckych Židov. Veľmi horlil za Kristovo dielo a nebojácne vyznával svoju vieru. Učení rabíni a učitelia zákona sa pustili s ním do verejnej rozpravy v nádeji, že ho ľahko presvedčia, „*ale neboli schopní čeliť múdrosti a Duchu, ktorým hovoril,*„ [Skutky apoštolov 6,10](#). Štefan hovoril nielen v moci Ducha Svätého; bolo zrejmé, že dôkladne skúmal proroctvá a že sa vyzná vo všetkých otázkach zákona. Znamenite bránil pravdy, ktoré zastával, a svojich protivníkov úplne porazil. Splnilo sa na ňom zasl'úbenie: „*Zaumieňte si teda, že nebudete vopred rozmýšľať, ako sa brániť, lebo ja vám dám ústa a múdrosť, ktorej nebudú môcť odolať a odporovať ani všetci vaši protivníci,*„ [Lukáš 21,14.15](#).

Keď kňazi a poprední muži videli, aká moc v Štefanovej reči pôsobí, zmocnila sa ich prudká nenávisť. Miesto toho, aby sa nad prednesenými dôkazmi zamysleli, rozhodli sa zabiť ho, a tým jeho hlas umlčať. Niekoľkokrát už podplatili rímskych úradníkov, aby prehliadli prípady, keď Židia vzali právo do vlastných rúk a väzňov podľa svojho národného zvyku odsúdili a popravili. Štefanovi priatelia nepochybovali o tom, že podobne si môžu počínať aj teraz bez toho, aby ich to nejak ohrozilo. Vo svojom rozhodnutí niest' aj prípadné následky Štefana chytili a priviedli pred radu na výsluch.

Učení Židia pozvaní z okolitých krajín mali väzňove dôkazy vyvrátiť. Medzi prítomnými bol aj Saul Tarzský, ktorý pri Štefanovom výsluchu zohral dôležitú úlohu. Váhou svojej výrečnosti a rabínskej logiky presviedčal ľud o tom, že Štefan šíri bludné a nebezpečné učenie. V Štefanovi však narazil na protivníka, ktorý dôkladne chápal Boží zámer evanjelijného poslania medzi ostatnými národmi.

Keď že kňazi a poprední muži nevedeli nad Štefanovou jasnou a rozvážnou múdrosťou získať prevahu, rozhodli sa teda urobiť

[63] z neho výstražný príklad. Tým chceli ukojiť svoju pomstychtivú nenávisť, súčasne však v ľudoch vzbudiť strach a zabrániť im prijať jeho vieru. Najali si svedkov, ktorí mali falošne svedčiť, že ho počuli rúhať sa chrámu a zákonu. Svedkovia skutočne vyhlásili: „*Počuli sme ho hovoriť, že Nazaretský Ježiš zborí toto miesto a zmení poriadky, ktoré nám dal Mojžiš.*“, [Skutky apoštolov 6,14](#).

Keď sa mal Štefan zoči-voči sudcom zodpovedať z obvinenia, že sa rúhal, na tvári mu zažiaril posvätný jas a „*všetci, ktorí boli v rade, uprene hľadeli naňho, videli jeho tvár ako tvár anjela.*“, [Skutky apoštolov 6,15](#). Mnohí z tých, čo toto svetlo postrehli, sa zachveli a zakryli si tvár, no tvrdošijnú neveru a zaujatosť popredných mužov to neotriaslo.

Na otázku, či je obvinenie proti nemu pravdivé, Štefan začal svoju obhajobu a jeho jasný a zvučný hlas sa rozliehal po celej radnej sieni. Slovmi, ktoré prítomných držali v napätí, vyložil dejiny Božieho vyvoleného národa. Osvedčil pritom dôkladnú znalosť židovského systému, ako aj jeho duchovný význam, ktorý sa teraz zjavil v Kristovi. Pripomenul Mojžišove slová, ktoré oznamovali príchod Mesiáša: „*Hospodin, tvoj Boh, vzbudí ti proroka, ako som ja, z tvojho prostredia, spomedzi tvojich bratov; toho poslúchajte.*“, [5. Mojžišova 18,15](#).

Vyznal svoju vernosť Bohu a židovskej viere, pričom upozornil, že zákon, od ktorého si Židia sľubujú spásu, nemôže vyslobodiť Izrael z modlárstva. Objasnil spätosť Ježiša Krista s celými židovskými dejinami. Poukázal na stavbu Šalamúnovho chrámu, pričom citoval Šalamúnove a Izaiášove slová: „*Najvyšší nebýva v chrámoch rukou vybudovaných, ako hovorí prorok: Nebesá sú mi trónom a zem podnožím; aký mi teda vystavíte dom, – hovorí Pán, alebo kde je aké miesto pre môj odpočinok? Či to všetko neurobila moja ruka?*“, [Skutky apoštolov 7,48-50](#).

Len čo to Štefan dopovedal, v sále nastalo pobúrenie. Keď Krista spájali s proroctvami a hovoril o chráme, kňaz si s predstieranou rozhorčenosťou roztrhol rúcho. Tento čin bol Štefanovi znamením, že ho čoskoro navždy umlčia. Videl, aký odpor podnietili jeho slová, a vedel, že vydal svoje posledné svedectvo. Hoci bol len v polovici svojho prejavu, náhle ho zakončil.

Prerušil svoj výklad dejín židovského národa a smelo sa obrátil k rozhnevaným sudcom: „*Vy tvrdošijní a neobrezaného srdca a uší,*

vy sa vždy protivíte Duchu Svätému; ako vaši otcovia, tak aj vy. Ktorého z prorokov neprenasledovali vaši otcovia? Pomordovali tých, čo predzvestovali príchod toho Spravodlivého; a jeho zradcami a vrahmi ste teraz vy, ktorí ste prostredníctvom anjelov prijali zákon, ale ste ho nezachovávali.,, [Skutky apoštolov 7,51-53](#).

[64]

Keď slová dozneli, kňazi a poprední muži boli od hnevu celí bez seba. Správali sa skôr ako divá zver než ako ľudia, keď sa so zat'atými zubami vrhli na Štefana. V ich ukrutných tvárach väzeň čítal svoj ortiel, no nezaváhal. Prestal sa smrti báť. Rozzúrení kňazi a pobúrený dav ho nemohli zastrašiť. To, čo sa pred ním práve dialo, už nevnímal. Uzrel doširoka roztvorenú nebeskú bránu. Keď cez ňu pohliadol dnu, uvidel slávu Božieho trónu a Krista, ktorý akoby práve vstal zo svojho trónu a bol pripravený podprieť svojho služobníka. Štefan víťazoslávne zvolal: „Vidím otvorené nebo a Syna človeka stáť po pravici Boha.,, [Skutky apoštolov 7,56](#). Popis slávy, ktorú smel Štefan zahliadnuť, bol pre jeho prenasledovateľov neznesiteľný. Zapchávali si uši, aby jeho slová nepočuli. Rozkričali sa, zúrivo sa naňho vrhli a „vyhnali ho z mesta.,, „A kameňovali Štefana, ktorý sa modlil: Pane Ježišu, prijmi môjho ducha! Potom pokľakol, zvolal silným hlasom: Pane, nepočítaj im tento hriech! A len čo dopovedal, usnul.,, [Skutky apoštolov 7,57-60](#).

Nad Štefanom nebol vyneseny nijaký právoplatný rozsudok. Rímske úrady dostali veľký peňažný úplatok, aby prípad nevyšetrovali.

Štefanova mučenícka smrť mocne zapôsobila na všetkých, čo sa stali jej svedkami. Spomienka na Božiu pečať na jeho tvári, pomyslenie na jeho slová, ktoré sa hlboko dotkli všetkých, čo ich počuli, zostali v pamäti divákov a svedčili o pravdivosti toho, čo hlásal. Jeho smrť bola síce ťažkou skúškou pre cirkev, ale jej ovocím bolo presvedčenie Saula, ktorý nevedel zabudnúť na neochvejnú vieru tohto mučeníka, ani na slávu, ktorá mu rozžiarila tvár.

Pri Štefanovom výsluchu a pri jeho smrti akoby Saula prepadol záchvat prudkej horlivosti. Neskôr sa hneval na svoje tajné presvedčenie, že Štefana poctil Boh práve vtedy, keď ho ľudia zneuctili. Saul však ďalej prenasledoval Božiu cirkev, stíhal jej členov, zatýkal ich po domoch a prostredníctvom kňazov a popredných mužov ich posielal do väzenia a na smrť. Jeho prenasledovateľská horlivosť naháňala jeruzalemským kresťanom strach a hrôzu. Rímska vrchnosť

sa nijako zvlášť nesnažila tieto ukrutnosti zastaviť a tajne pomáhala Židom páchať ich zverstvá ďalej, len aby si Židov uzmierila a získala ich priazeň.

[65] Po Štefanovej smrti bol Saul pre svoje vtedajšie zásluhy zvolený za člena veľrady. Na určitý čas sa stal účinným nástrojom v rukách satana, ktorý ho používal vo svojej vzbure proti Božiemu Synovi. Onedlho sa však z tohto úhlavného prenasledovateľ a mal stať budovateľ cirkvi, ktorú teraz búral. Ten, ktorý je mocnejší než satan, si miesto umlčaného Štefana vyvolil Saula, aby kázal Krista, a pre jeho meno aj trpel a aby široko-d'aleko hlásal zvest' o spasení skrze jeho krv.

## 11. kapitola — Evanjelium v Samárii

[66]

Po Štefanovej smrti začali veriacich v Jeruzaleme tak kruto prenasledovať, že „*všetci sa okrem apoštolov rozprchli po krajoch Judey a Samárie,*„ „*Ale Saul ničil cirkev, vnikal do domov, odvláčil mužov i ženy a dával ich do väzenia,*„ [Skutky apoštolov 8,1.3](#). O svojej horlivosti pri týchto ukrutných výčinoch neskôr napísal: „*Ja som si tiež myslel, že musím všemožne bojovať proti menu Ježiša Nazaretského. A to som v Jeruzaleme aj robil. A keď som dostal od veľkňazov moc, veľa svätých som dal pozatvárať do väzenia; a keď ich zabíjali, ja som súhlasil. Vo všetkých synagógach som ich často trestami nútil rúhať sa a v nesmiernej zúrivosti som ich prenasledoval aj po cudzích mestách,*„ Že Štefan nebol jediný, kto prišiel o život, je zrejmé z vlastných Saulových slov: „*A keď ich zabíjali, ja som súhlasil,*„ [Skutky apoštolov 26,9-11](#).

V tomto nebezpečnom čase vystúpil Nikodém a nebojácne sa priznal k viere v ukrižovaného Spasiteľa. Nikodéma, člena veľ rady, ako aj viacerých iných, Ježišovo učenie hlboko zaujalo. Ako svedok Kristových obdivuhodných skutkov bol pevne presvedčený, že tohto muža poslal Boh. Keďže bol príliš hrdý, aby sa ku galilejskému Učiteľovi priznal verejne, prišiel sa s ním porozprávať tajne. V tomto rozhovore mu Ježiš objasnil plán spasenia i svoje poslanie na svete. Nikodém však ešte stále váhal. Pravdu skrýval v srdci a po celé tri roky nebolo vidieť takmer nijaké ovocie. No aj keď sa Nikodém ku Kristovi verejne nehlásil, veľrade niekoľkokrát skrížil plány na jeho odstránenie. Keď potom bol Kristus vyvýšený na kríži, Nikodém sa rozpamätal na slová, ktoré mu Spasiteľ povedal v nočnom rozhovore na Olivovom vrchu: „*Ako Mojžiš vyvýšil hada na púšti, tak musí byť vyvýšený Syn človeka,*„ ([Ján 3,14](#)) a v Ježišovi poznal Vykupiteľa sveta.

Spolu s Jozefom z Arimatie znášal Nikodém výdaje spojené s pochovaním Ježiša. Učeníci sa vtedy báli verejne hlásiť za Kristových nasledovníkov, ale Nikodém a Jozef im bez obáv pomohli. Pomoc týchto bohatých a vážených mužov bola v tejto tiesnivej hodine

veľmi vzácna. Pre mŕtveho Majstra mohli urobiť to, čo chudobným učeníkom možné nebolo. Bohatstvo a vplyv ich pred zlobou kňazov a starších takmer bezpečne zaštitili.

[67] Keď sa teraz Židia snažili mladú cirkev zničiť, Nikodém ju začal hájiť. Bez obáv či zaváhania povzbudzoval učeníkov vo viere, svojimi prostriedkami podporoval jeruzalemský zbor a napomáhal šírenie evanjelia. Tí, čo si ho predtým ctili a vážili, teraz sa mu posmievali a prenasledovali ho. Nikodém nakoniec prišiel o pozemský majetok a schudobnel, ale v obhajobe svojej viery zostal neoblomný. Prenasledovanie, ktoré postihlo jeruzalemský zbor, ešte viac podnietilo evanjelizačné snahy. Hlásanie Božieho slova sprevádzal taký úspech, že vznikla obava, aby učeníci nezostávali v Jeruzaleme prídlho a nezanedbali Spasiteľov príkaz ísť do celého sveta. Akoby pozabudli, že silu na odpor voči zlu možno najskôr získať výbojnou službou a nazdávali sa, že najdôležitejšie je chrániť jeruzalemský cirkevný zbor pred útokmi nepriateľa. Miesto toho, aby obrátených členov učili hlásať evanjelium tým, ktorí ho ešte nepočuli, hrozilo im nebezpečenstvo, že sa s dosiahnutými výsledkami všetci uspokojia. Boh však dopustil prenasledovanie, ktoré malo jeho poslov rozptýliť do okolitých krajov, kde mohli misijne pracovať. Následkom prenasledovania sa veriaci z Jeruzalema rozišli na všetky strany a všade „zvestovali slovo evanjelia,“, [Skutky apoštolov 8,4](#).

Medzi tými, ktorých Spasiteľ poveril zvestným poslaním: „*Chod'te teda, učte všetky národy,*“ ([Matúš 28,19](#)), bolo mnoho mužov a žien z nízkych vrstiev spoločnosti, ktorí si obľúbili svojho Pána a boli rozhodnutí nasledovať príklad jeho obetavej služby. Títo jednoduchí ľudia dostali rovnako vzácnu úlohu ako učeníci, ktorí boli blízko Spasiteľa, kým žil na zemi. Mali svetu prinášať radostnú zvesť o spasení skrze Krista. Keď ich prenasledovanie rozohnalo, pokračovali v diele plní misijnej horlivosti. Uvedomovali si zodpovednosť za svoje poslanie. Vedeli, že majú v rukách chlieb života pre hladný svet. Kristova láska ich pudila tento chlieb lámať a rozdávať hladným a trpiacim. A Pán pôsobil skrze nich. Kamkoľvek prišli, chorí boli uzdravení a chudobným sa zvestovalo evanjelium.

Filip, jeden zo siedmich diakonov, bol medzi tými, čo museli z Jeruzalema ujsť. „*Filip prišiel do mesta Samárie a zvestoval im Krista. Zástupy pozorne a jednomyselne sledovali, čo Filip hovorí, pretože počuli a videli, že robí znamenia. Lebo z mnohých posadnu-*

tých vychádzali s veľkým krikom nečistí duchovia a mnohí ochrnutí a chromí ozdraveli. A v meste nastala veľká radosť,, [Skutky apoštolov 8,5-8](#).

Posolstvo, ktoré Kristus oznámil Samaritánke, keď sa s ňou zhováraval pri Jákobovej studni, prinieslo ovocie. Žena vypočula Kristove slová, ponáhľala sa do mesta a povedala ľuďom: „*Pod' te sa pozriete na človeka, ktorý mi povedal všetko, čo som porobila! Nebude to Mesiáš?*„, [Ján 4,29](#). Ľudia išli s ňou, počuli Ježiša a uverili v neho. Keď že chceli počuť viac, prosili ho, aby tam zostal. Ježiš u nich pobudol dva dni „*a ešte viac ich uverilo pre jeho reč*„, [Ján 4,29.41](#).

[68]

Keď boli Kristovi učeníci vyhnaní z Jeruzalema, niektorí z nich si našli bezpečné útočisko v Samárii. Samaritáni privítali týchto poslov evanjelia a obrátení Židia zožínali vzácnu úrodu medzi tými, čo kedysi boli ich úhlavnými nepriateľmi.

Filipovo misijné úsilie v Samárii sprevádzal veľký úspech. Od radosti nad tým žiadal, aby mu z Jeruzalema poslali pomoc. Apoštolovia si teraz plnšie uvedomovali význam Kristových slov: „*Budete mi svedkami v Jeruzaleme i v celej Judei aj v Samárii a až po samý kraj zeme*„, [Skutky apoštolov 1,8](#).

Filip ešte za pobytu v Samárii dostal od nebeského posla pokyn, aby šiel „*na juh k ceste, čo vedie z Jeruzalema do Gazy; je pustá. On vstal a šiel*„, [Skutky apoštolov 8,26.27](#). O výzve nepochyboval a bez zdráhania ju uposlúchol, lebo sa naučil Božiu vôľu plniť.

„*Tu videl Etiópčana, eunucha a veľmoža etiópskej kráľovnej Kandáky, správcu všetkých jej pokladov, ktorý sa prišiel do Jeruzalema pokloniť Bohu, a už sa vracal. Sedel na svojom voze a čítal proroka Izaiáša*„, [Skutky apoštolov 8,27.28](#). Tento Etiópčan zastával vysoké postavenie a mal rozsiahly vplyv. Boh videl, že ak sa obráti, aj iným prinesie svetlo, ktoré dostal, a svojím značným vplyvom mnohým sprístupní evanjelium. Boží anjeli sprevádzali tohto človeka, túžiaceho po svetle, a Spasiteľ ho upútal. Pán ho prostredníctvom Ducha Svätého zoznámil s človekom, ktorý ho mohol priviesť k svetlu.

Filip dostal pokyn, aby šiel k tomuto Etiópčanovi a objasnil mu proroctvo, ktoré práve čítal. Duch mu povedal: „*Chod' a pridaj sa k tamtomu vozu*„. Keď sa Filip k dvoranovi priblížil, spýtal sa ho: „*A aj rozumieš, čo čítaš?*„. Dvoran odpovedal: „*Ako by som mohol, keď mi to nik nevysvetlí? A poprosil Filipa, aby nastúpil a sadol si ved' a*

neho., Dvoran čítal Izaiášovo proroctvo o Kristovi: „Viedli ho ako ovcu na zabitie a ako Baránok onemie pred tým, čo ho strihá, tak ani on neotvoril ústa. Pre jeho pokoru bol súd nad ním zrušený. A kto bude rozprávať o jeho rode? Lebo jeho život sa berie zo zeme., [Skutky apoštolov 8,30-33](#).

[69] „Prosím ťa, o kom to prorok hovorí? O sebe, či o niekom inom?., Vtedy mu Filip poukázal na slávnú pravdu o vykúpení. „Počnúc týmto miestom z Písma, zvestoval mu Ježiša., [Skutky apoštolov 8,34.35](#).

Dvoranovo srdce pri výklade Písma rozohrieval živý záujem. Keď učeník skončil, dvoran bol ochotný zjavené svetlo prijať. Svoje vznešené postavenie nepokladal za prekážku, pre ktorú by mal evanjelium odmietnuť. „Ako išli cestou, došli k akejsi vode a eunuch vravel: Pozri, voda! Čo prekáža, aby som sa dal pokrstiť? Filip mu povedal: Ak veríš z celého srdca, slobodno. A on odpovedal: Verím, že Ježiš Kristus je Boží Syn. A rozkázal zastaviť voz a obaja, Filip i eunuch zostúpili do vody a pokrstil ho., [Skutky apoštolov 8,36-38](#).

„Ked' vystúpili z vody, Pánov Duch Filipa uniesol a eunucha viac nevidel; ale šiel svojou cestou plný radosti. A Filip sa našiel v Azote. Chodil po všetkých mestách a hlásal evanjelium, až prišiel do Cézarey., [Skutky apoštolov 8,39.40](#).

Tento Etiópane predstavuje veľkú triedu ľudí, ktorých musia poučiť takí misionári, ako bol Filip, ľudia, ktorí ochotne poslúchnu Boží hlas a idú, kam ich posielajú. Mnohí čítajú Písmo, no jeho pravý zmysel nechápu. Všade na svete sú ľudia, ktorí túžobne hľadia k nebu. Z hĺbky srdca, roztúžených po svetle, milosti a Duchu Svätom, vyvierajú modlitby, slzy a priania. Mnohí sú už na prahu kráľovstva, čakajú len na to, že ich niekto doň uvedie.

Anjel priviedol Filipa k človekovi, ktorý hľadal svetlo a bol ochotný prijať evanjelium. Boží anjeli aj dnes usmerňujú kroky tých, čo Duchu Svätému dovoľia, aby im posvätil jazyk zjemenil a zušľachtiteľ srdce. Anjel, poslaný k Filipovi, mohol Etiópane pomôcť sám, ale to nie je Boží spôsob. Podľa Božieho zámeru majú sami ľudia napomáhať k záchrane svojich blízkych.

Z poverenia prvých učeníkov sa odvodzovalo zvestné poslanie veriacich v každej dobe. Ktokoľvek prijal evanjelium, dostal svätú pravdu, ktorú má oznámiť svetu. Verný Boží ľud bol misijne



útočný a ochotný obetovať všetko na česť Božieho mena a svojimi schopnosťami rozvážne slúžil v Božom diele.

Obetavá služba kresťanov v minulosti by nám mala byť príkladom i podnetom. Členovia Božej cirkvi majú horlivo konať dobré skutky, zriecť sa svetskej ctibažnosti a ísť v šľapajách toho, ktorý vždy a všade konal dobro. Súcitne a láskyplne majú slúžiť tým, čo potrebujú pomoc, a hriešnikom svedčiť o Spasiteľovej láske. Vyžaduje to síce námahu, no prináša bohatú odmenu. Tí, čo sa tomuto dielu úprimne venujú, poznajú, ako ľudia prichádzajú k Spasiteľovi, pretože vplyv, ktorý sprevádza uskutočňovanie Božieho príkazu, je neodolateľný.

[70]

Zodpovednosť za splnenie misijného príkazu nespočíva len na vysvätenom kazateľovi. Každý, kto prijal Krista, je povolaný pracovať v záujme záchrany svojich blížnych. „*Duch i nevesta volajú: Príd! Aj ten, čo počúva, nech volá: Príd! Kto je smädný, nech príde, a kto chce, nech si naberie zadarmo vody života!*“, [Zjavenie Jána 22,17](#). Za šírenie tohto pozvania zodpovedá celá cirkev. Každý, kto pozvanie počul, má toto posolstvo hlásať cez vrchy a údolia a volať: „*Príd!*“,

Je osudným omylom nazdávať sa, že záchrana ľudí závisí len od kazateľov. Ľudia, ktorým Pán zveril väčšiu zodpovednosť, mali by povzbudiť pokorného, posväteného veriaceho, ktorému Pán vinice zveril diel zodpovednosti za ľudí. Predstavitelia Božej cirkvi si majú uvedomiť, že Spasiteľov príkaz platí pre všetkých, čo veria v jeho meno. Boh pošle na svoju vinicu mnohých, ktorých k službe neustanovili kazatelia skladaním rúk.

Stovky, ba tisíce tých, čo počuli spásne posolstvo, nečinne postávajú na tržisku, zatiaľ čo by sa mohli účinne zapojiť do niektorého odvetvia aktívnej služby. Kristus hovorí: „*Čo tu nečinne stojíte? A vyzýva ich: Chod'te aj vy do mojej vinice!*“, [Matúš 20,6.7](#). Prečo mnohí na túto výzvu nereagujú? Možno sa nazdávajú, že sa ich to netýka, keďže nestoja za kazateľnicou? Títo ľudia by mali pochopiť, že aj mimo kazateľnice je mnoho práce, ktorú by mohli konať tisíce posvätených laických členov.

Pán už dlho čaká na to, aby Duch služby prebudil celú cirkev, aby každý jej člen pracoval pre neho podľa svojich schopností. Keď členovia Božej cirkvi budú konať zverené dielo v zanedbaných oblastiach doma alebo v zahraničí na základe evanjelijného príkazu,

potom bude čoskoro celý svet počuť výstrahu a Pán Ježiš sa vráti na zem v moci a veľkej sláve. *„Toto evanjelium o kráľovstve sa bude hlásať po celom svete na svedectvo všetkým národom. A potom príde koniec,“* [Matúš 24,14](#).

## 12. kapitola — Z prenasledovateľ a učeník

[71]

Spomedzi židovských predstaviteľov, ktorých úspešné šírenie evanjelia krajne znepokojovalo, vynikal predovšetkým Saul Tarzský. Narodil sa ako rímsky občan židovského pôvodu, ktorého v Jeruzaleme učili tí najslávnejší rabíni. Saul bol „z *Izraelovho rodu, z Benjamínovho kmeňa, Hebrej z Hebrejov, čo sa týka zákona, farizej, čo do horlivosti prenasledovateľ cirkvi, čo do spravodlivosti, ktorá je v zákone, žil ... bezúhonne,*“, [Filipským 3,5.6](#). Rabíni v ňom videli mladého, veľmi silného muža a vkladali doňho veľké nádeje ako do schopného a horlivého obhajcu tradičnej viery. Prijatie do veľ rady mu zabezpečilo vplyvné postavenie.

Saul sa význačne podieľal na výsluchu a odsúdení Štefana. Pozoruhodné dôkazy, ktorými sa Boh svojou prítomnosťou priznával k mučeníkovi, prebúdžali v Saulovi pochybnosti, či jeho horlivé prenasledovanie Ježišových učeníkov je oprávnené. Bol veľmi znepokojený a vo svojej bezradnosti sa obrátil na tých, ktorým pre ich múdrosť a rozvážnosť plne dôveroval. Zdôvodnenie kňazov a popredných mužov ho nakoniec presvedčili, že Štefan bol rúhač a Kristus, ktorého umučení mučeník hlásal, bol podvodník, a že predstavitelia posvätného úradu majú pravdu.

Saul k tomuto záveru nedospel bez veľkého vnútorného zápasu. Jeho výchova a predsudky, úcta k bývalým učiteľom a vedomie vlastnej popularity ho viedli nakoniec k tomu, že umlčal hlas svedomia a odmietol Božiu milosť. Utvrdil sa v tom, že kňazi a zákonníci majú pravdu, a veľmi tvrdo začal odporovať posolstvu Ježišových učeníkov. Na jeho príkaz sa svätí muži a ženy dostávali pred súd a niektorí z nich šli odtiaľ do väzenia alebo aj na smrť preto, že verili v Ježiša. To všetko pôsobilo novoorganizovanej cirkvi zármutok a žiaľ, takže mnohí veriaci boli nútení hľadať záchranu v úteku.

Tí, ktorých prenasledovanie z Jeruzalema vyhnalo, „*rozišli sa po okolí a zvestovali slovo,*“, [Skutky apoštolov 8,4](#). Medzi mestami, do ktorých sa utiekli, bol aj Damask, kde mnohí prijali novú vieru.

[72] Kňazi a poprední muži dúfali, že ostrážitosťou a tvrdým prenasledovaním možno bludné učenie potlačiť. Teraz sa však ukázalo, že aj na iných miestach bude treba zaviesť rovnako rozhodné opatrenia, aké proti novému učeniu zaviedli v Jeruzaleme. Na uskutočnenie týchto zvláštnych opatrení, ktoré sa rozhodli urobiť v Damasku, sa podujal Saul. *„Saul ešte stále dychtil po hrozbách a zabíjaní Pánových učeníkov. Išiel teda k veľkňazovi a vyžiadal si od neho listy pre synagógy v Damasku, aby mohol stúpencov tejto cesty, mužov i ženy, ak tam dajakých nájde, v putách priviesť do Jeruzalema,„* [Skutky apoštolov 9,1.2](#). Saul Tarzský, vybavený *„s mocou a povolením veľkňazov,„* ([Skutky apoštolov 26,12](#)), vydal sa vo svojej plnej mužnej sile a zápale pomýlenej horlivosti na pamätnú cestu, na ktorej zvláštne okolnosti mali zmeniť celý beh jeho života.

Keď sa v posledný deň cesty *„na pravé poludnie,„* unavení cestovatelia blížili k Damasku, zahliadli pred sebou šíre roviny úrodnej zeme, krásne záhrady a ovocné sady, zavlažované sviežimi prúdmi vody z okolitých vrchov. Po dlhej ceste jednotvárnej pustatiny bol pohľad na túto krajinu naozaj osviežujúci. Keď sa Saul so svojimi spoločníkmi obdivne zahľadel na úrodnú rovinu s krásnym mestom v úzadí, videl *„svetlo z neba,„* ktoré – ako povedal neskôr – bolo *„jasnejšie než žiara slnka, ktoré zalialo mňa aj tých, čo šli so mnou,„* [Skutky apoštolov 26,13](#). Svetlo bolo tak osľňujúce, že smrteľné oči ho nemohli zniest. Oslepený a zmätený Saul padol na zem.

Svetlo ich ďalej obklopovalo a Saul *„počul hlas, ktorý... po hebrejsky hovoril: Saul, Saul, prečo ma prenasleduješ? Ťažko ti proti ostňu sa vzpierať. Ja som sa spýtal: Kto si Pane? A Pán povedal: Ja som Ježiš, ktorého ty prenasleduješ,„* [Skutky apoštolov 26,14.15](#).

Saulovi sprievodcovia prestrašení a prudkým svetlom takmer oslepení počuli hlas, ale nikoho nevideli. Saul rozumel slovám, a ten, ktorý sa s ním zhováral, zjavil sa mu ako Boží Syn. V slávnej Bytosti, ktorá stála pred ním, poznal Ukrižovaného. Obraz Spasiteľovej tváre navždy poznamenal dušu tohto ohromeného Žida. Vyrieknuté slová mu desivou silou prenikli srdce. Temné zákutia jeho mysle osvietila záplava svetla a odhalila nerozumnosť a poblúdenie jeho doterajšieho života a on uznal naliehavú potrebu osvietenia Duchom Svätým.

Saul si teraz uvedomil, že prenasledovaním Ježišových učeníkov konal vlastne dielo satanovo. Poznal, že to, čo pokladal za správne a

za svoju osobnú povinnosť, spočívalo predovšetkým na jeho slepej dôvere kňazom a popredným mužom. Uveril im, keď ho presviedčali, že príbeh vzkriesenia je len chytráckym výmyslom učeníkov. Keď sa mu však teraz Ježiš zjavil osobne, Saul bol presvedčený o vierohodnosti toho, čo tvrdili učenici. [73]

Saulova myseľ vo chvíli nebeského osvietenia uvažovala obdivuhodne rýchlo. Náhle sa mu objasnili prorocké výroky Písma, že totiž prorocky predpovedané zavrnutie, ukrižovanie, zmŕtvychvstanie a nanebovstúpenie Ježiša je dôkazom, že tento muž bol zasl'úbený Mesiáš. Saul si prekvapivo rýchlo spomenul na Štefanove posledné slová a uvedomil si, že mučeník naozaj videl „Božiu slávu,, keď povedal: „Vidím otvorené nebo a Syna človeka stát' po pravici Boha,, [Skutky apoštolov 7,55.56](#). Kňazi tieto slová označili za rúhanie, ale Saul teraz vedel, že boli pravdivé.

Toto všetko bolo pre Saula veľkým zjavením. Teraz bol pevne presvedčený, že zasl'úbený Mesiáš prišiel na zem ako Ježiš Nazaretský a že ho zavrhli a ukrižovali tí, ktorých prišiel zachrániť. Vedel aj to, že Spasiteľ víťazne vstal z hrobu a vstúpil na nebesá. V tejto chvíli božského zjavenia zdeseného Saula napadlo, že Štefan, ktorý o ukrižovanom a vzkriesenom Spasiteľovi svedčil, bol zabitý vlastne jeho pričinením a že jeho zásluhou v krutom prenasledovaní prišlo o život mnoho ďalších vzácných nasledovníkov Ježišových.

Spasiteľ oslovil Saula Štefanovými jasnými a nezvratnými dôvodmi. Vzdelaný Žid videl, ako tvár mučeníka žiari svetlom Kristovej slávy a podobá sa „tvári anjela,, [Skutky apoštolov 6,15](#). Bol svedkom Štefanovej zhovievavosti k nepriateľom a jeho ochoty odpustiť im. Videl aj neochvejnosť a radostnú odovzdanosť mnohých ďalších, ktorých dal mučiť a trýzniť. Videl aj takých, čo boli ochotní pre svoju vieru radostne obetovať aj svoj život.

To všetko zanechalo v Saulovi taký silný dojem, že občas býval takmer úplne presvedčený, že Ježiš je zasl'úbený Mesiáš. V takých chvíľach sa celú noc vzpíeral tomuto presvedčeniu a vždy nakoniec zostal pri tom, že Ježiš nebol Mesiáš a jeho učenici boli zvedení fanatici.

Teraz však Saula oslovil sám Kristus: „Saul, Saul, prečo ma prenasleduješ?, A na otázku „Kto si, Pane?,, odpovedal ten istý hlas: „Ja som Ježiš, ktorého ty prenasleduješ.,, Kristus sa tu stotožňuje so svojím ľuďom. Keď teda Saul prenasledoval Ježišových nasledovní-

[74] kov, bojoval vlastne proti Pánovi neba. Keď ich falošne obviňoval a svedčil proti nim, potom falošne obviňoval Spasiteľa sveta a svedčil proti nemu.

Saul nijako nepochyboval, že ten, ktorý ho oslovil, je Ježiš Nazaretský, dlho očakávaný Mesiáš, nádej a spása Izraela. *„Trasúc sa a diviac, spytoval sa Saul: Čo chceš, Pane, aby som robil? – Pán odpovedal: Vstaň a chod' do mesta a povedia ti, čo máš robiť’..“*

Keď žiara slávy pominula a Saul vstal, zistil, že nevidí. Lesk Kristovej slávy bol pre jeho smrteľné oči príliš silný; keď toto svetlo teraz pominulo, ocitol sa v úplnej temnote. Nazdával sa, že táto slepota je Božím trestom za kruté prenasledovanie Ježišových nasledovníkov. V strašnej tme začal okolo seba tápať a jeho prestrašený a ohromený sprievodcovia *„vzali ho teda za ruku a zavedli ho do Damasku,“* [Skutky apoštolov 9,8](#).

Saul sa onoho rušného dňa blížil k Damasku s pocitom spokojnosti, že veľkňaz mu plne dôveruje. Bola mu zverená veľká zodpovednosť. Bol poverený obhájiť záujmy židovského náboženstva tým, že zabráni šíreniu novej viery v Damasku. Bol rozhodnutý toto poslanie úspešne splniť, a preto nadchádzajúce udalosti netrpezlivo očakával.

Ako celkom iný bol však jeho vstup do mesta, než aký očakával! Ranený slepotou, celkom bezmocný, sužovaný výčitkami svedomia a v neistote, aký ďalší osud ho stihne, vyhl'adal príbytok učeníka Júdu, kde osamote mal veľkú príležitosť na premýšľanie a modlitbu.

Saul *„tri dni nevidel, ani nejedol, ani nepil,“* [Skutky apoštolov 9,9](#). Tieto dni duševnej trýzne mu pripadali ako roky. Stále znova si bolestne uvedomoval svoj podiel na Štefanovej mučeníckej smrti. S hrôzou myslel na to, ako sa previnil, keď dovolil, aby ho ovládla nenávisť a predsudky kňazov a popredných mužov napriek tomu, že bol svedkom toho, ako Štefanovu tvár osvietila nebeská žiara. Skľúčený a znepokojený spomínal, ako často zatváral oči i uši pred zjavnými dôkazmi a ako neoblomne sa dožadoval prenasledovania veriacich v Ježiša Nazaretského.

Tieto dni dôkladného sebaskúmania a pokory srdca strávil úplne osamote. Veriaci v Damasku, ktorí boli varovaní pred Saulovým príchodom, sa obávali, že všetko len predstiera, aby ich ľahšie oklamal, a preto mu nedôverovali a neprejavovali mu nijaký súcit. Saul nijako netúžil stretnúť sa s neobrátenými Židmi, s ktorými sa pôvodne

[75]

chcel spojiť a prenasledovať veriacich, pretože vedel, že by ho nechceli ani vypočuť. Zdalo sa teda, že s ním nikto necíti. Spoliehal sa teda jedine na pomoc milosrdného Boha a skrúšeným srdcom sa k nemu utiekal.

Saul v dlhých hodinách samoty s Bohom uvažoval o mnohých výrokoch Písma, upozorňujúcich na Kristov prvý príchod. Pozorne skúmané proroctvá ho utvrďovali v presvedčení, ktoré sa ho práve zmocňovalo. Nad úvahami o význame týchto proroctiev neprestával žasnúť, ako mohol byť predtým tak nechápavý, a to nielen on, ale všetci Židia, ktorí v zaslepenosti zavrhli Ježiša ako zasľúbeného Mesiáša. Jeho osvietená myseľ videla teraz všetko jasne. Vedel, že mu duchovnú vnímavosť zatemňovali predsudky a nevera, ktoré mu bránili v Ježišovi Nazaretskom spoznať predpovedaného Mesiáša.

Len čo Saul povolil presvedčajúcej moci Ducha Svätého, pochopil omyly svojho života a uznal d'alekosiahle požiadavky Božieho zákona. Bývalý pyšný farizej, presvedčený, že je ospravedlnený na základe svojich dobrých skutkov, teraz sa v pokore a prostote malého dieťaťa sklonil pred Bohom, vyznával vlastnú nehodosť a odvolával sa na zásluhy ukrižovaného a zmŕtvychvstalého Spasiteľa. Saul túžil byť v plnom súlade a spoločenstve s Otcom a Synom a vo svojej naliehavej túžbe po odpustení a prijatí vrúcnyimi modlitbami sa utiekal k trónu milosti.

Modlitby kajúcného farizeja neboli márne. Božia milosť zmenila tie najskrytejšie myšlienky a city jeho srdca. Ušľachtilejšie schopnosti sa dostali do súladu s večnými Božími zámermi. Kristus a jeho spravodlivosť mali odteraz u Saula väčšiu cenu než celý svet.

Saulovo obrátenie je zreteľným dôkazom divotvornej moci Ducha Svätého usvedčovať ľudí z hriechu. Saul naozaj veril, že Ježiš Nazaretský znevážil Boží zákon a svojich nasledovníkov učil, že už neplatí. Saul však po svojom obrátení uznal Ježiša ako toho, ktorý prišiel na svet obhájiť zákon svojho Otca. Bol presvedčený, že Ježiš je pôvodcom celého židovského obetného systému. Pochopil, že ukrižovaním sa predobraz stal skutočnosťou a že v Ježišovi sa naplnili starozmluvné proroctvá o Vykupiteľovi Izraela.

Správa o obrátení Saula nám poskytuje dôležité zásady, na ktoré by sme mali vždy pamätať. Saul sa dostal bezprostredne ku Kristovi. Bol tým, ktorého si Kristus vyhliadol pre najvýznamnejšie dielo; tým, ktorý sa mu mal stať „*vyvolenou nádobou*„ **Skutky apoštolov**

[76] 9,15. Pán mu však nepovedal hneď, akú úlohu mu zveril. Postavil sa mu do cesty a presvedčil ho o hriechu; keď sa však Saul spýtal: „Čo chceš, Pane, aby som konal?“, Spasiteľ tohto hl'adajúceho Žida poslal do svojej cirkvi, ktorá mu oznámi, aké zámery má Božia vôľa s ním.

Obdivuhodné svetlo, ktoré presvietilo Saulovu temnotu, bolo dielom Božím; no niečo museli preňho vykonať aj učeníci. Kristus sa mu zjavil a presvedčil ho; kajúcnik sa teraz mal učiť od tých, ktorých Boh ustanovil za učiteľ'ov pravdy.

Zatiaľ čo sa osamelý Saul v Júdovom dome vytrvalo modlil a úpenlivo prosil, Pán sa vo videní zjavil „istému učeníkovi menom Ananiáš“, a povedal mu, že Saul Tarzský sa modlí a potrebuje pomoc. Nebeský posol povedal: „Vstaň, chod' do ulice, ktorá sa menuje Rovná, a vyhl'adaj v dome Júdovom Saula prímením Tarzského; lebo sa modlí a videl vo videní muža, menom Ananiáša, ako vchádza k nemu a kladie ruky na neho, aby zase videl,“, [Skutky apoštolov 9,11.12.](#)

Ananiáš sotva mohol uveriť slovám anjela, pretože správy o Saulovom surovom prenasledovaní svätých v Jeruzaleme sa rozniesli doširoka. Preto sa odvážil namietat': „Pane, od mnohých som počul o tom mužovi, koľko zlého narobil tvojim svätým v Jeruzaleme; aj tu má moc od veľ'kňazov, aby poviatal všetkých, ktorí vzývajú tvoje meno., Príkaz bol však naliehavý: „Len chod', lebo on je vyvolenou nádobou, aby niesol moje meno pred pohanov, aj pred kráľ'ov a pred synov izraelských,“, [Skutky apoštolov 9,13-15.](#)

Ananiáš poslúchol anjelov príkaz a vyhl'adal muža, ktorý sa ešte prednedávnom vyhrážal všetkým, čo uverili v Ježišovo meno. Ananiáš položil svoje ruky na hlavu kajúcného trpiteľa a povedal: „Brat Saul, Pán Ježiš, ktorý sa ti ukázal na ceste, po ktorej si prišiel, poslal ma, aby si zase videl a bol naplnený Duchom Svätým. A vtom spadli mu z očí ako lupiny, zase videl a dal sa pokrstiť,“, [Skutky apoštolov 9,17.18.](#)

Takto Ježiš potvrdil plnú moc svojej organizovanej cirkvi a Saula uviedol medzi svoje ustanovené nástroje na zemi. Kristus mal teraz cirkev, ktorá ho zastupovala na zemi. A jej poslaním bolo kajúcného hriešnika uviesť na cestu života. Mnohí sa nazdávajú, že za svoje svetlo a skúsenosť zodpovedajú len Kristovi a nie jeho uznaným nasledovníkom na zemi. Ježiš je priateľ hriešnikov a jeho srdce cíti



ich bolest'. On má všetku moc v nebi i na zemi, ale uzná prostriedky, ktorých účelom je posväcovať ľuďí a viesť ich k spáse. On privádza hriešnikov do cirkvi, ktorú povolal za šíriteľku svetla vo svete. [77]

Keď sa Saulovi v jeho zaslepanej horlivosti a predpojatosti zjavil Kristus, ktorého prenasledoval, hneď sa dostal do spojenia s cirkvou, ktorá je svetlom sveta. V tomto prípade Ananiáš predstavuje Krista a zároveň aj Kristových pozemských služobníkov určených na to, aby konali miesto neho. Ananiáš sa miesto Krista dotýka Saulových očí, aby mohli vidieť. Miesto Krista kladie naňho svoje ruky, a keď sa v Kristovom mene modlí, Saul dostáva Ducha Svätého. Všetko sa deje v Kristovom mene a v jeho moci. Kristus je zdroj; cirkev sprostredkúva spojenie.

### 13. kapitola — Dni prípravy

Pavol po svojom krste ukončil pôst a „*potom prijal pokrm a zosilnel. Niekoľko dní zostal s učeníkmi v Damasku a hneď v synagógach ohlasoval Ježiša, že je Božím Synom.*“, [Skutky apoštolov 9,19.20](#). Smelo hlásal, že Ježiš Nazaretský je dlhoočakávaný Mesias, ktorý „*zomrel za naše hriechy podľa Písem... bol pochovaný... tretieho dňa vzkriesený,*“, a potom ho videli dvanásť učeníci a iní. „*Poslednému zo všetkých,*“, povedal Pavol ďalej, „*ako nedochôdčať u zjavil sa aj mne,*“, ([1. Korint'anom 15,3.4.8](#)). Pavlove dôkazy z proctiev boli tak presvedčivé a Božia moc sprevádzala jeho úsilie tak zjavne, že Židia žasli a nevedeli, čo na to povedať.

Správa o Pavlovom obrátení Židov veľmi prekvapila. Práve ten, ktorý prišiel do Damasku „*s mocou a s dovolením veľ'kňazov,*“, ([Skutky apoštolov 26,12](#)), zatýkal a stíhal veriacich, teraz káže evanjelium o ukrižovanom a vzkriesenom Spasiteľovi, posilňuje ruky jeho učeníkov a stále privádza nových stúpencov k viere, ktorej donedávna tak zúrivo odporoval.

Pavol bol dosiaľ známy ako horlivý obhajca židovského náboženstva a ako neúnavný prenasledovateľ Ježišových nasledovníkov. So svojou odvahou, samostatnosťou a vytrvalosťou, nadaním i vzdelaním mohol sa uplatniť takmer všade. Všetko vedel mimoriadne jasne zdôvodniť a svojím uštipačným výsmechom protivníka priviesť do nezávideniahodného postavenia. Židia teraz videli, že tento mladý, neobyčajne sľubný muž sa spája s tými, ktorých kedysi prenasledoval, a neohrozene káže v Ježišovom mene.

Generál, ktorý padne v boji, je stratou pre svoje vojsko, ale jeho smrť nijako neposilní nepriateľa. Ak však vynikajúci človek prejde na stranu protivníka, potom vlastnú stranu nielenže oslabí, ale protivnej strane poskytuje rozhodujúcu výhodu. Saula Tarzského mohol Pán na jeho ceste do Damasku jednoducho potrestať smrťou, čím by sa moc prenasledovateľov značne oslabila. Boh však vo svojej prozreteľnosti Saulov život nielen ušetril, ale tohto bojovníka aj obrátil a z nepriateľského tábora previedol na stranu Kristovu. Pavlova

výrečnosť, prísna kritickosť, pevné odhodlanie a neochvejná odvaha – to boli vlastnosti, ktoré mladá cirkev práve potrebovala.

Keď Pavol kázal o Kristovi v Damasku, užasli všetci, čo ho počuli, a vraveli: „*Nie je to ten, čo v Jeruzaleme prenasledoval tých, čo vzývali toto meno? A neprišiel sem na to, aby ich v putách odviedol k veľ'kňazom?*“, [Skutky apoštolov 9,21](#). Pavol vyhlásil, že vieru nezmenil z náhleho popudu či z fanatizmu, ale že o tejto zmene rozhodol presvedčivý dôkaz. Vo svojom výklade evanjelia sa snažil objasniť proroctvá, týkajúce sa Kristovho prvého príchodu. Presvedčivo ukázal, že tieto proroctvá sa doslova vyplnili v Ježišovi Nazaretskom. Základom jeho viery bolo spoľahlivé prorocké slovo.

[79]

Pavol neprestával vyzývať svojich udivených poslucháčov, „*aby sa kajali, obrátili sa k Bohu a konali skutky hodny pokánia,*“, a pritom „*bol čoraz silnejší a miatol Židov, čo bývali v Damasku, lebo dokazoval, že toto je Mesiáš,*“, [Skutky apoštolov 26,20](#); [9,22](#). Mnohí si však zatvrdili srdce a nechceli odpovedať na jeho poslanstvo. Čoskoro sa však ich úžas nad jeho obrátením zmenil na takú nenávisť, akou nenávideli Ježiša.

Odpor voči Pavlovi tak zosilnel, že vo svojej činnosti v Damasku už nemohol pokračovať. Nebeský posol mu dal pokyn, aby na čas odišiel „*do Arábie,*“, ([Galat'anom 1,17](#)), kde našiel bezpečné útočisko.

Pavol mal v púštnej samote veľ'kú príležitosť o všetkom nerušene uvažovať a rozjímať. Pokojne sa zamýšľal nad svojou minulosťou a úprimne sa za ňu kajal. Celým srdcom hľadal Boha a hľadať neprestal, kým nemal úplnú istotu, že Pán jeho pokánie prijal a hriech mu odpustil. Túžil po uistení, že Ježiš bude s ním v jeho nastávajúcej službe. Zbavil sa predsudkov a opustil tradície, ktoré dosiaľ poznamenávali jeho život, a prijal poučenie zo zdroja pravdy. Ježiš mu bol spoločníkom, utvrdzoval ho vo viere a obdaril ho veľ'kou mierou múdrosti a milosti. Keď sa ľudský duch spojí s Božím Duchom, konečné s Večným, účinok tohto spojenia na ľudské telo, myseľ a dušu je nedoceniteľný. Takéto spojenie je zdrojom najvyššieho vzdelania. Taká je Božia metóda rozvoja. „*Spriatel' sa s ním a ži v pokoji, tým príde k tebe blaho,*“, ([Job 22,21](#)) – také je Božie poslanstvo ľudstvu.

Pavlovo vznešené poslanie, o ktorom sa dozvedel z rozhovoru s Ananiášom, doliehalo naňho stále tiesnivejšie. Keď sa Pavol pri slovách „*Brat Saul, pozerať!*“, ([Skutky apoštolov 22,3](#)) prvýkrát po-

[80] díval do tváre tohto zbožného muža, Ananiáš mu z vnuknutia Ducha Svätého povedal: „*Boh našich otcov t'a predurčil, aby si poznal jeho vôľu, videl Spravodlivého a počul hlas z jeho úst. Lebo budeš pred všetkými ľuďmi svedkom toho, čo si videl a počul. A teraz – čo čakáš! Vstaň, daj sa pokrstiť, zmy svoje hriechy a vzývaj jeho meno!*„ [Skutky apoštolov 22,13-16](#).

Tieto slová sa zhodovali s tým, čo sám Ježiš povedal Saulovi, keď ho zastavil na ceste do Damasku: „*Vstaň a stoj na nohách; lebo som sa ti na to zjavil, aby som t'a ustanovil za služobníka a svedka toho, čo si videl, i toho, čo ti ešte zjavím. Budem t'a chrániť pred ľuďmi aj pred pohanmi, ku ktorým t'a posielam otvoriť im oči, aby sa od tmy obrátili k svetlu a od satanovej moci k Bohu, a tak dosiahli odpustenie hriechov a podiel medzi posvätenými vierou vo mňa.*„ [Skutky apoštolov 26,16-18](#).

Keď Pavol o tom všetkom uvažoval, stále jasnejšie chápal zmysel toho, že bol „*z Božej vôle povoláný za apoštola Krista Ježiša.*„ [1. Korint'anom 1,1](#). Bol „*ustanovený za apoštola nie ľuďmi ani prostredníctvom človeka, ale Ježišom Kristom a Bohom Otcom, ktorý ho vzkriesil z mŕtvych.*„ [Galat'anom 1,1](#). Veľkosť diela, ku ktorému bol povoláný, viedla ho k dôkladnému skúmaniu Písma, aby mohol kázať evanjelium „*nie v múdrosti slova, aby nebol vyprázdnený Kristov kríž,*„ „*ale v prejavoch Ducha a moci,*„ aby sa viera poslucháčov „*nezakladala na ľudskej múdrosti, ale na Božej moci.*„ [1. Korint'anom 1,17](#); [2,4.5](#).

Pavol pri skúmaní Písma dospel k poznaniu, že „*nie je veľá múdrych podľa tela, ani veľá mocných, ani veľá urodzených, ale čo je svetu bláznivé, to si vyvolil Boh, aby zahanbil múdrych, a čo je svetu slabé, vyvolil si Boh, aby zahanbil mocných, čo je svetu neurodzené a čím pohŕda, to si vyvolil Boh, ba aj to, čoho niet, aby zmaril to, čo je, aby sa pred Bohom nik nevystatoval.*„ [1. Korint'anom 1,26-29](#). Keď teda Pavol videl múdrosť sveta vo svetle kríža, rozhodol sa, že nechce „*nič iné, iba Ježiša Krista, a to ukrižovaného.*„ [1. Korint'anom 2,2](#).

Pavol počas celej svojej služby nikdy nestratil zo zreteľa zdroj svojej múdrosti a sily. Po rokoch ho možno počuť, ako stále zvestuje: „*Ved' pre mňa žiť je Kristus a zomrieť zisk.*„ [Filipským 1,21](#). Inokedy znova: „*A vôbec všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Ježiša Krista, môjho Pána. Preňho som všetko stratil...*„

aby som získal Krista a našiel sa v ňom bez vlastnej spravodlivosti, ktorá je zo zákona, ale s tou, ktorá je skrze vieru v Krista – spravodlivosťou z Boha, založenou na viere, – aby som poznal jeho, moc jeho zmŕtvychvstania a účasť na jeho utrpení., [Filipským 3,8-10](#).

Z Arábie sa Pavol „vrátil do Damasku., ([Galat'anom 1,17](#)) a „smelo si v Damasku počínal v Ježišovom mene., [Skutky apoštolov 9,27](#). Keď že Židia nemohli odporovať múdrosti jeho dôkazov, „uzniesli sa, že ho zabijú., [Skutky apoštolov 9,23](#). Vo dne i v noci strážili brány mesta, aby im nemohol ujsť. V tejto tiesnivej chvíli učeníci prosili Boha o pomoc a nakoniec „ho v noci vzali a v koši spustili cez hradby., [Skutky apoštolov 19,23-25](#).

[81]

Pavol sa po svojom úteku z Damasku odobral do Jeruzalema. Od jeho obrátenia uplynuli už tri roky. Hlavným zámerom návštevy Jeruzalema bolo, ako neskôr povedal, „zoznámit' sa s Petrom., [Galat'anom 1,18](#). Po príchode do mesta, v ktorom bol predtým známy ako „Saul prenasledovateľ“, „pokúsil sa spojiť s učeníkmi, ale všetci sa ho báli, lebo neverili, že je učeníkom., [Skutky apoštolov 9,26](#). Pripadalo im zaťažko uveriť, že tento zúrivý farizej, ktorý chcel všemožne zničiť cirkev, by sa mohol stať Ježišovým úprimným nasledovníkom. „Tu sa ho ujal Barnabáš, zaviedol ho k apoštolom a porozprával im, ako na ceste videl Pána a že s ním hovoril a ako smelo si v Damasku počínal v Ježišovom mene., [Skutky apoštolov 9,26.27](#).

Keď to učeníci počuli, prijali Pavla ako jedného z nich. Čoskoro sa dôkladne presvedčili o pravdivosti jeho kresťanskej skúsenosti. Budúci apoštol pohanov bol teraz v meste, kde žilo mnoho jeho bývalých priateľov, a práve týmto židovským vodcom chcel Pavol objasniť prorockvá o Mesiášovi, ktoré sa splnili príchodom Spasiteľa. Pavol si bol istý, že títo učiteľia Izraela, s ktorými sa kedysi tak dobre poznal, sú práve tak úprimní a čestní ako on. Zle však odhadol ducha svojich židovských bratov a jeho nádej na ich skoré obrátenie sa zmenila na trpké sklamanie. Hoci „rozprával a prel sa aj s Helenistami.,, predstavitelia židovskej cirkvi nechceli veriť, „oni ho chceli zabiť“, [Skutky apoštolov 9,39](#). To Pavla nevýslovne zarmútilo. Ochotne by bol obetoval aj život, keby bol mohol aspoň podaktorých priviesť k poznaniu pravdy. So zahanbením spomínal na svoj podiel pri umučení Štefana. Preto teraz obhajoval pravdu,

pre ktorú Štefan zomrel, a všemožne sa snažil zotrieť poškvŕnu, ktorá zostala na tom, ktorý bol falošne obvinený.

Pavol sa modlil v chráme za tých, čo nechceli uveriť, keď – ako neskôr napísal – padol do vytrženia. Zjavil sa mu nebeský posol a povedal: „*Ponáhľaj sa a rýchlo odíď z Jeruzalema, lebo neprijmú tvoje svedectvo o mne.*“, [Skutky apoštolov 22,18](#).

[82] Pavol bol odhodlaný zostať v Jeruzaleme, aby mohol čeliť odporu. Útek pokladal za zbabelosť. Zostal by tu, aby niektorých tvrdošijných Židov presvedčil o pravde evanjelijného posolstva, aj keby ho ďalší pobyt v tomto meste mal stáť život. Preto odpovedal: „*Pane, oni vedia, že ja som zatváral do väzenia a bil po synagógach tých, čo verili v teba. A keď vylievali krv tvojho svedka Štefana aj ja som bol pri tom, schvaľoval som to a strážil som šaty tým, čo ho zabíjali.*“, To sa však nezhodovalo s Božím zámerom, aby si Pánov služobník zbytočne ohrozil život. Nebeský posol odpovedal: „*Chod', lebo t'a pošlem ďaleko medzi pohanov.*“, [Skutky apoštolov 22,19-21](#).

Keď sa bratia dozvedeli o tomto videní, urýchlili Pavlov tajný útek z Jeruzalema v obave, že ho Židia zabijú. „*Odvedli ho do Cézarey a poslali do Tarzu.*“, [Skutky apoštolov 9,30](#). Po Pavlovom odchode násilný odpor Židov načas poľavil a cirkev mala načas pokoj a pripojilo sa k nej mnoho veriacich.

Apoštol Peter počas svojej kazateľskej služby navštívil veriacich v Lydde. Tam uzdravil ochrnutého Eneáša, ktorý bol osem rokov pripútaný na lôžko. Peter mu povedal: *„Eneáš, Ježiš Kristus ťa uzdravuje; vstaň a ustel' si! A on hneď vstal. A videli všetci, čo bývali v Lydde a Sárone, ktorí sa obrátili k Pánovi,„* [Skutky apoštolov 9,34.35](#).

V Joppe, neďaleko Lyddy, žila Tabita, čo v preklade znamená Dorkas (Srňka), žena známa a obľúbená pre svoje dobré skutky. Bola Ježišovou dôstojnou učeníčkou a svoj život zasvätila skutkom milosrdenstva. Vedela, komu treba naliehať poskytnúť odev a kto potrebuje prejav súcitu. Ochotne pomáhala chudobným a zarmúteným. Viac pritom používala ruky než jazyk.

*„No v tých dňoch ochorela a umrela.„* Cirkevný zbor v Joppe si uvedomil, čo stratil, a keď sa veriaci do počuli, že v Lydde je Peter, poslali k nemu dvoch mužov s prosbou, aby bez meškania prišiel k nim. *„Peter vstal a šiel s nimi. Keď ta prišiel, zaviedli ho do hornej siene. Obstúpili ho s plačom všetky vdovy a nariekali; ukazovali mu sukne a šaty, čo im urobila Dorkas, kým bola medzi nimi,„* [Skutky apoštolov 9,39](#). Keď že Dorkas po celý život konala len dobročinnú službu, neudivovalo, že veriaci za ňou tak trúchlili a ronili slzy.

Prejavovaný žiaľ dojal apoštolovo súcitné srdce. Preto plaúcim prikázal, aby z miestnosti odišli. Potom pokľakol a vrúcne sa modlil k Bohu, aby Dorkas vzkriesil a uzdravil. Nato sa obrátil k mŕtvej: *„Tabita, vstaň! Ona otvorila oči a keď videla Petra, posadila sa,„* [Skutky apoštolov 9,40](#). Dorkas bola cirkvi veľmi užitočná a Boh uznal za dobré vrátiť ju medzi živých, aby svojou zručnosťou a usilovnosťou mohla byť aj nad'alej požehnaním pre ľudí a aby sa týmto prejavom jeho moci Kristovo dielo posilnilo.

Petra ešte za jeho pobytu v Joppe povolal Boh, aby šiel do Cézarey zvestovať evanjelium Kornéliovi.

Rímsky stotník Kornélius bol zámožný, urodzený muž a zastával vysoké a čestné postavenie. Aj keď rodom, výchovou a vzdelaním

[84] bol pohan, v styku so Židmi poznal Boha, uctieval ho úprimným srdcom a opravdivosť svojej viery prejavoval súcitom s chudobnými. Široko-d'aleko bol známy pre svoju dobročinnosť a svojim spravodlivým životom získal dobrú povest' medzi Židmi i pohanmi. Jeho vplyv bol požehnaním pre všetkých, s ktorými prišiel do styku. V Písme o ňom čítame, že to bol muž „nábožný a bohobojný s celým svojím domom. Dával veľa almužien ľudu a ustavične sa modlil k Bohu,“, [Skutky apoštolov 10,2](#).

Kornélius veril v Boha ako stvoriteľ a neba a zeme, uctieval ho, uznával jeho moc a vo všetkých životných otázkach vyhľadával jeho radu. Bol verný Hospodinovi vo svojom živote, v rodine, ako aj pri vykonávaní svojich úradných povinností. Vo svojom dome postavil Bohu duchovný oltár, pretože bez Božej pomoci sa neodvažoval nič ani začať ani rozhodnúť.

Kornélius síce veril proroctvám a očakával príchod Mesiáša, no nevedel o evanjeliu, ktoré sa prejavilo v Kristovom živote a v jeho smrti. Nepatril medzi Židov a rabíni ho pokladali za pohana a nečistého človeka. Avšak ten istý Svätý Strážca, ktorý o Abrahámovi povedal: „*Jeho som si vyhliadol*,“ ([1. Mojžišova 18,19](#)), vyhliadol si aj Kornélia a poslal mu posolstvo priamo z neba.

Kornélius sa práve modlil, keď sa mu zjavil anjel. Keď stotník počul, že ho niekto oslovil po mene preľakol sa; vedel však, že posol prišiel od Boha. Povedal mu: „*Čo je, Pane? Odpovedal mu: Tvoje modlitby a tvoje almužny vstúpili pred Božiu tvár a Boh si na ne spomenul. A teraz pošli mužov do Joppe a zavolaj si Šimona s prímením Peter; býva u istého Šimona, garbiara, čo má dom pri mori*,“ [Skutky apoštolov 10,4-6](#).

Presnosť týchto pokynov so zmienkou o povolaní muža, u ktorého Peter býval, svedčí o tom, že nebo vie, ako kto žije a čím sa kto zaoberá v každej chvíli života. Pán vie, ako žije a čo robí obyčajný robotník i kráľ na tróne.

„*Pošli mužov do Joppe a zavolaj si Šimona*,“ V tom je dôkaz, že Boh dbá o službu evanjelia, ako aj o svoju organizovanú cirkev. Posolstvo o kríži pre Kornélia nezveril anjelovi. Zvesť o ukrižovanom a vzkriesenom Spasiteľovi mal stotníkovi priniesť človek rovnako krehký a pokúšaný, ako bol sám stotník.

Boh si za svojich zástupcov na zemi nevolí anjelov, ale ľudí, čo trpia rovnakými slabosťami, akým podliehajú tí, ktorých chcú



zachrániť. Kristus vzal na seba ľudskú prirodzenosť, aby sa mohol stykať s ľuďmi. Bolo treba, aby božský Spasiteľ prišiel ako človek a svetu priniesol spásu. Mužom a ženám je zverená posvätná úloha, aby oznamovali „*Kristovo nevyspytateľné bohatstvo*„ [Efezským 3,8](#).

[85]

Boh vo svojej múdrosti privádza ľudí hľadajúcich pravdu do styku s tými, čo pravdu poznajú. Podľa nebeského plánu majú pravdou osvietení ľudia šíriť svetlo medzi tými, čo sú v duchovnej tme. Ľudia čerpajú silu z veľkého zdroja múdrosti, a tým sa stávajú sprostredkovateľmi evanjelia, ktoré svojou tvárnou mocou ovplyvňuje myseľ a srdce.

Kornélius radostne poslúchol príkaz, ktorý dostal vo videní. Po odchode anjela si stotník „*zavolať dvoch sluhov a nábožného vojaka z tých, čo mu boli podriadení*„ [Skutky apoštolov 10,7](#).

Anjel po rozhovore s Kornéliom odišiel k Petrovi do Joppe. Peter sa práve modlil na plochej streche svojho bytu. V Písme čítame, že „*keď vyhladol, chcel jesť*“. Kým mu pripravovali, padol do vytrženia„ [Skutky apoštolov 10,10](#).

U Petra to nebol len hlad po jedle, ktorým možno upokojiť telesné potreby. Pri pohľade zo strechy domu na mesto Joppe a jeho okolie túžil, aby aj jeho rodáci boli spasení. Úprimne si prial ukázať im z Písma prorocká, ktoré naznačujú Kristovu smrť a jeho utrpenie.

Peter vo vytržení „*videl otvorené nebo a zostupovať akúsi nádobu, ako veľké prestieradlo, spúšťané za štyri rohy na zem. Boli v nej všetky štvornožce, zemeplazy a nebeské vtáctvo. I zaznel mu hlas: Peter, vstaň, zabíjaj a jedz! Ale Peter povedal: Nijakým činom, Pane, ved' som nikdy nejedol nič poškrvené a nečisté. Ale hlas sa mu ozval znova, druhý raz: Čo Boh očistil, ty nenazývaj poškrveným! Toto sa opakovalo tri razy a hneď bola nádoba vzatá do neba*„ [Skutky apoštolov 10,11-16](#).

Toto videnie Petra napomenulo a poučilo. Zjavilo mu Boží zámer: Kristovou smrťou sa spoludedičmi požehnania spásy stali okrem Židov aj pohanovia. Pohanom totiž až do tej chvíle nikto z učeníkov evanjelium nezvestoval. V ich myslení ešte vždy pretrvávala predstava deliaceho múru, ktorý bol Kristovou smrťou zborený. Učeníci pôsobili len medzi Židmi, lebo sa nazdávali, že požehnanie evanjelia pohanom nepatrí. Pán teraz chcel Petra poučiť, že Boží spásny plán je plánom pre celý svet.

[86] Mnohí z pohanov veľmi pozorne počúvali Petrov prejav, ako aj posolstvo ostatných apoštolov, a viacerí z gréckych Židov uverili v Krista; no pre pohanov malo najväčší význam obrátenie Kornéliovo. Nadišiel čas, aby Kristova cirkev začala celkom novú fázu činnosti. Dvere, ktoré mnohí z obrátených Židov pred pohanmi zavreli, mali sa teraz naplno roztvoriť. Pohanov, ktorí prijali evanjelium, bolo treba pokladať za rovnocenných s tými, čo prišli zo židovstva, a to bez toho, aby museli podstúpiť obrad obriezky. Ako starostlivo postupoval Pán pri prekonávaní zaujatosti proti pohanom, ktorá v Petrovej mysli pretrvávala ako pozostatok jeho židovskej výchovy! Obrazom nádoby s jej obsahom chcel Pán apoštolovu myseľ zbaviť tejto zaujatosti a utvrdiť ho v dôležitej pravde, že nebo ľuďi netriedi, že Žid i pohan sú Bohu rovnako drahí, že skrze Krista sa aj pohania môžu tešiť z evanjelijných požehnaní a výsad. Zatiaľ čo Peter uvažoval o zmysle videnia, do Joppe prišli muži, ktorých poslal Kornélius, a postavili sa pred dvere domu, v ktorých býval. Vtedy mu Duch povedal: „*Vstaň teda, zídi dolu, a bez váhania chod s nimi a neváhaj, lebo som ich ja poslal,*„ [Skutky apoštolov 10,20](#).

Pre Petra to nebol príkaz veľmi príjemný a apoštol ho plnil len zdráhavo, no neuposlúchnuť sa neodvážil! Keď prišiel k mužom, ktorých k nemu poslal Kornélius, povedal: „*Ja som ten, ktorého hl'adáte. Kvôli čomu ste prišli?*„ Tí mu o svojom neobvyklom poslaní povedali: „*Stotník Kornélius, spravodlivý a bohabojný muž, ktorému celý židovský národ vydáva svedectvo, dostal pokyn od svätého anjela, aby si t'a pozval do domu a vypočul tvoje slová,*„ [Skutky apoštolov 10,21.22](#).

Len čo apoštol počul Boží odkaz, sľúbil, že pôjde s nimi. Nasledujúceho rána sa vydal na cestu do Cézarey v sprievode šiestich bratov. Tí mali byť svedkami toho, čo medzi pohanmi povie a urobí. Peter totiž vedel, že bude volaný na zodpovednosť za tak zjavné prestúpenie židovských zvyklostí.

Keď Peter vošiel do pohanovho domu, Kornélius ho neprivítal ako obyčajného návštevníka, ale ako Božieho posla, ktorého ctí samo nebo. Na východe býva zvykom, že ľudia sa pred kniežat'om alebo vysokým hodnostárom klaňajú ako deti pred svojimi rodičmi. Kornélius však na dôkaz svojej úcty k tomu, ktorého mu poslal Boh, aby ho poučil, padol apoštolovi k nohám a hlboko sa mu poklonil.

Peter sa vyľakal, zodvihol stotníka zo zeme a povedal: „Vstaň, aj ja som len človek., [Skutky apoštolov 10,26](#).

Zatiaľ čo Kornéliovi poslovia vybavovali Petrovi jeho odkaz, stotník „*ich už čakal spolu s ostatnými príbuznými a najbližšími priateľmi,*“ ([Skutky apoštolov 10,24](#)), aby spolu s nimi mohli vypočuť zvesť evanjelia. Po príchode sa Peter u Kornélia stretol s veľkou skupinou ľudí, ktorí dychtivo očakávali na jeho slová. [87]

Apoštol sa predovšetkým zmienil o obyčaji, podľa ktorej Židom nie je povolené, aby sa spoločensky stýkali s pohanmi, pretože ide o obradné znečistenie. Povedal: „*Vy viete, že Žid sa nesmie spolčiť ani stretnúť s cudzincom. Ale mne Boh ukázal, že nemám nikoho nazývať poškrvneným alebo nečistým človekom. Preto som prišiel bez váhania, keď ste ma pozvali. A pýtam sa, kvôli čomu ste ma pozvali?*“, [Skutky apoštolov 10,28.29](#). Na to Kornélius vyrozprával svoj zážitok, uviedol anjelove slová a dodal: „*Hneď som teda poslal po teba a ty si dobre urobil, že si prišiel. A teraz sme my všetci tu pred Božou tvárou, aby sme vypočuli všetko, čo ti Pán prikázal.*“

Vtedy Peter povedal: „*Naozaj poznávam, že Boh nenadŕža nikomu, ale v každom národe mu je milý ten, kto sa ho bojí a koná spravodlivo,*“, [Skutky apoštolov 10,33-35](#).

Apoštol týmto pozorným poslucháčom kázal o Kristovi – o jeho živote a zázračných skutkoch, o tom, ako bol zradený a ukrižovaný, o jeho zmŕtvychvstaní a nanebovstúpení, ako aj o jeho prostredníckej službe v nebi, kde zastupuje ľudí. Keď Peter predstavil zhromaždeným Ježiša ako jedinú nádej hriešnikov, sám plnšie pochopil zmysel videnia, ktoré dostal, a v jeho srdci sa rozhorela pravda, ktorú hlásal.

Kázanie náhle prerušil príchod Ducha Svätého. „*Kým Peter toto hovoril, zostúpil Duch Svätý na všetkých, čo počúvali slovo. A veriaci z obriezky, čo prišli s Petrom, žasli, že sa dar Ducha Svätého vylial aj na pohanov, lebo ich počuli hovoriť jazykmi a velebit' Boha.*“

Vtedy Peter povedal: „*Môže ešte niekto zabrániť, aby boli vodou pokrstení tí, čo dostali Ducha Svätého tak ako my?*“, [Skutky apoštolov 10,44-47](#). A rozkázal, aby boli pokrstení v mene Pánovom.

Tak sa evanjelium dostalo k tým, čo boli hosťami a cudzincami, a stali sa spoluobčanmi svätých a členmi Božej rodiny. Obrátenie Kornélia a jeho rodiny bolo len prvým ovocím budúcej úrody. Z tejto domácnosti sa potom dielo milosti šírilo v celom pohanskom meste.

[88] Boh aj dnes hľadá ľuď medzi vznešenými i úbožiakmi. Mnohí, ktorých chce Pán zapojiť do svojho celosvetového diela sa podobajú Kornéliovi. Cítia s Božím ľuďom, ale zvierajú ich vzťahy so svetom. Potrebujú mravnú odvahu, aby sa rozhodli pre Krista. Obzvlášť sa treba usilovať o záchranu tých, čo sú pre svoju zodpovednosť a vzťahy krajne ohrození.

Boh hľadá úprimných a skromných pracovníkov, ktorí by mohli zvestovať evanjelium príslušníkom vyšších spoločenských vrstiev. Možno očakávať divy pravého obrátenia, divy dosiaľ nezbadané. Najslávnejší ľudia ktorejkoľvek krajiny nie sú mimo dosahu moci Boha, ktorý koná divy. Keby Boží spolupracovníci využili všetky príležitosti a svoje povinnosti plnili odvážne a verne, potom by Boh obrátil aj vzdelaných a vplyvných ľudí na zodpovedných miestach. Pôsobením moci Ducha Svätého mnohí ľudia prijímajú Božie zásady. Keď títo ľudia uveria pravde, potom sa pod Božím vedením stanú pomocníkmi pri šírení svetla. Oni sami si uvedomia zvláštnu zodpovednosť za ďalších príslušníkov tejto zanedbávanej vrstvy ľudí. Pánovmu dielu zasvätia čas i prostriedky; to cirkev posilní a podporí.

Keďže Kornélius poslúchol všetky pokyny, ktoré dostal, Boh sa postaral o to, aby pravdu poznal ešte lepšie. Rímskeho dôstojníka i apoštola Petra navštívil nebeský posol za tým účelom, aby sa Kornélius dostal do styku s niekým, kto by ho priviedol k väčšiemu svetlu.

Na svete je mnoho takých, čo sú Božiemu kráľovstvu bližšie, než si myslíme. Pán má v tomto temnom svete hriechu mnoho vzácných ľudí, ku ktorým by rád poslal svojich poslov. Všade sa nájdu tí, čo sú ochotní postaviť sa za Krista, Božej múdrosti dať prednosť pred akýmkoľvek svetskými výhodami a stať sa vernými šíriteľmi svetla. Z podnetu Kristovej lásky sa vynasnažia viesť aj iných ku Kristovi.

Keď bratia v Judei počuli, že Peter navštívil dom pohana a kázal evanjelium, boli prekvapení a zaskočení. Obávali sa, že počínanie, ktoré pokladali za nebezpečné, môže nakoniec protirečiť jeho zvesti. Keď sa potom s Petrom stretli, dohovárali mu: „*Vošiel si k neobrezancom a jedol si s nimi.*“, [Skutky apoštolov 11,3](#).

Peter im celú záležitosť podrobne vysvetlil. Rozpovedal im, čo v nebeskom videní uvidel a že bol napomenutý, aby už nebral ohľad na rozdiel medzi obrezanými a neobrezanými a nepovažoval

pohanov za nečistých. Povedal im, že dostal príkaz ísť k pohanom; hovoril o príchode poslov, o svojej ceste do Cézarey a stretnutí s Kornéliom. Rozpovedal im obsah rozhovoru so stotníkom, ktorý tiež dostal nebeské videnie s rozkazom, aby poslal po Petra.

O svojom zážitku vrazil: „*Vtedy som si spomenul na Pánovo slovo, ako hovoril: Ján krstil vodou, ale vy budete pokrstení Duchom Svätým. Keď im teda Boh dal taký istý dar ako nám, čo sme uverili v Pána Ježiša Krista, ktože som ja, aby som mohol prekážať Bohu?*“, [Skutky apoštolov 11,16.17](#). [89]

Keď to bratia počuli, uspokojili sa. Presvedčili sa, že Peter svojím počínaním plnil Boží zámer a že ich zaujatosť a výlučnosť odporuje Duchu evanjelia. Oslavovali Boha a vrazili: „*Teda Boh aj pohanom daroval pokánie, aby mali život*“, [Skutky apoštolov 11,18](#).

Takto sa veriaci bez akýchkoľvek sporov zbavili predsudkov, a opustili stáročia trvajúcu výlučnosť. Tým sa otvorila cesta hlásaniu evanjelia medzi pohanmi.

## 15. kapitola — Vyslobodenie zo žalára

„V tom čase kráľ Herodes položil ruky na niektorých príslušníkov cirkvi a mučil ich,, [Skutky apoštolov 12,1](#). V Judei vtedy vládol Herodes Agrippa, ktorý podliehal rímskemu cisárovi Claudiovi. Herodes bol súčasne tetrarchom v Galilei. Údajne prijal židovské náboženstvo a navonok horlivo dodržiaval obrady podľa príkazov židovského zákona. Splňal priania Židov a prenasledoval Kristovu cirkev, veriacich pripravoval o domy i majetok a vedúcich predstaviteľov cirkvi dával do väzenia. Robil to v nádeji, že tým si získa priazeň Židov a zabezpečí si postavenie a pocty. Do žalára uvrhol aj Jánovho brata Jakuba a poslal kata, aby mu st’al hlavu, ako pred ním iný Herodes dal st’at’ hlavu prorokovi Jánovi Krstiteľovi. Keď videl, že sa Židom jeho počínanie páči, dal uväzniť aj Petra.

Tieto ukrutnosti sa diali práve počas Veľkej noci. Židia slávilí svoje vyslobodenie z Egypta a prejavovali veľkú horlivosť za Boží zákon, no tým, že prenasledovali a vraždili veriacich v Krista, prestupovali vlastne každú zásadu tohto zákona.

Jakubova smrť vyvolala zármutok a hrôzu medzi veriacimi, a keď bol uväznený aj Peter, celá cirkev sa začala postiť a modliť.

Popravou apoštola Jakuba si Herodes naklonil Židov, aj keď mnohým sa nepáčilo, že ju dal vykonať tajne, pretože verejná poprava mohla veriacich, ako aj ich priaznivcov viac zastrašiť. Herodes dal teda Petra v žalári dobre strážiť a zverejnením jeho popravy chcel Židov ešte viac uspokojiť. Niektorí sa však nazdávali, že kvôli bezpečnosti by nebolo účelné známeho apoštola popraviť na obdiv všetkým, čo sa v Jeruzaleme zhromaždili. Vážne bolo treba rátať s tým, že pohl’ad na apoštola, ktorého vedú na popravu, môže v dave vyvolať nežiaduci súcit.

Kňazi a starší sa obávali aj prípadnej d’alšej z Petrových pôsobivých výziev, ktoré často viedli ľuďi k úvahám o Ježišovom živote a jeho povahe. Tieto prejavy nevedeli nijakými dôkazmi potlačiť. Petrova horlivosť pri obhajobe Kristovho diela viedla mnohých k tomu, že začali veriť evanjeliu. Predstavení sa obávali, že ak by

sa Petrovi dala príležitosť, aby svoju vieru hájil pred zástupmi, čo prišli do mesta na bohoslužby, ľudia by mohli kráľa žiadať, aby ho prepustil na slobodu. Zatiaľ čo vrchnosť Petrovu popravu pod rôznymi zámienkami odkladala na vhodnú príležitosť po Veľkej noci, členovia cirkvi mali dost času na kajúcne sebaskúmanie a vrúcne modlitby. Vytrvalo sa modlievali za Petra, lebo vedeli, že dielo ho veľmi potrebuje. Uvedomovali si, že Kristova cirkev sa ocitla v situácii, v ktorej bez zvláštnej Božej pomoci zahynie.

[91]

Medzitým zbožní ľudia všetkých národov prichádzali do chrámu, ktorý bol zasvätený uctievaniu pravého Boha. Pohľad na jeho nádheru a veľkoleposť, zvýraznenú leskom zlata a drahých kameňov, bol úchvatný. Hospodin však už v tomto skvostnom paláci nebýval. Izrael sa ako národ od Boha odvrátil. Keď sa Kristus na sklonku svojho pozemského pôsobenia naposledy poďíval do jeho vnútra, povedal: „*Hľa, váš dom vám ostáva pustý*„, [Matúš 23,38](#). Chrám dovedy nazýval domom svojho Otca; keď však Boží Syn spomedzi jeho stien vyšiel, Boh navždy opustil chrám postavený na jeho slávu.

Deň Petrovej popravky bol konečne určený, no modlitby veriacich sa stále vznášali k nebu; a zatiaľ čo veriaci z hĺbky srdca plných súcitu vrúcne prosili o pomoc, nad uväzneným apoštolom bdeli Boží anjeli.

Keďže Herodes nezabudol na predošlé úniky apoštolov zo žalára, teraz sa postaral o dôkladnejšie bezpečnostné opatrenia. V snahe vylúčiť každú podobnú možnosť na Petra dohliadalo šestnásť žoldnierov zadelených do jednotlivých stráží, ktoré ho dňom i nocou pozorovali z rôznych miest. Apoštol bol vo svojej cele spútaný medzi dvoch žoldnierov reťazami tak, že každá z nich zvierala aj zápästie jedného z vojakov. Bez ich vedomia sa teda apoštol nemohol ani pohnúť. Dvere žalára boli bezpečne zamknuté; pred nimi stála silná stráž, takže akákoľvek možnosť vyslobodenia či úteku vlastnými silami bola vylúčená. Keď sa však človek dostáva do bezradnej situácie, zasahuje Boh. Peter bol väznený v cele vytesanej do skaly; dvere cely boli zamknuté na závoru a strážcovia zodpovedali vlastným životom, že väzeň im neujde. Závory, zámky a rímska stráž síce vylučovali akúkoľvek pomoc väzňovi, no po vyslobodení Petra tieto istiace opatrenia len zvýšili Božiu slávu. Herodes zodvihol ruky proti Všemohúcemu, preto musel byť celkom porazený. Boh

hodlal zásahom svojej moci zachrániť vzácny život, ktorý Židia chceli zahubiť.

[92] Nastala posledná noc pred stanovenou popravou. Z neba bol poslaný mocný anjel, aby Petra zachránil. Pevná brána, za ktorou je Boží muž uväznený, sa otvára bez zásahu ľudskej ruky, prechádza ňou anjel Najvyššieho a brána sa za ním nebadateľne zatvára. Vstupuje do cely, v ktorej Peter leží a pokojne spí.

Svetlo, ktoré obklopuje anjela, celu síce osvetlí uje, no apoštola neprebúdzá. Len keď Peter pocíti dotyk anjelovej ruky a počuje hlas: „*Vstaň rýchlo!*“, preberá sa a vidí, že miestnosť je plná nebeského svetla a že je pri ňom anjel neopísateľnej slávy. Bez zaváhania rozkaz poslúchne, a keď vstáva a dvíha ruky, sotva si uvedomuje, že mu zo zápästí spadli reťaze.

Znova ho potom hlas nebeského posla vyzýva: „*Opáš sa a obuj si sandále!*“, Aj teraz Peter bez zaváhania poslúcha, v údive uprene hľadá na svojho návštevníka a nevie, či sa mu sníva, alebo má videnie. Anjel mu znova prikazuje: „*Prehod' si plášť a pod' za mnou!*“, Anjel ide k dverám; obvykle výrečný a teraz úžasom onemený Peter kráča za ním. Prekračujú stráže a blížia sa k dverám bezpečne zatvoreným závorou. Dvere sa otvárajú samy a hneď sa za nimi aj zatvárajú; no strážcovia v cele i pred dvermi zostávajú bez pohnutia na svojich miestach.

Anjel s Petrom prichádzajú k druhému vchodu; aj tu stoja pred dverami i za nimi stráže. Podobne ako dvere prvé, aj druhé sa bez škripotu v závesoch a bez rinčania železných závor otvárajú. Len čo cez ne prejdú, dvere sa znova nehlučne zatvoria. Takto prejdú aj tretíou bránou a sú na ulici. Nepadne ani slovo, nepočuť ani zvuk krokov. Anjel, obklopený svetlom oslnivého jasu, apoštola vedie; ohromený Peter kráča za svojím vysloboditeľom. Ešte stále si myslí, že to všetko sa mu len sníva. Prechádzajú ulicou a anjel po splnení svojho poslania sa náhle stráca.

Nebeské svetlo pohaslo a Petrovi sa zdá, že ho obklopuje hustá tma. Keď si však jeho oči na ňu trochu privykli, akoby sa tma postupne vytrácala. Keď pocítil na čele dotyk chladného vánku, zrazu zistil, že je na opustenej ulici sám. Len teraz si uvedomil, že je voľný a nachádza sa v známej časti mesta. Toto miesto neraz navštívil a zajtra mal ním prejsť naposledy.



Snažil sa rozpamätať sa na to, čo sa v niekoľkých posledných chvíľach vlastne stalo. Spomenul si, že zaspával pripútaný k dvom vojakom. Predtým si vyzul sandále a zložil vrchné rúcho. Keď sa pozrel na seba, videl, že je oblečený a opásaný. Zápästia, aj keď od mučivých okovov opuchnuté, mal voľné. Uvedomil si, že jeho vyslobodenie nie je klam, ani sen či vidina, ale blaživá skutočnosť. Ráno ho mali vyviešť a popraviť; anjel ho však z väzenia vyslobodil a zachránil pred smrťou. Keď Peter prišiel k sebe, povedal si: „Teraz naozaj viem, že Pán poslal svojho anjela a vyslobodil ma z Herodesovej ruky a zo všetkého, čo očakával židovský ľud,“ [Skutky apoštolov 12,11](#).

[93]

Apoštol šiel hneď do domu, kde sa zhromaždili jeho spoluveriaci, aby sa práve v tej chvíli zaňho modlili. „Keď zabúchal na dvere pri bráne, vyšla dievčina menom Rodé a načúvala. Keď spoznala Petrov hlas, od radosti ani neotvorila bránu, ale vbehla dnu a oznamovala, že pri bráne stojí Peter. Oni jej povedali: Šalieš! Ona však tvrdila, že je to tak. No oni vraveli: To je jeho anjel,“ [Skutky apoštolov 12,13-15](#).

„Ale Peter neprestával búchať. A keď otvorili a uvideli ho, žasli. Pokynul im rukou, aby boli ticho a vyrozprával, ako ho Pán vyviedol z väzenia... Potom vyšiel von a odišiel na iné miesto,“ [Skutky apoštolov 12,16-17](#). Srdcia veriacich oplývali radosťou a vdakou, pretože Boh počul i vypočul ich prosby a vyslobodil Petra z Herodesových rúk.

Ráno sa zišlo mnoho ľudí, ktorí chceli vidieť popravu apoštola. Herodes poslal žoldnierskych veliteľov do väzenia po Petra, ktorého mali priviesť v doprovode nielen preto, aby mu prekazili možný útek, ale aj preto, aby zastrašil všetkých, čo by s Petrom mohli súcitiť, pričom sa mala prejaviť aj kráľova moc.

Keď strážcovia pri dverách zistili, že Peter unikol, prepadla ich hrôza. Vedeli, že za život väzňa ručili vlastným životom, preto boli obzvlášť bdelí. Keď dôstojníci prišli po apoštola, stráže boli pred dvermi žalára, dvere boli zamknuté a závory spustené, reťaze boli na zápästiach dvoch žoldnierov, ale väzeň v cele nebol.

Keď sa Herodes o Petrovom úniku dozvedel, rozčúlil sa a zúrilo. Obvinil väzenské strážne zo zrady a vydal rozkaz, aby ich popravili. Kráľ vedel, že Petra nezachránila ľudská moc; zatvrdilo však odmietal uznať, že by jeho zámer mohla zmariť božská moc, a vyzývalo sa postavil proti Bohu.

[94] Zanedlho po tom, čo Peter vyšiel zo žalára, Herodes sa odobral do Cézarey. Tam dal pripraviť veľkú slávnosť, aby vzbudil obdiv a od ľudu získal chválu. Na slávnosť prišli milovníci zábav z celého kraja; hodovalo sa tu a pilo mnoho vína. Kráľ prišiel pred hostí s veľkou pompou, s vládarským ceremoniálom a predniesol slávnostný prejav. Rúcho mal vyzdobené zlatom a striebrom a z jeho trblietavých záhybov sa odrážali slnečné lúče a oslňovali oči hostí. Vyzeral skvostne. Jeho majestátny zjav a ohlas jeho okázalej reči zanechali na zhromaždených silný dojem. Prítomní mali už hodovaním a pitím vína zmysly otupené. Oslnila ich Herodesova nádhera, očarilo jeho vystupovanie a skvelý prejav. Nadšene mu lichotili a vyhlasovali, že nieto smrteľníka, ktorý by sa mu vyrovnal zjavom a výrečnosťou. Napokon mu oznámili, že ho vždy ctili ako vládcu, no odteraz ho budú uctievať ako boha.

Podaktorí z tých, čo teraz velebili tohto úbohého hriešnika, pred rokmi zúriivo volali: „*Preč s Ježišom! Ukrižuj ho! Ukrižuj ho!*“, Židia odmietli prijať Krista, pod ktorého hrubým, neraz aj zaprášeným rúchom tlklo srdce božskej lásky. Ich oči však nevedeli pod skromným zovňajškom spoznať Pána života a slávy, aj keď sa im Kristova moc prejavila skutkami, ktoré obyčajný smrteľník vykonať nemohol. Boli však ochotní zbožňovať pyšného vládcu, ktorého rúcho, vyzdobené zlatom a striebrom, zakrývalo skazené, kruté srdce.

Herodes dobre vedel, že si chválu a prejavovanú poctu vôbec nezaslúži, no napriek tomu dovolil, aby ho ľud zbožňoval, akoby mu to náležalo. Srdce mu opájal blaživý pocit víťazstva a slávy; tvár prezrádzala pýchu a uspokojenie, keď počul volanie: „*To je hlas Boží, nie ľudský!*“, [Skutky apoštolov 12,22](#).

No náhle sa s kráľom udiala strašná zmena. Tvár sa mu bolesťou skrivila a smrteľne zbledla. Celé telo mu zalial pot. Na chvíľu od bolesti a hrôzy zmeravel; potom svoju bledú tvár obrátil k vyľakaným priateľom a zúfalo zvolal: „*Toho, ktorého ste povýšili na boha, stihla smrť.*“,

V mučivej úzkosti ho odnášali z miesta samopaše a nádhery. Ešte pred chvíľou od veľkého zástupu sebavedome prijímal chválu a poctu; teraz si však uvedomil, že je v rukách Panovníka mocnejšieho, než je sám. Zovreli ho výčitky svedomia; spomenul si, ako nemilosrdne prenasledoval Kristových nasledovníkov; rozpamätal sa na svoj krutý ortieľ, ktorý vyniesol nad nevinným Jakubom, pri-

pomenul si svoj zámer dať popraviť apoštola Petra; pomyslel aj na to, ako sa vo svojom zahanbení a zúfalom hneve nespravodlivo a nerozvážne pomstil strážcom väzenia. Uvedomil si, že teraz o ňom, neľútostnom prenasledovateľovi, rozhoduje Boh.

Herodes poznal Boží príkaz: „*Nebudeš mať iných bohov okrem mňa!*„ (2. Mojžišova 20,3) a vedel, že mieru svojich neprávostí naplnil, keď dovolil, aby ho ľud uctieval ako Boha, čím privolať na seba Boží spravodlivý hnev.

Ten istý anjel, ktorý prišiel z neba zachrániť Petra, bol aj poslom hnevu a súdu nad Herodesom. Anjel sa dotkol Petra, aby ho zobudil, no celkom inak sa dotkol bezbožného kráľa, skrotil jeho pýchu a vykonal na ňom trest Všemohúceho. Herodes zomrel vo veľkých telesných i duševných mukách; stihol ho Boží spravodlivý súd.

Tento prejav Božej spravodlivosti mocne zapôsobil na ľudí. Zvest' o zázračnom vyslobodení Kristovho svedka z väzenia a istej smrti, ako aj správa o Božom súde nad jeho prenasledovateľom, sa rozšírili po všetkých krajinách a mnohých to priviedlo k viere v Krista.

To, čo zažil Filip, ktorého nebeský anjel zoznámil s človekom hl'adajúcim pravdu; to, čo sa prihodilo Kornéliovi, ktorého navštívil anjel s Božím posolstvom; to, čo skúsil Peter, keď ho anjel pred smrťou vyviedol z väzenia do bezpečia – to všetko svedčí o úzkom spojení medzi nebom a zemou.

Správa o uvedených anjelských návštevách posilní a povzbudí Božích služobníkov. Ako za čias apoštolov, nebeskí poslovia aj dnes navštevujú končiny zeme, potešujú zarmútených, vedú k pokániu a srdcia ľudí získavajú pre Krista. Nie sú síce viditeľní, no predsa sú s nami, vedú nás, usmerňujú a chránia.

Nebo so zemou spája onen tajomný rebrík, ktorého spodok je pevne zapustený do zeme a vrchol siaha k trónu Večného. Po tomto žiarivom rebríku neustále zostupujú a vystupujú anjeli a nebeskému Otcovi prinášajú prosby stiesnených, skúšaných pozemšťanov; z neba potom prinášajú ľudom požehnanie a nádej, povzbudenie a pomoc. Anjeli svetla vytvárajú nebeské ovzdušie okolo človeka a povznášajú nás k svetlu neviditeľnému a večnému. Svojím prirodzeným zrakom ich vidieť nemôžeme, pretože duchovné veci možno spoznávať len duchovne. Len duchovné ucho môže počuť súzvuk nebeských hlasov.

[96] *„Anjel Hospodinov táborí vôkol tých, čo sa ho boja, a zachraňuje ich,, Žalm 34,8. Boh posielala svojich anjelov, aby jeho vyvolených ochránili pred pohromami, pred „morom, čo sa vlečie v mrákote,, a pred „nákazou, čo na poludnie pustoší,, (Žalm 91,6). Ako sa človek rozpráva s priateľom, tak sa nebeskí anjeli často rozprávali s ľuďmi a viedli ich na bezpečné miesta. Slová anjelov opätovne povzbudzovali ochabujúceho ducha verných, povznášali ich nad záujmy prízemné a viere umožňovali zahliadnuť prisľúbené biele rúcho, korunu slávy a oslavné palmové ratolesti ako odmenu víťazom pri onom veľkom bielom tróne.*

Poslaním anjelov je navštevovať skúšaných, trpiacich a pokúšaných ľudí. Anjeli neúnavne pomáhajú tým, za ktorých Kristus zomrel. Len čo sa hriešnici rozhodnú odovzdať sa Spasiteľovi, anjeli nesú túto zvesť do neba a v nebeskom zástupe zavládne veľká radosť. *„Tak bude aj v nebi radosť väčšia nad jedným hriešnikom, ktorý robí pokánie, ako nad deväť desiatimi deviatimi spravodlivými, ktorí pokánie nepotrebujú,, Lukáš 15,7. Do neba sa nesie správa o každej našej úspešnej snahe pri odstraňovaní temnoty a šírení poznania Krista. Nad takým skutkom sa raduje nebeský Otec i všetci nebešťania.*

Kniežatá a mocnosti neba sledujú boj, ktorý vedú Boží služobníci za zjavne tiesnivých okolností. Keď však kresťania pod zástavou svojho Vykupiteľa bojujú boj viery, dosiahnu nové víťazstvá a získajú nové pocty. Všetci nebeskí anjeli sú pripravení pomôcť Božiemu pokornému a veriacemu ľudu. A keď zástup Božích služobníkov tu na zemi spieva chválospevy, nebeský chór sa k nemu pridáva s chválou a velením Boha a jeho Syna.

Poslanie anjelov by sme mali lepšie chápať než dosiaľ. Nemali by sme zabúdať, že každému úprimnému Božiemu diťat'u pomáhajú nebeské bytosti. Neviditeľné zástupy svetla a moci sprevádzajú tichých a pokorných ľudí, ktorí veria Božím zaslúbeniam a spoliehajú sa na ne. Cherubíni, serafíni i ostatní mocní anjeli po Božej pravici sú *„všetci služobnými duchmi, poslanými slúžiť tým, čo majú dostať do dedičstva spásu,, Židom 1,14.*

Keď prenasledovanie vyhnalo učeníkov z Jeruzalema, evanjelium sa rýchlo rozšírilo za hranice Palestíny a v mnohých významných strediskách vznikli skupiny veriacich. Niektorí z učeníkov *„došli až do Fenície, na Cyprus a do Antiochie... a zvestovali im Pána Ježiša,, Skutky apoštolov 11,19.20.* Obvykle sa misijne zaujímali len o Židov a gréckych Židov, ktorí v tom čase tvorili veľké kolónie takmer vo všetkých mestách sveta. Antiochia bola v tom čase hlavné mesto Sýrie. Rozsiahle obchodné styky tohto rušného strediska privádzali do mesta mnoho ľudí rôznych národností. Okrem toho Antiochii vyhládávali ako rekreačné mesto milovníci pohodlia a zábav; bola totiž známa svojou zdravou polohou, prekrásnym okolím, bohatstvom, kde žili vzdelaní a kultivovaní ľudia. Antiochia za čias apoštolov bola však predovšetkým mestom prepychu a neresti.

V Antiochii verejne hlásali evanjelium niektorí z tých, čo sem prišli z Cypru a Cyreny a *„zvestovali Pána Ježiša,, „Pánova ruka bola s nimi,, a ich úprimné úsilie malo úspech. „Veľmi mnohí uverili a obrátili sa k Pánovi,, Skutky apoštolov 11,21.*

*„Zvest' o tom sa dostala aj do uší jeruzalemskej cirkvi; a vyslali do Antiochie Barnabáša.,* Keď Barnabáš po príchode na svoje nové pôsobisko videl, aké veľké dielo sa tu z Božej milosti už vykonalo, *„zaradoval sa a povzbudzoval všetkých, aby vytrvali v Pánovi,, Skutky apoštolov 11,22.23.*

Barnabášovo pôsobenie v Antiochii sprevádzalo hojné požehnanie a počet veriacich tam značne vzrástol. Pri tomto rozmachu diela Barnabáš cítil potrebu vyhládať primeranú pomoc, ak mal zužitkovať Božou prozreteľnosťou ponúknuté možnosti. Pre to šiel do Tarzu vyhládať Pavla, ktorý pred časom odišiel z Jeruzalema a pôsobil v končinách Sýrie a Cilície, kde teraz *„hlása vieru, ktorú predtým nivočil,, Galat'anom 1,21-23.* Barnabáš našiel Pavla a podarilo sa mu získať ho za spolupracovníka.

V preľudnenej Antiochii našiel Pavol skvelé pôsobisko. Jeho vzdelanie, múdrosť a horlivosť mocne ovplyvnili obyvateľov a

[98] návštevníkov tohto kultúrneho mesta. Pavol bol pomocník, akého Barnabáš práve potreboval. Títo dvaja učeníci verne spolupracovali a mnohým ľuďom priniesli spasné poznanie Ježiša Nazaretského, Vykupiteľa sveta.

Práve v Antiochii boli učeníci prvýkrát nazvaní kresťanmi. Toto meno dostali preto, že hlavnou témou ich kázania, učenia a rozhovorov bol Kristus. Stále znova rozprávali o tom, čo sa dialo za Kristovho pozemského pôsobenia, keď sa učeníci tešili z jeho osobnej prítomnosti. Neúnavne rozprávali o jeho učení a divotvornom uzdravovaní chorých. S rozochveným hlasom a slzami v očiach hovorili o jeho smrteľnom zápase v záhrade, o tom, ako bol zrazený, o súde a ukrižovaní, o jeho trpezlivosti a pokore, s akou znášal urážky a mučenie, ktoré mu pripravili jeho nepriatelia, i o jeho božskom súcite, keď sa modlil za tých, čo ho prenasledovali. Obzvlášť radi svedčili o jeho vzkriesení, nanebovstúpení a prostredníckom diele v nebi v záujme hriešneho ľudstva. Právom ich teda pohania mohli nazývať kresťanmi, ved' kázali Krista a prostredníctvom neho vysielali svoje modlitby k Bohu.

Bol to vlastne sám Boh, kto im dal meno kresťania. Je to kráľovské meno a patrí všetkým, čo sa pripojili ku Kristovi. O tomto mene Jakub neskôr napísal: „*Neutláčajú vás práve bohatí a nevláčia vás práve oni po súdoch? A nerúhajú sa práve oni vznešenému menu, ktoré sa vzývalo nad vami?*“, [Jakoba 2,6.7](#). Peter vyhlásil: „*Kto však trpí ako kresťan, nech sa nehanbí, ale nech oslavuje Boha týmto menom.*“, „*Keď vás hanbia pre meno Kristovo, ste blahoslavení, lebo Duch slávy, a Boží na vás spočíva.*“, ([1. Petra 4,16.14](#)).

Veriaci v Antiochii poznali, že to Boh pôsobí, aby „*aj chceli aj konali nad svoju dobrú vôľu.*“, [Filipským 2,13](#). Preto, že žili medzi ľuďmi, akoby sa len málo starali o večné záujmy, snažili sa upútať pozornosť aspoň tých úprimných a poskytnúť im jasné svedectvo o tom, ktorého milovali a ktorému slúžili. Pri svojom jednoduchom pôsobení sa naučili bezvýhradne sa spoliehať na pomoc Ducha Svätého, ktorý slovu života dáva moc. Denne teda vydávali svedectvo v rôznych životných situáciách.

Príklad Kristových nasledovníkov v Antiochii by mal byť vzpruhou všetkým veriacim vo veľkých mestách dnešného sveta. Podľa Božieho poriadku treba síce posvätených a nadaných ľudí posielat' do misijnej práce vo významných strediskách, ale Božím zámerom

je aj to, aby členovia cirkvi v týchto mestách uplatnili svoje vlohy, ktorými ich Boh obdaril, a usilovali sa zachraňovať hynúcich. Hojné požehnanie čaká tých, čo sa bezvýhradne oddajú Božej službe. Títo pracovníci v úsilí získať ľudí pre Ježiša zistia, že mnohí dosiaľ zvesti nijako neprístupní sú ochotní v osobnom styku vypočuť rozvážne dôvody.

[99]

Božie dielo na zemi dnes potrebuje živých zástupcov pravdy Písma. Sami vysvätení kazatelia nestačia na zodpovednú úlohu varovať obyvateľov veľkomiest. Boh vyzýva nielen kazateľov, ale aj lekárov, zdravotných zamestnancov, knižných evanjelistov, biblických pracovníkov a iných posvätených členov cirkvi rôzneho nadania, ktorí sú oboznámení s Božím slovom, a okúsiť moc Božej milosti, aby sa zamysleli nad tým, ako naliehavo treba mestám zvestovať varovné posolstvo. Čas rýchlo plynie a treba ešte veľa vykonať. Do diela treba zapojiť všetky prostriedky, aby sa terajšie možnosti mohli rozumne vyložiť.

Pavlova spolupráca s Barnabášom v Antiochii utvrdila Pavla aj v presvedčení, že Pán ho povolal konať zvláštne dielo v pohanskom svete. V čase Pavlovho obrátenia Pán oznámil, že bude kázať pohanom, „*otvárať im oči, aby sa od tmy obrátili k svetlu a od satanovej moci k Bohu, a tak dosiahli odpustenie hriechov a podiel medzi posvätenými vierou vo mňa*„, [Skutky apoštolov 26,18](#). Ten, ktorý sa zjavil Ananiášovi, o Pavlovi povedal: „*Jeho som si vyvolil za nádobu, aby zaniesol moje meno pohanom aj kráľom i synom Izraela*„, [Skutky apoštolov 9,15](#). A Pavla samého, už ako kresťana, počas modlitby v Jeruzalemskom chráme navštívil nebeský anjel a vyzval ho: „*Chod', lebo t'a pošlem ďaleko medzi pohanov*„, [Skutky apoštolov 22,21](#).

Týmto sám Pán poveril Pavla, aby šiel pracovať na širé misijné pole pohanského sveta. Prípravu na túto rozsiahlu a neľahkú činnosť Pán začal tým, že sa mu dal poznať a jeho udivenému zraku zjavil obraz nebeskej slávy a krásy. Pavol mal oznamovať „*tajomstvo, ktoré bolo od večnosti skryté*„, ([Rimanom 16,23](#)), – „*tajomstvo (Božej) vôle*„, ([Efezským 1,9](#)), ktoré „*v iných pokoleniach nebolo ľuďom známe tak, ako sa teraz v Duchu zjavilo jeho svätým apoštolom a prorokom: že pohanovia sú spoludedičmi, spoluúdmami a spoluúčastníkmi prisl'úbenia v Kristovi Ježišovi*„. A Pavol pokračuje: „*Ja som sa stal jeho služobníkom... Ja, najmenší zo všetkých svätých, dostal*

[100]

som tú milosť zvestovať pohanom Kristovo nevyspytateľné bohatstvo a všetkým oznámiť, aký je plán tajomstva odvekov skrytého v Bohu, ktorý všetko stvoril, aby sa teraz skrze cirkev kniežatstvom a mocnosťami v nebi stala známou Božia mnohotvárna múdrosť, podľa odvekého rozhodnutia, ktoré uskutočnil v Kristovi Ježišovi, našom Pánovi., [Efezským 3,5-11](#).

Boh potom hojne požehnával Pavla i Barnabáša v práci, ktorú vykonali za rok, čo strávili medzi veriacimi v Antiochii. Dosiaľ však do kazateľskej služby nebol ani jeden z nich obradne uvedený. No teraz vo svojom kresťanskom živote dospeli do tej miery, že Boh im hodlal zveriť závažnú misijnú úlohu. Jej splnenie si vyžiada veľkú podporu zo strany cirkvi.

„V antiochijskej cirkvi boli prorokmi a učiteľmi Barnabáš, Simeon, ktorého volali Niger, Lucius z Cyrény, Manaen... a Saul. Ako slúžili Pánovi a postili sa povedal Duch Svätý: Oddel' te mi Barnabáša a Saula na dielo, na ktoré som ich povolal., [Skutky apoštolov 13,1.2](#). Skôr než boli títo apoštolovia vyslaní ako misionári medzi pohanov, slávnostne boli zasvätení Bohu pôstom, modlitbou a kladením rúk. Týmto úkonom ich cirkev splnomocnila záujemcov o pravdu nielen vyučovať, ale ich aj krstiť a zakladať cirkevné zbory, pretože cirkev im na to dala plnú moc.

V tom čase kresťanská cirkev vstúpila do významného obdobia. Zvestovanie evanjelia medzi pohanmi malo teraz mocne napredovať, aby cirkev nakoniec početne zosilnela prílivom novoobrátených členov. Apoštolovia budú v tomto diele vystavení podozrievaniu, predsudkom a žiarlivosti. Ich učenie o zborení „*priehradného múru*., ([Efezským 2,14](#)), ktorý tak dlho oddel'oval židovský svet od sveta pohanov, bude teraz dôvodom podozrievať ich z kacírstva, a ich splnomocnenie ako kazateľov evanjelia budú spochybňovať mnohí horliví pravoverní Židia. Boh predvídal ťažkosti, ktoré budú musieť jeho služobníci prekonať. Aby však ich dielo nebolo ohrozené, svojím zjavením upozornil cirkev, aby ich pre túto zvestnú službu verejne oddelila. Ich vysvätením cirkev zjavne potvrdila, že Boh ich poslal zvestovať pohanom radostné posolstvo – evanjelium.

Pavol a Barnabáš už dostali poverenie od samého Boha a obradne kladenie rúk samo osebe im nepridalo nijakú novú milosť, ani nové schopnosti. Išlo skôr o uznávaný spôsob uvedenia do úradu a



splnomocnenia v tomto úrade. Cirkev týmto spôsobom dala svoju pečat' na Božie dielo.

Židia tomuto úkonu pripisovali veľký význam. Keď židovský otec svoje deti žehnal, zbožne im na hlavu položil svoje ruky. Keď bolo nejaké zviera vyhlíadnuté za obeť, splnomocnený kňaz položil na jeho hlavu ruku. Tak teraz služobníci antiochijského zboru veriacich kládli ruky na Pavla a Barnabáša, prosili tým Boha, aby vyvoleným apoštolom udelil svoje požehnanie, aby mohli konať zvláštne dielo, pre ktoré boli určení.

[101]

V neskorších dobách bol obrad kladenia rúk veľmi zneužitý; úkonu sa prisudzoval neoprávnený význam, ako keby na takto ordinarovaných jednotlivcov ihneď prechádzala nejaká moc, ktorá by ich okamžite uspôsobila zastávať akýkoľvek duchovenský úrad. Nikde nečítame, žeby kladenie rúk na Pavla a Barnabáša sprostredkovalo týmto učeníkom aj nejaké zvláštne schopnosti. V Písme je len záznam o ich ustanovení a o význame, ktorý malo pre ich budúcu prácu.

Okolnosti, za ktorých Duch Svätý Pavla a Barnabáša oddelil pre určitú službu, jasne ukazujú, že Pán vo svojej organizovanej cirkvi pôsobí prostredníctvom tých, ktorých k zodpovednej službe v cirkvi povolal. Keď pred niekoľkými rokmi sám Spasiteľ zjavil Pavlovi svoj božský zámer s ním, Pavol sa hneď na to dostal do spojenia s členmi novoorganizovanej cirkvi v Damasku. Okrem toho sa miestny cirkevný zbor čoskoro dozvedel o tom, čo obrátený farizej sám zažil. Keď teraz mal splniť božský príkaz, Duch Svätý, ktorý opätovne dosvedčil, že Pavol je vyvolenou nádobou na zvestovanie evanjelia pohanom, poveril cirkev, aby Pavla a jeho spolupracovníka splnomocnila konať určité dielo. Keď predstavitelia cirkvi v Antiochii „slúžili Pánovi a postili sa, povedal Duch Svätý: *Oddel'te mi Barnabáša a Saula na dielo, na ktoré som ich povolal*„, [Skutky apoštolov 13,2](#).

Boh určil svoju pozemskú cirkev za šíriteľku svetla; prostredníctvom nej oznamuje svoje zámery a svoju vôľu. Nikomu zo svojich služobníkov neposkytuje nejakú nezávislú skúsenosť, ktorá by odporovala skúsenosti cirkvi samej. Ani svoj zámer s celou cirkvou nezjavuje jednotlivcovi tak, aby cirkev – Kristovo telo – o tom neupovedomil. Boh vo svojej prozreteľnosti privádza svojich služobníkov

do úzkeho spojenia so svojou cirkvou, aby sa menej spoliehali na seba a viac dôverovali tým, ktorý pomáha pri šírení jeho diela.

[102] V cirkvi boli vždy jednotlivci s trvalým sklonom k nezávislému postupu. Títo ľudia akoby nevedeli pochopiť, že duchovná nezávislosť ľahko zvedie človeka k prílišnej sebadôvere a spoliehaniu sa skôr na vlastný úsudok, než aby si vážil radu a vysoko cenil úsudok svojich bratov, obzvlášť tých, ktorým Boh zveril povinnosť usmerňovať jeho ľud. Boh vybavil svoju cirkev zvláštnou autoritou a mocou a nikto ju nemá právo znevažovať či prehliadať. Ten, kto tak robí, pohŕda Božím hlasom.

Kto má sklon riadiť sa len vlastným úsudkom, vážne ohrozuje sám seba. Práve takýchto ľudí chce satan zámerne odtrhnúť od služobníkov svetla, skrze ktorých Boh budoval a šíril svoje dielo na zemi. Prehliadať a znevažovať tých, ktorým Boh zveril šírenie pravdy, znamená odmietat nástroje, ktoré Boh sám určil ako pomoc, povzbudenie a posilu svojmu ľudu. Ak niektorý pracovník v Božom diele týchto ľudí prehliada a nazdáva sa, že svetlo môže prijímať bezprostredne, priamo od Boha, toho môže nepriateľ ľahko oklamať a premôcť. Pán to vo svojej múdrosti zariadil tak, aby veriaci udržiavali medzi sebou úzke vzťahy, ktoré by spájali kresťana s kresťanom a zbor so zborom. To je predpoklad spolupráce medzi človekom a nebom. Pritom bude každý kresťan podriadený Duchu Svätému a všetci veriaci sa zapoja do zjednoteného a správne zameraného úsilia oznámiť svetu radostnú zvesť o Božej milosti.

Pavol pokladal svoje obradné ustanovenie za apoštola za začiatok nového a dôležitého úseku svojho životného diela. Túto chvíľu označil neskôr za začiatok svojho apoštolstva v kresťanskej cirkvi.

Zatiaľ čo svetlo evanjelia v Antiochii jasne žiarilo, dôležité dielo vykonali aj apoštolovia, ktorí zostali v Jeruzaleme. Každoročne sa na sviatky prichádzalo do jeruzalemského chrámu pomodliť mnoho Židov zo všetkých krajín. Medzi návštevníkmi boli mnohí veľmi zbožní muži, ktorí sa úprimne zaujímali o proroctvá. Tí očakávali príchod zasľúbeného Mesiáša, nádej Izraela, a túžili po ňom. Pobyt týchto cudzincov v Jeruzaleme bol pre apoštolov príležitosťou odvážne a smelo zvestovať Krista, aj keď si uvedomovali, že tým vystavujú svoj život stálemu nebezpečenstvu. Duch Boží potvrdzoval ich dielo a mnohí uverili. Tí po návrate domov v rôznych častiach

sveta šírili semeno pravdy medzi národmi a ľuďmi všetkých spoločenských vrstiev.

Medzi tými, ktorí konali toto dielo, vynikol Peter, Jakub a Ján. Títo apoštolovia boli pevne presvedčení, že Boh ich povolal za tým účelom, aby svojim krajanom zvestovali Krista. Pracovali verne a rozvážne svedčili o tom, čo videli a počuli; pritom sa odvolávali na spoľahlivé „prorocké slovo“, [2. Petra 1,19](#). Chceli presvedčiť „celý dom Izraela, že toho Ježiša, ktorého, Židia „ukrižovali, Boh urobil aj ich Pánom aj Mesiášom“, [Skutky apoštolov 2,36](#).

## 17. kapitola — Hlásatelia evanjelia

Bratia v Antiochii ustanovili Pavla a Barnabáša za apoštolov. *„Vyslaní Duchom Svätým došli do Saleucie a stade sa preplavili na Cyprus,„* [Skutky apoštolov 13,4](#). To bol začiatok prvej misijnej cesty týchto apoštolov.

Cyprus bol jedným z miest, kam sa veriaci z Jeruzalema po Štefanovej smrti utiekali pred prenasledovaním. Z Cypru potom podaktorí prišli do Antiochie, kde *„zvestovali Pána Ježiša,„* [Skutky apoštolov 11,20](#). Barnabáš bol *„rodom Cyperčan,„* ([Skutky apoštolov 4,36](#)), a teraz on a Pavol, spolu s Jánom Markom, Barnabášovým príbuzným, navštívili toto ostrovné misijné pole.

Markova matka prijala kresťanstvo a v jej jeruzalemskom dome našli učenici útočisko. Tam mali istotu, že sú vítaní a nájdu chvíľu odpočinku. Keď raz apoštolovia navštívili tento dom, Marek navrhol Pavlovi a Barnabášovi, či by ich na misijnej ceste nemohol sprevádzať. Cítil v srdci pôsobenie Božej milosti a chcel sa celkom venovať hlásaniu evanjelia.

Keď apoštolovia prišli do Salaminy *„hlásali Božie slovo v židovských synagógach... A keď prešli celým ostrovom až do Pafu, stretli istého čarodejníka, falošného proroka, Žida menom Barjezu. Bol u prokonzula Sergia Pavla, ktorý bol rozumný muž. Ten si pozval Barnabáša a Saula, lebo chcel počuť Božie slovo. Ale Elymas, čarodejník – lebo tak sa prekladá jeho meno – im odporoval a usiloval sa odvrátiť prokonzula od viery,„* [Skutky apoštolov 13,5-8](#).

Satan nepripustí, aby sa na zemi bez boja budovalo Božie kráľovstvo. Sily zla ustavične broja proti ustanoveným šíriteľom evanjelia, a tieto mocnosti temna sú najaktívnejšie vtedy, keď sa pravda zvestuje ľuďom vážnym a čestným. Tak to bolo aj vtedy, keď cyperský miestodržiteľ Sergius Paulus počúval posolstvo evanjelia. Miestodržiteľ si dal zavolať apoštolov; chcel totiž vedieť, aké posolstvo prišli hlásat. Sily zla, pôsobiace prostredníctvom čarodejníka Elymasa, chceli ho teraz zákerným našepkávaním odvrátiť od viery, a tak zmarit Boží zámer.

Takto pôsobí padlý nepriateľ v snahe udržať vo svojich radoch vplyvných ľudí, ktorí – v prípade, že by uverili – mohli by významne prospieť Božiemu dielu. Ten, kto je v diele evanjelia verný, nemusí sa báť, že ho nepriateľ porazí; prednostne sa smie spoľahnúť na pomoc z výsostí, ktorá mu pomáha odolať každému satanskému vplyvu.

[104]

Aj keď na Pavla satan tvrdo útočil, apoštol smelo pokarhal toho, skrze koho tu nepriateľ pôsobil. Apoštol *„naplnený Duchom Svätým pozrel sa naňho a povedal: Diablov syn, plný každého podvodu a každého klamstva, nepriateľ akejkol'vek spravodlivosti, neprestaneš prevracat' priame cesty Pánove? A teraz pozri, dol'ahne na teba ruka Pánova: oslepneš a istý čas nebudeš vidieť slnko. Vtom naňho padla mrákota a tma, tápal dookola a hl'adal, kto by mu podal ruku. Keď prokonzul videl, čo sa stalo, žasol nad Pánovým učením a uveril.,* [Skutky apoštolov 13,9-12](#).

Čarodejník zatváral oči pred dôkazom evanjelijnej pravdy, Pán mu v spravodlivom hneve zatemnil zrak, aby nevidel denné svetlo. Táto slepota nebola trvalá, ale dočasná a varovná, aby sa kajal a prosil o odpustenie Boha, ktorého tak ohavne urazil. Zmätok, v ktorom sa ocitol, zmaril účinok jeho úskočných zvodov proti Kristovmu učeniu. Skutočnosť, že v slepote musel okolo seba tápať, bola dôkazom všetkým, že divy apoštolov, ktoré Elymas označoval za chytrácke triky, vykonala Božia moc. Miestodržiteľ, ktorý sa presvedčil o pravde apoštolského učenia, prijal evanjelium.

Elymas nebol síce muž vzdelaný, ale jedinečne sa hodil za satanovho spolupracovníka. Zvestovatelia Božej pravdy narazia na rafinovaného nepriateľa a v rozmanitých podobách. Niekedy to bude v osobe človeka vzdelaného, no najčastejšie v ľuďoch nevedomých, z ktorých si satan urobil poddajné nástroje zvodu. Kristov služobník je povinný verne stáť na svojom mieste v bázni a sile Božej moci. Len takto môže zmiast' satanove zástupy a v Pánovom mene zvíťaziť.

Pavol potom so svojimi spoločníkmi pokračoval v ceste do mesta Perge v Pamfýlii. Bola to cesta namáhavá, plná prekážok, nedostatku a nebezpečenstva zo všetkých strán. V osadách i v mestách, ktorými prechádzali i na opustených cestách – všade boli ohrození zjavne i skryto. Pavol a Barnabáš už boli naučení spoliehať sa na to, že Božia moc ich vyslobodí. Srdcia im horeli úprimnou láskou k hynúcim. Ako verní pastieri hl'adali stratené ovce a nemysleli na vlastný pokoj

[105] a pohodlie. Zabúdali na seba a ani v únave, hlade či zime neochabli. Na zreteli mali jediný cieľ: spásu tých, čo zablúdili ďaleko od ovčince.

Vtedy však Marek, stiesnený strachom a znechutený, načas zakolísal vo svojom úmysle celým srdcom slúžiť Pánovmu dielu. Nebol zvyknutý znášať príkoria; skl' učovali ho rôzne nebezpečenstvá a nedostatok na ceste. V priaznivých okolnostiach pracoval celkom úspešne, ale teraz v protivenstve a nebezpečenstve, ktoré ich tak často ohrozovali, nevydržal ťažkosti ako dobrý vojak kríža. Najprv sa musel naučiť odvážne čeliť nebezpečenstvu, prenasledovaniu a protivenstvu. Keď po ďalšom úseku cesty narazili ešte na väčšie ťažkosti, Marek bol krajne vystrašený, úplne stratil odvahu, odmietol ísť ďalej a vrátil sa do Jeruzalema.

Pavol tento Markov útek posudzoval nepriaznivo, ba do istého času veľmi prísne. Barnabáš bol k Markovi zhovievavejší, poukazyval na jeho neskúsenosť. Obával sa, aby Marek neopustil zvestovateľskú službu, lebo postrehol v ňom schopnosti užitočné v diele Kristovho služobníka. Jeho pranie sa neskôr nad očakávanie splnilo, lebo mladý Marek sa neskôr bezvýhradne odovzdal Pánovi a zvestovaniu evanjelia v nehostinných misijných oblastiach. Marka sprevádzalo Božie požehnanie a Barnabášove múdre pokyny mu pomohli stať sa užitočným pomocníkom.

Pavol sa neskôr s Markom zmieril a prijal ho za spolupracovníka. Odporučil ho aj Kolosanom ako „*spolupracovníka na Božom kráľovstve*“, ktorý mu bol „*na potechu*“, [Kološanom 4,11](#). Krátko pred svojou smrťou Pavol povedal, že Marek mu je „*užitočný v službe*“, [2. Timoteovi 4,11](#).

Pavol a Barnabáš po odchode Marka navštívili Antiochiu v Pizidii a v sobotu vošli do synagógy a sadli si. „*Po čítaní zo Zákona a Prorokov im predstavení synagógy odkázali: Bratia, ak máte nejaké povzbudivé slovo pre ľud, hovorte! Tu Pavol vstal, rukou dal znamenie, aby bolo ticho a povedal: Mužovia, Izraeliti a vy všetci, čo sa bojíte Boha, počúvajte!*“, Potom predniesol pozoruhodnú reč. Hovoril o tom, ako Pán zaobchádzal so Židmi odvtedy, čo ich vyslobodil z egyptského otroctva, a ako zasľúbil Spasiteľ a zo semena Dávidovho. Apoštol smelo vyhlásil, že „*z jeho potomstva dal Boh podľ a prisľúbenia Izraelovi Spasiteľ a, Ježiša. Pred jeho príchodom Ján hlásal všetkému Izraelskému ľudu krst pokánia. Keď Ján končil*

*svoj beh, hovoril: Ja nie som ten, za koho ma pokladáte. Ale, hľ'a, po mne prichádza ten, ktorému nie som hoden rozviazať obuv na nohách.,* [Skutky apoštolov 13,15.16.23-25.](#)

Takto mocne kázal Pavol o Ježišovi ako o Spasiteľovi ľudstva, [106] prorocky predpovedanom Mesiášovi.

Po tomto vyhlásaní Pavol povedal: *„Bratia, synovia Abrahámovho rodu a tí, čo sa u vás boja Boha, nám bolo poslané toto slovo spásy. Lebo obyvatelia Jeruzalema ani ich vodcovia ho nepoznali, odsúdili ho, a tak splnili reči prorokov, ktoré sa čítajú každú sobotu.,* [Skutky apoštolov 13,26-28.](#)

Pavol sa nezdráhal povedať čistú pravdu o tom, ako židovský predstavitelia zavrhli Spasiteľa. Apoštol vyhlásil: *„A hoci nenašli nič, za čo by si zasluhoval smrť, dožadovali sa od Piláta, aby ho dal zabiť. A keď splnili všetko, čo bolo o ňom napísané, sňali ho z dreva a uložili do hrobu. Ale Boh ho vzkriesil z mŕtvych, a on sa mnoho dní zjavoval tým, čo s ním prišli z Galiley do Jeruzalema, a teraz sú mu svedkami pred ľuďom.,* [Skutky apoštolov 13,28-31.](#)

Apoštol ďalej povedal: *„A my vám zvestujeme, že zaslúbenie, ktoré dostali naši otcovia, Boh splnil ich deťom, keď nám vzkriesil Ježiša, ako je aj v druhom žalme napísané: Ty si môj Syn. Ja som t'a dnes splodil. A že ho vzkriesi z mŕtvych, aby sa už nikdy nevrátil do porušenia, to povedal takto: Dám vám Dávidove sväté veci, ktoré sú verné. A preto aj na inom mieste hovorí: Nedovolíš, aby tvoj svätý videl porušenie, lebo keď Dávid splnil vo svojom pokolení Božiu vôľu, zosnul, uložili ho k jeho otcom a videl porušenie. Avšak ten, ktorého Boh vzkriesil, nevidel porušenie.,* [Skutky apoštolov 13,32-37.](#)

Keď potom Pavol jasne prehovoril o vyplnení známych proctiev o Mesiášovi, kázal im o pokání a odpustení hriechov skrze Ježiša, ich Spasiteľa. Povedal: *„Nech je vám teda známe bratia, že skrze neho sa vám zvestuje odpustenie hriechov. Od všetkého, od čoho vás nemohol ospravedlniť zákon, v ňom je ospravedlnený každý, kto verí.,* [Skutky apoštolov 13,38.39.](#)

Pavlove slová, ktoré sprevádzal Duch Boží, dotkli sa srdc poslucháčov. To, že sa apoštol odvolával na starozmluvné proroctvá a na ich vyplnenie v živote a diele Ježiša Nazaretského, presvedčilo mnohých, čo túžili po príchode zaslúbeného Mesiáša. A jeho uistenie, že evanjelium spásy je určené tak Židom, ako aj pohanom,

potešilo a nádejou naplnilo tých, čo rodom nepatrili k Abrahámovmu potomstvu.

[107] „*Ked' potom vychádzali, prosili ich, aby im o tom rozprávali aj nasledujúcu sobotu. A keď sa zhromaždenie rozišlo, mnoho Židov a nábožných prozelytov išlo za Pavlom a Barnabášom. A oni s nimi hovorili a povzbudzovali ich, aby vytrvali v Božej milosti.*„ [Skutky apoštolov 13,42.43.](#)

Záujem, ktorý v Pizickej Antiochii vzbudil Pavlov prejav, priviedol na budúcu sobotu do synagógy „*skoro celé mesto... počúvať Pánovo slovo. Keď Židia videli zástupy, plní žiarlivosti rúhavo odporovali tomu, čo hovoril Pavol.*„ [Skutky apoštolov 13,44.45.](#)

„*Tu Pavol a Barnabáš povedali smelo: Predovšetkým vám sa malo hlásať Božie slovo, ale preto, že ho odmietate a sami sa pokladáte za nehodných večného života, obraciame sa k pohanom, lebo tak nám prikázal Pán: Ustanovil som ťa za svetlo pohanom, aby si bol spásou až do končín zeme.*„ [Skutky apoštolov 13,46.47.](#)

Keď to počuli pohania, radovali sa a oslavovali Pánovo slovo, uverili všetci, čo boli vopred určení pre večný život. „*A Pánovo slovo sa šírilo po celom kraji.*„ [Skutky apoštolov 13,48.49.](#)

O takej žatve pohanov písalo už inšpirované pero pred stáročiami; tieto prorocké výroky zostali len hmlisto pochopené. Hozeáš kedysi napísal: „*Raz bude Izraelcov ako morského piesku, ktorý sa nedá zmerať ani spočítať. A miesto toho, ako volali: Vy nie ste môj ľud, dajú im meno: Synovia živého Boha.*„ Hozeáš ďalej napísal: „*Zasejem si ho v krajine, omilostím Loruchámu; Lóammimu poviem: Ľud môj si ty a on povie: Bože môj!*„ [Hozeáš 1,10 \(ROH\)](#); [Hozeáš 2,23 \(ROH\)](#); [Hozeáš 2,1 \(ECAV\)](#); [Hozeáš 2,25 \(ECAV\)](#).

Sám Spasiteľ za svojho pozemského pôsobenia predpovedal rozšírenie evanjelia medzi pohanmi. V podobenstve o vinici povedal nekajúcim Židom: „*Preto vám hovorím, že odníme sa vám kráľovstvo Božie a dá sa národu, ktorý bude prinášať jeho ovocie.*„ Po svojom vzkriesení prikázal učeníkom, aby šli „*do celého sveta*„ a učili „*všetky národy*„. Nikto nemal ostať bez výstrahy, ale mali „*kázať evanjelium všetkému stvoreniu.*„ [Matúš 21,43](#); [28,19](#); [Marek 16,15.](#)

Aj keď pôsobili v Pizickej Antiochii medzi pohanmi, Pavol a Barnabáš Židov nikdy neobišli, kdekoľvek sa naskytna príležitosť osloviť ich. Pavol a jeho spolupracovníci kázali evanjelium Židom



i pohanom v Tesalonike, Korinte, Efeze a v iných významných strediskách. Odvtedy však svoje hlavné úsilie zamerali na rozmach Božieho kráľovstva v pohanských oblastiach, medzi národmi, ktoré o pravom Bohu a jeho Synovi vedeli len málo alebo vôbec nič.

Srdce Pavlovo i srdcia jeho spolupracovníkov boli plné súcitu s tými, čo „v tom čase boli bez Krista, mimo Izraelského spoločenstva, bez účasti na zmluvách s prisľúbením, bez nádeje a bez Boha na svete,,. Len neúnavné úsilie apoštolov medzi pohanmi dopomohlo k tomu, že sa „cudzinci a prišielci,, ktorí „boli kedysi d'aleko,, dozvedeli, že sa stali „skrže Kristovu krv blízkyi,, a že skrže vieru v jeho zmierujúcu obeť sa môžu stať „spoluobčanmi svätých,, a patriť „do Božej rodiny,, [Efezským 2,12.13.19](#).

[108]

V pevnej viere pracoval Pavol bez ustania na rozmachu Božieho kráľovstva medzi tými, ktorých učitelia Izraela obchádzali. Stále vyvyšoval Krista Ježiša ako „Kráľ a kráľov a Pána pánov,, ([1. Timoteovi 6,15](#)) a napomínal veriacich, aby boli „v ňom zakorenení a na ňom budovaní, upevnení vo viere,, [Kološanom 2,7](#).

Veriacim ľuďom je Kristus spoľahlivým základom. Na tomto živom kameni môžu stavať Židia i pohania. Dost' je široký pre všetkých a dost' pevný, aby uniesol váhu i bremeno starostí celého sveta. Túto skutočnosť jasne poznal sám Pavol. Keď v posledných dňoch svojho učiteľského pôsobenia písal istej skupine obrátených pohanov, ktorí vo svojej láske k pravde evanjelia zostali pevní, apoštol im pripomenul: „Teda už nie ste cudzinci ani prišielci; ale ste spoluobčania svätých a patríte do Božej rodiny. Ste postavení na základe apoštolov a prorokov; hlavným uhol'ným kameňom je sám Ježiš Kristus,, [Efezským 2,19.20](#).

Keď sa v Pizídií rozšírilo posolstvo evanjelia, neveriaci Židia z Antiochie vo svojej slepej zaujatosti „poštvali nábožné ženy z vyšších vrstiev a mešťanov, podnietili proti Pavlovi a Barnabášovi prenasledovanie a vyhнали ich zo svojho kraja,, [Skutky apoštolov 13,50](#).

Toto správanie apoštolov nezmalomysel'nilo; pripomenuli si slová svojho Majstra: „Blahoslavení ste, keď vás hanobia a prenasledujú a luhajú na vás všetko zlé pre mňa; radujte sa a vesel'te sa, pretože vaša odplata hojná je v nebesiach; ved' tak prenasledovali prorokov, ktorí boli pred vami,, [Matúš 5,11.12](#).

Posolstvo evanjelia sa šírilo a apoštolovia mali dôvod byť povzbudení. Ich misijné úsilie medzi obyvateľmi Antiochie v Pizídii bolo veľmi požehnané a veriaci, ktorých tam zanechali, aby v práci pokračovali zatiaľ sami, „*boli naplnení radosťou a Duchom Svätým*„ [Skutky apoštolov 13,52](#).

Pavol a Barnabáš odišli z Antiochie v Pizídii do Ikónia. Podobne ako v Antiochii aj tu začali svoje pôsobenie v synagóge svojich súkmeňovcov. Mali pozoruhodný úspech; „*uverilo veľké množstvo Židov a Grékov*„. Avšak podobne ako na iných miestach, kde pôsobili apoštolovia, aj v Ikóniu „*Židia, ktorí neuverili, popudili a rozdráždili pohanov proti bratom*„, [Skutky apoštolov 14,1.2.](#)

Apoštolov to však nijako neodradilo od ich poslania, pretože mnohí prijali evanjelium o Kristovi. Vo svojom úsilí pokračovali napriek odporu, závidosti a zaujatosti a „*smelo si počínali v Pánovi, ktorý vydával svedectvo slovu svojej milosti tým, že dával, aby sa diali znamenia a divy ich rukami*„, [Skutky apoštolov 14,3.](#) Tieto dôkazy božského súhlasu mocne ovplyvnili tých, čo sa dali presvedčiť, a obrátených k evanjeliu pribúdalo.

Stále obľúbenejšie posolstvo, ktoré hlásali apoštolovia, prebúdzalo závist' i nenávisť u neveriacich Židov, ktorí sa rozhodli Pavlovmu a Barnabášovmu pôsobeniu urobiť rýchly koniec. Nepravdivými a zveličenými správami vyľakali úrady, že hrozí povstanie celého mesta. Tvrdili, že k apoštolom sa pridáva mnoho ľuďov s tajnými a nebezpečnými zámermi.

Kvôli týmto obvineniam boli učenici opätovne volaní pred úrady. Ich obhajoba bola však taká jasná a rozvážna a výpoveď o tom, čo učia, taká pokojná a zrozumiteľná, že výsledný dojem bol pre nich priaznivý. Aj keď úrady boli v dôsledku nepravdivých udaní proti nim zaujaté, neodvažovali sa ich odsúdiť. Museli len uznať, že Pavlovo a Barnabášovo učenie robí z ľuďov spoločných občanov, ktorí dodržiavajú zákony, a že mravy a poriadok v meste by sa zlepšili, keby ľudia učenie apoštolov prijali.

Následkom odporu proti učeníkom sa posolstvo pravdy vo verejnosti veľmi rozšírilo; Židia videli, že výsledkom ich snahy prekaziť dielo nových učiteľov bol ešte väčší počet záujemcov o novú vieru. „*A obyvateľstvo mesta sa rozštiepilo: Niektorí boli so Židmi, iní zasa s apoštolmi*„, [Skutky apoštolov 14,4.](#)

[110] Tento obrat židovských predstaviteľov tak rozzúrilo, že sa rozhodli dosiahnuť svoj cieľ násilím. Podarilo sa im roznieť tie najnižšie pudy a vášne hlučnej a nerozvážnej luzy a vyvolať vzburu, ktorú označovali za následok učenia apoštolov. Týmto podvodným obvinením chceli získať pomoc úradov na vykonanie svojho zámeru. Umenili si, že apoštolom neposkytnú nijakú možnosť obhajovať sa a že dav začne Pavla a Barnabáša kameňovať, čo bude koniec ich činnosti.

Priatelia apoštolov spomedzi neveriacich upozornili Pavla a Barnabáša na zlomyseľné zámery Židov a prosili ich, aby sa zbytočne nevystavovali hrozbám rozzúreného davu, ale aby si radšej útekem zachránili život. Pavol a Barnabáš teda tajne opustili Ikónium a poverili veriacich, aby v diele zatiaľ pokračovali sami. Ikónium však neopúšťali navždy; len čo rozruch pominie, hodlali sa ta vrátiť a začaté dielo dokončiť.

Boh mal v každej dobe a v každej krajine svojich poslov, ktorí museli čeliť prudkému odporu tých, čo sa svojvoľne rozhodli zavrhnúť nebeské svetlo. Nepriateľom evanjelia sa prekrúcaním pravdy a klamom často podarilo zdanlivo zvíťaziť a Božím poslom zavrieť prístupové dvere k ľuďom. Tieto dvere však nemôžu zostať navždy zatvorené. Neraz sa stáva, že Pán pri návrate svojich služobníkov na ich pôvodné pracovisko rázne zasiahne, svojmu dielu umožní rozmach a svoje meno novými úspechmi zvelebí.

Keď prenasledovanie vyhnalo apoštolov z Ikónia, prišli do Lystry a Derbe v Lykaónii. V týchto mestách bývali hlavne pohania, poverčiví ľudia; no našli sa medzi nimi niektorí, čo boli ochotní počuť a prijať evanjelium. Apoštolovia sa rozhodli pôsobiť v týchto mestách a v ich okolí v nádeji, že tu sa nestretnú s predsudkami a s prenasledovaním zo strany Židov.

V Lystre Židia nemali synagógu, aj keď ich tu niekoľko žilo. Mnohí obyvatelia Lystry chodili na bohoslužbu do Jupiterovho chrámu. Keď Pavol a Barnabáš po príchode do mesta zhromaždili okolo seba jeho obyvateľov a vysvetlili im jednoduché pravdy evanjelia, mnohí z poslucháčov sa snažili spojiť toto učenie so svojou poverčivou vierou v Jupitera.

Apoštolovia chceli týmto modloslužobníkom umožniť poznanie Boha – Stvoriteľa a jeho Syna, Spasiteľa ľudstva. Ich pozornosť teda najprv obrátili na obdivuhodné Božie diela – slnko, mesiac,

hviezdy, nádherný poriadok striedania ročných období, majestátne zasnežené vrchy, mohutné stromy a iné divy prírody, svedčiace o múdrosti, čo presahuje ľudské chápanie. Poukazom na diela Všemohúceho apoštolovia privádzali myseľ pohanov k premýšľaniu o veľkom Vládcovi vesmíru.

[111]

Po objasnení týchto základných právd o Stvoriteľovi apoštolovia rozprávali obyvateľom Lystry o Božom Synovi, ktorý prišiel z neba na náš svet, pretože miloval ľudí. Hovorili o jeho živote a pôsobení, o tom, ako ho zavrhlí tí, ktorých prišiel spasit', ako ho odsúdili a ukrižovali, ako bol potom vzkriesený a odišiel do neba k Otcovi, kde sa prihovára za ľudí. Takto v moci a v Božom Duchu kázal Pavol a Barnabáš evanjelium v Lystre.

Keď raz Pavol rozprával ľuďom o tom, ako Kristus uzdravoval chorých a skl'účených, zrazu medzi poslucháčmi videl chromého muža. Oči tohto trpiteľa uprene hľadeli na apoštola, dychtivo vnímal slová a veril im. Pavla prenikol hlboký súcit a v postihnutom videl, že tento človek „*má vieru a môže byť uzdravený*„. Pred zhromaždenými modloslužobníkmi Pavol kázal chromému, aby sa postavil na nohy. Dovtedy mohol tento úbožiak len sedieť. Ihneď však uposlúchol Pavlov príkaz a prvýkrát vo svojom živote sa postavil na nohy. S vierou prišla aj sila a chromý „*vyskočil a chodil*„ [Skutky apoštolov 14,9.10](#).

„*Keď zástupy videli, čo Pavol urobil, po lykaonsky kričali: Zostúpili k nám bohovia v ľudskej podobe*„ [Skutky apoštolov 14,11](#). Tento výrok patril k jednej z ich tradícií, podľa ktorej bohovia príležitostne navštevovali zem. Barnabáša pre jeho velebný zjav, dôstojné správanie, láskavosť a dobrotu, ktorá sa zračila z jeho tváre, nazvali Jupiterom, otcom bohov. Pavla pokladali za Merkúra, „*pretože on hovoril*„, bol horlivý, usilovný a výrečný, keď vystríhal a napomínal ([Skutky apoštolov 14,12](#)).

Obyvatelia Lystry na dôkaz svojej vd'ačnosti prehovorili Jupiterovho kňaza, aby apoštolom preukázal poctu. A kňaz „*priviedol k bráne býkov s vencami a chcel s ľuďmi obetovať*„ [Skutky apoštolov 14,13](#). Pavol a Barnabáš, ktorí si šli medzitým do ústrania odpočinúť, o týchto prípravách nič nevedeli. Čoskoro však začuli zvuk hudby a nadšené volanie veľkého zástupu, ktorý sa zišiel k domu, v ktorom bývali.

Keď apoštolovia zistili príčinu tejto návštevy a všeobecného rozruchu, „roztrhli si šaty,, a vybehli medzi zástup v nádeji, že zabránia ďalšiemu ich počínaniu. Mocným, prenikavým hlasom [112] Pavol prekričal volanie davu a žiadal prítomných o pozornosť. Keď zástup stíchol, povedal: „*Mužovia, čo to robíte? Aj my sme smrteľní ľudia ako vy. Hlásame vám evanjelium, aby ste sa od týchto márností obrátili k živému Bohu, ktorý stvoril nebo a zem i more a všetko čo je v nich. On v pominulých pokoleniach nechal všetky národy ísť svojou cestou, ale bez svedectva o sebe samom neostával, lebo dobre robil: z neba vám dával dážď a úrodné časy a naplňal vaše srdcia pokrmom a radosťou,*„ [Skutky apoštolov 14,14-17](#).

Napriek tomu, že apoštolovia výslovne vyhlásili, že nemajú božský pôvod a hoci Pavol sa všemožne snažil obrátiť ich myseľ k pravému Bohu ako jedinej Bytosti hodnej uctievania, bolo takmer nemožné odvrátiť týchto pohanov od ich úmyslu priniest apoštolom obeť. Boli tak pevne presvedčení, že títo muži sú naozaj bohovia, a ich nadšenie bolo také veľké, že im pripadalo zaťažko uznať svoj omyl. A tak „*len-len že utíšili zástupy, aby im neobetovali,*„ [Skutky apoštolov 14,18](#).

Obyvatelia Lystry zdôvodňovali svoje počínanie tým, že prejavenu zázračnú moc apoštolov videli na vlastné oči. Videli, ako sa chromý muž, ktorý nikdy predtým nechodil, teší z dokonalého zdravia a sily. Ľudia sa dali presvedčiť a zriekli sa svojho zámeru len vtedy, keď ich Pavol dlhým vysvetľovaním presvedčil a dôkladne im objasnil svoje i Barnabášovo poslanie ako zástupcov nebeského Boha a jeho Syna, Veľkého lekára.

Pavlovo a Barnabášovo pôsobenie v Lystre náhle ukončila nevraživosť niektorých Židov z Antiochie a z Ikónia. Tí sa totiž dopyčuli o úspešnej práci apoštolov medzi obyvateľmi Lystry a rozhodli sa, že ich budú stíhať a sledovať. Keď prišli do Lystry, začali ľudí podnecovať k nenávisti, ktorá ich ovládla. Natol'ko prekrúcali slová apoštolov a ohovárali ich, že sa im čoskoro podarilo presvedčiť tých, čo ešte pred krátkym časom pokladali Pavla a Barnabáša za božské bytosti, že apoštolovia sú vlastne horší než vrahovia, teda si zasluhujú smrť.

Sklamanie, ktoré obyvatelia Lystry pocítili, keď im bolo zabránené apoštolov oslavovať prinesením obeť, viedlo teraz k tomu, že odpor proti Pavlovi a Barnabášovi bol práve taký nenávistný,

ako silné bolo predtým ich nadšenie, ktorým ich zvelebovali ako bohov. Na podnet Židov hodlali na apoštolov zaútočiť silou. Židia im prikázali, aby Pavlovi nedovolili prehovoriť; tvrdili totiž, že v opačnom prípade by očaril všetkých.

Krátko nato sa vražedné plány nepriateľov evanjelia uskutočnili. Pod vplyvom zla posadla obyvateľov Lystry satanská zúrivosť. Zmocnili sa Pavla a nemilosrdne ho začali kameňovať. Apoštol sa nazdával, že to neprežije. V mysli sa mu vybavila Štefanova mučenícka smrť i jeho vlastný podiel na nej. Dokaličený a bezvládný od bolesti padol na zem. Rozzúrení Lystrania ho potom „*vyvliekli za mesto v domnení, že je mŕtvy*„ [Skutky apoštolov 14,19](#). Skupina veriacich Lystranov, ktorí prostredníctvom Pavla a Barnabáša uverili v Ježiša, zostala v tejto temnej a mučivej chvíli Pavlovi verná a oddaná. Nerozvážny odpor a kruté prenasledovanie apoštolov zo strany nepriateľov týchto verných bratov vo viere len utvrdili. Svoju oddanosť tvárou v tvár nebezpečenstvu a výsmechu prejavili tým, že v žiali obstúpili telo toho, o ktorom sa nazdávali, že je mŕtvy.

Ich prekvapenie bolo veľké, keď uprostred náreku apoštol náhle zodvihol hlavu, vstal a velebil Boha. Veriaci neočakávané uzdravenie Božieho služobníka pokladali za div Božskej moci a uistenie, že zmenu ich viery spečatili sami nebesá. Mali nevýslovnú radosť a s novým nadšením viery chválili Boha.

Medzi tými, čo boli obrátení v Lystre a stali sa očitými svedkami Pavlovho utrpenia, bol aj muž, ktorý sa neskôr stal význačným Kristovým služobníkom a ktorý mal spoločne s apoštolmi znášať radosť a strasti priekopníckej práce v ťažkých podmienkach. Bol to mladý muž menom Timotej. Keď Pavla vynášali z mesta, tento mladý učeník bol medzi tými, čo obstúpili jeho zdanlivo mŕtve telo a čo potom boli svedkami ako dokaličený a skrvavený vstal a predsa chválil Boha, že smel trpieť pre Krista.

Nasledujúceho dňa po kameňovaní Pavla sa apoštolovia odobrali do Derbe, kde ďalej požehnane pôsobili a mnoho ľudí sa rozhodlo prijať Krista ako Spasiteľa. Keď „*tomu mestu hlásali evanjelium a získali mnoho učeníkov*„, ani Pavol ani Barnabáš nemysleli na to, že by mali ísť na iné miesto, kým neobrátených neutvrdia vo viere tam, kde predtým pôsobili a kde ich načas museli nechať pracovať samých. A tak bez ohľadu na nebezpečenstvo „*vrátili sa do Lystry, Ikónia a Antiochie. Posilňovali srdcia učeníkov a povzbudzovali*

ich, aby vytrvali vo viere., [Skutky apoštolov 14,21.22](#). Mnohí prijali radostnú zvesť evanjelia, čím sa vystavili utrpeniu a nepriateľstvu. Cieľom apoštolov bolo týchto ľudí upevniť vo viere, aby vykonané dielo zostalo.

[114]

Apoštolovia v snahe pomôcť novoobráteným v ich duchovnom raste sa postarali o to, aby sa to dialo v ochrannom rámci evanjelijného cirkevného poriadku. Cirkevné zbory boli náležite zorganizované na všetkých miestach v Lykaónii a Pizídi. V každom zbore boli ustanovení predstavitelia a zavedený bol patričný poriadok a systém. V záujme riešenia všetkých záležitostí, týkajúcich sa duchovného blaha veriacich. To zodpovedalo evanjelijnému plánu jedného spoločenstva zjednocujúceho všetkých veriacich v Krista. Pavol sa po celý čas svojej misijnej činnosti týmto plánom svedomito riadil. Tí, ktorých za svojho pôsobenia na niektorom mieste pre Krista získal, vo vhodnom čase založili cirkevný zbor. Bolo to tak aj vtedy, ak počet veriacich nebol veľký. Kresťania sa tým učili pomáhať si navzájom. Pamätali na zaslúbenie: „*Kde sa dvaja alebo traja zhromaždili v mojom mene, tam som medzi nimi*„ [Matúš 18,20](#).

Na zbory takto založené Pavol nezabúdala. Starosť o ne stále ťaživejšie doliehala na jeho myseľ. Aj sebamenší hlúčik veriacich bol predmetom jeho ustavične pozornej starostlivosti. Bdelo dohliadal aj na menšie zbory vo vedomí, že o ne treba obzvlášť dbať, aby ich členovia boli pevne utvrdení v pravde a aby vedeli, že sa majú úprimne a nezištne starať o ľudí okolo seba.

Pavol a Barnabáš sa v celej svojej misijnej činnosti snažili nasledovať Kristov príklad pohotovej, obetavej, vernej a úprimnej služby ľuďom. Vo svojej obozretnosti, horlivosti a pilnosti nedbali na vlastné záľuby či osobnú pohodu, ale s modlitebnou úzkosťou a s neutíchajúcou snahou rozsievali semeno pravdy. Pri tomto rozsievaní semena apoštolovia dbali o to, aby všetkým, čo sa pre evanjelium rozhodli, dali veľmi cenné praktické poučenie. Ich opravdivosť a zbožná bázeň trvalo ovplyvnili myseľ nových učeníkov a v pamäti im zostal nehnúci dojem dôležitosti evanjelia.

Keď sa obrátili nádejní a nadaní ľudia ako Timotej, vtedy sa im Pavol a Barnabáš úprimne snažili ukázať, aká potrebná je práca na vinici. Keď potom apoštolovia odišli na iné miesto, viera týchto mužov neochabla, ale ešte viac sa upevnila. Dôkladne sa oboznámili s Pánovou cestou a naučili sa, ako nezištne, úprimne a vytrvalo



---

pracovať pre spásu spolublížnych. Táto svedomitá výchova novoobrátených bola jedným z predpokladov pozoruhodného úspechu Pavla a Barnabáša pri zvestovaní evanjelia medzi pohanmi. Koniec prvej misijnej cesty sa rýchlo blížil. Apoštolovia poručili novoorganizované zbory Pánovi a odobrali sa do Pamfýlie, a keď „hlásali Slovo v Perge, odišli do Atálie a odtiaľ sa odplavili do Antiochie,, [Skutky apoštolov 14,24.25.](#)

## 19. kapitola — Žid a pohan

Keď Pavol a Barnabáš prišli znova do Antiochie v Sýrii, odkiaľ ich cirkev vyslala na misijnú cestu, hneď pri prvej príležitosti zvolali zhromaždenie a veriacim rozpovedali, „*aké veľké veci s nimi urobil Boh a že pohanom otvoril dvere viery,*„ **Skutky apoštolov 14,27.**

V Antiochii bol veľký a stále rastúci cirkevný zbor. Ako streisko misijnej činnosti patrilo k najvýznamnejším kresťanským zborom. Jeho členovia pochádzali z rôznych spoločenských vrstiev, zo Židov i pohanov.

Zatiaľ čo sa apoštolovia spolu so staršími i laickými členmi v Antiochii všemožne snažili získať ľudí pre Krista, niektorí židovskí veriaci z Judey „*zo sekty farizejov,*„ prišli s otázkou, ktorá v cirkvi čoskoro vyvolala veľký spor a ohromila veriacich z pohanstva. Títo židovskí učители veľmi presvedčivo tvrdili, že ak niekto chce byť spasený, musí sa dať obrezať a zachovávať celý obradný zákon.

Pavol a Barnabáš pohotovo vystúpili proti tomuto falošnému učeniu a odmietli od pohanov vyžadovať obriezku. Naproti tomu mnohí veriaci Židia v Antiochii súhlasili so stanoviskom bratov, čo prednedávnom prišli z Judey.

Veriaci zo židovstva všeobecne nechceli robiť taký rýchly pokrok, aký im umožňovala Božia prozreteľnosť. Výsledky práce apoštolov medzi pohanmi jasne naznačovali, že obrátených z pohanstva bude nepomerne viac než obrátených Židov. Židia sa obávali, že ich národné zvláštnosti, ktoré ich dosiaľ odlišujú od ostatných národov, môžu zaniknúť u tých, čo prijímajú evanjelium, ak sa od pohanov ako podmienka prijatia do cirkvi nebude vyžadovať zachovávanie predpisov a obradov podľa ich zákona.

Židia boli vždy pyšní na to, že svoju bohoslužbu dostali od Boha, a mnohí veriaci v Krista sa ešte stále nazdávali, že nie je pravdepodobné, žeby Boh, ktorý židovský spôsob bohoslužby raz jasne stanovil, mohol niekedy súhlasiť so zmenou ktoréhokol'vek zo svojich nariadení. Trvali na tom, aby v systéme kresťanského náboženstva našli svoje miesto aj židovské zákony a obrady. Len

pomaly chápali, že zmierujúce obete symbolizovali smrť Božieho Syna, v ktorom sa predobraz stretol so skutočnosťou a odvtedy nie sú zvyky a obrady mojžišovskej bohoslužby záväzné.

[116]

Pavol sa pred svojím obrátením cítil „*bez úhony čo do spravodlivosti podľa zákona*“, [Filipským 3,6](#). Po zmene srdca však jasne pochopil poslanie Spasiteľa a ako Vykupiteľa celého ľudstva, pohanov i Židov, a naučil sa robiť rozdiel medzi živou vierou a mŕtvym formalizmom. Staré izraelské zvyklosti a obrady dostali vo svetle evanjelia nový a hlbší význam. Ich náznaky sa stali skutočnosťou a tí, čo žili podľa evanjelia, nemuseli ich zachovávať. Nezmeniteľný Boží zákon, Desatoro, Pavol naďalej zachovával v duchu i v litere.

V antiochijskom cirkevnom zbore sa o otázke obriezky viedli mnohé dišputy a spory. Keď že sa členovia cirkvi obávali, že ustavičné debaty môžu viesť k rozdeleniu členov, rozhodli sa Pavla a Barnabáša s niekoľkými zodpovednými predstaviteľmi zboru vyslať do Jeruzalema, aby celú záležitosť predniesli apoštolom a starším. Tam sa mali stretnúť so zástupcami viacerých zborov, ako aj s návštevníkmi Jeruzalema pri príležitosti nadchádzajúcich sviatkov. Kým všeobecná rada s konečnou platnosťou nerozhodne, dotiaľ sa mali zastaviť všetky spory. Rozhodnutie rady mali potom prijať všetky zbory v celej krajine.

Cestou do Jeruzalema apoštolovia ponavštevovali veriacich v mestách, ktorými prechádzali a povzbudzovali ich svojimi skúsenosťami v Božom diele pri získavaní pohanov pre Krista.

V Jeruzaleme sa vyslanci antiochijského zboru stretli s bratmi z rôznych zborov, čo sa zišli na zasadnutie všeobecnej rady, a rozprávali im o úspechu, ktorý sprevádzal ich službu medzi pohanmi. Potom podali jasné svedectvo o tom, aký zmätok nastal po príchode niektorých obrátených farizejov do Antiochie, ktorí tvrdili, že ak kresťania z pohanov majú byť spasení, musia prijať obriezku a zachovávať Mojžišov zákon.

O tejto otázke sa v zhromaždení horlivo diskutovalo. S témou obriezky úzko súviseli viaceré ďalšie problémy, ktoré bolo treba tiež rozvážne posúdiť. V jednom z nich šlo o spôsob zaobchádzania s mäsom, ktoré bolo obetované modlám. Mnohí veriaci obrátení z pohanstva žili medzi nevedomým a poverčivým ľudom, ktorý prinášal časté obete a dary modlám. Pohanskí kňazi mali z prinesených obetí výnosný obchod a Židia sa obávali, že obrátení pohania znevážia

[117] kresťanstvo, ak budú kupovať pokrmy obetované modlám, čím by do určitej miery schvaľovali modlárske zvyklosti.

Pohania boli okrem toho zvyknutí jesť mäso zadusených zvierat, zatiaľ čo Židia dbali na základe Božieho pokynu o to, aby telo zvierat a zabitého pre pokrm dôkladne vykrvácalo, inak by ho nebolo možno pokladať za bezchybné. Boh dal tieto pokyny Židom kvôli ich zdraviu. Jedenie krvi pokladali Židia za hriech. Krv pre nich znamenala život a preliatie krvi bol dôsledok hriechu.

Naproti tomu pohania krv z obetného zvierat a chytali do nádoby a používali ju na prípravu jedál. Židia nemohli veriť, že by mali meniť zvyklosti, ktoré dostali priamo od Boha. Keby teda za týchto okolností mal za jedným stolom jesť Žid i pohan, správanie pohana by Žida pohoršovalo a urážalo.

Pohania, obzvlášť Gréci, boli krajne pôžitkárski a bola obava, že podaktorí, srdcom neobrátení, budú vieru vyznávať bez toho, aby sa zriekli svojich zlozvykov. Kresťania zo Židov nemohli hľadiť na nemravnosť, ktorú pohania za takú ani nepovažovali. Židia teda pokladali za celkom samozrejmé, aby sa obriezka a zachovávanie obradného zákona vyžadovalo od obrátených pohanov ako dôkaz ich úprimnosti a zbožnosti. Verili, že tým sa zabráni tomu, aby k cirkvi pristupovali tí, čo chcú vieru prijať bez skutočného obrátenia srdca a neskôr môžu svojou nemravnosťou a výstrednosťou cirkev priviesť do hanby.

Zdalo sa, že rada pri riešení hlavnej otázky musí brať do úvahy toľko rôznych názorov, že sa dostáva pred neprekonateľné ťažkosti. Duch Svätý však otázku, od ktorej závisel zdar, ak nie sama existencia cirkvi, vlastne už vyriešil.

*„Ked' nastala veľká hádka, vstal Peter a povedal: Bratia, vy viete, že Boh si ma od prvých dní vyvolil spomedzi vás, aby pohania z mojich úst počuli slovo evanjelia a uverili,„* [Skutky apoštolov 15,7](#). Usúdil, že Duch Svätý už prediskutovanú záležitosť rozriešil vtedy, keď rovnakou mierou zostúpil na neobrezaných pohanov ako na obrezaných Židov. Pripomenul videnie, v ktorom mu Boh predstavil akýsi obrus a v ňom rôzne štvornohé zvieratá a kázal mu, aby ich zabíjal a jedol. Keď sa zdráhal a tvrdil, že nikdy nič poškrvené či nečisté nejedol, dostal odpoveď: *„Čo Boh očistil, ty nenazývaj poškrveným,„* [Skutky apoštolov 10,15](#).

[118] Peter potom uviedol aj jasný výklad týchto slov, ktoré dostal

takmer bezprostredne po výzve, aby šiel k stotníkovi a poučil ho o viere v Krista. Z tohto posolstva vyplývalo, že Boh nehl'adí na osobu, ale prijíma a uznáva všetkých, čo sa ho boja. Peter potom rozprával o vlastnom údive, keď prítomným v Kornéliovom dome vydával svedectvo o pravde a bol svedkom, ako Duch Svätý uchvátil jeho poslucháčov, pohanov i Židov. To isté svetlo a tá istá sláva žiarili z tváre obrezaných Židov ako z tváre neobrezaných pohanov. To bolo varovanie pre Petra, aby niekoho nepokladal za podradnejšieho než druhého, pretože Kristova krv môže človeka zbaviť každej nečistoty.

Peter už raz rozprával svojim bratom o obrátení Kornélia a jeho priateľov, ako aj o svojom spoločenstve s nimi. Keď im pri tej príležitosti vravel, ako Duch Svätý zostúpil na pohanov, vyhlásil: „*Keď im teda Boh dal taký istý dar ako nám, čo sme uverili v Pána Ježiša Krista, ktože som ja, aby som mohol prekážať Bohu?*„ [Skutky apoštolov 11,17](#). Teraz rovnako vrúcne a dôrazne povedal: „*Boh, ktorý pozná srdcia, vydal im svedectvo, keď im dal Duchu Svätého tak ako nám; a neurobil nijaký rozdiel medzi nami a nimi, keď vierou očistil ich srdcia. Prečo teraz pokúšate Boha a chcete položiť na šíju učeníkov jarmo, ktoré nevládali niest' ani naši otcovia, ani my?!*„ [Skutky apoštolov 15,8-10](#). Týmto jarmom nebol zákon Desatora, ako to tvrdia tí, čo neuznávajú záväznosť jeho prikázaní. Peter tu hovoril o obradnom zákone, ktorý Kristovou smrťou stratil význam.

Petrove slová pripravili zhromaždenie na to, že prítomní trpezlivo vypočuli Pavla a Barnabáša, ktorí podali správu o svojich skúsenostiach z práce medzi pohanmi. „*Celé zhromaždenie stíchlo a počúvali Barnabáša a Pavla, ktorí rozprávali, aké veľké znamenia a divy urobil Boh prostredníctvom nich medzi pohanmi,*„ [Skutky apoštolov 15,12](#). Aj Jakub podal svoje presvedčivé svedectvo, keď povedal, že to bol Boží zámer udeliť pohanom tie isté výsady a požehnania, ktoré dostali Židia.

Duch Svätý uznal za dobré, aby sa od pohanov nežiadalo zachovávanie ceremoniálneho zákona, a apoštolovia sa v tejto otázke zhodovali s rozhodnutím Božieho Ducha. Tomuto zhromaždeniu predsedal Jakub a jeho záverečné rozhodnutie znelo: „*Preto si myslím, že neslobodno znepokojovať tých, čo sa z pohanov obracajú k Bohu,*„ [Skutky apoštolov 15,19](#).

Tým sa rozprava skončila. Táto príhoda vyvracia zaužívané tvrdenie niektorých predstaviteľov, že Peter bol hlavou cirkvi. Tí,

čo sa pokladajú za jeho nástupcov, nemajú v Písme svätom pre svoj domnelý nárok nijakú oporu. Nič z Petrovho života neopravňuje tvrdiť, že bol nad svojich bratov povýšený ako zástupca Najvyššieho. Keby tí, čo sa pokladajú za Petrových nástupcov, nasledovali jeho príklad, mohli spokojne zostať rovní svojim bratom.

V tomto zvláštnom prípade bol zrejme vybraný Jakub, kto mal oznámiť rozhodnutie, ku ktorému rada dospela. On povedal, že obradný zákon, a obzvlášť príkaz o obriezke, netreba od obrátených pohanov vyžadovať, ani im ho odporúčať. Jakub sa snažil presvedčiť svojich bratov poukazom na skutočnosť, že pohania už svojím obratom k Bohu urobili vo svojom živote veľkú zmenu a treba k nim pristupovať krajne obozretne a neznepokojovať ich mätúcimi, spornými a podradnými nárokmi, aby ich to neodrádzalo od nasledovania Krista.

Obrátení pohania sa však mali vzdať zvyklostí, ktoré sa nezlučovali so zásadami kresťanstva. Preto sa apoštolovia a starší zhodli na tom, že pohanov písomne poučia, aby neužívali mäso obetované modlám, krv, mäso udusených zvierat a aby sa nedopúšťali smilstva. Mali byť napomenutí, aby zachovávali prikázania a žili svätým životom. Okrem toho mali byť ubezpečení, že tí, čo od nich žiadali obriezku, nedostali na to od apoštolov nijaké poverenie.

Pavol a Barnabáš im boli odporúčení ako muži, čo pre Pána vystavovali nebezpečenstvu svoj život. Okrem týchto apoštolov mal aj Júda a Sílas pohanom oznámiť toto rozhodnutie rady: „*Lebo Duch Svätý a my sme usúdili, že nebudeme na vás klásť nijaké iné bremeno okrem toho nevyhnutného: Zdržať sa mäsa obetovaného modlám, krvi, udusených zvierat a smilstva. Ak sa budete tohto chrániť, budete konať správne.*“, [Skutky apoštolov 15,28.29](#). Títo štyria Boží služobníci boli poslaní do Antiochie s listom a s posolstvom, čím sa mali ukončiť všetky spory, pretože to bol hlas najvyššej pozemskej autority.

Radu, ktorá o tomto prípade rozhodovala, tvorili apoštolovia, učitelia, ktorí sa zaslúžili o založenie kresťanských zborov zo Židov i z pohanov. K rade patrili aj zástupcovia cirkevných zborov z rôznych miest. Jednania sa zúčastnili aj starší z Jeruzalema, zástupcovia z Antiochie, ako aj predstavitelia najvplyvnejších cirkevných zborov.

[120] Koncil rokoval podľa úsudku osvieteného svedomia a s dôstojnosťou cirkvi založenej podľa Božej vôle. Záverom ich rozhodovania

bolo všeobecné uznanie, že Boh sám rozriešil spornú otázku tým, že na pohanov zoslal Ducha Svätého. Všetkým bolo zrejmé, že sú povinní dať sa viesť Duchom.

Všetci kresťania neboli prizvaní k hlasovaniu o nastolenej otázke. „*Apoštolovia a starší*“, vplyvní a rozvážni muži zostavili a vydali vyhlásenie, ktoré potom prijali všetky kresťanské zbory. Nie všetci boli však s rozhodnutím spokojní; istá skupina ctibažných a sebedomých bratov s ním nesúhlasila. Títo muži sa rozhodli ísť do diela na vlastnú zodpovednosť. Reptali, kritizovali, navrhovali nové plány a snažili sa búrať dielo tých, ktorých Boh povolal zvestovať evanjelium. Cirkev od samého začiatku narážala na takéto prekážky a bude sa s nimi stretávať do konca času.

Jeruzalem bol hlavným mestom Židov, a práve v ňom pretrvávala krajná výlučnosť a náboženský fanatizmus. Kresťania zo Židov, čo mali na dohľad jeruzalemský chrám, celkom prirodzene mysleli na zvláštne výsady Židov ako národa. Keď videli, ako kresťanská cirkev opúšťa židovské obrady a tradície, a pochopili, že zvláštna posvätnosť, tak príznačná pre židovské zvyky, sa vo svetle novej viery čoskoro vytratí, mnohí sa hnevali na Pavla, lebo predovšetkým jeho pokladali za pôvodcu tejto veľkej zmeny, a tým za hlavného vinníka. Ba ani učenici neboli všetci pripravení ochotne prijať toto rozhodnutie koncilu. Podaktorí horlili za obradný zákon a nepriaznivo hľadeli na Pavla, pretože sa nazdávali, že jeho zásady ohľadne záväznosti židovského zákona sú príliš povrchné.

Veľkorysé a ďalekosiahle rozhodnutia všeobecného koncilu vzbudzovali dôveru v radoch veriacich z pohanstva, čo Božiemu dielu prospelo. Cirkevný zbor v Antiochii potešila aj návšteva Júdu a Sílasa, zvláštnych poslov, ktorí prišli s apoštolmi z jeruzalemského zhromaždenia. „*Júda a Sílas mnohými slovami potešovali a posilňovali bratov, lebo aj oni boli prorokmi.*“, Títo zbožní muži zostali načas v Antiochii. „*Pavol a Barnabáš sa zdržali v Antiochii a s mnohými inými učili a hlásali Pánovo Slovo.*“, [Skutky apoštolov 15,32-35](#).

Keď Peter neskôr navštívil Antiochiu, získal si dôveru mnohých svojím rozvážnym postojom k veriacim z pohanstva. Za istý čas sa aj on správal podľa svetla, ktoré dostal z neba. Svoju prirodzenú predpojatosť prekonal do tej miery, že s obrátenými pohanmi si sadal za jeden stôl. Keď však prišlo z Jeruzalema niekoľko Židov

[121] horliacich za obradný zákon, Peter svoje správanie voči veriacim z pohanstva nerozvážne pozmenil. Mnohí Židia „*sa spolu s ním pretvarovali..., takže ich pokrytectvo zachvátilo aj Barnabáša.*“, [Galat'anom 2,13](#). Tento prejav slabosti u tých, ktorých si veriaci vážili a milovali ako vodcov, zanechal v mysli obrátených pohanov krajne bolestný dojem. Cirkevnému zboru hrozil rozkol. Avšak Pavol, ktorý pozoroval, ako zhubne zapôsobilo na cirkev dvojtvárne správanie Petrovo, verejne ho pokarhal za jeho neúprimné zmýšľanie. Pred členmi zboru sa Pavol Petra spýtal: „*Ked' ty, Žid, žiješ pohansky, a nie po židovsky, ako to, že nútiš pohanov žiť po židovsky?!.*“, [Galat'anom 2,14](#).

Peter si uvedomil, že konal nesprávne, a bezodkladne sa snažil spáchané zlo napraviť. Boh, ktorý pozná koniec od začiatku, dovolil, aby sa táto Petrova povahová slabosť vyjavila, aby takto skúšaný apoštol videl, že nemá v sebe nič, čím by sa mohol chváliť. Aj tí najlepší ľudia, ponechaní sami na seba, sa v úsudku zmýlia. Boh videl aj to, že v budúcnosti niektorí ľudia budú tak oklamaní, že Petrovi a jeho nasledovníkom budú prisudzovať prednostné práva, ktoré prislúchajú len Bohu. Táto správa o apoštolovej slabej stránke by teda mala zostať trvalým dôkazom jeho omylnosti, ako aj dôkazom, že nijako neprevyšoval úroveň ostatných apoštolov.

Príbeh tohto odchylenia sa od správnych zásad je vážnym varovaním ľuďom na zodpovedných miestach v Božom diele, aby sa neodchýľovali od poctivosti, ale pevne sa pridržali zásad. Čím väčšia zodpovednosť spočíva na človekovi a čím väčšiu moc má prikazovať a vládnuť, tým viac škody môže napáchať, ak obozretne nejde cestou Pánovou a nekoná v súlade s rozhodnutiami spoločnej rady veriacich.

Po všetkých nezdaroch, po svojom páde a povstaní, po svojej celoživotnej službe v úzkom spoločenstve s Kristom, po svojom poznaní Spasiteľovej vernosti správnym zásadám, po všetkom tom poučení, ktoré dostal, pri všetkých daroch, poznaní a vplyve, čo kázaním a učením Slova získal – či po tom všetkom nie je divné, že sa Peter mohol pretvarovať a obchádzať zásady evanjelia, či už zo strachu pred človekom, alebo v snahe získať vážnosť? Nie je divné, že vo svojom predsavzatí konať správne, zakolísal? Kiež Pán dá, aby si každý uvedomil svoju bezmocnosť a neschopnosť viesť loď svojho života priamo a bezpečne do prístavu.



Vo svojej zvestnej službe musel Pavol často zostať sám. Boh ho zvláštnym spôsobom poučal a on sa neodvažoval poľaviť v zásadách. Bremeno bolo občas priť aŕké, ale Pavol stál rozhodne na strane práva. Uvedomoval si, že cirkev sa nesmie nikdy podriaďovať nadvláde človeka. Tradícia a zásady ľudí nesmú nahradiť zjavenú pravdu. Rozmachu evanjelijného posolstva nesmú stáť v ceste nijaké predsudky či výsady ľudí, nech by už ich postavenie v cirkvi bolo akékoľvek.

[122]

Pavol zasvätil seba i všetky svoje sily Božej službe. Pravdy evanjelia dostal bezprostredne z neba, s ktorým až do konca svojej kazateľskej služby udržoval živé spojenie. Sám Boh ho poučil, aby na obrátených z pohanstva nekládol nijaké zbytočné bremená. Keď teda judaizujúci veriaci v antiochijskom zbore prišli s otázkou obriezky, Pavol vedel, ako o tom zmýšľá Boží Duch, a zaujal rozhodný a neúchylný postoj, ktorý zbavil cirkevné zbory židovských zvyklostí a obradov.

Aj keď Pavol dostal poučenie priamo od Boha, nepreceňoval vlastnú zodpovednosť. Zatiaľ čo od neho očakával bezprostredné usmernenie, stále bol ochotný uznávať autoritu celého spoločenstva veriacich. Bol si vedomý, že potrebuje radu. Keď sa vyskytli závažné otázky, predkladal ich cirkvi a modlitebne sa spojil s bratmi, aby si od Boha vyprosil múdrosť a mohol sa správne rozhodnúť. Vyhlásil, že aj „*prorocký Duch je podriadený prorokom, veď Boh nie je Bohom neporiadku, ale pokoja*“, [1. Korint'anom 14,32.33](#). A rovnako ako Peter učil, že všetci, čo patria do cirkvi, majú sa „*podriaďovať*“, jedni druhým ([1. Petra 1,5](#)).

## 20. kapitola — Vyvýšenie kríža

Pavol po nejakom čase svojho pôsobenia v Antiochii navrhol spolupracovníkom, aby sa vydali na ďalšiu misijnú cestu. Barnabášovi povedal: „*Vrát' me sa a ponavštevujme bratov, ako sa majú, po všetkých mestách, kde sme hlásali Pánovo slovo,*„ [Skutky apoštolov 15,36](#).

Pavol a Barnabáš obzvlášť ohľaduplne mysleli na tých, čo len prednedávnom ich službou prijali posolstvo evanjelia; túžili znova ich uvidieť. Táto starostlivosť Pavla nikdy neopúšťala. Aj keď sa nachádzal v nových misijných oblastiach, ďaleko od predošlých pôsobísk, nikdy neprestal týchto novoobrátených nabádať, aby zostali verní a „*v bázni Božej,*„ zdokonalovali „*svoje posvätenie,*„ [2. Korinťanom 7,1](#). Stále sa im snažil pomôcť, aby sa z nich stali samostatní, dospelí, zdatní vo viere, horliví a celým srdcom Bohu a šíreniu jeho kráľovstva oddaní kresťania.

Barnabáš bol ochotný ísť s Pavlom, no chcel aby s nimi smel ísť aj Marek, ktorý sa znova rozhodol hlásať evanjelium. Pavol mal však proti tomu výhrady. Usúdil, že „*netreba brat' takého,*„ ktorý ich na prvej misijnej ceste v tiesnivej chvíli opustil. Nemal vôľu prehliadnuť slabosť, ktorú Marek prejavil tým, že z misijnej práce odišiel a utiahol sa do bezpečia a pohodlia domova. Apoštol tvrdil, že človek s takou malou vytrvalosťou sa nehodí do diela, ktoré vyžaduje trpezlivosť, sebazapieranie, statočnosť, oddanosť, vieru, ochotu obetovať, ak treba, aj život. Rozpor sa natoľko vyostřil, že Pavol a Barnabáš sa rozišli. Barnabáš podľa svojho presvedčenia „*si vzal Marka a odplavil sa na Cyprus. Pavol si vybral Sílasa. Bratia ho zverili Pánovej milosti a vydal sa na cestu,*„ [Skutky apoštolov 15,38-40](#).

Pavol a Sílás cestou cez Sýriu a Cylíciu posilňovali zbory. Nakoniec prišli do Derbe a Lystry v Lykaónii. Svojho času práve v Lystre Pavla kameňovali, no napriek tomu sa s ním znova stretávame tam, kde mu vtedy hrozilo krajné nebezpečenstvo. Chcel vedieť, ako v skúškach obstáli tí, čo jeho úsilím prijali evanjelium. Nebol skla-

maný, pretože veriaci v Lystre aj napriek prudkému odporu zostali verní.

Pavol sa tu znova stretol s Timotejom, svedkom svojho utrpenia na sklonku prvej návštevy v Lystre. Timotejov dojem z oných udalostí sa časom natoľko prehĺbil, že tento veriaci mladík si teraz pokladal za povinnosť plne sa venovať zvestovaniu evanjelia. S Pavlom bol jedno srdce a vrúcne túžil stať sa apoštolovým pomocníkom, len čo sa k tomu naskytne príležitosť.

[124]

Pavlov spoločník Sílas bol síce skúsený a prorockým Duchom obdarený pracovník, no povinnosť bolo toľko, že pre misijnú službu bolo treba vychovať viac nových pracovníkov. Pavol v Timotejovi poznal muža, ktorý si evanjelijnú službu vysoko cení a pokladá ju za svätú, neľaká sa utrpenia a prenasledovania a ochotne sa dá poučiť. Apoštol však aj tak váhal prevziať zodpovednosť za prípravu neskúseného mladíka Timoteja za hlásateľa evanjelia, kým dôkladne nespozná jeho povahu a doterajší život.

Timotejov otec bol Grék a jeho matka Židovka. Timotej už od detstva poznal Písmo. V rodičovskom dome pozoroval zdravú a rozvážnu zbožnosť. Viera jeho matky i starej matky v Božie slovo mu stále pripomínala požehnania života podľa Božej vôle. Božie slovo bolo pravidlom, podľa ktorého tieto dve zbožné ženy vychovávali Timoteja. Duchovná sila, ktorú od nich pri výchove získaval, mu pomohla, že zostal čistý v prejave a nepodľahol škodlivým vplyvom okolia. Takto spolupracovali jeho domáce vychovávateľky s Bohom a pripravovali ho znášať zodpovednosti života.

Pavol poznal, že Timotej je verný, vytrvalý a úprimný, preto si ho vybral za spolupracovníka a spolucestovateľa. Odmenou žien, čo Timoteja v detstve vychovávali, bolo vedomie, že ich milované dieťa sa stalo blízkym spoločníkom veľkého apoštola. Timotej bol síce ešte mládenec, keď ho Boh povolal za učiteľa, no jeho zásady boli včasnou výchovou tak upevnené, že sa mohol stať Pavlovým pomocníkom. Hoci bol mladý, zverenému zodpovednosti znášal s kresťanskou pokorou.

Prezieravý Pavol radil Timotejovi, aby sa dal obrezať, nie však preto, že by to vyžadoval Boh, ale kvôli prípadnej námietke kresťanov zo židovstva proti Timotejovej kazateľskej službe. Pavol pri svojom poslaní bude musieť cestovať v rôznych krajinách z mesta do mesta a často bude Krista zvestovať v židovských synagógach a

[125] v iných zhromaždeniach. Keby sa poslucháči dozvedeli, že jeden z jeho spolupracovníkov je neobrezaný, jeho úsilie by mohla ohroziť zaujatosť a fanatizmus Židov. Apoštol musel všade počítať s tvrdým odporom a bezohľadným prenasledovaním. Svojich židovských bratov i pohanov chcel oboznámiť s evanjeliom, a preto sa v rámci zásad viery všemožne snažil odstrániť každú zámienku k odporu. Napriek tomu, že židovskej zaujatosti urobil veľký ústupok, veril a učil, že obriezka či neobriezka neznamená nič, zatiaľ čo Kristovo evanjelium znamená všetko.

Pavol si obľúbil Timoteja, svojho „pravého syna vo viere,“, [1. Timoteovi 1,2](#). Veľký apoštol sa často uchýlil s týmto mladším učeníkom do ústrania a kládol mu otázky z biblických dejín. Pri cestách z jedného miesta na iné svedomito ho poučal, ako úspešne pracovať. Pavol i Sílās sa snažili v Timotejovi prehľbit' získané presvedčenie o posvätnosti a záväznosti zvestného poslania kazateľa.

Timotej sa pri svojej práci často utiekal o radu a poučenie k Pavlovi. Nič nerobil unáhlene, ale uvážlivo a pokojne. Pri každom rozhodujúcom kroku sa pýtal: Je to cesta Pánova? Duch Svätý v ňom našiel toho, koho možno tvarovať do podoby chrámu, príbytku Božej prítomnosti.

Ak učenie Písma prenikne každodenný život človeka, potom mu hlboko a trvalo ovplyvní povahu. Toto učenie Timotej šíril a podľa neho aj žil. Nemal nejaké obzvlášť skvelé vlohy, no jeho úsilie a schopnosti, ktoré dostal od Boha, mali v Majstrovej službe veľkú cenu. Od ostatných veriacich sa líšil svojou praktickou zbožnosťou, z ktorej pochádzal jeho vplyv.

Tí, čo pracujú pri záchrane hynúcich, musia získať hlbšie, úplnejšie a jasnejšie poznanie Boha, než aké možno nadobudnúť obyčajným úsilím. Majstrovej službe musia venovať všetky svoje sily. Pracujú vo vznešenom a svätom povolaní a ak ich odmenou má byť záchrana hynúcich, musia sa pevne primknúť k Bohu a denne prijímať novú milosť a silu zo zdroja všetkého poznania. „Ved' zjavila sa Božia milosť na spásu všetkým ľuďom a vychováva nás, aby sme sa zriekli bezbožnosti a svetských žiadostí a žili v tomto veku triezvo, spravodlivo a nábožne, a tak očakávali blahoslavenú nádej a príchod slávy veľkého Boha a nášho Spasiteľa Ježiša Krista, ktorý vydal za nás seba samého, aby nás vykúpil z každej neprávosti a očistil si vlastný ľud, horlivý v dobrých skutkoch,“, [Títovi 2,11-14](#).

Skôr ako Pavol a jeho spoločníci odišli do novej oblasti, navštívili zbory, ktoré boli založené v Pizídii a jej okolí. *„A chodili po mestách, odovzdávali im učenie, ktoré vyhlásili apoštolovia a starší v Jeruzaleme. Cirkvi sa upevňovali vo viere a deň čo deň sa zväčšovali počtom,„* [Skutky apoštolov 16,4.5](#).

Apoštol Pavol pocíť oval hlbokú zodpovednosť za tých, čo sa obrátili za jeho pôsobenia. Prial si, aby zostali verní. Chcel, aby mu to bolo na *„slávu v Kristov deň,„* že *„nebežal nadarmo a nenamáhal sa zbytočne,„* [Filipským 2,16](#). Obával sa o výsledok svojho zvestného úsilia. Uvedomoval si, že ak nesplní svoju misijnú povinnosť a ak zbor nebude s ním spolupracovať na záchrane hynúcich, môže to ohroziť aj jeho vlastnú spásu. Vedel, že samotné kázanie nestačí na to, aby sa veriaci neochvejne pridžžali Slova života. Vedel, že ak chcú v diele Kristovom napredovať, musia si osvojiť pracovnú zásadu úspechu: Príkaz na príkaz, pravidlo na pravidlo, tu trochu, tam trochu. (Pozri [Izaiáš 28,10](#).)

[126]

Existuje všeobecná zásada, že ak človek nepoužíva schopnosti, ktoré od Boha dostal, ochabnú a stratia sa. Podobne aj pravda stráca svoju životodarnú moc a liečivú silu, ak človek podľ a nej nežije a neoznámi ju iným. Preto sa Pavol obával možnosti, že sa mu nemusí podariť každého človeka urobiť dokonalým v Kristovi. Pavlova nádej spásy bledla pri pomyslení, že by nejakým vlastným zlyhaním mohol cirkvi dať skôr podobu ľudskú miesto božskej.

Jeho poznanie, výrečnosť, zázraky a videnie večných vecí, keď bol uchvátený do tretieho neba – to všetko by bolo márne, ak by svojou nevernosťou v diele záchrany hynúcich mal stratiť Božiu milosť. Preto ústne i písomne zaprisahal tých, čo prijali Krista, aby žili a zostali *„bezúhonní a úprimní, Božie deti bez hany uprostred zvrhého a skazeného pokolenia... ako svetlá na svete,„* a to tým, že sa budú pridžžat Slova života ([Filipským 2,15.16](#)).

Každý verný služobník Boží si uvedomuje veľkú zodpovednosť za duchovný pokrok veriacich, o ktorých sa má starať, a túžobne si praje, aby boli Božími spolupracovníkmi. Uvedomuje si, že od verne vykonaného diela, ktoré mu zveril Boh, veľkou mierou závisí blaho cirkvi. Opravdivo a usilovne chce vo veriacich vzbudiť túžbu získavať hynúcich pre Krista, lebo vie, že každý nový člen cirkvi predstavuje ďalšieho pomocníka pri plnení plánu vykúpenia.

[127]

Po návšteve cirkevných zborov v Pizídii a jej okolí Pavol a Sílās s Timotejom prešli cez „*Frýgiu a galatský kraj*„ ([Skutky apoštolov 16,6](#)), kde veľmi presvedčivo hlásali radostnú zvesť o spasení. Galat'ania holdovali modlám; len čo si však vypočuli posolstvo apoštolov, potešili sa z neho, lebo im sľubovalo vyslobodenie z otroctva hriechu. Pavol a jeho spolupracovníci hlásali učenie o ospravedlnení vierou v Kristovu zmierujúcu obeť. Krista predstavili ako toho, ktorý videl bezmocnosť padlého ľudstva a prišiel ho vykúpiť tým, že sám žil poslušne podľa Božieho zákona a podstúpil trest za neposlušnosť ľudí. Vo svetle kríža začali mnohí, čo o pravom Bohu nič nevedeli, chápať veľkosť Otcovej lásky.

Takto Galat'ania poznali základné pravdy o „*Bohu, našom Otcovi*„, a o „*Ježišovi Kristovi, ktorý seba samého vydal za naše hriechy, aby nás vyslobodil z terajšieho zlého veku podľa vôle Boha a nášho Otca*„, „*Skrze vieru*„, dostali Božieho Ducha a stali sa „*v Kristovi Ježišovi... Božími synmi*„, [Galat'anom 1,3.4](#); [3,2.26](#).

Pavol žil medzi Galat'anmi tak, že neskôr mohol povedať: „*Bud'te ako ja*„, [Galat'anom 4,12](#). Jeho úst sa dotklo žeravé uhlie z oltára a on mohol napriek svojim telesným slabostiam zvestovať Ježiša ako jediná nádej hriešnika. Tí, čo ho počuli, poznali, že bol s Ježišom. Vybavený mocou z výsosti vedel duchovné veci hodnotiť duchovne a boriť satanove pevnosti. Keď hovoril o Božej láske, ako sa zjavila v obeti jednorodného Božieho Syna, srdcia poslucháčov mäkli a ne jeden z nich sa začal pýtať: „*Čo mám robiť, aby som bol spasený?*„

Takto hlásal apoštol evanjelium po celý čas svojho misijného pôsobenia medzi pohanmi. Stále im poukazoval na golgotský kríž. V posledných rokoch svojho života vyhlásil: „*Ved' nie seba hlásame, ale Krista Ježiša, Pána; my sme len vaši služobníci pre Ježiša. Lebo Boh, ktorý povedal: Nech z temnôt zažiarí svetlo, zažiaril aj v našich srdciach na osvetlenie poznania Božej slávy v tvári Ježiša Krista*„, [2. Korint'anom 4,5.6](#).

Posvätení poslovnia, ktorí v prvopočiatkoch kresťanstva oznamovali hynúcemu svetu radostnú zvesť o spáse, nepripúšťali, aby čo len jediné pomyslenie na vlastnú slávu malo im znemožniť zvestovať ukrižovaného Krista. Netúžili po moci a nechceli ani vynikať. Skrytí v Spasiteľovi vebili veľkolepý plán spasenia a život Krista, pô-

vodcu a dokonávateľ a tohto plánu. Obsahom ich učenia bol Kristus, ten istý včera, dnes i naveky.

Keby dnešní učitelia Božieho slova stále viac vyvyšovali Kristov kríž, potom by ich služba bola oveľa úspešnejšia. Keby hriešnici mohli byť privedení k tomu, že by jediným opravdivým pohľadom kríž naozaj uvideli; keby mohli skutočne vidieť ukrižovaného Spasiteľa, potom by si uvedomili hĺbku Božieho zľutovania i ohavnosť hriechu.

Kristova smrť je dôkazom veľkej Božej lásky k človekovi. Je to jediná záruka spásy. Kresťanovi vziať kríž by znamenalo odstrániť slnko z oblohy. Kríž nás približuje k Bohu a zmieruje nás s ním. Boh svojou zľutovnou otcovskou láskou sleduje utrpenie, ktoré jeho Syn podstúpil, aby ľudí zachránil pred večnou smrťou a prijíma nás v tomto „svojom Milovanom„. [128]

Bez kríža by človek nemohol mať nijaké spoločenstvo s nebeským Otcom. Od Kristovho kríža závisí všetka naša nádej. Z neho vyžaruje svetlo Spasiteľovej lásky a keď hriešnik spod kríža hľadá na toho, ktorý pre jeho spásu zomrel, môže sa plne radovať, lebo mu boli odpustené hriechy. Človek v pokľaku viery pod krížom dosahuje to najvyššie miesto, aké len môže dosiahnuť.

Kríž nás učí, že nebeský Otec nás miluje večnou láskou. Môžeme sa potom diviť, že Pavol zvolal: „*Ja sa nechcem chváliť ničím iným, iba krížom nášho Pána Ježiša Krista*„, Galat'anom 6,14. Aj my máme prednosť chváliť sa krížom a bezvýhradne sa odovzdať tomu, ktorý sa obetoval za nás. S odbleskom lúčov svetla z Golgoty v našej tvári smieme zjavovať svetlo tým, čo žijú v duchovnej tme.

## 21. kapitola — V d'alekých krajinách

Nadišiel čas, aby sa evanjelium začalo zvestovať za hranicami Malej Ázie. Pavlovi a jeho spoločníkom sa otvárala cesta do Európy. V Troade, na pobreží Stredozemného mora, *„mal Pavol v noci videnie. Stál pred ním akýsi Macedónčan a prosil ho: Prejdi do Macedónska a pomôž nám!„*, [Skutky apoštolov 16,9](#).

Výzva bola krajne naliehavá a nepripúšťala nijaký odklad. Lukáš, ktorý sprevádzal Pavla, Sílasa a Timoteja do Európy, napísal: *„Hned' ako mal toto videnie, usilovali sme sa odísť do Macedónska, presvedčení, že nás Boh volá hlásať im evanjelium. Odplavili sme sa z Troady, priamym smerom sme prišli do Samotrácie, na druhý deň do Neapola a odtiaľ do Filíp. Je to prvé mesto tej časti Macedónska a kolónia„*, [Skutky apoštolov 16,10-12](#).

Ďalej čítame: *„V sobotu sme vyšli za bránu k rieke, lebo sme predpokladali, že sa tam modlia. Sadli sme si a hovorili sme so ženami, čo sa tam zišli. Počúvala aj istá žena menom Lýdia, predavačka purpuru z mesta Tyatiry, ktorá si ctíla Boha. Pán jej otvoril srdce„*, [Skutky apoštolov 16,13.14](#). Lýdia radostne prijala pravdu. Celá jej rodina uverila a bola pokrstená. Potom prosila apoštolov, aby sa ubytovali v jej dome.

Keď raz poslovia kríža pokračovali vo svojej misijnej práci, šla za nimi istá žena, posadnutá vešdeckým duchom, a volala: *„Títo ľudia sú služobníkmi Boha, Najvyššieho, a zvestujú vám cestu spásy. A robila to po mnoho dní„*, [Skutky apoštolov 16,17](#).

Táto žena bola zvláštnym nástrojom satanovým. Veštbami priňášala svojim pánom mnoho zisku. Svojím vplyvom podporovala modloslužbu. Satan vedel, že jeho kráľovstvo je ohrozené, a preto použil tento spôsob odboja proti Božiemu dielu v nádeji, že svoje klamstvá priodeje pravdami, ktoré zvestujú hlásatelia evanjelia. Pochvalné slová ženy pravdu len urážali, ľudí odvracali od učenia apoštolov a zneuctievali evanjelium. Mnohí totiž začali veriť, že tých, čo hovoria v Duchu a v moci Božej, ovláda ten istý duch ako túto satanovu služobnicu.



Apoštolovia to začas trpeli, ale Pavol z podnetu Ducha Svätého prikázal zlému duchu, aby ženu opustil. Jej okamžité umlčanie svedčilo, že apoštolovia sú Boží služobníci a že démon spoznal v nich Božích poslov a ich príkaz uposlúchol.

Ked' sa žene, ktorú zlý duch musel opustiť, vrátil zdravý rozum, rozhodla sa nasledovať Krista. Jej pánov to vyľakalo, báli sa totiž o svoje zisky. Videli, že s jej predpovedaním a veštami je koniec, a ak sa apoštolom aj ďalej dovoľí šíriť evanjelium, zanikne im nádej na zisk.

V meste boli ešte mnohí, čo žili zo satanských klamstiev. Títo ľudia sa báli moci, ktorá im môže rázne prekaziť dielo, a preto spustili proti Božím služobníkom veľký pokrik. Priviedli apoštolov pred úradníkov a obvinili ich: „*Títo ľudia búria naše mesto. Sú to Židia a šíria zvyky, ktoré my, ako Rimania, nesmieme ani prijímať, ani zachovávať*“, [Skutky apoštolov 16,20.21](#).

Dav sa v záchvate zúrivého vzrušenia zhríkol proti učeníkom. Prevalu získala spodina spoločnosti za podpory úradníkov, ktorí apoštolom postřhali šaty a rozkázali ich zbičovať. „*Ked' im vymerali veľa rán, vrhli ich do väzenia a strážcovi žalára prikázali, aby ich spoľahlivo strážili. On ich podľa tohto rozkazu vsadil do vnútorného žalára a nohy im privrel do klady*“, [Skutky apoštolov 16,23.24](#).

Apoštolovia v nepríjemnej polohe, v ktorej ich nechali, prežívali veľké muky, no nereptali. Naopak, v úplnej tme a bezútešnej cele sa vzájomne povzbudzovali modlitbou a chválospevom Bohu, že ich uznal za hodných trpieť preňho túto pohanu. Ich srdcia povzbudzovala hlboká a opravdivá láska k Vykupiteľovmu dielu. Pavol si pritom zaspomínal, ako sa sám zúčastňoval prenasledovania Kristových učeníkov. Teraz sa však tešil, že sa mu otvorili oči i srdce, aby videl a poznal, aká moc je skrytá v pravdách, ktorými kedysi opovrhoval.

Väzni v blízkyh celách udivení počúvali hlas modlitby a spevu, čo zaznieval z útroh žalára. Obvykle odtiaľ počuli len výkriky a vzdychy, rúhanie a preklínanie, ktoré rušilo nočný pokoj; no ešte nikdy nepočuli, žeby z tejto temnej cely zaznieval hlas modlitby a chválospevu. Žasli stráže i väzni. Pýtali sa, čo sú to za ľudia, čo sa vedia v noci, v zime, vyhladnutí a v mukách ešte radovať.

Úradníci sa medzitým vrátili domov spokojní, že náhlym a ráznym zákrokom potlačili vzburu. Cestou sa však dozvedeli ďalšie

[131] podrobnosti o povahe a diele mužov, ktorých dali zbičovať a uväzniť. Videli ženu, vyslobodenú zo satanovho vplyvu, a prekvapil ich jej zmenený výzor i správanie. Neraz bola v meste príčinou rozruchu; no teraz bola krotká a pokojná. Keď si úradníci uvedomili, že vzhľadom na prísne rímske právo, najpravdepodobnejšie potrestali dvoch nevinných mužov, sami na seba boli rozmrzení. Rozhodli sa, že ráno rozkážu apoštolov tajne prepustiť a vyvieť z mesta do bezpečia pred násilím zo strany davu.

Zatiaľ čo sa ľudia správali kruto a pomstivo a svoju zodpovednosť trestuhodne zanedbali, Boh nezabudol prejaviť milosť svojim služobníkom. O tých, čo trpeli pre Krista, sa zaujímal celé nebo a žalár navštívili Boží anjeli. Ich príchodom sa zachvievala zem. Bezpečne zamknuté dvere žalára sa roztvorili; z rúk a nôh väzňov spadli reťaze a okovy a väzenie sa naplnilo jasným svetlom.

Strážca žalára v údive počúval modlitby a spev uväznených apoštolov. Keď ich priviedli do väzenia, videl ich opuchnuté, krvácajúce rany a sám im dal kladou spútať nohy. Očakával, že začnú žalostne vzdychať a zlorečiť, no miesto toho počul radostný spev a chválorečenie. Tieto zvuky žalárnika uspali. Zo spánku ho prebudilo zemetrasenie a záchvevy väzenských stien.

Vyľakaný vyskočil a v úžase videl, že všetky väzenské dvere sú otvorené. Zhrozil sa pri pomyslení, že mu trestanci ušli. Spomenul si, s akým prísny príkazom dostal predošlého večera Pavla a Sílasa do väzenskej opatery a uvedomil si, že ho čaká trest smrti za jeho údajnú nedbalosť. Vo svojom zúfalstve usúdil, že bude lepšie, ak zomrie vlastnou rukou, než aby mal byť potupne popravený. Vytiahol meč a hodlal sa zabiť. Zrazu začul Pavlove povzbudivé slová: „*Neublížuj si, ved' sme všetci tu!*“, [Skutky apoštolov 16,29](#). Každý zostal na svojom mieste. Všetkých zadržala Božia moc, ktorá sa prejavila prostredníctvom jedného spoluväzňa.

Apoštolovia neodplácali prísnosť strážcu žalára voči nim nenávisťou voči nemu. Pavla a Sílasa ovládal Duch Kristov, nie duch pomsty. V srdciach plných Spasiteľovej lásky nebolo miesta pre nenávisť k prenasledovateľom.

[132] Strážca žalára pustil meč na zem, dal si doniesť svetlo a ponáhlal sa do vnútornej cely. Chcel vedieť, čo sú to za ľudia, ktorí mu jeho krutosť odplácajú láskavosťou. Keď prišiel k apoštolom, vrhol sa im k nohám a prosil ich o odpustenie. Potom ich vyviedol na dvor a

spýtal sa ich: „*Páni, čo mám robiť, aby som bol spasený?*“, [Skutky apoštolov 16,30](#).

Strážca žalára sa rozochvel, keď v zemetrasení spoznával prejav Božieho hnevu; keď si uvedomil, že väzni mu ušli, neváhal spáchať sebevraždu. To všetko mu teraz pripadalo tak malicherné v porovnaní s novou neobvyklou obavou, ktorá ho v mysli znepokojovala. Zatúžil totiž dosiahnuť spokojnosť a radosť, akú v utrpení a mukách prejavili apoštolovia. V ich tvárach pozoroval nebeské svetlo; poznával, že Boh zázračne zasiahol a zachránil im život; obzvlášť živo mu v mysli znela ozvena slov posadnutej ženy: „*Títo ľudia sú služobníkmi Boha, Najvyššieho, a zvestujú vám cestu spásy.*“

Strážca žalára pokorne žiadal apoštolov, aby mu ukázali cestu života. Oni odpovedali: „*Ver v Pána Ježiša a budeš spasený ty aj tvoj dom! A zvestovali Pánovo slovo jemu aj všetkým, čo boli v jeho dome.*“, [Skutky apoštolov 16,31.32](#). Strážca žalára potom vymyl apoštolom rany, obslúžil ich a dal sa pokrstiť s celou svojou domácnosťou. Obyvatel'ov väznice ovládol posväcujúci vplyv a oni boli ochotní počuť posolstvo pravdy, ktoré apoštolovia hlásali. Boli presvedčení, že z väzenia ich zázračne vyslobodil ten, ktorému títo muži slúžili.

Obyvatel'ov mesta Filipy zemetrasenie veľmi prestrašilo. Keď ráno väzenskí strážcovia rozprávali úradníkom, čo sa s nimi udialo, úradníci sa vyľakali a poslali drábov, aby apoštolov pustili na slobodu. Pavol však povedal: „*Verejne a bez súdu nás zbili, hoci sme rímski občania. Vrhli do väzenia a teraz nás potajomky vyhánajú? Nie tak, ale nech prídu sami a oni nech nás vyvedú.*“, [Skutky apoštolov 16,37](#).

Apoštolovia boli rímski občania a Rimana zbičovať alebo ho bez odsúdenia uväzniť bolo protizákonné, s výnimkou, že by spáchal nejaký závažný zločin. Pavol a Sílās boli verejne uväznení, a preto odmietli, aby ich prepustili tajne bez toho, že by súd podal riadne vysvetlenie.

Keď sa to dozvedeli úradníci, dostali strach, že by sa apoštolovia mohli sťažovať u cisára. Hneď teda šli do väzenia a za spáchané násilie sa Pavlovi a Sílāsovi ospravedlnili. Keď ich sami vyvádžali zo žalára, prosili ich, aby odišli z mesta. Úradníci sa obávali vplyvu apoštolov na ľud; no báli sa aj Moci, ktorá zasiahla a zachránila týchto nevinných ľudí.

[133] Apoštolovia sa riadili Kristovým poučením a nevnucovali svoju prítomnosť tam, kde nebola žiadúca. „*Ked' vyšli z väzenia, zašli k Lýdii, ponavštevovali bratov, povzbudili ich a odišli.*„ [Skutky apoštolov 16,40](#).

Svoje úsilie vo Filipách apoštolovia nepokladali za márne. Narazili tam síce na veľký odpor a prenasledovanie, ale Boží prozreteľnosťný zásah a obrátenie žalárnik a jeho rodiny im bolo odmenou za utrženu potupu a prežitú utrpenie. Zvest' o ich nespravodlivom uväznení a zázračnom vyslobodení sa rozniesla po celom tom kraji a upozornila na dielo apoštolov mnohých ľudí, ktorí by sa o ňom inak nedozvedeli.

Výsledkom Pavlovho pôsobenia vo Filipách bolo založenie cirkevného zboru, ktorému členov stále pribúdalo. Pavlova horlivosť, oddanosť a hlavne ochota pre Krista znášať utrpenie mali na obrátených veriacich hlboký a trvalý vplyv. Tí si cenili vzácne pravdy, pre ktoré apoštolovia toľko obetovali, a celým srdcom sa oddali dielu svojho Vykupiteľa.

Z jedného výroku Pavlovho listu tomuto cirkevnému zboru je zrejmé, že prenasledovanie neobišlo ani týchto veriacich. Apoštol napísal: „*Ved' vy ste dostali milosť nielen v Krista veriť, ale aj trpieť pre neho tým, že vediete ten istý zápas, ktorý ste videli na mne a teraz o mne počúvate.*„ Ich stálosť vo viere bola taká, že Pavol im mohol napísať: „*Vzdávam vd'aky svojmu Bohu zakaždým, keď si na vás spomeniem; vždy, v každej svojej modlitbe, keď s radosťou prosím za vás všetkých, za vašu účasť na evanjeliu od prvého dňa až doteraz.*„ [Filipským 1,29-30.3-5](#).

Vo významných strediskách, kam sú do diela posielaní zvestovatelia pravdy, sa medzi silami dobra a zla odohráva strašný boj. Pavol napísal: „*Lebo nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohto temného sveta.*„ [Efezským 6,12](#). Boj medzi Božou cirkvou a tými, ktorých ovládajú mocnosti zla, potrvá až do konca.

Prví kresťania sa často museli tvárou v tvár postaviť proti mocnostiam temnosti. Nepriateľ sa ich snažil prekrúcaním pravdy a prenasledovaním odvrátiť od pravej viery. V prítomnosti, keď sa všetkému pozemskému rýchlo blíži koniec, satan sa zúfalo snaží svet dostať do svojich osídliel. Vymýšľal a mnohé plány ako zaujať myseľ ľudí a odvrátiť ich pozornosť od spásnych právd. Jeho slu-

žobníci pracujú v každom meste a horlivo zakladajú skupiny tých, čo odporujú Božiemu zákonu. Arcizvodca šíri zmätok, podnecuje odboj a v ľuďoch fanatizmus. [134]

Bezbožnosť nadobudla také rozmery, aké sme dosiaľ nepoznali, no napriek tomu mnohí hlásatelia evanjelia volajú: „*Pokoj a bezpečnosť!*“, Boží verní poslovia musia však v diele vytrvalo pokračovať. V nebeskej výzbroji musia nebojácne a víťazne postupovať; v boji nesmú ochabnúť, kým každý človek, s ktorým prídu vo svojom okolí do styku, nedostane svedectvo o pravde pre dnešnú dobu.

## 22. kapitola — Tesalonika

Pavol a Sílās odišli z Filíp do Tesaloniky. Tam sa im v židovskej synagóge dostalo pocty, že smeli osloviť veľké zhromaždenie. Ich zovňajšok prezrádzal, ako hanebne sa s nimi pred krátkym časom zaobchádzalo. Pokladali si teda za povinnosť vysvetliť, čo sa vlastne stalo. Urobili tak bez toho, aby niečo o sebe zveličili; velebili však toho, ktorý ich vyslobodil.

Vo svojom preslove k Tesaloničanom sa Pavol odvolal na starozmluvné proroctvá o Mesiášovi. Kristus za svojej pozemskej služby umožnil svojim učeníkom pochopiť tieto proroctvá; „*počnúc od Mojžiša a všetkých prorokov, vykladal im, čo sa naňho v celom Písme vzťahovalo*„ [Lukáš 24,24](#). Aj Peter vo svojej kázni o Kristovi použil dôkazy zo Starej zmluvy. Podobne to urobil aj Štefan. Pavol sa vo svojich prejavoch odvolával na výroky Písma, ktoré predpovedali Kristovo narodenie, utrpenie, smrť, zmŕtvychvstanie a nanebovstúpenie. Inšpirovaným svedectvom Mojžiša a prorokov presvedčivo dokázal, že Ježiš z Nazareta je Mesiáš, a ozrejmil, že to bol vlastne Kristov hlas, čo od čias Adama hovorieval ústami patriarchov a prorokov.

V Písme sú o príchode Zasl'úbeného jasné a podrobné svedectvá. Už Adam dostal prísľub, že príde Vykupiteľ. A rozsudok nad satanom: „*Položím nepriateľstvo medzi teba a ženu, medzi tvoje potomstvo a jej potomstvo; ono ti rozmliaždi hlavu a ty mu schvatneš päť*„ ([1. Mojžišova 3,15](#)), bol pre našich prarodičov prísľubom, že v Kristovi príde vykúpenie.

Abrahám dostal zasl'úbenie, že Spasiteľ sveta príde z jeho pokolenia: „*V tvojom potomstve požehnané budú všetky národy zeme*„ „*Nehovorí: A potomkom, akoby šlo o mnohých, ale o jedného: A tvojmu potomstvu, a ním je Kristus*„ [1. Mojžišova 22,18](#); [Kološanom 3,16](#).

Mojžiš skôr ako ukončil v Izraeli svoje vodcovské a učiteľské poslanie, jasne predpovedal príchod Mesiáša. Zhromaždenému zástupu Izraela oznámil: „*Hospodin, tvoj Boh, vzbudí ti proroka, ako*

som ja, z tvojho prostredia, spomedzi tvojich bratov, toho poslúchajte., Mojžiš ubezpečil Izraelcov, že toto mu zjavil sám Boh, keď bol na Chórebe: „Spomedzi ich bratov vzbudím proroka, ako si ty, a vložím svoje slová do jeho úst, i bude im hovoriť všetko, čo mu prikážem., 5. Mojžišova 18,15.18. [136]

Mesiáš mal byť z kráľovského rodu, lebo prostredníctvom Jákoaba Hospodin povedal: „Nevzdiali sa berla od Júdu, ani veliteľské žezlo od jeho nôh, dokiaľ mu nepríde panovník, ktorého národy budú poslúchať., 1. Mojžišova 49,10.

Izaiáš prorokoval: „Z Izajovho pňa vyženie mládnik a z jeho koreňov vyrastie výhonok., „Nachýl’ te uši a pod’ te ku mne, poslúchajte a budete žiť. Uzavriem s vami večnú zmluvu pre svoju trvalú priazeň voči Dávidovi. Dal som ho za svedka národom, za knieža a náčelníka kmeňom. Tak, hl’a, privoláš národy, ktoré nepoznáš, a národy, ktoré ťa neznajú, k tebe pobežia kvôli tvojmu Bohu, Hospodinovi, Svätému Izraelovi, lebo on ťa oslávil., Izaiáš 11,1; 55,3-5.

Aj Jeremiáš predstavil prichádzajúceho Vykupiteľa ako knieža Dávidovho domu: „Prichádzajú dni – znie výrok Hospodinov – keď vzbudím Dávidovi spravodlivý výhonok, ten bude panovať ako kráľ a bude múdre konať a uplatňovať právo a spravodlivosť v krajine. Za jeho čias Júda dôjde spásy a Izrael prebývať bude v bezpečí. A toto bude jeho meno, ktorým ho budú volať: Hospodin naša spravodlivosť., Ďalej povedal: „Takto vraví Hospodin: Nebude chýbať Dávidovi ten, kto má sedieť na tróne domu Izraela. Ani levijským kňazom nikdy nebude chýbať predomnou ten, kto mi bude obetovať obete spal’ované, spal’ovat’ pokrmové obete a pripravovať zábitné obete., Jeremiáš 23,5.6; 33,17.18.

Predpovedané bolo aj miesto Mesiášovho narodenia: „Ty, Betlehem Efrata, hoci si najmenší medzi júdskymi čel’ad’ami, z teba mi vyjde ten, ktorý bude vládcom v Izraeli. Jeho pôvod je v praveku, v časoch večnosti., Micheáš 5,2 (ROH); Micheáš 5,1 (ECAV).

Podrobne bolo opísané aj dielo, ktoré mal Spasiteľ na zemi konať: „Spočinie na ňom Duch Hospodinov, duch múdrosti a rozumnosti, duch rady a sily, duch známosti a bázne Hospodinovej., Pomazaný „má biednym hlásať radostnú zvesť, zaviazať rany tým, ktorí sú skrúšeného srdca, vyhlásiť zajatým prepustenie na slobodu, uväzneným otvorenie žalára, vyhlásiť milostivý rok Hospodinov a deň pomsty nášho Boha, potešiť všetkých smútiacich, aby som mohol

[137]

*dat' smútiacim Siona veniec namiesto popola, olej radosti namiesto smútočného rúcha, chválospev namiesto malomysel'nosti; aby ich mohli nazvať dubmi spravodlivosti, ktoré vysadil Hospodin, aby sa oslávil., Izaiáš 11,2.3; 61,1-3.*

*„Ajhl'a, môj služobník, ktorého podopieram, môj vyvolený, ktorého som si obl'úbil. Svojho Ducha som položil naňho, opravdivé právo prinesie národom. Nebude kričať, nezvýši hlas a nedá mu zniet' na ulici; trstinu nalomenú nedolomí a tlejúci knôt neuhasí, opravdivé právo verne prinášať bude. Nezlyhá a nestratí odvahu, kým neupevní opravdivé právo na zemi, pretože na jeho učenie ostrovy čakajú., Izaiáš 42,1-4.*

Pavol na základe starozmluvných výrokov presvedčivo dokazoval, že „Mesiáš musel trpieť a vstať z mŕtvych., Skutky apoštolov 17,3. Ved' či Micheáš neprorokoval: „Palicou budú biť po tvári sudcu Izraela.,? Micheáš 4,14. A či sám Zasl'úbený o sebe ústami proroka Izaiáša nepovedal: „Telo som nastavil tým, ktorí ma bili, a líca tým, ktorí mi trhali bradu; tvár som si neukryl pred potupou a slinou.,? Izaiáš 50,6. Kristus ústami žalmistu predpovedal aj to, ako s ním budú ľudia zaobchádzať: „Ja som... potupa pre ľudí a ľuďom opovrhnutý. Všetci, ktorí ma vidia, sa mi posmievajú, vyškierajú sa, potriasajú hlavou: Spoliehal sa na Hospodina, nech ho teraz zachráni, nech ho vytrhne, však má v ňom zaľúbenie!., „Môžem si spočítať všetky kosti, oni sa prizeraajú, zrak si pasú na mne. Rozdeľujú si moje šaty a o môj odev mecú lós., „Svojim bratom stal som sa cudzím, synom svojej matky cudzincom. Lebo horlenie za tvoj dom strávil ma, útržky tvojich tupiteľ'ov padli na mňa., „Potupa skrúšila mi srdce, až som ochorel; čakal som na sústrasť, ale tej nebolo, na tešiteľ'ov, ale nenašiel som ich., Žalm 22,7-9.18.19; 69,9.10.21.

Ako neomylné a jasné predpovedal predsa Izaiáš Kristovo utrpenie a smrť! Prorok sa pýta: „Kto uveril našej zvesti a na kom bol vyjavený zásah Hospodinov? Vyrástol pred nami ako výhonok a ako koreň z vyprahlej zeme. Nemal postavy ani dôstojnosti, aby sme ho obdivovali, ani výzor, aby sme po ňom túžili. Opovrhnutý bol a opustený ľuďmi, muž bolesti, ktorý poznal nemoci ako niekto, pred kým si ľudia skrývajú tvár. Opovrhnutý bol, a nevážili sme si ho. Ale on niesol naše nemoci, vzal na seba naše bolesti. My sme sa nazdali, že je zasiaknutý, Bohom bitý a strápený. Ale on bol prebodnutý pre naše priestupky, zmučený pre naše neprávosti. On znášal trest za náš



*pokoj, jeho jazvami sa nám dostalo uzdravenia. My všetci sme blúdili ako ovce, všetci sme chodili vlastnou cestou. Hospodin spôsobil, aby ho zasiahla neprávosť všetkých nás. Strápený pokorne trpel a neotvoril ústa ako baránok vedený na zabitie a neotvoril ústa ako ovca, ktorá umŕkne pred svojimi strihačmi. Väzením a súdom bol odstránený, ale kto sa stará o jeho údel? Lebo bol vyt'atý z krajiny živých, pre vinu svojho ľudu bol zbitý,, [Izaiáš 53,1-8](#).*

[138]

Symbolicky bol znázornený aj spôsob jeho smrti. Ako bol na púšti vyvýšený had, tak mal byť vyvýšený aj prichádzajúci Vykupiteľ, „aby nezhynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život,, [Ján 3,16](#).

„A keď sa ho niekto opýta: Aké to máš rany na prsiach? Odpovie: Tie som utržil v dome svojich priateľov,, [Zachariáš 13,6](#).

„Dali mu hrob s bezbožníkmi a so zločincami, keď zomrel, hoci nespáchal násilie a nebolo ľsti v jeho ústach. Ale Hospodinovi sa zaľúbilo raniť ho nemocou,, [Izaiáš 53,9.10](#).

Ten však, ktorého mali usmrtiť ruky bezbožníkov, mal opäť vstať ako víťaz nad hriechom i nad hrobom. Žalmický poet izraelského ľudu z vnuknutia Všemohúceho radostne svedčil o slávnom zmŕtvychvstaní: „Moje telo prebývať bude bezpečne. Lebo ma neponecháš v ríši smrti a svojmu zbožnému nedáš vidieť jamu,, [Žalm 16,9.10](#).

Pavol ukázal, ako úzko Boh spojil obeťnú službu s prorockými o tom, ktorý mal byť „ako baránok vedený na zabitie,,. Mesiáš mal položiť život ako „obet' za vinu,,. Prorok Izaiáš, ktorý stáročia vopred videl výjav Spasiteľovej zmierujúcej obeť, svedčil, že Boží Baránok „obetoval svoj život na smrť a počítaný bol s priestupníkmi, hoci on zniesol hriechy mnohých a zastúpil priestupníkov,, [Izaiáš 53,7.10.12](#).

Prorocky predpovedaný Spasiteľ nemal teda prísť ako pozemský kráľ, aby židovský národ zbavil jeho utláčateľov, ale ako človek z ľudu mal žiť v chudobe a ponížení a nakoniec zomrieť vystavený posmechu, zavrhnutý a zabitý. Starozmluvne predpovedaný Spasiteľ mal sám seba ponúknuť ako obeť za padlé ľudstvo, a tak splniť každú požiadavku prestúpeného zákona. V ňom sa mali obeťné symboly stretnúť s tým, ktorého tieto symboly znázorňovali, a jeho smrť na kríži mala dať zmysel celej židovskej bohoslužbe.

[139]

Pavol rozprával tesalonickým Židom o tom, ako voľakedy horlil za obradný zákon a akú obdivuhodnú skúsenosť zažil pred bránami Damasku. Pred svojím obrátením sa spoliehal na zdedenú zbožnosť; bola to však falošná nádej. Jeho viera nekotvila v Kristovi; miesto toho dôveroval v spásny účinok vonkajších foriem a kultických obradov. Jeho horlivá obhajoba zákona bola odtrhnutá od viery v Krista, a preto nemala nijakú cenu. Aj keď sa mohol pochváliť, že podľa zákona žije bezúhonne, odmietal toho, ktorý zákonu dával zmysel.

Jeho obrátením sa však všetko zmenilo. Ježiš Nazaretský, ktorého prenasledoval v osobe jeho svätých, sa mu zjavil ako zasľúbený Mesiáš. Prenasledovateľ ho spoznal ako Božieho Syna, ako toho, ktorý prišiel na zem podľa prorociev; jeho život zodpovedal každej podrobnosti, ktorú o ňom uvádza Písmo.

Keď Pavol v tesalonickej synagóge vo svätej horlivosti zvestoval evanjelium, záplava svetla odhalila pravý význam obradov a zvyklostí súvisiacich s chrámovou službou. Apoštol usmernil mysle svojich poslucháčov ponad Kristovu pozemskú i nebeskú svätynovú službu na dobu, keď Kristus dokončí svoje prostrednícke dielo. Vtedy sa v moci a veľkej sláve vráti a na zemi založí svoje kráľovstvo. Pavol veril v Kristov druhý príchod. O tom, čo s touto udalosťou súvisí, hovoril tak jasne a presvedčivo, že dojmy z mysle mnohých jeho poslucháčov nikdy nevymizli.

Apoštol po tri soboty kázal Tesaloničanom a snažil sa ich na základe Písma presvedčiť o živote, smrti, zmŕtvychvstaní, prostredníckej službe a budúcej sláve Krista, „*Baránka zabitého od založenia sveta*„ [Zjavenie Jána 13,18](#). Vyvýšil Krista a ukázal, že správne pochopenie jeho služby je kľúčom k starozmluvnému Písmu a umožňuje prístup k jeho bohatstvu.

Keď že pravdy evanjelia sa v Tesalonike hlásali veľmi presvedčivo, zaujali veľké skupiny ľudí. „*Niektorí z nich uverili a pripojili sa k Pavlovi a Sílasovi. aj veľké množstvo nábožných Grékov a nemálo vznešených žien*„ [Skutky apoštolov 17,4](#).

Apoštolovia aj tu narazili na podobný odpor, s akým sa stretávali na miestach, ktoré navštívil už predtým. Židia, ktorí neverili, „*žiarili*„ [Skutky apoštolov 17,5](#). Rímske úrady neboli k týmto Židom priaznivo naklonené, pretože prednedávnom vyvolali v Ríme vzburu. Úrady im nedôverovali a čiastočne im obmedzili slobodu. Židia sa

teraz nazdávali, že sa im naskytla príležitosť využiť okolnosti, aby znova získali priazeň Rimanov, a súčasne obvinili apoštolov a s nimi aj tých, čo prijali kresťanstvo.

Za tým účelom „*si najali niekoľko zlých mužov z ulice,*“ a takto [140] „*vyvolali rozruch a rozbúrili mesto,*“. V nádeji, že nájdu apoštolov, „*zastali pri Jasonovom dome,*“, no Pavla ani Sílasa nemohli nájsť. A „*keď ich nenašli,*“, v zúrivosti nad sklamaním „*odvliekli Jasona a niektorých bratov k predstaveným mesta a kričali: Tí, čo rozbúrili celý svet, prišli aj sem a Jason ich prijal. A títo všetci robia proti cisárovým nariadeniam, lebo tvrdia, že je iný kráľ, Ježiš,*“ [Skutky apoštolov 17,5-7](#).

Keď mestské úrady nemohli Pavla ani Sílasa nájsť, prepustili obžalovaných veriacich na záruku na slobodu, aby bol v meste pokoj. Z obavy pred ďalšími násilnosťami „*bratia hneď v noci vypravili Pavla a Sílasa do Berey,*“ [Skutky apoštolov 17,10](#).

Dnešní zvestovatelia neoblúbených právd nemusia byť skleslí, ak občas narazia na prijatie o nič nie nepriaznivejšie než na aké narážal Pavol a jeho spolupracovníci nielen u tých, medzi ktorými pracovali, ale aj u tých, čo sa volali kresťania. Poslovia kríža sa musia obrnúť bdelosťou a modlitbou, vo viere musia odvážne napredovať a vždy pracovať v Ježišovom mene. Musia vyvýšiť Krista ako zástupcu ľudí v nebeskej svätyni, ako toho, ktorý bol stredobodom všetkých starozmluvných obetí. Na základe jeho zmierujúcej obete môžu všetci priestupníci Božieho zákona získať pokoj a odpustenie.

## 23. kapitola — Berea a Atény

Pavol našiel v Berei Židov ochotných skúmať pravdy, ktoré hlásal. Lukáš o nich napísal: *„Tí boli šľachetnejší ako tamí v Solúne. Oni prijímali slovo s veľkou dychtivosťou a každý deň skúmali Písma, či je to naozaj tak. Mnohí z nich uverili, aj nemálo gréckych žien z vyšších vrstiev i mužov,“* [Skutky apoštolov 17,11.12.](#)

Berejčania nemali predsudky, ochotne uvažovali o pravdivosti učenia apoštolov. Písmo skúmali nie zo zvedavosti, ale z túžby dozvedieť sa, čo je v ňom napísané o zaslúbenom Mesiášovi. Inšpirované záznamy čítali denne a keď porovnávali jeden výrok Písma s druhým, blízko nich boli anjeli, ktorí im pomáhali prečítané vnímať a otvárali im srdcia.

Kdekoľvek sa zvestujú pravdy evanjelia, nájdú sa ľudia, ktorí úprimne túžia poznať pravdu a cítia potrebu usilovne skúmať Písmo. Keby tí, ktorým sa v záverečnom čase pozemských dejín zvestujú životne dôležité pravdy, nasledovali príklad berejských veriacich každodenným skúmaním Písma a porovnávaním Božieho slova s tým, čo sa im zvestuje, potom by dnes bolo mnoho oddaných zástancov Božieho zákona tam, kde ich je dosiaľ pomerne málo. Mnohí sa však správajú odmietavo, keď im niekto zvestuje nepopulárne pravdy Písma. Aj keď jasné učenie Božieho slova nemôžu vyvrátiť, predsa len nie sú ochotní o jeho dôkazoch pouvažovať. Niektorí ľudia si myslia, že napriek pravdivosti tohto učenia málo záleží, či nové svetlo prijmú alebo neprijmú. Preto radšej zostávajú pri obľúbených bájkach, ktorými nepriateľ ľudí zvádza. Mysleť im zaslepujú bludy a oni sa vzdávajú od neba.

Všetci ľudia budú súdení podľa svetla, ktoré prijali. Pán posla svojich vyslancov s posolstvom spásy, a tí, čo ho počujú, budú zodpovední za to, ako sa k zvesti jeho služobníkov zachovali. Tí, čo úprimne hľadajú pravdu, budú vo svetle Božieho slova pozorne skúmať učenie, ktoré sa im zvestuje.

Neveriacim Židom z Tesaloniky, plným žiarlivosti a nenávisťou voči apoštolom, nestačilo, že Božích služobníkov z mesta vyhнали,

ale ich sledovali až do Berey a podnietili proti nim zlobu tamojšej luzy. Z obavy, aby sa tam Pavol nestal obeťou násilia, bratia ho [142] poslali do Atén v sprievode niekoľkých novoobrátených Berejčanov.

Takto boli učitelia pravdy prenasledovaní aj v ďalších mestách. Kristovi nepriatelia nemohli zabrániť šíreniu evanjelia, no veľmi úspešne vedeli sťažovať apoštolom ich prácu. Pavol bol však aj napriek protivenstvu a odporu neochvejne rozhodnutý splniť Boží zámer, ako mu ho ozrejmilo videnie v Jeruzaleme: „*Chod', lebo t'a pošlem ďaleko medzi pohanov,*“, [Skutky apoštolov 22,21](#).

Náhly odchod z Berey nedovolil Pavlovi navštíviť bratov v Tesalonike, ako pôvodne chcel.

Po príchode do Atén poslal berejských bratov späť s posolstvom Sílasovi a Timotejovi, aby bezodkladne prišli za ním. Timotej prišiel do Berey pred Pavlovým odchodom a zostal tam so Sílasom, aby spolu pokračovali v začatom diele a novoobrátených vzdelávali vo viere.

Vtedajšie Atény boli strediskom pohanstva. Pavol sa tu nestýkal s nevzdelanými, dôverčivými obyvateľmi ako v Lystre, ale s ľuďmi preslávenými svojou rozumovou zdatnosťou a kultúrou. Všade videl sochy ich bohov, ako aj uctievaných hrdinov dejín a poézie; veľkolepé stavby a maľby predstavovali národnú slávu a bohoslužbu na počesť pohanských božstiev. Ľudí uchvacovala krásna a umelecká nádhera. Na každom kroku sa vypínali mohutné a nákladné svätyne a chrámy. Na vojenské víťazstvá a hrdinské činy slávnych mužov upozorňovali pamätne sochy, svätyne a tabule. Toto všetko urobilo z Atén rozsiahlu umeleckú galériu. Keď Pavol pri pohľade na krásu a veľkoleposť, ktorá ho tu obklopovala, poznal, že mesto je pohrúžené do modlárstva, rozhorlil sa, lebo videl, že pravý Boh je všade zneuctievaný. V srdci pocítil ľútosť nad Aténčanmi, ktorí napriek svojej duchovnej kultúre skutočného Boha nepoznali.

Apoštol sa nedal zviest' tým, čo v tomto stredisku učnosti videl. Nebeské veci ho zaujali natoľko, že všetka tá veľkolepá nádhera, čo tu videl, stratila cenu v porovnaní s radosťou a slávou onoho nehynúceho bohatstva. Pri pohľade na majestátnosť Atén, pochopil ich zvodný vplyv na milovníkov umenia a vedy a hlboko si uvedomil, aká dôležitá práca ho tu čaká.

V tomto veľkom meste, kde ľudia nevzývali pravého Boha, Pavla skl'učoval pocit osamelosti. Túžil po prítomnosti a pomoci

[143] svojich spolupracovníkov. Cítil sa tu byť celkom opustený, pretože nemal nijakých blízkych priateľov. Vo svojom liste Tesaloničanom prejavil svoje pocity osamelosti ([1. Tesaloničanom 3,1](#)). Videl zdanlivo neprekonateľné prekážky a snaha nakloniť si srdcia ľudí akoby bola beznádejná.

Kým Pavol čakal na Sílasa a Timoteja, nezháľal. *„Hovoril v synagóge so Židmi a náboženskými ľuďmi a každý deň na námestí s tými, čo tam práve boli,“* [Skutky apoštolov 17,17](#). Jeho najnaliehavejšou úlohou v Aténach však bolo zvestovať spásne posolstvo tým, čo nemali nijakú jasnú predstavu o Bohu a o jeho spásnom zámere s padlým ľudstvom. Apoštol sa mal čoskoro stretnúť s pohanstvom v jeho najpodvodnejšej a najzvodnejšej podobe.

Významní aténski muži sa už zakrátko dozvedeli, že v ich meste býva neobvyklý učiteľ, ktorý ľuďom zvestuje nové a podivné učenie. Podaktorí z týchto mužov vyhládali Pavla a pustili sa s ním do rozhovoru. Čoskoro sa okolo nich zhlukol zástup poslucháčov. Niekoľkí chceli apoštola vysmiať ako človeka, ktorý spoločensky i vzdelaním za nimi ďaleko zaostáva. Výsmešne jeden druhému vraveli: *„Čo to chce tento tlčhuba povedať? Iní zase preto, že zvestoval Ježiša a zmŕtvychvstanie, vraveli: Zdá sa, že zvestuje cudzie božstvo,“* [Skutky apoštolov 17,18](#).

Medzi tými, čo sa s Pavlom zhovárali na tržisku, boli *„niektorí epikurejskí a stoickí filozofi,“* [Skutky apoštolov 17,18](#). Oni a všetci ostatní, čo s ním prišli do styku, čoskoro spoznali, že ich svojimi veľkými vedomosťami značne prevyšuje. Jeho rozumové schopnosti vzbudili úctu učených ľudí a jeho spoľahlivé, logické uvažovanie, ako aj presvedčivosť prejavu upútali pozornosť všetkých poslucháčov. Tí, čo ho počúvali, postrehli, že nie je nijakým začiatočníkom, ale že má pre všetky vrstvy presvedčivé dôkazy o tom, čo hlása. Apoštol pristupoval k svojim odporcom na ich úrovni: Logiku odrážal logikou, filozofiu filozofiou a výrečnosťou výrečnosťou.

Jeho pohanskí odporcovia ho upozorňovali na osud Sokrata, ktorý bol odsúdený na smrť, lebo hlásal cudzích bohov. A radili aj Pavlovi, aby sa nevystavoval podobnému nebezpečenstvu. Apoštolove reči však púťali pozornosť ľudu a jeho prirodzená múdrosť prebúdza v nich úctu a obdiv. Nedal sa umlčať ani učenosťou, ani výsmechom filozofov. Keď sa presvedčili, že je za každú cenu roz-

hodnutý plniť medzi nimi svoje poslanie, zhodli sa, že ho pokojne vypočujú.

Zaviedli ho na Areopág, jeden z najposvätnějších kopcov v celých Aténach. Spomienky a predstavy, ktoré sa s týmto miestom spájali, vyvolávali u Aténčanov poverčivú úctu, ba u niektorých priam hrôzu. Na tomto mieste často veľmi pozorne riešili náboženské záležitosti muži, ktorí sa ako zvrchovaní rozhodcovia vyjadrovali k všetkým otázkam morálky a občianskeho života.

Tu, bokom od hluku a zhonu rušných ciest, ďaleko od búrlivých debát, apoštol mohol nerušene hovoriť. Okolo neho stáli básnici, umelci a filozofi. Aténski učenci a mudrci, ktorí Pavla oslovili: *„Môžeme vedieť, čo je to za nové učenie, ktoré hlásaš? Ved' čosi divné nám donášaš do duší. Preto chceme vedieť, čo to má byť,“* [Skutky apoštolov 17,19.20](#).

V tejto chvíli posvätnej zodpovednosti apoštol zostal pokojný a rozvážny. Na srdci mal dôležité poslanstvo a to, čo povedal, presvedčilo jeho poslucháčov, že nie je nijaký uvravený šaľbiar. Povedal: *„Aténčania, podľa všetkého vidím, že ste neobyčajne nábožní. Lebo keď som sa prechádzal a prezeral si vaše svätyne, našiel som aj oltár s nápisom: Neznámemu Bohu. Čo teda uctieвате, hoci to nepoznáte, to vám ja zvestujem,“* [Skutky apoštolov 17,22.23](#). Títo vzdelaní ľudia pri všetkej svojej múdrosti a všeobecnom poznaní nič nevedeli o Bohu, Tvorcovi vesmíru. Podaktorí z nich však predsa len túžili po väčšom svetle. Hľadali Večného.

Pavol vystrel ruku k chrámu, v ktorom bolo plno modiel. Otvorene im povedal, čo mal na srdci, a poukázal na falošné predstavy náboženstva Aténčanov. Tí rozvážnejší z poslucháčov nad jeho úvahami užasli. Preukázal, že pozná ich umelecké diela, literatúru i náboženstvo. V súvislosti s ich sochami a modlami povedal, že Boha nemožno vystihnúť podobami, ktoré sú výtvorom človeka. Tieto rytiny ani zd'aleka nemôžu znázorniť slávu skutočného Boha. Upozornil ich, že v tomto spodobení chýba život a tieto výrobky ovláda človek; hýbu sa len pomocou ľudských rúk. Uctievači týchto modiel teda všestranne prevyšujú predmety, ktoré uctievajú.

Pavol sa snažil usmerniť zmyslíanie svojich modlárske zameraných poslucháčov za ohrady ich falošného náboženstva a sprostredkovať im skutočnú predstavu Božstva, ktoré dosiaľ nazývali *„neznámym Bohom,“*. Bytosť, na ktorú ich teraz upozorňoval, nie

je nijako závislá od ľudí a ich ruky nemusia k jej moci a sláve nič pridávať.

[145] Ľudia boli hlboko dojatí, ako presvedčivo a logicky hovoril apoštol o vlastnostiach pravého Boha – o jeho stvoriteľskej moci a vševediacej prozreteľnosti. Krajne vážne a zápalisto vyhlásil: *„Boh, ktorý stvoril svet a všetko, čo je v ňom, pretože je Pánom neba a zeme, nebyva v chrámoch zhotovených rukou, ani sa mu neslúži ľudskými rukami, ako by niečo potreboval, ved’ on dáva všetkým život, dych a všetko,„* [Skutky apoštolov 17,24.25](#). Nebesá nie sú dost’ veľké, aby obsiahli Boha, a tobôž nie chrámy postavené ľudskými rukami!

V dobách kastovníckeho triedenia obyvateľstva a častého prehliadania práv človeka Pavol hlásal významnú pravdu o bratstve ľudí, keď poukázal, že Boh *„z jedného urobil celé ľudské pokolenie, aby obývalo celý povrch zeme,„* Pred Bohom sú všetci ľudia rovní a všetky ľudské bytosti sú povinné nadovšetko poslúchať Stvoriteľ’a. Apoštol ďalej pripomenul, že v celom Božom zaobchádzaní s človekom sa ako zlatá niť vinie Božia milosť a milosrdenstvo. On totiž ľuďom *„určil vymedzený čas a hranice ich bývania, aby hľadali Boha, ak by ho i dajako nahmatali a našli, hoci od nikoho z nás nie je ďaleko,„* [Skutky apoštolov 17,26.27](#).

Poukázal na šľachetných jednotlivcov spomedzi nich a predstavil im večného Boha ako Otca, ktorého sú deťmi, slovami jedného z ich básnikov. Povedal: *„Lebo v ňom žijeme, hýbeme sa a sme, ako to aj niektorí z vašich básnikov povedali: Ved’ aj jeho pokolením sme. Keď sme teda Božím pokolením, nemáme si myslieť, že božstvo sa podobá zlatu, striebru, alebo kameňu, výtvoru ľudského umenia a dômyslu,„* [Skutky apoštolov 17,28.29](#).

*„Boh prehliadol časy nevedomosti a teraz zvestuje ľuďom, aby všetci a všade robili pokánie,„* V dobách temna pred Kristovým príchodom božský Vládca prehliadal modloslužbu pohanov; teraz však vo svojom Synovi poslal ľuďom svetlo pravdy a od všetkých, nielen od chudobných a opovrhnutých, ale aj od sebavedomých filozofov a kniežat zeme očakáva, že sa budú v záujme spásy kajat’. *„Lebo určil deň, keď bude spravodlivo súdiť zemekruh skrze muža, ktorého na to ustanovil, a všetkým osvedčil tým, že ho vzkriesil z mŕtvych,„* Keď sa Pavol zmienil o vzkriesení mŕtvych, *„niektorí*



sa posmievali, iní hovorili: *Vypočujeme ťa o tom inokedy*, [Skutky apoštolov 17,30-32](#).

Takto sa skončilo apoštolovo pôsobenie v Aténach, stredisku pohanskej učenosti, pretože Aténčania neústupne lipli na svojej modloslužbe a odvrátili sa od svetla pravej viery v Boha. Keď je ľud celkom spokojný s tým, čo dosiahol, nemožno už od neho veľa očakávať. Aténčania sa síce vystatovali svojou učenosťou a kultivovanosťou, no ani tak nezabránili stále rozsiahlejšej záplave skazenosti a spokojnosti s pochybnými kultmi svojej modloslužby.

[146]

Zvestované pravdy niektorých Pavlových poslucháčov síce presvedčili, tí sa však nechceli natoľko pokoriť, aby uznali Boha a prijali plán spasenia. Hriešnika neobrátí nijaká výrečnosť, nijaký pádny dôkaz. Pravdu môže srdcu priblížiť len Božia moc. Kto sa od tejto sily svojhlavo odvracia, tomu pravda nemôže pomôcť. Gréci túžili po múdrosti, ale posolstvo kríža pokladali za bláznovstvo, preto si vlastnú múdrosť cenili viac než múdrosť, ktorá prichádza zhora.

V ich intelektuálnej povznesenosti a ľudskej múdrosti možno nájsť dôvod, prečo evanjelijné posolstvo medzi Aténčanmi malo pomerne nepatrný úspech. Múdri ľudia tohto sveta, ktorí prichádzajú ku Kristovi ako úbohí, hynúci hriešnici, získajú spasiteľnú múdrosť; tí však, čo prichádzajú ako ľudia vznešení a na svoju múdrosť pyšní, nemôžu dostať nijaké osvietenie a poznanie, ktoré môže dať len on.

Takto vystupoval Pavol proti pohanstvu svojej doby. Jeho úsilie v Aténach nebolo celkom zbytočné. Dionýsius, jeden z najvýznamnejších obyvateľov, ako aj niektorí iní, prijali posolstvo evanjelia a úprimne sa pripojili k veriacim.

Písmo sväté nám dovoľuje nahliadnuť do života Aténčanov, ktorí napriek svojej vzdelanosti, kultivovanosti a umeniu prepadli neresti. Tým sa nám ozrejme, ako Boh skrze svojho služobníka karhal modloslužbu a hriechy pyšného, sebavedomého národa. Apoštolove slová a popis jeho postoja a okolností, ako ich zachytilo Duchom Svätým inšpirované pero, mali sa zachovať všetkým budúcim pokoleniam ako svedectvo o jeho neotrasiteľnej dôvere, odvahe v osamelosti a protivenstve, ako aj o víťazstve, ktoré dosiahol pre kresťanstvo priamo v srdci pohanstva.

V Pavlových slovách má cirkev vzácne poučenie. Ako ľahko mohol povedať niečo, čo by podráždilo sebavedomých poslucháčov,

[147]

a jeho samého priviedlo do ťažkostí. Keby bol svojím prejavom napadol ich bohov či významných aténskych mužov, mohol sa vystaviť nebezpečenstvu Sokratovho údelu. On im však s jemnocitom prameňiacim z Božej lásky ohľaduplne odvracal myšlienky od pohanských božstiev tým, že predstavil pravého Boha, ktorého nepoznali.

Aj dnes treba pravdy Písma zvestovať významným ľuďom sveta, aby sa mohli rozhodnúť, či budú poslúchať Boží zákon, alebo slúžiť kniežat'u zla. Boh im predkladá večnú pravdu – pravdu, ktorá im sprístupní spasiteľnú múdrosť; no nijako ich nenúti prijať ju. Ak sa od nej odvrátia, nechá ich, aby zbierali ovocie vlastných skutkov.

*„Lebo slovo kríža je bláznovstvom pre tých, čo idú do záhuby, ale pre tých, čo sú na ceste spásy, teda pre nás, je Božou mocou. Ved' je napísané: Múdrosť múdrych zmarím a rozumnosť rozumných zavrhnem. Ale čo je svetu bláznivé, to si vyvolil Boh, aby zahanbil múdrych, a čo je svetu slabé, vyvolil si Boh, aby zahanbil silných; čo je svetu neurodené a čím pohŕda, to si vyvolil Boh, ba aj to, čoho nieto, aby zmaril to, čo bolo.,* [1. Korint'anom 1,18.19.27.28.](#) Mnohí slávni učenci a štátnici, najvýznamnejší ľudia sveta, sa v týchto posledných dňoch odvrátia od svetla, pretože svet svojou múdrosťou Boha nepozná. Boží služobníci majú aj napriek tomu zužitkovať každú príležitosť, aby týmto ľuďom oznámili pravdu. Podaktorí predsa len uznajú, že o Božích veciach nemajú ani potuchy a pokorne si ako žiaci zasadnú k nohám zvrchovaného Učiteľa a Ježiša.

Keď chce Boží spolupracovník osloviť vyššie vrstvy ľudí, potrebuje neochvejnú vieru. Okolnosti môžu spočiatku pôsobiť sklúčujúco, ale nebeské svetlo svieti aj v najtemnejšej chvíli. Sila tých, čo Boha milujú a slúžia mu, bude sa dennodenne obnovovať. V ich úsilí sa prejaví múdrosť Večného, aby sa pri uskutočňovaní jeho zámerov nemohli zmýliť. Títo pracovníci by mali počiatočnú istotu zachovať pevnú až do konca a pamätať, že svetlo Božej pravdy musí žiariť v tme, ktorá zahaluje svet. Malomyselnosť v Božej službe nemá miesto. Viera posväteného pracovníka musí obstáť v každej uloženej skúške. Boh môže a chce obdarit' svojich služobníkov potrebnou silou a múdrosťou v rôznych situáciách. Tým, čo v neho dúfajú, Pán splní aj tie najsmelšie očakávania.

Korint bol v prvom storočí kresťanského veku jedným z popredných miest nielen v Grécku, ale na celom svete. Ulice tohto mesta zaplňali Gréci, Židia, Rimania i návštevníci takmer zo všetkých krajín, čo sa sem ponáhľali za obchodom a zábavou. Toto veľké obchodné stredisko, ľahko dostupné zo všetkých končín Rímskej ríše, bolo dôležitým miestom na to, aby aj v ňom boli verní svedkovia Boha a jeho pravdy.

Medzi Židov, čo sa v Korinte natrvalo usídlili, patrili aj Akvila a Priscila, obaja neskôr známi ako svedomití pracovníci v Kristovom diele. Keď sa Pavol s nimi zoznámil, „*zostal u nich*„ [Skutky apoštolov 18,3](#).

Apoštol hneď od začiatku svojho pôsobenia v prostredí tejto obchodnej križovatky pozoroval vážne prekážky, ktoré ohrozovali jeho misijné dielo. Takmer celé mesto bolo pohrúžené do modloslužby. Najmilšou bohyňou bola Venuša a s jej kultom súviseli mnohé nemravné zvyky a obrady. Korint'ania sa svojou nemravnosťou stali prísloveční aj medzi pohanmi. Akoby okrem rozkoší a zábav na nič iné nemysleli a o nič iné sa nestarali.

Pri zvestovaní evanjelia v Korinte si apoštol Pavol počínal inak ako v Aténach. Tam sa prispôboval povahe svojich poslucháčov: Na logiku odpovedal logikou, na vedu vedou a na filozofiu filozofiou. Keď neskôr o pôsobení v Aténach uvažoval a zistil, že jeho úsilie prinieslo len málo ovocia, rozhodol sa v Korinte pracovať inak; chcel tu totiž upútať pozornosť bezstarostných a ľahostajných obyvateľov. Nechcel tu nič úporne dokazovať, ani sa púšťať do debát. Medzi obyvateľmi Korintu nechcel kázať „*nič iné, iba Ježiša Krista, a to ukrižovaného*„. Bude im kázať „*nie v presvedčivých a múdrych slovách, ale v prejavocho Ducha a moci*„, [1. Korint'anom 2,4](#).

Ježiš, ktorého si Pavol umienil zvestovať Grékom v Korinte ako Krista, bol Žid nízkeho pôvodu, vychovaný v príslovečne bezbožnom meste. Vlastný národ ho zavrhol a nakoniec ho ako zlosyna ukrižoval. Gréci zastávali názor, že ľudstvo treba povzniesť; naz-

[149]

dávali sa však, že jedinou cestou ku skutočnému pokroku a cti je štúdium filozofie a vied. Podarí sa Pavlovi presvedčiť ich, že ich viera v moc toho neznámeho Žida môže povzniesť a zušľachtit' každú schopnosť človeka?

Mnohým našim súčasníkom sa golgotský kríž spája s posvätnými spomienkami. Ukrižovanie vyvoláva slávnostné predstavy. Kríž za čias Pavlových vzbudzoval v ľuďoch odpor a hrôzu. Vyhlasať za Spasiteľa sveta toho, koho ľudia ukrižovali, by nutne vyvolávalo posmech a odpor.

Pavol dobre vedel, ako budú jeho poslanstvo v Korinte prijímať Židia i Gréci. Apoštol pripúšťa: *„My však ohlasujeme ukrižovaného Krista, pre Židov pohoršenie, pre pohanov bláznovstvo., 1. Korint'anom 1,23.* Medzi jeho židovskými poslucháčmi boli mnohí, ktorých toto poslanstvo pohoršilo. Jeho slová budú podľa mienky Grékov celkom nezmyselné. Ak sa týmto ľuďom odváži tvrdiť, že kríž môže ľudstvo povzniesť alebo človeka doviest' k spáse, budú ho pokladať za pomätenca.

Pre Pavla bol však kríž témou vrcholného významu. Odvtedy, čo prestal prenasledovať stúpencov ukrižovaného Nazaretského, nikdy neprestal vyvyšovať kríž. V tom čase sa mu zjavila neskonalá láska, ako sa prejavila v Kristovej smrti, a to spôsobilo v jeho živote obdivuhodnú zmenu, ktorou sa všetky jeho plány a úmysly dostali do súladu so zámermi neba. Odvtedy bol novým človekom v Kristovi. Skúsenostne poznal, že keď hriešnik uvažuje o Otcovej láske, ako sa zjavila v obeti jeho Syna, a ak povolí nebeskému vplyvu, srdce sa mení a od tej chvíle *„všetko a vo všetkom mu je Kristus., Kološanom 3,11.* Pavol počas svojho obrátenia pocítil veľkú túžbu pomáhať svojim blíznym, aby v Ježišovi Nazaretskom poznali Syna živého Boha, ktorý má moc človeka zmeniť a zachrániť. Odvtedy sa po celý svoj život usiloval svedčiť o láske a moci Ukrižovaného. Svojím širokým súcitným srdcom objímal príslušníkov všetkých spoločenských vrstiev. Povedal: *„Dlžníkom som Grékom aj negrékom, múdрым aj nerozumným., Rimanom 1,14.* Láska k Pánovi slávy, ktorého kedysi v podobe jeho svätých tak kruto prenasledoval, stala sa mu hlavnou zásadou celého života a hnacou silou jeho konania. Ak mu niekedy pri plnení povinností začala ochlázdať horlivosť, stačil jediný pohľad na kríž a na úžasnú lásku na ňom zjavenú, aby sa myseľ vzpružila a aby pokračoval v ceste sebazapierania.

A tak vidíme, ako apoštol káže v korintskej synagóge a svoje slová potvrdzuje výrokmi Mojžiša i prorokov a ako svojich poslucháčov dovádza do čias príchodu zasl'úbeného Mesiáša. Počujeme ho, ako objasňuje dielo Vykupiteľa, slávneho Veľ'kňaza ľudstva, ktorý obeťou vlastného života raz navždy dosiahol zmierenie za hriech a potom šiel konať prostrednícku službu v nebeskej svätyni. Z Pavlovej zvesti mali všetci jeho poslucháči vyrozumieť, že Mesiáš, po ktorého príchode tak túžili, už prišiel; jeho smrť bola skutočným naplnením všetkých doterajších symbolických obetí a že jeho služba v nebeskej svätyni je skutočným zmyslom symboliky svätynových a chrámových služieb židovských kňazov. [150]

„Pavol... dosvedčoval Židom, že Ježiš je Mesiáš,“ [Skutky apoštolov 18,5](#). Apoštol na základe starozmluvného Písma poukazoval na to, že Mesiáš podľa proroctva i podľa všeobecného očakávania Židov mal pochádzať z Abrahámovho a Dávidovho rodu. Ježišov pôvod odvodzoval ďalej od patriarchu Abraháma a kráľovského žalmistu. Prečítal prorocké svedectvo o povahe a diele zasl'úbeného Mesiáša, o tom, ako ho ľudia na zemi prijmú a ako s ním naložia. Nakoniec poslucháčov ubezpečil, že všetky tieto predpovede sa naplnili v živote, diele a smrti Ježiša Nazaretského.

Pavol okrem toho ukázal, že Kristus prišiel ponúknuť spasenie predovšetkým ľudu, ktorí v príchode Mesiáša očakával vyvrcholenie a slávu svojej národnej existencie. Tento ľud však zavrhol toho, ktorý mu mohol dať život, a zvolil si iného vodcu, ktorého vláda skončí smrťou. Pavol sa všemožne snažil svojim poslucháčom znázorniť, že židovský národ pred hroziacou záhubou môže zachrániť len pokánie. Ukázal im, že skutočný zmysel Písma vôbec nechápu aj napriek tomu, že na jeho poznaní si tak zakladajú. Karhal ich za ich svetské zmýšľanie, záľubu v hodnostiach, v tituloch, okázalosti a krajnom sebeckve.

Pavol potom v moci Ducha vyrozprával vlastný príbeh obdivuhodného obrátenia, ako aj o svojej dôvere v starozmluvné výroky Písma, ktoré sa v Ježišovi Nazaretskom dokonale vyplnili. Pavol to všetko vravel s posvätnou vážnosťou a jeho poslucháči museli poznať, že ukrižovaného a zmŕtvychvstalého Spasiteľa miluje celým srdcom. Videli, že Kristus mu bezvýhradne upútal myseľ a že je celým svojím životom spätý s Pánom. Hovoril tak presvedčivo, že sa to nedotklo len tých najzarytejších nepriateľov kresťanstva. Ko-

[151]

rinskí Židia si však aj napriek jasným dôkazom apoštola zatvárali oči a odmietli ho ďalej počúvať. Ten istý duch, ktorý ich zvedol k tomu, že zavrhli Krista, teraz v nich roznietil hnev a nenávisť voči jeho služobníkovi. Keby ho v záujme ďalšieho zvestovania evanjelia pohanom nebol zvláštnym spôsobom ochránil sám Boh, bol by prišiel o život.

„Ale keď mu protirečili a rúhali sa, otriasol si odev a povedal im: *Vaša krv na vašu hlavu! Ja som čistý. Odteraz pôjdem k pohanom. Odišiel odtiaľ a vošiel do domu istého človeka, čo si ctí Boha, menom Títa Justa; jeho dom bol spojený so synagógou.*„ [Skutky apoštolov 18,6.7.](#)

Sílas a Timotej za ten čas „prišli z Macedónska,“ ([Skutky apoštolov 18,5](#)) pomôcť Pavlovi v misijnej práci medzi pohanmi. Pavol a jeho spoločníci zvestovali Krista ako Spasiteľa a padlého ľudstva pohanom i Židom. Poslovia kríža sa vyhýbali zložitému, ťažko pochopiteľnému dokazovaniu; miesto toho poukazovali na vlastnosti Tvorcu sveta a Vládcu vesmíru. Srdcia im horeli láskou k Bohu a jeho Synovi. Vyzývali pohanov, aby hľadeli na nezmernú obeť, prinesenú pre spásu človeka. Vedeli, že ak svetlo žiariace z golgotského kríža zahliadnu tí, čo tak dlho tápali v tme pohanstva, aj ich pritiahne k Vykupiteľovi. Spasiteľ povedal: „A ja, až budem vyzdvihnutý zo zeme, všetkých pritiahnem k sebe,“ [Ján 12,32.](#)

Zvestovatelia evanjelia si v Korinte uvedomovali veľké nebezpečenstvá hroziace tým, ktorých sa snažia zachrániť. Cítili svoju zodpovednosť za nich, preto ich zoznamovali s pravdou, ktorá je v Ježišovi. Ich posolstvo bolo jasné, jednoduché a rozhodné – „jedným vôňou smrti na smrť, a druhým vôňou života pre život,“ [2. Korint'anom 2,16.](#) Evanjelium zvestovali nielen slovom, ale aj svojím každodenným životom. Spolupracovali s nimi nebeskí anjeli a Božia milosť a moc sa zjavne prejavila v obrátení mnohých. „Predstavený synagógy, Krispus, uveril Pánovi celým svojím srdcom; aj mnohí Korint'ania, ktorí počúvali, uverili a dali sa pokrstiť,“ [Skutky apoštolov 18,8.](#)

Pretrvávajúca nenávisť Židov voči apoštolom teraz ešte zosilnela. Ani obrátenie a pokrstenie Krispusa nemohlo týchto zarytých odporcov presvedčiť; naopak, ešte viac ich zatvrdilo. Keď že Pavlovo kázanie nemohli vyvrátiť dôkazmi, lebo nijaké nenašli, uchýlili sa k podvodu a zákernému útoku. Rúhali sa evanjeliu a Ježišovmu

menu. V ich slepom hneve im neboli nijaké slová dost' zlomyseľné, nijaká podlosť dost' nízka, aby ich nepoužili. Keď že Kristove zázraky poprieť nemohli, vraveli, že ich konal satanskou mocou. Bez- očivo tvrdili, že tou istou mocou vykonal svoje obdivuhodné skutky aj Pavol.

Aj keď apoštol mal v Korinte istý úspech, predsa len bezbož- [152] nost', ktorej bol v tomto skazenom meste priamym svedkom, ho takmer zmalomyseľnila. Mravnú skazenosť, ktorú pozoroval medzi pohanmi, ako aj pohrdanie a urážky zo strany Židov ho veľmi sk- ľučovali. Zapochyboval o tom, či má zmysel z týchto ľudí založiť cirkevný zbor.

Keď zvažoval možnosť odchodu z tohto mesta niekam inam, kde by výhľady na úspech boli lepšie, a keď sa snažil pochopiť svoju povinnosť, náhle sa mu vo videní zjavil Pán a povedal: „*Neboj sa, len hovor a nemlč!*“, [Skutky apoštolov 18,9](#). Pavlovi to zaznelo ako príkaz, aby v Korinte zotrval, a pocítil v tom záruku Pánovej pomoci pri klíčení a vzraste zasiateho semena. Takto posilnený a povzbudený apoštol tu ďalej pokračoval v práci s novým nadšením a vytrvalosťou.

Apoštolovo snaženie nespočívalo len vo verejnom kázaní, pre- tože takto by jeho zvesť mnohých neoslovila. Veľa času venoval osobnej práci z domu do domu, čím sa mu naskytli možnosti rozho- voru s ľudmi v rodinnom kruhu. Navštevoval chorých a zarmúte- ných, potešoval trpiacich a povzbudzoval utláčaných. Vo všetkom, čo hovoril a konal, zveleboval Ježišovo meno. Tak pracoval „*slabý, bojazlivý a veľmi prestrašený*“, [1. Korint'anom 2,3](#). Obával sa, aby jeho učenie nenieslo pečať ľudskú, ale pečať Božiu.

Pavol neskôr napísal: „*Medzi dokonalými hovoríme aj múdrosť – no nie múdrosť tohto veku ani múdrosť kniežat' tohto veku, ktoré spejú k záhube, ale hovoríme tajomnú Božiu múdrosť, ktorá bola skrytá a ktorú Boh pred vekmi určil nám na slávu. Nik z kniežat' tohto veku ju nepoznal. Ved' keby ju boli poznali, nikdy by neboli ukrižovali Pána slávy. Ale, ako je napísané: Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevystúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú. Ale nám to Boh zjavil skrze Ducha, lebo Duch skúma všetko, aj Božie hlbiny. Ved' kto z ľudí vie, čo je v človekovi, ak nie Duch človeka, ktorý je v ňom? Tak ani čo je v Bohu, nepozná nik, iba Boží Duch. A my sme nedostali ducha sveta, ale Ducha, ktorý*

je z Boha, aby sme vedeli, čo nám Boh daroval. A o tom hovoríme nie slovami naučenými od ľudskej múdrosti, ale slovami, ktoré nás naučil Duch; duchovné veci duchovne vysvetľujeme., [1. Korint'anom 2,6-13](#).

[153] Pavol si uvedomoval, že svoju schopnosť nemá zo seba, ale z Ducha Svätého, ktorý mu svojím milostivým vplyvom naplnia srdce a každú jeho myšlienku podriaďoval Kristovi. Hovoril to o sebe, keď povedal, že „*stále nosíme na tele Ježišovo umieranie, aby sa na našom tele zjavil aj Ježišov život*., [2. Korint'anom 4,10](#). Ústrednou témou apoštolovho učenia bol Kristus. Vyhlásil: „*Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus*., [Galat'anom 2,20](#). Vlastné ja zostalo skryté; zjavený a vyvýšený bol Kristus.

Pavol bol skvelý rečník. Pred svojím obrátením sa neraz pokúšal oslniť poslucháčov svojím rečníckym vzletom. Teraz sa však zriekol všetkého krasorečenia. Miesto záľuby v básnických zvratoch a fantastických predstavách, ktoré môžu dojať zmysly a podnieť predstavivosť, no nevystihujú každodennú skutočnosť, chcel čo najzrozumiteľnejšie sprístupniť poslucháčom životne dôležité pravdy. Rečnícky pôsobivé zvestovanie môže síce ľuďi citovo rozochvieť, no pravdy takto hlásané len zriedkavo poskytnú pokrm, ktorý veriaci človek v boji života potrebuje ako posilu a povzbudenie. Trpiacim ľuďom v skúškach a okamžitých potrebách najlepšie pomôže správne, praktické poučenie o základných zásadách kresťanstva.

Pavlovo úsilie v Korinte nezostalo bez ovocia. Mnohí opustili modloslužbu a odhodlali sa slúžiť živému Bohu. Z tých, čo sa rozhodli nasledovať Krista, vznikol veľký cirkevný zbor. Niektorí z obrátených, čo predtým žili v najtemnejšom pohanstve, stali sa svedkami Božej milosti a moci Kristovej krvi, ktorá očisťuje od hriechu.

Pavlov stále väčší úspech pri zvestovaní popudil neveriacich Židov k rozhodnejšiemu odporu. „*Židia povstali jednomyselne proti Pavlovi, predviedli ho pred súdnu stolicu*., Gallia, ktorý bol vtedy miestodržiteľom v Achaji. Predpokladali, že úrady sa, ako predtým, postavia na ich stranu, a preto hlasno a nahnevane predniesli svoju sťažnosť na apoštola: „*Tento navádza ľuď, aby protizákonne uctievali Boha*., [Skutky apoštolov 18,13](#). Židovské náboženstvo požívalo ochranu rímskej moci, a preto sa Pavlovi žalobcovia nazdávali, že



ak úrady uznajú ich obvinenie, že Pavol prestupuje zákony ich náboženstva, môžu im apoštola vydať, aby ho vypočúvali a odsúdili sami. Takto chceli dosiahnuť jeho usmrtenie. Gallio bol však muž spravodlivý a nechcel sa stať nástrojom žiarlivých a pletkárskeho Židov. Bol znechutený ich pokrytectvom a samol'úbosťou, preto ich žalobu nebral na vedomie. Keď chcel Pavol vystúpiť na svoju obranu, Gallio mu povedal, že obhajovať sa nemusí, a obrátil sa k rozhnevaným žalobcom a vravel: *„Ale keď sú spory o slovo, o mená a o váš zákon, to je vaša vec. Ja v takýchto veciach nechcem byť sudcom a odohnal ich od súdnej stolice.“* [Skutky apoštolov 18,15.16.](#)

[154]

Na Galliovo rozhodnutie Židia i Gréci netrepežlivo čakali. Po miestodržiteľovom ráznom odmietnutí zaoberať sa niečím, čo pre verejný záujem nemá nijaký význam, sklamaní a nahnevaní Židia ustúpili. Galliov rázny postoj otvoril oči hlučnému zástupu tých, čo podporovali Židov, a po prvý raz za celého Pavlovho pôsobenia v Európe sa ľudia postavili na jeho stranu. Prudko sa oborili na apoštolových žalobcov ešte pred očami miestodržiteľa a bez jeho zásahu. *„Tu všetci chytili predstaveného synagógy Sostena a pred súdnou stolicou ho zbili. A Gallio sa o to vôbec nestaral.“* [Skutky apoštolov 18,17.](#) Kresťanstvo tu zaznamenalo pozoruhodné víťazstvo.

*„Pavol zostal tam ešte veľa dní.“* [Skutky apoštolov 18,18.](#) Keby bol musel vtedy apoštol z Korintu odísť, obrátení veriaci v Krista by sa boli ocitli v nebezpečnej situácii. Židia by sa boli usilovali získať výhody dôkladne využiť a kresťanstvo z tejto krajiny vykoreniť.

## 25. kapitola — Listy Tesaloničanom

Príchod Sílasa a Timoteja z Macedónska do Korintu Pavla veľ mi potešil. Doniesli mu „dobrú zvest“, o „viere a láske“, tých, čo prijali pravdu počas prvej návštevy poslov evanjelia v Tesalonike. Pavol úprimne miloval týchto veriacich, čo v skúškach a protivenstvách zostali Bohu verní. Túžil ich ponavštevovať osobne; keď že to možné nebolo, napísal im list.

Apoštol v tomto liste tesalonickému cirkevnému zboru ďakuje Bohu za radostnú zvest' o ich vzraste vo viere. Napísal: „*Bratia, popri všetkej našej núdzi a súžení pre vašu vieru... akoby sme ožili, keď vy stojíte pevne v Pánovi. Ale akú vd'aku môžeme vzdat' Bohu za vás, za všetku tú radosť, ktorú z vás máme pred svojim Bohom? Vo dne v noci sa vrúcne modlíme, aby sme mohli uzrieť vašu tvár a doplniť to, čo ešte chýba vašej viere,*“ [1. Tesaloničanom 3,7-10](#).

„*Ustavične vzdávame vd'aky Bohu za vás všetkých, keď si na vás spomíname vo svojich modlitbách. Bez prestania myslíme pred Bohom a naším Otcom na dielo vašej viery, úsilie lásky a vytrvalosť nádeje v nášho Pána Ježiša Krista,*“ [1. Tesaloničanom 1,2.3](#).

Mnohí z veriacich v Tesalonike sa odvrátili „od modiel... k Bohu,, aby „slúžili Bohu živému a pravému,,. Tí „vo veľkom súžení... prijímali slovo,, a ich srdcia sa naplnili „radosťou Ducha Svätého,,. Apoštol napísal, že svojim verným nasledovaním Pána „sa stali vzorom všetkým veriacim v Macedónsku a v Achájsku,,. Tieto slová neboli nezaslúžené. Pavol im totiž napísal: „*Lebo od vás sa Pánovo slovo rozšírilo nielen po Macedónsku a Achájsku, ale vaša viera v Boha sa stala známou na každom mieste, takže už nemusíme nič hovoriť,*“ [1. Tesaloničanom 1,6-8](#).

Veriaci v Tesalonike boli skutoční misionári. Ich srdcia podnecovala horlivosť za Spasiteľa, ktorý ich vyslobodil zo strachu a „zachraňuje od budúceho hnevu,, [1. Tesaloničanom 1,10](#). Kristova milosť im zázračne zmenila život a Pánovo slovo, ktoré hlásali, sprevádzala moc. Zvestované pravdy otvárali ľuďom srdcia a počet veriacich sa množil.

Pavol sa vo svojom liste Tesaloničanom zmieňuje o svojom spôsobe práce medzi nimi. Napísal im, že ľudia sa nesnažil získavať nečestne a podvodne. *„Ale ako nás Boh vyskúšal, že máme možnosť veriť evanjeliu, tak hovoríme, nie aby sme sa ľudom páčili, ale Bohu, ktorý skúma naše srdcia. Nikdy sme sa, ako viete, nezaliečali rečami, ani nás nehnať lakomstvo, Boh je svedok, ani sme nehládali slávu u ľudí, ani u vás ani u iných. Hoci sme ako Kristovi apoštolovia mohli zavážiť, boli sme medzi vami malí, ako keď matka kŕmi a láska svoje deti. Tak sme vás milovali, že by sme vám najradšej boli odovzdali nielen Božie evanjelium, ale aj vlastný život; takými drahými ste sa nám stali, 1. Tesaloničanom 2,4-8.*

V apoštolovom liste ďalej čítame: *„Viete predsa, že sme každého z vás, ako otec svoje deti, prosili, povzbudzovali a zaprisahávali, aby ste žili, ako sa patrí vzhľadom na Boha, ktorý vás volá do svojho kráľovstva a slávy, 1. Tesaloničanom 2,11.12. „Preto aj my neprestajne vzdávame vdaky Bohu za to, že keď ste od nás prijali Božie slovo, ktoré sme hlásali, neprijali ste ho ako ľudské slovo, ale – aké naozaj je – ako slovo Božie; a ono pôsobí vo vás veriacich., „Vy ste naša sláva a radosť!“, 1. Tesaloničanom 2,13.20.*

Pavol sa vo svojom prvom liste snažil tesalonických veriacich poučiť o skutočnom stave mŕtvych. Zomretých nazval zosnulými – mŕtvi akoby boli v stave bezvedomia: *„Nechceme, bratia, aby ste nevedeli, ako je to so zosnulými, aby ste sa nezarmucovali ako ostatní, čo nemajú nádej. Lebo ak veríme, že Ježiš zomrel a vstal z mŕtvych, tak Boh aj tých, čo zosnuli, skrze Ježiša privedie s ním... Sám Pán zostúpi z neba a tí, čo umreli v Kristu, vstanú prví. Potom my, čo žijeme a zostaneme, budeme spolu s nimi v oblakoch uchvátení do vzduchu v ústrety Pánovi, a tak budeme navždy s Pánom, 1. Tesaloničanom 4,13-17.*

Tesaloničania dychtivo prijali zvesť, že Kristus príde, aby svojich verných zaživa premenil a vzal k sebe. Starostlivo dbali o život svojich priateľov, aby nezomreli a nestratili požehnanie, ktoré majú dostať pri Pánovom príchode. Ich milovaní však jeden po druhom od nich odchádzali, veriaci sa ustarostene dívali do tváre svojich mŕtvych a neodvažovali sa dúfať, že by sa s nimi mali ešte stretnúť v budúcom živote. Keď Tesaloničania Pavlov list otvorili a prečítali, spoločne sa veľmi potešili. Slová o skutočnom stave mŕtvych vliali do srdca veriacich útechu. Pavol upozornil, že pri Kristovom príchode

[157] sa živí nestretnú so svojim Pánom skôr než tí, čo v Ježišovi zosnuli. Tí, čo zosnuli s Kristom, budú počuť hlas archanjela a Božiu pol'nicu a vstanú, skôr než živí dostanú nesmrteľnosť. *„Potom my, čo žijeme a zostaneme, budeme spolu s nimi v oblakoch uchvátení do vzduchu v ústrety Pánovi, a tak budeme navždy s Pánom. Tak sa potešujte navzájom týmito slovami,, 1. Tesaloničanom 4,17.18.*

Nádej a radosť z tohto uistenia, určeného mladému cirkevnému zboru v Tesalonike, sotva vieme pochopiť. Všetci uverili posolstvu, ktoré im poslal ich evanjelijný otec; tešili sa z neho a v srdci cítili lásku k Pavlovi. Apoštol im o týchto pravdách hovoril už skôr, no mali čo robiť, aby nové a zvláštne učenie pochopili. Neprekvapuje teda, že niektoré výroky sa im dostatočne silne v mysli nezachytili. Túžili však poznať pravdu a Pavlov list im do srdca vliadol novú nádej a silu, upevnil vieru a prehĺbil lásku k tomu, ktorý svojou smrťou vyniesol na svetlo život a nesmrteľnosť.

Veriacich teraz tešilo poznanie, že ich priatelia, čo zosnuli v Pánovi, vstanú z hrobu, aby žili navždy v Božom kráľovstve. Tma, ktorá zahalovala miesto posledného odpočinku mŕtvych, sa rozplynula. Kresťanská viera zažiarila v novej kráse a veriaci v Kristovom živote, smrti a zmŕtvychvstaní poznali novú slávu.

Pavol napísal: *„Tak Boh aj tých, čo zosnuli skrze Ježiša, privedie s ním,, 1. Tesaloničanom 4,14.* Mnohí tieto slová chápu v tom zmysle, že mŕtvych privedie Kristus z neba. Pavol tým však myslel spôsob: ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych, tak Boh povolá zosnulých svätých z ich hrobov a vezme ich so sebou do neba. Aká to skvelá útecha! Aká jedinečná nádej nielen pre tesalonických veriacich, ale pre všetkých kresťanov, nech žijú kdekoľvek!

Pavol ešte za svojho pôsobenia v Tesalonike dôkladne objasnil znamenia časov a ukázal, aké udalosti budú predchádzať zjaveniu Syna človeka na nebeských oblakoch, takže nepokladal za potrebné obširne sa o tom rozpisovať v liste. Výslovne však poukázal na svoje predošlé poučenie: *„O časoch a chvíľach vám netreba, bratia, písať, lebo sami veľmi dobre viete, že Pánov deň príde ako zlodej v noci. Keď budú hovoriť: Je pokoj a istota, vtedy znenazdania príde na nich záhuba ako bolesti na rodičku a neuniknú,, 1. Tesaloničanom 5,1-3.*

Dnes mnohí ľudia zatvárajú oči pred dôkazmi, ktorými Kristus upozorňuje ľudí na svoj príchod. Snažia sa prehlúšiť všetky obavy,

ale znamenia konca sa rýchlo naplňajú a čoskoro nastane čas, keď sa Syn človeka zjaví na nebeských oblakoch. Pavol varuje pred hriešnou nevšímavosťou voči znameniam, ktoré predchádzajú a zvestujú Kristov druhý advent. Ľudí takto previnilých nazýva synmi noci a tmy. Bdelých a obozretných povzbudzuje slovami: *„Ale vy, bratia, nie ste v tme, aby vás ten deň prekvapil ako zlodej. Ved' vy všetci ste synmi svetla a synmi dňa. Nepatríme noci ani tme. Nespíme teda ako ostatní, ale bdejme a bud' me triezvi., 1. Tesaloničanom 5,4-6.*

[158]

Pre dnešnú cirkev je toto apoštolovo učenie obzvlášť dôležité. Na tých, čo žijú na sklonku slávneho záveru dejín sveta, by mali obzvlášť mocne zapôsobiť Pavlove slová: *„My však, čo patríme dňu, bud' me triezvi a oblečme si pancier viery a lásky a prilbu nádeje na spásu. Ved' Boh nás neurčil na hnev, ale aby sme získali spásu skrze nášho Pána Ježiša Krista, ktorý za nás zomrel, aby sme žili spolu s ním, či už bdieme alebo spíme., 1. Tesaloničanom 5,8-10.*

Bdelý kresťan je kresťan pracujúci, ktorý sa horlivo snaží pre pokrok evanjelia urobiť všetko, čo môže. Čím vrúcnejšie miluje svojho Vykupiteľa, tým úprimnejšie má rád aj svojich blížnych. Prechádza skúškami, ako nimi prechádzal aj jeho Majster; utrpením sa však nedá znechutiť a pripraviť o duševný pokoj. Vie, že kresťanský znášaný súženie pôsobí očistne a približuje ho ku Kristovi. Kto má podiel na Kristových utrpeniach, ten bude mať aj účasť na jeho úteche a nakoniec aj na jeho sláve.

V Pavlovom liste Tesaloničanom ďalej čítame: *„Prosím vás, bratia, aby ste si vážili tých, čo pracujú medzi vami, sú vašimi predstaviteľmi v Pánovi a napomínajú vás. Majte ich vo veľkej láske pre ich dielo! Žite jeden s druhým v pokoji!., 1. Tesaloničanom 5,12.13.*

Veriacich v Tesalonike veľmi znepokojovali fanatickí blúzniví učitelia. *„Lebo počúvame, že medzi vami niektorí žijú neporiadne, nič nerobia, iba sa zháňajú za zbytočnosťami., 2. Tesaloničanom 3,11.* Cirkevný zbor bol správne zorganizovaný, mal svojich kazateľov a diakonov. Boli tam však aj niekoľkí vzdorovití jednotlivci, čo sa zodpovedným predstaviteľom cirkvi nechceli podriaďovať. Právo na vlastný názor spájali s nárokom verejne v cirkvi šíriť svoje názory. Preto Pavol upozornil tesalonických veriacich, že ľuďom zvoleným na zodpovedné miesta patrí úcta a uznanie.

[159] Vo svojej úzkosti o život tesalonických veriacich v Božej bázni, apoštol ich vyzýval k praktickej zbožnosti v každodennom živote. „Napokon vás teda, bratia, prosíme a napomínáme v Pánovi Ježišovi, aby ste čoraz viac rástli v tom, čo ste od nás prijali: Ako máte žiť a páčiť sa Bohu, ako aj žijete. Ved' viete, aké príkazy sme vám dali z moci Pána Ježiša. Lebo to je Božia vôľa, vaše posvätenie: Aby ste sa zdržiavali smilstva., „Ved' Boh nás nepovolal pre nečistotu, ale pre posvätenie., 1. Tesaloničanom 4,1-3.7.

Apoštol si uvedomoval značnú mieru zodpovednosti za duchovné blaho tých, čo sa obrátili aj jeho pôsobením. Chcel, aby lepšie poznali jediného pravého Boha a Ježiša Krista, ktorého poslal na zem. Za svojho pôsobenia sa často stretával so skupinkami mužov a žien, ktorí milovali Ježiša, modlieval sa s nimi a prosil Boha, aby ich naučil, ako majú s ním zostávať v živom spojení. Neraz sa s nimi radieval o najúčinnějších spôsoboch šírenia svetla evanjelijnej pravdy. V tejto službe často úpenlivo prosil Boha, aby ich ochránil pred zlom a pomohol im stať sa horlivými a činorodými misionármi.

Jedným z najmocnejších dôkazov skutočného obrátenia je láska k Bohu a k ľuďom. Ten, kto prijíma Ježiša za svojho Vykupiteľa, cíti hlbokú a úprimnú lásku k tomu, kto podobne vyznáva vzácnu vieru. Tak to bolo medzi veriacimi v Tesalonike. Apoštol im napísal: „O bratskej láske vám netreba písať, ved' vás sám Boh poučil, aby ste sa milovali navzájom a vy to aj robíte všetkým bratom po celom Macedónsku. Len vás, bratia, prosím, aby ste v tom čoraz viac rástli a usilovali sa žiť pokojne, plniť si povinnosti a pracovať vlastnými rukami, ako sme vám prikázali; aby ste sa počestne správali voči tým, čo sú mimo, a aby ste nemuseli od nikoho nič žiadať., 1. Tesaloničanom 4,9-12.

„A Pán nech zveľadí a rozhojní vašu lásku navzájom i voči všetkým tak, ako ju my máme voči vám. Nech posilní vaše srdcia, aby ste boli bez úhony vo svätosti pred Bohom a naším Otcom, keď príde náš Pán Ježiš so všetkými svätými., 1. Tesaloničanom 3,12.13.

„Vyzývame vás, bratia: Napomínajte neporiadnych, posmeľujte malomysel'ných, ujímajte sa slabých, ku všetkým buďte zhovievaví! Dajte si pozor, aby sa nik nikomu neodplácal zlým za zlé, ale vždy sa usilujte o dobro medzi sebou i voči všetkým! Ustavične sa radujte! Bez prestania sa modlite, pri všetkom vzdávajte vd'aky, lebo to je Božia vôľa v Kristovi Ježišovi pre vás!., 1. Tesaloničanom 5,14-18.

Apoštol varoval veriacich v Tesalonike, aby dar proroctva nepodceňovali. Slovamí: „*Proroctvami nepohrdajte! Všetko skúmajte, dobrého sa držte!*“, ich napomínal, aby starostlivo rozlišovali lož od pravdy. Prosil ich: „*Chráňte sa zla v akejkol'vek podobe!*“, Svoj list zakončil priáním: „*Sám Boh pokoja nech vás celých posväťí, aby sa zachoval váš duch neporušený a duša i telo bez úhony.*“, „*Verný je ten, ktorý vás volá, a on to aj urobí.*“, **1. Tesaloničanom 5,20-24.**

[160]

Poučenie o Kristovom druhom advente, ktoré Pavol poslal tesaloničským veriacim vo svojom liste, sa plne zhodovalo s jeho predošlým poučením. Niektorí tesaloničskí bratia však jeho slová nepochopili. Vykladali si ich tak, akoby Pavol vyslovil nádej, že sa sám dožije Spasiteľovho príchodu. Táto domnienka zvýšila ich horlivosť a nadšenie. Tí, čo predtým zanedbávali svoje povinnosti a zľahčovali si zodpovednosť, začali svoje bludné názory ešte svojvoľnejšie vnucovať iným. Pavol sa vo svojom druhom liste snažil poopraviť ich nesprávny názor na jeho učenie a vysvetlil im svoje skutočné stanovisko. Opätovne vyjadril svoju dôveru v ich čestnosť i vd'áčnosť za to, že ich viera je silná a že ich láska zvrúcnela nielen navzájom, ale aj k dielu ich Majstra. Oznamil im, že ich ostatným zborom predstavil ako vzor trpezlivej, vytrvalej viery, ktorá statočne odoláva prenasledovaniu a protivenstvám. Pripomenul im dobu druhého adventu Ježiša Krista. Vtedy si Boží ľud odpočinie od všetkých svojich starostí a zmätkov.

Apoštol napísal: „*A tak sa aj my vami chválimo po Božích cirkvách: Pre vašu vytrvalosť a vieru vo všetkých prenasledovaniach a súženiach, ktoré znášate. A to je znamenie spravodlivého Božieho súdu, že budete uznaní za hodných Božieho kráľovstva, za ktoré trpíte. A u Boha je spravodlivé, že odplatí súžením tých, čo vás sužujú, a vám, sužovaným, odpočinkom s nami, keď sa z neba zjaví Pán Ježiš s anjelmi svojej moci, aby v ohnivom plameni potrestal tých, čo nepoznajú Boha, aj tých, čo odporujú evanjeliu nášho Pána Ježiša. Za trest sa dostanú do večnej záhuby, ďaleko od Pánovej tváre a slávy jeho moci... Preto sa aj ustavične modlíme za vás, aby vás náš Boh urobil hodnými svojho povolania a svojou mocou uskutočnil každý dobrý zámer a dielo viery, aby bolo oslávené meno nášho Pána Ježiša Krista vo vás a vy v ňom, podľa milosti nášho Boha a Pána Ježiša Krista.*“, **2. Tesaloničanom 1,4-9.11.12.**

[161]

V náboženskom svete sa však pred druhým adventom Kristovým odohráva významný prorocky predpovedaný vývoj. Apoštol napísal: *„Nedajte sa hneď vyviest' z rovnováhy a naplašiť ani duchom, ani slovom, ani listom, údajne naším, akoby už Pánov deň nastával. Nech vás nezvedie nik nijakým spôsobom. Lebo nenastane, kým nepríde najprv odpadnutie a nezjaví sa človek neprávosti, syn zatratenia, ktorý sa protiví a povyšuje nad všetko, čo sa nazýva Bohom, alebo čo sa uctieva, takže sa posadí v Božom chráme a bude sa vydávať za Boha.,, 2. Tesaloničanom 2,2-4.*

Pavlove slová sa nemali prekrúcať. Nemožno ich vykladať v tom zmysle, že apoštol na základe zvláštneho zjavenia upozorňoval tesalonických veriacich na rýchly príchod Kristov. Podobný výklad mátie veriacich, pretože sklamanie neraz vedie k nevere. Preto apoštol varuje bratov, aby podobný názor nepokladali za posolsvo od neho. Upozorňuje ich na príchod náboženskej moci, ktorú jasne predpovedal prorok Daniel. Táto moc bude bojovať proti Božiemu ľudu. Kým táto moc neprevedie svoje zhubné, bohorúhavé dielo, cirkev bude márne čakať na príchod svojho Pána. Pavol sa vo svojom liste pýta: *„Nepamätáte sa, že som vám to hovoril, ešte keď som bol u vás?.,, 2. Tesaloničanom 2,5.*

Na pravú cirkev Kristovu majú dol'ahnúť ťažké skúšky. Už vtedy, keď apoštol písal svoje listy, začalo pôsobiť *„tajomstvo neprávosti.,, Budúci vývoj bude poznamenaný príchodom toho, ktorý príde „pôsobením satana so všetkou mocou, znameniami a klamnými zázrakmi a s každým zvodom do neprávosti pre tých, čo idú do záhuby.,, 2. Tesaloničanom 2,9.10.*

Obzvlášť závažné sú apoštolove varovné slová tým, čo odmietajú prijať *„lásku k pravde.,, Vo všetkých, čo svojvoľne pohrdajú posolstvom pravdy apoštol napísal: „A preto Boh na nich posielal silu bludu, aby verili lži a boli odsúdení všetci, čo neuverili pravde, ale obľúbili si nepravosť.,, 2. Tesaloničanom 2,11.12. Človek nemôže beztrestne prehliadať výstrahy, ktoré mu Boh z milosti posielal. Tým, čo sa svojhlavo odvracajú od varovných rád, Boh odníme svojho Ducha a ponechá ich v bludoch, v ktorých našli zál'ubu.*

Pavol tu načrtol neblahé dielo moci zla, pôsobiace v dlhých stáročiach temna a prenasledovania až po Kristov druhý príchod. Tesalonickí veriaci sa spoliehali na okamžité oslobodenie; teraz však boli napomenutí, aby smelo a v Božej bázni konali zverené



dielo. Apoštol ich vyzýval, aby nezanedbávali svoje povinnosti a neoddávali sa čakaniu v záhaľke. Po rozptýlení smelých nádejí na okamžité vyslobodenie musela im jednotvárnosť každodenného života i odpor, s ktorým sa stretávali, pripadať dvojnásobne tiesnivé. Preto ich apoštol napomenul, aby vytrvali vo viere: „*A tak teda, bratia, stojte pevne a držte sa učenia, ktoré ste prijali či už slovom a či naším listom. Sám náš Pán Ježiš Kristus a Boh, náš Otec, ktorý nás miluje a vo svojej milosti nám dal večnú útechu a dobrú nádej, nech poteší vaše srdcia a upevní vás v každom dobrom diele a slove!*“, „*Ale Pán je verný; on vás bude posilňovať a chrániť pred zlým. Dôverujeme vám v Pánovi, že robíte a budete robiť, čo prikazujeme. Nech Pán vedie vaše srdcia k Božej láske a ku Kristovej trpezlivosti.*“, [2. Tesaloničanom 2,15-17; 3,3-5](#).

[162]

Boh zveril veriacim určitú povinnosť. Životom podľa pravdy mali ostatným ľuďom poskytovať svetlo, ktoré sami dostali. Apoštol im prikázal, aby v konaní dobra neochabovali; poukázal na vlastnú usilovnosť, keď pri splňaní každodenných povinností neúnavne a horlivo pracoval v diele Kristovom. Pokarhal tých, čo vzácny čas trávia nerozvážne a záhaľčivo, a prikázal im, aby „*pokojne pracovali, a tak jedli svoj chlieb*“,.. Cirkevnému zboru potom radil, aby zo svojho stredu vylúčili každého, čo sústavne prehliada pokyny Božích služobníkov. Apoštol napísal: „*No za nepriateľa ho nepovažujte, ale napomínajte ho ako brata.*“, [2. Tesaloničanom 3,12.15](#).

Pavol aj tento list zakončil prosbou, aby im v životných skúškach a strastiach bol útechou a posilou Boží pokoj a milosť Pána Ježiša Krista.

## 26. kapitola — Apollo v Korinte

Ďalším pracovným poľom sa Pavlovi po odchode z Korintu stal Efez. Keď že bol na ceste do Jeruzalama, kde chcel byť pri oslavách blížiacich sa sviatkov, v Efeze sa teda mohol zdržať len nakrátko. Pri istom rozhovore v synagóge Pavol tak priaznivo zapôsobil na prítomných Židov, že ho prosili, aby tam zostal a pracoval medzi nimi. Zámer navštíviť Jeruzalem mu však zabránil dlhšie tam pobudnúť, no prisľúbil, že ak Boh dovolí, vráti sa k nim. Do Efezu ho sprevádzal Akvila a Priscila; Pavol ich oboch nechal tam, aby pokračovali v diele, ktoré začal.

V tom čase *„do Efezu prišiel istý Žid menom Apollo, rodom Alexandrijčan, muž výrečný a zbehlý v Písmach,„* Počul kázanie Jána Krstiteľ'a, prijal krst pokánia a bol živým svedkom toho, že úsilie tohto proroka nebolo zbytočné. O Apollovi Písmo hovorí, že bol *„poučený o Pánovej ceste a so zápalom Ducha hovoril a správne učil o Ježišovi, hoci poznal iba Jánov krst,„* [Skutky apoštolov 18,24.25](#).

Apollo za svojho pobytu v Efeze *„začal smelo vystupovať v synagóge,„* Medzi jeho poslucháčmi bol Akvila a Priscila. Keď spozorovali, že Apollo plné svetlo evanjelia ešte nepozná, *„vzali ho k sebe a dôkladnejšie mu vysvetlili Božiu cestu,„* [Skutky apoštolov 18,26](#). Tým mu pomohli rozumieť Písmu natoľko, že sa stal jedným z najvýznamnejších obhajcov kresťanskej viery.

Keď že Apollo túžil odísť do Achájska, efezskí bratia *„napísali učeníkom, aby ho prijali,„* ako učiteľ'a, ktorého zvest' je v plnom súlade s Kristovou cirkvou. Apollo potom odišiel do Korintu, kde svojimi verejnými prejavmi, ako aj prácou po domoch *„rôzne usviedčal Židov a verejne dokazoval z Písma, že Ježiš je Mesiáš,„* Pavol rozosial semeno pravdy; Apollo ho teraz zalieval. Jeho kazateľ'ský úspech pri zvestovaní evanjelia viedol poniektorých veriacich k tomu, že jeho prácu si cenili viac než Pavlovu. Toto porovnávanie jedného s druhým vyvolávalo v cirkvi rozkol, čo pri šírení evanjelia mohlo byť veľkou prekážkou.

Pavol počas svojho poldruharočného pobytu v Korinte zvestoval evanjelium zámerne čo najjednoduchšie. Neprišiel Korint'anom zvestovať „Božie tajomstvo vysokou rečou alebo múdrosťou,, ale v bázni a chvení a „v prejavoch Ducha a moci,, aby sa ich „viera nezakladala na ľudskej múdrosti, ale na Božej moci,, [1. Korint'anom 2,1.4.5.](#)

[164]

Pavol uznal za potrebné spôsob svojho zvestovania prispôbiť situácii cirkevného zboru. Neskôr to vysvetlil: „Ja som vám, bratia, nemohol hovoriť ako duchovným, ale ako telesným, ako nedospelým v Kristovi. Mlieko som vám dával piť namiesto pevného pokrmu, lebo by ste ho neboli zniesli. Ale ani teraz ešte neznesiete,, [1. Korint'anom 3,1.2.](#) Mnohí z korintských veriacich len pomaly chápali obsah toho, čo Pavol hlásal. Ich pokrok v duchovnom ohľade nijako nezodpovedal ich prednostiam a možnostiam. Hoci v kresťanskej skúsenosti už dávno mali byť na vyššom stupni, hlbšie pravdy Božieho slova mali dôkladnejšie chápať a podľa nich aj žiť, ešte stále boli tam, kde kedysi učenci, keď im Kristus povedal: „Ešte by som vám mal mnoho čo povedať, ale teraz nemôžete zniesť,, [Ján 16,12](#)). Žiarlivosť, podozrievanie a vzájomné obviňovanie zatvárali srdcia mnohým veriacim a bránili voľne pôsobiť Duchu Svätému, ktorý „skúma všetko, aj Božie hlbiny,, [1. Korint'anom 2,10](#). Pri svojom svetskom vzdelaní a poznaní Krista ešte stále boli len deťmi.

Pavol si pokladal za povinnosť poučiť veriacich v Korinte o základoch, ba priam abecede kresťanskej viery. Musel ich učiť ako tých, čo o pôsobení Božskej moci na srdce nevedia nič. Ved' vtedy nevedeli o tajomstve spasenia, pretože „živočíšny človek neprijíma veci Božieho Ducha; sú mu bláznovstvom a nemôže ich pochopiť, lebo ich treba duchovne posudzovať,, [1. Korint'anom 2,14](#). Pavol sa snažil rozsievať semeno, ktoré po ňom majú iní zalievať. Jeho nasledovníci musia v diele pokračovať tam, kde on prestal, a duchovné svetlo poznania prinášať v pravý čas podľa spôsobnosti členov a chápať ho.

Keď apoštol začal v Korinte misijne pracovať, uvedomil si, že významné pravdy, ktoré tu chcel zvestovať, musí oznamovať veľmi obozretne. Vedel, že viacerí z jeho poslucháčov sú sebavedomými zástancami určitých filozofických teórií a vyznavačmi falošnej bohoslužby, ktorí slepo tápu, no nazdávajú sa, že v knihe prírody nájdu dôkazy na vyvrátenie biblického učenia o existencii duchovného a

večného života. Pavol vedel aj to, že kritici budú oponovať kresťanskému výkladu Božieho zjaveného slova a že pochybovači Kristovo evanjelium potupia a zosmiešnia.

[165] Apoštol chcel ľuďí privádzať ku krížu, a preto si nedovoliť priamo karhať tých, čo žili roztopašne, ani dokazovať, aké ohavné sú ich hriechy pred svätým Bohom. Skôr im chcel poukázať na pravý zmysel života a ich pozornosť zaujať učením božského Učiteľa. Ak toto učenie prijmú, vyslobodí ich z prízemne svetského zmýšľania, odvráti ich od hriechu a usmerní k čistote a spravodlivosti. Obzvlášť zdôrazňoval praktickú zbožnosť a posvätenie, ktoré musia dosiahnuť tí, ktorých Boh uzná za hodných zaujať miesto v jeho kráľovstve. Chcel, aby im svetlo Kristovho evanjelia rozohnalo duchovnú temnotu, aby pochopili, s akým odporom Boh hľadá na ich nemravné zvyklosti. Preto hlavnou témou jeho učenia bol ukrižovaný Kristus. Pavol sa snažil poslucháčom ukázať, že predmetom ich vrcholného záujmu a ich najväčšou radosťou má byť obdivuhodná pravda o spasení cestou pokánia pred Bohom a viery v Pána Ježiša Krista.

Filozof sa odvracia od svetla spásy, lebo mu rozhodáva jeho pyšné teórie; svetsky zmýšľajúci človek sa zdráha prijať toto svetlo, lebo by ho odlúčilo od jeho obľúbených modiel. Pavol vedel, že skôr ako ľudia začnú Krista milovať, musia poznať jeho povahu alebo okom viery sa zahľadiť na kríž. Tu sa musí začať ono štúdium, ktoré bude vykúpeným vedou i piesňou po celú večnosť. Len svetlo z kríža zjavuje skutočnú hodnotu človeka.

Zušľachtujúci vplyv Božej milosti mení prirodzenú povahu človeka. Telesne zmýšľajúci človek netúži po nebi; jeho telesné, neposvätené srdce necíti príťažlivosť tohto čistého a svätého prostredia. Ak by ta mal predsa len nejakú prísť, nič by ho tam nezaujalo. Sklony prirodzeného srdca musí ovládnuť Kristova milosť skôr, než bude padlý človek spôsobilý vojsť do neba a tešiť sa zo spoločenstva čistých, svätých anjelov. Keď človek zomrie hriechu a v Kristovi začne žiť novým životom, srdce mu naplní Božská láska, myseľ bude posvätená, bude piť z nevyčerpatelného zdroja radosti i poznania a cestu mu budú osvecovať lúče večného dňa, pretože ho stále sprevádza Svetlo života.

Pavol sa snažil korintských veriacich presvedčiť, že on i jeho spolupracovníci v službe Slova sú tiež len ľudia, ktorých Boh po-

veril zvestovať pravdu. Oni všetci konajú to isté dielo a ovocie ich úsilia rovnako závisí od Boha. Sporná otázka o osobných zásluhách jednotlivých pracovníkov nepochádza z Božej vôle; bol to prejav neovládnutých túžob prirodzeného človeka. *„Ked' jeden hovorí: Ja som Pavlov a druhý: Ja Apollov, či nie ste ľudia? Ved' čože je Apollo? A čo Pavol? Služobníci, prostredníctvom ktorých ste uverili, a každý taký, ako mu dal Pán. Ja som sadil, Apollo polieval, ale vzrast dal Boh. A tak ani ten, čo sadi, nie je nič, ani ten, čo polieva, ale Boh, ktorý dáva vzrast,„* [1. Korint'anom 3,4-7](#).

[166]

Bol to Pavol, kto v Korinte začal hlásať evanjelium a založil cirkevný zbor. K tomuto dielu ho povolal Boh. Neskôr tam na Boží pokyn prišli ďalší pracovníci a zaujali svoje miesto. Zasiate semeno bolo treba polievať, a to pripadlo Apollovi. On prevzal prácu po Pavlovi, vyučoval a dohliadal, aby zasiate semeno rástlo. Vlastným spôsobom oslovoval srdcia ľudí, no vzrast požehnával Boh. Povahu mení len Božia moc. Ani tí, čo sejú, ani tí, čo zalievajú, vzrast nezaručia; vedie ich Boh, sú len Božími nástrojmi a spolupracujú na Božom diele. Česť a sláva za úspech patrí jedine Majstrovi.

Aj keď Boží služobníci nie sú duchovne rovnako obdarení, všetci sú Božími spolupracovníkmi. Každý sa musí učiť od slávneho Učiteľa a získané poznanie má šíriť ďalej. Boh určuje každému zo svojich poslov zvláštne dielo. Každý dostal síce iný dar, ale všetkých zjednocuje v práci posväcujúci vplyv Ducha Svätého. Božia moc pri zvestovaní evanjelia spásy mnohých presvedčí a obráti. Ľudský nástroj býva pritom skrytý s Kristom v Bohu a Kristus *„vyniká medzi desaťtisícami,„* ([Pieseň Šalamúnova 5,10](#)), nadovšetko milý.

*„Kto sadi i kto polieva, sú jedno, ale každý dostane vlastnú odmenu podľa toho, ako pracoval. Lebo sme Boží spolupracovníci a vy ste Božia roľ a Božia stavba,„* [1. Korint'anom 3,8.9](#). Apoštol tu prirovnáva cirkev k obrábanému poľu, na ktorom pracujú poľnohospodári, a starajú sa o vinič, ktorý zasadil Pán; ďalej ju prirovnáva k stavbe, ktorú treba dobudovať do podoby Pánovho svätého chrámu. Boh je Majster, ktorý každému určil, čo má robiť. Všetci majú pracovať pod jeho vedením a spoľahnúť sa, že on bude pracovať s nimi a skrze nich. On dáva schopnosti i zručnosť a ak uposlúchnu jeho pokyny, ich námahu bude korunovať úspech.

Boží služobníci majú priateľsky a zdvorilo spolupracovať, byť navzájom láskaví a zdvorilí. Majú sa predbiehať *„vzájomne v úcti-*

[167]

vosti,, [Rimanom 12,10](#). Nemá byť medzi nimi nepriateľská kritika, ani podceňovanie práce iných, ani sa nemajú utvárať oddelené skupiny. Každý má plniť svoje zvláštne poslanie, ktoré mu zveril Boh. Každý má svoju osobitosť, tá ho ozvláštňuje a nesmie ju strácať v druhom človekovi. Každý má pracovať v zhode s bratmi. Boží pracovníci majú byť v diele v podstate jednotní. Nikto nemá byť sudcom iných, nemá o nich hovoriť pohrdlivo a nemá ich podceňovať. Všetci majú konať zverenú prácu pod Božím vedením, majú byť navzájom ohľaduplní, úctiví a vzájomne sa majú v diele povzbudzovať. Všetci majú spolupracovať pri dokončovaní diela.

Tieto zásady Pavol obširne vysvetľuje vo svojom prvom liste korintskému zboru. Obracia sa na „*Kristových služobníkov*„ ako na „*správco* *Božích tajomstiev*„ a o ich práci píše: „*Od správcov sa už vyžaduje, aby bol každý verný. No mne naozaj málo záleží na tom, či ma súdite vy alebo iný ľudský súd. Ani sám seba nesúdim, lebo nie som si ničoho vedomý, ale to ma neospravedľňuje. Pán je môj sudca. Preto nesúď te nič predčasne, kým nepríde Pán. On osvetlí, čo je skryté v tme, a vyjaví úmysly srd. Vtedy každý dostane pochvalu od Boha*„, [1. Korint'anom 4,1-5](#).

Nikto nemá právo posudzovať jednotlivých Božích spolupracovníkov. Dielo človeka môže posúdiť jedine Pán; on dá každému zaslúženú odmenu.

Apoštol potom bezprostredne poukazuje na porovnávanie práce Apollovej s prácou svojou: „*Ale v tomto, bratia, vzal som za príklad seba a Apolla kvôli vám, aby ste sa na nás poučili, že niet nad to, čo je napísané, aby ste nehorlili jeden za druhého proti inému. Ved' kto ti dáva vyniknúť?! Čo máš, čo si nedostal? A keď si dostal, čo sa chvasceš, akoby si nebol dostal?*„, [1. Korint'anom 4,6.7](#).

Pavol jasne upozornil cirkev na nebezpečenstvá a ťažkosti, ktoré on i jeho spolupracovníci vo svojej službe pre Krista trpezlivo znášali. Napísal: „*Až do tejto hodiny sme hladní, smädní a nahí, bijú nás päst'ami, sme bez domova, ťažko pracujeme vlastnými rukami; keď nás preklínajú, my žehnáme, keď nás prenasledujú, my to znášame, keď nás potupujú, my sa modlíme. Stali sme sa akoby smet'ami sveta, vyvrhel'mi pre všetkých až doteraz. Toto nepíšem, aby som vás zahanbil, ale aby som vás napomenul ako svoje milované deti. Ved' keby ste mali hoc aj desať tisíc vychovávateľ'ov v Kristovi, otcov*

*nemáte mnoho, lebo v Kristovi Ježišovi ja som vás splodil skrze evanjelium., 1. Korint'anom 4,11-15.*

Ten, ktorý posielal pracovníkov evanjelia ako svojich vyslancov, je zneuctený, keď poslucháči Slova natoľko uprednostňujú niektorých svojich obľúbených kazateľov, že nie sú ochotní uznať snahy niektorého iného kazateľa. Pán posielal pomoc svojmu ľudu, no nie vždy tak, ako by si veriaci priali, ale podľa ich potreby. Ľudia sú totiž krátkozrakí a nevedia posúdiť, čo je pre nich najlepšie. Zriedka sa stáva, aby jeden kazateľ mal všetky tie vlastnosti, ktoré sú potrebné na zdokonalovanie zboru a to, čo kresťanská zbožnosť vyžaduje. Preto Boh neraz posielal cirkevnému zboru aj iných kazateľov a každý z nich má niekoľko dobrých vlastností, ktoré ostatní nemajú.

[168]

Zbor má vďačne prijímať týchto Kristových služobníkov, akoby prijímal samého Majstra. Veriaci sa majú snažiť získať z posolstva toľko požehnaní, koľko im každý kazateľ môže z Božieho slova sprostredkovať. Pravdy, ktoré veriacim prinášajú Boží spolupracovníci, treba vždy prijímať pokorne a treba si ich vážiť; pritom však nemusia velebiť kazateľa.

Kristovou milosťou sa Boží kazatelia stávajú poslami svetla a požehnaní. Ak sa úprimne a vytrvalo modlia, dostanú dar Ducha Svätého; ak pracujú pri záchrane hynúcich, potom budú horlivo zvestovať víťazstvo kríža a uvidia ovocie svojej práce. Ak rázne odmietnu pokušenie ľudského mudrovania a samolúbosti, potom vykonajú dielo, ktoré obstojí proti útokom satana. Vtedy mnohí vyjdú z duchovnej temnoty, prijmú svetlo a vzniknú početné zbory. Ľudia sa nebudú obracať k ľuďom, ale ku Kristovi. Vlastné ja ustúpi do úzadia a vynikne Ježiš, Muž Golgoty.

Tí, čo dnes pracujú pre Krista, môžu prejavovať podobne mimo-riadne vlastnosti ako tí, čo v apoštolskej dobe zvestovali evanjelium. Boh je aj dnes ochotný udeliť svojim služobníkom moc, ako keď požehnal Pavla, Apolla, Sílasa, Timoteja, Petra, Jakuba a Jána.

Aj za čias apoštolov sa niektorí dostali na bludné cesty; vyznávali síce, že veria v Ježiša, no neboli ochotní úctivo sa správať voči jeho poslom. Tvrdili, že nenasledujú ľudského učiteľa, pretože ich učí sám Kristus bez pomoci zvestovateľov evanjelia. Duchovne boli celkom nezávislí a neboli ochotní podriaďovať sa pokynom zboru. Takým ľuďom hrozí veľké nebezpečenstvo náhleho pádu.

[169]

Boh ustanovil v cirkvi ľudí obdarených rôznymi darmi za svojich pomocníkov, aby sa vždy spoločne uvážlivo radili a rozpoznávali pokyny Ducha. Ľudia, ktorí sa riadia len podľa svojich silných povahových sklonov a nechcú spolupracovať s tými, čo majú v Božom diele dlhodobé skúsenosti, zostanú zaslepení a nebudú vedieť rozpoznať pravdu od bludu. Týchto ľudí netreba voliť za predstaviteľov cirkvi, pretože budú presadzovať len vlastný úsudok a svoje zámery, bez ohľadu na mienku iných bratov. Nepriateľ potom ľahko dosahuje svoj cieľ pomocou tých, čo chcú vlastnou silou viesť ľudí, no sami pri každom kroku potrebujú radu a od Krista sa nenaučili pokore.

Samotné dojmy a nálady sa neosvedčili ako spoľahliví radcovia pri vykonávaní povinností. Nepriateľ často ľuďom navráva, že ich vedie Boh, zatiaľ čo sa riadia len vlastnými pocitmi. Ak sme však bdelí a radíme sa s veriacimi bratmi a sestrami, Pán nám zjaví svoju vôľu, pretože máme jeho zaslúbenie: „*Robí to, aby pokorní chodili v súde, a vyučuje pokorných svojej ceste,*“, [Žalm 25,9](#).

V prvokresťanskej cirkvi sa našli aj takí jednotlivci, čo nechceli uznať ani Pavla ani Apolla. Tvrdili, že ich vodcom je Peter, lebo on chodil s Majstrom a dôverne ho poznal, zatiaľ čo Pavol prenasledoval veriacich. Ich názory a pocity vychádzali z predsudkov. Nevedeli, čo je úprimná veľkorysosť a vrúcna láska, ktoré sú dôkazom toho, že v srdci prebýva Kristus.

Tento stranícky duch hrozil kresťanskej cirkvi ťažkými následkami a Pavol ich mal podľa Pánovej rady veriacich napomenúť a vážne varovať tých, čo hovorili: „*Ja som Pavlov, ja Apollov, ja zasa Kéfasov a ja Kristov.*“, Apoštol sa ich opýtal: „*Či je Kristus rozdelený? Či azda bol Pavol ukrižovaný za vás? Alebo či ste pokrstení v meno Pavlovo?*“, Preto ich prosil: „*A tak nech sa nikto nevychvaluje ľuďmi. Ved' všetko je vaše: či Pavol alebo Apollo, Kéfas, svet, život, smrť, prítomnosť aj budúcnosť,* – *všetko je vaše, ale vy ste Kristovi a Kristus Boží,*“, [1. Korint'anom 1,12.13;3,21-23](#).

Medzi Pavlom a Apollom bola úplná zhoda. Nedorozumenia v korintskom zbore Apolla zarmucovali; bol z toho sklamaný. Nechcel využiť to, že ho veriaci uprednostňovali, a k tomu ich ani nenabádal, preto radšej z rozhádaného zboru náhle odišiel. Keď ho Pavol neskôr požiadala, aby Korint znova navštívil, odmietol to. S veriacimi prišiel



do spojenia len po dlhšom čase, keď zbor bol na vyššej duchovnej úrovni.

## 27. kapitola — Efez

Kým Apollo kázal v Korinte, Pavol sa podľa svojho sľubu vrátil do Efezu. Nakrátko sa zastavil v Jeruzaleme a nejaký čas pobudol v Antiochii, mieste svojich misijných začiatkov. Odtiaľ šiel cez Malú Áziu, „postupne prechádzal galatským krajom a Frýgiou„ ([Skutky apoštolov 18,23](#)), ponavštevoval zbory, ktoré založil, a veriacich utvrdzoval vo viere.

Za čias apoštolov bola západná časť Malej Ázie známa ako rímska provincia Ázie. Jej hlavné mesto, Efez, bolo významným obchodným centrom. V jeho prístave kotvilo mnoho obchodných lodí a jeho ulice zaplňali návštevníci zo všetkých krajín. Podobne ako Korint aj Efez vyzeral na sľubné misijné pole.

Židia, ktorí v tom čase žili rozutekaní po celom civilizovanom svete, všeobecne očakávali Mesiáša. Keď Ján Krstiteľ kázal, mnohí zo Židov, čo každoročne prichádzali na výročné sviatky do Jeruzalema, vyšli k Jordánu vypočuť proroka púšte. Ten im Ježiša predstavil ako zasľúbeného Mesiáša. Túto zvesť potom rozniesli do všetkých okolitých krajín. Takto Božia prozreteľnosť pripravovala apoštolom misijnú pôdu.

Pavol po príchode do Efezu stretol dvanásť bratov, čo boli podobne ako Apollo učeníkmi Jána Krstiteľ'a a čo podobne ako on získali poznanie o Kristovom poslaní. Neboli síce tak nadaní ako Apollo, ale svetlo poznania sa snažili šíriť s podobnou úprimnosťou a vierou.

Títo bratia nevedeli nič o poslaní Ducha Svätého. Keď sa ich Pavol spýtal: „*Dostali ste i Ducha Svätého, keď ste uverili? Oni mu odvetili: Ani sme nepočuli, že je Duch Svätý. On sa opýtal: Ako ste teda boli pokrstení? Oni odpovedali: Jánovým krstom.*„ ([Skutky apoštolov 19,2.3](#)).

Apoštol im potom objasnil významné pravdy, ktoré sú základom kresťanskej nádeje. Rozprával im o Kristovom pozemskom živote, o jeho bolestnej, potupnej smrti. Povedal, že Pán života zlomil závery hrobu a vstal ako víťaz nad smrťou. Opakoval im Spasiteľov príkaz

učeníkom: „*Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi. Chod'te teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Duchu Svätého.*„ **Matúš 28,18.19**. Potom im povedal aj o Kristovom zasl'úbení, že pošle Utešiteľ'a, ktorého mocou sa budú diať veľké znamenia a divy a pripomenul im, ako slávne sa toto zasl'úbenie vyplnilo na Turíce.

[171]

Bratia vypočuli Pavlove slová s hlbokým záujmom, s vd'akou a s veľkou radosťou; uverili obdivuhodnej pravde o zmierujúcej obeti Krista a prijali ho ako svojho Vykupiteľ'a. Potom boli pokrstení v Ježišovom mene a keď „*na nich Pavol položil ruky*„, prijali aj krst Duchu Svätého a boli schopní hovoriť jazykmi iných národov a prorokovať. To bola ich príprava na misijnú prácu v Efeze a v jeho okolí. Neskôr zašli s posolstvom evanjelia aj do Malej Ázie.

Títo muži sa vycvičili v pokore, boli učenívi, a tým získali skúsenosť pre prácu v misijnom poli. Ich príklad je pre kresťanov vzácnym poučením. Mnohí ľudia rastú veľmi pomaly v duchovnom živote, lebo sú príliš sebavedomí, než aby boli ochotní stať sa učeníkmi. Uspokojujú sa s povrchným poznaním Božieho slova. Nechcú nič meniť na svojej viere ani na spôsobe života, preto sa nesnažia získať nové svetlo.

Keby Kristovi nasledovníci vážne hľadali múdrosť, prišli by na bohaté polia pravdy, ktoré sú im dosiaľ neznáme. Kto sa bezvýhradne odovzdá Bohu, toho povedie Božia ruka. Môže to byť človek nízkeho pôvodu, zdanlivo bez nadania, ak však svojím láskavým a dôverčivým srdcom uposlúchne každý pokyn Božej vôle, jeho schopnosti sa rozvinú, zušľachtia, posilnia a rozhojnia. Ak si rady Božej múdrosti cení, potom mu Pán zverí posvätné poslanie a uschopní ho natoľko, že jeho život vyznie na Božiu slávu a na požehnanie svetu. „*Výklad tvojich slov osvecuje a prostých robí rozumnými.*„ **Žalm 119,130**.

Aj dnes sú mnohí, čo o pôsobení Duchu Svätého na srdce nevedia práve tak nič ako veriaci v Efeze, hoci v Božom slove je táto pravda jasnejšia než ktorákoľvek iná. Túto tému zdôrazňovali proroci i apoštolovia. Sám Kristus nás upozornil na rast v ríši rastlín, aby znázornil pôsobenie svojho Duchu pri udržiavaní duchovného života. Životodarná miazga, čo z koreňov viniča prúdi do vetiev, podnecuje vzrast, rozvíja kvety a utvára plody. Podobne je to aj so životodarnou mocou Duchu Svätého, čo vychádza zo Spasiteľ'a, preniká dušu, obnovuje pohnútky a náklonnosti, ba aj myšlienky podriaduje Božej

vôli. Kto túto moc prijíma, ten bude prinášať vzácne ovocie svätých skutkov.

[172] Pôvodca tohto duchovného života je neviditeľný. Vysvetliť ako a čím sa tento duchovný život získava a udržuje, na to ľudská múdrosť nestačí. Pôsobenie Ducha je však vždy v súlade s písaným Slovom. V duchovnom svete je to práve tak ako vo svete prirodzenom. Prirodzený život v každom okamžiku udržuje Božská moc, aj keď sa to nedeje nejakým priamym zázrakom, ale prostredníctvom požehnaní, ktoré máme na dosah. Aj duchovný život sa udržuje pomocou tých prostriedkov, ktoré nám poskytuje Boh. Ak chce Kristus nasledovník dospieť „*k zrelosti muža, k miere plného Kristovho veku*„ (Efezským 4,13), potom musí jesť chlieb života a piť vodu spasenia. Musí bdieť, modliť sa a pracovať a v každom ohľade zachovávať Božie príkazy zaznamenané v písanom Slove.

Zo skúsenosti týchto obrátených Židov môžeme získať aj ďalšie poučenie. Keď ich Ján pokrstil, ešte celkom nechápali Ježiša ako toho, ktorý nesie hriechy sveta. Zotrvávali vo vážnych omyloch. Len čo ich osvietilo väčšie duchovné svetlo, radostne prijali Krista za svojho Vykupiteľa, a týmto krokom nastala zmena aj v ich povinnostiach. Vzrast vo viere znamenal úmernú premenu života. Na znamenie tejto zmeny a na potvrdenie svojej viery v Krista boli znova pokrstení v Ježišovom mene.

Pavol podľa svojho zvyku začal svoju činnosť aj v Efeze kázaním v židovskej synagóge. Tri mesiace tu pracoval, „*rozprával a presviedčal o Božom kráľovstve*„. Spočiatku ho radi počúvali, ale ako inde, aj tu mu čoskoro začali odporovať. „*Niektorí sa zatrdili a neuverili, ba pred zástupom tupili Pánovu cestu*„, Skutky apoštolov 19,9. Pretože evanjelium tvrdošijne odmietali, apoštol prestal kázať v synagóge.

Keď sa Pavol snažil priviesť svojich súkmeňovcov k obráteniu, pôsobil s ním a skrze neho Boží Duch. Uviedol dostatok dôkazov, aby presvedčil všetkých, čo úprimne chceli poznať pravdu. Mnohí však zostali v zajatí predsudkov a nevery a odmietli uznať aj tie najpresvedčivejšie dôkazy. V obave, aby stálym stykom s týmito odporcami pravdy neohrozil vieru obrátených, Pavol sa oddelil od doterajších poslucháčov. Zhromaždil okolo seba učeníkov a vo svojej učiteľskej činnosti pokračoval verejnými prednáškami v škole uznávaného učiteľa Tyranna.

Pavol videl, že sa mu „*otvorili veľké a sľubné dvere*„, aj keď bolo „*protivníkov veľá*„, [1. Korint'anom 16,9](#). Efez bol nielen najkrajším, ale aj najskazenejším mestom Ázie. Početné obyvateľstvo zotročovali povery a zmyselné rozkoše. V tieni mestských chrámov nachádzali útočisko všetky skupiny zločincov a páchali sa tie najodpornejšie neresti.

[173]

Efez bol známym strediskom kultu bohyně Diany. Meno veľkolepého chrámu „*Diany efezskej*„ bolo slávne nielen v Ázii, ale v celom vtedy známom svete. Jeho nedostižná nádhera bola pýchou nielen mesta, ale aj celého národa. Modla, ktorá bola umiestnená v chráme, podľa tradície spadla z neba. Symbolickému písmu na nej sa pripisovala veľká moc. Efežania napísali o tom celé knihy, v ktorých vysvetľovali význam a používanie týchto symbolov.

Medzi tými, čo sa venovali skúmaniu týchto kníh boli mnohí čarodejníci s veľkým vplyvom na poverčivých čiteľov chrámovej modly.

Apoštol Pavol dostal počas svojej činnosti v Efeze zvláštne znamenie Božej priazne. Jeho úsilie sprevádzala Božia moc a mnohí sa zbavili svojich chorôb. „*Boh robil Pavlovými rukami neobyčajné divy, takže aj na chorých donášali šatky a zástery, ktoré sa dotkli jeho tela, a neduhy ich opúšťali a zlí duchovia vychádzali*„, [Skutky apoštolov 19,11.12](#). Tieto prejavy nadprirodzenej moci prekonávali všetko, čo ľudia v Efeze dovtedy videli, a boli takej povahy, že ich nevedela napodobniť ani šikovnosť kaukliarov, ani kúzla čarodejníkov. Keď že tieto divy sa stali v mene Ježiša Nazaretského, ľudia mohli poznať, že nebeský Boh je mocnejší než kúzelní uctievači bohyně Diany. Boh takto vyznamenal svojho verného sluhu pred modloslužobníkmi; neporovnateľne ho vyvýšil nad najskúsenejších a najobľúbenejších čarodejníkov.

Ten však, ktorého musia poslúchnuť všetci démonskí duchovia a ktorý dal svojim služobníkom moc nad nimi, pripravil ešte väčšiu hanbu a porážku ľuďom, ktorí opovrhovali jeho svätým menom a tupili ho. Mojžišov zákon pod trestom smrti zakazoval čarodejníctvo, no z času na čas sa ním odpadlí Židia tajne zaoberali. Počas Pavlovho pobytu v Efeze boli v meste „*niektorí potulní židovskí zaklínači*„, ktorí keď videli Pavlove divy, „*pokúsili sa vzývať meno Pána Ježiša nad tými, čo boli posadnutí zlými duchmi*„. Snažili sa o to „*siedmi synovia istého Skevu, židovského veľkňaza*„. Keď našli

muža posadnutého démonom, povedali mu: „*Zaklínam vás skrze Ježiša, ktorého hlása Pavol... Ale zlý duch im povedal: Ježiša poznám, aj o Pavlovi viem, ale kto ste vy? A človek, v ktorom bol zlý duch, sa na nich vrhol, dvoch z nich sa zmocnil, a tak ich doriadil, že z toho domu utekali nahí a doráňaní,*„ [Skutky apoštolov 19,13-16](#).

[174] Bol to nielen nepopierateľný dôkaz o svätosti Kristovho mena, ale aj o tom, aké nebezpečné je vysloviť Ježišovo meno bez viery v božské poslanie Spasiteľa. „*Na všetkých dol'ahol strach a zvelebovali meno Pána Ježiša,*„ [Skutky apoštolov 19,17](#).

Teraz vyšli na svetlo aj dosiaľ skryté skutočnosti. Mnohí z veriacich sa ani po prijatí kresťanstva celkom nezriekli svojich povier a do istej miery sa naďalej pridržali čarodejnických zvyklostí. Teraz sa však presvedčili o svojom poblúdení. „*Mnoho veriacich prichádzalo, vyznávali sa a priznávali svoje skutky,*„ Požehnaný vplyv zapôsobil aj na samotných čarodejníkov. „*Mnohí z tých, čo sa zaoberali čarami, podonášali knihy a pred očami všetkých ich spálili, keď spočítali ich cenu, vyšlo im päť desiattisíc strieborných. Tak mohutne sa šírilo a silnelo Pánovo slovo,*„ [Skutky apoštolov 19,18-20](#).

Spálením svojich čarodejnických kníh efezskí veriaci osvedčili, že to, čo im kedysi bolo milé, teraz sa im zošklivilo. Práve svojou mágiou krajne urážali Boha a ohrozovali si život. No teraz ich odpor k čarodejníctvu bol taký zřejmý, že týmto svojím činom dokázali pravé obrátenie.

V týchto predpovedných a vešteckých spisoch boli pravidlá a spôsoby stýkania sa so zlými duchmi. Boli to návody na uctievanie satana – smernice, ako ho žiadať o pomoc a ako od neho získať správy. Keby si učenici boli tieto knihy ponechali, vystavovali by sa pokušeniu; keby ich boli predali, vystavili by iných ľudí rovnakému pokušeniu. Keď že sa zriekli ríše temna, na zničenie jej moci neváhali priniesť akúkoľvek obeť. Takto zvíťazila pravda nad predsudkami ľudí a nad láskou k peniazom.

Týmto prejavom Kristovej moci kresťanstvo zjavne zvíťazilo priam v centre povery. Vplyv toho, čo sa tu udialo, bol ďalekosiahlejší, než si to Pavol uvedomoval. Táto správa sa z Efezu rozniesla do široka a Kristovmu dielu veľmi pomohla. Ešte dlhý čas po tom, čo Pavol skončil svoju pozemskú púť, tieto udalosti boli v živej pamäti a pomohli získať ľudí pre evanjelium.

Podľa všeobecnej mienky pohanskej povery zanikli príchodom kultúry dvadsiateho storočia. Božie slovo a iné nezvratné skutočnosti svedčia o tom, že čarodejníctvo sa dnes pestuje práve tak, ako za čias dávnominulých mágov. Staroveké čarodejníctvo bolo vlastne to, čo sa dnes volá moderný špiritizmus. Satan nachádza prístup k tisícom ľudí tým, že sa im predstavuje v podobe zomretých priateľov. Písmo jasne hovorí, že „mŕtvi nič nevedia,, [Kazateľ 9,5](#). Ich myšlienky, láska a nenávisť zanikli. Mŕtvi nemajú nijaké spojenie so živými. Satan, verný svojmu prvému zvodu, používa tento klam, aby ovládol myseľ človeka.

[175]

Prostredníctvom špiritizmu sa mnoho chorých, zarmútených a zvedavých ľudí dostáva do styku so zlými duchmi. Tí, čo to robia, sú na nebezpečnej pôde. V Slove pravdy čítame, ako na nich hľadá Boh. Za starodávna prísne odsúdil kráľa, ktorý hľadal radu v pohanskej veštiarni: „*Či nieto Boha v Izraeli, že sa idete dopytovať ekrónskeho boha Baalzebúba? Preto takto vraví Hospodin: Z lôžka, na ktorom si sa ocitol, nezádeš, ale musíš zomrieť*,, [2. Kráľov 1,3.4](#).

Čarodejníci z pohanských čias majú svoju obdobu v dnešných špiritistických médiách, jasnovidcoch a veštcoch. Tajuplné hlasy, ktoré sa ozývali v Endore a v Efeze, aj dnes zvädzajú ľudí podobne klamnými slovami. Keby sme mohli poodhaliť závoj, ktorý nás oddeľuje od duchovného sveta, videli by sme, ako sa padlí anjeli všemožne snažia ľudí zvädzať a zničiť. Kdekoľvek sa prejaví vplyv, ktorý ľudí odvádza od Boha, tam všade pôsobí satanova zvodná moc. Ak ľudia tomuto vplyvu podliehajú, oklame im myseľ a pošpiní dušu, skôr ako si to stačia uvedomiť. Aj dnešný Boží ľud by mal prijať apoštolovo napomenutie efezskému cirkevnému zboru: „*Nemajte účasť na jalových skutkoch tmy, radšej ich odhaľujte*,, [Efezským 5,11](#).

## 28. kapitola — Dni útrap a skúšok

Efez bol vyše troch rokov strediskom Pavlovej misijnej činnosti. Z mesta, v ktorom sa cirkevný zbor úspešne rozmáhal, evanjelium sa rozšírilo medzi Židmi i pohanmi v celej ázijskej provincii.

Apoštol už dlhší čas uvažoval o možnosti podniknúť ďalšiu misijnú cestu. V duchu sa rozhodol, že *„prejde cez Macedónsko a Achájsko a pôjde do Jeruzalema. Povedal: Keď sa ta dostanem, musím sa pozrieť aj do Ríma,„*. Aby splnil tento svoj zámer, *„dvoch zo svojich pomocníkov Timoteja a Erasta, poslal do Macedónska,„* [Skutky apoštolov 19,21.22](#). Uvedomoval si však, že dielo v Efeze ho ešte potrebuje, preto sa rozhodol zostať tu do Turíc. Čoskoro sa však prihodilo niečo, čo jeho odchod urýchlilo. Raz v roku sa v Efeze na počesť bohyně Diany poriadali zvláštne slávnosti, ktoré ta prilákali mnoho ľudí zo všetkých častí provincie. Počas slávností sa konali vrcholne okázalé a veľkolepé obrady.

Tieto slávnostné dni boli skúškou zásadovosti tých, čo práve uverili. Skupina veriacich, ktorí sa schádzali v Tyrannovej škole, akoby narúšala súlad slávnostného zhromaždenia. Títo veriaci museli preto znášať posmech, výčitky a urážky. Pavlovo pôsobenie dalo pohanskej bohoslužbe taký citel'ný úder, že počet účastníkov tejto národnej slávnosti výrazne poklesol a oproti minulosti do istej miery ochablo aj ich nadšenie. Vplyv apoštolovho učenia značne presiahol okruh obrátených veriacich. Mnohí sa k novému učeniu verejne nehlásili, ale pod jeho vplyvom prestali veriť vo svojich pohanských bohov.

K nespokojnosti bol aj iný dôvod. V Efeze sa rozmohol výnosný obchod a prekvitala výroba napodobenín slávneho chrámu a obrazu bohyně Diany. Podnikavci v tomto smere zistili, že sa im znižujú zisky a túto nežiadúcu zmenu prisúdili Pavlovmu pôsobeniu.

Demeter, výrobca miniatúrnych strieborných Dianiných chrámov zvolal robotníkov a remeselníkov. Povedal im: *„Muži, vy viete, že z tohto remesla máme zisk. A vidíte i počujete, že tento Pavol nielen v Efeze, ale skoro v celej Ázii presvedčil a odvrátil veľký zástup, lebo*



*hovorí, že to, čo zhotovujú ruky, nie sú bohovia. A nielen tomuto nášmu remeslu hrozí nebezpečenstvo, že upadne, ale ani chrám veľkej bohyně Diany nebudú mať za nič a začne sa rúcať veleba tej, ktorú si ctí celá Ázia i celý svet.,* Tieto slová veľmi pobúrili vaše poslucháčov. *„Zachvátil ich hnev a kričali: Veľká je efezská Diana!.,* [Skutky apoštolov 19,25-28](#).

[177]

Správa o tejto reči sa rýchlo rozšírila. *„V celom meste zavládol zmätok.,* [Skutky apoštolov 19,29](#). Začali hľadať Pavla, no nebolo ho možno nájsť. Veriaci sa dozvedeli, čo mu hrozí, preto ho náhle vyviedli z mesta. Pán však poslal svojich anjelov, aby apoštola chránili; čas jeho mučeníckej smrti ešte nemal prísť.

Keď dav nedolapil toho, kto v ňom roznietil tento hnev, *„schopili Pavlových sprievodcov, Macedónčanov Gája a Aristarcha, a všetci sa hromadne hnali do divadla.,* [Skutky apoštolov 19,29](#).

Nedáľecko ukrytý apoštol sa čoskoro dozvedel o nebezpečenstve, v ktorom sa ocitli jeho milovaní bratia. Bez ohľadu na vlastnú bezpečnosť chcel bezodkladne ísť do divadla a osloviť výtržníkov. *„Ale učeníci mu to nedovolili.,* [Skutky apoštolov 19,30](#). Keď že Gája a Aristarcha dav vlastne nehľadal, nebolo teda treba obávať sa o nich. Keby však výtržníci zahliadli apoštolovu bledú a utrápenú tvár, rozbúrili by sa v nich tie najnižšie pudy a z ľudského hľadiska by sotva bolo možné zachrániť mu život.

Pavol však aj napriek tomu túžil obhájiť pravdu pred davom, no nakoniec ho predsa len odradilo varovanie, ktoré mu odkázali z divadla. *„Niektorí aziarchovia, čo mu boli priateľmi, poslali za ním s prosbou, aby nešiel do divadla.,* [Skutky apoštolov 19,31](#).

Rozruch v divadle stále rástol. *„Každý vykrikoval niečo iné, lebo v zhromaždení bol zmätok, a mnohí ani nevedeli, prečo sa zišli.,* [Skutky apoštolov 19,32](#). Keď že Pavol a niektorí z jeho spolupracovníkov mali židovský pôvod, Židia chceli veľmi dôrazne upozorniť, že s nimi a s jeho pôsobením nemajú nič spoločné. Preto naviedli spomedzi svojich akéhosi rečníka Alexandra, keď otepca, o ktorom Pavol neskôr napísal, že mu *„spôsobil veľa zlého.,* [2. Timoteovi 4,14](#). Alexander bol muž zbehlý a snažil sa hnev ľudu obrátiť len proti Pavlovi a jeho spoločníkom. Keď však ľudia zbadali, že Alexander je Žid, *„všetci jedným hlasom asi dve hodiny kričali: Veľká je efezská Diana!.,* [Skutky apoštolov 19,34](#).

[178]

Keď sa unavili, prestali kričať a na chvíľu bolo ticho. Potom vystúpil mestský pisár a prehovoril z moci svojho úradu. Vyhlásil, že s nimi súhlasí, ale že nieto dôvodu pre taký rozruch. Odvolával sa na ich zdravý úsudok. Povedal: *„Efežania, ktorý človek by nevedel, že mesto Efez je ctiteľom veľkej Diany a jej obrazu, ktorý padol z neba?! Keď to teda nemožno poprieť, musíte sa upokojiť a nesmiete robiť nič nerozvážne. Lebo ste priviedli týchto ľudí, hoci sa nedopustili svätokrádeže, ani sa nerúhali našej bohyni. Ak teda Demeter a jeho remeselníci majú niečo proti niekomu, na to sú verejné súdy a prokonzuli; nech sa tam žalujú. Ak chcete niečo iné, možno to vyriešiť na zákonitom zhromaždení. Ved’ sa vystavujeme nebezpečenstvu, že nás za dnešok obvinia zo vzbury, lebo niet vinníka, a nemohli by sme zdôvodniť, prečo tento zhon. Ako to dopovedal, zhromaždenie rozpustil.,* [Skutky apoštolov 19,35-40](#).

Demetrius vo svojom prejave povedal: *„Nášmu remeslu hrozí nebezpečenstvo.,* [Skutky apoštolov 19,27](#). V týchto slovách je naznačená pravá príčina efezskej vzbury ako aj prenasledovania apoštolov počas ich pôsobenia v tomto meste. Demetrius a ostatní remeselníci chápali, že hlásanie a šírenie evanjelia ohrozuje výrobu obrazov, ktorá ich živila. Pohanskí kňazi a umelci tiež cítili ohrozenie zdroja svojich príjmov, preto proti Pavlovi podnietili ten najtvrdší odpor.

Z rozhodnutia mestského pisára a ďalších miestnych hodnostárov sa ukázalo, že Pavol nespáchal nijaký nezákonný skutok. To bolo ďalšie víťazstvo kresťanstva nad bludom a poverou. Boh použil mestského úradníka na ospravedlnenie apoštola a upokojenie rozvášneného davu. Pavol vd’áčil Bohu za záchranu života, ako aj za to, že pre nepokoje v Efeze sa kresťanstvo nedostalo do zlého svetla.

*„Keď potom rozruch ustal, Pavol si zavolať učeníkov, povzbudil ich, rozlúčil sa a odišiel do Macedónska.,* [Skutky apoštolov 20,1](#). Na tejto ceste ho sprevádzali dvaja verní bratia z Efezu, Tychikus a Trofimus.

Čas Pavlovho pôsobenia v Efeze sa skončil. Boli to roky neustálej služby, mnohého súženia, tiesnivých skúšok i hlbokých úzkostí. Apoštol učil nielen verejne, ale aj v rodinách a preliel mnoho slz pri učení a výstrahách. Neprestajne narážal na odpor Židov, ktorí nepremeškali nijakú príležitosť, aby nepodnecovali ľud proti nemu.

Kým Pavol odrážal odpor neprajníkov, neochvejne horlivo šíril evanjelium, obhajoval záujmy mladej cirkvi a znášal zodpovednosti za všetky cirkevné zbory.

Zvesti o odpadnutí niektorých členov v istých zboroch, ktoré založil, ho veľmi sklúčovali. Obával sa zmaru svojho misijného snaženia. Nejednu bezsennú noc strávil v modlitebných úvahách, keď sa do počul, akými rôznymi spôsobmi chcú niektorí ľudia mariť jeho dielo. Príležitostne podľa potreby písal zborom, varoval ich a napomínal, radil im a povzbudzoval ich. Aj keď mu v listoch nešlo o zverejňovanie vlastných útrap, predsa je v nich občas aj náznak jeho utrpenia v súvisе s pôsobením v Kristovom diele. Bitie, väznenie, zima, hlad a smäd, nebezpečenstvo na zemi i na vode, v mestách i na púšti, úklady zo strany vlastných krajanov, pohanov i falošných bratov – to všetko znášal pre Kristovo evanjelium. Ohovárali ho a tupili, urobili z neho „vyvrhel'a pre všetkých,,“, zastrášovali ho a prenasledovali, dorážali naňho z každej strany. Každú chvíľu bol vystavený nebezpečenstvu a vydávaný na smrť pre Ježiša.

[179]

V neustálej búrke odporu a za nenávistného pokriku, odpadnutia, zrady zo strany priateľov tento neohrozený apoštol neraz strácal odvahu. Avšak pri pomyslení na Golgotu s novou horlivosťou ďalej zvestoval Ukrižovaného. Kráčal vlastne krvavou cestou, ktorou šiel pred ním Kristus. Nechcel odísť z boja, kým svoju výzbroj nezloží k nohám svojho Vykupiteľa.

## 29. kapitola — Varovné posolstvo

Apoštol Pavol písal svoj prvý list cirkevnému zboru v Korinte na sklonku svojho pobytu v Efeze. O žiadny iný zbor neprejavil tak hlboký záujem a o žiadny iný sa tak nepostaral ako o veriacich v Korinte. Pracoval medzi nimi poldruha roka, zvestoval im ukrižovaného a zmŕtvychvstalého Spasiteľa a ako jedinú cestu k spáse a nabádal ich, aby sa bezvýhradne spoliehali na premieňajúcu moc jeho milosti. Skôr ako do cirkevného spoločenstva prijal tých, čo sa prihlásili ku kresťanstvu, dôkladne ich poučil o prednostiach a povinnostiach veriacich kresťanov a všemožne sa im snažil pomáhať, aby svojmu krstnému sľubu zostali verní.

Pavol veľmi dobre vedel, aký zápas musí každý človek podstúpiť proti mocnostiam zla, ktoré ho ustavične chcú zviest' a dostať do svojich osídíel, preto sa neúnavne snažil posilniť a utvrdiť tých, čo len prednedávnom uverili. Úprimne ich prosil, aby sa bezvýhradne odovzdali Bohu. Vedeli totiž, že ak to neurobia, hriech nebude umŕtvený, záluby a vášne budú chcieť znova získať nadvládu a pokušenia budú miast' svedomie.

Človek sa musí odovzdať Bohu úplne. Každý slabý, pochybujúci a zápasiaci človek, ktorý sa bezvýhradne odovzdá Pánovi, dostáva sa do priameho spojenia so silami, ktoré mu pomôžu zvíťaziť. Človek sa priblíži k nebu a v každej skúške či tiesni smie počítať s podporou a pomocou nebeských poslov.

Členovia korintského zboru žili v modlárskom a najzvodnejšou zmyselnosťou priam nabitom prostredí. Kým bol apoštol s nimi, tieto vplyvy len slabo pôsobili na nich. Pavlova pevná viera, jeho vrúcne modlitby, vážne poučenia a predovšetkým jeho zbožný život im pomáhali zapierať sa pre Krista a nenachádzať zálubu v hriešnych radostiach.

Po Pavlovom odchode sa však situácia zhoršila; medzi pšenicom vzišiel kúkoľ nepriateľskej sejby a zakrátko začal prinášať svoju zhubnú úrodu. Pre korintský zbor to bol čas ťažkej skúšky. Apoštol už nebol medzi nimi, aby v nich roznietil horlivosť a pomohol im v

úsilí žiť v súlade s Bohom, takže mnohí pozvoľna strácali záujem, ľahostajneli a podľahli prirodzeným záľubám a sklonom. Ten, ktorý ich tak často nabádal, aby sa snažili dosiahnuť vznešené ideály čistoty a spravodlivosti, už nebol s nimi, a nemálo z tých, čo sa pri svojom obrátení zriekli zlých návykov, vrátili sa k ponižujúcim hriechom pohanstva.

[181]

Pavol napísal zboru a napomenul veriacich, aby „*sa nestýkali*„ (1. Korint’anom 5,9) s členmi, ktorí žijú samopašne. Mnohí veriaci však apoštolovu mienku prekrútili a skutočný zmysel jeho slov obišli v snahe obhájiť svoj nevšímavý postoj k jeho radám.

Cirkevný zbor poslal Pavlovi list, v ktorom ho žiadal o radu ohľadne rôznych záležitostí, no ani slovom sa nezmienil o závažných hriechoch, ktoré sa v zbore vyskytli. Apoštol však z vnuknutia Ducha Svätého jasne rozpoznal, že skutočný stav zboru mu bol zatajený a že pisatelia sa týmto listom snažili získať od neho výroky, ktoré by poslúžili ich zámerom.

Asi v tom čase prišli do Efezu členovia z domácnosti Chloe, dobropovestnej kresťanskej rodiny v Korinte. Pavol sa ich povypytoval na tamojšie pomery a dozvedel sa, že v cirkevnom zbore je rozkol. Nezhody, ktoré sa v ňom vyskytli počas Apollovej návštevy, sa značne prehĺbili. Falošní učitelia zvädzali členov k tomu, aby na Pavlove rady nedbali. Prekrúcali učenie a ustanovenia evanjelia. Medzi tými, čo kedysi za kresťanský spôsob života horlili, stále viac sa rozmáhala pýcha, modloslužba a zmyselnosť.

Z toho, čo sa apoštol dozvedel, usúdil, že skutočnosť predstihla jeho najhoršie obavy. No napriek tomu nepodľahol myšlienke, že by jeho úsilie bolo márne. „*V úzkosti srdca cez mnoho slz*„ hľadal radu u Boha. Rád by bol okamžite navštívil Korint, keby to bolo to najmúdrejšie riešenie. Vedel však, že veriaci by z takého rozhodnutia nemali nijaký úžitok. Preto k nim poslal najprv Tita, aby pripravil cestu k neskoršej návšteve apoštola. Apoštol potom napísal korintskému zboru ten najobsažnejší, najpoučnejší a najúčinnnejší zo všetkých svojich listov, pričom potlačil osobné pocity nad správaním tých, ktorých počínanie bolo krajne zvrátené, a bezvýhradne sa spojil na Boha.

S pozoruhodnou jasnosťou zodpovedal rôzne otázky, ktoré mu pisatelia listu položili, a uviedol všeobecné zásady, ktoré ich povznesú na vyššiu duchovnú úroveň, ak sa ich v zborovom živote

[182] budú pridržať. Veriaci boli ohrození a apoštol si nevedel predstaviť, žeby členom nemal prehovoriť do srdca. Úprimne ich varoval pred nebezpečenstvom a pokarhal ich za hriechy. Opäť im poukázal na Krista a znova sa snažil roznieť v nich horlivosť počiatocnej oddanosti Bohu.

Apoštolovu veľkú lásku k veriacim v Korinte prezrádza už jeho vľúdny pozdrav, ktorý poslal tomuto zboru. Zmienil sa o ich skúsenosti, ktorú zažili, keď sa odvrátili od modloslužby a začali uctievať pravého Boha a slúžiť mu. Pripomenul im dary Ducha Svätého, ktoré dostali, a poukázal na prednosť stáleho rastu v kresťanskom živote, skôr ako dosiahnu Kristovu čistotu a svätosť. Napísal: *„Ved' v ňom ste boli obohatení vo všetkom, v každom slove a v každom poznaní, tak, ako sa medzi vami upevnilo svedectvo o Kristovi, takže vám nechýba nijaký dar milosti, kým očakávate, že sa zjaví náš Pán Ježiš Kristus. On vás bude posilňovať až do konca, aby ste boli bez úhony v deň nášho Pána Ježiša Krista,„* [1. Korint'anom 1,5-8](#).

Pavol písal otvorene o rozporoch, ktoré vznikli v korintskom zbore a členov napomenul, aby spor ukončili. Napísal: *„Prosím vás, bratia, pre meno nášho Pána Ježiša Krista, všetci hovorte to isté, aby neboli medzi vami roztržky, ale aby ste boli dokonalými v rovnakom zmýšľaní a v rovnakom úsudku,„* [1. Korint'anom 1,10](#).

Apoštol sa otvorene zmienil o tom, ako a od koho dostal informácie o rozkole v zbore. *„Z domu Chloe mi o vás, bratia moji, oznámili, že sú medzi vami sváry,„* [1. Korint'anom 1,11](#).

Pavol bol inšpirovaný apoštol. Pravdy, ktoré hlásal, mal „zo zjavenia,; Pán mu, pravda, vždy nezjavil, v akom stave sa jeho ľud nachádza. V tomto prípade apoštola o situácii informovali tí, ktorým záležalo na prosperite korintského zboru a ktorí si uvedomovali, aké zlo sa medzi veriacich vkráda, a na základe zjavenia, ktoré dostal predtým, mohol posúdiť povahu týchto udalostí. Aj keď mu Pán nedal v tomto zvláštnom prípade nijaké nové zjavenie, tí, čo skutočne hľadali svetlo, prijali jeho posolstvo ako výraz Kristovho ducha. Pán mu ukázal, aké ťažkosti a nebezpečenstvá sa môžu v zbore vyskytnúť. Keď sa tieto rozpory objavili, apoštol postihol ich význam. Boh ho povolal, aby obhajoval zbor a nad veriacimi bdel ako zodpovedný strážca, ktorý mu má vydať počet. Nebolo teda dôsledné a správne, že vzal na vedomie chýry o neporiadkoch a rozporoch medzi nimi? Určite bolo, a pokarhanie, ktoré im poslal,

bolo určite napísané z vnuknutia Božieho Ducha ako ktorýkoľvek z jeho ostatných listov.

Apoštol sa vôbec nezmienil o falošných učiteľoch, ktorí sa snažili zmarit' ovocie jeho práce. Keďže tento cirkevný zbor zatienila temnota a vnútorný rozkol, rozvážne sa vyvaroval narážok, ktoré by ich mohli podráždiť, v obave, aby sa niektorí celkom neodvrátili od pravdy. Pripomenul im svoje pôsobenie medzi nimi ako rozvážneho staviteľa, ktorý položil základy na ktorých stavali ďalší. Tým sa však nijako nevyvyšoval, pretože vyhlásil: „*My sme Boží spolupracovníci*„, [1. Korint'anom 3,9](#). Netvrdil, že má nejakú vlastnú múdrosť, ale uznal, že jedine božská moc mu umožnila zvestovať pravdu tak, aby sa to ľúbilo Bohu. Spojený s Kristom, najväčším zo všetkých učiteľov, mohol Pavol oznamovať Božiu múdrosť, odpovedajúcu potrebám všetkých vrstiev a spoločne pre všetky časy, všetky miesta a za každých okolností.

Medzi najzávažnejšie zlá, ktoré sa rozšírili medzi veriacimi v Korinte, bol návrat k mnohým ponížujúcim zvyklostiam pohanstva. Jeden z obrátených členov upadol natoľko, že jeho neviazanosť pohoršovala aj pohanov na nízkej mravnej úrovni. Apoštol žiadal cirkevný zbor, aby „*zlého spomedzi seba*„ vylúčili. „*Neviete, že trocha kvasu prekvasí celé cesto? Vyčistite starý kvas, aby ste boli novým cestom. Ste totiž akoby nekvasený chlieb*„, [1. Korint'anom 5,13.6.7](#).

V zbore sa vyskytlo ďalšie vážne zlo; niektorí bratia sa totiž navzájom obžalovali pred súdom. Na urovnanie vzájomných nezrovnalostí mali dostatok možností. Sám Kristus jasne poučil svojich nasledovníkov, ako treba podobné záležitosti riešiť. Spasiteľ radil: „*Keď sa tvoj brat prehreší proti tebe, chod' a napomeň ho medzi štyrmi očami. Ak ťa počúvne, získal si svojho brata. Ak ťa nepočúvne, vyber si ešte jedného alebo dvoch, aby bola každá výpoveď potvrdená ústami dvoch alebo troch svedkov. Keby ani ich nepočúvol, povedz to cirkvi. A keby ani cirkev nechcel poslúchnuť, nech ti je ako pohan a mýtnik. Veru, hovorím vám: Čo zviažete na zemi, bude zviazané v nebi, a čo rozviažete na zemi, bude rozviazané v nebi*„, [Matúš 18,15-18](#).

Veriacim v Korinte, ktorí stratili zo zreteľa túto jasnú radu, Pavol poslal veľmi zrozumiteľné napomenutia a pokarhania. Spýtal sa: „*Kto z vás sa odváži, keď má s iným spor, súdiť sa pred nespravodli-*

[184]

vými, a nie pred svätými?! Vari neviete, že svätí budú súdiť svet?! Ak vy máte súdiť svet, či nie ste vhodní rozsúdiť maličkosti?! Neviete, že budeme súdiť anjelov? O čo viac potom veci všedného dňa! Ak sa teda potrebujete súdiť vo veci všedného života, rozhodnete sa pre takých sudcov, ktorí nie sú pred cirkvou ničím? Na vaše zahanbenie to hovorím. Vari nie je medzi vami nik múdry, kto by mohol rozsúdiť svojich bratov? Ale brat s bratom sa súdi – a to pred neveriacimi?! Už vôbec to je u vás chyba, že sa súdite medzi sebou. Prečo radšej nestrpíte krivdu. Ale vy krivdíte a škodíte, a to bratom! Neviete, že nespravodliví nebudú dedičmi Božieho kráľovstva?., [1. Korint' anom 6,1-9](#).

Satan sa ustavične snaží medzi Božím ľuďom prebúdzat' nedôveru, podnecovat' vzájomné odcudzenie a nenávisť. Ustavične budeme v pokušení nazdávať sa, že nám niekto obmedzuje práva, aj keď na to nie sú nijaké skutočné dôvody. Tí, čo seba milujú viac než Krista a jeho dielo, budú klásť na prvé miesto vlastné blaho a každý prostriedok im bude dobrý, aby hájili a presadzovali vlastný záujem. Ba aj mnohým na pohľad svedomitým kresťanom bráni pýcha a sebavedomie ísť osobne k tým, ktorých podozrievajú z omylu, aby sa s nimi v Kristovom duchu porozprávali a spolu sa jeden za druhého pomodlili. Ak sa nazdávajú, že bratia im ukrivdili, radšej sa obracajú na súd miesto toho, aby sa riadili Spasiteľovým pravidlom.

V prípade možných nedorozumení medzi členmi cirkvi, kresťania sa nemajú obracať na svetské súdy. Také nedorozumenia si majú urovnať medzi sebou alebo v zbore, a to podľa Kristovej rady. Aj keby sa stala nejaká nespravodlivosť, nasledovník tichého a pokorného Ježiša bude skôr znášať krivdu, než by pred svetom odkrýval hriechy svojich spolubratov.

Súdne spory medzi bratmi znevažujú pravdu. Kresťania, ktorí sa vzájomne obžalovávajú pred súdom, vystavujú cirkev posmechu nepriateľov a mocnostiam temnosti dávajú príležitosť víťaziť. Znova križujú Krista a vystavujú ho zjavnej potupe. Prehliadaním zborovej autority pohrdajú Bohom, ktorý cirkev splnomocnil.

Pavol sa v tomto liste do Korintu snažil veriacich upozorniť, že Kristova moc ich môže zachrániť pred zlom. Vedel, že ak splnia podmienky, moc Všemohúceho ich posilní. V snahe pomôcť im vymaniť sa z otroctva hriechu a v Božej bázni sa utvrdzovať vo svätosti, Pavol im pripomínal požiadavky toho, ktorému pri svojom



obrátení zasvätili svoj život. Upozornil ich, že patria Kristovi a vyhlásil: „*Nepatríte sebe. Draho ste boli kúpení. Oslavujte teda Boha vo svojom tele.*“, [1. Korint’anom 6,19.20](#).

Apoštol im jasne vyznačil aj následky, keď sa človek odvráti od čistoty a svätosti k zvrhlým pohanským zvyklostiam. Napísal: „*Nemýľte sa: ani smilníci, ani modloslužobníci, ani cudzoložníci. ani zlodeji, ani chamtivci, ani opilci, ani utrhači, ani lupiči nebudú dedičmi Božieho kráľovstva.*“, Prosil ich, aby ovládli svoje nízke vášne a zál’uby. „*Neviete, že vaše telo je chrámom Ducha Svätého, ktorý je vo vás, ktorého máte od Boha?*“, [1. Korint’anom 6,9.10.19](#).

[185]

Pavol mal rozsiahle rozumové schopnosti, jeho život sa vyznačoval silou vzácnej múdrosti, ktorá mu umožňovala druhého človeka rýchlo pochopiť a vcítiť sa do jeho položenia, čím sa dostával do úzkeho styku s ľuďmi a mohol v nich podnietiť vzácne stránky prirodzenosti a nadchnúť ich, aby túžili po lepšom živote. Jeho srdce oplývalo úprimnou láskou k veriacim v Korinte. Túžil, aby sa v nich prejavila vnútorná zbožnosť, ktorá by ich chránila pred pokušeniami. Vedel, že na každom kroku svojho kresťanského života budú narážať na odpor satanských síl a že ich čaká každodenný boj. Budú sa musieť mať na pozore pred blížiacim sa nepriateľom a odrázať nápor starých zvyklostí a prirodzených sklonov; budú musieť stále bdieť a modliť sa. Pavol vedel, že vysoký kresťanský cieľ možno dosiahnuť len trvalo bdelým modlitebným životom, a preto na to stále upozorňoval. Vedel však aj to, že v ukrižovanom Kristovi im bola ponúknutá dostačujúca moc na obrátenie človeka a božsky uspôsobená na to, aby mohli odolať všetkým pokušeniam zla. S výbavou viery v Boha a vyzbrojení jeho Slovom získajú vnútornú moc, ktorá im pomôže odraziť útoky nepriateľa.

Veriaci v korintskom zbore potrebovali hlbšiu skúsenosť v Božích veciach. Ešte stále plne nepochopili, čo to znamená hľadiť na Božiu slávu a prežívať zmenu z jedného povahového stupňa na druhý. Dosiaľ zahliadli len prvé lúče ranného úsvitu onej slávy. Pavol túžil, aby ich „*naplnila Božia plnosť celá.*“, ([Efezským 3,19](#)), aby stále viac poznali toho, ktorého „*príchod je istý ako ranná zora.*“, ([Hozeáš 6,3](#)), aby ho potom ďalej poznávali, kým nedosiahnu plnosť dokonalej viery.

### 30. kapitola — Vznešený cieľ

Apoštol Pavol chcel presvedčivo osloviť veriacich v Korinte, aby si zapamätali význam prísneho sebaovládania, dôslednej striedmosti a neochabujúcej horlivosti v Kristovej službe, preto im vo svojom liste pripodobnil boj kresťana k behu o závod, ktorý sa občas konal ned'aleko Korintu. Gréci a Rimania pokladali beh o závod za jednu z najstarších a najobľúbenejších hier. Bežecké preteky sledovali králi, šľachtici a štátnici. Zúčastňovali sa ich mladí ľudia zo vznešených a bohatých rodín, ktorí v snahe získať cenu vynaložili krajné úsilie a podriadili sa nutnej disciplíne.

Závodilo sa podľa prísnych pravidiel, ktoré nepoznali nijakú výnimku. Tí, čo chceli patriť medzi uchádzačov o cenu, museli sa najprv podriaďiť prísnemu prípravnému výcviku. Škodlivá povolenosť chuti či iným pôžitkom, ktoré by znižovali duševnú alebo telesnú zdatnosť, boli prísne zakázané. Kto chcel v tejto skúške sily a rýchlosti zvíťaziť, musel mať silné a pružné svalstvo a dôkladne si musel ovládať nervovú sústavu. Každý pohyb musel byť spoľahlivý, každý krok patrične rýchly a rozhodný; telesná zdatnosť musela mať vrcholnú úroveň.

Po príchode závodníkov sa čakajúci dav dozvedel ich mená, ako aj pravidlá závodenia. Po štarte napätá pozornosť divákov pobádala bežcov k víťazstvu. Rozhodcovia sedeli pri cieľi tak, aby mohli pozorovať beh od začiatku po jeho koniec a cenou odmeniť skutočného víťaza. Ak by bol niekto do cieľa dobehol síce prvý, no porušil by niektoré pravidlo, cenu by nezískal.

Závodenie nebývalo bez veľkého rizika. Nejednen pretekár sa z veľkého telesného vypätia už nikdy nezotavil. Neraz sa stalo, že závodníci na dráhe padli, krváčali z úst i nosa, ba niekedy závodník padol mŕtvy vo chvíli, keď siahal po cene. No ani prípadné celoživotné následky či smrť neboli pre závodníkov príliš veľkou cenou, aby ich odradili od účasti na pretekoch, v porovnaní s poctou prejavenu víťaznému závodníkovi.

Keď víťaz dobehol do cieľa, zaburácal potlesk diváckeho davu a jeho ozvena sa od okolitých kopcov a vrchov vracala späť. Rozhodca pred celým davom odovzdal víťazovi symbol – vavrínový veniec a palmovú ratolesť, ktorú mal víťaz držať vo svojej pravej ruke. Jeho víťazstvo ospevovala celá krajina, pocta sa preukazovala aj jeho rodičom a mesto, v ktorom víťaz býval, sa tešilo veľkej vážnosti.

[187]

Pavol chcel na príklade závodníkov poukázať na boj kresťana a zdôrazniť význam prípravy na úspešný závod – disciplínu, striedmosť v jedle a zdržanlivosť. „Každý, kto závodí, zdržuje sa všetkého,, 1. Korint'anom 9,25. Závodníci sa museli zrieknuť všetkých pôžitkov, ktoré sa mohli stať prekážkou vrcholného výkonu telesných síl. Len prísny, vytrvalý výcvik svalstva mohol byť zárukou potrebnej sily a odolnosti tela v prípade krajného zaťaženia. Oveľa dôležitejšie je, aby kresťan, ktorému ide o večné hodnoty, podriadil svoje pudy a záujmy rozumu a Božej vôli! Nemal by pripustiť, aby mu pozornosť rozptýľovali zábavy, rozkoše či pohodlie. Všetky návyky a sklony musí čo najprísnejšie držať na uzde. Musí sa podriaďovať kontrole rozumu osvieteného Božím Slovom a vedeného Božím duchom.

Keď sa tak stane, kresťan musí v záujme víťazstva vynaložiť krajné rezervy. Závodníci v Korinte vyčerpávali svoje sily do krajnosti, len aby dodržali žiaducu rýchlosť. Tak musí aj kresťan pred cieľom prejaviť väčšiu horlivosť a rozhodnosť než na začiatku svojho kresťanského života.

Pavol poukazuje na rozdiel medzi vencom z vädnúceho vavrína, ako odmenou víťaza v bežeckom závode, a vencom večnej slávy, ktorý získa ten, kto zvíťazí v kresťanskom behu o závod. Pavol píše: „Oni preto, aby dosiahli porušiteľný veniec, my však neporušiteľný,, 1. Korint'anom 9,25.

V závode o pominuteľnú cenu, sa grécki zápasníci nevyhýbali nijakej námahe či sebazapieraniu. Nám však ide o cenu neskonale hodnotnejšiu – o korunu večného života. Tým svedomitejšia musí byť teda naša snaha a tým ochotnejšie musíme znášať obeť a sebazaprenie!

V liste Židom je predstavený žiadúci cieľ, ktorý dáva zmysel kresťanovmu závodu o večný život: „Zhod' me všetku príť až a hriech, ktorý nás opantáva a vytrvalo bežme v závode, ktorý máme pred sebou s očami upretými na Ježiša, pôvodcu a zavŕšiteľ a viery,,

[188]

**Židom 12,1.2.** Závisť, zloba, podozrievanie, ohováranie, chamtivosť – to všetko sú bremená, ktorých sa kresťan musí zbaviť, ak chce v behu o nesmrteľnosť zvíťaziť. Každý zlozvyk či sklon k hriechu, čo zneuctieva Krista, treba odložiť, nech by to bolo akokoľvek ťažké. Nebeské požehnanie nespočinie na nikom, kto prestupuje večné zásady práva. Jediný obľúbený hriech môže znehodnotiť celú povahu a ohroziť iných.

Spasiteľ povedal: *„Ak by t'a zvädzala na hriech tvoja ruka, odtni ju: je pre teba lepšie, ak vojdeš do života zmrzačený, ako keby si mal ísť s obidvoma rukami do pekla, do neuhasiteľného ohňa. Ak t'a zvädza na hriech tvoja noha, odtni ju: je pre teba lepšie, keď vojdeš do života krivý, ako keby t'a mali s obidvoma nohami hodiť do pekla.*„ **Marek 9,43-45.** Ak sa má odťat' noha alebo ruka, či vylúpnuť oko, aby sa pred smrťou zachránilo telo, o čo opravdivejšie sa musí kresťan usilovať o to, aby odvrhol hriech, ktorý zabíja dušu!

Pri všetkej prísnej disciplíne a sebazapieraní si však závodníci nemohli byť istí víťazstvom. Pavol sa pýta: *„Neviete, že tí, čo bežia na štadióne, bežia síce všetci, ale iba jeden dosiahne víťaznú cenu?.*„ **1. Korint'anom 9,24.** Pri všetkom úsilí a horlivosti závodníkov cenu mohol získať len jeden z nich. Vytúžený veniec mohla prevziať len jedna ruka. Mnohých pri vynaložení krajného úsilia o získanie ceny predsa len o okamžik predstihol niekto iný a získal žiadúci poklad.

V zápase kresťanskej viery to tak nie je. Ktokoľvek splní podmienky, nebude nakoniec sklamaný. Ani jediný, kto opravdivo a vytrvalo beží, nebude porazený. Nezávodí sa o rýchlosť, ani o telesnú prevahu. Korunu večnej slávy môže rovnako získať najslabší svätý ako ten najsilnejší. Zvíťaziť môžu všetci, čo svoj život mocou Božej milosti uvádzajú do súladu s Kristovou vôľou. Život podľa zásad Božieho slova sa často podceňuje a prehliadajú sa veci zdanko bezvýznamné, z hľadiska cieľa však nič nie je podružné, čo by mohlo pomôcť alebo uškodiť. Každý skutok rozhoduje o víťazstve či porážke života. Víťazi budú odmenení podľa vynaloženého úsilia a horlivosti.

Apoštol sa sám prirovnal k závodníkovi, ktorý sa všemožne snaží získať cenu. *„Ja teda tak bežím, nie ako na neisto, tak bojujem, nie akoby som bil do vetra. Ale krotím svoje telo a podrobujem si ho, aby som azda, kým iným kážem, sám nebol zavrhnutý.*„ **1. Korint'anom 9,26.27.** Ak v kresťanskom závození nemal bežať nadarmo, apoštol

sa podrobil prísnej disciplíne. Zmyslom „*krotím svoje telo*„ je vlastne prísne ovládanie žiadostí, pudov a vášní.

Pavol sa obával, aby napriek svojej ochote kázať iným, sám nebol zavrhnutý. Vedel, že ak by podľa poznaných a zvestovaných zásad nežil, všetko záslužné úsilie o záchranu iných bude márne. Jeho výroky, vplyv a sebazapieravé odriekanie musia svedčiť o tom, že mu nejde len o nejakú zbožnú zvesť, ale o každodenné, živé spoločenstvo s Bohom. Na zreteli mal jediný cieľ, šlo mu o „*spravodlivosť z Boha, založenú na viere*„ [Filipským 3,9](#). [189]

Pavol vedel, že jeho boj proti zlu sa neskončí dotiaľ, kým len bude žiť. Vedel, že musí stále bdieť a ovládať sa, aby svetské žiadosti nezvíťazili nad duchovnou horlivosťou. Zo všetkých síl bojoval proti svojim sklonom. Stále myslel na cieľ, ktorý chcel dosiahnuť ochotnou poslušnosťou Božiemu zákonu. Vláde Božieho Ducha podriadiť oval svoje slová, správanie a city.

Pavol chcel, aby sa v živote korintských veriacich prejavila podobná úprimná túžba zvíťaziť v zápase o večný život. Vedel, že ak budú chcieť dosiahnuť Kristov ideál, nevyhnutne ich čaká celoživotný boj. Prosil ich, aby sa tento cieľ snažili dosiahnuť a aby dennodenne žili zbožnejšie a mravnejšie. Nabádal ich, aby odhodili všetku záť až a sledovali cieľ dokonalosti v Kristovi.

Pavol poukázal korintským veriacim na skúsenosť starého Izraela a pripomenul požehnania, ktoré tento ľud dostal ako odmenu za poslušnosť, pričom nezabudol upozorniť aj na súdy, ktoré ho stíhali za prestúpenia. Spomenul obdivuhodný spôsob, akým Boh vyviedol Židov z Egypta, keď ich oblakom chránil cez deň a ohnivým stĺpom v noci. Tak boli bezpečne prevedení cez Červené more, zatiaľ čo Egyptania, ktorí chceli toto more rovnako prekročiť, všetci sa v ňom zatopili. Týmito činmi Boh uznal Izraela za svoju cirkev. „*Všetci jedli ten istý duchovný pokrm a všetci pili ten istý duchovný nápoj, lebo pili z duchovnej skaly, ktorá ich sprevádzala, a tou skalou bol Kristus*„ [1. Korint'anom 10,3.4](#). On bol neviditeľným vodcom Hebrejcov po celý čas ich putovania. Skala, ktorú udrel Mojžiš, predstavovala Krista, ktorý bol ranený za hriechy ľudstva a stal sa prameňom spásy pre všetkých.

Napriek toľkej priazni z Božej strany Hebrejcov postihli súdy pre ich nerozvážnu túžbu po takom blahobyte, ktorý opustili v Egypte, ako aj pre ďalšie hriechy a vzburu. Apoštol napomínal veriacich v

[190]

Korinte, aby pamätali na poučenie z dejín Izraela. „*To sa stalo ako predobraz pre nás, aby sme neboli žiadostiví zla, ako boli žiadostiví oni.*“, 1. Korint’anom 10,6. Ukázal im, ako záľ uba v pohodlí a rado-vánkach pripravila cestu hriechom, ktoré podnietili Božiu príkladnú odvetu. Stalo sa to vtedy, keď sa Izraelci utáborili, jedli, pili, a začali sa zabávať, pričom celkom zabudli na Božiu bázeň, ktorú pri prijímaní zákona pocíťovali, takže nakoniec si utvorili zlaté teľa, ktoré sa im stalo božstvom a ktoré začali uctievať. Po nerozvážnom a nespútanom hýrení na počesť modle Baal-Peor padlo mnoho Hebrejcov. Vtedy sa totiž rozplamenil Boží hnev a za jediný deň ich zahynulo „*dvadsať tritisíc*„.

Apoštol zaprisahal korintských veriacich: „*Kto si myslí, že stojí, nech si dáva pozor, aby nepadol!*„. Keby sa vystatovali a boli príliš sebaistí, takže by začali zanedbávať modlitbu a prestali by bdieť, upadli by do hriechu a privolali by na seba Boží hnev. Pavol ich tým nechcel zmalomysel’niť a odradiť. Ubezpečil ich: „*Boh je verný. On vás nedovolí skúšať nad vaše sily, ale so skúškou dá aj schopnosť, aby ste mohli vydržať*„, 1. Korint’anom 10,12.13.

Apoštol žiadal svojich bratov, aby uvážili, aký vplyv budú mať ich slová a skutky na iných, a aby sa nedopúšťali niečoho, z čoho by niekto mohol usúdiť, že schvaľujú modloslužbu, alebo čo by ľuďmi vo viere slabších mohlo pohoršiť. „*Či teda jete, či pijete, či čokoľvek iné robíte, všetko robte na Božiu slávu. Nebuďte na pohoršenie ani Židom ani Grékom ani Božej cirkvi.*“, 1. Korint’anom 10,31.32.

Apoštolove varovné slová korintskému zboru platia v každej dobe, obzvlášť však v súčasnosti. Pre Pavla modloslužba neznamená len uctievanie modiel, ale aj uctievanie samých seba, záľ ubu v pohodlnom živote, uspokojovanie chůťok a holdovanie vlastným záľ ubám. Slovným vyznaním Krista sa človek nestane kresťanom práve tak, ako ním nebude ten, kto sa honosí svojou znalosťou pravdy. Náboženstvo, ktoré chce uspokojiť oko, ucho, chuť či sebecké záľuby, nie je Kristovým náboženstvom.

Apoštol prirovnal cirkev k ľudskému telu, čím výstižne znázornil úzky a harmonický vzťah, aký by mal byť medzi členmi Kristovej cirkvi. Napísal: „*Ved’ my všetci, či Židia alebo Gréci, či otroci alebo slobodní, boli sme v jednom Duchu pokrstení v jedno telo. Všetci sme boli napojení jedným Duchom. Telo nie je jeden úd, ale mnoho údov. A keby noha povedala: Nie som ruka, nepatrím k telu, tým*

ešte neprestáva patrit' k telu. A keby povedalo ucho: Nie som oko, nepatrím k telu, tým ešte neprestalo patrit' k telu. Keby bolo celé telo okom, kde by bol sluch? A keby bolo celé sluchom, kde by bol čuch? Ale Boh rozložil údy, každý jeden z nich, v tele, ako chcel. Keby boli všetky jedným údom, kde by bolo telo? No takto je mnoho údov, ale iba jedno telo. A oko nemôže povedať ruke: Nepotrebujem ťa! Ani hlava nohám: Nepotrebujem vás!. Boh telo vyvážil tak, že slabšiemu údu dal väčšiu česť, aby nebola v tele roztržka, ale aby sa údy rovnako starali jeden o druhý. Ak teda trpí jeden úd, trpia spolu s ním všetky údy, a ak vychval'ujú jeden úd, radujú sa s ním všetky údy. Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy,, [1. Korint' anom 12,13-27](#).

[191]

A potom slovami, ktoré od toho dňa až po naše časy sú ľuďom zdrojom povzbudenie a odvahy, Pavol vyzdvihol význam tej lásky, ktorou by sa mali vyznačovať Kristovi nasledovníci: „Keby som hovoril ľudskými jazykmi aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som ako cvendžiaci kov a zuniaci cimbal. A keby som mal dar prorocstva a poznal všetky tajomstvá a všetku vedu a keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol. A keby som rozdal celý svoj majetok ako almužnu a keby som obetoval svoje telo, aby som bol slávny, a lásky by som nemal, nič by mi to neosožilo,, [1. Korint' anom 13,1-3](#).

Pravým Kristovým učeníkom nemôže byť ten, koho srdce nie je plné lásky k Bohu a k blížnemu, aj keby vieru vyznával sebahorlivejšie. Aj keby mal veľkú vieru i moc konať divy, jeho viera bez lásky nemá cenu. Aj keby bol veľmi štedrý a na nasýtenie chudobných by porozdával všetko svoje imanie, ani tak nezíska Božiu priazeň, ak to urobil z iných pohnútok ako z pravej lásky. A aj keby vo svojej horlivosti podstúpil mučenícku smrť z nejakého iného dôvodu ako z lásky, pred Bohom by bol zvedeným nadšencom alebo ctibažným pokrytcom.

„Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá; nezávidí, nevypína sa, nevystatuje sa,, [1. Korint' anom 13,4](#). Láska, ktorá sa chce podobat' láske Kristovej, podkladá pohnútkam a činom iných ľudí najlepšie úmysly. Zbytočne neodhaľuje ich chyby, nepočúva ohováranie, ale skôr sa snaží pripomínať ich dobré vlastnosti.

Láska „sa neteší z nepravosti, ale raduje sa z pravdy. Všetko znáša, všetko verí, všetko dúfa, všetko vydrží. Láska nikdy neza-

nikne,, 1. Korint'anom 13,6-8. Nikdy nemôže stratit' svoju cenu; je to nebeská vlastnosť. Kto ju má, vojde s ňou ako s drahocenným pokladom bránami Božieho mesta.

„A tak teraz ostáva viera, nádej, láska, tie tri; no najväčšia z nich je láska,, 1. Korint'anom 13,13.

[192] Keď klesla mravná úroveň veriacich v Korinte, vyskytli sa medzi nimi takí, čo začali popierať niektoré základné rysy svojej viery. Ba podaktorí zašli tak ďaleko, že prestali veriť v zmŕtvychvstanie. Pavol vystúpil proti tomuto bludu jasným svedectvom, ktoré bolo nezvratným dôkazom Kristovho zmŕtvychvstania. Vyhlásil, že Kristus po svojej smrti „bol tretieho dňa vzkriesený podľa písem,, potom „sa zjavil Kéfasovi a potom dvanástim. Ďalej sa naraz zjavil viac ako päťsto bratom,, z ktorých v Pavlovej dobe väčšina ešte žila a podaktorí už zomreli. „Potom sa zjavil Jakobovi a potom všetkým apoštolom a poslednému zo všetkých ako nedochôdčaťu, zjavil sa aj mne,, 1. Korint'anom 15,4-8.

Pavol presvedčivo vyložil slávnú pravdu o zmŕtvychvstaní. Dôvodil: „Ved' ak niet zmŕtvychvstania, nebol ani Kristus vzkriesený. Ale ak nebol Kristus vzkriesený, potom je márne naše hlásanie a márna je aj naša viera. A potom sa zistí, že sme falošnými Božími svedkami, lebo sme svedčili proti Bohu, že vzkriesil Krista, ktorého nevzkriesil, ak mŕtvi naozaj nevstávajú. Lebo ak mŕtvi nevstávajú, nevstal ani Kristus. A keď Kristus nevstal, vaša viera je márna a ešte stále ste vo svojich hriechoch. Potom aj tí, čo zosnuli v Kristovi, sú stratení. Ak len v tomto živote máme nádej v Kristovi, sme najúbohejší zo všetkých ľudí. Ale Kristus vstal z mŕtvych, prvotina zosnulých,, 1. Korint'anom 15,13-20.

Apoštol usmernil myseľ veriacich v Korinte na víťazoslávny úsvit zmŕtvychvstania, keď všetci zosnulí svätí budú prebudení, aby od tej chvíle žili večne so svojím Pánom. Apoštol vyhlásil: „Poviem vám tajomstvo: Nie všetci umrieme, ale všetci sa premeníme: razom, v jednom okamihu, na zvuk poslednej pol'nice. Lebo keď zaznie, mŕtvi budú vzkriesení neporušiteľní a my sa premeníme. Ved' toto porušiteľné si musí obliecť neporušiteľnosť a smrteľné si musí obliecť nesmrteľnosť. A keď si toto porušiteľné oblečie neporušiteľnosť a toto smrteľné si oblečie nesmrteľnosť, vtedy sa splní, čo je napísané: Smrť pohltilo víťazstvo. Smrť, kde je tvoje víťazstvo?



*Smrt', kdeže je tvoj osten'?. Ale vd'aka Bohu, ktorý nám dal víťazstvo skrze nášho Pána Ježiša Krista,, 1. Korint'anom 15,51-57.*

Slávne je víťazstvo, ktoré čaká verných! Apoštol si uvedomoval možnosti veriacich v Korinte, a preto im chcel ukázať to, čo ľudí povznáša nad sebeckosť a zmyselnosť a čo zvelebuje život nádejou na život. S celou vážnosťou ich nabádal, aby boli verní svojmu vznešenému povolaniu v Kristovi. Prosil ich: „*Moji milovaní bratia, buďte pevní, neochvejní, stále horlivejší v Pánovom diele, veď viete, že vaša námaha nie je daromná v Pánovi,, 1. Korint'anom 15,58.*

Takto sa apoštol snažil čo najrozhodnejšie a najdôraznejšie odstraňovať nesprávne a nebezpečné predstavy a návyky, ktoré sa rozmáhali v korintskom zbore. Hovoril otvorene, no z jeho slov vanula láska. V jeho výstrahách a výčitkách ich osvecovalo svetlo z Božieho trónu a zjavovalo skryté hriechy, ktoré poškvrňovali život. Ako ich len prijímú?

[193]

Pavol sa po odoslaní listu začal obávať, aby jeho posolstvo príliš nezranilo tých, ktorým chcel urobiť dobre. Ľakal sa ďalšieho odcudzenia a rád by bol odvolaním slov všetko napravil. Tí, čo ako apoštol Pavol cítia zodpovednosť za zbory a všetko čo k nim patrí, najlepšie pochopia skľúčenosť jeho ducha i obžaloby seba samého. Boží služobníci, ktorí v dnešných časoch nesú bremeno Kristovho diela, prežívajú tie isté pocity v práci, v boji a úzkostnej starostlivosti, ktoré boli údelom veľkého apoštola. Zarmucoval ho rozkol v zbore, narážal na nevďačnosť a zradu tých, od ktorých očakával pomoc a podporu; uvedomoval si nebezpečenstvo ohrozujúce zbory, ktoré zhovievavo trpia nepravosťou, a preto bol nútený karhať ich za hriechy ráznym a prenikavým svedectvom; pritom však cítil obavy, že azda postupoval príliš prísne. S chvením a úzkosťou očakával správy, ako bolo jeho posolstvo prijaté.

### 31. kapitola — Prijaté posolstvo

Z Efezu sa Pavol vydal na ďalšiu misijnú cestu v nádeji, že pri tejto príležitosti ponavštevuje miesta svojho predošlého pôsobenia v Európe. Nejaký čas pobudol v Troade, lebo chcel „*hlásat' Kristovo evanjelium,*„ a stretol tam mnohých, čo boli ochotní vypočúť jeho posolstvo. O svojej práci v tomto meste neskôr napísal, že sa mu „*otvárali dvere v Pánovi,*„. No aj keď jeho úsilie v Troade bolo úspešné, nemohol tam dlho zostať. Starostlivo myslel na všetky zbory, ale najmä na zbor v Korinte. Dúfal, že v Troade sa stretne s Titom a od neho sa dozvie, ako bratia v Korinte prijali jeho rady a napomenutia; no v tom sa sklamal. Neskôr o tom napísal: „*Môj duch nemal pokoja, lebo som nenašiel svojho brata Tita,*„ [2. Korint'anom 2,12.13](#). Preto odišiel z Troady a preplavil sa do Macedónska, kde sa vo Filipách stretol s Timotejom.

V tom čase ho veľa mi tiesnila starosť o korintský zbor, ale predsa dúfal v to najlepšie; no občas ho zvieral smútok pri pomyslení, že by jeho rady a napomenutia mohli byť nesprávne pochopené. Po čase napísal: „*Naše telo nemalo nijaký odpočinok, ale zo všetkých strán samé súženie: zvonka boje, vnútri úzkosti. Ale Boh, ktorý potešuje ponížených, potešil nás Titovým príchodom,*„ [2. Korint'anom 7,5.6](#).

Tento verný posol priniesol radostnú správu, že medzi korintskými veriacimi nastala obdivuhodná zmena. Z Pavlovho listu mnohí prijali napomenutie a kajali sa zo svojich hriechov. Ich život už nebol hanbou kresťanstva, naopak, veľa mi ovplyvnil šírenie praktickej zbožnosti.

Apoštola to potešilo a poslal svoj druhý list veriacim do Korintu, kde vyjadril srdečnú radosť nad tým, že vynaložili dobré úsilie: „*A tak, ak som vás v liste aj zarmútil, neľutujem to; ak som aj ľutoval,*„. Keď ho tiesnila obava, že jeho slovami pohrdnú, niekedy ľutoval, že im tak rozhodne a prísne napísal. „*Teraz sa radujem,*„ pokračoval, „*nie preto, že ste sa zarmútili, ale že vás ten zármutok pohol na pokánie. Bol to zármutok podľa Božej vôle, aby ste v ničom neutrpeli škodu našou vinou. Ved' zármutok podľa Božej vôle spôsobuje po-*

*kánie na trvalú spásu.*., Taká ľútosť, ktorú vyvoláva vplyv Božskej milosti na srdce, povedie k vyznaniu a opusteniu hriechu. Podľa apoštolových slov práve také plody sa objavili v živote korintských veriacich. „*Pozrite, čo znamená zarmútiť sa podľa Božej vôle: Akú starosť to vo vás vyvolalo, akú obranu, aké rozhorčenie, akú bázeň, akú túžbu, akú horlivosť*„, [2. Korint'anom 7,8-11](#).

[195]

Po nejaký čas Pavol znášal ťarchu starostlivosti o zbory – bremeno tak ťažké, že ho sotva uniesol. Falošní učitelia sa snažili zničiť jeho vplyv medzi veriacimi a namiesto pravdy evanjelia presadiť vlastné učenie. O zmätkoch a utrpeniach, ktoré tiesnili Pavla, sa dozvedáme z jeho slov: súženie „*dol'ahlo na nás nadmieru ťažko, nad našu silu, takže sa nám už ani nechcelo žiť*„, [2. Korint'anom 1,8](#).

Jeden dôvod úzkosti bol však teraz odstránený. Keď sa Pavol dozvedel, že korintskí veriaci jeho list prijali, túto radosť vyjadril slovami: „*Nech je zvelebený Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, Otec milosrdenstva a Boh všetkej útechy! On nás potešuje v každom našom súžení, aby sme mohli aj my potešovať tých, čo sú v akomkoľvek súžení, tou útechou, ktorou Boh potešuje nás. Lebo ako sa v nás rozmnožujú Kristove utrpenia, tak sa za Krista rozhojňuje aj naša útecha. Ak sme teda sužovaní, je to na vašu potechu a spásu; ak sme potešovaní, je to vám na potešenie, ktoré sa prejavuje v znášaní takých istých utrpení, aké znášame aj my. A naša nádej, vzhľadom na vás, je pevná, ved' vieme, že ako máte účasť na utrpeniach, tak budete mať aj na úteche*„, [2. Korint'anom 1,3-7](#).

Keď Pavol vyjadroval svoju radosť nad ich opätovným obrátením i nad ich vzrastom v milosti, všetku chválu za túto zmenu srdca a života pripísal Bohu. Zvolal: „*Ale vd'aka Bohu, ktorý nám vždy dáva víťazstvo v Kristovi a našim prostredníctvom zjavuje na každom mieste vôňu jeho poznania. Lebo sme Kristovou ľúbezňou vôňou pre Boha uprostred tých, čo sú na ceste spásy, i tých, čo idú do záhuby*„, [2. Korint'anom 2,14.15](#). V tom čase bývalo zvykom, že víťazný veliteľ vo vojne privádzal so sebou pri návrate aj zástup zajatcov. Pri takej príležitosti boli určení nosiči kadidla a keď armáda víťazoslávne pochodovala domov, ľúbezňou vôňa bola zajatcom určeným na smrť vôňou smrti s náznakom, že čas ich popravy sa blíži; tým väzňom, ktorí našli u svojich zajatcov milosť, a ktorých život mal byť ušetrený, bola vôňou života, lebo im naznačovala, že sa blíži ich vyslobodenie.

[196]

Pavol bol teraz plný viery a nádeje. Uvedomoval si, že satan nezvíťazí nad Božím dielom v Korinte a slovami chvály vyjadril vd'áčnosť svojho srdca. On a jeho spolupracovníci oslávia svoje víťazstvo nad Kristovými nepriateľmi a pravda sa bude zvestovať s novou horlivosťou a rozšíri poznanie Spasiteľa. Vôňa evanjelia sa mala rozšíriť po celom svete ako vôňa kadidla tým, čo prijmú Krista, posolstvo sa stane vôňou života na život; ale tí, čo majú zahynúť v nevere, vôňou smrti na smrť.

Keď si Pavol uvedomil ohromujúcu veľkosť diela, zvolal: „*Ale kto je na to súci?*“, Kto dokáže zvestovať Krista tak, aby jeho nepriatelia nemali oprávnený dôvod pohrdnúť poslom či posolstvom, ktoré prináša? Pavol chcel, aby si veriaci uvedomovali slávnú zodpovednosť za službu evanjelia. Len také úsilie môže byť ľúbe Bohu a užitočné ľuďom, ktoré sprevádza vernosť v hlásaní Slova a čistý život, ktorý zodpovedá obsahu zvestovaného slova. Dnešní kazatelia, ktorí si uvedomujú rozsah diela, môžu právom s apoštolom volať: „*Ale kto je na to súci?*“, [2. Korint'anom 2,17](#).

Našli sa takí, čo Pavla obviňovali, že sa vychvaloval, keď písal svoj predošlý list. Apoštol sa o tom zmienil, keď sa spýtal členov, či takto posudzujú jeho pohnútky: „*Začíname zasa odporúčať samých seba? Alebo potrebujeme – ako niektorí – odporúčajúce listy k vám alebo od vás?*“, [2. Korint'anom 3,1](#). Veriaci, ktorí sa s'ahovali na nové miesto, niesli si často so sebou odporúčajúce listy od zboru, v ktorom boli predtým; vedúci činitelia a zakladatelia týchto zborov však také odporúčajúce listy nepotrebovali. Odporúčením, ktoré Pavol potreboval, boli predsa veriaci v Korinte, ktorí boli vyvedení z modloslužby k viere v evanjelium. Tým, že prijali pravdu a že v ich živote nastala zmena, vydávali jasné svedectvo o vernosti jeho úsilia, ako aj o jeho autorite radiť, karhať a napomínať ako Kristov služobník.

Pavol hl'adel na korintských bratov ako na svoje svedectvo. Povedal: „*Vy ste náš list napísaný v našich srdciach, ktorý poznajú a čítajú všetci ľudia. Ved' je zjavné, že ste Kristov list, ktorý sme my vyhotovili, napísaný nie atramentom, ale Duchom živého Boha, nie na kamenných tabuliach, ale na živých tabuliach srdca.*“, [2. Korint'anom 3,2.3](#).

Obrátenie hriešnikov a ich posvätenie pravdou je pre Božieho služobníka tým najmocnejším dôkazom, že ho ku kazateľskej službe

povolal Boh. Dôkaz jeho apoštolstva je napísaný na srdciach obrátených veriacich a svedčí o ich obnove života. Spodobený je v nich Kristus, nádej slávy. Tieto pečate služby sú kazateľovi veľkou posilou.

Dnešní Kristovi kazatelia by mali mať podobné osvedčenie, aké korintský zbor vydal o Pavlovej práci. Aj keď je dnes mnoho kazateľov, len zriedkavo sa nájdú schopní, posvätení služobníci – muži plní lásky, ktorá prebývala v Kristovom srdci. Pýcha, sebaistota, láska k svetu, vynachádzanie chýb, zatrpkosť, nenávisť – to je ovocie života mnohých vyznavačov Kristovho náboženstva. Ich život je totiž v príkrom rozpore so Spasiteľovým životom a často prináša smutné svedectvo o povahe kazateľskej služby, ktorou boli privedení k obráteniu.

Človek nemôže získať väčšiu česť, než je tá, že Boh ho prijme za spôsobilého kazateľa a evanjelia. Tí však, ktorých Boh požehnáva mocou a úspechom vo svojom diele, sa nevychvalujú. Uznávajú, že sú od Boha úplne závislí, a uvedomujú si, že sami od seba nemajú nijakú moc. S Pavlom hovoria: *„Niežeby sme boli schopní vymyslieť niečo sami od seba, akoby to bolo z nás. Ale naša schopnosť je z Boha. On nás urobil súcich za služobníkov novej zmluvy,“* [2. Korint'anom 3,5.6.](#)

Verný služobník slova koná Pánovo dielo. Uvedomuje si dôležitosť svojej práce, vie že k cirkvi a k svetu má podobný vzťah, aký mal Kristus. Neúnavne vedie hriešnikov k šľachetnejšiemu, vyššiemu životu, aby získali odmenu víťaza. Jeho úst sa dotkol „žeravý uhlík z oltára,“ ([Izaiáš 6,6](#)), a preto vyvyšuje Ježiša ako jediné nádej hriešnika. Jeho poslucháči vedia, že sa k Bohu utiekal naliehavou vrúcnou modlitbou. Spočinul na ňom Duch Svätý, jeho duša pocítila životodarný nebeský oheň a je spôsobilý posudzovať duchovné veci duchovne. Dostal moc búrať satanove pevnosti. Keď hovorí o Božej láske, srdcia mäknú a ne jeden sa pýta: *„Čo mám robiť, aby som bol spasený?“,*

*„Preto keď máme túto službu z milosrdenstva, ktoré sme dosiahli, nechabujme. Zriekli sme sa tajnej nehanebnosti; nepočíname si úskočne, ani nefalšujeme Božie slovo, ale zjavujeme pravdu, a tak sa pred Bohom odporúčame svedomiu všetkých ľudí. A ak je naše evanjelium ešte zahalené, je zahalené tým, čo idú do záhuby. Im, neveriacim, boh tohto veku zaslepil mysle, aby im nezažiarilo svetlo*

*evanjelia o Kristovej sláve, ktorý je obrazom Boha. Ved' nie seba hlásame, ale Ježiša Krista, Pána; my sme len vaši služobníci pre Ježiša. Lebo Boh, ktorý povedal: Nech z temnôt zažiari svetlo, zažiaril aj v našich srdciach na osvietenie poznania Božej slávy v tvári Ježiša Krista., 2. Korint'anom 4,1-6.*

[198]

Takto apoštol zveleboval Božiu milosť a Božie milosrdenstvo, ktoré sa prejavilo v tom, že Boh mu zveril posvätnú úlohu byť Kristovým služobníkom. Len veľká Božia milosť ho zachovala v ťažkostiach, utrpení a v nebezpečnosti práve tak, ako aj jeho bratov. Svoju vieru a učenie neprispôbovali svojim poslucháčom, ani nezamlčali podstatné spasiteľné pravdy, aby ich učenie bolo pútavejšie. Pravdu zvestovali jednoducho a jasne a modlili sa, aby mohli presvedčiť ľuď a priviesť ich k obráteniu. Dbali o to, aby ich správanie bolo v súlade s tým, čo zvestujú, aby sa hlásaná pravda mohla každému svedomiu odporučiť sama.

Apoštol pokračuje: *„Tento poklad máme v hlinených nádobách, aby mal Boh zvrchovanú moc, a nie my, 2. Korint'anom 4,7.* Božiu pravdu mohol zvestovať zástup bezhriešnych anjelov, to však nie je jeho zámer. Boh si za nástroje na uskutočnenie svojich zámerov vybral ľuď, nedokonalé ľudské bytosti. Do hlinených nádob vložil poklad nedoziernej ceny. Svet má dostať jeho požehnanie prostredníctvom ľuď. Skrze nich má jeho sláva zažiariť v tme hriechu. Láskyplnou službou majú slúžiť hriešnym a potrebným a viesť ich ku krížu. A vo všetkom svojom počínaní majú slávu, česť a chválu pripísať tomu, ktorý je nad všetkými a nad všetkým.

Pavol sa zmienil o svojej skúsenosti a ukázal, že slúžiť Kristovi sa nerozhodol z nejakých sebeckých pohnútok, pretože jeho cesta bola plná skúšok a pokušenia. Napísal: *„Zo všetkých strán nás sužujú, ale nie sme stiesnení; sme bezradní, ale nepoddávame sa; prenasledujú nás, ale nie sme opustení; zrážajú nás, ale nehynieme. Stále nosíme na tele Ježišovo umieranie, aby sa na našom tele zjavil aj Ježišov život, 2. Korint'anom 4,8-10.*

Pavol pripomenul svojim bratom, že ako Kristovi poslovia bol on i jeho spolupracovníci v ustavičnom nebezpečnosti. Pretrpené ťažkosti im uberali silu. Napísal: *„A tak kým žijeme, ustavične sa vydávame na smrť pre Ježiša, aby sa aj Ježišov život zjavil na našom smrteľnom tele. V nás teda účinkuje smrť, vo vás život, 2. Korint'anom 4,11.*

Títo Kristovi služobníci sa telesným utrpením a námahou pripodobňovali Kristovej smrti. To však, čo v nich pôsobilo smrť, prinášalo duchovný život a zdravie korintským veriacim, ktorí uverili pravde a stali sa účastníkmi večného života. Práve preto mali Ježišovi nasledovníci dbať o to, aby nedbalosťou a nespokojnosťou nest' ažovali bremená a súženia Kristových pracovníkov.

Pavol pokračoval: „*Ale pretože máme toho istého Ducha viery, ako je napísané: Uveril som, a preto som povedal, aj my veríme, a preto hovoríme,*„ [2. Korint'anom 4,13](#). Apoštol bol celkom presvedčený o skutočnosti zverenej pravdy a nič ho nemohlo zviest' k tomu, aby s Božím slovom zaobchádzal nečestne alebo zatajoval svoje presvedčenie. Nešlo mu o bohatstvo, poctu či pohodlný život tým, že by sa prispôbil názorom sveta. Aj keď bol stále v nebezpečenstve mučeníckej smrti pre vieru, ktorú hlásal Korint'anom, nebol zastrašený; lebo vedel, že ten, ktorý zomrel a vstal z mŕtvych, vyvedie ho z hrobu a predstaví Otcovi. Pod to napísal: „*A to všetko pre vás, aby hojnosť milosti prostredníctvom mnohých rozmnožil a vzdávanie vd'aky na Božiu slávu,*„ [2. Korint'anom 4,15](#). Apoštolovia nehlásali evanjelium pre vlastnú slávu. Bola to nádej spásy hynúcich, čo ich viedla k tomu, že svoj život zasvätili tejto službe. Táto nádej ich ochránila tvárou v tvár nebezpečenstvu i utrpeniu, aby sa vo svojom úsilí nevzdali.

Pavol ďalej napísal: „*Preto neochabujeme; hoci náš vonkajší človek chradne, náš vnútorný sa zo dňa na deň obnovuje,*„ [2. Korint'anom 4,16](#). Apoštol si uvedomoval moc nepriateľa, ale aj keď mu ubúdalo telesných síl, predsa zvestoval Kristovo evanjelium verne a neochvejne ďalej. V plnej Božej výzbroji šiel tento hrdina kríža odvážne do boja. Radostný zvuk jeho hlasu svedčil o víťazstve. Pri pohľade na odmenu sl'úbenú verným víťazne zvolal: „*Ved' naše terajšie ľahké súženie prinesie nám nesmierne veľkú váhu večnej slávy, ak nehľadáme na to, čo je viditeľné, ale na to, čo je neviditeľné; lebo viditeľné je do času, ale neviditeľné je naveky,*„ [2. Korint'anom 4,17.18](#). Vážnymi, pohnutými slovami apoštol prosil bratov v Korinte, aby sa znova zamysleli nad nevystihnuteľnou láskou svojho Vykupiteľa. Napísal: „*Ved' poznáte milosť nášho Pána Ježiša Krista, že hoci bol bohatý, stal sa pre vás chudobný, aby ste sa vy jeho chudobou obohatili,*„ [2. Korint'anom 8,9](#). Viete, z akej výšky sa sklonil a do akého hlbokého poníženia zostúpil. Keď sa

[199]

raz rozhodol ísť cestou sebazaprenia a obeti, neodvrátil sa už od nej, kým neodovzdal svoj život. Medzi trónom a krížom nemal nijaký odpočinok.

[200] Pavol dopodrobna vysvetlil, ako sa Spasiteľ pre nás ponížil, aby každý, kto bude jeho list čítať, to mohol pochopiť. Krista predstavil takého, aký skutočne bol, ako bol Bohu rovný a s ním prijal poctu anjelov. Potom ukázal Ježišovu cestu až do najhlbších hlbín poníženia. Bol totiž presvedčený, že každé sebecko by sa vytratilo zo života jeho čitateľov, keby sa mu podarilo, aby pochopili nepochopiteľnú obeť, ktorú priniesol Majestát neba. Objasnil im, ako Boží Syn odložil svoju slávu, ochotne sa podriadil podmienkam ľudskej prirodzenosti, ponížil sa ako služobník a stal sa „poslušným až po smrť na kríži., (Filipským 2,8), aby mohol povzniesť padlé ľudstvo zo zahynutia k nádeji, k radosti a k nebu.

Keď uvažujeme o jeho božskej povahe vo svetle kríža, vidíme milosrdenstvo, vládnuť a odpustenie spojené so spravodlivosťou. Uprostred trónu vidíme toho, ktorý na rukách, na nohách a na boku nesie znaky múk, ktoré vytrpel, aby človeka zmieril s Bohom. Vidíme večného Otca, ktorý prebýva v neprístupnom svetle, a predsa nás prijíma k sebe prostredníctvom svojho Syna. Mrak pomsty, ktorý nám hrozivo chystal len biedu a zúfalstvo, vo svetle kríža zjavuje Boží nápis: „Ži, hriešnik, ži! Vy, kajúcní, veriaci ľudia, žite! Zaplatil som za vás výkupné.,,

Pri uvažovaní o Kristovi sa pozvoľna dostávame na pobrežie bezmedznej lásky. Snažíme sa túto lásku vyrozprávať, ale jazyk na to nestačí. Keď sa zamýšľame nad jeho pozemským životom a obeťou za nás, nad jeho príhovornou službou v nebi a nad všetkým, čo pripravuje tým, ktorí ho milujú, môžeme len zvolat: „*Láska je v tom, že nie my sme milovali Boha, ale že on miloval nás, a poslal svojho Syna ako zmiernu obeť za naše hriechy.*., „*Pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec: voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme.*., 1. Jána 4,10; 3,1.

V každom skutočnom učeníkovi horí táto láska ako posvätný oheň na oltári srdca. Práve na tejto zemi sa Božia láska zjavila skrze Krista. A na tejto zemi majú Božie deti odzrkadľovať túto lásku svojím nepoškvrneným životom. Takto budú hriešnici privedení ku krížu, aby na ňom uvideli Božieho Baránka.



## 32. kapitola — Štedrá cirkev

[201]

Pavol vo svojom prvom liste cirkevnému zboru v Korinte poučil veriacich o všeobecných zásadách podporovania Božieho diela na zemi. Pri zmienke o svojom apoštolskom pôsobení medzi nimi sa spýtal:

*„Kto kedy vojenčí na svoje trovy? Kto sadi vinicu, a neje z nej ovocie? Alebo kto pasie stádo, a neživí sa mliekom stáda? Hovorím to len po ľudsky? A nehovorí to aj Zákon? V Mojžišovom zákone je predsa napísané: Mlátiacemu volovi nezaviažeš papuľu. Vari tu Boh myslí na voly? A nehovorí to skôr pre nás? Ved' pre nás je napísané, že ten, čo orie, má orať v nádeji, a kto mláti, tak v nádeji, že dostane z úrody,, 1. Korint'anom 9,7-10.*

Apoštol v otázkach pokračoval: *„Keď sme vám my zasiali duchovné dobrá, je to také veľké, ak žneme hmotné? Ak majú iní u vás toto právo, nie tým skôr my? No nepoužili sme toto právo, ale všetko znášame, len aby sme nepostavili prekážku Kristovmu evanjeliu. Neviete, že tí, čo konajú svätú službu, jedia z toho, čo je vo svätyni, a tí, čo slúžia oltáru, majú z oltára podiel? Tak nariadil aj Pán tým, čo zvestujú evanjelium, aby žili z evanjelia,, 1. Korint'anom 9,11-14.*

Apoštol sa tu zmienil o Božom pláne podporovania kňazov, ktorí slúžili v chráme. Tí, čo boli pre tento posvätný úrad oddelení, žili z podpory svojich bratov, ktorým slúžili duchovným požehnaním. *„Tí, čo z Léviho synov dostávajú kňazský úrad, majú príkaz brat' podľa zákona desiatky od ľudu,, Židom 7,5.* Pán vybral Léviho kmeň na vykonávanie posvätnej služby, ktorá súvisela s chrámom a kňazstvom. O kňazovi čítame: *„Lebo jeho si vyvolil Hospodin..., aby stál v službe mena Hospodinovho,, 5. Mojžišova 18,5.* Hospodin požadoval desatinu všetkých príjmov ako svoje vlastníctvo a zadržanie desiatku pokladal za lúpež.

Pavol sa odvolal práve na toto ustanovenie o podpore Božej služby, keď napísal: *„Tak nariadil aj Pán tým, čo zvestujú evanjelium, aby žili z evanjelia,,* Neskôr v liste Timotejovi pripomenul: *„Robotník si zaslúži svoju mzdu,, 1. Timoteovi 5,18.*

[202]

Odovzdávanie desiatkov bolo však len časťou Božieho plánu podporovania evanjelijnej služby. Boh okrem toho nariadil odovzdávanie viacerých darov a obetí. Židia boli vychovávaní k štedrosti pri podporovaní Božieho diela, ako aj pri zohľadňovaní potrieb chudobných. Okrem toho pri zvláštnych príležitostiach prinášali ďalšie dobrovoľné obete. Pri žatve a vinobraní sa prvé plody poľa – obilie, víno a olej – obetne zasväcovali Pánovi. Paberky a poľné medze zostali chudobným. Prvý výť ažok vlny pri strihaní oviec, ako aj prvé zrno z vymlátenej pšenice boli určené Pánovi. Podobne to bolo aj s prvorodenými zvieratmi. Za prvorodeného syna sa platilo výkupné. Prvotiny sa predkladali Pánovi vo svätyni a potom boli odovzdané do úžitku kňazom.

Nariadením o obetiach a daroch Pán učil Izraelcov, aby ho vo všetkom uprednostňovali. Stále im pripomínal, že on je vlastníkom ich polí, ako aj malých i veľkých stád; on im zosiela slnečný svit i dážď, aby sejba vzkĺčila a dozrela úroda. Všetko, čo mali, patrilo vlastne jemu. Oni boli len správcami jeho majetku.

Nebolo Božím zámerom, aby kresťania, ktorí dostali oveľa väčšie prednosti ako židovský národ, obetovali menej štedro, než dávali Židia. Spasiteľ povedal: „*Kto mnoho dostal, od toho sa bude mnoho požadovať*“, [Lukáš 12,48](#). Štedrosť, požadovaná od Židov, mala predovšetkým slúžiť blahu ich národa; dnes sa Božie dielo šíri po celom svete. Kristus zveril svojim nasledovníkom poklady evanjelia, čím zodpovednosť za šírenie posolstva spásy v celom svete prešla na nich. Je zrejmé, že naše povinnosti sú oveľa väčšie než povinnosti starého Izraela.

Čím väčší je rozmach diela, tým viac výziev prichádza o stále väčšiu pomoc. Aby kresťania mohli týmto výzvam vyhovieť, mali by uposlúchnuť príkaz: „*Prinášajte celé desiatky do pokladnice a bude poživeň v mojom dome*“, [Malachiáš 3,10](#). Keby všetci vyznavači kresťanstva verne prinášali Bohu svoje desiatky a obete, Božia pokladnica by bola plná. Potom by na získavanie prostriedkov na podporu evanjelia nebolo treba poriadat' výstavy, lotérie či iné podobné spoločenské podujatia.

Ľudia sú v stálom pokušení utrácať peniaze na ukojenie sebeckých záľub a túžob, osobných ozdôb či zbytočnej výzdoby svojich príbytkov. Pre tieto účely mnohí členovia zboru neváhajú utrácať ani nadmerné obnosy zo svojich prostriedkov. Keď však majú prispieť

do Božej pokladnice na rozmach Božieho diela na svete, váhajú. Ak vidia, že určitej obeti sa už nemôžu vyhnúť, prispejú čiastkou nepomerne menšou, než akú neraz utratia na veci celkom zbytočné. Tým dávajú jasne najavo, že Kristovo dielo vlastne nemilujú a nemajú opravdivý záujem o záchranu hynúcich. Niet sa čo diviť, že ich kresťanský život je zakrpatený a neduživý.

Komu v srdci horí Kristova láska, tomu bude nielen povinnosťou, ale aj potešením, že môže pomôcť šíriť najslávnejšie a najsvätejšie dielo, aké bolo človekovi zverené, aby svet poznal bohatstvo lásky, milosrdenstva a pravdy.

Lakomstvo zvádza ľuďi k tomu, aby si na uspokojenie vlastných záľub ponechávali prostriedky, ktoré právom patria Bohu, a táto vlastnosť je Bohu dnes práve tak odporná, ako keď prostredníctvom proroka prísne karhal svoj ľud: „*Či smie podvádzať človek Boha, keď vy ma podvádzate? Vy sa však spytujete: Ako ťa podvádzame? – Desiatkami a pozdvihovanými obeťami. Zasiahnutí ste kliatbou, a predsa ma podvádzate, vy, celý národ.*“, [Malachiáš 3,8.9](#).

Štedrosť je vlastnosť neba. Jej vrcholným prejavom je Kristova obeť na kríži. Kvôli nám dal Otec svojho jednorodeného Syna; a keď už Kristus dal všetko, čo mal, potom pre spásu človeka dal aj seba samého. Golgotský kríž by mal byť každému Kristovmu nasledovníkovi výzvou k dobročinnosti. V kríži je spríkladnená zásada dávať, stále dávať. „*Kto hovorí, že ostáva v ňom, má aj sám žiť, ako žil on.*“, [1. Jána 2,6](#).

Chamtivosť je naproti tomu vlastnosť satanova. V živote svet-sky zmýšľajúcich ľuďi sa prejavuje hlavne zásada: brať, len brať. Nazdávajú sa, že si tým zabezpečia šťastie a pohodlný život; avšak plodom ich sejby je bieda a smrť.

Kým Boh neprestane svoje deti požehnávať, dotiaľ sú mu povinné odvádzať diel, ktorý mu patrí. Veriaci by mali Pánovi dať nielen to, čo mu patrí, ale do jeho pokladnice by mali z vd'áčnosti prinášať aj iné štedré dary. S radostným srdcom by mali venovať Stvoriteľovi prvotinu z celého svojho majetku – to najlepšie zo svojho imania i svoju najoddanejšiu a najposvätenejšiu službu. Potom budú bohato požehnaní. Boh sám sa postará o to, aby sa ich život podobal stále zavlažovanej záhrade, kde nikdy nechýba voda. Keď potom príde posledná veľká žatva, odmenou za nesebecké

zúročenie zapožičaných hrivien im budú snopy, ktoré odovzdajú Pánovi.

[204] Vybraní Boží poslovia plne zapojení do misijnej práce by nikdy nemali byť nútení ísť do duchovného boja bez toho, aby ich bratia náležite nepodporili. Je povinnosťou členov zboru patrične sa postarať o tých, čo sa vzdali svetského zamestnania, aby sa mohli plne venovať Kristovej službe. Keď sú Boží služobníci povzbudení, dielo Božie úspešne napreduje. Ak kvôli ľudskému sebeckému podporu nedostanú, ich úsilie neraz ochabne a ich výkonnosť často výrazne poklesne.

Boh nemôže byť spokojný s tými, čo sa pokladajú za jeho nasledovníkov, no prehliadajú, že dielu oddaní pracovníci pri svojej neľahkej misijnej práci trpia nedostatkom nutných životných potrieb. Sebeckí ľudia budú volaní na zodpovednosť nielen za to, že Pánove prostriedky náležite nepoužili, ale aj za sklamanie a zármutok, ktoré spôsobili verným Božím služobníkom. Tí, čo sú povolani do kazateľskej služby a pri nástupe do tohto zodpovedného diela sa zriekajú všetkého, len aby sa mohli plne venovať Božej službe, mali by za svoju obetavú námahu dostať patričnú mzdu, ktorá zodpovedá potrebám na ich obživu aj s rodinami.

V rôznych oblastiach svetskej činnosti svedomití duševní i telesní pracovníci môžu dosiahnuť dobrý zárobok. A či práca, spojená so šírením pravdy a privádzaním ľudí ku Kristovi, nie je dôležitejšia než ktorékoľvek svetské zamestnanie? Nemajú preto tí, čo túto prácu verne vykonávajú, oprávnený nárok na patričnú odmenu? Podľa toho, ako si ceníme starostlivosť o duchovné blaho a prácu pre blaho telesné, dávame najavo, ako si ceníme veci nebeské v porovnaní s pozemskými.

Ak majú byť v pokladnici prostriedky na podporu kazateľskej služby a na pomoc v misijných poliach, nutne treba, aby Boží ľud dával radostne a štedro. Kazatelia majú vážnu zodpovednosť za to, aby zbory neprestávali myslieť na potreby Božieho diela, no zodpovedajú aj za výchovu členov k štedrosti. Ak sa to zanedbáva a zbory prestávajú prispievať na potreby iných, nielenže Pánovo dielo trpí, ale neprichádza ani požehnanie, ktoré malo byť veriacim odmenou.

Svoje dary by mali priniesť Bohu aj ľudia chudobní. Sebazaprením v záujme pomoci ešte chudobnejším stávajú sa účastníkmi

Kristovej milosti. Dar chudobného ako obeť sebazaprenia sa vznáša k Bohu ako ľúbezna vôňa kadidla. Každé sebaobetovanie posilňuje v darcovom srdci dobročinnosť a užšie ho spája s tým, ktorý bol bohatý, ale pre nás schudobnel, aby sme jeho chudobou zbohatli my.

Skutok vdovy, ktorá dala dva peniaze – všetko, čo mala – do pokladnice, je zaznamenaný na povzbudenie tých, čo zápasia s chudobou, no predsa túžia svojím darom pomôcť Božiemu dielu. Kristus obrátil pozornosť učeníkov na túto ženu, ktorá dala „*celé svoje živobytie*„ [Marek 12,44](#). Ocenil jej dar viac než veľké obeť tých, ktorých almužny nevyžadovali od darcov nijaké sebazaprenie. Zo svojho prebytku dali len malú časť. Vdova obetovala z toho, čo potrebovala na živobytie v dôvere, že o jej potreby pre zajtrajší deň sa postará Boh. Spasiteľ o nej povedal: „*Veru hovorím vám: Táto chudobná vdova vhodila viac ako všetci, čo hádzali do pokladnice*„ [Marek 12,43](#). Ježiš tým upozornil, že hodnota daru nezáleží na jeho veľkosti, ale na pomere, v akom ho kto dáva, a na darcovej pohnútke.

Apoštol Pavol sa vo svojej práci v jednotlivých zboroch neúnavne usiloval v srdciach novoobrátených prebúdzat túžbu, aby pre Božie dielo vykonali niečo veľké. Často ich nabádal k štedrosti. Keď sa zhováral so staršími z Efezu o svojej predošlej práci medzi nimi, povedal: „*Vo všetkom som vám ukázal, že treba takto pracovať a ujímať sa slabých a pamätať na slová Pána Ježiša; lebo on povedal: Blahoslavenejšie je dávať, ako prijímať*„. Korintským veriacim napísal: „*Ved' kto skúpo seje, bude skúpo i žat'; kto seje štedro, štedro bude aj žat'. Každý tak, ako si umienil v srdci; nie zo žiaľu, ani z donútenia, lebo veselého darcu Boh miluje*„ [Skutky apoštolov 20,35](#); [2. Korint'anom 9,6.7](#).

Skoro všetci macedónski veriaci boli chudobní na svetské majetky, ale ich srdcia oplývali láskou k Bohu a k jeho pravde a radostne obetovali na podporu evanjelia. Keď sa konali zbierky v zboroch v pohanskom kraji na pomoc židovským veriacim, štedrosť obrátených v Macedónsku sa dávala za príklad iným cirkevným zborom. Keď apoštol písal korintským veriacim, upozornil ich na to, „*akú milosť dal Boh macedónskym cirkvám: že v mnohých skúškach súženia z ich veľkej radosti a krajnej chudoby vzišlo bohatstvo ich štedrosti... Kol'ko mohli, ba aj viac, ako mohli, sami od seba nás naliehavo prosili, aby sme im dopriali milosť mať účasť na službe svätým*„ [2. Korint'anom 8,1-4](#).

[206]

Ochota macedónskych veriacich prinášať obete bola výsledkom toho, že sa odovzdali celým srdcom. Pôsobením Ducha Božieho „*samých seba odovzdali najprv Pánovi,*“ (2. Korint’anom 8,5) a potom boli ochotní štedro obetovať z toho, čo mali, na podporu evanjelia. K obetavosti ich nebolo treba vyzývať, skôr sa tešili, že majú prednosť odoprieť si aj veci pre nich dôležité, aby mohli poskytnúť potrebnú pomoc iným. Keby ich bol apoštol odrádzal, boli by naňho naliehali, aby ich dar prijal. Vo svojej úprimnosti, poctivosti a láske k bratom a sestrám sa radi zapreli, a tak sa rozhojnilo ovocie ich dobročinnosti.

Keď Pavol posielal do Korintu Títa povzbudiť veriacich, obzvlášť mu kládol na srdce, aby ich viedol k štedrosti. Napísal: „*A ako vynikáte vo všetkom: vo viere, v slove, v poznaní, vo všetkej horlivosti a v láske, ktorú sme vo vás vzbudili, tak vyniknite aj v tomto diele lásky.*“, „*Teraz to teda aj uskutočnite, aby ako bol Duch ochotný chcieť, tak bol ochotný aj vykonať z toho, čo máte. Lebo ak je ochotná vôľa, cení sa podľa toho, čo kto má, a nie podľa toho, čo nemá.*“, „*A Boh má moc rozhodnúť vo vás každú milosť, aby ste mali vždy vo všetkom úplný dostatok, a aby ste mali hojne na každý dobrý skutok,... budete vo všetkom obohatení, na všestrannú milosť, a tak sa bude naším prostredníctvom vzdávať vd’aka Bohu,*“ 2. Korint’anom 8,7.11.12; 9,8-11.

Nesebecká obetavosť priniesla prvotnej cirkvi veľkú radosť, lebo jej členovia vedeli, že svojím úsilím pomáhajú šíriť evanjelium v temných kútoch sveta. Ich štedrosť svedčila o tom, že Božiu milosť neprijali nadarmo. Čo iné mohlo viesť k takejto obetavosti, ak nie Boží Duch. Pre veriacich i neveriacich to bol zázrak milosti.

Duchovný vzrast úzko súvisí s kresťanskou štedrosťou. Kristovi nasledovníci by sa mali tešiť z toho, že spôsobom svojho života majú prednosť prejavovať štedrosť a dobročinnosť svojho Vykupiteľa. Keď dávajú Pánovi, majú istotu, že ich poklad ich predchádza do nebeských príbytkov. Ak si ľudia chcú zabezpečiť majetok, mali by ho vložiť do rúk, ktoré nesú znaky ukrižovania. Ak sa chcú tešiť zo svojho majetku, nech ho použijú pre dobro biednych a trpiacich. Kto chce svoj majetok rozhodnúť, nech sa riadi príkazom: „*Cti Hospodina darmi svojho imania a prvotinami z každého svojho výnosu. Tak sa ti naplnia stodoly hojnosťou a muštom potečú tvoje kade,*“ Príslovia 3,9.10. Ak si niekto chce zachovať majetok pre vlastné sebecké

zámery, iste utrpí večnú stratu. Ak však svoj poklad dá Bohu, potom už tento dar nesie Boží podpis. Tým je jeho poklad zapečatený Božou nemeniteľnosťou.

Boh hovorí: „*Blažení ste, ktorí celkom pri vodách môžete siat*“, [Izaiáš 32,20](#). Ustavičné prinášanie darov kdekoli'vek to Božie dielo alebo potreby ľudstva vyžadujú, nevedie k chudobe. „*Niektor dáva priehrštím a ešte mu pribúda, niektor šetrí viac ako sa patrí, a má nedostatok*“, [Príslovia 11,24](#). Rozsievač znásobuje svoje semeno tým, že ho rozhadzuje. Tak je to aj s ľuďmi, ktorí verne rozdeľujú Božie dary. Rozdávaním rozmnožujú svoje požehnanie. Pán prisľúbil: „*Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona*“, [Lukáš 6,38](#).

[207]

### 33. kapitola — Práca v neľahkých podmienkach

Pavol sa snažil členom cirkvi, ktorých získal, dôkladne vysvetliť učenie Písma o náležitom podporovaní Božieho diela. No aj keď vyhlásil, že ako služobník evanjelia má plné „*právo nepracovať*“, (1. Korint’anom 9,6), teda nezarábať si na živobytie vo svetskom povolaní, predsa len občas v rôznych situáciách svojho pôsobenia vo veľkých mestách musel si na obživu zarobiť svojím remeslom.

Židia v telesnej práci nevideli nič neobvyklé či ponižujúce. Mojžiš viedol Hebrejov k tomu, aby ich deti dostali remeselnú výchovu. Nezaujímajúc rodičov o výchovu detí k telesnej práci sa pokladal za hriešnika. Praktický prístup ku každodenným záležitostiam života bol podstatne dôležitým predpokladom aj vtedy, ak dieťa malo byť vychované pre posvätný úrad. Každý chlapec, bez ohľadu na to, či mal rodičov bohatých alebo chudobných, musel sa vyučiť nejakému remeslu. Rodičia, ktorí túto výchovu detí zanedbali, mali povest’ ľudí, čo o Pánove rady nestoja. Podľa tohto zvyku sa aj Pavol v mladosti vyučil stanárskemu remeslu.

Skôr ako sa Pavol stal Kristovým učeníkom, zastával významné postavenie, takže si na živobytie nemusel zarábať telesnou prácou. Keď neskôr vynaložil všetko, čo mal na podporu Kristovho diela, občas bol nútený zarobiť si na obživu aj tým, čo sa v remesle naučil. Bývalo to obzvlášť vtedy, keď pracoval v prostredí, kde by sa jeho pohnútky mohli nesprávne chápať.

Z Písma vieme, že to bolo prvýkrát v Tesalonike, kde Pavol kvôli obžive popri zvestovaní Slova aj telesne pracoval. Vo svojom liste veriacim tamojšieho zboru pripomínal, že im mohol byť na obtiaž, a dodal: „*Ved’ sa, bratia, pamätáte na našu prácu a námahu. Vo dne v noci sme pracovali, aby sme nikomu z vás neboli na ťarchu, a tak sme vám hlásali Božie evanjelium*“, 1. Tesaloničanom 2,9. O tom, ako bol so svojimi spolupracovníkmi medzi nimi, im vo svojom druhom liste znova napísal: „*Ani sme nejedli niečí chlieb zadarmo, ale vo dne v noci sme ťažko a namáhavo pracovali, aby sme nikomu z vás neboli na ťarchu. Nie že by sme na to nemali právo, ale chceli sme*



vám seba dat' za vzor, aby ste nás napodobňovali., [2. Tesaloničanom 3,8.9.](#)

V Tesalonike sa Pavol stretol aj s takými, čo nechceli pracovať vlastnými rukami. V jeho neskoršej zmienke o nich čítame: „*Počúvame, že medzi vami niektorí žijú neporiadne, nič nerobia, iba sa zháňajú za zbytočnosťami. Takýmto prikazujeme a vyzývame ich v Pánovi Ježišovi Kristovi, aby pokojne pracovali, a tak jedli svoj chlieb.*“, Pavol za svojho pôsobenia v Tesalonike dbal o to, aby takým ľuďom dal správny príklad. „*Ved' aj keď sme boli u vás, prikazovali sme vám toto: Kto nechce pracovať, nech ani neje.*“, [2. Tesaloničanom 3,10.11.12.](#)

[209]

Satan sa v každej dobe snažil marit' úsilie Božích služobníkov tým, že v cirkvi podnecoval fanatizmus. Tak to bolo za čias Pavlových, a tak to bolo aj v neskorších stáročiach, v dobe reformačnej. Viklef, Luther a mnohí iní, čo svojím vplyvom a svojou vierou boli svetu požehnaním, museli čeliť nástrahám, ktorými sa nepriateľ snažil zviest' do fanatizmu ľuďí príliš horlivých, duševne nevyrovnaných a neposvätených. Zvedení jednotlivci učili, že pravá svätosť povznáša myseľ ponad všetko svetské zmýšľanie a ľuďí vedie k tomu, aby vôbec nepracovali. Iní, na základe mylného chápania Písma, učili, že pracovať je hriech; podľa nich by sa kresťania nemali starať ani o svoje pozemské blaho, ani o blahobyť svojich rodín; venovať by sa mali len záujmom duchovným. Pavol svojím učením a príkladom tieto názory vyvrátil.

Apoštol za svojho pôsobenia v Tesalonike nebol kvôli obžive celkom odkázaný na prácu svojich rúk. Keď sa neskôr v liste veriacim vo Filipách zmieňoval o svojich skúsenostiach v tomto meste, s uznaním spomenul aj dary, ktoré za svojho pobytu od nich dostal. „*Ved' aj do Solúna ste mi raz aj druhý raz poslali, čo som potreboval.*“, [Filipským 4,16.](#) No napriek tejto pomoci snažil sa byť tesalonickým veriacim príkladom usilovnosti, aby nikomu nedal dôvod obviňovať ho z chamtivosti. Svojím počínaním chcel pokarhať tých, čo vo svojej zaslepenej horlivosti telesnú prácu znevažovali.

Pavol sa pri svojej prvej návšteve Korintu ocitol medzi ľuďmi, ktorí pohnútkam cudzincov nedôverovali. Gréci z pobrežných oblastí boli vášniví obchodníci. Vo svojej obchodníckej preľíkanosti dospeli nakoniec k presvedčeniu, že zisk je priam prejavom zbožnosti a že čestné, či nečestné zarábanie peňazí je v každom prípade

[210]

chvályhodné. Keď že Pavol poznal ich povahové vlastnosti, nechcel im poskytnúť nijaký dôvod na to, aby sa nazdávali, že evanjelium hlása kvôli zisku. Svojich koritských poslucháčov mohol celkom oprávnenne žiadať, aby ho podporovali; no tohto práva sa ochotne zriekol, len aby jeho osožné a úspešné misijné úsilie nikto nemohol nespravodlivo podozrievať, že evanjelium káže pre zisk. Snažil sa odstrániť čo i len náznak nepochopenia, len aby moc jeho posolstva nevyšla nazmar.

Pavol zakrátko po svojom príchode do Korintu našiel „*Žida menom Akvila, rodom Pont'ana, ktorý nedávno prišiel z Itálie, i jeho manželku Priscillu,*„. Mali „*to isté remeslo,*„ ako on. Keď že výnos cisára Klaudia, podľa ktorého museli všetci Židia z Ríma odísť, sa týkal aj Akvilu a Priscilly, obaja odišli do Korintu, kde sa usadili, a začali zhotovovať stany. Keď ich Pavol vyhľadal, dozvedel sa, že sa boja Boha a odolávajú skazonosnému vplyvu svojho okolia. „*Pripojil sa k nim... Zostal u nich a pracoval...Každú sobotu hovoril v synagóge a presviedčal Židov i Grékov,*„ [Skutky apoštolov 18,2-4](#).

Neskôr prišiel do Korintu Sílás a Timotej a pripojili sa k Pavlovi. Títo bratia priniesli so sebou prostriedky z macedónskych zborov na podporu evanjelijného diela.

Pavol v Korinte založil silný zbor a keď neskôr veriacim pripomenul, ako medzi nimi žil, spýtal sa ich: „*Ale som sa hádam dopustil hriechu, keď som sa ponížil, aby ste vy boli povýšení, tým, že som vám zadarmo hlásal Božie evanjelium? Iné cirkvi som olupoval, prijímal som od nich podporu, aby som mohol vám slúžiť'. Aj keď som bol u vás, a mal som nedostatok, nikomu som nebol na t'archu, lebo čo mi chýbalo, to doplnili bratia, ktorí prišli z Macedónska. Chránil som sa a budem sa chrániť, aby som vám v ničom nebol na t'archu. Ako je vo mne Kristova pravda, túto chválu mi nik neprekazí v krajoch Achájska,*„ [2. Korint'anom 11,7-10](#).

Pavol objasňuje, prečo si v Korinte takto počínal. Robil to preto, aby „*tí, čo hľ'adajú príležitosť,*„ ([2. Korint'anom 11,12](#)), nemali nijaký dôvod hanobiť ho. Pri výrobe stanov verne zvestoval aj evanjelium. O svojej práci napísal: „*Znaky apoštola sa vám prejavili vo veľkej trpezlivosti, v znameniach, divoch a mocných činoch,*„. K tomu dodal: „*O čo ste boli ukrátení v porovnaní s ostatnými cirkvami okrem toho, že som vám nebol na t'archu? Odpusťte mi túto krivdu. A toto som už tretí raz pripravený ísť k vám a nebudem vám*

*na t'archu. Ved' netúžim po vašich veciach, ale po vás... A ja veľmi rád vynaložím všetko, ba aj seba samého vydám za vaše duše.,* [2. Korint'anom 12,12-15](#).

Pavol sa počas svojho trojročného namáhavého evanjelijného pôsobenia v celej efezskej oblasti opäť živil svojím remeslom. V Efeze i v Korinte sa apoštol tešil z prítomnosti Akvilu a Priscilly, ktorí ho na sklonku jeho druhej misijnej cesty sprevádzali pri návrate do Ázie.

[211]

Niektorí vytýkali Pavlovi, že vykonáva telesnú prácu, ktorá akoby sa s prácou kazateľa evanjelia nezlučovala. Prečo má Pavol, jeden z najvýznamnejších kazateľov, pri zvestovaní Slova ešte aj telesne pracovať? Nezaslúži si robotník svoju mzdu? Prečo má výrobou stanov utrácať čas, ktorý by naozaj mohol lepšie zužitkovať?

Pavol však takto strávený čas nepokladal za stratený. Pri práci s Akvilom mal stále spojenie s nebeským Učiteľom a nepremárnil nijakú príležitosť vydat' svedectvo o Spasiteľovi a pomôcť tým, čo pomoc potrebovali. Duševne bol stále pripravený vnímať duchovné poznanie. Svojich spolupracovníkov poučal o duchovných veciach a pritom bol vzorom usilovnosti a dôkladnosti. Bol to čulý a zručný robotník, usilovný remeselník „*vrúcneho ducha, slúžiaci Pánovi,*“, [Rimanom 12,11](#). Pri svojom remesle sa stýkal s ľuďmi, s ktorými by sa inak nestretol. Svojim druhom ukazoval, že remeselná zručnosť je dar, ktorý človekovi dáva Boh spolu s múdrosťou, ako ho správne použiť. Pavol učil, že Boha treba uctievať aj každodennou prácou. Namáhavá práca, ktorú konal, mu nijako neochromila jeho oduševnenosť ako kresťanského kazateľa.

Pavol niekedy pracoval dňom i nocou nielen kvôli obžive, ale v snahe pomôcť svojim spolupracovníkom. O svoj zárobok sa delil s Lukášom a pomáhal aj Timoteovi. Občas musel aj hladovať, aby mohol zmierniť potreby druhých. Žil nesebeckým životom. Keď sa na sklonku svojej misijnej služby lúčil v Milete so staršími efezského zboru, mohol pri prejave zodvihnúť svoje upracované ruky a povedať: „*Netúžil som po ničom striebre ani zlat, ani odeve. Sami viete, že tieto ruky vyslúžili všetko, čo som potreboval ja a títo tu so mnou. Vo všetkom som vám ukázal, že treba takto pracovať a ujímať sa slabých a pamätať na slová Pána Ježiša; lebo on povedal: Blaženejšie je dávať, ako prijímať,*“, [Skutky apoštolov 20,33-35](#).

[212]

Keď Boží služobníci majú pocit, že v Kristovom diele musia znášať rôzne útrapy a nedostatok, mali by v duchu navštíviť Pavlovo pracovisko. Nech si predstavia, ako tento vyvolený Boží muž striha plátno, aby si zarobil na chlieb, ktorý si právom zaslúžil za svoju apoštolskú prácu. Práca je požehnaním, nie kliatbou. Záhaľka ničí zbožnosť a zarmucuje Božieho Ducha. Stojatá voda je odporná, ale čistý riečny prúd šíri v kraji zdravie a radosť. Pavol vedel, že tí, čo telesnú prácu zanedbávajú, čoskoro zoslabnú. Mladých kazateľov chcel naučiť, že telesnou prácou a používaním svalov a šliach celkovo zosilnejú, a teda ľahšie znesú námahu i nedostatok, ktoré ich v službe evanjelia čakajú. Uvedomoval si, že aj jeho zvesť by stratila životnosť a silu, keby všetky časti svojho organizmu patrične necvičil.

Leniví ľudia prichádzajú o neoceniteľnú skúsenosť, ktorú možno získať len verným plnením každodenných povinností života. Tisíce ľudí žijú len užívaním dobrodení, ktoré im Boh vo svojej láskavosti dopriava. Zabúdajú však priniesť Pánovi obeť vd'ačnosti za bohatstvo, ktoré im zveril. Zabúdajú, že rozvážnym zúročovaním prepožičaných hrivien majú sa stať tvorcami hodnôt, nielen ich spotrebiteľmi. Keby chápali dielo, ktoré im Pán chce zveriť ako svojim pomocníkom, nevyhýbali by sa zodpovednosti. Mladí ľudia, ktorí cítia, že ich do kazateľskej služby povolal Boh, by si mali uvedomiť, že ich užitočnosť veľkou mierou závisí od toho, ako pristupujú k svojej práci. Tí, ktorých si Boh vybral pre kazateľskú službu, podajú dôkaz o svojom vznešenom poslaní a všemožne sa vynasnažia o to, aby sa stali schopnými pracovníkmi. Vynaložia všetko úsilie, aby získali skúsenosti potrebné pre schopných a spoľahlivých plánovačov, organizátorov a výkonných pracovníkov. Keď si uvedomia posvätnosť svojho povolania, potom sa budú v plnení povinností stále viac podobat' svojmu Majstrovi; prejavia jeho dobrotivosť, lásku a pravdu. Ak naozaj vynaložia opravdivé úsilie o zúročenie zverených schopností, cirkev by im mala uvážlivo pomáhať.

Nie všetkým, čo sa cítia byť povolaní ku kazateľskej službe, treba unáhlene sľubovať, že cirkev ich môže aj s ich rodinami bezodkladne a trvalo finančne podporovať. Hrozí nebezpečenstvo, že niektorým málo skúseným ľuďom možno ublížiť práve lichotením a nerozvážnym prísl'ubom, že plné zabezpečenie od cirkvi môžu očakávať aj bez vlastného pričinenia. Prostriedky venované na roz-

mach Božieho diela by nemali dostávať tí, čo chcú kázať len preto, aby získali podporu a uspokojili svoju túžbu po ľahkom živote.

Mladým mužom, ktorí chcú svoje schopnosti uplatniť v kazateľskej službe, veľmi pomôžu Pavlove poučné príklady z jeho pôsobenia v Tesalonike, v Korinte, v Efeze a na iných miestach. Aj keď bol výrečným kazateľom a Boh ho povolal konať zvláštne dielo, nepovznášal sa nad telesnou prácou a nikdy ho neunavila ustavičná obetavosť pre dielo, ktoré miloval. Korintským veriacim napísal: *„Až do tejto hodiny sme hladní, smädní a nahí, bijú nás pästami, sme bez domova, i aľžo pracujeme vlastnými rukami; keď nás preklínajú, my žehnáme, keď nás prenasledujú, my to známe,“* 1. Korint'anom 4,11. [213]

Pavol bol jedným z najvýznamnejších učiteľov ľudstva, ale obvyklé každodenné povinnosti plnil rovnako radostne ako tie najvznešenejšie úlohy. Keď videl, že v Pánovej službe okolnosti od neho vyžadujú, aby pracoval aj rukami, urobil to rád. No vždy svetskú prácu nechal bokom, ak bolo treba pred nepriateľmi obhájiť evanjelium alebo zužitkovať príležitosť a získať ľuď pre Ježiša. Jeho horlivosť a usilovnosť zahanbujú ľuď záhal'čivých a pohodlných. Pavol svojím príkladom odporoval vtedy vplyvnému a aj v cirkvi sa šíriacemu názoru, že evanjelium vedia úspešne zvestovať len tí, čo nemusia telesne pracovať. Apoštol názorne ukázal, čo môžu vykonať posvätení členovia cirkvi na mnohých miestach, kde ľudia ešte nie sú oboznámení s pravdami evanjelia. Jeho príklad prebudil v mnohých pokorných pracovníkoch túžbu vykonať všetko pre rozmach Božieho diela a pritom si každodennou prácou zarábať na živobytie. Akvila a Priscilla neboli povolaní na to, aby všetok svoj čas venovali len zvestovaniu evanjelia; Boh však aj tak použil týchto pokorných pracovníkov, aby Apollovi lepšie objasnili cestu pravdy. Pán používa rozličné nástroje na dosiahnutie svojich zámerov. Aj keď iba niektorí majú zvláštne vlohy a sú povolaní výhradne len učiť a zvestovať evanjelium, mnoho je takých, čo sú povolaní splniť dôležitú povinnosť pri záchrane hynúcich aj bez toho, aby na nich spočinuli posväcujúce ruky.

Veľké pole pôsobnosti sa otvára svojpomocným dobrovoľným evanjelistom, čo nie sú odkázaní na podporu cirkvi. Mnohí môžu získať cenné skúsenosti pre kazateľskú činnosť aj pri čiastočnom manuálnom zamestnaní, stať sa úspešnými pracovníkmi a vykonať

významnú službu tam, kde sú najviac potrební. Sebaobetavého Božieho služobníka, ktorý neúnavne učí a zvestuje Slovo, neraz tiesni ťažké bremeno. Pri svojej práci nehľadá na hodiny. Odmena za vynaložené úsilie neovplyvňuje jeho prácu, nepriaznivé podmienky ho nemôžu odradiť od plnenia povinností. Z neba dostal príkaz a odtiaľ, po splnení toho, čo vykonať mal, môže čakať aj odmenu.

[214]

Podľa Božieho zámeru by takí pracovníci mali byť zbavení zbytočných starostí, aby sa mohli plne riadiť Pavlovým príkazom Timotejovi: „*Toto si vezmi k srdcu a tomuto ži!*“, 1. Timoteovi 4,15. Mali by si dostatočným pohybom udržiavať myseľ i telo pri potrebnej sile. Pán však nežiada, aby väčšinu svojho času museli tráviť vo svetskom zamestnaní.

Títo svedomití pracovníci pri všetkej svojej obetavosti pre evanjelium nie sú ušetrení púšťami. Ak sa ocitnú v tiesni a sú ustarostení, pretože cirkev im neposkytuje dostatočnú finančnú podporu, ľahko sa stávajú terčom prudkých útokov púšťami. Keď vidia, že ich práca nie je ocenená, bývajú skl'účením. Je síce pravda, že spravodlivú odmenu očakávajú len od budúceho súdu, a to ich posilňuje, no zatiaľ ich rodiny potrebujú obživu i ošatenie. Keby boli presvedčení, že nemusia konať svoje duchovenské poslanie, svedomito by si zarábali vlastnými rukami. Oni však vedia, že ich čas patrí Bohu, napriek krátkozrakosti tých, čo by im mali poskytnúť patričné prostriedky. Víťazia nad púšťami hľadať východisko v práci, ktorá by ich vytrhla z nedostatku, a nevzdávajú sa úsilia o pokrok diela, ktoré im je drahšie ako život. V snahe o to sú nútení nasledovať príklad Pavla a občas telesne pracovať bez prerušenia svojej kazateľskej činnosti. Tým nedávajú prednosť vlastným záujmom, ale záujmom Božieho diela na zemi.

Chvíľami sa Božiemu služobníkovi zdá, že prácu, ktorú treba vykonať, nemôže zvládnuť, lebo nemá patričné prostriedky, aby ju mohol urobiť úspešne a dôkladne. Niektorí sa obávajú, že prostriedky, ktoré dostanú, im nestačia na to, čo by mali vykonať. Ak sa však pustia do diela s vierou, Božia spása sa prejaví a ich úsilie bude korunovať úspech. Ten, ktorý vyzval svojich nasledovníkov, aby šli do celého sveta, postará sa o každého pracovníka, ktorý na jeho príkaz poslušne zvestuje Božie posolstvo.

Pán pri výstavbe svojho diela nezjavuje vždy všetko svojim služobníkom. Niekedy skúša dôveru svojho ľudu tak, že ho uvádza

do okolností, ktoré ho nútia ísť len vierou vpred. Svojich verných neraz vedie tiesnivými a nebezpečnými miestami a prikazuje im ísť ďalej, hoci sa im zdá, že nohami sa už nebezpečne dotýkajú vôd Jordána. Vo chvíľach, keď jeho služobníci vysielajú k nemu vrúcne modlitby plné viery, Boh otvára cestu a vyvádza ich na šíre pláne.

Keď Boží poslovia prijmú zodpovednosť za určité úseky Pánovej vinice, ktoré potrebujú pomoc, a v Majstrovom duchu budú neúnavne zachraňovať hynúcich, Boží anjeli im pripraví nielen cestu, ale aj prostriedky potrebné na šírenie diela. Duchovne osvietení kresťania výdatne podporia dielo, ktoré sa koná v ich záujme. Nenechajú bez štedrej odpovede nijaké volanie o pomoc a Boží Duch im obmäkčí srdce, aby podporili Pánovo dielo nielen doma, ale aj v ďalekých krajinách.

[215]

### 34. kapitola — Posvätená služba

Kristus dal svojím životom a učením dokonalý príklad nesebeckej služby, ktorá pochádza z Boha. Boh nežije sám pre seba. Tým, že stvoril svet a že všetko udržuje, ustavične slúži ľuďom. „*Ved' on dáva slnko vychádzať na zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých.*“, [Matúš 5,45](#). Otec zveril tento ideál služby svojmu Synovi. Ježiš bol postavený za hlavu ľudstva, aby svojím príkladom ukázal, čo znamená slúžiť. Celý jeho život podliehal zákonu služby. Slúžil a účinne pomáhal všetkým.

Ježiš sa ustavične snažil o to, aby si jeho učeníci osvojili túto zásadu. Keď Jakub a Ján prišli k nemu so žiadosťou, aby dostali prednostné miesto, Ježiš im povedal: „*Kto sa medzi vami bude chcieť stať veľkým, bude vaším služobníkom. A kto bude chcieť byť medzi vami prvý, bude vaším sluhom. Ako ani Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a položiť svoj život ako výkupné za mnohých.*“, [Matúš 20,26-28](#).

Kristus po svojom nanebovstúpení pokračuje v pozemskom diele prostredníctvom vyvolených vyslancov, ústami ktorých oslovuje ľudí a pomáha im v ich potrebách. Slávna Hlava cirkvi dohliada na svoje dielo v osobe tých, ktorých Boh ustanovil za svojich predstaviteľov.

Postavenie ľudí povolaných budovať Božiu cirkev slovom zvestovanej pravdy je veľmi zodpovedné. Miesto Krista majú prosieť ľudí, aby sa zmierili s Bohom. Toto poslanie splnia len vtedy, ak dostanú múdrosť a moc zhora.

Kristovi služobníci sú duchovnými strážcami ľudí, o ktorých sa majú starať. Ich úloha sa podobá povinnosti strážcu. V dávnych dobách bývali strážne hliadky na mestských hradbách, aby z tohto výhodného postavenia dohliadali na významné úseky, ktoré bolo treba strážiť, a mohli dať varovné znamenie, že sa blíži nepriateľ. Od ich vernosti závisela bezpečnosť všetkých obyvateľov mesta. Strážcovia museli v určitých časových intervaloch volať jeden druhému, aby zistili, či všetci bdejú a že sa nikomu nič zlého neprihodilo.



Radostné alebo výstražné volanie zaznievalo od jedného strážcu k druhému, pričom každý z nich opakoval volanie, kým neobehlo okolo celého mesta.

[217]

Pán oslovuje každého kazateľa: „Človeče, teba som ustanovil za strážcu pre dom Izraela. Ak počuješ slovo z mojich úst, varuj ich v mojom mene. Ak poviem bezbožnému: Bezbožný, určite zomrieš! – ale ty nepovieš nič, aby si varoval bezbožného pred jeho spôsobom života, ten bezbožný zomrie pre svoju vinu, ale jeho krv budem vyhl'adávať z tvojej ruky. Avšak, ak budeš bezbožného varovať pred jeho spôsobom života, aby sa odvrátil od neho... Ty si si zachránil život., [Ezechiel 33,7-9](#).

Tieto prorocké slová hovoria o veľkej zodpovednosti ľuďí povolaných za dozorcov nad Božou cirkvou, správcov Božích tajomstiev. Majú stáť ako strážcovia na hradbách Siona a varovne oznamovať blízkosť nepriateľa. Ak Boží služobníci svoje poslanie neplnia, ľudom hrozí nebezpečenstvo, že podľa ahnú pokušeniu a zahynú. Ak sa im z nejakého dôvodu zmysly natoľko otupia, že nebezpečenstvo nepostrehnú a ľudia zahynú, lebo ich nemal kto varovať, potom Boh bude z ich ruky požadovať krv tých, čo zahynuli.

Prednosťou strážcov na hradbách Siona je to, že smú žiť v Božej blízkosti a môžu byť pod vplyvom Božieho Ducha, že prostredníctvom nich môže pôsobiť sám Boh, varovať ľudí pred hroziacim nebezpečenstvom a ukazovať im bezpečné miesto. Spol'ahlive ich majú upozorňovať na nevyhnutný následok prestúpenia a verne chrániť záujmy cirkvi. Ani na chvíľu nesmú v bdelosti poľaviť. Ich dielo vyžaduje vypätie všetkých ľudských schopností. Ich hlas má zaznieť ako zvuk poľnice, nikdy to však nesmie byť tón váhavý a neistý. Nemajú pracovať pre mzdu, ale s vedomím, že nemôžu inak a že by im bolo beda, ak by evanjelium nehlásali. Boh ich povolal, potvrdil posväcujúcou krvou a ich poslaním je zachraňovať ľudí pred hroziacou záhubou.

Kazateľ, ktorý spolupracuje s Kristom, hlboko precit'uje posvätnosť diela, ktoré koná, a uvedomuje si, akú námahu a obeť to vyžaduje, ak ho má úspešne splniť. Nevyhl'adáva vlastné pohodlie či ľahký život, pričom zabúda na seba. Pri hl'adaní stratených oviec si neuvedomuje, že sám je unavený, uzímený a hladný. Na zreteli má len jediné: záchranu hynúcich.

[218] Bojovníkov pod zástavou Immanuela – „Boha s nami,, – čaká dielo, ktoré si vyžiada hrdinské úsilie a veľkú trpezlivosť. Vojak kríža však stojí neochvejne v prednej línii prebiehajúceho boja. Keď proti nemu útočí nepriateľ, pomoc hľadá v Pevnosti, a keď Pánovi pripomenie zaslúbenia Slova, dostane posilu, aby mohol splniť naliehavé povinnosti. Uvedomuje si potrebu moci zhora. Dosiahnutými víťazstvami sa nevystatuje, tie ho skôr vedú k stále ostrážitejšiemu spoliehaniu sa na Všemohúceho. Dôvera v túto Moc mu umožňuje zvestovať spásne posolstvo tak naliehavo, že v mysli poslucháčov nachádza ozvenu.

Kto zvestuje biblické pravdy, musí žiť v stálom vedomí potreby modlitebného spojenia s Bohom a musí skúmať jeho Slovo; len v ňom je zdroj sily. Spoločenstvo s Bohom dodá kazateľovmu úsiliu väčšiu moc, než akú môže mať vplyv jeho prejavu. Túto moc si kazateľ nesmie dať vziať. Úprimne musí prosiť Boha o silu a pomoc na splnenie povinností a o vytrvalosť v skúškach. Musí prosiť, aby sa Boh životodarným ohňom dotkol jeho úst. Kristovi poslovia sa príliš málo pridŕžajú večných skutočností. Ak ľudia budú spojení s Bohom, skryje ich v trhline Skaly vekov. Z tohto úkrytu budú môcť zahliadnuť Božiu slávu tak, ako ju videl Mojžiš. Boží dar moci a svetla im umožní pochopiť a vykonať viac, než si ich obmedzený rozum vie predstaviť.

Satanské zvody majú najväčší úspech pri ľudoch zmalomyseľnených. Pred nebezpečenstvom znechutenia sa má kazateľ s bremenom svojich starostí utiekať k Bohu. Apoštol Pavol dôveroval Bohu najviac vtedy, keď nebo nad ním bolo akoby z kovu. Utrpenie poznal lepšie než väčšina ľudí; no napriek tomu počujeme jeho víťazné uistenie, keď sa v palbe pokušenia a boja obracal k nebu: „*Ved' naše terajšie ľahké súženie prinesie nám nesmierne veľkú váhu večnej slávy, ak nehľadáme na to, čo je viditeľné, ale na to, čo je neviditeľné,*„ [2. Korint'anom 4,17.18](#). Pavol stále upieral svoj pohľad k tomu, čo je neviditeľné a večné. Keďže vedel, že bojuje proti nadprirodzeným mocnostiam, bezvýhradne sa spoľahol na Boha, a v tom bola jeho sila. Veriaci človek nadobúda silu a pribojnosť dôverou v Neviditeľného; tým sa ruší moc prízemného vplyvu, ktorý zotročuje myseľ i povahu človeka.

Kazateľ sa má voľne stretávať s ľuďmi, ktorých chce získať, aby sa s nimi dobre zoznámil a poznal ich, lebo len potom môže

svoje poslanstvo prispôsobit' ich potrebám. Keď kazateľ svoju kázeň predniesol, jeho dielo vtedy len začína. Čaká ho osobná práca s ľuďmi. Musí ich navštevovať v domácnosti, zhovárať sa s nimi, vrúcne a pokorne sa s nimi modliť. Sú rodiny, ktorých sa pravdy Božieho slova nedotknú, kým služobníci Božej milosti neprídu do ich domácnosti a neukážu im vznešenejšiu cestu života. Srdcia tých, čo konajú toto dielo, musia však byť v súlade so srdcom Kristovým.

[219]

Kristov misijný príkaz je veľmi obsažný. „Vyjdi na cesty a k ohradám a donúť vojst' všetkých, aby sa mi naplnil dom., [Lukáš 14,23](#). Kazatelia by mali objasňovať biblické pravdy v rodinách, mali by sa zblížiť s tými, ktorých svojím poslanstvom oslovujú; Boh ich vyzbrojí svojou mocou, ak budú s ním spolupracovať. V práci ich bude viesť Kristus, takže prehovorené slová preniknú hlboko do srdca poslucháčov. Každý kazateľ smie s Pavlom povedať: „*Lebo som neušiel bez toho, žeby som vám nezvestoval Božiu vôľu celú., „Ako som nezanedbal zvestovať vám všetko užitočné a učil som vás verejne i po domoch..., že sa majú obrátiť k Bohu a uveriť v nášho Pána Ježiša.,* [Skutky apoštolov 20,27.20.21](#).

Spasiteľ chodil z domu do domu, uzdravoval chorých, potešoval žalostiacich, pomáhal trpiacim, upokojoval zúfalých. Do náručia bral malé deti a žehnal ich. Unavené matky povzbudoval slovami nádeje a útechy. Trpezlivo, vľúdne a s láskou pristupoval ku každému, kto žil v biede a trpel. Nešlo mu o seba, ale o iných. Bol služobníkom všetkých. Prinášal nádej a posilu každému, s kým prišiel do styku – to bol jeho pokrm a nápoj. Pri počúvaní zvestovaných právd – právd celkom odlišných od rabínskych tradícií a náuk – ľuďom sa v srdciach prebúdza nádej. Kristovo učenie sa vyznačovalo opravdivosťou a presvedčivou mocou.

Boží služobníci by si mali osvojiť Kristov spôsob práce, aby z pokladnice jeho Slova zvestovali to, čo zodpovedá duchovným potrebám ľudí, pre ktorých pracujú. Len tak môžu splniť svoje poslanie. Zdrojom ich vedomostí a tajomstvom ich sily pri konaní Spasiteľovho diela na svete má byť ten istý Duch, ktorý prebýval v Kristovi, keď trpiacim radil, a ktorý sa v jeho službe ľuďom stále prejavoval.

Niektorí kazatelia nedosahujú úspech preto, lebo Pánovmu dielu neslúžia celým srdcom. Kazateľov by od Spasiteľovho veľkého diela záchrany hynúcich nemali odvádzať nijaké vedľajšie záujmy.

Rybári, ktorých Kristus povolal, bez zaváhania opustili svoje siete a nasledovali ho. Kazatelia nemôžu uspokojivo pracovať v Božom diele, ak ich pritom tiesnia starosti súvisiace s ich svetským zamestnaním. Také trieštenie záujmov otupuje ich duchovnú citlivosť. [220] Pozemské záujmy ich natoľko pútajú, že Kristova služba sa dostáva na druhé miesto. Prácu na Božom diele prispôsobujú svojim možnostiam, miesto aby všetko ostatné prispôobili splneniu Božích požiadaviek.

Výsostné poslanie kazateľ'a vyžaduje všetky jeho sily. Jeho najlepšie schopnosti patria Bohu. Nemal by sa púšťať do nijakých prospechárskych podujatí, ktoré by ho odvádzali od vznešeného diela. Pavol povedal: *„Nik z vojakov sa nemieša do záležitostí všedného života, ak sa chce páčiť tomu, kto ho najal,“* 2. Timoteovi 2,4. Apoštol tým zdôraznil potrebu bezvýhradnej odovzdanosti kazateľ'a Pánovej službe. Kazateľ, ktorý sa celkom odovzdal Bohu, odmietne zamestnanie, pre ktoré by sa plne nemohol venovať svätému povolaniu. Nezaujíma sa o svetské pocty či bohatstvo; jeho jediným cieľom je zvestovať ľuďom Spasiteľ'a, ktorý sa obetoval, aby priniesol bohatstvo večného života. Vrcholnou túžbou kazateľ'a nie je hromadiť svetské poklady, ale pozornosť ľahostajných a neverných ľudí obracať k večným skutočnostiam. Na pokušenie v podobe ponuky zamestnania s lákavým zárobkom odpovie: *„Ved' čo osoží človekovi, keby aj celý svet získal a svojej duši by uškodil?“,* Marek 8,36.

Podobným pokušením satan zvädzal Krista, lebo vedel, že ak by mu Kristus podľahol, svet nebude vykúpený. Tým istým pokušením v rôznych podobách zvädza Božích služobníkov aj dnes, lebo vie, že zvedení sa spreneveria svojmu poslaniu.

Nie je to Božou vôľou, aby sa služobníci Slova hnali za bohatstvom. Práve o tom písal Pavol Timotejovi: *„Lebo koreňom všetkého zla je láska k peniazom; niektorí po nich pachtili, a tak zabľúdili od viery a spôsobili si mnoho bolestí. Ale ty, Boží človek, utekaj pred tým a usiluj sa o spravodlivosť, nábožnosť, vieru, lásku, trpezlivosť, miernosť.“* Kristov vyslanec má príkladom a príkazom pripomínať *„tým, čo sú bohatí v tomto veku,“* nech nie sú *„namyslení a nevkladajú nádej do neistého bohatstva, ale v Boha, ktorý nám hojne dáva všetko na užívanie; nech robia dobre a stanú sa bohatými na dobré skutky; nech sú štedrý a vedia sa podeliť“*; nech si uložia

dobrý základ pre budúcnosť, aby dosiahli pravý život., 1. Timoteovi 6,10.11.17-19.

Skúsenosti apoštola Pavla a jeho pokyny ohľadne kazateľského diela sú evanjelistom zdrojom pomoci a oduševnenia. Pavlovo srdce horelo láskou k hriešnikom, a preto dielu záchrany ľudí venoval všetky svoje sily. V sebazapieraní a pracovnej vytrvalosti sa mu nikto nevyrovnal. Sprievodné požehnania pokladal za ďalšie možnosti, ktoré má zužitkovať v požehnanej službe blížnym. Nepremeškal nijakú príležitosť, aby nehovoril o Spasiteľovi, alebo nepomáhal trpiacim. Chodil z miesta na miesto, hlásal Kristovo evanjelium a zakladal cirkevné zbory. Kdekoľvek stretol ochotných poslucháčov, všade odporoval zlu a ľudí usmerňoval na cestu spravodlivosti.

[221]

Pavol nezabúdala na zbory, ktoré založil. Po skončení misijnej cesty spolu s Barnabášom ponavštevovali založené zbory a vyzývali v nich mužov, ktorých by mohli pripraviť na spoluprácu v hlásaní evanjelia.

Tento spôsob Pavlovej práce je veľmi poučný aj pre dnešných kazateľov. Pavol pokladal výchovu mladých mužov pre kazateľský úrad za súčasť svojej misijnej činnosti. Nádejní učenici ho sprevádzali na misijných cestách, a získavali skúsenosti, ktoré im neskôr pomohli splňať zodpovedné úlohy. Záujem o túto prácu nestratili ani po tom, čo sa s nimi apoštol rozlúčil, a jeho listy Timotejovi a Títovi svedčia o tom, ako úprimne im prial úspech.

Skúsení pracovníci aj dnes konajú šľachetné dielo, ak vychovávajú mladších pracovníkov, ak ich uvádzajú do diela a nesnažia sa všetko robiť len sami.

Pavol nikdy nezabúdala na zodpovednosť, ktorá na ňom ako Kristovom služobníkovi spočívala. Vedel, že pred Bohom je zodpovedný za tých, ktorí by jeho vinou mohli zahynúť. O evanjeliu povedal: *„Ja som sa stal jej (cirkvi) služobníkom podľa Božieho daru, ktorý som dostal pre vás, aby som naplnil Božie slovo, tajomstvo, ktoré bolo od vekov a pokolení skryté, ale teraz sa zjavilo jeho svätým, im chcel Boh dať poznať bohatstvo slávy tohto tajomstva medzi pohanmi, a ním je Kristus vo vás, nádej slávy. My ho zvestujeme, pričom napomínáme každého človeka a učíme každého človeka vo všetkej múdrosti, aby sme každého človeka priviedli k dokonalosti v Kristovi. O to sa namáham a borím, jeho mocou, ktorá vo mne mohutne pôsobí., Kološanom 1,25-29.*

Je pravdou, že tieto slová ukazujú Kristovmu služobníkovi vznešený cieľ; no túto métu môžu dosiahnuť všetci, čo sa podriadia nebeskému Učiteľovi a denne sú ochotní učiť sa v jeho škole. Moc Božieho príkazu pôsobí bez obmedzenia a kazateľ, ktorý sa v tiesnivej chvíli utieka k Pánovi, môže byť istý, že dostane to, čo pre poslucháčov bude životodarnou vôňou.

[222]

Z Pavlových listov vyrozumievame, že služobník evanjelia má byť príkladom právd, ktoré zvestuje, pričom nedáva „*nikomu v ničom... pohoršenie, aby táto služba bola bez hany*...“. O svojej práci nám zanechal obraz v liste korintským veriacim: „*Vo všetkom sa odporúčame ako Boží služobníci: vo veľkej trpezlivosti, v súženiach, v núdzi, v úzkostiach, pod ranami, vo väzeniach, v nepokojoch, v námahách, v bdení a pôstoch; v čistote, v poznaní, v zhovievavosti, v добрote, v Duchu Svätom, v nepokrytekej láske, v slove pravdy, v Božej moci; zbraňami spravodlivosti v pravej i ľavej ruke, slávou aj potupou, zlou aj dobrou povest'ou; ako zvodcovia, ale pravdiví, ako neznámi, a predsa dobre známi, akoby zomierajúci, a hľ'a žijeme, ako trestaní, ale nie usmrtení, akoby smutní, no vždy sa radujeme, ako chudobní, a mnohých obohacujeme, akoby sme nič nemali, a pritom nám všetko patrí*...“, [2. Korint'anom 6,3.4-10](#).

Títovi napísal: „*Podobne povzbudzuj mladíkov, aby boli triezvi, vo všetkom im buď ty sám príkladom dobrých skutkov, v učení preukáž neporušenosť a vážnosť, v zdravom stave bezúhonnosť, aby sa protivník zahanbil, keď nebude mať čo zlé o nás povedať*...“, [Títovi 2,6-8](#).

Boh si vysoko cení svojich služobníkov, ktorí v odl'ahlých krajoch zeme rozsievajú semeno pravdy a túžobne očakávajú žatvu. Len Kristus vie oceniť starostlivosť svojich služobníkov pri hľ'adaní hynúcich. Obdarúva ich svojím Duchom, aby sa ľudia ich úsilím obracali od hriechu k spravodlivosti.

Boh povoláva mužov ochotných opustiť majetok, zamestnanie a v prípade potreby aj rodinné pohodlie, len aby sa stali jeho misiónarmi. A výzva nezostane bez odozvy. V minulosti boli mužovia, čo z podnetu Kristovej lásky a v snahe zachrániť hynúcich, opustili pohodlie domova i spoločnosť priateľov, ba aj tých najmilších, aby šli do cudzích krajín medzi modloslužobníkov a divochov a zvestovali im posolstvo milosti. Aj keď ne jeden z nich prišiel pritom o život, ich miesto zaujali d'alší, aby v začatom diele pokračovali.

Tak sa krok za krokom Kristovo dielo rozmáhalo a v žiali zasievané semeno prinieslo bohatú žatvu. Poznanie Boha sa značne rozšírilo a v pohanských zemiach bola vztýčená zástava kríža.

Kazateľ by mal na obrátenie jediného hriešnika vynaložiť krajné úsilie. Človek, ktorého Boh stvoril a Kristus vykúpil, má veľkú cenu, pretože má pred sebou veľké možnosti: poskytnuté duchovné prednosti s výhľadom rozvoja schopností, ak sa bude žiť Božím slovom, a evanjelijnú nádej na nesmrteľnosť. Ak totiž Kristus opustil deväťdesiatdeväť oviec, aby mohol nájsť a zachrániť jedinou stratenú, smieme konať menej? Či nezrádzame sväté poslanie a neurážame Boha, ak nepracujeme, ako pracoval Kristus, a ak sa neobetujeme, ako sa obetoval On?

[223]

Srdce pravého kazateľa je plné vrúcnej túžby zachraňovať hynúcich. Posvätený kazateľ vynakladá čas i schopnosti, neľaká sa namáhavého úsilia, pretože aj iní musia počuť pravdy, ktoré jemu samému priniesli požehnanie, pokoj a radosť. Prebýva v ňom Kristov Duch. Starostlivo bdie nad tými, čo mu boli zverení, pretože je za nich zodpovedný. Uprene hľadá na golgotský kríž a vidí vyvýšeného Spasiteľa. Pevne verí, že Kristova milosť mu bude až do konca záštitou. Celou svojou silou a všetkými schopnosťami slúži Bohu. Pozýva, prosí a uistuje ľudí o Božej láske v snahe získať ich pre Ježiša. V nebi bude započítaný medzi tých, čo sú „*povolání, vyvolení a verní*“, [Zjavenie Jána 17,14](#).

## 35. kapitola — Spása Židom

Po mnohých nevyhnutných odkladoch Pavol nakoniec do Korintu preda len prišiel – do toho Korintu, v ktorom kedysi tak horlivo pracoval a ktorý mu na istý čas spôsobil toľko starostí. Zistil, že mnohí z veriacich ho ešte stále majú radi ako prvého, kto im priniesol svetlo evanjelia. Keď sa po srdečnom zvítaní s týmito učeníkmi presvedčil o ich vernosti a horlivosti, potešil sa, že jeho úsilie v Korinte nebolo márne.

Z korintských veriacich sa odstupom času stali opravdiví kresťania napriek tomu, že kedysi na svoje vznešené povolanie v Kristovi takmer zabudli.

Teraz však nielen ich slová, ale aj skutky svedčili o pretvárajúcej moci Božej milosti. V tomto stredisku pohanstva a povery sa stali významnou oporou dobra. V spoločnosti svojich milovaných priateľov, týchto verných spoluveriacich Korint' anov, si apoštolov unavený a ustarostený duch odpočinul a upokojil sa.

Pavol si za svojho terajšieho pobytu v Korinte našiel čas zamyslieť sa nad novými a rozsiahlymi priestormi misijnej služby. Obzvlášť mal na zreteli zamýšľanú cestu do Ríma. Jednou z jeho najvrúcnejších túžob a najmilších zámerov bolo, aby mohol byť svedkom toho, ako kresťanská viera zapustila pevné korene v tom veľkom centre vtedy známeho sveta. Keď že cirkevný zbor v Ríme už založený bol, apoštol si chcel s tamojšími veriacimi zabezpečiť spoluprácu na diele, ktoré treba vykonať nielen v oblastiach Itálie, ale aj v iných krajinách. V snahe pripraviť si pracovné prostredie medzi bratmi, z ktorých mnohých ešte nepoznal, poslal veriacim list, v ktorom im oznámil svoj zámer navštíviť Rím a vyjadril nádej rozvinúť zástavu kríža aj v Španielsku.

Pavol vo svojom liste do Ríma vyložil veriacim slávne zásady evanjelia. Objasnil v ňom svoje stanovisko k otázkam, ktoré znepokojovali tak zbory zo Židov, ako aj zbory z pohanov, a ukázal, že nádeje a zasľúbenia, ktoré boli kedysi určené predovšetkým Židom, teraz sú ponúknuté aj pohanom.



Apoštol veľ mi jasne a presvedčivo predstavil učenie o ospravedlnení na základe viery v Krista. Dúfal síce, že obsah listu, určený kresťanom v Ríme, môže pomôcť aj iným zborom, no len veľ mi slabo mohol tušiť d'alekosiahly vplyv svojich slov. Vo všetkých d'alších stáročiach žiarila slávna pravda o ospravedlnení vierou ako svetlo majestátneho majáku a kajúcnyh hriešnikom ukazovala cestu života. Práve toto svetlo rozohnalo duchovnú tmú, čo zahal'ovala Lutherovu myseľ, a zjavilo mu moc Kristovej krvi, ktorá človeka očist'uje od hriechu. To isté svetlo vedie tisíce hriešnikov k pravému Zdroju odpustenia a pokoja. Za list adresovaný veriacim v Ríme má byť Bohu vd'ačný každý kresťan. Pavol v ňom otvorene napísal, akú tieseň cítil kvôli Židom. Hneď po obrátení chcel pomôcť svojim židovským bratom, aby pochopili posolstvo evanjelia. Napísal: „Z celého srdca túžim a Boha za nich prosím, aby boli spasení,, [Rimanom 10,1](#).

Nebola to obyčajná túžba, čo spal'ovala apoštola. Ustavične prosil Boha, aby zachránil Izraelitov, ktorí v Ježišovi Nazaretskom nepoznali zasl'úbeného Mesiáša. Veriacich v Ríme uist'oval: „*Hovorím pravdu v Kristovi, neklamem, aj moje svedomie mi v Duchu Svätom dosvedčuje, že mám v srdci veľký žiaľ a neprestajnú bolesť. Radšej by som bol ja zavrhnutý od Krista namiesto svojich bratov, mojich príbuzných podľa tela. Oni sú Izraeliti, majú adoptívne synovstvo, slávu, zmluvy, zákonodarstvo, bohoslužby, prisľúbenia. Ich sú praotcovia a z nich podľa tela pochádza Kristus; on je nad všetkým Boh, zvelebený na veky,,* [Rimanom 9,1-5](#).

Boh si vyvolil židovský národ a prostredníctvom tohto ľudu chcel požehnať celé ľudstvo. Z tohto národa povolal mnohých prorokov, aby predpovedali príchod Vykupiteľ'a, ktorého zavrhnú a zabijú tí, čo v ňom mali ako prví poznať Zasl'úbeného.

Keď Izaiáš prorocky zahliadol priebeh budúcich stáročí a videl, ako vyvolený národ odmieta jedného proroka za druhým a nakoniec zavrhne aj Božieho Syna, z vnuknutia Ducha napísal, že Vykupiteľ'a prijmu tí, čo nie sú potomci Izraela. Pavol o tomto prococtve napísal: „*Izaiáš sa odvažuje povedať: Našli ma tí, čo ma neh'adali; verejne som sa zjavil tým, čo sa na mňa nedopytovali. Izraelovi však hovorí: Celý deň som vystieral ruky k ľudu nevernému a vzdorovitému,,* [Rimanom 10,20.21](#).

[226]

Aj keď Izrael Božieho Syna zavrhol, Boh nezavrhol Izrael. Sledujme Pavlove dôvody: „*Pýtam sa teda: Vari Boh odvrhol svoj ľud? Určite nie. Ved' aj ja som Izraelita, Abrahámov potomok z Benjamínovho kmeňa. Boh neodvrhol svoj ľud, ktorý predpoznal. Alebo neviete, čo hovorí Písmo o Eliášovi? Ako sa žaluje Bohu na Izraela: Pane, tvojich prorokov pozabíjali, tvoje oltáre zborili. Len ja sám som ostal; a aj na môj život striehnu. A čo mu odpovedal Boh? Ponechal som si sedemtisíc mužov, ktorí nezohli kolená pred Bálom. A tak aj v tomto čase ostal zvyšok vyvolený z milosti.*“, [Rimanom 11,1-5](#).

Izrael sa potkol a padol; to však neznamenalo, že by nemohol znova vstať. Na otázku: „*Vari sa tak potkli, aby padli?*“, apoštol odpovedá: „*Vôbec nie! Ale ich pád sa stal spásou pre pohanov, aby potom na nich žiarlili. Lenže ak je ich pád pre svet bohatstvom a ich úpadok bohatstvom pre pohanov, o kol'ko viac ich plnosť?! Vám, pohanom, hovorím: Pretože som apoštol pohanov, robím česť svojej službe, aby som takto vzbudil žiarlivosť svojich pokrvných a zachránil z nich aspoň niektorých. Lebo keď ich strata je zmierením sveta, čím bude ich prijatie, ak nie život z mŕtvych?!*“, [Rimanom 11,11-15](#).

Boh chcel zjaviť svoju milosť pohanom práve tak, ako aj Izraelitom. Starozmluvné proroctvá o tom jasne svedčia. Niektorými z týchto proroctiev apoštol podopiera svoje tvrdenie. „*Alebo nemá hrnčiar moc nad hlinou, aby z tej istej hmoty urobil jednu nádobu na vznešené účely a druhú na všedné? A čo ak Boh chcel ukázať svoj hnev a prejaviť svoju moc, a preto s veľkou trpezlivosťou znášal nádoby hnevu, pripravené na záhubu, a ukázať bohatstvo svojej slávy na nádobách milosrdenstva, ktoré pripravil na slávu, na nás, ktorých povolal nielen zo Židov, ale aj z pohanov?! Ako aj u Ozeáša hovorí: Nazvem Nie môj ľud Mojím ľudom a Nemilovanú Milovanou. A na mieste, kde sa im hovorilo: Vy nie ste môj ľud, tam sa budú volať synmi živého Boha.*“, [Rimanom 9,21-26](#).

Aj keď Izrael ako národ sklamal, mnohí z neho mali byť zachránení. V čase príchodu Spasiteľa žili veriaci muži a ženy, ktorí radostne prijali posolstvo Jána Krstiteľa, a to ich podnietilo skúmať proroctvá o Mesiášovi. Ranú kresťanskú cirkev tvorili títo verní Židia, čo v Ježišovi Nazaretskom poznali túžobne očakávaného Spasiteľa. Na tento zostatok veriacich myslel Pavol, keď napísal: „*Ak sú*

*sväté prvotiny, potom aj cesto; ak je svätý koreň, potom aj ratolesti., Rimanom 11,16.*

Pavol pripodobňuje zostatok Izraela k šľachtenej olive, z ktorej boli niektoré vetvy vylomené. Pohanov prirovnáva k vetvám divej olivy, ktoré boli zaštepené do šľachteneho kmeňa. Obráteným z pohanstva píše: „*Ale ak boli niektoré ratolesti odlomené, a ty, planá oliva, bol si naštepený na ich miesto a stal si sa účastným na koreni a miazge olivy, nevyvyšuj sa nad ratolesti. Ak sa vyvyšuješ, nie ty nesieš koreň, ale koreň teba. Povieš azda: Tie ratolesti sú odlomené, aby som bol naštepený ja. Dobre; boli odlomené pre neveru, ale ty stojíš pre vieru. Nenamýšľaj si, radšej sa boj! Lebo keď Boh neušetril prirodzené ratolesti, aby sa nestalo, že neušetrí ani teba. Maj teda pred očami Božiu dobrotu i prísnosť: prísnosť voči tým, čo padli, a Božiu dobrotu voči tebe, ak vytrváš v dobrom; inak budeš aj ty odťatý., Rimanom 11,17-22.*

[227]

Izrael ako národ stratil spojenie s Bohom, pretože neveril Bohu a opovrhol jeho zámerom. Boh však mohol vetvy oddelené od materského kmeňa znova spojiť s pravým kmeňom Izraela – so zvyškom tých, čo zostanú verní Bohu svojich otcov. O týchto vylomených vetvách apoštol napísal: „*Ale aj oni budú naštepení, ak nezotrvejú v nevere, lebo Boh má moc naštepiť ich znova. Ved' ak si ty odťatý z planej olivy, na ktorú podľa prirodzenosti patríš, a si naštepený proti prirodzenosti do dobrej olivy, o čo skôr budú zaštepení do vlastnej olivy tí, čo sú z nej podľa prirodzenosti?! Nechcem, bratia, aby ste nepoznali toto tajomstvo a boli múdri sami pre seba, že na časť Izraela zaľahla slepota dovtedy, kým nevojde plný počet pohanov. A tak bude spasený celý Izrael, ako je napísané: Zo Siona príde vysloboditeľ a odvráti od Jakuba bezbožnosť. A to bude moja zmluva s nimi, keď odstránim ich hriechy.*

*Vzhl'adom na evanjelium sú nepriateľmi kvôli vám, ale vzhl'adom na vyvolenie sú milovaní kvôli Otcom. Lebo Božie dary a povolanie sú neodvolateľné. Ako ste vy vol'akedy neverili Bohu, a teraz ste dosiahli milosrdenstvo pre ich neveru, tak aj oni teraz neveria pre milosrdenstvo, ktoré sa vám dostalo, aby teraz aj oni dosiahli milosrdenstvo. Boh totiž všetkých uzavrel do nevery, aby sa nad všetkými zmiloval.*

*Aká hĺbka Božieho bohatstva, múdrosti a vedomosti! Aké nepochopiteľné sú jeho súdy a nevyspytateľné jeho cesty! Ved' kto*

poznal Pánovo zmýšľanie? Alebo kto bol jeho radcom? A kto mu dal niečo prvý, aby mu bolo treba vrátiť? Lebo od neho, skrze neho a pre neho je všetko. Jemu sláva naveky,, [Rimanom 11,23-36](#).

[228] Pavol tu teda objasňuje, že Boh má spôsob, ako premeniť srdce Židov i pohanov a každého veriaceho v Krista zahrnúť do požehnaní zasľúbeného Izraelovi. Pripomína Izaiášov výrok o Božom ľude: „*Keby bolo synov Izraela toľko ako piesku v mori, len zvyšok sa zachráni, lebo Pán splní svoje slovo dokonale a rýchlo na zemi. A ako predpovedal Izaiáš: Keby nám Pán Zástupov nebol ponechal potomstvo, boli by sme ako Sodoma, Gomora by sme boli podobní,*„ [Rimanom 9,27-29](#).

V čase, keď bol Jeruzalem spustošený a chrám bol zbúraný, tisíce Židov sa dostali do pohanských krajín ako otroci. Ako úlomky stroskotanej lode na opustenom pobreží boli rozptýlení medzi národy. Devätnásť storočí blúdila Židia z krajiny do krajiny po celom svete a nikde sa im ako národu nedarí získať stratенú národnú prestíž. Po celé stáročia ich ponižujú, nenávidia a prenasledujú.

Napriek hroznému súdu, vyrieknutému nad Židmi ako nad národom pri zavrnutí Ježiša Nazaretského, v každej dobe žilo nemálo šľachetných, bohabojných židovských mužov a žien, čo odovzdane znášali svoje utrpenie. Boh ich potešoval v ich trápení a súcitne sledoval ich ťažké položenie. Počul žalostné prosby tých, čo ho hľadajú celým srdcom, aby správne chápali jeho Slovo. Niektorí z nich poznávajú v pokornom Nazaretskom, ktorého ich predkovia zavrhli a ukrižovali, pravého Mesiáša Izraela. Len čo pochopia význam známych prorociev, ktoré im tradície a falošné výklady tak dlho zahmlievali, srdcia sa im naplnia úprimnou vdakou k Bohu za nevýslovný dar, ktorým obdarúva každého človeka, čo sa rozhodne prijať Krista za svojho Spasiteľa.

Práve túto vrstvu mal na mysli Izaiáš, keď predpovedal: „*Zvyšok sa zachráni,*„ [Rimanom 9,27](#). Boh svojím Duchom Svätým od Pavlových čias až dodnes oslovoval Židov i pohanov. Pavol pripomína, že „*Boh nikomu nenadrža,*„ [Rimanom 2,11](#). Apoštol sa pokladal za dlžníka „*Grékov i Barbarov,*„ ([Rimanom 1,14](#)), ako aj Židov; no nezabúdaj na rozhodné prednosti Židov pred ostatnými predovšetkým preto, „*že im sú zverené Božie výroky,*„ [Rimanom 3,2](#). Napísal, že evanjelium „*je Božou mocou na spásu každému, kto verí, najprv Židovi, potom Grékovi. V ňom sa totiž zjavuje Božia spravodlivosť z*

viery pre vieru, ako je napísané: *Spravodlivý bude žiť z viery*,, [Rimanom 1,16.17](#). Za toto Kristovo evanjelium, rovnako významné pre Židov i pohanov, sa Pavol, podľa vlastných slov v liste Rimanom, nehanbil.

Keď sa toto evanjelium oznámi Židom v celej svojej plnosti, iste mnohí z nich prijmú Krista ako Mesiáša. Medzi kresťanskými kazateľmi sa len málokto cíti byť povolaný k misijnej práci medzi Židmi; no aj im, čo sú tak často obchádzaní, treba hlásať zvesť o milosti a nádeji v Kristovi rovnako ako komukoľvek inému.

V záverečnej fáze hlásania evanjelia, keď treba vykonať zvláštne misijné dielo práve medzi tými, čo boli dosiaľ prehliadaní, Boh očakáva, že jeho poslovia venujú mimoriadnu pozornosť židovskému národu, ktorého príslušníkov nájdú vo všetkých častiach sveta. Keď im zo starozmluvného Písma vysvetlia odveký Boží zámer vo svetle Božej zmluvy, pre mnohých Židov to bude úsvit nového dňa, duchovné vzkriesenie. Keď poznajú, že na stránkach starozmluvného Písma je predstavený Kristus Novej zmluvy, a keď pochopia, že svetlo Novej zmluvy objasňuje Starú zmluvu, otvorí sa im duchovný zrak a uznajú Krista za Spasiteľa sveta. Mnohí uveria v Krista a prijmú ho za svojho Vykupiteľa. Splnia sa slová: *„Tým, ktorí ho prijali, dal moc stať sa Božími deťmi: tým, čo uverili v jeho meno,* [Ján 1,12](#).

[229]

Medzi Židmi sú takí, ktorí ako Saul z Tarzu dobre poznajú Písmo, a tí budú obdivuhodne presvedčivo zvestovať nezmeniteľnosť Božieho zákona. Boh to umožní za našich dní. Jeho rameno iste pomôže. Ak budú jeho služobníci pristupovať vo viere k tým, čo boli tak dlho prehliadaní, jeho spásna moc sa prejaví.

*„Preto domu Jákobovmu takto vraví Hospodin, ktorí vykúpil Abraháma: Nebude už Jákob zahanbený, a nezbledne už jeho tvár. Lebo keď vo svojom strede uvidí dielo svojich rúk, jeho deti posvätia Svätého Jákobovho, bát sa budú Boha a Izraela; zblúdili duchom získajú rozumnosť a reptajúci prijmú poučenie,* [Izaiáš 29,22-24](#).

## 36. kapitola — Odpadnutie v Galácii

Pavol mal za svojho pobytu v Korinte vážne a odôvodnené obavy o niektoré založené zbory. Vplyvom falošných učiteľov pochádzajúcich spomedzi jeruzalemských veriacich sa v galatských zboroch náhle začal prejavovať rozkol, šíriло sa bludné učenie a mravná uvoľnenosť. Falošní učitelia miešali židovské tradície s pravdami evanjelia. Bez ohľadu na rozhodnutie všeobecného koncilu v Jeruzaleme žiadali obrátených pohanov zachovávať obradný zákon.

Situácia bola kritická. Galatským zborom hrozil rýchly rozpad. Pavol bol týmto zjavným odpadnutím veriacich, ktorých dôkladne vyučil zásadám evanjelia, krajne dotknutý a znepokojený. Zvedeným členom napísal list; poukázal v ňom na bludné učenie, ktoré prijali, a veľmi prísne pokarhal tých, čo sa odchyľili od viery. Galat' anov pozdravil najprv slovami: „*Milost' vám a pokoj od Boha, nášho Otca, i od Pána Ježiša Krista,*„; potom ich ostro pokarhal:

„*Čudujem sa, že od toho, ktorý vás povolal v Kristovej milosti, tak rýchlo prebiehate k inému evanjeliu. Ono ani nie je iné, ibaže sú niektorí, čo vás mätú a chcú prekrútiť Kristovo evanjelium. Ale keby sme vám hlásali my alebo aj anjel z neba iné evanjelium, ako sme vám hlásali, nech je prekliaty!*„, [Galat'anom 1,6-8](#). Pavlovo učenie bolo v súlade s Písmom a Duch Svätý potvrdzoval apoštolo úsilie; preto varoval svojich bratov, aby neposlúchali nič, čo by odporovalo pravdám, ktoré im zvestoval.

Apoštol vyzýval galatských veriacich, aby sa dôkladne zamysleli nad svojou prvou skúsenosťou v kresťanskom živote. Zvolal: „*Nerozumní Galat'ania, kto vám počaril? Ved' vám bol pred očami zobrazený Ježiš Kristus ukrižovaný! Iba to by som sa rád od vás dozvedel: dostali ste Ducha zo skutkov podľa zákona alebo z poslušnosti viery? Takí ste hlúpi?! Začali ste Duchom a teraz končíte telom? Tol'ko ste zažili a nadarmo? Keby to bolo len nadarmo! A ten, ktorý vám dáva Ducha a robí medzi vami zázraky, robí tona základe skutkov podľa zákona, alebo z poslušnosti viery?*„, [Galat'anom 3,1-5](#).

Takto Pavol postavil galatských veriacich pred súd ich vlastného svedomia v snahe zastaviť ich v nesprávnom počínaní. Spoliehal sa na Božiu spásnu moc, odmietol uznať učenie odpadlých učiteľov a odvráteným veriacim sa snažil vysvetliť, že boli zjavne oklamaní; no ak sa vrátia k svojej predošlej viere v evanjelium, satanove zámery ešte môžu prekaziť. Apoštol neochvejne hájil pravdu a spravodlivosť a jeho bezvýhradná viera a dôvera v posolstvo, ktoré hlásal, pomohli mnohým odpadlíkom, aby sa vrátili k Spasiteľovi. Ako výrazne sa líši list, ktorý poslal Galat'anom, od listu, ktorý predtým napísal veriacim v Korinte! Kým Korint'anov karhal ohľaduplne a jemne, Galat'anom vyčítal ich poblúdenie ostrými slovami. Korint'ania podľahli pokušeniu. Zvedení dômyselnými výkladmi učiteľov, ktorí im pod zámienkou pravdy hlásali bludy, zostali zmätení a bezradní. Naučiť ich rozpoznať blud od pravdy vyžadovalo obozretnosť a trpezlivosť. Prejav tvrdosti či nerozvážnej unáhlenosti mohol Pavla pripraviť o vplyv, ktorým vedel mnohým pomôcť.

[231]

V galatských zboroch to však bolo inak: zjavný, neskrývaný blud vytláčal posolstvo evanjelia. Tieto zbory sa pre tradičné židovské obrady zriekali vlastne Krista, ktorý je pravým základom viery. Apoštol videl, že ak majú byť veriaci v Galácii pred hrozivými a nebezpečnými vplyvmi ochránení, musí rázne zakročiť a naliehavo ich vystríhať.

Každý Kristov služobník tu môže nájsť poučenie, ako má svoj zvestný program prispôbiť tým, ktorým chce pomáhať. Na to treba práve tak láskavosť a trpezlivosť, ako aj rozhodnosť a pevnosť; ráznejší prejav možno použiť len po náležitej úvahe. Múdry prístup k ľuďom rôzneho zmýšľania v rozličných okolnostiach a pomeroch vyžaduje rozvahu a Božím Duchom osvietený a posvätený rozum.

Pavol vo svojom liste galatským veriacim stručne naznačil hlavné udalosti súvisiace s jeho obrátením a s počiatočnou kresťanskou skúsenosťou. Tým chcel ukázať, že k poznaniu a prijatiu slávnych právd evanjelia ho priviedol len zvláštny prejav božskej moci. A znova to bolo len poučenie od Boha, že apoštol sa rozhodol Galat'anov tak závažne a preukazne varovať a napomenúť. Nepísal váhavo a pochybovačne, ale s istotou neochvejného presvedčenia a dôkladného poznania situácie. Jasne naznačil rozdiel medzi poučením od človeka a poučením priamo od Krista.

[232]

Apoštol naliehavo žiadal galatských veriacich, aby opustili falošných vodcov, ktorí ich zviadli, a vrátili sa k viere, ktorú sprevádzali neklamné dôkazy Božieho súhlasu. Tí, čo ich chceli odvieť od viery v evanjelium, boli ľudia pokryteckí, v srdci hriešni a v živote skazení. Ich náboženstvo spočívalo v množstve obradov; nazdávali sa totiž že ich dodržiavaním môžu získať Božiu priazeň. Netúžili po evanjeliu, podľa ktorého *„ak sa niekto nenarodí zhora, nemôže uzrieť Božie kráľovstvo,„* [Ján 3,3](#). Nazdávali sa, že náboženstvo podľa tohto učenia vyžaduje priveľkú obeť, a preto radšej zostávali vo svojich bludoch a klamali seba i druhých.

Neobrátеныm ľudom aj dnes skôr vyhovujú vonkajšie náboženské prejavy než starosť o čistotu srdca a život, ako to vyhovovalo vtedajším učiteľom. Ako vtedy i dnes pôsobia falošní duchovní vodcovia a ľudia dychtivo počúvajú ich prejavy. Satan sa všemožne snaží odvracať myseľ človeka od nádeje na spasenie z viery v Krista a od poslušnosti voči Božiemu zákonu. Arcinepriateľ v každej dobe prispôsobuje svoje pokušenia predsudkom alebo sklonom tých, ktorých chce oklamať. V apoštolskej dobe zviadol Židov k zákonníckemu obradníctvu a k zavrhnutiu Krista; v súčasnosti zvádza mnohých vyznávačov kresťanstva, aby pod zámienkou uctievania Krista nedbali na mravný zákon a aby učili, že jeho prikázania možno bez trestne prestupovať. Povinnosťou každého Božieho služobníka je zásadne a rozhodne sa postaviť proti tým, čo prekrúcajú vieru, a slovom pravdy nebojácne odhaľovať ich bludy.

V snahe opäť získať dôveru svojich bratov v Galácii, Pavol musel obhájiť svoje postavenie Kristovho apoštola. Predstavil sa im ako človek, ktorý sa apoštolom stal *„nie ľudmi ani prostredníctvom človeka, ale Ježišom Kristom a Bohom Otcom, ktorý ho vzkriesil z mŕtvych,„* [Galat'anom 1,1](#). Nepoverili ho ľudia, ale sama najvyššia Moc na nebesiach. Všeobecné zhromaždenie v Jeruzaleme ho v jeho apoštolskom poslaní len potvrdilo, a Pavol sa rozhodnutiam tohto koncilu v celom svojom pôsobení medzi pohanmi riadil.

Tým, čo mu jeho apoštolstvo upierali, podal dôkaz, že *„neurobil o nič menej ako veľký apoštolovia,„* ([2. Korint'anom 11,5](#)), no nerobil to preto, aby sa tým chválil, ale aby zvelebil Božiu milosť. Tí, čo chceli jeho povolanie a dielo znevážiť, bojovali proti Kristovi, ktorého milosť a moc sa prejavovala prostredníctvom Pavla. Ne-



priateľský odpor nútil apoštola podniknúť rozhodný krok a obhájiť svoje postavenie a autoritu.

Pavol sa odvolával na tých, čo už raz poznali Božiu moc a vyzval ich, aby sa vrátili k svojej prvej láske, k pravde evanjelia. Nezvratne im dokazoval, akú prednosť získali tým, že sa stali slobodnými mužmi a ženami v Kristovi, a že prostredníctvom jeho zmiernej milosti budú všetci, čo sa mu plne odovzdajú, zaodiati rúchom jeho spravodlivosti. Bol presvedčený, že každý, kto chce byť spasený, musí mať pravú, osobnú skúsenosť s Bohom. [233]

Apoštolove úprimné a naliehavé slová nezostali bez ovocia. Duch Svätý mocne oslovil mnohých, ktorých nohy zablúdili na cudzie cesty, takže sa vrátili k svojej predošlej viere v evanjelium. Odvtedy zotrvali v slobode, ktorou ich oslobodil Kristus. V ich živote sa prejavilo ovocie Ducha: „*láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, zdržanlivosť*“, Galat'anom 5,22. Božie meno bolo oslávené a k veriacim pribudli mnohí ďalší z celej krajiny.

## 37. kapitola — Pavlova posledná cesta do Jeruzalema

Pavol veľmi túžil dostať sa do Jeruzalema ešte pred Veľkou nocou, aby sa mohol stretnúť s návštevníkmi slávností zo všetkých končín sveta. Tešil sa nádejou, že by nejako predsa len mohol odstrániť predsudky svojich neveriacich krajanov a priviesť ich k rozhodnutiu prijať vzácne svetlo evanjelia. Chcel sa stretnúť aj s jeruzalemským zborom a odovzdať mu dary, ktoré posielali zbory z pohanských krajín chudobným bratom v Judsku. Dúfal, že táto návšteva pomôže upevniť spojenie medzi veriacimi zo židovstva a obrátenými z pohanstva.

Len čo apoštol završil svoje pôsobenie v Korinte, rozhodol sa odísť priamo do niektorého palestínskeho prístavu. Keď po dôkladnej príprave hodlal vstúpiť na loď, dozvedel sa, že ho Židia chcú pripraviť o život. Napriek všetkým ich snahám v minulosti sa týmto odporcom viery nepodarilo zmariť apoštolovu prácu.

Úspešné zvestovanie evanjelia opätovne vyvolalo hnev Židov. Zo všetkých strán prichádzali správy o tom, ako sa šíri nové učenie, ktoré Židov zbavuje povinnosti zachovávať obradným zákonom predpísané zvyky, a pohanom priznáva tie isté výsady, z ktorých sa tešia Židia ako Abrahámove deti. Pri svojich prejavoch v Korinte Pavol použil tie isté dôvody, ktoré tak presvedčivo uvádzal vo svojich listoch. Jeho dôrazné tvrdenie, že „už niet Gréka ani Žida, obriezky ani neobriezky,“ ([Kološanom 3,11](#)), pokladali nepriatelia za bezočivé rúhanie, a preto sa rozhodli, že jeho hlas treba umlčať.

Keď sa Pavol o chystanom zámere nepriateľov dozvedel, rozhodol sa odísť okľukou cez Macedónsko. Svoj plán navštíviť Jeruzalem počas veľkonočných sviatkov musel síce zmeniť, no dúfal, že tam príde na Turíce. Pavla a Lukáša na tejto ceste sprevádzal „*Berejčan Pyrrhov syn Sopater, zo Solúnčanov Aristarchus a Sekundus, Derbejčan Gájus a Timotej i Ázijčania Tychikus a Trofimius,*“ ([Skutky apoštolov 20,4](#)). Pavol mal totiž pri sebe od pohanských zborov značný peňažný obnos, ktorý chcel odovzdať vedúcim bratom v

Judsku; preto sa postaral, aby ho do Jeruzalema sprevádzali uvedení bratia ako predstavitelia rôznych zborov, ktoré poskytlí príspevky.

Cestou sa Pavol zdržal vo Filipách, kde strávil Veľkú noc. Tam s ním zostal len Lukáš; ostatní spoločníci pokračovali v ceste do Troady, kde Pavla počkali. Zo všetkých, ktorých apoštol priviedol k obráteniu, najúprimnejší a najmilší mu boli Filipania, a tak spolu s nimi prežil v pokoji a pohode osem slávnostných dní.

[235]

Pavol a Lukáš vyplávali z Filíp a po piatich dňoch sa zišli so svojím sprievodom v Troade, kde s tamojšími veriacimi strávili sedem dní.

V posledný večer Pavlovho pobytu sa bratia znova zišli „na lámanie chleba,.. K odchodu milovaného učiteľa prišlo väčšie množstvo veriacich než obvykle. Zhromaždili sa „v hornej sieni,“ ([Skutky apoštolov 20,7.8](#)) na druhom poschodí. Tam apoštol v horlivosti svojej lásky kázal až do polnoci.

V jednom z otvorených okien sedel mladík menom Eutychus. V tejto nebezpečnej polohe zaspal a spadol na dvor. Okamžite nastal rozruch a zmätok. Keď mladíka zodvihli, zistili že je mŕtvy. Mnohí príbehli k nemu s plačom a nárekom. Pavol prešiel pomedzi vyľakaných prítomných, mladíka objal a vrúcne sa pomodlil, aby Boh mŕtvemu vrátil život. Jeho prosba bola vypočutá. Apoštolov hlas prehlušil kvílenie prítomných. Povedal: „*Neplašte sa, lebo jeho duša je v ňom.*“, Potešení veriaci sa vrátili do hornej siene, zúčastnili sa lámania chleba a Pavol potom „*dlho, až do svitania, ešte hovoril,*“ ([Skutky apoštolov 20,11](#)).

Lod', na ktorej mal Pavol so sprievodcami pokračovať v ceste, sa už chystala vyplávať a bratia sa ponáhľali na palubu. No apoštol sa rozhodol ísť kratšou cestou po súši medzi Troadou a Assonom, kde sa mal stretnúť so svojimi spoločníkmi. Tým získa chvíľu pokoja na rozjímanie a modlitbu. Ťažkosti a nebezpečenstvo súvisiace s jeho nastávajúcou návštevou Jeruzalema, postoj tamojšieho zboru k nemu a jeho dielu, ako aj pomery v zboroch a záujem o dielo evanjelia v iných oblastiach – nad tým všetkým sa musel vážne a starostlivo zamyslieť. Preto využil túto zvláštnu príležitosť, aby prosil Boha o silu a ďalšie vedenie.

Keď cestujúci plávali južne od Assonu, prešli popri Efeze, kde apoštol tak dlho pôsobil. Pavol by bol rád navštívil tamojších veriacich, lebo mal pre nich dôležité pokyny a rady. Po dôkladnej úvahe

[236] sa však rozhodol, že sa nebude zdržovať, pretože chcel byť „na Turíce podľa možnosti už v Jeruzaleme,“, [Skutky apoštolov 20,16](#). Keď však priplávali k Milétu, vzdialenému asi tridsať míľ od Efezu, dozvedel sa, že kým loď vypláva na ďalšiu cestu, má možnosť stretnúť sa s vedúcimi efezského zboru. Hneď teda odkázal starším zboru a žiadal ich, aby prišli do Milétu, aby sa mohol s nimi stretnúť, skôr ako pcestuje ďalej.

Veriaci prijali pozvanie a prišli. Pavol im povedal závažné a dojímavé slová, ktorými ich napomenul, a rozlúčil sa s nimi. Vravel: „Vy viete, ako som bol s vami celý čas od prvého dňa, čo som vkročil do Ázie; ako som slúžil Pánovi so všetkou pokorou v slzách a skúškach, ktoré na mňa doliehali z úkladov Židov; ako som nezanedbal zvestovať vám všetko užitočné a učil som vás verejne i po domoch; ako som zaprisahával Židov aj Grékov, že sa majú obrátiť k Bohu a uveriť v nášho Pána Ježiša,“, [Skutky apoštolov 20,18-21](#).

Pavol vždy vyvyšoval Boží zákon. Jasne ukázal, že zákon nemá nijakú moc zachrániť človeka pred trestom za neposlušnosť. Páchatelia neprávostí musia svoje hriechy ol'utovať a pokoriť sa pred Bohom. Svojím prestúpením zákona vyvolali totiž Boží spravodlivý hnev; musia tiež uveriť, že Kristova krv je ich jediný prostriedok, ako dosiahnu odpustenie. Boží Syn zomrel ako obeť za nich a vstúpil na nebesá, aby mohol byť pred svojím Otcom ich príhovorcom. Na základe pokánia a viery môžu byť vyslobodení spod odsúdenia za hriech. Kristova milosť im umožní poslúchať Boží zákon.

Pavol ďalej povedal: „A teraz spútaný Duchom idem do Jeruzalema, hoci neviem, čo ma tam čaká. Len Duch Svätý ma vo všetkých mestách uisťuje, že ma očakávajú okovy a súženie. Svoj život si však veľmi necením. Len aby som dokončil svoj beh a službu, ktorú som dostal od Pána Ježiša: svedčiť o evanjeliu Božej milosti. A teraz viem, že už nevidíte moju tvár; nik z vás, medzi ktorými som chodil a ohlasoval kráľovstvo,“, [Skutky apoštolov 20,22-25](#).

Toto svedectvo Pavol pôvodne nehodlal vysloviť, no počas preslovu dostal od Ducha Svätého vnuknutie, ktoré mu potvrdilo jeho obavy, že ide o jeho posledné stretnutie s efezskými bratmi.

„Preto vám v dnešný deň dosvedčujem, že som čistý od krvi všetkých, lebo som neušiel bez toho, že by som vám nezvestoval Božiu vôľu celú,“, [Skutky apoštolov 20,26.27](#). Pavlovi nič nebránilo, ani obava, že ho niekto urazí, ani túžba získať si priateľov alebo po-

chvalu, aby zamlčal niečo z toho, čo dostal od Boha ako poučenie, výstrahu či nápravu. Boh aj dnes žiada od svojich služobníkov nebojácnosť pri zvestovaní jeho Slova a plnení jeho príkazov. Kristov služobník nemá zvestovať iba tie pravdy, ktoré sú ľuďom príjemné, a zamlčovať tie, čo ich môžu zarmútiť. Veľmi úzkostlivo by mal sledovať vývoj ich povahy. Keď vidí, že niekto z jeho stáda podlieha hriechu, potom ho ako verný pastier musí z Božieho slova patrične poučiť. Ak by mu dovolil bez výstrahy pokračovať na ceste nepravosti, potom bude sám zodpovedný za jeho život. Duchovný pastier, ktorý verne plní svoje vznešené poslanie, musí svojich členov spoločlivo poučiť o každom bode kresťanskej viery a musí im ukázať, aký majú byť a čo majú robiť, aby v onen slávny Boží deň obstáli. Len verný učiteľ pravdy bude môcť na konci svojho pôsobenia s Pavlom povedať: „Som čistý od krvi všetkých..“

[237]

Apoštol napomínal svojich bratov: „Dávajte pozor na seba a na celé stádo, v ktorom vás Duch Svätý ustanovil za biskupov, aby ste pásli Božiu cirkev, ktorú si získal vlastnou krvou.“ [Skutky apoštolov 20,28](#). Keby služobníci evanjelia stále pamätali na to, že sú zodpovední za tých, ktorých Kristus svojou krvou vykúpil, hlbšie by si uvedomovali význam svojej práce. Musia dbať o seba i o svoje stádo. Svoje učenie musia podoprieť a posilniť vlastným príkladom. Ako ukazovatelia cesty života by nemali dávať nijaký dôvod, aby sa o pravde mohlo hovoriť zle. Ako Kristovi zástupcovia majú obhájiť česť jeho mena. Svojou zbožnosťou, čistotou života a náležitým správaním majú osvedčiť, že si vo svojom vznešenom povolaní zaslúžia dôveru.

Apoštolovi boli zjavené nebezpečenstvá, ktoré budú ohrozovať efezský zbor. Povedal: „Ja viem, že po mojom odchode vniknú medzi vás draví vlci a nebudú šetriť stádo. Ba aj z vás samých povstanú muži, čo budú prevrátene hovoriť, aby strhli učeníkov za sebou.“ [Skutky apoštolov 20,29.30](#). Pri pohľade do budúcnosti Pavol sa chvel o osud zboru; videl totiž, aké útoky vonkajších i vnútorných nepriateľov bude musieť zbor znášať. S celou vážnosťou a opravdivosťou vyzýval svojich bratov, aby bdelo strážili posvätný poklad viery. Ako príklad im uviedol svoje neúnavné pôsobenie medzi nimi: „Preto bdejte a pamätajte, že som tri roky vo dne v noci neprestával so slzami napomínať každého z vás.“ [Skutky apoštolov 20,31](#).

[238]

Ďalej povedal: „*A teraz vás odporúčam Bohu a slovu jeho milosti; ono má moc budovať a dať dedičstvo medzi všetkými posvätenými. Netúžil som po ničom striebre ani zlata, ani odeve.*“, Hoci niektorí z efezských bratov boli zámožní, Pavol od nich nič nežiadal pre seba. Nechcel posolstvo zlučovať so svojimi potrebami. Vyhlásil: „*Tieto ruky vyslúžili všetko, čo som potreboval ja a títo tu so mnou.*“, Pri svojej namáhavej práci a dlhých cestách pre Kristovo dielo sa vedel postarať nielen o svoje potreby, ale ušetriť aj na obživu svojich spolupracovníkov a zmiernenie biedy chudobných. Dosiahol to len svojou bezmedznou pilnosťou a krajnou šetrnosťou. Celkom oprávnené mohol poukázať na svoj príklad, keď povedal: „*Vo všetkom som vám ukázal, že treba takto pracovať a ujímať sa slabých a pamätať na slová Pána Ježiša; lebo on povedal: Blahoslavennejšie je dávať, ako prijímať.*“, [Skutky apoštolov 20,32-35](#).

„*Keď to povedal, kľakol si a modlil sa s nimi všetkými. Všetci sa dali do veľkého plaču, vešali sa Pavlovi okolo krku a bozkávali ho. Najviac ich bolelo jeho slovo, že už neuvidia jeho tvár. A vyprevadili ho na loď.*“, [Skutky apoštolov 20,36-38](#).

Z Miletu sa potom plavili „*priamym smerom... na Kós, druhý deň na Rodos a stadiaľ do Patary*“, na juhozápadnom pobreží Malej Ázie. „*Tam sme našli loď, ktorá sa plavila do Fenície. Nasadli sme a vyplávali.*“, V Týre, kde sa loď zbavila nákladu, našli niekoľko učeníkov, z ktorými strávili sedem dní. Duch Svätý upozornil týchto učeníkov na nebezpečenstvo, ktoré Pavlovi hrozí v Jeruzaleme, a oni prosili Pavla, „*aby nechodil do Jeruzalema.*“, [Skutky apoštolov 21,1.2.4](#). Apoštol však nepripustil, aby mu strach z možných ťažkostí a uväznenia mal zmať zámer.

Po týždni strávenom v Týre, odprevadili Pavla všetci muži so ženami a deťmi k lodi. No skôr ako apoštol vstúpil na palubu, všetci na brehu pokľakli a modlili sa, on za nich a oni zaňho.

„*Cestujúci pokračovali vo svojej ceste smerom na juh a pristali v Cézarei. Tam sme vošli do domu evanjelistu Filipa. On bol jedným zo siedmich – a ostali sme uňho.*“, [Skutky apoštolov 21,8.9](#). Pavol tu strávil niekoľko pokojných a radostných dní – nadhľad posledných chvíľ úplnej slobody, z ktorej sa smel tešiť.

Za tohto krátkeho pobytu v Cézarei „*prišiel z Judey istý prorok menom Agabus. Keď prišiel k nám,*“, hovorí Lukáš, „*vzal Pavlov opasok, zviazal si nohy i ruky a povedal: Toto hovorí Duch Svätý:*

Muža, ktorému patrí tento opasok, takto Židia v Jeruzaleme zviažu a vydajú ho do rúk pohanom.,, [Skutky apoštolov 21,10.11](#).

Lukáš pokračuje: „Ked' sme to počuli, prosili sme ho aj my, aj tamojší, aby nechodil do Jeruzalema. Ale Pavol odpovedal: Čo robíte? Prečo plačete a trápate mi srdce? Ved' ja som hotový nielen dať sa zviazať, ale aj umrieť v Jeruzaleme pre meno Pána Ježiša. A ked' sme ho nemohli prehovoriť, prestali sme; povedali sme: Nech sa stane Pánova vôľa!.,, [Skutky apoštolov 21,12-14](#).

[239]

Krátky pobyt v Cézarei sa čoskoro skončil a Pavol so svojimi spoločníkmi v sprievode niekoľkých bratov šiel so skl'účeným srdcom do Jeruzalema v predtuche nadchádzajúcej pohromy.

Tak skormútený nešiel apoštol nikdy predtým do Jeruzalema. Vedel, že tam nájde len málo priateľov a mnoho nepriateľov. Blížil sa k mestu, ktoré zavrholo a ukrižovalo Božieho Syna a nad ktorým sa teraz s'ahovali hrozivé mraky Božieho hnevu. Spomenul si, ako on sám bol zaujatý proti Kristovým nasledovníkom a prenikol ho najhlbší súcit so svojimi oklamanými súkmeňovcami. Akú malú nádej však mohol mať, že im nejakou budú môcť pomôcť! Rovnaká zaslepenosť a rovnaký hnev, aký kedysi jemu horel v srdci, rozpal'oval teraz srdcia celého národa a mieril proti nemu.

Apoštol teraz nemohol rátať ani s účasťou a podporou svojich bratov vo viere. Neobrátení Židia, ktorí mu boli ustavične v päťách, šíрили o ňom a o jeho práci tie najodpornejšie chýry nielen po Jeruzaleme osobne, ale aj listami. Niektorí veriaci, a to aj spomedzi apoštolov a starších, prijímali tieto správy ako pravdivé a nijako sa nesnažili vyvrátiť ich, ba neprejavovali ani túžbu s Pavlom sa zjednotiť.

Apoštol však ani v tejto tiesnivej chvíli osamotení nezúfal. Veril, že hlas, ktorý mu oslovil srdce, osloví aj jeho krajanov a že Majster, ktorého spoluučenci milovali a ktorému slúžili, spojí ich srdcia s jeho srdcom v práci na diele evanjelia.

### 38. kapitola — Pavol vo väzení

„*Ked' sme prišli do Jeruzalema, bratia nás milo prijali. Na druhý deň šiel Pavol s nami k Jakubovi, kde sa zišli všetci starší.*“, [Skutky apoštolov 21,17.18](#).

Pri tejto príležitosti odovzdal Pavol a jeho sprievod predstavným diela v Jeruzaleme príspevky zborov z pohanských krajín na pomoc chudobným medzi židovskými bratmi a sestrami. Zozbieranie týchto prostriedkov stálo Pavla a jeho spolupracovníkov mnoho času, premýšľania a námahy. Odovzdaný obnos, ktorý značne prevýšil očakávanie starších v Jeruzaleme svedčil nielen o veľkej obetavosti veriacich obrátených z pohanstva, ale aj o ich značnom sebazaprení.

Tieto dobrovoľné dary boli znamením vernosti kresťanov z pohanstva Božiemu organizovanému dielu na celom svete a mali ich prijať s vd'áčným uznaním; no Pavol i jeho spoločníci postrehli, že viacerí spomedzi tých, pred ktorými teraz stáli, nevedia oceniť ducha bratskej lásky, ktorej dôkazom sú tieto dary.

V prvých rokoch evanjelizácie medzi pohanmi niektorí vedúci bratia v Jeruzaleme zotrvali v starých predsudkoch a zabehnutom spôsobe myslenia a neradi spolupracovali s Pavlom a jeho spoločníkmi. Vo svojej obave o zachovanie určitých bezvýznamných foriem a tradičných obradov strácali zo zreteľa požehnanie, ktoré mohlo im, ako aj milovanému dielu priniesť úsilie o zjednotenie všetkých odvetví Pánovej misie. Aj keď chceli čo najlepšie hájiť záujmy kresťanskej cirkvi, nevedeli udržať krok s ponúkanými možnosťami Božej predvídavej starostlivosti. Podľa svojich ľudských predstáv ukladali pracovníkom v Božom diele mnohé zbytočné obmedzenia. Takto vznikla skupina mužov, ktorí síce osobne nepoznali meniace sa okolnosti a zvláštne potreby pracovníkov v ďalekých misijných poliach, no privlastňovali si právo rozhodovať o tom, ako majú títo bratia na svojich pôsobiskách medzi pohanmi pracovať. Nazdávali sa, že evanjelium sa má šíriť podľa ich predstáv.

Odvtedy, čo sa jeruzalemskí bratia spolu so zástupcami popredných zborov zišli a uvážlivo riešili zložité otázky, týkajúce sa



spôsobu misijnej práce medzi pohanmi, prešlo už viac rokov. Výsledkom tohto rokovania bola zhoda v tom, že bratia dajú zborom určité pokyny o niektorých obradoch a zvyklostiach vrátane obriezky. Práve na tomto všeobecnom zhromaždení sa bratia jednomyselne zhodli aj v tom, že kresťanským zborom odporučia Barnabáša a Pavla ako pracovníkov, ktorým môžu všetci veriaci plne dôverovať.

Niektorí z účastníkov tohto všeobecného zhromaždenia tvrdo odsudzovali spôsob práce apoštolov, ktorých poslaním bolo hlásať evanjelium medzi pohanmi. V priebehu porady však lepšie pochopili Boží zámer, pripojili sa k bratom a prijali múdre rozhodnutie, ktoré umožnilo zjednotenie všetkých veriacich. Keď neskôr bolo zjavné, že počet obrátených medzi pohanmi rýchlo rastie, niektorí z popredných bratov v Jeruzaleme sa vrátili k svojim starým predsudkom proti pracovným metódam Pavla a jeho spoločníkov. Tieto predsudky v priebehu rokov zosilneli a niektorých vedúcich cirkvi viedli k rozhodnutiu, že odteraz sa evanjelium môže zvestovať len podľa ich predstáv. Pavlovu prácu uznajú a podporia len vtedy, ak svoj spôsob práce prispôsobí ich smerniciam; inak nemôžu jeho úsilie hodnotiť priaznivo, ani ho podporovať.

Títo muži pozabudli na to, že učiteľom svojho ľudu je Boh a že v Božom diele musí každý pracovník pri nasledovaní nebeského Vodcu nadobudnúť vlastnú skúsenosť a priame pokyny nečaká od človeka; a prehliadli, že Božích pracovníkov tvaruje a uspôsobuje božský Vzor, nie ľudské nápady.

Pavlovo učenie pri hlásaní evanjelia „*nespočívalo v presvedčivých a múdrych slovách, ale v prejavocho Ducha a moci*„. Zvestované pravdy mu zjavil Duch Svätý, „*lebo Duch skúma všetko, aj Božie hlbiny. Ved' kto z ľudí vie, čo je v človekovi, ak nie duch človeka, ktorý je v ňom? Tak ani čo je v Bohu nepozná nik, iba Duch Boží*„. Pavol ďalej vyhlásil: „*A o tom hovoríme nie slovami naučenými od ľudskej múdrosti, ale slovami, ktoré nás naučil Duch; duchovné veci duchovne vysvetľujeme*„, [1. Korint'anom 2,4.10.11.13](#).

Pavol sa vo svojej kazateľskej práci utiekal k Bohu a očakával, že on sám ho povedie. Úzkostlivo pritom dbal aj o to, aby pracoval podľa smerníc všeobecnej jeruzalemskej porady. Výsledok sa prejavil v tom, že cirkevné zbory „*sa upevňovali vo viere a deň čo deň sa zväčšovali počtom*„, [Skutky apoštolov 16,5](#). Pavla však teraz aj napriek tomu, že u niektorých nenašiel pochopenie, tešilo vedomie,

[242] že svoju povinnosť si splnil, keď v obrátených veriacich podnieťtil vernosť, štedrosť a bratskú lásku, čo sa prejavilo veľkorysou podporou, ktorú priniesol židovským starším.

Keď Pavol dary odovzdal „*dopodrobna vyrozprával, čo urobil Boh prostredníctvom jeho služby medzi pohanmi,*„ Táto správa presvedčila ešte aj pochybovačov, že Pavlovu prácu sprevádzalo nebeské požehnanie. „*Keď to počuli, oslavovali Boha,*„ [Skutky apoštolov 21,19.20](#). Uznali, že apoštolov spôsob práce nesie nebeskú pečať. Štedrá podpora, ktorú Pavol priniesol, umocnila jeho svedectvo o vernosti nových zborov v pohanských oblastiach. Predstavení diela v Jeruzaleme, ktorí spočiatku žiadali svojvoľné kontrolné opatrenia, videli teraz Pavlovu prácu v celkom inom svetle, a uznali, že ich počínanie bolo nesprávne, že ich spúťavali staré židovské zvyklosti a tradície a že šíreniu evanjelia prekážali, keď nepochopili, že Kristova smrť odstránila deliaci múr medzi židovským a pohanským svetom.

Všetkým vedúcim bratom sa tu naskytila jedinečná príležitosť úprimne vyznať, že prostredníctvom Pavla pôsobil Boh a že sa mýlili, keď dovolili, aby správy jeho nepriateľov vyvolali v nich nevraživosť a zaujatosť. No miesto toho, aby sa jednotne snažili krivdu napraviť, ublíženému dali radu, z ktorej bolo zrejmé, že za terajšiu zaujatosť voči nemu je veľkou mierou zodpovedný Pavol sám. Neobhajovali šľachetne Pavla a nesnažili sa nespokojným jednotlivcom ukázať omyl, ale hľadali kompromis tým, že mu navrhli, aby podľa ich mienky, svojím počínaním nedával príčinu k nedorozumeniu.

Na jeho svedectvo odpovedali takto: „*Vidíš, brat, koľko tisíc Židov uverilo a všetci horlia za zákon. Ale o tebe sa dopočuli, že učíš všetkých Židov, čo sú medzi pohanmi, aby odpadli od Mojžiša a hovoríš, že nemajú obrezávať svojich synov, ani žiť podľa zvykov. Čo teda robiť? Isto sa dozvedia, že si prišiel. Urob teda toto, čo ti hovoríme: Máme štyroch mužov, ktorí majú sľub. Vezmi ich, posväť sa s nimi a zaplať za nich, aby si dali oholiť hlavu. Tak zvedia všetci, že nie je nič na tom, čo o tebe počuli, ale že aj sám zachovávaš zákon a žiješ podľa neho. A o pohanoch, čo uverili, sme rozhodli a napísali, aby sa zdržali mäsa obetovaného modlám, krvi, zaduseného a smilstva,*„ [Skutky apoštolov 21,20-25](#).

Bratia sa nazdávali, že ak sa Pavol tomuto rozhodnutiu podriadi, určite vyvráti falošné správy, ktoré o ňom rozšírili. Uistovali ho,

že rozhodnutie predošlého všeobecného zhromaždenia, týkajúce sa obrátených pohanov a obradného zákona, stále platí. No návrh, ktorý mu teraz dali, odporoval vtedajšiemu uzneseniu. Terajší návrh nepochádzal z Božieho Ducha; bol prejavom zbabelosti. Vedúci jeruzalemského zboru dobre vedeli, že ak kresťania obradný zákon odmietnu, vyvolajú nenávisť Židov a budú prenasledovaní. Židovská veľrada sa všemožne snažila zabrániť šíreniu evanjelia. Vybrala si mužov, ktorí mali sledovať apoštolov, obzvlášť Pavla, a všemožne mariť ich dielo. Keby Kristových nasledovníkov mala súdiť veľrada ako priestupníkov zákona, potom by ich ako odpadlíkov od židovskej viery potrestala rýchlo a prísne.

[243]

Mnohí Židia si obradný zákon aj po prijatí evanjelia veľmi vážili a boli až príchotní urobiť nerozvážne ústupky v nádeji, že získajú dôveru svojich súkmeňovcov, rozptýlia ich predsudky a privedú ich ku Kristovi ako Spasiteľovi sveta. Pavol vedel, že dokiaľ mnohí z popredných bratov jeruzalemského zboru budú voči nemu zaujatí, jeho vplyv neprestanú mariť. Cítil, že ak by ich mohol nejakým rozumným ústupkom získať pre pravdu, odstránil by veľkú prekážku úspešného šírenia evanjelia na iných miestach. Od Boha však nedostal nijaký súhlas na ústupky, aké od neho žiadali.

Keď však myslíme na Pavlovu veľkú túžbu žiť so svojimi spoluveriacimi v súlade, ak nestrácame zo zreteľa jeho vľúdnosť voči slabým vo viere, úctu voči apoštolom, čo boli v Kristovej blízkosti, ako aj k Jakobovi, Pánovmu bratovi, ak pamätáme na jeho zámer bez obetovania zásad stať sa všetkým ľuďom všetkým – keď sa nad tým všetkým zamyslíme, nebudeme príliš udivení, že zľavil zo svojho pevného a rozhodného stanoviska, ktorého sa dosiaľ pridržal. No miesto toho, aby svoj zámer dosiahol, jeho úsilie o zmier krízu len urýchlilo, uskorilo predpovedané útrapy a odlúčilo ho od bratov. Tým bola cirkev pripravená o jeden zo svojich najmocnejších stĺpov, čo rozžiarilo kresťanské srdcia v každej krajine.

Pavol sa už nasledujúceho dňa snažil splniť pokyn starších. Vzal so sebou štyroch mužov, ktorí urobili nazarejský sľub (pozri [4. Mojžišova 6](#)), ktorého čas už takmer vypršal, „vošiel do chrámu a ohlásil, že sa končia dni očisťovania, len čo sa prinesie za každého z nich obeta., [Skutky apoštolov 21,26](#). Ešte bolo treba priniesť určité drahé obety za očistenie.

[244] Tí, čo Pavlovi radili urobiť tento krok, patrične nezhodili, akému veľkému nebezpečenstvu bude Pavol vystavený. V tomto ročnom období bol Jeruzalem plný vyznávačov z mnohých krajín. Pavol z Božieho poverenia hlásal evanjelium pohanom, navštívil mnohé veľkomestá sveta a tisíce účastníkov slávností, ktoré z iných krajín prišli do Jeruzalema, Pavla dobre poznali. Medzi nimi boli takí, čo ho krajne nenávideli; keby bol teda pri verejnej príležitosti vošiel do chrámu, ohrozil by si život. Niekoľko dní chodil do chrámu i von z neho s ostatnými zbožnými návštevníkmi zdanlivo nebadane, no pred ukončením stanoveného času, keď sa zhováral s istým kňazom o potrebných obetách, niektorí maloázijskí Židia ho poznali.

Zúrivo sa vrhli naňho a kričali: „*Mužovia, Izraeliti, pomáhajte! Toto je ten človek, čo všetkých všade učí proti ľudu, proti zákonu a proti tomuto miestu.*“, [Skutky apoštolov 21,28a](#). Keď sa na volanie o pomoc ľudia zbehli, bolo počuť ďalšie obvinenie: „*Ba ešte aj Grékov voviedol do chrámu a poškrvnil toto sväté miesto.*“, [Skutky apoštolov 21,28b](#).

Podľa židovského zákona neobrezaný človek nesmel pod trestom smrti vstúpiť do vnútorného nádvorja posvätej stavby. Pavla videli predtým v meste s Trofimom z Efezu a nazdávali sa, že bol s ním aj v chráme. Pavol to síce neurobil a keď ako Žid vošiel do chrámu, zákon tým neporušil. No aj keď obvinenie bolo celkom nepravdivé, predseda poslúžilo na podnietenie predsudkov. Na pokrik, ktorý sa rozliehal chrámovými nádvoriami, zhromaždeného ľudu sa zmocnil zúrivy hnev. Táto správa sa rýchlo rozniesla po Jeruzaleme, takže „*celé mesto sa rozbúrilo a začal sa zbiehať ľud.*“, [Skutky apoštolov 21,30a](#).

To, že sa odpadlý Izraelita opovážil poškrvniť chrám a práve vtedy, keď sem prišli tisíce zbožných návštevníkov zo všetkých častí sveta, podnietilo tie najhoršie vášne davu. „*Chytili Pavla, vyvliekli ho z chrámu a hneď zatvorili brány.*“, [Skutky apoštolov 21,30b](#).

„*Už ho chceli zabiť, keď došlo veliteľovi kohorty hlásenie, že sa celý Jeruzalem búri.*“, [Skutky apoštolov 21,31](#). Klaudius Lyziáš dobre poznal buričské živly, s ktorými sa musel potýkať, a preto „*si hneď vzal vojakov a stotníkov a zbehol k nim. Keď uvideli veliteľ a vojakov, prestali Pavla biť.*“, [Skutky apoštolov 21,32](#). Rímsky veliteľ, ktorý nevedel o príčine tohto zhluku a videl len to, že zúrivosť davu je namierená proti Pavlovi, predpokladal že ide o istého egyptského

buriča, o ktorom počul a ktorý dosiaľ nebol chytený. „Vzal ho a rozkázal ho spútať dvoma reťazami. Potom sa opýtal, kto je a čo vykonal., [Skutky apoštolov 21,33](#). Okamžite zazneli výkriky a hnev-livé obvinenie. „V dave každý vykrikoval niečo iné. A keď sa v tom zmätku nemohol dozvedieť nič isté, rozkázal ho odvieť do pevnosti. Keď prišiel ku schodom, museli ho pre násilie davu vojaci niesť, lebo celé množstvo ľudu šlo za ním a kričali: Preč s ním!., [Skutky apoštolov 21,34-36](#).

Apoštol zostal v tomto rozruhu pokojný a disciplinovaný. V duchu sa utiekal k Bohu, vedel, že ho obklopujú nebeskí anjeli. Nechcel odísť z chrámu bez toho, aby sa nepokúsil svojim súkmeňovcom povedať pravdu. Keď mal byť odvedený do pevnosti, spýtal sa veliteľ'a: „Smiem ti niečo povedať?., Lyziáš mu odvetil: „Ty vieš po grécky? Nie si ten Egypt'an, čo nedávno vyvolal zburu a vyviedol na púšť štyritisíc zbojníkov?., Pavol mu odpovedal: „Ja som Žid z cilícijského Tarzu, občan nie neznámeho mesta. Prosím ťa, dovoľ mi prehovoriť k ľudu., [Skutky apoštolov 21,37-39](#).

[245]

Veliteľ jeho prosbe vyhovel a Pavol „ako stál na schodoch, naznačil ľudu rukou. Keď nastalo úplné ticho, prehovoril k nim po hebrejsky: *Bratia a otcovia, počúvajte, čo vám teraz poviem na svoju obranu!*., Ako počuli dobre známe hebrejské slová, „ešte väčšmi stíchli.,, a potom pri všeobecnom tichu Pavol pokračoval:

„Ja som Žid. Narodil som sa v cilícijskom Tarze, ale vychovaný som bol v tomto meste. Pri Gamalielových nohách som sa naučil prísne žiť podľa zákona otcov a horlil som za Boha, ako aj vy všetci dnes., [Skutky apoštolov 22,1-4](#). Toto apoštolovo tvrdenie nemohol nikto poprieť, pretože uvedené skutočnosti mnohí z dosiaľ živých obyvateľ'ov Jeruzalema dobre poznali. Apoštol sa zmienil aj o tom, ako horlivo kedysi prenasledoval Kristových učeníkov a vydával ich na smrť. Potom svojim poslucháčom dopodrobna vyrozprával okolnosti svojho obrátenia. Povedal, ako sa jeho pyšné srdce muselo skloniť pred ukrižovaným Nazaretským. Keby sa bol snažil svojich odporcov nejako presviedčať, určite by neboli ochotní jeho slová vypočuť. O svojej skúsenosti však rozprával s takým zápalom, že srdcia prítomných akoby zmäkli a stali sa vnímavými.

Snažil sa im objasniť, že medzi pohanmi nezačal pracovať z vlastného rozhodnutia. Chcel slúžiť svojmu národu, ale práve v

tomto chráme ho vo svätom videní oslovil Boh a poslal ho „*d'aleko medzi pohanov,*“, [Skutky apoštolov 22,21](#).

Ľud až dosiaľ apoštola pozorne počúval, no len čo sa vo svojom prejave zmienil o tom, ako sa stal Kristovým vyslancom medzi pohanmi, zlosť davu znova prepukla. Židia boli zvyknutí len seba pokladať za jediný Bohom vyvolený národ a neboli ochotní pripustiť, že by na výsadách, ktoré dosiaľ pokladali výlučne za svoje, mohli mať podiel aj opovrhovaní pohania. Prekričali rečníka a volali: „*Preč s takýmto zo sveta, lebo nie je hoden žiť!*“,

[246] „*Pretože kričali, odhadzovali šaty a vyhadzovali prach do vzduchu, veliteľ rozkázal odvieť ho do pevnosti a nariadil bičovať ho a vypočúvať, aby sa dozvedel, prečo naňho tak kričia,*“, [Skutky apoštolov 22,22-24](#).

„*Ale keď mu ut'ahovali remene, Pavol povedal stotníkovi, čo tam stál: A smiete bičovať rímskeho občana, a ešte bez súdu? Keď to stotník počul, išiel za veliteľom a hlásil mu: Čo to chceš robiť? Ved' je to rímsky občan. Veliteľ prišiel za ním a spýtal sa ho: Povedz mi, či si Riman? On odpovedal: Áno. Veliteľ vravel: Ja som toto občianstvo získal za veľkú sumu. A Pavol povedal: A ja som sa v ňom narodil. Tí, čo ho mali vypočúvať, hneď od neho odstúpili a aj veliteľ sa zľakol, keď sa dozvedel, že je Riman a že ho spýtal,*“, [Skutky apoštolov 22,25-29](#).

„*Keď že chcel presne vedieť, z čoho ho Židia obviňujú, na druhý deň mu sňal putá, rozkázal, aby sa zišli veľ'kňazi a celá veľ'rada, priviedol Pavla a postavil ho pred nich,*“, [Skutky apoštolov 22,30](#).

Pavla mal teraz vypočúvať ten istý súd, ktorého bol pred svojím obrátením sám členom.

Pred poprednými židovskými hodnosťarmi stál pokojne a z tváre mu vyžaroval Kristov pokoj. Uprene sa poďíval na veľradu a povedal: „*Bratia, ja som si počínal podľ'a najlepšieho svedomia pred Bohom až do dnešného dňa.*“, Keď počuli tieto slová, znova sa rozzúrili a „*veľ'kňaz Ananiáš rozkázal tým, čo stáli pri ňom, aby ho udreli po ústach,*“. Pavol na tento bezcitný príkaz zvolal: „*Boh udrie teba, ty obielená stena! Sedíš tu, aby si ma súdil podľ'a zákona a proti zákonu ma kážeš biť?*“, „*Tí, čo tam stáli, povedali: Božiemu veľ'kňazovi zlorečíš?*“, Pavol s obvyklou zdvorilosťou povedal: „*Nevedel som, bratia, že je to veľ'kňaz; ved' je napísané: Kniežať u svojho ľudu nebudeš zlorečiť*“, [Skutky apoštolov 23,1-5](#).

Pavol vedel, že časť veľrady tvoria saduceji a druhú časť farizeji, preto zvolal: „*Bratia, ja som farizej, syn farizejov. Pre nádej a zmŕtvychvstanie ma súdia,*“, [Skutky apoštolov 23,6](#).

„*Ako to povedal, nastala medzi farizejmi a saducejmi hádka a zhromaždenie sa rozčeslo. Lebo saduceji tvrdia, že niet zmŕtvychvstania ani anjela ani ducha, kým farizeji vyznávajú jedno i druhé. Strhol sa veľký krik a vstali niektorí zákonníci z časti farizejov a protestovali: Nenachádzame nič zlé na tomto človekovi. A čo ak s ním hovoril duch alebo anjel? Nebojujme proti Bohu,*“, [Skutky apoštolov 23,7-9](#).

V následnom zmätku sa saduceji všemožne snažili chytiť Pavla, aby ho mohli zabiť. Farizeji ho rovnako urputne bránili. Nakoniec však „*veliteľ z obavy, že Pavla roztrhajú, poslal dolu vojakov, aby im ho vyrvali a odviedli do pevnosti,*“, [Skutky apoštolov 23,10](#).

Keď Pavol neskôr uvažoval o príkoriach onoho dňa, zmocnila sa ho obava, že sa jeho správanie Bohu nemohlo páčiť. Urobil azda chybu tým, že navštívil Jeruzalem? Nezavinila tento neblahý koniec túžba po jednomyselnosti so spoluveriacimi? Postoj, aký Židia ako Boží ľud voči neveriacemu svetu zastávali, apoštola veľmi tiesnil. Ako teraz mohli na nich hľadiet títo pohanskí úradníci? Tvrdia, že uctievať Jahveho, zastávajú posvätné úrady, no ovláda ich slepý nerozvážny hnev, vedia pripraviť o život aj vlastných bratov, ak sa opovážia mať iný názor, a svoje najvznešenejšie poradné zasadnutie menia na scénu hádok a divokého zmätku. Pavol mal dojem, že Božie meno bolo pred pohanmi znevážené.

Apoštol bol teraz vo väzení a vedel, že jeho nepriatelia vo svojej šialenej zlobe nebudú váhať použiť čokoľvek, len aby ho usmrtili. Mal by to byť koniec jeho pôsobenia po zboroch, do ktorých teraz vtrhnú draví vlci? Pavlovi veľmi záležalo na Kristovom diele a s veľkou úzkosťou myslel na nebezpečenstvá, ktoré hrozia rozptýleným zborom, vystaveným prenasledovaniu zo strany práve takých ľudí, s akými sa stretol vo veľrade. Vo svojej tiesni a skl'účenosti zaplakal a modlil sa.

Pán však v tejto temnej hodine nezabudol na svojho služobníka. Chránil ho pred vražedným davom v chrámovom nádvorí, bol s ním pred veľradou a bdel nad ním vo väzení. Sám sa zjavil svojmu vernému svedkovi a vypočul jeho vrúcne modlitby, keď ho apoštol prosil, aby ho viedol. „*V nasledujúcu noc stál pred ním Pán a hovo-*

*ril: Bud' pevný! Lebo ako si o mne svedčil v Jeruzaleme, tak musíš svedčiť aj v Ríme.,* [Skutky apoštolov 23,11](#).

Pavol sa už dávno tešil na to, že raz navštívi Rím; zo srdca si prial aj tam svedčiť o Kristovi, no uvedomoval si, že jeho zámery dosiaľ marilo nepriateľstvo zo strany Židov. Sotva však pomyslel na to, že by sa ta mal dostať ako väzeň.

[248] Kým Pán povzbudzoval svojho služobníka, jeho nepriatelia neúnavne snovali jeho záhubu. *„Ked' sa rozodnilo, zbehli sa Židia a zaprisahali sa, že nebudú ani jest' ani piť, kým Pavla nezabijú. Tých, čo sa takto prisahali, bolo vyše štyridsať,“* [Skutky apoštolov 23,12.13](#). Bol to pôst, aký Pán ústami Izaiáša odsúdil – pôst *„pre svár a zvadu... bit' zločinnou päst'ou,“* [Izaiáš 58,4](#).

Sprisahanci *„prišli k veľ'kňazom a starším a vraveli: Prísahou sme sa zaviazali, že nič neokúsime, kým nezabijeme Pavla. Vy teraz spolu s veľ'radou oznámte veliteľ'ovi, aby ho priviedol k vám, akoby ste sa chceli dozvedieť o ňom niečo presnejšie; my sme pripravení zabiť ho skôr, ako ta dôjde,“* [Skutky apoštolov 23,12-15](#).

Namiesto toho, aby kňazi a starší tento ukrutný zámer odsúdili, pohotovo s ním súhlasili. Pavol povedal pravdu, keď Ananiáša prirovnal k obielenej stene.

Boh však zasiahol, aby zachránil život svojho služobníka. Syn Pavlovej sestry, ktorý počul o zámere úkladných vrahov, *„sa vybral, vošiel do pevnosti a oznámil to Pavlovi. Pavol si zavolať jedného zo stotníkov a povedal mu: Zaved' tohto mladíka k veliteľ'ovi, lebo mu má čosi oznámiť. On ho vzal, zaviedol ho k veliteľ'ovi a vravel: Väzeň Pavol si ma zavolať a prosil, aby som zaviedol tohto mladíka k tebe, lebo ti má čosi povedať,“* [Skutky apoštolov 23,17.18](#).

Klaudius Lyziáš prijal mladíka vľúdné, odišiel s ním bokom a spýtal sa ho: *„Čo mi to máš oznámiť? Mladík odpovedal: Židia sa dohovorili, že ťa poprosia, aby si zajtra Pavla priviedol do veľ' rady, akoby sa malo o ňom zistiť niečo presnejšie. Ale ty im never, lebo naň číha z nich viac ako štyridsať mužov, ktorí sa zaprisahali, že nebudú ani jest' ani piť, kým ho nezabijú. A teraz pripravení čakajú na tvoj súhlas,“* [Skutky apoštolov 23,20.21](#).

*„Tu veliteľ' mladíka prepustil a prikázal mu: Nehovor nikomu, že si mi to oznámil,“* [Skutky apoštolov 23,22](#).

Lyziáš sa bezodkladne rozhodol odovzdať Pavla do právomoci miestodržiteľ'a Felixa. Židia ako národ boli stále nespokojní a búrili



sa; často vyvolávali nepokoje. Pavlova trvalá prítomnosť v Jeruzaleme mohla mať nebezpečné následky nielen pre mesto, ale aj pre samého veliteľa. Preto „zavolal dvoch stotníkov a povedal im: *Pripravte na deviatu hodinu večer dvesto vojakov, ktorí pôjdu do Cézarey, aj sedemdesiat jazdcov a dvesto kopijníkov. Aj dobytčatá pripravte, aby na ne posadili Pavla a bezpečne ho dopravili k vládarovi Felixovi,*„ [Skutky apoštolov 23,23.24](#). Ak veliteľ chcel Pavla zachrániť, nemohol strácať čas. „*Vojaci teda podľa rozkazu Pavla vzali a za noci ho odviekli do Antipatridy,*„ [Skutky apoštolov 23,31](#). Jazdci potom pokračovali s väzňom cestou do Cézarey a štyristo vojakov sa vrátilo do Jeruzalema.

Veliteľ oddielu odovzdal svojho väzňa Felixovi a súčasne podal [249] od veliteľa aj list tohto znenia:

„*Klaudius Lyziáš pozdravuje vznešeného vládaru Felixu. Tohto muža chytili Židia, a keď sa chystali zabiť ho, prišiel som s vojskom a vyrval som im ho, lebo som sa dozvedel, že je Riman. Chcel som vedieť, z čoho ho obviňujú, preto som ho priviedol pred ich veľradu a zistil som, že ho žalujú pre akési sporné otázky v zákone. Ale obvinenia, za ktoré by si zasluhoval smrť alebo putá, niet. A keď som dostal hlásenie o úkladoch, ktoré strojili tomuto mužovi, hneď som ho poslal k tebe a nariadil som aj žalobcom, aby tebe povedali, čo majú proti nemu,*„ [Skutky apoštolov 23,26-30](#).

Keď si Felix list prečítal, spýtal sa väzňa, z ktorej provincie pochádza, a keď počul, že z Cylície, povedal: „*Vypočujem ťa, keď prídu tvoji žalobcovia. A rozkázal ho strážiť v Herodesovej vládnej budove,*„ [Skutky apoštolov 23,35](#).

Pavlov prípad nebol prvý, keď Božiemu služobníkovi poskytnú útočisko pohania pred zlomyseľnosťou tých, čo vyznávali Jahveho. Židia si svojou nenávisťou voči Pavlovi ďalším zločinom zatiaľ zli tmný zoznam, tak príznačný pre dejiny tohto ľudu. Ešte viac si zatvrdili srdcia voči pravde a výraznejšie spečatili svoj osud.

Len málokto si uvedomuje plný význam Kristových slov v nazaretskej synagóge, keď sa označil za Pomazaného. Vtedy oznámil, že jeho poslaním bude potešovať, žehnať a zachraňovať zarmútených a hriešnych. Keď potom videl, že srdcia jeho poslucháčov ovláda pýcha a nevera, pripomínal im, že Boh sa v minulosti odvrátil od svojho ľudu pre jeho neveru a vzburu a v pohanských zemiach sa zjavil tým, čo nebeské svetlo nezavrhl. Vdova zo Sarepty a Námán

Sýrsky žili dôsledne podľ a svetla, ktoré dostali, preto boli považovaní za spravodlivejších než Boží vyvolený ľud, ktorý ho opustil a kvôli svojmu pohodliu a svetskej pocte obetoval svoje zásady.

Kristus povedal Židom v Nazarete desivú pravdu, keď vyhlásil, že verný Boží služobník nie je v odpadlom Izraeli bezpečný. Izrael nepozná jeho hodnotu a necení si jeho úsilie. Židovskí vodcovia vedeli síce veľmi horliť za Božiu slávu a blahobyť Izraela, no nepriateľsky sa správali k obom. Príkazom i príkladom stále viac odvádzať ľudí od poslušnosti Bohu a zavádzali ich ta, kde im Boh v súžení nemôže byť útočiskom.

[250] Spasiteľove vyčítavé slová adresované nazaretským poslucháčom platia v Pavlovom prípade nielen neveriacim Židom, ale aj jeho bratom vo viere. Keby boli predstavitelia cirkvi svoj pocit zatrpklosti voči apoštolovi ovládli a prijali ho ako Bohom zvlášť povolaného zvestovateľa evanjelia medzi pohanmi, Pán im ho mohol zachovať. Iste nebolo Božím prianím, aby sa Pavlovo úsilie tak náhle skončilo; no ani Boh zázračne nezasiahol, aby pretrhol zret'azenie okolností, ktoré vyvolal postoj vedúcich predstaviteľov jeruzalemského cirkevného zboru.

Ten istý duch aj dnes vedie k podobným následkom. Cirkev sa pripravila o mnohé požehnanie tým, že si nevedela vážiť a zužitkovať možnosti, ktoré jej poskytla Božia milosť.

Koľkokrát mohol Pán predĺžiť užitočnú službu niektorého verného služobníka, keby jeho úsilie bolo náležite ocenené! Keď však cirkev dovolí, aby nepriateľ duší zvrátil chápanie tak, že slová a skutky Kristovho služobníka členovia prekrúčia a nesprávne vyložia, keď sa mu postavia do cesty a bránia mu v užitočnom úsilí, Pán niekedy odníme zboru požehnanie, ktoré dal.

Satan stále pracuje prostredníctvom svojich pomocníkov tak, že zmalomysel'ňuje a ničí tých, ktorých Boh povolal vykonať veľké a dobré dielo. Títo ľudia môžu byť ochotní pre Krista obetovať aj život, veľký zvodca však môže v srdci spoluveriacich podnieť pochybnosti, ktoré vedia oslabiť dôveru v ich čestnosť, a tým ochromiť ich užitočné úsilie. Satanovi sa veľmi často podarí zviest' spoluveriacich k tomu, aby svojim kazateľom spôsobili taký zármutok, že Boh vo svojom milosrdenstve zasiahne a svojich prenasledovaných služobníkov odvolá zo života k odpočinku. Len keď ich zložené ruky spočívajú na nehybnej hrudi, keď varujúci a povzbudzujúci

---

hlas zmlkol, vtedy zatvrdilci precitnú a ocenia požehnanía, ktoré odvrhli. Títo služobníci môžu svojou smrťou vykonať dielo, na ktoré im už život nestačil.

### 39. kapitola — Súd v Cézarei

Päť dní po Pavlovom príchode do Cézarey prišli z Jeruzalema aj jeho žalobcovia; sprevádzal ich istý rečník Tertullus, ktorého si najali za poradcu. Súdne pojednávanie sa začalo bezodkladne. Pavla predviedli pred zhromaždenie a Tertullus „začal žalobu,“. Usúdil, že rímskeho vladára si skôr nakloní polichotením než strohým uvedením skutočností, preto ako prefíkaný rečník začal svoj prejav chválením Felix: „*To, že tvojou zásluhou žijeme v plnom pokoji a že vďaka tvojej starostlivosti sa veľa napravilo v prospech tohto národa, prijímame vždy a všade, vznešený Felix, so všetkou vdáčnosťou,*“, [Skutky apoštolov 24,1-3](#).

Tertullus sa uchýlil k zjavnému klamstvu, lebo Felix mal podlú a opovrhnutiahodnú povahu. Historik Tacitus o ňom napísal, že „*mal záľubu vo všemožných rozkošiach a násilnostiach a pri výkone moci si počínal ako kráľ s tvrdosťou otroka,*“. Tí, čo tu Tertulla počúvali, vedeli, že jeho lichotivé slová sú lživé; no ich pranie Pavla odsúdiť bolo silnejšie než ich láska k pravde.

Tertullus vo svojom príhovore obvinil Pavla zo zločinov, za ktoré by – v prípade ich potvrdenia – mohol byť odsúdený za velezradu. Povedal: „*Zistili sme totiž, že tento človek je ako morová nákaza a vyvoláva nepokoje medzi všetkými Židmi po celom svete a je pôvodcom vzbury nazarejskej sekty. Ba pokúsil sa aj chrám poškrniť,*“, [Skutky apoštolov 24,5.6](#). Tertullus potom povedal, že Lyziáš, veliteľ vojenskej posádky v Jeruzaleme prišiel a Pavla násilne vytrhol Židom z rúk, keď sa ho práve chystali súdiť podľa svojho náboženského zákona, čím ich prinútil záležitosť predložiť Felixovi. Uviedol to preto, že u vladára chcel vymôcť vydanie Pavla židovskému súdu. Všetky obvinenia dôrazne podporovali prítomní Židia, ktorí svoju nenávisť k väzňovi nijako nezastierali.

Felix bol dosť prezieravý, aby postrehol povahu a zámer Pavlových žalobcov. Vedel, prečo mu lichotili, a všimol si aj to, že svoje obvinenia proti Pavlovi nedoložili dôkazmi. Obrátil sa na obžalovaného a naznačil mu, aby sa zodpovedal. Pavol nestrácal čas

zdvorilostnými slovami a hneď jednoducho povedal, že sa môže ochotne hájiť pred Felixom, lebo vie, že bol v Judsku dlhší čas vládnym zástupcom a dobre pozná zákony a zvyklosti Židov. Pri zmienke o obvineniach vznesených proti nemu jasne dokázal, že ani jediné nie je pravdivé. Vyhlásil, že nikde v Jeruzaleme nespôsobil nijaký rozruch, ani chrám nepoškvrnil. „*A nepristihli ma ani v chráme ani v synagógach ani v meste, že by som sa bol s niekým prel, alebo búril zástup; ani tí nemôžu dokázať to, čo teraz na mňa žalujú.*“, [Skutky apoštolov 24,12.13](#).

[252]

Vyznal, že uctieva Boha svojich otcov „*podľa cesty, ktorú volajú sektou,*“, a potvrdil, že vždy veril „*všetko, čo je napísané v Zákone a u Prorokov,*“, a že v súlade s jasným učením Písma verí vo vzkriesenie mŕtvych. Ďalej vyhlásil, že vo svojom živote predovšetkým dbal o to, aby mal „*svedomie bez úhony pred Bohom i pred ľuďmi,*“, [Skutky apoštolov 24,14-16](#).

Úprimne a jasne uviedol zámer svojej návštevy v Jeruzaleme i okolnosti, ktoré viedli k jeho spútaniu a vypočúvaniu. „*Po viacerých rokoch som prišiel a odovzdal som svojmu národu almužny a priniesol obety. A pri nich ma očisteného, ale bez zástupu a hluku našli v chráme niektorí Židia z Ázie; oni by mali byť tu pred tebou a žalovať, ak by mali niečo proti mne. Alebo nech aj títo povedia, akú nepravosť našli na mne, keď som stál pred veľradou, okrem toho jediného slova, ktoré som vykrikol, keď som stál medzi nimi: Pre zmŕtvychvstanie ma dnes súdite.*“, [Skutky apoštolov 24,17-21](#).

Apoštol hovoril vážne, zjavne úprimne a presvedčivo. Podobné svedectvo o Pavlovom správaní podal aj Klaudius Lyziáš vo svojom liste Felixovi. Okrem toho Felix poznal židovské náboženstvo lepšie, než sa mnohí nazdávali. Pavlovo zrozumiteľné objasnenie skutočností pomohlo Felixovi lepšie chápať pohnútky, pre ktoré ho Židia chceli usvedčiť zo vzbury a zrady. Miestodržiteľ nebol ochotný kvôli nim nespravodlivo odsúdiť rímskeho občana, ani im ho nechcel vydať na smrť bez riadneho súdneho postupu. Felix však okrem vlastného záujmu, túžby po sláve a povýšení, nepoznal nijakú vznešenejšiu pohnútku. Z obavy neuraziť Židov nespravodlivo sa zachoval k mužovi, o ktorom vedel, že je nevinný. Rozhodol sa pravotu odročiť, kým nepríde Lyziáš. Povedal: „*Keď príde veliteľ Lyziáš, posúdim váš spor.*“, [Skutky apoštolov 24,22](#).

Apoštol zostal síce vo väzení, no Felix „*rozkázal stotníkovi strážiť ho, ale mierne, a nebrániť nikomu z jeho priateľov poslúhovať mu.*“, [Skutky apoštolov 24,23](#).

[253] Zanedlho potom poslal Felix a jeho manželka Druzilla po Pavla, aby v dôvernom rozhovore počuli od neho niečo „*o viere v Krista Ježiša.*“, [Skutky apoštolov 24,24](#). Boli ochotní, ba dychtiví počúvať o týchto nových pravdách, ktoré už azda nikdy nebudú mať možnosť počuť a ak ich zavrhnú, tie ich rýchlo môžu usvedčiť v deň Božieho súdu.

Pavol to pokladal za príležitosť od Boha a čo najvernejšie ju chcel zužitkovať. Vedel, že stojí pred niekym, kto má moc poslať ho na smrť, alebo ho oslobodiť; no ani tak Felix a Druzillu nevelebil, ani im nelichotil. Vedel, že jeho slová im môžu byť vôňou života alebo vôňou smrti; preto chcel v nich prebudiť vedomie nebezpečenstva, pričom akoby celkom zabudol na vlastnú situáciu.

Apoštol si uvedomoval, že evanjelium je výzvou každému, ktoľvek počuje jeho slová, a že jeho poslucháči budú raz stáť medzi čistými a svätými bytosťami okolo veľkého bieleho trónu, alebo medzi tými, ktorým Kristus povie: „*Odíd' te od mňa, vy, čo páchate nepravosť.*“, [Matúš 7,23](#). Vedel, že sa pred nebeským súdom musí stretnúť s každým zo svojich poslucháčov a bude vydávať počet nielen zo všetkého, čo hlásal a konal, ale aj z pohnútok a ducha svojich slov a skutkov.

Felixovo správanie bývalo tak násilnícke a kruté, že sotvako sa mu predtým odvážil čo i len naznačiť, že jeho povaha a spôsob života nie sú bez chyby. Pavol sa však ľuďi nebál. Otvorene vyznal, ako a prečo verí v Krista, a tak sa dostal aj k tomu, aby prehovoril obzvlášť o tých cnostiach, ktorými sa vyznačuje kresťanská povaha a ktoré vznešenému manželskému páru, pred ktorým stál, žalostne chýbali.

Apoštol opísal Felixovi a Druzille povahu Boha – jeho česť, spravodlivosť a nestrannosť, ako aj podstatu Božieho zákona. Zretelne ukázal, že človek je povinný žiť striedmo a zdržanlivo, vášne má ovládať rozumom v súlade s Božím zákonom a má sa starať o zdravie svojich telesných i duševných síl. Vyhlásil, že určite príde deň súdu, keď každý dostane odmenu podľa toho, aké skutky na zemi vykonal, a vtedy bude zjavné, že Božiu priazeň si človek nenakloní ani bohatstvom ani postavením ani titulmi, a nič z toho mu

nepomôže uniknúť pred následkami hriechu. Ukázal im, že tento život je pre človeka časom prípravy na život budúci. Ak zanedbá súčasné možnosti a príležitosti, utrpí večnú stratu; nijakú novú možnosť nedostane.

Pavol venoval zvláštnu pozornosť d'alekosiahlym nárokom Božieho zákona. Ukázal, ako jeho príkazy zasahujú do najhlbších tajov mravnej podstaty človeka a vrhajú ostré svetlo na to, čo ľudskému zraku a poznaniu zostáva skryté. To, čo robia ruky alebo vyslovia ústa – čím sa prejavuje život – je len nedokonalým svedectvom mravnej povahy človeka. Zákon skúma aj jeho myšlienky, pohnútky a zámery. Temné vášne, ktoré zostávajú pred ľudským zrakom skryté, žiarlivosť, nenávisť, necudná zmyselnosť, ctibažnosť, zlé skutky, ktorými sa človek zaoberá v temných zákutiach mysle a ktoré sa pre nedostatok príležitostí nikdy neuskutočnia – to všetko Boží zákon odsudzuje. Pavol sa snažil upriamiť myseľ svojich poslucháčov na jedinú veľkú Obet' za hriech. Predošlé obete označil za predobraz tej, čo mala prísť v Kristovi ako naplnenie všetkých obradov – cieľ, v ktorom má padlý človek jediný zdroj života a nádeje. Svätí muži dávnych čias boli spasení vierou v Kristovu krv. Pri pohľade na smrteľný zápas obetných zvierat videli v nich budúceho Božieho Baránka, ktorý sníma hriech sveta.

Boh právom vyžaduje lásku a poslušnosť od všetkých svojich tvorov. Vo svojom zákone im dal dokonalú normu toho, čo je správne. Mnohí však zabúdajú na svojho Tvorcu a rozhodli sa ísť vlastnou cestou, ktorá odporuje jeho vôli. Nepriateľstvom odplácajú lásku, ktorá prevyšuje nebesá a presahuje vesmír. Boh nemôže znížiť požiadavky svojho zákona na úroveň bezbožných ľuďí; no ani človek nemôže vlastnou silou splniť požiadavky zákona. Jediné vierou v Krista sa môže hriešnik zbaviť vín a poslúchať zákon svojho Tvorcu.

Takto Pavol aj ako väzeň zdôraznil požiadavky Božieho zákona Židovke i pohanovi a Ježiša, opovrhnutého Nazaretského, predstavil ako Božieho Syna, Vykupiteľa sveta.

Felixova manželka Druzilla ako židovská kňažná dobre poznala svätosť tohto zákona, ktorý tak hanebne prestupovala; no zaujatosť proti golgotskému Trpitel'ovi jej zatvrdila srdce voči Slovu života. Felix však posolstvo pravdy nikdy predtým nepočul a keď ho Boží Duch presviedčal, bol hlboko znepokojený. Prebudené svedomie sa

[255]

ozvalo a Felix uznal, že Pavlove slová sú pravdivé. Rozpamätal sa na svoju hriešnu minulosť. Údesne živo sa mu vyjavili tajomstvá z dávnych čias jeho zvrhlého a krvou poškverneného života i čierňava žalostných skutkov neskorších rokov. Spoznal, aký zhýralý, krutý a naruživý vlastne je. Pravda mu ešte nikdy takto neprenikla srdce. Nikdy predtým ho nevydesila tol'ká hrôza. Predstava, že Božie oko vie o všetkých tajomstvách jeho zločinnej minulosti a že bude súdený podl'a svojich skutkov, ho vydesila k triaške.

No miesto toho, aby sa pod vplyvom usvedčujúcich spomienok rozhodol kajat', chcel na tieto nepríjemné úvahy čím skôr zabudnúť. Rozhovor s Pavlom náhle ukončil slovami: „*Nateraz chod', v príhodnom čase si t'a zavolám.*“, [Skutky apoštolov 24,25](#).

Aký to rozdiel medzi správaním Felix a žalárnik vo Filipách! K žalárnikovi boli privedení Pánovi služobníci v putách, ako teraz Pavol k Felixovi. Zjavný dôkaz, že ich posilňuje božská moc, ich radosť v utrpení a potupe, nebojácnosť pri zemetrasení a prejav kresťanského odpúšťaania – to všetko presvedčivo oslovilo žalárnikovo srdce. Felix sa tiež chvel, no nekajal sa. Žalárnik radostne otvoril srdce Božiemu Duchu; Felix kázal Božiemu poslovi odísť. Jeden sa rozhodol stat' sa Božím dieťaťom a dedičom neba; druhý si vybral podiel s páchatel'mi nepravostí.

Dva roky sa proti Pavlovi nič nepodniklo, no stále zostával v žalári. Felix ho viackrát navštívil a pozorne ho počúval. Pravá príčina tohto zdanlivého priateľstva bola nepochybne zistná; z Felixových náznakov bolo zrejmé, že za značný peňažný obnos by ho mohol prepustiť na slobodu. Apoštol však bol príliš šľachetný, než aby chcel slobodu získať za úplatok. Nijakým zločinom sa neprevinil a kvôli voľnosti sa nemienil znížiť k nijakému podvodu. Napokon, sám bol predsa príliš chudobný, než aby také výkupné mohol zaplatiť, aj keby sa pre to rozhodol, a kvôli sebe sa nechcel domáhať súcitu a veľkodušnosti obrátených veriacich. Cítil, že je v Božích rukách a nechcel zasahovať do zámerov, ktoré mal s ním Boh. Nakoniec bol Felix zavolaný do Ríma, aby sa zodpovedal za hrubé bezprávie, ktorého sa dopustil na Židoch. Skôr než na túto výzvu odišiel z Cézarey, „*chcel sa zavd'ačiť Židom.*“, a Pavla ponechal vo väzení. Dôveru Židov si však už nezískal. S hanbou odchádzal zo svojho úradu a na jeho miesto bol menovaný Porcius Festus so sídlom v Cézarei.



Lúč nebeského svetla osvietil Felixa, keď sa s ním Pavol zhováral o spravodlivosti, striedmosti a budúcom súde. Bola to nebeská príležitosť, aby poznal svoje hriechy a zriekol sa ich. Felix však povedal Božiemu poslovi: „*Nateraz chod', v príhodnom čase si ťa zavolám.*„ Pohrdol poslednou ponukou milosti, ktorú dostal. Boh mu už nijaké ďalšie pozvanie neposlal.

## 40. kapitola — Pavol sa odvoláva na cisára

„Ked' Festus došiel do provincie, po troch dňoch odišiel z Cézarey do Jeruzalema. Tam išli za ním veľ'kňazi a poprední Židia so žalobou na Pavla a prosili ho; žiadali o priazeň proti nemu, aby rozkázal priviesť ho do Jeruzalema.,, [Skutky apoštolov 25,1-3](#). V pozadí tejto žiadosti bol zámer cestou do Jeruzalema sa Pavla zákerne zmocniť a zabiť ho. Ako vysoko postavený vládny úradník Festus mal veľký zmysel pre zodpovednosť a zdvorilo odmietol predviesť Pavla. Povedal: „*Rimania nevydávajú nikoho skôr, kým obžalovaný nedostane možnosť brániť sa proti obvineniu v prítomnosti žalobcov*.,, [Skutky apoštolov 25,16](#). Vyhlásil, že „*čoskoro odcestuje do Cézarey*.,, „*Tí teda, hovoril, čo majú medzi vami moc, nech idú so mnou, a ak ten muž niečo spáchal, nech ho žalujú*.,, [Skutky apoštolov 25,4.5](#).

Práve to však Židia nechceli. Na svoju porážku v Cézarei nezapudli. Proti apoštolovmu pokojnému správaniu a jeho presvedčivým dôkazom sa ich hnev a nepodložené obvinenia museli javiť v najhoršom možnom svetle. Znova naliehali, aby bol Pavol privedený do Jeruzalema na výsluch, no Festus neoblomne trval na svojom predsavzatí Pavla náležite vypočuť v Cézarei. Toto rozhodnutie vnukol Festovi prozreteľnostne sám Boh, aby apoštolovi predĺžil život.

Po nezdarených zámeroch si židovskí predstavení začali bezodkladne pripravovať svoje svedecké výpovede proti Pavlovi pred súdnym dvorom miestodržiteľ'a. Po niekoľkodňovom pobyte v Jeruzaleme sa Festus vrátil do Cézarey, „*na druhý deň si sadol na súdnu stolicu a rozkázal priviesť Pavla*.,, „*Obstúpili ho Židia, čo prišli z Jeruzalema, a vzniesli mnoho a ťažkých obvinení, ale nemohli ich dokázať*.,, [Skutky apoštolov 25,6.7](#). Keď že teraz nemali so sebou právneho zástupcu, obvinenia predniesli sami. Obžalovaný počas výsluchu celkom jasne a pokojne dokázal lživosť ich tvrdení.

Festus postrehol, že v spore ide výlučne o židovské vieroučné otázky a že v obvineniach proti Pavlovi, aj keby sa dali dokázať, nie je nič, prečo by ho bolo treba trestať smrťou, ba i len väzením.

Jasne si však vedel predstaviť tú búrku hnevu, ktorá by nastala, keby Pavol nebol odsúdený, alebo vydaný do ich rúk. Keď že „*Festus sa chcel zavďačiť Židom*„ ([Skutky apoštolov 25,9](#)), obrátil sa k Pavlovi a spýtal sa ho, či je ochotný ísť do Jeruzalema pod jeho ochranou a tam byť vypočúvaný pred veľradou.

[257]

Apoštol vedel, že od ľudu, ktorý svojimi zločinmi privolával na seba Boží hnev, nemôže očakávať spravodlivosť. Vedel, že ako prorok Eliáš aj on bude bezpečnejší medzi pohanmi než medzi tými, čo zavrhnú nebeské svetlo a zatvrdili si srdce proti evanjeliu. Jeho čulý duch, unavený dlhým sporom, ťažko znášal väznenie, opätovné priet'ahy a únavné odklady výsluchu. Preto sa rozhodol použiť svoje právo rímskeho občana a odvolať sa na cisára.

Na miestodržiteľovu otázku Pavol odpovedal: „*Pred cisárovou súdnou stolicou stojím, tu ma treba súdiť. Židom som nič neublížil, ako aj ty dobre vieš. Ak som sa previnil a urobil niečo také, za čo si zasluhujem smrť, nezdráham sa umrieť; ale ak nie je nič na tom, čo títo na mňa žalujú, nik ma im nemôže vydať. Odvolávam sa na cisára!*„, [Skutky apoštolov 25,10.11](#).

Festus nevedel o tom, že Židia sa rozhodli Pavla zabiť, a preto bol jeho odvolaním sa na cisára prekvapený. Apoštolove slová však ukončili súdne konanie. Vtedy sa Festus porozprával s radou a odpovedal: „*Na cisára si sa odvolal, pôjdeš k cisárovi*„, [Skutky apoštolov 25,12](#).

Zaslepená nevraživosť a samospravodlivosť rozpútali hnev, pre ktorý sa Boží sluha znova musel obrátiť k pohanom a u nich hľadať ochranu. Tá istá nenávisť, ktorá kedysi prinútila proroka Eliáša hľadať pomoc pri vdove v Sarepte, donútila aj poslov evanjelia odvrátiť sa od Židov a zverené poslanstvo hlásať pohanom. S takou nenávisťou sa bude stretávať aj dnešný Boží ľud. Mnohých Kristových nasledovníkov ovláda rovnaká pýcha, rovnaký formalizmus, rovnaké sebecko a panovačnosť, ktoré veľkou mierou ovládali aj srdcia Židov. Aj v budúcnosti sa budú mužovia zdanlivo nasledujúci Krista správať podobne, ako sa správali kňazi a starší voči Kristovi a apoštolovi. V čase rozhodujúcej krízy, ktorá čoskoro zastihne svet, verní Boží služobníci budú narážať na rovnakú tvrdosť srdca a rovnako krutú uvzatosť, rovnako nezmieriteľnú nenávisť.

Všetci, čo v onom zlom čase budú chcieť nebojácne slúžiť Bohu podľa hlasu svojho svedomia, budú potrebovať odvahu a

[258]

rozhodnosť, ako aj skúsenostné poznanie Boha a jeho Slova. Tí totiž, čo zostanú Bohu verní, budú prenasledovaní; ich pohnútky budú spochybňované, ich snahy prekrúcané a ich mená potupené. Satan vynaloží všetku svoju zvodnú moc, aby ovplyvnil ľudské srdcia a zatemnil chápanie do tej miery, aby sa zlo javilo ako dobro a dobro ako zlo. Čím silnejšia a úprimnejšia bude viera Božieho ľudu a čím vytrvalejšie bude jeho odhodlanie poslúchať Boha, tým zúrivejšie sa bude satan snažiť rozpútať proti nim prudký hnev tých, čo síce tvrdia, že sú spravodliví, no v skutočnosti Boží zákon znevažujú. Zachovať si vieru raz darovanú svätým bude vyžadovať neochvejnú dôveru a krajne hrdinské úsilie.

Boh chce svoj ľud pripraviť na túto rýchlo sa blížiacu krízu, ktorá zastihne všetkých, či sú pripravení, alebo nie. V čase skúšky však obstoja len tí, čo žili podľa pokynov Božej vôle. Keď sa svetskí vládcovia spoja s duchovnými hodnosťami, aby rozhodovali o záležitostiach svedomia, vtedy bude zjavné, kto sa skutočne bojí Boha a slúži mu. V najhustejšej tme bude svetlo božskej povahy žiariť najjasnejšie. Keď sklamú všetky opory, vtedy sa ukáže, kto pevne dôveruje Bohu. Zatiaľ čo nepriatelia pravdy budú Božím služobníkom všade chystať len záhubu, Boh ich bude chrániť a požehná ich. Bude im ako tieň mohutného brala vo vyprahutej krajine.

Pavol sa odvolal na cisára a Festovi nezostávalo nič iné, než ho poslať k nemu do Ríma. Nejaký čas to trvalo, kým sa naskytla vhodná loď. Keď že s Pavlom mali loďou pocestovať aj iní väzni, prešetrenie ich prípadov spôsobilo ďalší odklad. Pavol tým získal možnosť vysvetliť dôvody svojej viery popredným mužom v Cézareji, ako aj kráľovi Agrippovi II., poslednému z rodu Herodesovcov.

*„O niekoľko dní prišli do Cézarey kráľ Agrippa a Berenika a pozdravili Festa. Keď tam boli už viac dní, Festus sa zmienil kráľovi o Pavlovi: Felix tu nechal vo väzení istého muža. Keď som bol v Jeruzaleme, prišli kvôli nemu za mnou veľkňazi a židovskí starší, žiadali ho odsúdiť.„* Festus opísal okolnosti, za ktorých sa väzeň odvolal na cisára; vravel o tom, ako prednedávnom Pavla vypočúval, a povedal, že Židia nevedeli proti nemu uviesť také obvinenie, aké očakával, ale *„mali s ním nejaké spory o ich náboženstve a o akomsi mŕtvom Ježišovi, o ktorom Pavol tvrdí, že žije.„* [Skutky apoštolov 25,13-15.18.19.](#)

Keď Festus celý prípad vyrozprával, Agrippa prejavil záujem a povedal: *„Chcel by som aj sám počuť toho človeka.„* Na jeho prianie sa na druhý deň usporiadalo zhromaždenie, na ktoré *„prišiel Agrippa a Berenika s veľkou okázalosťou. S veliteľmi a poprednými mužmi mesta vošli do audienčnej siene a na Festov rozkaz priviedli Pavla.„* [Skutky apoštolov 25,22.23.](#)

Festus na počesť svojich hostí urobil z tejto príležitosti okázalé predstavenie. Skvostné rúcha miestodržiteľ a jeho hostí, meče vojakov a trblietavé zbrane ich veliteľov dodávali predstaveniu lesk.

Pred zhromaždenú spoločnosť predstúpil Pavol s putami na rukách. Aký to protiklad! Agrippa a Berenika mali moc i vznešené postavenie, a preto sa tešili priazni sveta. Chýbali im však povahové cnosti, ktoré cení Boh. Prestupovali Boží zákon, mali nešťachetné srdce a viedli zvrhlý život. Ich počínanie sa nebu protivilo.

Na postaršom väžňovi, pripútanom k strážcovi, nebolo nič, prečo by mu svet mal vzdávať hold. No napriek tomu od tohto muža, ktorý

[260] očividne nemal priateľov ani bohatstvo či postavenie a pre svoju vieru v Božieho Syna bol žalárováný, sa zaujímal celé nebo. Jeho spoločníkmi boli anjeli. V žiare slávy ktoréhokol'vek z týchto poslov svetla, by zbledla nádhera a pýcha pozemského mocnára; kráľ i jeho dvorani by padli na zem, ako kedysi rímske stráže pri Kristovom hrobe.

Zhromaždeným host'om predstavil Pavla sám Festus slovami: *„Kráľ Agrippa a všetci muži, čo ste tu s nami, vidíte toho, pre ktorého na mňa celé množstvo Židov v Jeruzaleme i tu s krikom naliehalo, že nesmie ďalej žiť. Ja som zistil, že neurobil nič také, za čo by si zasluhoval smrť. Ale on sa odvolal na Jeho Veličenstvo. Tak som sa rozhodol poslať ho ta. No nemám nič isté, čo by som o ňom napísal pánovi. Preto som ho priviedol pred vás, a hlavne pred teba kráľ Agrippa, aby som po vypočutí mal čo napísať. Lebo sa mi zdá nerozumné poslať väzňa a neuviesť jeho vinu.,* [Skutky apoštolov 25,24-27](#).

Kráľ Agrippa potom dovolil prehovoriť Pavlovi. Lesk nádhery ani vznešené postavenie prítomných apoštola nezaskočili; dobre vedel, akú malú cenu má svetské bohatstvo a postavenie. Tento prepych a moc ho nemohli ani na chvíľu zastrašiť a nezbavili ho ani pokoja a sebaistoty.

Apoštol povedal: *„Kráľ Agrippa, pokladám sa za št'astného, že sa smiem dnes pred tebou brániť proti všetkému, čo Židia na mňa žalujú, tým viac, že ty poznáš všetky židovské obyčaje a sporné otázky. Preto ťa prosím, trpezlivo ma vypočuj.,* [Skutky apoštolov 26,2.3](#).

Pavol potom vyrozprával, ako sa obrátil od svojej neoblomnej nevery na vieru v Ježiša Nazaretského ako Vykupiteľ'a sveta. Opísal nebeské videnie, ktoré ho sprvu nevýslovne vyľakalo, no neskôr sa ukázalo, že bolo zdrojom najväčšej útechy, zjavením Božskej slávy, uprostred ktorej sedel na tróne ten, ktorým on pohrdol a ktorého natoľko nenávidel, že chcel vyhubiť ešte aj jeho nasledovníkov. Odvtedy bol Pavol novým človekom, Ježišovým úprimným a horlivým vyznávačom, akým ho urobila pretvárajúca milosť.

Pavol pred Agrippom jasne a presvedčivo vyložil hlavné udalosti súvisiace s Kristovým pozemským životom. Dosvedčal, že Mesiáš z proroctva už prišiel v osobe Ježiša Nazaretského. Objasnil, že podľa starozmluvného Písma sa Mesiáš mal zjaviť ako jeden spomedzi

ľudí a že v Ježišovom živote sa do všetkých podrobností naplnilo to, čo napísal Mojžiš a proroci. V záujme vykúpenia strateného sveta svätý Boží Syn zomrel na kríži, nedbal na potupu, vstal z mŕtvych a vstúpil na nebesá ako víťaz nad smrťou a hrobom.

[261]

Pavol sa spýtal: Prečo by to malo byť neuveriteľné, že Kristus vstal z mŕtvych? Kedysi sa to aj jemu tak javilo, ale ako by nemal veriť tomu, čo sám videl a počul? Pred bránou v Damasku skutočne hľadel na ukrižovaného a zmŕtvychvstalého Krista, toho istého Krista, ktorý chodil po uliciach Jeruzalema, zomrel na Golgote, zlomil putá smrti a vystúpil na nebesá. Videl ho a zhováral sa s ním práve tak, ako ho videl a zhováral sa s ním Kéfas, Jakub, Ján a niektorí ďalší učeníci. Hlas ho vyzval, aby zvestoval evanjelium o zmŕtvychvstalom Spasiteľovi. Ako by teda mohol neposlúchnuť? V Damasku, v Jeruzaleme, po celej Judei, ba aj v ďalších krajinách svedčil o ukrižovanom Ježišovi a všetkým vrstvám ľudí hlásal, „*aby robili pokánie a obrátili sa k Bohu a konali skutky hodny pokánia,*„ [Skutky apoštolov 26,20](#).

„*Pre toto ma Židia chytili, keď som bol v chráme, a chceli ma zabiť. Ale Boh mi pomohol, a tak som tu do dnešného dňa a svedčím malému i veľkému. A nehovorím nič zvláštne, len to, čo predpovedali do budúcnosti Proroci a Mojžiš: že Mesiáš bude trpieť a že ako prvý vstane z mŕtvych a zvestuje svetlo ľudu i pohanom,*„ [Skutky apoštolov 26,21-23](#).

Celé zhromaždenie veľmi pozorne počúvalo Pavlovo svedectvo o jeho obdivuhodných skúsenostiach. Apoštol hovoril o tom, čo bolo najmilšie jeho srdcu. Kto ho počúval, nemohol pochybovať o jeho úprimnosti. Pavlov výrečný a uchvacujúci prejav prerušil Festus slovami: „*Šalieš, Pavol! Veľká učenosť ťa privádza do šílenstva,*„ [Skutky apoštolov 26,24](#).

Apoštol odpovedal: „*Nešaliem, vznešený Festus, hovorím pravdivé a triezve slová. Kráľ sa vyzná v týchto veciach, preto mu hovorím tak odvážne, lebo si myslím, že nič z toho nie je mu neznáme, ved' sa to nedialo v zákutí,*„ Potom sa obrátil na Agrippu a oslovil ho priamo: „*Veríš, kráľ Agrippa, prorokom? Viem, že veríš,*„ [Skutky apoštolov 26,25-27](#).

Agrippa, hlboko dojatý Pavlovou rečou, na chvíľu pozabudol na svoje okolie a dôstojnosť svojho postavenia. Zamyslený nad pravdami, ktoré počul, a zahladený na obyčajného väzňa, čo pred

ním stál ako Boží vyslanec, mimovoľne odpovedal: „*Bezmála by si ma presvedčil, aby som sa stal kresťanom,*„ [Skutky apoštolov 26,28](#).

[262] Apoštol odpovedal s celou vážnosťou: „*Dal by Boh, aby si sa nielen ty, ale aby sa všetci títo, čo ma dnes počúvajú, stali v malom i veľkom takými, akým som ja,*„ pozdvihol svoje spútané ruky a dodal: „*okrem týchto pút!*„ [Skutky apoštolov 26,29](#).

Okovy, ktorými bol apoštol spútaný, mal vlastne nosiť Festus, Agrippa a Berenika. Všetci sa totiž previnili strašnými zločinmi. V ten deň počuli títo priestupníci ponuku spásy v Kristovom mene. Aspoň jeden z nich bol takmer presvedčený, aby prijal ponúkanú milosť a odpustenie. Agrippa však predsa len ponúknutú milosť neprijal a kríž ukrižovaného Vykupiteľa odmietol.

Kráľ uspokojil svoju zvedavosť a na znamenie, že rozhovor sa skončil, vstal. Keď sa zhromaždenie rozchádzalo, poslucháči sa medzi sebou ešte zhovárali a povedali si: „*Tento človek nerobí nič také, za čo by si zasluhoval smrť alebo putá,*„ [Skutky apoštolov 26,31](#).

Aj keď Agrippa bol Žid, nebol tak fanaticky horlivý a slepo zaujatý ako farizeji. „*Tento človek,*„ povedal Festovi, „*mohol byť prepustený, keby sa nebol odvolal k cisárovi,*„ [Skutky apoštolov 26,32](#). Prípád však bol postúpený vyššiemu súdnemu dvoru a do právomoci Festovej a Agrippovej už nespadal.



## 42. kapitola — Plavba a stroskotanie lode

[263]

Konečne bol Pavol na ceste do Ríma. Lukáš o tom napísal: *„Keď sa rozhodlo, že sa odplavíme do Itálie, odovzdali Pavla a niektorých iných väzňov stotníkovi menom Júliusovi z cisárskej kohorty. Nastúpili sme na adramytijskú loď, ktorá sa mala plaviť okolo pobrežia Ázie, a pohli sme sa. Bol s nami Macedónčan Aristarchus zo Solúna,„* [Skutky apoštolov 27,1.2.](#)

Cestovať loďou v prvom storočí kresťanského veku znamenalo vystavovať sa značným ťažkostiam a nebezpečenstvám. Námorníci sa pri určovaní smeru riadili hlavne polohou slnka a hviezd; no keď ich v zamračenom počasí nevideli a všetko naznačovalo blízkosť búrky, majitelia lodí sa neodvažovali vyplávať na šire more. V istom období roka bezpečná plavba nebola takmer možná.

Apoštol Pavol musel teraz podstúpiť ťažkú skúšku, ktorá bola jeho údelom ako väzňa spútaného počas dlhej a namáhavej plavby do Itálie. Jedna vec mu veľmi zmiernila tvrdosť údelu: Smel s ním cestovať Lukáš a Aristarchus. V liste Kolosanom píše o Aristarchovi ako o „*svojom spoluväzňovi,*“ [Kološanom 4,10.](#) Aristarchus bol Pavlovým spoluväzňom z vlastnej vôle preto, aby apoštolovi v utrpení mohol slúžiť.

Plavba sa začala priaznivo. Na druhý deň zakotvili v sidónskom prístave. Tam stotník Július „*zaobchádzal s Pavlom ľudsky,*“ a keď sa dozvedel, že v tomto meste sú kresťania, dovolil mu „*zájsť k priateľom a postarať sa o seba,*“ [Skutky apoštolov 27,3.](#) Apoštol si toto povolenie veľmi vážil, lebo mal chatrné zdravie.

Len čo zo Sidónu vyplávali, opačný vietor vychýlil loď z priameho smeru, takže postupovala len pomaly. V Myre, v lycijskej provincii stotník vyhl'adal veľkú alexandrijskú loď, ktorá mala plávať k brehom Itálie, a hneď dal na ňu previesť svojich väzňov. Ešte stále však vial opačný vietor a loď postupovala len pozvoľna. Lukáš píše: „*Veľa dní sme sa len pomaly plavili a ledva sme sa dostali naproti Knidu, lebo nám prekážal vietor. Preplavili sme sa popod*

*Krétu popri Salmone, t'ážko sme ju oboplávali a došli sme na isté miesto, ktoré sa volá Dobrý prístav,, Skutky apoštolov 27,7.8.*

[264]

V mieste Dobrého prístavu museli nejaký čas zostať a počkať na priaznivý vietor. Rýchlo sa blížila zima a „*plavba nebola bezpečná,, (Skutky apoštolov 27,9)* a námorníci sa museli vzdať nádeje, že na miesto určenia dorazia skôr, než v tom roku skončí obdobie možných morských plavieb. Bolo treba len rozhodnúť, či zostať v Dobrom prístave, alebo sa pokúsiť odplávať na vhodnejšie miesto, kde by sa dalo prezimovať.

O otázke sa vážne uvažovalo a nakoniec sa s ňou stotník obrátil na Pavla, ktorý si získal úctu námorníkov i vojakov. Apoštol bez váhania radil zostať tam, kde boli. Povedal: „*Vidím, že plavba začína byť nebezpečná a ohrozuje nielen náklad a loď, ale aj naše životy,,* Ale „*kormidelník a majiteľ lode,,* ako aj väčšina cestujúcich nechceli túto radu prijať. Keďže prístav, v ktorom kotvili, „*nebol vhodný na prezimovanie, väčšina rozhodla vyplávať odtiaľ a dostať sa podľa možnosti do krétskeho prístavu Feniky, ktorý je obrátený na juhozápad až severozápad, a tam zimovať,, Skutky apoštolov 27,10-12.*

Stotník sa rozhodol prijať mienku väčšiny. Preto keď „*začal viať južný vietor,,* vyplávali z miesta Dobrého prístavu v nádeji, že čoskoro zakotvia v bezpečnejšom prístave. „*Ale zanedlho sa na ňu spustil búrlivý vietor,... zmocnil sa lode a nebolo ju možné proti vetru udržať,, Skutky apoštolov 27,13-15.*

Búrkou zmietaná loď sa priblížila k malému ostrovu Klauda a pri jeho brehu sa námorníci chystali na to najhoršie. Záchranný čln, ktorý v prípade stroskotania lode bol ich jedinou nádejou, bol upútaný na lane a hrozilo nebezpečenstvo, že sa každú chvíľu môže roztriešť na kusy. Predovšetkým sa teda snažili na palubu lode vytiahnuť čln. Potom urobili všetky potrebné opatrenia a pripravili loď, aby mohla búrke odolať. Slabá ochrana, ktorú im tento malý ostrov poskytoval, netrvala dlho a znova boli vystavení prudkým nárazom víchrice. Búrka zúrila celú noc a napriek všetkým opatreniam, ktoré urobili, do lode začalo tiecť. „*Na druhý deň vyhadzovali náklad,,* Prišla druhá noc a vietor neustával. Loď hnaná búrkou so zlomeným s'ážňom a pretrhanými plachtami bola rozzúrenému živlu hračkou. Zdalo sa, že pod náporom víchra praskajúce drevo rozkolísanej lode každú chvíľu povolí. Trhlina v nej sa rýchlo zväč-

šovala a posádka i cestujúci neprestajne pracovali pri čerpadlách. Nikto nemal ani chvíľu pokoja. Lukáš píše: *„Na tretí deň vlastnými rukami povyhadzovali lodné náradie. No keď sa už viac dní neukázalo ani slnko ani hviezdy a búrka stále zúrila, strácali sme všetku nádej na záchranu.*„ [Skutky apoštolov 27,18-20](#).

[265]

Lod' bola už štrnásť dní zmietaná na mori pod zamračeným a bezhviezdny nebom. Apoštol napriek vlastným útrapám aj v najťažšej chvíli povzbudzoval cestujúcich a pomáhal, kde bolo treba. Vierou uchopil ruku Všemohúceho a srdcom sa bezvýhradne spojil na Boha. Nebál sa o seba; vedel, že Boh ho zachráni, aby mohol v Ríme svedčiť o Kristovej pravde. Srdce mal plné súcitu s úbohými, poníženými a na smrť nepripravenými hriešnikmi. Keď teraz úpenlivo prosil Boha, aby im zachoval život, dostal zjavenie, že jeho prosba je vypočutá.

Len čo búrka trochu stíchla, Pavol vystúpil na palubu a zvýšeným hlasom prehovoril: *„Muži, mali ste ma poslúchnuť a nehýbať sa z Kréty. Boli by ste si ušetrili toto nebezpečenstvo a škodu. A teraz vám radím, aby ste mali pokojnú myseľ, lebo nik z vás nepríde o život, iba o loď. Tejto noci zastal pri mne anjel toho Boha, ktorému patrím a slúžim, a povedal: Neboj sa, Pavol! Musíš stáť pred cisárom a Boh ti daroval všetkých, čo sa s tebou plavia. Preto, muži, majte pokojnú myseľ. Verím, že bude tak, ako mi povedal. Máme však naraziť na nejaký ostrov.*„ [Skutky apoštolov 27,21-26](#).

Po týchto slovách vo všetkých ožila nádej. Cestujúci i členovia posádky, ktorí už prepadali zúfalstvu, znova sa vzchopili. Všetkých čakalo ešte veľa práce a museli vynaložiť mnoho úsilia, aby zabránili záhube.

Keď nadišla štrnásť noc zápasu s mohutnými hrozivými vlnami, *„okolo polnoci,*„ námorníci počuli hukot akoby vŕň triediacich sa o morský breh. Zdalo sa im, *„že vidia nejakú krajinu. Spustili olovnicu a namerali dvadsať siah hĺbky. O kúsok ďalej znova spustili a namerali pätnásť siah. V obave, aby sme nenarazili na skaliská, spustili zo zadnej časti lode štyri kotvy a žiadali si, aby už bol deň,*„ [Skutky apoštolov 27,27-29](#).

Na svitaní sa nejasne vynárali obrysy pobrežia, na ktoré dorážali vlny, no stále to neboli nijaké obvyklé orientačné body. Vyhlíadky boli tak pochmúrne, že pohanskí námorníci stratili všetku odvahu a *„pokúšali sa ujsť z lode,*„. Pod zámienkou, *„akoby chceli aj z prednej*

[266] *časti lode spustiť kotvy*„, spúšťali na more čln. Pavol postrehol ich podlý zámer, povedal stotníkovi a vojakom: „*Ak títo nezostanú na lodi, vy sa nemôžete zachrániť*„, Vtedy vojaci „*pretali povrazy člna a nechali ho spadnúť*„, do mora ([Skutky apoštolov 27,30-32](#)).

No tie najt'ažšie chvíle ich ešte len čakali. Apoštol ich znova povzbudil a naliehavo prosil všetkých, námorníkov i cestujúcich, aby si zajedli. Povedal: „*Dnes už štrnásty deň čakáte hladní a nič nejete. Preto vás prosím, zajedzte si; je to na vašu záchranu. Nikomu z vás sa ani vlas z hlavy nestratí*„, [Skutky apoštolov 27,34](#).

„*Ked' to povedal, vzal chlieb a pred očami všetkých vzdal Bohu vd'aku, rozlomil ho a začal jesť*„, Na to všetkých dvestosedemdesiatšesť vyčerpaných ľuďí, a nebyť Pavla, hotových aj zúfať si, nasledovalo jeho príklad a začali jesť. „*Ked' sa najedli, vyhadzovali do mora pšenicu, aby odl'ahčili loď*„, [Skutky apoštolov 27,35-38](#).

Ked' sa rozodnilo, ešte stále sa nevedeli zorientovať a určiť, kde vlastne sú. Videli iba „*zátoku s miernym pobrežím a chceli naň zahnať loď, ak to bude možné. Odsekli kotvy a nechali ich v mori, uvoľnili aj povrazy na kormidlách, napli prednú plachtu a v priaznivom vánku mierili na pobrežie. Dostali sa však na plytčinu a narazili. Predok lode sa zaboril a zostal nehybný, no zadná časť sa pod náporom vln rozpadla*„, [Skutky apoštolov 27,39-41](#).

Pavlovi a ostatným väzňom hrozilo teraz niečo strašnejšie než stroskotanie lode. Vojaci videli, že ak všetko svoje úsilie a pozornosť sústredia na to, aby sa dostali na pevninu, väzňov neustrážia. Každý mal čo robiť, aby sa sám zachránil. Ak by niektorí z väzňov chýbali, stálo by to život tých, čo sú za nich zodpovední. Preto vojaci žiadali, aby všetci väzni boli usmrtení. Rímsky zákon takúto krutosť pripúšťať a zámer by sa bol bezodkladne uskutočnil, nebyť toho, ktorému boli všetci rovnako hlboko zaviazaní. Stotník Július si uvedomoval, že všetkým na lodi život zachránil Pavol a keď že bol presvedčený, že Boh je s ním, bál sa mu ublížiť. Preto „*dal rozkaz, aby tí, čo vedia plávať, prví skočili a vyšli na breh, ostatní na doskách alebo na zvyškoch lode. A tak sa všetci dostali na pevninu*„, [Skutky apoštolov 27,43.44](#). Pri sčítaní nechýbal ani jediný.

Obyvatelia ostrova Malty prijali stroskotancov prívetivo. Lukáš píše: „*Rozložili vatru a všetkých nás prijali, lebo sa blížil dážď a bola zima*„. Apoštol patrilo k tým, čo dbali o blaho iných. Keď nazbieral hrbu raždia a prikladal na oheň, hodila sa mu na ruku vretenica,

ktorá unikala pred horúčavou. Okolostojacich pochytila hrôza; keď podľ a reť azí videli, že je to väzeň, hovorili si: „*Tento človek je určite vrah; hoci sa zachránil z mora, pomsta mu nedovolila žiť.*“, Pavol [267] striasol hada do ohňa a nič zlé sa mu nestalo. Keď že ľudia vedeli, aký jedovatý had to je, čakali, že Pavol zrazu padne a v smrteľných kŕčoch zomrie. „*Ale keď už dlho čakali a videli, že sa s ním nič zlé nedeje, zmenili mienku a hovorili, že je boh.*“, [Skutky apoštolov 28,2-6](#).

Stroskotanci strávili na Malte tri mesiace a Pavol so svojimi spolupracovníkmi využil príležitosť na hlásanie evanjelia. Prostredníctvom nich Pán obdivuhodne pôsobil. Kvôli Pavlovi sa domorodci správali k všetkým stroskotancom veľmi ľudsky a prívetivo; poskytovali im všetko potrebné, a keď opúšťali Maltu, štedro ich na cestu zásobili. Hlavné udalosti, ktoré sa udiali počas ich pobytu na ostrove, Lukáš opísal stručne takto:

„*V tých miestach mal pozemky náčelník ostrov, menom Publius. Ten nás prijal a tri dni sa láskavo o nás staral ako o hostí. Publiov otec práve ležal v horúčke a trápila ho úplavica. Pavol k nemu vošiel, pomodlil sa, vložil naň ruky a uzdravil ho. A potom prichádzali aj ostatní chorí z ostrova a uzdravovali sa. Tí si nás veľmi uctili, a keď sme odchádzali, dali nám, čo sme potrebovali.*“, [Skutky apoštolov 28,7-10](#).

### 43. kapitola — V Ríme

Len čo sa naskytna možnosť pokračovať v plavbe, stotník sa so svojimi väzňami vydal na cestu do Ríma. Pri brehu Malty prezimovala alexandrijská loď s názvom „*Blíženci*“, a keď že smerovala na západ, mohla vziať stroskotancov na palubu. Aj keď jej protismerný vietor v rýchlejšej plavbe bránil, predsa len na italské pobrežie bezpečne doplávala a zakotvila v krásnom prístave Puteoli.

Niekoľko tu žijúcich kresťanov prosilo apoštola, aby zostal u nich sedem dní. Stotník tejto ich žiadosti ochotne vyhovel. Odvtedy, čo si kresťania v Itálii prečítali Pavlov list veriacim do Ríma, túžobne očakávali jeho návštevu. Nečakali však, že sem príde ako väzeň, no v tomto utrpení im bol ešte drahší. Keď že vzdialenosť medzi Puteoli a Rímom bola asi len dvestodvadsaťpäť kilometrov a spojenie medzi prístavom a hlavným mestom bolo nepretržité, kresťania v Ríme sa o Pavlovom príchode čoskoro dozvedeli a podaktorí z nich ho šli hneď aj privítať.

Na ôsmy deň po vylodení sa stotník vydal s väzňami do Ríma. Aj keď Július všemožne vychádzal Pavlovi v ústrety, jeho väzenský údel zmeniť nemohol a nesmel ho zbaviť pút, ktoré ho spájali so strážcom. Pavol sa s ťažkým srdcom blížil k hlavnému mestu sveta, ktoré chcel už dávno navštíviť. Ako celkom inak si to všetko v duchu predstavoval! Ako tu má poviazaný väzeň zvestovať evanjelium? Zdalo sa, že jeho nádej získať v Ríme mnohých ľudí pre pravdu sa celkom rozplynula.

Väzni konečne prišli k Appiovmu fóru, vzdialenému asi šesťdesiat kilometrov od Ríma. Keď sa na širokej ceste prebýjali diváckym zástupom, zošedivený starec, pripútaný k skupine surových zločincov, musel znieť mnoho opovržlivých pohľadov a vypočuť nejednu výsmešnú a urážlivú poznámku.

Zrazu však zaznelo radostné volanie. Spomedzi zástupu vybehol muž a so slzami šťastia objal väzňa, ako keď syn po dlhom čase odlúčenia víta otca. Tento výjav sa opakuje, lebo viacerí v očakávaní

zbystrili pohľad a v spútanom väzňovi spoznali muža, ktorý im v Korinte, vo Filipách a v Efeze zvestoval slová života.

Kým sa láskyplní učeníci nedočkavo zbiehajú okolo svojho evanjelijného otca, celý sprievod sa zastavuje. Vojaci nie sú týmto zdržaním nijako nadšení, no predsa len znášajú toto radostné zvitanie, pretože aj oni sa už naučili vážiť si a ctiť svojho väzňa. Učeníci vidia v jeho unavenej a ubolenej tvári črty Kristovej podoby. Ubezpečujú Pavla, že naňho nezabudli a že ho neprestajne milujú, lebo sú mu navždy zviazaní vd'akou za radostnú a životodarnú nádej, ktorá ich naplnila Božím pokojom. Keby mohli v nadšení svojej lásky by ho najradšej celou cestou do mesta niesli na pleciah.

[269]

Len málokto chápe význam Lukášových slov, ktoré vyslovil, keď uvidel svojich spoluveriacich bratov: „*Vzdával Bohu vd'aky a nadobudol smelosť*“, [Skutky apoštolov 28,15](#). Medzi slziacimi a súcitnými veriacimi, čo sa nehanbili za jeho putá, apoštol hlasito velebil Boha. Mračno smútku, ktoré mu tiesnilo ducha, sa rozplynulo. Jeho kresťanský život bol celým radom skúšok, utrpenia a sklamaní, ale teraz akoby to mal všetko hojne vynahradené. Na ďalší úsek cesty vykročil teda ráznejšie a radostnejšie. Nenariekal nad minulosťou, no neobával sa ani budúcnosti. Vedel, že ho čakajú putá a útrapy, no vedel aj to, že má poslanie vyslobodzovať ľudí z otroctva neskonale strašnejšieho, a preto sa tešil z utrpenia, ktoré znášal pre Krista.

Stotník Július odovzdal v Ríme svojich väzňov veliteľovi posádky cisárskej stráže. Dobré svedectvo, ktoré o Pavlovi podal, ako aj Festov sprievodný list, boli tak priaznivé, že veliteľ posádky ho prijal vľúdne. Namiesto väzenskej cely dovolil apoštolovi, aby smel bývať v byte, ktorý si sám prenajal. Hoci bol stále pripútaný k strážcovi, voľne mohol prijímať svojich priateľov a pracovať pre rozmach Kristovho diela.

Mnohí Židia, ktorých vládna moc v minulosti z Ríma vykázala, smeli sa pozvoľna vrátiť, a v tom čase ich tam bol značný počet. Im predovšetkým chcel Pavol vyrozprávať o sebe a o svojom diele, skôr než ich jeho nepriatelia podnietia proti nemu. Preto na tretí deň po príchode do Ríma zvolal tamojších popredných Židov a jednoducho a priamo im vyrozprával, prečo ho priviezli do Ríma ako väzňa.

Povedal: „*Bratia, ja som nič neurobil proti ľudu, ani proti otcovským zvykom, a predsa ma v Jeruzaleme uväznili a vydali do rúk*

[270]

*Rimanov. Oni ma vypočuli a chceli ma prepustiť, lebo som neurobil nič, za čo by som si zasluhoval smrť. Ale Židia boli proti tomu a bol som donútený odvolať sa na cisára; ale nie že by som chcel niečo žalovať na svoj národ. Pre toto som sa chcel stretnúť a hovoriť s vami. Lebo pre nádej Izraela som sputnaný touto reťazou.,* [Skutky apoštolov 28,17-20](#).

Nezmienil sa o potupe, ktorú mu pripravili Židia, ani o ich opätovných snahách usmrtiť ho. Hovoril opatrne a prívetivo. Nešlo mu o to, aby svoju pozornosť upriamili naňho a súcítili s ním; chcel obhájiť pravdu a obrániť česť evanjelia. Jeho poslucháči ho uistili, že dosiaľ nedostali proti nemu nijaké žaloby ani v listoch verejných ani súkromných a že nikto zo Židov, čo prišli do Ríma, ho z nijakého zločinu neobvinil. Ba prejavili záujem dozvedieť sa od neho, prečo verí v Krista. Povedali: „*Je nám známe o tejto sekte, že jej všade odporujú,*“, [Skutky apoštolov 28,22](#).

Keďže si to sami priali, Pavol navrhol, aby určili deň, keď im bude môcť objasniť pravdy evanjelia. V stanovený čas sa zišli mnohí a „*on im od rána až do večera vysvetľoval a svedčil o Božom kráľovstve a presviedčal ich o Ježišovi z mojžišovského Zákona a z Prorokov,*“, [Skutky apoštolov 28,23](#). Vyrozprával im svoje skúsenosti a zo spisov Starej zmluvy im o tom jednoducho, úprimne a presvedčivo uvádzal dôkazy.

Apoštol poukázal na to, že náboženstvo nespočíva v obradoch a navyknutých úkonoch, vyznaniach či teóriách. Keby to bolo tak, potom by to prirodzený človek svojím bádavým rozumom pochopil podobne, ako sa chápu veci tohto sveta. Pavol však učil, že náboženstvo je pôsobivá a spásna moc, pochádzajúca jedine z Boha. Je to osobná skúsenosť o pôsobení Božej obnovnej moci v človekovi.

Apoštol im pripomenul, že Izraelcov už Mojžiš upozorňoval na Krista ako proroka, ktorého majú poslúchať, a že všetci proroci svedčili o ňom ako o jedinom lieku proti hriechu, o tom Nevinnom, ktorý bude niest' hriechy vinníkov. Nevyčítal im, že zachovávajú zvyklosti a obrady, ale poukázal, že pri všetkom svojom prísnom dodržiavaní obradných predpisov zavrhujú toho, ktorý je podstatou celého predobrazného poriadku.

Pavol vyhlásil, že pred svojím obrátením Krista osobne nestretol, ale o povahe a diele Mesiáša mal, ako iní, len určitú predstavu. Ježiša Nazaretského zavrhol ako podvodníka, pretože jeho predstavu



Mesiáša nespíňal. Teraz však boli jeho názory na Krista a jeho dielo oveľ a duchovnejšie, vznešenejšie a jasnejšie, pretože zažil obrátenie. Apoštol tvrdil, že Krista im nepredstavuje telesne. Herodes poznal Krista za jeho pozemského pôsobenia; videla ho aj Anna, poznal ho aj Pilát, veľkňazi a poprední muži národa, ako aj rímski vojaci. No všetci títo očití svedkovia ho nevideli okom viery, nepostrehli v ňom osláveného Vykupiteľa. Poznať Krista vierou, poznať ho duchovne, je oveľ a vzácnejšie, než osobne sa s ním zoznámiť za jeho pozemského života. Pavlovo terajšie spojenie s Kristom bolo vrúcnejšie a trvácnejšie, než býva obvyklé pozemské ľudské priateľstvo.

[271]

Keď Pavol hovoril o tom, čo poznal, a dosvedčal, čo o Ježišovi Nazaretskom ako nádeji Izraela smel vidieť, presvedčil tých, čo pravdu úprimne hľadali. Niektorým sa jeho slová nezmazateľne vryli do pamäti. Iní však tvrdohlavo odmietli prijať jasné svedectvo Písma, hoci im ho vykladal ten, ktorého Duch Svätý mimoriadne osvietil. Aj keď apoštolove dôkazy vyvrátiť nemohli, jeho závery predsa len odmietli.

Od Pavlovho príchodu do Ríma uplynuli celé mesiace, než jeruzalemskí Židia prišli osobne predniesť svoje obvinenia proti väzňovi. Ich zámery dosiaľ stále zlyhávali; teraz však, keď Pavla mal súdiť najvyšší súd Rímskej ríše, nechceli utrpieť ďalšiu porážku. Lyziáš, Felix, Festus a Agrippa – všetci boli presvedčení o jeho nevine. Jeho nepriatelia sa mohli spoliehať len na snahu podvodne získať cisárovi priazeň. Odklad pojednávania by ich zámeru len prospel, lebo by získali čas na dôkladnejšie zosnovanie svojich plánov, preto istý čas vyčkávali, kým svoje žaloby proti apoštolovi prednesú osobne.

Z hľadiska Božej prozreteľnosti bol odklad evanjelizačne prospešný. Priazeň strážcov dovoľovala Pavlovi bývať v pomerne pohodlnom dome; mohol sa voľne stýkať s priateľmi a denne vysvetľovať pravdu tým, čo boli ochotní počúvať ho. Takto pracoval celé dva roky, „*ohlasoval Božie kráľovstvo a učil o Pánu Ježišovi Kristovi so všetkou odvahou a bez prekážky*„ [Skutky apoštolov 28,31](#).

Pavol za celý ten čas nezabúdala ani na zbory, ktoré založil. Uvedomoval si nebezpečenstvo, ktoré novoobráteným členom hrozilo; preto sa všemožne snažil pomôcť im aspoň listami, v ktorých ich varoval a praktickými radami usmerňoval. Z Ríma vyslal do misijnej práce posvätených pracovníkov, aby pôsobili nielen v zboroch, ktoré apoštol založil, ale aj v oblastiach, ktoré sám nenavštívil.

Títo pracovníci ako múdri duchovní pastieri Pavlom započaté dielo zveľadili. Keďže apoštol bol s nimi v stálom spojení a situáciu i nebezpečenstvá zborov dobre poznal, mohol na všetkých bdelo a rozvážne dohliadať.

[272] Aj keď sa zdalo, že stratil akúkoľvek možnosť misijne pracovať, Pavlov vplyv mal širšiu a trvalejšiu pôsobnosť, než keby mohol voľne navštevovať zbory ako v predošlých rokoch. Apoštol sa ako Pánov väzeň tešil väčšej lásky zo strany veriacich, a tomu, čo im ako väzeň pre Krista napísal, venovali väčšiu pozornosť a úctu, ako keď bol medzi nimi osobne prítomný. Veriaci si len teraz, keď im Pavla vzali, naozaj uvedomili, aké ťažké bremeno za nich niesol. Až dosiaľ sa takmer všetkým zodpovednostiam a povinnostiam vyhýbali, pretože nemali dostatok múdrosti, citlivosti a nezdolnej pribojnosti; no teraz, keď sa ako neskúsení museli naučiť to, pred čím dosiaľ uhýbali, cenili si jeho varovania, rady a pokyny viac, než to, čo medzi nimi vykonal osobne. Správy o jeho odvahe a viere počas dlhého väznenia ich povzbudili k väčšej vernosti a horlivosti v Kristovom diele.

Medzi Pavlovými pomocníkmi v Ríme boli viacerí z jeho bývalých priateľov a spolupracovníkov. Lukáš, „milovaný lekár“, ([Kološanom 4,14](#)), ktorý ho sprevádzal do Jeruzalema a bol s ním počas dvojročného väznenia v Cézarei, aj za nebezpečnej plavby do Ríma, bol s ním dosiaľ. Aj Timotej sa mu postaral o pohodu. Tychikus, „milovaný brat, verný služobník a spolupracovník v Pánovi“, ([Kološanom 4,7](#)), šľachetne stál pri apoštolovi. Bol s ním aj Démas a Marek. Aristarchus a Epafras, „jeho spoluväzni“, ([Kološanom 4,7-14](#)), boli tiež pri ňom.

Markova kresťanská skúsenosť sa od prvých rokov jeho vyznania viery výrazne umocnila. Čím hlbšie vnikal do Kristovho života a jeho smrti, tým jasnejšie predstavy mal o jeho poslaní a s ním spojených ťažkostiach a zápasoch. Keď v jazvách Kristových rúk a nôh čítal znamenia jeho služby ľuďom a spoznal vzdialenosť, ktorú pre záchranu stratených a hynúcich vie prekonať sebazaprenie, Marek bol ochotný nasledovať Majstra na ceste sebaobetovania. Keď teraz spolu s Pavlom znášal údel väzňa, lepšie než kedykoľvek predtým pochopil, akým nesmiernym obohatením je získať Krista a akou nesmiernou stratou je získať svet a stratiť život, pre ktorého

záchranu Kristus vyliat svoju krv. Marek zostal aj v najt' ažšej skúške a protivenstve apoštolovým múdrom a milovaným pomocníkom.

Démas do istého času zotrval vo viere, no neskôr Kristovo dielo opustil. Pavol o tom napísal: „*Démas ma opustil, lebo miluje tento svet,*“, [2. Timoteovi 4,10](#). Tento vyznávač vymenil všetko vznešené a šľachetné za svetský zisk. Aká to nerozvážna výmena! Démas pri všetkom svetskom bohatstve a počtách bol naozaj chudobný, nech by sa chválil akýmkoľvek imaním. Marek sa rozhodol radšej trpieť pre Krista a získal večné bohatstvo – v nebi bol uznaný za Božieho dediča a spoludediča Božieho Syna.

[273]

Medzi tými, čo sa pod vplyvom Pavlovho pôsobenia v Ríme rozhodli zasvätiť svoje srdce Bohu, bol aj Onezimus, pohanský otrok, ktorý poškodil svojho pána, veriaceho kresťana Filemona v Kolosách, a potom ušiel do Ríma. Tomuto úbohému utečencovi sa Pavol láskyplne snažil zmierniť biedny údel útrap a súčasne mu svetlom pravdy osvietiť zatemnenú myseľ. Onezimus počúval slová života, vyznal svoje hriechy a uveril v Krista.

Pavol si obľúbil Onezima pre jeho zbožnosť a úprimnosť, pre ohľaduplnú starostlivosť apoštola, ako aj pre jeho horlivosť pri šírení evanjelia. Pavol v ňom postrehol povahové črty, pre ktoré by sa mohol stať užitočným pomocníkom v misijnej práci. Poradil mu teda, aby sa čím skôr vrátil k Filemonovi, aby ho prosil o odpustenie a pripravil sa na budúcnosť. Apoštol sľúbil, že o náhradu škody, ktorú Onezimus Filemonovi spôsobil, sa postará sám. Keď že hodlal poslať Tychika s listami do rôznych zborov v Malej Ázii, vyslal s ním aj Onezima. Pre tohto otroka to bola ťažká skúška vydať sa do rúk svojho pána, ktorého poškodil, no ako úprimne obrátený kresťan nevyhýbal sa svojej povinnosti.

Pavol odovzdal Onezimovi list pre Filemona, v ktorom sa svojou príznačnou vľúdnosťou a láskavosťou prihováral za kajúcneho otroka, pričom vyjadril prianie, aby mu Onezimus mohol byť v budúcnosti k službám. List sa začína srdečným pozdravom Filemonovi ako priateľovi a spolupracovníkovi:

*„Milosť vám a pokoj od Boha, nášho Otca a Pána Ježiša Krista. Ustavične vzdávam vd'aky svojmu Bohu, keď si na teba spomínam vo svojich modlitbách, keď počujem o tvojej láske a viere, akú máš k Pánu Ježišovi a všetkým svätým, aby sa tvoja účasť na viere stala zjavnou v poznávaní každého dobra, ktoré je v nás pre Krista,*“

**Filémonovi 1,3-6.** Apoštol pripomenul Filemonovi, že za každý svoj dobrý zámer a za každý svoj povahový rys vd'ací Kristovej milosti; len toto ho odlišuje od zvrátených hriešnych ľuďí. Tá istá milosť môže však aj zvrhého zločinca zmeniť na Božie dieťa a na užitočného spolupracovníka v diele evanjelia.

[274] Pavol mohol pripomínať Filemonovi aj jeho kresťanskú povinnosť, rozhodol sa však obrátiť sa naňho s prosbou: „*Ja, Pavol, už starec, a teraz aj väzeň Krista Ježiša, prosím ťa za svojho syna Onezima, ktorého som splodil v okovách. Kedysi ti bol neužitočný, ale teraz je užitočný aj tebe aj mne.*“, **Filémonovi 1,9.11.** Apoštol prosil Filemona, aby vzhľadom na Onezimovo obrátenie, prijal kajúcneho otroka ako vlastné dieťa a prejavil mu takú lásku, aby sa rozhodol zostať u svojho bývalého pána. Má ho teda prijať „*už nie ako otroka, ale oveľa viac ako otroka: ako milovaného brata.*“, **Filémonovi 1,16.** Vyjadril súčasne aj svoje prianie môcť si ponechať Onezima, pretože mu vo väzení slúžil tak, ako by mu bol slúžil Filemon; no túto službu by mohol prijať len vtedy, keby Filemon dobrovoľne prepustil svojho otroka na slobodu.

Apoštol veľmi dobre vedel, ako prísni vedeli byť otrokári k svojim otrokom, a vedel aj to, ako Filemona nahnevalo správanie jeho otroka. Preto sa snažil list napísať tak, aby ním vo Filemonovi podnietil tie najhlbšie a najláskavejšie kresťanské city. Obrátením sa Onezimus stal bratom vo viere a každý trest, ktorým by stíhal tohto novoobrátenca, Pavol by pokladal za trest uložený jemu samému.

Pavol vzal dobrovoľne na seba Onezimov dlh, aby previnilca vyslobodil z hanby trestu a umožnil mu nový začiatok so všetkými výhodami, o ktoré sa pripravil. Pavol napísal: „*Ak ma teda pokladáš za druhu, prijmi ho ako mňa samého. A ak ťa v niečom poškodil, alebo ti je niečo dlžen, mne to počítaj. Ja, Pavol – píšem vlastnou rukou – ja to zaplatím.*“, **Filipským 18.19.**

Aké výstižné zobrazenie Kristovej lásky ku kajúcnemu hriešnikovi! Sluha, ktorý okradol svojho Pána, nemá čím by škodu nahradil. Hriešnik, čo celé roky olupoval Boha o službu, ktorú mal vykonať, nevie, ako tento dlh vyrovnať. Ježiš však vstupuje medzi hriešnika a Boha a hovorí: Dlh zaplatím ja. Ušetri hriešnika; ja budem zaňho trpieť.

Keď sa Pavol ponúkol, že Onezimov dlh zaplatí sám, súčasne Filemonovi pripomenul, koľko mu dlhuje on, Filemon. Bol mu dlžný

sám seba, pretože Boh použil Pavla za nástroj jeho obrátenia. Potom vľúдне a vážne Filemona prosil, aby tak, ako kedysi svojou štedrosťou povzbudzoval svätých, tak povzbudil aj apoštolovho ducha tým, že mu vyhovie v tom, čo mu spôsobí radosť. A dodal: „*Píšem ti v dôvere v tvoju poslušnosť a viem, že urobíš viac, ako hovorím,*“, [Filémonovi 1,21](#).

Apoštolov list Filemonovi svedčí o tom, ako evanjelium ovplyvňovalo vzťahy medzi pánom a sluhom. Otroctvo bolo platným spoločenským poriadkom v celej Rímskej ríši a vo väčšine kresťanských zborov, kde Pavol pôsobil, boli páni i otroci. V mestách, kde otrokov bývalo často oveľa viac než slobodných obyvateľov, platili obzvlášť prísne zákony na udržanie otrokov v područí. Zámožný Riman mal neraz aj stovky otrokov z každej vrstvy, rôznych národností a rozmanitého povolania. Pán mal úplnú právomoc nad telom i duchom týchto bezmocných bytostí a mohol ich potrestať, ako len chcel. Ak by sa niekto z nich odvážil z pomsty alebo v sebaobrane zodvihnúť ruku proti svojmu pánovi, vinník mohol s celou svojou rodinou prísť o život tým najneľudskejším spôsobom. Bezohľadne sa trestal už sebamenší omyl, náhoda či nepozornosť.

Niektorí páni, ľudskejšie cítiaci než iní, boli k svojim sluhom ohľaduplnejší, no väčšina boháčov a šľachticov bezuzdne holdovala rozkošiam, vášňam a pôžitkom a svojich otrokov ponižovala na úbohé obete svojej vrtošivosti a krutosti. Celý otrokácky systém nezadržateľne smeroval k rozkladu.

Apoštolovým poslaním nebolo tento zavedený poriadok svojvoľne či náhle zvrátiť. Každá taká snaha by úspech evanjelia len zmarila. Apoštol však hlásal zásady, ktoré ohrozovali priam základy otroctva. Ich uplatnenie by podkopalo celý systém. Apoštol vyhlásil: „*Kde je Pánov Duch, tam je sloboda,*“, [2. Korint'anom 3,17](#). Obrátený otrok sa stal údom Kristovho tela a ako taký mal byť milovaným bratom a rovnakým spoludedičom Božích požehnaní a výsad evanjelia ako jeho pozemský pán. Aj sluhovia mali však splniť svoje povinnosti, nemali slúžiť „*iba naoko, ako tí, čo sa chcú páčiť ľudom, ale ako Kristovi služobníci, ktorí z tej duše plnia Božiu vôľu,*“, [Efezským 6,6](#).

Kresťanstvo spája mocným putom Pána s otrokom, kráľom s jeho poddaným, evanjelistu s hriešnikom, ktorého Kristus vyslobodil z

[275]

hriechu. Očistila ich tá istá krv, oživil ten istý Duch a v Ježišovi Kristovi sú jedno.

Evanjelium malo dosiaľ vždy najväčšie úspechy v nižších vrstvách spoločnosti. „*Len sa pozrite na svoje povolanie, bratia, že tu niet veľa múdrych podľa tela ani veľa mocných ani veľa urodzených.*“, 1. Korint'anom 1,26. Nedalo sa očakávať, že by Pavol, úbohý väzeň bez priateľov, mohol získať pozornosť bohatých a vplyvných vrstiev rímskych občanov. Nerest' ich všetkými svojimi zvodmi očarila do tej miery, že sa stali jej dobrovoľnými zajatcami. No mnohí z tých, čo boli obeťami zvole a útlaku pánov, čo museli tvrdo pracovať a znášať biedu, ako aj mnohí zúbožení otroci, radi počúvali Pavlove slová a vo viere v Krista nachádzali nádej a pokoj, čo im bolo v ťažkom položení útechou.

Aj keď apoštol začal misijne pracovať medzi jednoduchými a poníženými ľuďmi, jeho vplyv sa šíril a zasiahol aj cisársky palác.

Rím bol v tom čase hlavným mestom sveta. Povýšení rímski cisári vydali zákony takmer každému národu na zemi. Vládca a jeho dvorania o skromnom Nazaretskom buď nič nevedeli, alebo naň hľadeli s nenávisťou a výsmechom. No napriek tomu si evanjelium za necelé dva roky našlo cestu z väzňovho jednoduchého príbytku do cisárskych komnát. Pavol je síce spútaný ako zločinec, ale „*Božie slovo nie je spútané.*“, 2. Timoteovi 2,9.

Apoštol v predchádzajúcich rokoch verejne a presvedčivo hlásal vieru v Krista a znameniami a divmi podával nezvratné dôkazy o jej božskom pôvode. Dôstojne a presvedčivo vystúpil pred gréckymi učencami a svojimi vedomosťami a výrečnosťou umlčal námietky sebavedomých filozofov. S neochvejnou odvahou stál pred kráľmi a vladármi a hovoril o spravodlivosti, striedmosti a budúcom súde tak, že sa povyšovační panovníci zachvievali, akoby už hľadeli na hrôzy Božieho dňa.

Apoštol teraz nemal žiadnu z bývalých príležitostí, pretože bol zatvorený, strážený vo svojom príbytku, a pravdu mohol hlásať len tým, čo ho tam vyhládali. Nemal, ako kedysi Mojžiš a Áron, poverenie ísť pred zvrhlého cisára a v mene všemocného SOM,

[277]

karhať ho za jeho krutosť a násilie. A predsa práve v tom čase, keď hlavný obhajca evanjelia bol zjavne zbavený akejkol'vek možnosti verejne pracovať, evanjelium zaznamenávalo veľké víťazstvo: k cirkvi sa totiž pripojili príslušníci cisárskeho domu.

Pre kresťanstvo si sotva možno predstaviť nepriaznivejšie ovzdušie ako na rímskom vládnom dvore. Zdalo sa, že Nero vo svojej duši zahladil nielen poslednú božskú stopu, ale aj ľudskú a niesol pečať satanovu. Jeho pobočníci a dvorania neboli povahou iní ako on – všetci boli bezuzdní, skazení a zvrhlí. Podľa všetkého bolo nepredstaviteľné, aby na cisárskom dvore a v Nerónovom paláci niekto mohol prijať kresťanstvo.

Ako neraz v minulosti aj teraz sa potvrdilo Pavlovo uistenie, že zbrane, ktoré vo svojom boji používa, „*majú od Boha silu borit' hradby*„ [2. Korint'anom 10,4](#). Kríž zvíťazil aj v Nerónovom dome. Niektorí členovia zvrhlej družiny ešte zvrhlejšieho cisára sa obrátili a stali sa Božími deťmi. Nestali sa kresťanmi tajne, ale verejne sa k nim prihlásili a za svoju vieru sa nehanbili.

Ako vlastne mohlo kresťanstvo preniknúť a zotrvať tam, kde čo i len zmienka o ňom bola nepredstaviteľná. Pavol vo svojom liste Filipanom nazýva obrátenie mnohých z Nerónovho domu ovocím svojho väznenia. Obával sa totiž, aby sa nenazdávali, že jeho väznenie brzdí rozmach evanjelia, preto im napísal: „*Bratia, chcem aby ste vedeli, že to, čo sa deje okolo mňa, obrátilo sa skôr na osoh evanjeliu*„ [Filipským 1,12](#).

Keď sa kresťanské zbory prvýkrát dozvedeli, že Pavol hodlá navštíviť Rím, predovšetkým očakávali významné víťazstvá evanjelia v tomto meste. Pavol priniesol pravdu do mnohých krajín, hlásal ju vo veľkých mestách. Prečo by tento bojovník viery nemohol aj v hlavnom meste sveta získať ľudí pre Krista? Ich nádeje sa však rozplynuli, keď prišla správa, že Pavol odišiel do Ríma ako väzeň. S istotou očakávali, že ak sa evanjelium ujme v tomto veľkom centre sveta, rýchlo sa rozšíri vo všetkých národoch a stane sa hlavnou silou na zemi. Aké bolo ich sklamanie! Ľudské očakávania sklamali, no Boží zámer nesklamal.

Pavol neobrátil pozornosť cisárskeho dvora na evanjelium svojimi kázňami, ale svojimi putami. Práve ako väzeň lámal okovy hriechu, ktoré mnohých zotročovali. To nebolo všetko, Pavol vyhlá-



sil: „*Mnohí z bratov v Pánovi, posmelení mojimi okovami, oveľa odvážnejšie, bez strachu hlásajú Slovo,*„ [Filipským 1,14](#).

Pavlova trpezlivosť a radostná myseľ počas dlhého a nespravodlivého väznenia, jeho odvaha a viera boli ustavičným kázaním. Jeho duch, tak odlišný od ducha sveta, svedčil, že je obdarený nadpozemskou mocou. Jeho príklad bol kresťanom výzvou, aby výraznejšie obhajovali to, čo Pavol nemohol verejne hlásať. Taký vplyv mali apoštolove putá. Vtedy totiž, keď sa zdalo, že svoju silu nemôže užitočne uplatniť, ba vlastne nemôže urobiť ani najmenej, práve vtedy zbieral snopy pre Krista z polí, na ktoré, podľa všetkého, nemal nijaký prístup.

Pavol mohol ešte pred ukončením svojho dvojročného väznenia povedať: „*Moje okovy sa stali známymi v Kristovi v celom Pretóriu a medzi všetkými ostatnými,*„ a medzi tými, ktorých pozdravy tlmočil filipským kresťanom, menoval hlavne tých, čo sú „*z cisárovho domu,*„ [Filipským 1,13;4,22](#).

Ako odvaha, tak aj trpezlivosť má svoje víťazstvá. Ľudí pre Krista možno získať nielen pribojným podnikateľským duchom, ale aj tichým znášaním príkoria. Kresťan, ktorý aj v bolestnej strate a utrpení prejavuje trpezlivosť a radostnú myseľ, a ktorý si tvárou v tvár smrti zachováva pokoj a istotu neochvejnej viery, môže pre evanjelium urobiť viac, než by vykonal celoživotnou vernou prácou. Neraz sa stáva, že keď Pán svojho sluhu z aktívnej služby náhle odvolá, Božia tajuplná prozreteľnosť, proti ktorej vo svojej krátkozrakosti repceme, hodlá vykonať dielo, ktoré by sa inak uskutočniť nedalo.

Kristov nasledovník by si nemal myslieť, že keď už pre Pána nemôže verejne a aktívne pracovať a zvestovať jeho pravdu, že je už nepotrebný, že nemôže prinášať plody. Kristovi verní svedkovia nikdy nie sú nepotrební. Boh ich stále používa, či sú zdraví, alebo chorí, živí, či mŕtvi. Ak satanova nenávisť prenasleduje Božích služobníkov, ak sa im bráni v tvorivej práci, ak ich žalárujú, posielajú na popravisko či do ohňa, pravda práve vtedy môže sláviť vrcholné víťazstvo. Keď títo verní spečatili svoje svedectvo vlastnou krvou, vtedy pochybovači a ustrašenci dospievajú k presvedčeniu o viere v Krista a statočne sa stavajú na jeho stranu. Popol mučeníkov prináša Bohu hojnú úrodu.

[279]

Horlivosť a vernosť Pavla a jeho spolupracovníkov, ako aj viera a poslušnosť tých, čo sa obrátili a stali kresťanmi za takých nepriaznivých okolností, je výčitkou váhavému a malovernému Kristovmu služobníkovi. Pavol a jeho spolupracovníci sa mohli vyhovárať, že je márne vyzývať k pokániu a viere v Krista Nerónových služobníkov, ktorí sú vystavení stálemu pokušeniu, musia prekonávať veľké prekážky a bojovať s tvrdým odporom. Ak by sa aj presvedčili o pravde, ako by mohli byť poslušní? No Pavol tak nezmýšľal; plný viery hlásal týmto ľuďom evanjelium a medzi tými, čo ho počúvali, boli takí, čo sa rozhodli byť poslušnými za každú cenu. Napriek prekážkam a nebezpečenstvám chceli prijať svetlo a dôverovať Bohu, že im pomôže osvietiť aj iných.

Pre pravdu boli niektorí členovia cisárovho domu nielen získaní, ale aj po svojom obrátení v cisárovom dome zostali. Uvedomovali si, že miesto svojho povolania nemôžu opustiť, aj keď im prostredie nevyhovuje. Tam, kde ich pravda oslovila, aj zostali, aby zmenou svojho života a povahy svedčili o pretvárajúcej moci novej viery.

Je niekto v pokušení zvädzať na okolnosti svoju neochotu svedčiť o Kristovi? Mal by si spomenúť, v akom postavení boli učeníci v cisárovom dome, a nezabúdať na cisárovu zvrhlosť a zhýralosť dvora. Sotva si možno predstaviť okolnosti náboženskému životu nepriaznivejšie, než boli pomery, v akých žili títo veriaci, a predsa aj v ťažkostiach a nebezpečenstvách zostali verní. Kresťan môže v zdanlivo neprekonateľných prekážkach hľadať ospravedlnenie svojej neposlušnosti voči pravde, ktorá je v Kristovi, ale nemôže uviesť nijakú výhovorku, ktorá by pri dôkladnejšom prieskume obstála. V opačnom prípade by totiž dokazoval, že Boh je nespravodlivý, pretože svojim deťom kladie také podmienky spasenia, ktorým nemôžu vyhovieť.

Srdce človeka oddaného Božej službe nájde možnosť svedčiť o Bohu. Ťažkosti neodradia toho, kto je odhodlaný hľadať predovšetkým Božie kráľovstvo a Božiu spravodlivosť. V sile, ktorú získa modlitbou a štúdiom Božieho slova, bude vyhladávať cnosť a zriekne sa neresti. Ak bude veriaci kresťan stále hľadať na Ježiša, Pôvodcu a Dokonávateľa viery, ktorý znášal odpor hriešnikov, ochotne znesie pohrdanie i posmech. Ten, ktorého slovo je pravda, prisľúbil postačujúcu pomoc a milosť pre každý prípad. Jeho večné ramená objímajú každého, kto sa k nemu obracia o pomoc. V jeho

starostlivosti môžeme bezpečne spočinúť a volať: „*V deň, keď by som sa mal báť, ja v teba dúfam,*“, [Žalm 54,6](#). Boh splní svoje zaslúbenie všetkým, čo mu dôverujú.

Spasiteľ ukázal vlastným príkladom, že jeho nasledovníci môžu byť na svete, a predsa nie zo sveta. Neprišiel sa tešiť z klamných radostí sveta, podľaňnúť jeho zvyklostiam a riadiť sa jeho správaním, ale prišiel konať vôľu svojho Otca, hľadať a zachraňovať stratených. Ak má kresťan toto na zreteli, môže zostať nedotknutý v akomkoľvek prostredí. Či je spoločensky vysoko alebo nízko, či žije v pomeroch skvelých alebo skromných, silu pravej zbožnosti prejaví verným plnením povinností.

[280]

Pravá kresťanská povaha sa prejaví v čase skúšok, nie v období pokoja a pohody. Potreba odolávať prekážkam a odrážať odpor vedie Kristovho nasledovníka k väčšej bdelosti a vrúcnejšej modlitbe k všemocnému Pomocníkovi. Tvrdá skúška prežívaná s Božou milosťou rozhojňuje trpezlivosť, bdelosť, statočnosť, hlbokú a trvalú vieru v Boha. Len víťazstvo kresťanskej viery umožňuje veriacemu trpieť, a pritom byť silným, podriaďovať sa, a tým víťaziť, byť po celý deň zabíjaný, a predsa žiť, niest' kríž, a tým získať korunu slávy.

## 45. kapitola — Listy z Ríma

Apoštol Pavol dostal hneď na začiatku svojej kresťanskej skúsenosti zvláštnu príležitosť poznať Božiu vôľu s Ježišovými nasledovníkmi. Bol totiž „*uchvátený až do tretieho neba*„, „*uchvátený do raja a počul tajomné slová, ktoré človek nesmie vysloviť*„. Dovedčil, že dostal mnohé „*videnia a zjavenia Pána*„. Jeho poznanie zásad evanjelijnej pravdy sa vyrovnalo poznaniu „*veľ apoštolov*„, [2. Korint'anom 12,1.2.4.11](#). Jasne a dôkladne smel pochopiť „*aká je to šírka, dĺžka, výška a hĺbka, a poznať aj Kristovu lásku, presahujúcu každé poznanie*„, [Efezským 3,18.19](#).

Pavol nemohol vyrozprávať všetko, čoho vo videniach smel byť svedkom, pretože medzi poslucháčmi boli aj takí, čo jeho slová mohli zneužiť. Na základe toho, čo mu bolo zjavené, mohol pôsobiť ako vodca a múdry učiteľ; prejavilo sa to aj v poslanstvách, ktoré v neskorších rokoch posielal cirkevným zborom. Dojmy, ktoré získal vo videní, sa mu tak natrvalo vryli do mysle, že mu pomáhali znázorňovať pravú povahu kresťanstva. Slovom i písmom zvestoval poslanstvo, ktoré odvtedy Božej cirkvi stále pomáhalo a dávalo jej silu. Toto poslanstvo jasne hovorí dnešným veriacim o nebezpečenstvách, ktoré ohrozujú cirkev i o bludných náukach, s ktorými sa bude musieť stretávať.

Apoštolovou túžbou bolo, aby tí, ktorým posielal listy plné rôznych rád a napomenutí „*už neboli malými deťmi, ktorými sem-tam hádže a zmieta hocijaký vietor klamlivého ľudského učenia*„, ale aby všetci dospeli „*k jednote viery a poznania Božieho Syna, k zrelosti muža, k miere plného Kristovho veku*„. Ježišových nasledovníkov, čo žili medzi pohanmi, aby už „*nežili, ako žijú pohania, v márnosti svojho zmysľania, so zatemneným rozumom, odcudzení Božiemu životu... pre zaslepenosť ich srdca*„; majú žiť „*nie ako nemúdri, ale ako múdri*„. Nabádal: „*Využívajte čas, lebo dni sú zlé*„, [Efezským 4,14.13.17.18](#). Povzbudzoval veriacich, aby očakávali čas, keď Kristus, ktorý, „*miluje cirkev a seba samého vydal za ňu...*, aby si sám

pripravil cirkev slávnú, na ktorej niet škvrny ani vrásky ani ničoho podobného, ale aby bola svätá nepoškrvená., [Efezským 5,25.27.](#)

Tieto posolstvá, ktoré nenapísal z moci človeka, ale z moci Boha, obsahujú rady, o ktorých by mali všetci uvažovať a vo vlastnom záujme si ich stále opakovať. V nich je opísaná praktická zbožnosť, vyznačené sú zásady platné pre každý cirkevný zbor a objasnená je cesta, ktorá vedie k večnému životu.

Vo svojom liste, ktorý napísal ako väzeň v Ríme „svätým a veriacim bratom v Kristovi, čo sú v Kolosách.,, Pavol vyjadruje radosť nad ich vytrvalosťou vo viere, ako mu to vo svojej správe doniesol Epafras, ktorý „nám rozprával aj o vašej láske v Duchu. Preto aj my, odo dňa, keď sme to počuli, neprestávame sa za vás modliť a prosiť, aby ste boli naplnení poznaním jeho vôle vo všetkej múdrosti a duchovnej chápanosti, aby ste žili ako sa patrí vzhľadom na Pána, a páčili sa mu vo všetkom tým, že budete prinášať ovocie všetkých dobrých skutkov a rásť v poznaní Boha, a aby ste mocou jeho slávy upevnili všetkou silou boli veľmi trpezliví a vytrvalí a s radosťou.,, [Kološanom 1,2.8-11.](#)

Týmito slovami Pavol vyjadril svoje pranie veriacim v Kolosách. Na aký vznešený ideál upozorňujú tieto slová Kristovho nasledovníka! Poukazujú na obdivuhodné možnosti kresťanského života a jasne pripomínajú, že Božie deti majú prístup k neobmedzeným požehnaniam. Čím lepšie budú poznávať Boha, tým viac sily získajú a tým vznešenejšia bude ich kresťanská skúsenosť, až kým ich jeho slávna moc urobí „súčasťmi mat' účasť na podiele svätých vo svetle.,, [Kološanom 1,12.](#)

Apoštol pred svojimi spoluveriacimi vyvýšil Krista, skrze ktorého Boh všetko stvoril a pripravil nám spásu. Vyhlásil, že ruka, ktorá v priestore drží svety a v zákonitom usporiadaní zachováva v neustálom pohybe všetky veci v Božom vesmíre, je ruka, ktorá bola za nás pribitá na kríž. Pavol napísal: „V ňom bolo stvorené všetko na nebi i na zemi, viditeľné i neviditeľné, tróny i panstvá, kniežatstvá i mocnosti. Všetko je stvorené skrze neho a pre neho. On je pred všetkým a všetko v ňom spočíva.,, „Aj vás, čo ste boli kedysi odcudzení a znepriatelení zmyselním a zlými skutkami, teraz skrze smrť v ľudskom tele zmieril so sebou, aby si vás postavil pred svoju tvár svätých, nepoškrvených a bez úhony.,, [Kološanom 1,16.17.21.22.](#)

[283]

Boží Syn sa znížil, aby zodvihol padlých. Preto zanechal bezhriešne svety na výsostiach – tých deväť desiatdeväť –, ktoré ho milovali, a prišiel na túto zem, aby bol „*prebodnutý pre naše priestupky*“, a „*zmučený pre naše neprávosti*“, [Izaiáš 53,5](#). Vo všetkom sa stal podobný svojim bratom. Stal sa telom, aké máme aj my. Skúsil hlad, smäd i únavu. Posilňoval sa potravou a občerstvoval spánkom. Na zemi bol cudzincom a hosťom; bol na svete, no nie zo sveta; bol takisto pokúšaný a skúšaný, ako sú pokúšaní a skúšaní aj ľudia dneška, no predsa zostal bez hriechu. K ľuďom bol vždy prívetivý, láskavý, súcitný a ohľaduplný. Takto predstavoval Božiu povahu. „*Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami... plné milosti a pravdy*“, [Ján 1,14](#).

Veriacim v Kolosách, v prostredí plnom pohanských zvyklostí a vplyvov, hrozilo nebezpečenstvo, že sa dajú odvieť od jednoduchosti evanjelia. Pavol ich však pred týmito pokušením varoval a ich pohľad usmerňoval na Krista, jediného spoľahlivého vodcu. Písal im: „*Chcem aby ste vedeli, akú starosť mám o vás aj o Laodicejčanov i o mnohých, čo ani nevideli moju telesnú tvár, aby sa potešili ich srdcia a aby tesne spojení v láske dosiahli všetko bohatstvo plného chápania a poznania Božieho tajomstva, Krista, v ktorom sú skryté všetky poklady múdrosti a poznania*“, [Kološanom 2,1-3](#).

„*Toto hovorím, aby vás nik nezviedol peknými rečami... Ako ste teda prijali Krista Ježiša, Pána, v ňom žite: v ňom zakorenení a na ňom postavení, upevnení vo viere, ako ste sa naučili, a vynikajte vo vzdávaní vďaky! Dajte si pozor, aby vás niekto nezviedol filozofiou a prázdny mánením, založeným na ľudských obyčajoch a živloch sveta, a nie na Kristovi! Ved' v ňom telesne prebýva celá plnosť božstva. V ňom ste aj vy naplnení. On je hlavou každého kniežatstva a moci*“, [Kološanom 2,4.6-10](#).

Kristus predpovedal príchod zvodcov a pripomenul, že pod ich vplyvom „*sa rozmnoží nepravosť*“, a „*v mnohých vychladne láska*“, [Matúš 24,12](#). Varovne upozornil učeníkov, že toto zlo ohrozuje cirkvi viac než prenasledovanie od nepriateľov. Pavol stále znova varoval veriacich pred týmito falošnými učiteľmi. Predovšetkým sa musia vystríhať tohto nebezpečenstva. Ak totiž prijmú týchto falošných učiteľov, otvoria bránu bludom, ktorými im nepriateľ otupí schopnosť správne usudzovať a otrásie dôveru novoobrátených členov. Kristus mal byť tým pravým meradlom, ktorým mohli

preverovať učenie týchto ľudí. Všetko, čo s jeho učením nesúhlasí, mali odmietnuť. Vedou spasenia, ktorú sa mali naučiť a ktorú mali aj šíriť, mal byť Kristus ukrižovaný za hriech, Kristus zmŕtvychvstalý a Kristus, ktorý vstúpil na nebesá.

Varovné upozornenia Božieho slova o nebezpečenstvách ohrozujúcich kresťanskú cirkev zo všetkých strán, patria dnes aj nám. Ako sa niektorí ľudia za čias apoštolov snažili vieru v Písmo zničiť pomocou tradície a vtedajšej filozofie, rovnako sa odveký nepriateľ spravodlivosti snaží zviest' ľudí na zakázané cesty ľúbivými názormi „vyššej kritiky“, vývojovej teórie, spiritualizmu, teozofie a panteizmu. Mnohým sa Písmo javí ako lampa bez oleja, pretože sa rozhodli ísť cestou špekulatívnych dohadov, plodiacich nedorozumenia a zmätok. „Vyššia kritika“, ktorá svojou metódou rozpitváva, odhaduje a pretvára, vlastne vieru v Písmo ako Božie zjavenie podrýva. Božiemu slovu bráni usmerňovať, povznášať a ovplyvňovať ľudský život. Spiritualizmus zvádza mnohých k viere, že najvyšším zákonom je túžba, že slobodou je svojvôľa a že človek je zodpovedný len sám sebe.

Kristov nasledovník sa stretne s „peknými rečami“, ([Kološanom 2,4](#)), pred akými apoštol varoval veriacich v Kolosách. Stretne sa so spiritualistickými výkladmi Písma, ale nemá ich prijať. Svojím hlasom musí jasne potvrdiť večné pravdy Písma. S pohľadom stále upretým na Krista má neochvejne ísť vyznačenou cestou a odmietnuť všetky názory, ktoré sú v rozpore s Kristovým učením. Predmetom jeho obdivu a rozjímania má byť Božia pravda. Písmo má pokladať za Boží hlas, ktorý ho bezprostredne oslovuje. Takto nájde múdrosť, ktorá pochádza od Boha.

Každý vykúpený človek musí poznať Boha tak, ako sa zjavil v Kristovi. Dôsledkom tohto poznania je zmena povahy. Pod vplyvom tohto poznania sa život človeka mení na Boží obraz. Boh vyzýva svoje deti, aby prijali toto poznanie, bez ktorého je všetko ostatné len márnosťou a ničotou.

Pravý základ rozvoja povahy je v každej generácii a v každej krajine rovnaký – sú to zásady obsiahnuté v Božom slove. Jediným spoločným a bezpečným pravidlom je robiť to, čo hovorí Boh. „*Hospodinove práva sú pravdou*“, a „ *kto takto robí, nikdy sa neskláti*“, [Žalm 19,9;15,5](#). Apoštolovia oponovali falošným mienkam svojej

doby Božím slovom. „*Lebo nik nemôže položiť iný základ okrem toho, čo je už položený, a je ním Ježiš Kristus,*„ [1. Korint'anom 3,11](#).

[285]

Veriaci v Kolosách sa pri obrátení a krste zaviazali, že sa zriekajú svojich doterajších názorov a zvyklostí a že zostanú verne oddaní Kristovi. Pavol im to vo svojom liste pripomenul a prosil ich, aby nezabudli, že ak chcú zostať svojmu sľubu verní, musia stále bojovať proti zlu, ktoré ich bude chcieť ovládnuť. Napísal im: „*Ak ste teda vstali z mŕtvych, hl'adajte, čo je hore, kde Kristus sedí po pravici Boha! Myslite na to, čo je hore, nie na to, čo je na zemi! Ved' ste zomreli a váš život je s Kristom ukrytý v Bohu,*„ [Kološanom 3,1-3](#).

„*Kto je teda v Kristovi, je novým stvorením. Staré sa pomínulo a nastalo nové,*„ [2. Korint'anom 5,17](#). Kristovou mocou muži i ženy zlomili okovy hriešnych zvyklostí. Zriekli sa sebeckta. Rúhavý človek sa stal úctivým, opilec striedmym a človek plný neresti mravne čistým. Ľudia s hriešnou satanovou podobou sa zmenili na Boží obraz. Táto zmena sama osebe je najväčším divom. Zmena spôsobená Slovom je jedným z najhlbších tajomstiev Slova. Nevieme ju pochopiť; smieme len podľ'a Písma veriť, že je to „*Kristus vo vás, nádej slávy,*„ [Kološanom 1,27](#).

Ak Boží Duch ovláda myseľ a srdce, potom obrátený človek začne spievať novú pieseň, lebo skúsenostne poznáva splnenie Božieho prísľubu o odpustení všetkých prestúpení a o vymazaní hriechov. Kajal sa za prestúpenie Božieho zákona a vyznal vieru v Krista, ktorý zomrel, aby ospravedlnil človeka. „*A tak ospravedlnení z viery, žijeme v pokoji s Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista,*„ [Rimanom 5,1](#).

Krest'an však práve na základe tejto skúsenosti nemôže nečinne zložiť ruky a uspokojiť sa s tým, čo Kristus preňho vykonal. Kto chce vojsť do duchovného kráľovstva, zistí, že sa proti nemu zoskupili všetky sily a vášne hriešnej prirodzenosti zaštitené silami ríše temnoty. Deň čo deň musí obnovovať svoje posvätenie a denno-denne bojovať proti zlu. Staré zvyklosti, vrodené sklony k zlému ho budú chcieť ovládnuť, a preto musí byť pred nimi krajne obozretný, ak chce nad nimi v Kristovej moci zvíťaziť.

Veriacim v Kolosách Pavol napísal: „*Umŕtvujte teda svoje pozemské údy; kedysi ste aj vy boli takí, keď ste v nich žili. Ale teraz odložte aj vy všetko: hnev a rozhorčenie, zlobu, rúhanie i mrzké reči zo svojich úst... ako Boží vyvolenci, svätí a milovaní, oblečte si*



*hlboké milosrdenstvo, láskavosť, pokoru, miernosť a trpezlivosť, znášajte sa navzájom a odpúšťajte si, ak by mal niekto niečo proti druhému. Ako Pán odpustil vám, tak aj vy! Ale nad všetko toto majte lásku, ktorá je zväzkom dokonalosti! A vo vašich srdciach nech vládne Kristov pokoj. Preň ste aj povolaní v jednom tele. A buďte vd'áční!,, [Kološanom 3,5.7.8.12-15](#).*

List veriacim v Kolosách je plný veľmi cenných poučení pre všetkých Kristových služobníkov – poučení zvyrazňujúcich cieľavedomosť a vznešenosť zámeru v živote tých, čo správne predstavujú Spasiteľa. Ak sa veriaci zriekne všetkého, čo by mu mohlo prekážať na strmej ceste k výšinám, alebo ho odrádzalo od úzkeho chodníka, potom sa v jeho každodennom živote prejaví milosrdenstvo, vľúdnosť, pokora, krotkosť, trpezlivosť a Kristova láska.

To, čo najviac potrebujeme, je práve moc vznešenejšieho, čistejšieho a ušľachtilejšieho života. Priveľa sa zaoberáme svetom a príliš málo Božím kráľovstvom.

Kresťan sa v snahe o dosiahnutie ideálu, ktorý mu zjavuje Boh, nemusí ničoho obávať. Kristova milosť a moc na dosiahnutie mravnej a duchovnej dokonalosti, je prisľúbená všetkým. Ježiš je zdrojom sily; studnicou života. Privádza nás k svojmu slovu a zo stromu života nám podáva listy na uzdravenie duše z choroby hriechu. Vede nás k Božiemu trónu a do úst nám vkladá modlitbu, ktorou sa dostaneme do úzkeho spojenia s ním. Kvôli nám zapája všemocné sily neba. Jeho životodarnú moc môžeme cítiť na každom kroku.

Boh nijako neobmedzuje rozvoj tých, čo túžia po „*naplnení poznaním jeho vôle vo všetkej múdrosti a duchovnej chápanosti*,, [Kološanom 1,9](#). Modlitbou, bdelosťou, stálym poznávaním a chápaním môžu byť „*mocou jeho slávy upevnení všetkou silou*,, [Kološanom 1,11](#). To je príprava na službu blížnym. Spasiteľ chce, aby jeho pomocníkmi boli ľudia očistení a posvätení. Za túto vznešenú prednosť ďakujeme tomu, ktorý nás „*urobil súcimi mať účasť na podiele svätých vo svetle. On nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna*,, [Kološanom 1,12.13](#).

List veriacim vo Filipách, ako aj list kresťanom v Kolosách, napísal Pavol v rímskom väzení. Veriaci z Filíp mu poslali dar prostredníctvom Epafrodita. Pavol tohto kresťana predstavuje ako svojho „*brata, spolupracovníka a spolubojovníka a vášho vyslanca a služobníka v mojich potrebách*,, [Filipským 2,25](#). Pavol píše, že

[287]

Epafras za svojho pobytu v Ríme „*bol chorý až na smrť, ale Boh sa nad ním zmiloval, a nielen nad ním, ale aj nado mnou, aby som nemal zármutok na zármutok,*“, [Filipským 2,27](#). Keď sa veriaci vo Filipách do počuli o ochorení Epafrasa, veľmi boli oňho ustarostení. Pavol sa rozhodol, že ho pošle späť. „*Veď túžil po vás všetkých a znepokojoval sa, že ste sa do počuli, že ochorel... Preto som ho čím prv poslal, aby ste sa znova radovali, keď ho uvidíte, a ja aby som mal menej zármutku. Prijmite ho teda v Pánovi s veľkou radosťou a takýchto si vážte! Veď on sa pre Kristovo dielo priblížil až k smrti a svoj život vystavil nebezpečenstvu, aby doplnil to, čo chýbalo vašej službe voči mne,*“, [Filipským 2,26.28-30](#).

Pavol poslal po Epafrasovi veriacim vo Filipách list, v ktorom im ďakoval za dary, ktoré mu poslali. Zo všetkých cirkevných zborov sa o Pavlove potreby najštedrejšie postaral zbor vo Filipách. Vo svojom liste veriacim napísal: „*Veď aj vy, Filipania, viete, že keď som začal hlásať evanjelium po svojom odchode z Macedónska, ani jedna cirkev nemala účasť na mojich výdavkoch a príjmoch, iba vy sami. Veď aj do Solúna ste mi raz aj druhý raz poslali, čo som potreboval. Niežeby som túžil po daroch, ale túžim po ovocí, ktoré sa rozmoží vo váš prospech. Dostal som všetko a mám hojnosť. Som zahrnutý darmi, čo ste poslali po Epafrasovi; sú ľúbeznu vôňou, príjemnou obetou, milou Bohu,*“, [Filipským 4,15-18](#).

„*Milosť vám a pokoj od Boha, nášho Otca, i od Pána Ježiša Krista. Vzdávam vd'aky svojmu Bohu zakaždým, keď si na vás spomeniem; vždy, v každej svojej modlitbe, keď s radosťou prosím za vás všetkých, za vašu účasť na evanjeliu od prvého dňa až doteraz, a som si istý, že ten, čo začal vo vás dobré dielo, aj ho dokončí až do dňa Ježiša Krista. A právom si to myslím o vás všetkých, veď vás v srdci nosím, lebo vy všetci máte účasť na mojej milosti tak v mojich okovách, ako aj pri obrane a utvrdzovaní evanjelia. Boh mi je svedok, ako po vás všetkých túžim... a modlím sa za to, aby vaša láska čoraz viac rástla v pravom poznaní a vo všestrannom chápaní, aby ste vedeli rozoznať, čo je lepšie, a aby ste boli čistí a bez hany pre Kristov deň; plní ovocia spravodlivosti, ktoré je skrze Ježiša Krista na Božiu slávu a chválu,*“, [Filipským 1,2-11](#).

Božia milosť posilňovala Pavla vo väzení a dovoľovala mu tešiť sa aj v utrpení. V pevnej viere a istote, že jeho žalárovanie pomohlo rozšíriť evanjelium, veriacim vo Filipách napísal: „*Bratia, chcem,*

aby ste vedeli, že to, čo sa deje okolo mňa, obrátilo sa skôr na osoh evanjeliu: Moje okovy sa stali známymi v Kristovi v celom Pretóriu a medzi všetkými ostatnými a mnohí z bratov v Pánovi, posmelení mojimi okovami, ovel'a odvážnejšie, bez strachu hlásajú slovo., [Filipským 1,12-14](#).

Táto Pavlova skúsenosť je aj pre nás poučná, pretože nám odhal'uje spôsob Božej práce. To, čo neraz pokladáme za nezdar a porážku, Pán môže zmeniť na víťazstvo. Hrozí nám nebezpečenstvo, že zabudneme na Boha a miesto toho, aby sme zrakom viery hľadeli na veci neviditeľné, hľadáme len na to, čo sa vidí. Keď nás stihne nejaká živelná pohroma či iné nešťastie, hneď sme pripravení obviňovať Boha, že o nás nedbá a že je voči nám krutý. Ak nás Boh v určitej užitočnej práci prozreteľne zastaví, bývame zarmútení a nezamýšľame sa, že Boh tým môže sledovať naše dobro. Musíme sa naučiť, že trest patrí k Božiemu veľkolepému plánu a že kresťan pod prútom utrpenia môže niekedy pre svojho Majstra urobiť viac, než keby preňho pracoval inak. Pavol poukázal Filipanom na Krista ako na vzor kresťanského života. „On, hoci má božskú prirodzenosť, nepridržal sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého; vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľuďom; a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka. Uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži., [Filipským 2,6-8](#).

Ďalej píše: „A preto moji milovaní, ako ste vždy poslúchli, a nie len v mojej prítomnosti, ale ovel'a viac teraz v mojej neprítomnosti, s bážňou a chvením pracujte na svojej spáse. Ved' to Boh pôsobil vo vás, že aj chcete aj konáte, čo sa jemu páči. Všetko robte bez šomrania a pochybovania, aby ste boli bezúhonní a úprimní, Božie deti bez hany uprostred zvrhlého a skazeného pokolenia, medzi ktorými svietite ako svetlá na svete tým, že sa držíte Slova života na moju slávu v Kristov deň, že som nebežal nadarmo a nenamáhal som sa zbytočne., [Filipským 2,12-16](#).

Záznam týchto slov má byť posilou každej zápasiacej duši. Pavol vyzdvihuje vzor dokonalosti a súčasne ukazuje, ako ho možno dosiahnuť. Píše: „Pracujte na svojej spáse; ved' to Boh pôsobí vo vás., [Filipským 2,12.13](#).

Spása je Boží dar počítajúci s kajúcnou ozvenou hriešnika povolaneého do určitého činorodého partnerského vzťahu s Bohom. Táto aktívna ozvena je nevyhnutná pri utváraní správnych povahových

zásad. Človek má vynaložiť vážne opravdivé úsilie, aby prekonal všetko, čo mu prekáža na ceste k dokonalosti. Úspech však závisí len od Boha. Samotné ľudské úsilie na to nestačí. Bez Božej pomoci sa úspech nedostaví. Boh koná svoje dielo a človek tiež svoje. Sila odolať pokušeniu je od Boha, človek ju však musí použiť. Na jednej strane je nekonečná múdrosť, zľutovanie a moc, na strane druhej slabosť, hriechnosť a úplná bezmocnosť.

[289] Boh chce aby sme sa vedeli ovládať. Bez nášho súhlasu a spolupráce nám nemôže pomôcť. Boží Duch pôsobí prostredníctvom síl a schopností, ktoré človek dostal. Sami od seba nedokážeme svoje zámery, túžby a náklonnosti zosúladiť s Božou vôľou; no ak sme ochotní uposlúchnuť, potom to Spasiteľ urobí za nás; zborí „*výmysly a každú pýchu, čo sa dvíha proti poznaniu Boha*“, a spúta „*každú myseľ, aby bola poslušná Kristovi*“, [2. Korint'anom 10,5](#).

Ten, kto chce získať pevnú, vyrovnanú povahu a stať sa opravdivým kresťanom, musí všetko zveriť Kristovi a všetko robiť pre Krista, pretože Vykupiteľ nemôže prijať polovičatú službu. Denne sa musí učiť chápať význam sebaodovzdanosti. Musí skúmať Božie slovo, poznávať jeho význam a poslúchať jeho príkazy. Len takto môže dosiahnuť úroveň kresťanskej dokonalosti. Boh s ním dennodenne spolupracuje, zdokonaluje jeho povahu, aby v konečnej skúške obstál. A veriaci kresťan sa deň čo deň stáva ľuďom i anjelom názorným príkladom toho, čo môže v záujme padlých ľudí vykonať evanjelium.

Pavol napísal: „*Ja si nenamýšľam, že som sa už zmocnil, ale jedno robím: zabúdam na to, čo je za mnou, a uháňam za tým, čo je predom mnou. Bežím k cieľu, za víťaznou cenou Božieho povolania zhora v Kristovi Ježišovi*“, [Filipským 3,13-14](#).

Pavol vykonal veľmi mnoho. Odvtedy, čo sa odovzdal Kristovi, svoj život zasvätil neúnavnej službe. Cestoval z mesta do mesta, z jednej krajiny do druhej a zvestoval slovo o kríži; získaval ľudí pre evanjelium a zakladal zbory. O tieto zbory sa ustavične staral a napísal im viacero podnetných listov. Občas bol nútený zarobiť si na každodenný chlieb prácou vo svojom remesle. No pri všetkej tejto činnosti Pavol nikdy nestrácal zo zreteľa jedno jediné – bežať k cieľu „*za víťaznou cenou Božieho povolania zhora*“, Stále myslel na jediný cieľ: zostať verný tomu, ktorý sa mu zjavil pred bránou Damasku a vstúpil do jeho života. Od tohto cieľa sa nedal ničím

odviest'. Jedinou všeobsiahlou pohnútkou, ktorá inšpirovala jeho slová a činy, bolo vyvýšiť golgotský kríž.

Vznešený zámer, ktorý Pavla nútil napriek všetkým ťažkostiam a útrapám stále ísť vpred, mal by viesť každého kresťanského pracovníka k tomu, aby sa bezvýhradne zasvätil Božej službe. Pôvab svetských lákadiel bude odvracať jeho pozornosť od Spasiteľa, no kresťan má neochvejne smerovať k cieľu a ukázať svetu, anjelom i ľuďom, že nádej uzrieť Božiu tvár stojí za všetko úsilie a obeť, ktoré dosiahnutie tejto méty vyžaduje.

Pavol bol síce vážnom, no nikdy nezúfal. Miesto toho z jeho listov, ktoré zborom poslal z Ríma, zaznieva víťazný tón. Veriacim vo Filipách napísal: *„Ustavične sa radujte v Pánovi! Opakujem: Radujte sa!... O nič nebud'te ustarostení. Ale vo všetkom modlitbou, prosbou a so vzdávaním vd'aky prednášajte svoje žiadosti Bohu. A Boží pokoj, ktorý prevyšuje každú chápavosť, uchráni vaše srdcia a vaše mysle v Kristovi Ježišovi. Napokon, bratia, myslite na všetko, čo je pravdivé, čo je cudné, čo je spravodlivé, čo je mravne čisté, čo je milé a čo má dobrú povest', čo je cnostné a chválitebné!„* [Filipským 4,4-8](#).

*„Môj Boh splní každú vašu túžbu podľa svojho bohatstva v sláve v Kristovi Ježišovi... Milosť Pána Ježiša Krista nech je s vaším duchom!„* [Filipským 4,19.23](#).

[290]

## 46. kapitola — Na slobode

Počas Pavlovho úspešného pôsobenia v Ríme, keď sa mnohí obrátili a veriaci boli duchovne posilnení a povzbudení, začali sa sťahovať mračná, ktoré ohrozovali nielen apoštolovu osobnú bezpečnosť, ale aj rozmach cirkvi. Apoštol bol po príchode do Ríma zverený pod dohľad stotníkovi cisárskej stráže, spravodlivému a poctivému mužovi, ktorého miernosť umožňovala väzňovi pomernú slobodu, takže mohol pokračovať v evanjelizačnej práci. No na sklonku druhého roku Pavlovho žalárovania stotníka nahradil úradník, od ktorého apoštol nemohol očakávať zvláštnu priazeň. Židia teraz začali ráznejšie postupovať a ochotnú pomoc získali v prostopášnej žene, Nerónovej druhej manželke. Táto pôvodne pohanská žena prijala židovské náboženstvo a celým svojím vplyvom podporovala vražedné zámery Židov proti hlavnému zástancovi kresťanstva.

Pavol mohol sotva očakávať spravodlivosť od cisára, na ktorého sa odvolal. Nero bol mravne zvrhlejší, povahovo ľahkomyselnejší a pritom schopný strašnejších krutostí než ktorýkoľvek z jeho vládnych predchodcov. Opraty vlády sa už nemohli dostať do rúk ukrutnejšieho panovníka. Už v prvom roku svojej vlády otrávil svojho mladého nevlastného brata, právoplatného dediča trónu. Nero páchal jeden zločin za druhým a stále hlbšie upadal do nerestí, až nakoniec zavraždil vlastnú matku i svoju manželku. Nebolo zločinu, ktorý by nespáchal, nebolo zvrhlosti, ku ktorej by sa nebol znížil. V každom ušľachtilom človekovi prebúdza len hrôzu a opovrhnutie.

Podrobnosti o neprávostiach páchaných na jeho dvore sú príliš hanebné a krajne odporne, než aby sa patrilo o nich písať. Nerónova nemravnosť a hriechnosť vyvolávali odpor a nenávisť aj u tých, čo sa museli zúčastňovať jeho obludností. Žili v stálej neistote, aké odporne zločiny ho pri najbližšej príležitosti napadnú. No ani tieto Nerónove ohavnosti nepodlomili vernosť jeho poddaných. Nero bol pokladaný za neobmedzeného vládcu celého civilizovaného sveta. Čo viac, prijímal božské počty; bol uctievaný ako boh. Podľa ľudského úsudku bolo Pavlovo odsúdenie pred takýmto sudcom

celkom isté. Apoštol si však uvedomoval, že ak zostane Bohu verný, nemusí sa ničoho báť. Ten, ktorý mu bol dosiaľ ochrancom, môže ho ochrániť pred zlomyseľnosťou Židov i pred cisárovou mocou.

A Boh ochránil svojho služobníka. Pred súdom vznesené obvi-  
nenia proti Pavlovi neobstáli a napriek všeobecnému očakávaniu i [292]  
z ohľadu na spravodlivosť, čo nijako nezodpovedalo jeho povahe, Nero vyhlásil väzňa za nevinného. Pavlovi sňali putá, takže bol opäť slobodným človekom.

Keby sa toto súdne pojednávanie bolo ešte odročilo, alebo keby musel s nejakého iného dôvodu v Ríme zostať do nasledujúceho roku, určite by bol pri vtedajšom prenasledovaní prišiel o život. Počas Pavlovho žalárovania počet obrátených na kresťanstvo vzrástol natol'ko, že to neuniklo pozornosti úradov a podnietilo ich nepriateľský postoj. Cisárov hnev vyvolalo hlavne to, že kresťanmi sa stali členovia jeho vlastnej domácnosti. Čoskoro si však našiel zámienku, ako si na kresťanoch vybiť svoju krvilačnú krutosť.

V tom čase vypukol v Ríme strašný požiar, pri ktorom vyho-rela takmer polovica mesta. Povrávalo sa, že oheň dal založiť sám Nero. Aby však podozrenie od seba odvrátil, okázalo prejavil veľkorysú dobročinnosť tým, že ľuďom bez prístrešia a nemajetným poskytol určitú pomoc. No aj tak bol zo zločinu obviňovaný ďalej. Ľudia boli pobúrení a rozhnevaní. V snahe zbaviť sa podozrenia a z mesta vyhnať tých, ktorých sa bál a ktorých nenávidel, Nero zvalil všetku vinu na kresťanov. Zámer sa mu vydaril a tisíce Kristových nasledovníkov – mužov, žien i detí – prišli ukrutným spôsobom o život.

Apoštol Pavol bol tohto strašného prenasledovania ušetrený, lebo krátko po prepustení zo žalára z Ríma odišiel. Posledný úsek života na slobode zužitkoval v pilnej práci v cirkevných zboroch. Snažil sa upevniť jednotu medzi zbormi v Grécku a na Východe a veriacich utvrdiť v učení, aby obstáli proti falošným názorom, ktoré prenikali do viery a oslabovali ju.

Pavol prežil toľko skúšok a úzkostí, že to vyčerpalo jeho telesné sily. Hlásili sa choroby starnutia. Cítil, že sa blíži koniec jeho práce; no čím menej času mu zostávalo, tým viac stupňoval svoje úsilie. Zdalo sa, že jeho horlivosť nepozná medze. Cieľavedomý, rozhodný a neochvejný vo viere ponavštevoval zbory v mnohých oblastiach a podľa svojich síl sa snažil povzbudzovať veriacich, aby mohli čestne

získavať ľudí pre Ježiša a aby sa v čase skúšok, ktoré sa neodvratne blížili, nezriekli evanjelia, ale zostali vernými Kristovými svedkami.



Pavlovo úsilie, ktoré po svojom prepustení z rímskeho väzenia vynakladal po zboroch, neušlo pozornosti jeho nepriateľov. Odvtedy, čo Nero začal veriacich nasledovníkov Krista prenasledovať, kresťania boli pokladaní za nedovolenú sektu. Neveriacich Židov po nejakom čase napadlo obviniť Pavla zo zločinného založenia požiaru v Ríme. Nikto z nich síce ani na chvíľu neveril, že je vinný; vedeli však, že také obvinenie, hoc len s nepatrným náznakom pravdepodobnosti, jeho osud spečatí. Na ich naliehanie bol Pavol znova zatknutý a náhle uväznený; bolo to jeho posledné uväznenie.

Pavla pri jeho druhej ceste do Ríma sprevádzali niektorí z jeho bývalých spoločníkov. Aj iní z jeho priateľov chceli mať účasť na jeho utrpení. Pavol im však nedovolil, aby svoje životy takto vystavovali nebezpečenstvu. Jeho vyhliadky boli teraz oveľa pochmurnejšie, než keď bol prvýkrát uväznený. Následkom prenasledovania, ktoré sa začalo za Neróna, sa počet kresťanov v Ríme značne zmenšil. Tisíce veriacich bolo pre svoju vieru umučených, mnohí opustili mesto, a tí, čo v ňom zostali, boli veľmi stiesnení a zastrašení.

Pavla po odchode z Ríma uvrhli do temnej cely, kde mal zostať až do konca svojho života. Obvinili ho, že spáchal jeden z najpodlejších a najstrašnejších zločinov proti mestu a národu, a preto ho všetci preklínali.

Tí niekoľkí priatelia, čo dosiaľ s apoštolom znášali útrapy, začali ho teraz opúšťať. Niektorí z nich ušli, iní odišli s posolstvom do rôznych zborov. Figelus a Hermogenes boli prví, čo odišli. Potom Démas, vyľakaný prívalom ťažkostí a nebezpečenstiev, opustil prenasledovaného apoštola. Krescenta Pavol poslal do zborov v Galácii, Títa do Dalmácie, Tychika do Efezu. Pavol o tom v liste Timotejovi napísal: „*Jediný Lukáš je so mnou*„ [2. Timoteovi 4,11](#). Dosiaľ ešte nikdy nepotreboval duchovnú útechu od svojich bratov tak ako teraz, keď ho tiesnila slabosť staroby, namáhavá práca a choroba, ako aj uväznenie v temnej a vlhkej cele rímskeho žalára. Veľkou

útechou mu boli služby milovaného učeníka a priateľ a Lukáša, lebo mu sprostredkovali spojenie s bratmi a vonkajším svetom.

[294]

V tomto ťažkom čase Pavla potešovali časté Oneziforove návštevy. Tento dobrosrdečný Efežan sa všemožne snažil ul'ahčiť bremeno apoštolových väzenských útrap. Jeho milovaný učiteľ bol pre pravdu v putách, kým on sám bol slobodný. Preto nešetril nijakou námahou, aby Pavlov údel urobil znesiteľnejším.

O tomto vernom učeníkovi Pavol vo svojom poslednom liste napísal: „*Nech Pán preukáže milosrdenstvo Oneziforovmu domu, lebo často ma osviežil a nehanbil sa za moje okovy, ale keď prišiel do Ríma, usilovne ma hl'adal a našiel ma. Nech mu Pán dá, aby v onen deň našiel milosrdenstvo u Pána.*“, [2. Timoteovi 1,16-18](#).

Túžbu po láske a súcite vstúpil do ľudskeho srdca sám Boh. Aj Kristus v tiesnivých chvíľach duševného zápasu v Getsemane túžil po prejave spoluúčasti zo strany učeníkov. A Pavol, hoci zdanlivo ľahostajný k útrapám a ťažkostiam, tiež túžil po úprimnom súcite a spoločensťve priateľov. Teraz osamoteného a opusteného apoštola, ktorý svoj život obetoval službe iným, potešovala a obšťastňovala návšteva verného Onezifora.

## 48. kapitola — Pavol pred Nerónom

[295]

Keď bol Pavol predvolaný k súdu pred cisára Neróna, dalo sa očakávať, že smrť ho neminie. Obvinenie z ťažkého zločinu, ako aj všeobecná nenávisť voči kresťanom, nedávali apoštolovi takmer nijakú nádej na priaznivý výsledok súdu.

Gréci a Rimania zvykli obžalovanému priznať právo na voľbu obhajcu, ktorý ho mal pred súdom zastupovať. Obhajca vedel pádnymi dôvodmi, strhujúcou výrečnosťou, prisahaním, prosbami a slzami docieľiť neraz to, že vynesený rozsudok vyznel pre obžalovaného priaznivo, alebo aspoň trest bol miernejší. V Pavlovom prípade však nebolo nikoho, kto by sa odhodlal byť mu poradcom či obhajcom; nebolo priateľ a, čo by aspoň zaznamenal vznesené obvinenia alebo dôkazy, ktoré apoštol vo svojej obhajobe uvádzal. Medzi kresťanmi v Ríme nebolo toho, kto by v tejto ťažkej chvíli vystúpil a apoštola sa zastal.

Jedinú spoľahlivú správu podal o tom sám Pavol vo svojom druhom liste Timotejovi, kde napísal: *„Keď som sa prvý raz bránil, nebol pri mne nik; všetci ma opustili. Nech sa im to nepočíta. Ale Pán stál pri mne a posilňoval ma, aby sa cezo mňa naplnilo ohlasovanie a aby ho počuli všetky národy; a bol som vyslobodený z tlamy leva,„* 2. Timoteovi 4,16.17.

Pavol pred Nerónom – aký to protiklad! Povýšený mocnár, pred ktorým sa mal Boží muž zodpovedať zo svojej viery, dosiahol vrchol pozemskej moci, úctu i bohatstvo, no aj pád do najhlbšej priepasti zločinu a neprávosti. V moci a sláve sa mu nik nevyrovnal. O jeho moci nikto nepochyboval, a jeho vôli sa nikto neodvážil odporovať. Králi mu k nohám kládli svoje koruny. Na jeho rozkaz pochodovali mocné armády a zástavy na jeho lodiach znamenali víťazstvo. Jeho sošné spodobenie v súdnych sieňach, výnosy senátorov a rozsudky sudcov boli len ozvenou jeho vôle. Milióny ľudí sa poslušne skláňali pred jeho príkazmi. Pred Nerónovým menom sa triasol svet. Podnietiť jeho neľúbosť znamenalo prísť o majetok, slobodu i život, a jeho rozhnevaného pohľadu sa ľudia báli viac ako moru.

[296] Zostarnutý väzeň stál pred Nerónom bez peňazí, bez priateľov a bez obhajcu. Zatiaľ čo na cisárovej tvári sa zračili hanebné záznamy vášní, ktoré ním lomcovali, tvár obžalovaného svedčila o srdci, ktoré bolo zmierené s Bohom. Pavlov život poznamenala chudoba, odriekanie a útrapy. Napriek neustálemu osočovaniu, urážkam a ohovárkam, ktorými sa ho nepriatelia snažili zdeptať, zástavu kríža dvíhal nebojácne. Bol pútnikom bez domova, ako jeho Pán, a ako on aj apoštol žil na požehnanie ľudstva. Ako mohol vrtošivý, vášnivý a samopašný tyran Nero pochopiť povahu a oceniť pohnútky tohto Božieho dieťaťa.

Priestranná súdna sieň sa naplnila zvedavým a nepokojným zástupom, ktorý sa tiesnil a prebíjal dopredu, aby videl a počul všetko, čo sa bude diať. Boli tu diváci bohatí i chudobní, z vrstvy urodzených i ľudia jednoduchí, vzdelaní i neučení, pyšní i pokorní. No nikdo z nich nemal pravé poznanie o ceste života a spásy.

Židia vzniesli proti Pavlovi staré obvinenia o poburovaní a bludnom učení; spolu s Rimanmi ho obvinili z podpálenia mesta. Pavol bol pri týchto obvineniach celkom pokojný. Ľudia i sudcovia hľadeli naňho s prekvapením. Boli už svedkami mnohých súdnych pojednaní a videli mnoho zločincov, no nikdy nevideli muža s tak posvätným pokojom, aký sa zračil v tvári tohto väzňa. Bystré oči sudcov, zvyknuté čítať v tvárach obžalovaných, v Pavlovej tvári márne hľadali náznak viny. Keď dostal pokyn, aby na svoju obhajobu prehovoril, všetci napäto počúvali.

Pavlovi sa teda znova naskytila príležitosť vyvýšiť pred udiveným davom zástavu kríža. Pri pohľade na prítomných Židov, Grékov, Rimanov i cudzincov z mnohých krajín, cítil v srdci nevýslovnú túžbu po ich záchrane. Stráca zo zreteľa prostredie, v ktorom sa nachádza, i nebezpečenstvo, ktoré mu hrozí, ba aj, podľa všetkého svoj tak blízky a strašný koniec. Vidí len Ježiša, Prostredníka, ako sa pred Bohom prihovára za hriešnych ľudí. S nadľudskou výrečnosťou a presvedčivosťou vykladá pravdy evanjelia. Poslucháčom poukazuje na obeť, ktorá bola prinesená na záchranu padlého ľudstva. Oznamuje, že vykúpenie človeka stálo nekonečnú cenu. Urobilo sa teda všetko, aby človek smel mať prístup k Božiemu trónu. Prostredníctvom anjelských poslov je zem spojená s nebom a všetky skutky ľudí, či už dobré, alebo zlé, sú oku večnej spravodlivosti zjavné.

Tak vystupuje pred súdom obhajca pravdy. Stojí tu ako zástanca Božej veci, veriaci medzi neveriacimi, verný medzi nevernými, a jeho hlas akoby zaznieval z neba. V jeho prejave ani v tvári niety stopy strachu, smútku či skl'účenosti. Presvedčený o svojej nevine, vyzbrojený pravdou, teší sa, že je Božím diet'at'om. Jeho slová sú ako víťazné volanie v bojovej vrave. Vyhlasuje, že to, čomu zasvätil svoj život, je jediné, čo nepominie. Aj keby sám zahynul, evanjelium nezahynie. Boh žije a jeho pravda zvíťazí.

[297]

Mnohí z tých, čo v onen deň naňho hl'adeli, „*videli, že jeho tvár je ako tvár anjela*„, [Skutky apoštolov 6,15](#).

Prítomní ešte nepočuli také slová. Udreli na pravú strunu, ktorá sa rozozvučala v srdciach najbezcitnejších. Jasná a presvedčivá pravda premočila klamstvo. Svetlo osvietilo nejednu myseľ, ktorú potom radostne nasledovali jeho jasné lúče. Pravdy, ktoré odznali v ten deň, mali otriast' národmi, pretrvať veky a oslovovať myseľ ľudí aj vtedy, keď ústa toho, kto ich vyslovil, budú už v mučeníckom hrobe dávno nemé.

Nero ešte nikdy nepočul pravdu tak, ako pri tejto príležitosti. Ešte nikdy mu jeho hriešny život nebol tak zjavný ako teraz. Nebeské svetlo preniklo do hriechom poškvrnených záhybov jeho duše a Nero sa zachvel hrôzou pri pomyslení na súd, pred ktorým sa raz on, vládca sveta, bude musieť zodpovedať a prijať spravodlivú odplatu za svoje činy. Báľ sa apoštolovho Boha a neodvažoval sa vyniesť rozsudok nad Pavlom, proti ktorému sa nenašlo nijaké dôvodné obvinenie. Pocity posvätné hrôzy na chvíľu ovládol jeho krvilačnosť.

Na okamih sa hriešnemu a zatvrdilému Nerónovi otvorilo nebo, a akoby aj on zatúžil po pokoji a čistote. V tej chvíli aj on počul pozvanie milosti. No len nakrátko ho napadla myšlienka o odpustení. Potom rozkázal Pavla odvieť späť do väzenskej cely. Len čo sa za Božím poslom zavreli dvere žalára, navždy sa zavreli aj dvere pokánia pred rímskym cisárom. Nikdy potom už ani jediný lúč neprenikol temnotu, ktorá ho obklopovala. Čoskoro ho mali postihnúť Božie odvetné súdy.

Nero zanedlho potom začal neslávnu výpravu do Grécka, kde svojou odpornou a ponižujúcou samopašnosťou zneuctil seba i svoje kráľovstvo. Do Ríma sa vrátil s veľkou pompou, obklopil sa dvoranmi a oddal sa bezuzdnému hýreniu. Počas hodovania bolo počuť z ulice hluk. Vyslaný posol, ktorý sa mal dozvedieť, čo sa deje, vrátil

[298] sa s desivou správou, že k Rímu sa rýchlo blíži armáda na čele s Galbom, že v meste už vypuklo povstanie a ulice zaplňa nespokojný ľud, ktorý sa priam valí k palácu s hrozbou zabiť cisára i všetkých jeho prívržencov.

Nero v tejto tiesnivej chvíli nemal mocného a zľutovného Boha, na ktorého by sa mohol spoliehať, akého mal verný apoštol Pavol. V obavách, že by ho dav mohol mučiť a týrať, chcel tento úbohý ukrutník ukončiť svoj život vlastnou rukou, no v rozhodujúcej chvíli nemal na to odvahy. Bez osobnej stráže hanebne ušiel z mesta a uchýlil sa v dedinskom sídle blízko Ríma. Nič mu to však nepomohlo. Jeho skrýšu čoskoro objavili. Keď sa k nej na koňoch blížili jeho prenasledovatelia, privolať si otroka, aby mu pomohol dať si smrteľnú ranu. Tak zahynul tridsaťdvaročný tyran Nero.

## 49. kapitola — Pavlov posledný list

[299]

Pavol sa z cisárovej súdnej siene vrátil do svojej väzenskej cely s vedomím, že získal len krátky odklad. Vedel, že jeho nepriatelia sa neuspokoja, kým ho nepripravia o život. Vedel, že pravda načas zvíťazila. Už to, že pred toľkým zástupom poslucháčov mohol zvestovať ukrižovaného a zmŕtvychvstalého Spasiteľa, bolo samo osebe víťazstvom. V ten deň sa začalo dielo, ktoré porastie a zmohutnie a ktoré ani Nero ani všetci ďalší Kristovi nepriatelia nebudú môcť zastaviť ani zničiť.

Zatiaľ čo Pavol deň čo deň sedel vo svojej puste cele a dobre vedel, že na jediné Nerónovo slovo či pokyn príde o život, myslel na Timoteja a rozhodol sa pozvať ho k sebe. Jemu totiž zveril starostlivosť o efezský zbor, a preto Timotej zostal tam, keď sa Pavol vydal na poslednú cestu do Ríma. Pavla a Timoteja spájalo puto neobyčajne hlbokaj a silnej náklonnosti. Timotej sa po obrátení významne podieľal na apoštolovej práci a pomáhal mu v jeho utrpeniach. Priateľstvo medzi nimi však natoľko zosilnelo, prehĺbilo sa a posvätilo, že Timotej sa zostarnutému a unavenému apoštolovi stal tým, čím je syn milovanému a úctyhodnému otcovi. Nie div, že Pavol vo svojej opustenosti a samote túžil uvidieť ho.

Aj za tých najpriaznivejších okolností by však mohli ubehnúť mesiace, kým by sa Timotej z Malej Ázie dostal do Ríma. Keď že Pavol vedel, že dni jeho života sú zrátané, obával sa, že Timotej môže prísť príliš neskoro a nezastihne ho už živého. Pre tohto mladého muža, ktorému bola zverená toľká zodpovednosť, apoštol mal dôležité rady a poučenia, preto ho naliehavo žiadal, aby bezodkladne prišiel a nadiktoval aj svoju poslednú vôľu, ak by mu ju už nemohol povedať ústne. Plný láskavej starostlivosti o svojho syna v evanjeliu a zbor zverený pod jeho dohľad, Pavol sa snažil Timotejovi dôkladne pripomenúť dôležitosť vernosti svätému poslaniu.

Apoštol uvádza svoj list pozdravom: „*Milovanému synovi Timotejovi: Milosť, milosrdenstvo a pokoj od Boha Otca i od Ježiša Krista, nášho Pána. Vzdávam vd'aky Bohu, ktorému slúžim s čistým*

*svedomím ako moji predkovia, keď na teba neprestajne myslím vo svojich modlitbách vo dne v noci., 2. Timoteovi 1,2.3.*

[300]

V ďalšom apoštol zdôrazňuje Timotejovi potrebu vytrvalosti vo viere. Napísal: *„Preto ti pripomínam, aby si roznechoval Boží dar, ktorý je v tebe prostredníctvom vkladania mojich rúk. Ved' Boh nám nedal Ducha bojzlivosti, ale Ducha sily, lásky a rozvahy. Preto sa nehanbi za svedectvo o našom Pánovi ani za mňa, jeho väzňa, ale trp spolu so mnou za evanjelium, posilňovaný mocou Boha. On nás spasil a povolal svätým povolaním, nie pre naše skutky, ale zo svojho rozhodnutia a milosti, ktorú sme dostali v Kristovi Ježišovi pred večnými vekmi. No známou sa stala až teraz, keď sa zjavil náš Spasiteľ, Ježiš Kristus. On zničil smrť a zjavil život a nesmrteľnosť evanjeliom a ja som ustanovený za jeho hlásateľ'a, apoštola a učiteľ'a. Preto aj toto trpím, ale sa nehanbím, lebo viem, komu som uveril, a som presvedčený, že má moc zachovať to, čo mi bolo zverené, až do onoho dňa., 2. Timoteovi 1,6-12.*

Počas dlhých rokov služby Pavol vo svojej vernosti Spasiteľovi nikdy nezakolísal. Kdekoľvek bol, či pred pochmúrnymi farizejmi, alebo rímskymi vladármi, či medzi rozzúreným davom v Lystre, alebo medzi zatvrdlými hriešnikmi v macedónskom žalári, či v rozhovore s vyľakanými námorníkmi na stroskotanej lodi, alebo keď sa osamelý bránil pred Nerónom, nikdy sa nehanbil za dielo, ktoré obhajoval. Jediným veľkým cieľom jeho kresťanského života bolo slúžiť tomu, ktorého menom kedysi opovrhoval. Od dosiahnutia tohto cieľa ho nemohol odvrátiť nijaký odpor ani prenasledovanie. Udržovala a posilňovala ho viera utvrdená úsilím a očistená obeťou.

Pavol pokračoval: *„Ty sa teda, syn môj, upevňuj v milosti, ktorá je v Kristovi Ježišovi. A čo si počul odo mňa pred mnohými svedkami, zveruj spol'ahlivým ľuďom, ktorí budú schopní učiť aj iných. Trp spolu so mnou ako dobrý vojak Krista Ježiša., 2. Timoteovi 2,1-3.*

Pravý Boží služobník sa nevyhne ťažkostiam ani zodpovednosti. Z nevyčerateľného zdroja, ktorý nikdy nesklame tých, čo úprimne hľadajú božskú moc, naberá silu, aby mohol v pokušení zvíťaziť a splniť povinnosti, ktoré mu Boh uložil. Prijatá milosť mu pomáha poznávať Boha a jeho Syna. Jeho duša túži vykonať chvályhodné dielo pre Majstra. Na ceste kresťanského života sa posilňuje „v milosti, ktorá je v Kristu Ježišovi., 2. Timoteovi 2,1. Táto milosť mu umožňuje verne svedčiť o tom, čo počul. Poznanie, ktoré prijal



od Boha, ani nezľahčuje, ani nezanedbáva, ale zveruje ho verným ľuďom, ktorí ho zvestujú ďalším.

Pavol v tomto svojom poslednom liste Timotejovi predstavil mladšiemu pracovníkovi vznešený ideál a poukázal mu na povinnosti, ktoré ho ako Kristovho služobníka čakajú. Apoštol mu napísal: *„Usiluj sa ukázať Bohu ako osvedčený, ako robotník, ktorý sa nemusí hanbiť a správne podáva slovo pravdy.“*, *„Chráň sa mladíckych žiadostí a usiluj sa o spravodlivosť, vieru, lásku a pokoj s tými, čo z čistého srdca vzývajú Pána. Hlúpym a neviazaným otázkam sa vyhýbaj, veď vieš, že vyvolávajú len zvady. A Pánov služobník sa nemá vadit, ale má byť ku každému prívetivý, schopný učiť a byť trpezlivý. Tých, čo odporujú, má mierne karhať; možno im raz Boh dá kajúcnosť, aby poznali pravdu a vymanili sa z osídíel diabla, ktorý ich drží v zajatí svojej vôle.“*, [2. Timoteovi 2,15.22-25](#). [301]

Apoštol varoval Timoteja pred falošnými učiteľmi, ktorí sa budú chcieť votrieť do cirkvi. Napísal: *„Vedz, že v posledných dňoch nastanú nebezpečné časy, ľudia budú totiž sebeckí, chamtiví, pyšní, rúhaví, neposlušní voči rodičom, nevďační, bezbožní... budú mať výzor nábožnosti, ale jej silu budú popierať. A týchto sa chráň!“*, [2. Timoteovi 3,1-5](#).

Apoštol pokračoval: *„Ale zlí ľudia a zvodcovia budú spieť k horšiemu, budú strhávať do bludu a sami budú blúdiť. Ale ty vytrvaj v tom, čo si sa naučil a čo ti je zverené. Veď vieš, od koho si sa to naučil. Od útleho detstva poznáš Sväté písma, ktoré ti môžu dať poučenie na spásu... Celé Písmo je Bohom vnuknuté a užitočné na poučanie, na usvedčovanie, na nápravu a výchovu v spravodlivosti, aby bol Boží človek dokonalý a pripravený na každé dobré dielo.“*, [2. Timoteovi 3,13-17](#). Boh nám prichystal dostatok prostriedkov na úspešný boj proti zlu vo svete. Písmo je zbrojnicou, kde sa môžeme dôkladne vyzbrojiť na boj. Bedrá si musíme opásat pravdou. Naším pancierom musí byť spravodlivosť. Štít viery musíme mať v ruke a prilbu spásy na hlave a mečom Ducha – Božím Slovom – prekonávajme prekážky a nástrahy hriechu.

Pavol vedel, že cirkev bude prechádzať obdobím veľkého nebezpečenstva. Vedel, že zodpovední predstavitelia cirkvi budú musieť pracovať verne a svedomito. Preto Timotejovi napísal: *„Zaprisahávam ťa pred Bohom a Kristom Ježišom, ktorý bude súdiť živých i mŕtvych, pre jeho príchod a jeho kráľovstvo. Hlásaj Slovo, naliehaj*

*vhod i nevhod, usvedčuj, karhaj a povzbudzuj so všetkou trpezlivosťou a múdrosťou,, 2. Timoteovi 4,1.2.*

[302]

Táto slávnostná výzva, adresovaná tak horlivému a vernému človekovi, ako bol Timotej, je mocným svedectvom o dôležitosti a zodpovednosti práce kazateľa evanjelia. Pavol vyzval Timoteja pred Boží súd a prikázal mu zvestovať Slovo, nie ľudské nápady a príkazy; má byť pripravený svedčiť o Bohu, kdekoľvek sa mu k tomu naskytne príležitosť, či už vo veľkých zhromaždeniach, alebo v malých kruhoch; na ceste i pri rodinnom krbe, priateľom či nepriateľom, v bezpečí alebo v ťažkostiach a nebezpečenstve, v ponížení i v stratách.

V obave, že Timotej sa pre svoju miernu, povolnú povahu bude chcieť vyhnúť podstatne dôležitej časti svojho diela, Pavol ho nabádal, aby svedomito odsudzoval hriech, ostro karhal tých, čo sa dopúšťajú ťažkých hriechov. Má to však konať „*so všetkou trpezlivosťou a múdrosťou,, 2. Timoteovi 4,2.* Má prejavovať Kristovu trpezlivosť a lásku, má vysvetľovať svoje napomenutia a uplatňovať pravdy Božieho slova.

Nenávidieť hriech a karhať ho, a pritom hriešnikovi preukazovať súcit a prívetivosť, nebýva ľahké. Čím opravdivejšie sa snažíme dosiahnuť svätosť srdca a života, tým citlivejšie rozpoznáme hriech a tým rozhodnejší bude náš odpor voči každej úchylke od pravdy. Musíme sa vyvarovať prílišnej prísnosti voči priestupníkovi; no musíme dbať o to, aby sme nestrácali zo zreteľa a krajnú ohavnosť hriechu. K blúdiacemu musíme byť kresťansky trpezliví a láskaví, no nebezpečná je aj prílišná zhovievavosť k jeho poblúdeniu, aby si nemyslel, že pokarhanie si azda ani nezaslúži a odmietne ho ako nežiaduce a nespravodlivé.

Kazatelia evanjelia spôsobia niekedy veľké škody tým, že svojou zhovievavosťou voči blúdiacim strpia aj hriechy, ba stávajú sa ich spolupáchateľmi. Bývajú ochotní ospravedlňovať a zľahčovať to, čo Boh odsudzuje. Po určitom čase sú tak zaslepení, že páchatelia ešte pochvália, miesto toho, aby ich podľa Božieho príkazu pokarhali. Kto svoju duchovnú citlivosť otupil hriešnou povolnosťou voči tým, ktorých Boh odsudzuje, skôr či neskôr sa dopustí vážnejšieho hriechu prísnosťou a tvrdosťou voči tým, ktorých počínanie Boh schvaľuje.

Pýcha ľudskej múdrosti, pohrdanie vplyvom Ducha Svätého a odpor voči pravdám Božieho slova povedú mnohých k zavrnutiu Božích požiadaviek aj napriek tomu, že sa pokladajú za kresťanov spôsobilých učiť iných. Pavol o nich Timotejovi napísal: „Príde čas, keď neznesú zdravé učenie, ale nazhávajú si učiteľov podľa svojich chút'ok, aby im štekli uši. Odvrátia sluch od pravdy a obrátia sa k bájkam, 2. Timoteovi 4,3.4. [303]

Apoštol tu nehovorí o ľuďoch výslovne bezbožných, ale o vyznávačoch, čo žijú podľa vlastných sklonov a sami sebe sa stávajú otrokmi. Ochotní sú počúvať len to, čo nekarhá ich hriechy a neodsudzuje ich pôžitkársky spôsob života. Keď že jednoznačné slová Kristových verných služobníkov ich urážajú, vyberajú si takých učiteľov, ktorí ich pochvalujú a lichotia im. Žiaľ, že niektorí kazatelia miesto Božieho slova zvestujú ľudské nápady. Títo ľudia sa spreneverujú svojmu poslaniu a zvädzajú tých, ktorí v nich vidia svojich duchovných vodcov.

Boh nám vo svojom svätom zákone dal dokonalé pravidlo života a oznámil, že požiadavky tohto zákona sú do najmenšieho písmenka až do skonania sveta pre všetkých ľudí záväzné. Kristus prišiel tento zákon zvelebiť a osláviť; ukázal, že jeho základom je láska k Bohu a láska k blížnemu a že poslušnosť prikázaniam zákona zahrňuje všetky povinnosti človeka. Kristus dal svojím životom príklad poslušnosti voči Božiemu zákonu. V Reči na vrchu objasnil, že požiadavky zákona presahujú vonkajšie skutky a týkajú sa aj myšlienok a najtajnejších zámerov.

Človek ochotný počúvať Boží zákon dospieva k tomu, že sa zriekne „bezbožnosti a svetských žiadostí,“ a bude žiť „v tomto veku triezvo, spravodlivo a nábožne,“ [Títovi 2,12](#). Nepriateľ všetkej spravodlivosti zotročil svet a ľudí zvedol k odporu voči Božiemu zákonu. Pavol správne predpovedal, že tisíce sa odvrátia od zrozumiťel'ných a prenikavých právd Božieho slova a obrátia sa k učiteľom, ktorí im ponúknu obl'úbené bájky. Mnohí kresťania, neraz aj kazatelia, priam šliapu po Božom zákone. Tým potupujú Tvorcu sveta a satan víťazne jasá nad úspechom svojich klamstiev.

Čím viac ľudia Božím zákonom pohrdajú, tým väčšia je ľahostajnosť voči všetkému, čo súvisí s náboženstvom, rozmáha sa pýcha, hýrenie, neposlušnosť voči rodičom a bezuzdné pôžitkárstvo. Rozvážni ľudia sa všade začínajú znepokojne pýtať: Čo možno

[304] urobiť, aby sa tieto zlovestné javy odstránili? Odpoveď nájdeme v Pavlovej rade Timotejovi: „*Hlásaj Slovo!*“, 2. Timoteovi 4,2. Len v Písme nachádzame spoľahlivé zásady správania. V Písme je výraz Božej vôle, prejav božskej múdrosti. Písmo pomáha ľuďom chápať dôležité problémy života a každému, kto zachováva jeho ustanovenia, stane sa spoľahlivým sprievodcom, aby svoj život nepremárnil v nesprávne zameranom úsilí.

Boh oznámil svoju vôľu a je teda nerozvážnosťou spochybňovať, čo vyšlo z Božích úst. Po prejave večnej Múdrosti človekovi už nezostáva riešiť spochybňujúce otázky, či rozhodovať o neistých možnostiach. Boh od človeka žiada len to, aby úprimne a svedomito uznal Božiu dokonalú vôľu. Poslušnosť je najvyšší príkaz rozumu i svedomia.

Pavol v napomínaní pokračuje: „*Ty však bud' vo všetkom triezvy, znášaj útrapy, konaj dielo evanjelistu, plň svoju službu.*“, 2. Timoteovi 4,5. Apoštol si na sklonku svojej životnej dráhy prijal, aby na jeho miesto nastúpil Timotej a cirkevné zbory chránil pred ľudskými výmyslami a bludmi, ktorými sa nepriateľ rôznym spôsobom vynasnaží odvieť ich od jednoduchého evanjelia. Timoteja napomínal, aby sa vyhýbal akýmkoľvek svetským podujatiam a zväzkom, ktoré by mu bránili bezvýhradne sa venovať Božiemu dielu a aby v dôsledku svojej vernosti radostne znášal aj odpor, výčitky a prenasledovanie. Svoje kazateľské poslanie bude verne splňať vtedy, keď sa zo všetkých síl vynasnaží dobre robiť tým, za ktorých Kristus zomrel.

Pavlov život bol zjavným príkladnením právd, ktoré hlásal a v tom spočívala jeho sila. Bol to muž s trvalým a hlbokým vedomím zodpovednosti; úzko spolupracoval s tým, ktorý je zdrojom spravodlivosti, milosti a pravdy. Pridŕžal sa Kristovho kríža ako svojej jedinej záruky úspechu. Spasiteľova láska mu bola nevyčerpatelným zdrojom sily; tá ho držala, keď vnútorne bojoval sám so sebou i v boji proti zlu, keď v Kristovej službe narážal na neláskavosť sveta a na odpor svojich nepriateľov.

Cirkev v tomto nebezpečnom čase potrebuje celý zástup pracovníkov, ktorí sa, ako Pavol, pripravili na užitočnú službu, v Božích veciach majú hlboké skúsenosti a sú úprimní a horliví. Cirkev potrebuje posvätených a obetavých mužov, čo sa nezľaknú ťažkostí a zodpovedností, mužov odvážnych a verných, čo do srdca prijali

Krista ako „nádej slávy,, a ústami, ktorých sa dotkol posvätný oheň, „hlásajú Slovo,,. Božie dielo má nedostatok takých pracovníkov a zhubné bludy ako smrteľný jed ochromujú mravy a uhašajú nádej väčšiny ľudstva.

Kto nastúpi na miesto našich zostarnutých, osvedčených vlajkonosov, ktorí pre pravdu obetujú svoj život? Prevezmú toto posvätné dedičstvo z rúk svojich otcov naši mladí ľudia? Pripravujú sa na to, aby po smrti verných zaujali prázdne miesta? Budú dbať na apoštolov príkaz a poslúchnu jeho výzvu k povinnosti napriek všetkým, pre mladých ľudí tak zvodným pokušeniam sebeckva a ctibažnosti?

[305]

Pavol zakončil svoj list osobným posolstvom niekoľkým členom zboru. Znova pripomenul nalievajúcu prosbu, aby Timotej prišiel k nemu čím skôr, ak možno ešte pred začiatkom zimy. Písal o svojej osamelosti v dôsledku toho, že niektorí jeho priatelia ho opustili a iní z nalievajúcich dôvodov museli odísť. Keby Timotej azda váhal v obave, že efezský zbor sa bez jeho služieb neobíde, napísal mu, že už poslal Tychika, aby ho zastúpil.

Pavol sa ešte zmienil o výsluchu pred Nerónom, o tom, že ho opustili jeho bratia a že zostala s ním len milosť zmluvne verného Boha. Svoj list zakončil tým, že svojho milovaného Timoteja poručil do ochrany Arcipastiera, ktorý sa o svoje stádo postará, aj keby nepriatelia pomocných pastierov pozabíjali.

## 50. kapitola — Odsúdený na smrť

Pri poslednom Pavlovom súde pred Nerónom apoštolove slová zapôsobili na cisára tak mocne, že svoje rozhodnutie o prípade odložil a obžalovaného Božieho služobníka ani neoslobodil, ani neodsúdil. No cisárov hnev proti Pavlovi sa čoskoro znova rozhorel. Vo svojom zúfalstve nad vlastnou neschopnosťou zastaviť šírenie kresťanstva predovšetkým vo vlastnej domácnosti, sa rozhodol, že Pavla musí odsúdiť na smrť, len čo sa nájde vhodná zámienka. Onedlho potom Nero oznámil svoje rozhodnutie, že Pavla odsudzuje k mučenickej smrti. Ako rímskeho občana nemožno ho však mučiť, preto bol odsúdený na trest sťatím.

Pavla odviedli v tichosti na miesto popravy. Pri poprave smelo byť len niekoľko divákov, pretože apoštolovi prenasledovatelia, vyľakaní rozsahom jeho vplyvu sa obávali, že svedkovia jeho smrti by sa mohli stať kresťanmi. Ved' aj bezcitní vojaci, čo Pavla strážili, počúvali jeho slová a žasli, že vie byť tak čulý, ba radostný, hoci vie, že ho čaká smrť. Niektorým zo svedkov jeho mučenickej smrti bola jeho odpúšťajúca vľúdnosť voči tým, čo ho šli popraviť, a jeho neochvejná viera v Krista životodarnou vôňou. Viacerí z nich prijali Spasiteľa, ktorého Pavol zvestoval, a onedlho nebojácne spečatili svoju vieru vlastnou krvou.

Pavlov život až do poslednej chvíle svedčil o pravdivosti slov, ktoré napísal korintským veriacim: *„Lebo Boh, ktorý povedal: Nech z temnôt zažiarí svetlo, zažiaril v našich srdciach na osvietenie poznania Božej slávy v tvári Ježiša Krista. No tento poklad máme v hlinených nádobách, aby mal Boh zvrchovanú moc, a nie my. Zo všetkých strán nás sužujú, ale nie sme stiesnení; sme bezradní, ale nepoddávame sa; prenasledujú nás, ale nie sme opustení, zrážajú nás, ale nehynieme. Stále nosíme na tele Ježišovo umieranie, aby sa na našom tele zjavil aj Ježišov život.*„ [2. Korint'anom 4,6-10](#). Pavlova spôsobilosť nespočívala v ňom, ale v prítomnosti a pôsobení Božieho Ducha, ktorý naplňal jeho vnútro a každú myšlienku podriadoval Kristovej vôli. Prorok hovorí: *„Toho, kto je pevnej mysle,*

zachováš v dokonalom pokoji, lebo v teba dúfa., [Izaiáš 26,3](#). Nebeský pokoj, ktorý vyžaroval z Pavlovej tváre, získal mnohých pre evanjelium.

Pavla sprevádzalo nebeské ovzdušie. Všetci jeho spoločníci cítili vplyv jeho spojenia s Kristom. Skutočnosť, že zvestovanú pravdu spríkladnil vlastným životom, dodávala jeho zvesti presvedčivú moc. V tom spočíva sila pravdy. Prirodzený vplyv posväteného života je najpresvedčivejším kázaním v prospech kresťanstva. Aj pádny dôkaz môže vzbudiť iba odpor, no moci zbožného príkladu nemožno odporovať.

[307]

Apoštol strácal zo zreteľa blížiacu sa vlastnú utrpenie a ustarostene myslel na tých, ktorých mal čoskoro zanechať v pal'be nenávisti, zaujatosti a prenasledovania. Tých niekoľko kresťanov, čo ho sprevádzali na popravisko, chcel posilniť a povzbudiť zasl'úbeniami, ktoré patria ľuďom prenasledovaným pre spravodlivosť. Ubezpečil ich, že sa splní všetko, čo o svojich skúšaných a verných deťoch povedal Pán. Na krátky čas sa môžu pre rôzne pokušenia ocitnúť v ťažkostiach a prísť o pozemské výhody, ale z uistenia o Božej vernosti môžu čerpať odvalu a povedať si: „Viem, komu som uveril, a som presvedčený, že má moc zachovať to, čo mi bolo zverené, až do onoho dňa., [2. Timoteovi 1,12](#). Noc skúšok a súženia sa čoskoro pomíne a svitne slávne ráno pokoja dokonalého dňa.

Apoštol nehľadel do slávnej budúcnosti s neistotou či hrôzou, ale s blaživou nádejou a túžobným očakávaním. Na popravisku nevidí meč kata ani zem, ktorá čoskoro pohltí jeho krv, ale cez belasú oblohu onoho letného dňa pokojne hľadá k trónu Večného.

Tento muž viery vidí pred sebou rebrík z Jákovovho videnia, ktorý predstavuje Krista a spája zem s nebom a smrteľného človeka s večným Bohom. Jeho vieru posilňuje spomienka na to, ako sa patriarchovia a proroci spoliehali na toho, ktorý je aj jeho oporou a útechou a ktorému teraz zveruje svoj život. Od týchto svätých mužov, čo po stáročia svedčili o svojej viere, počuje uistenie, že Boh je verný. Od svojich spoluapoštolov – tých, čo kvôli hlásaniu Kristovho evanjelia museli odrážať náboženský fanatizmus a pohanskú poverčivosť, znášať prenasledovanie a pohrdanie, čo boli ochotní obetovať aj život, len aby mohli šíriť svetlo kríža v temnom bludisku nevery, počuje svedectvo, že Ježiš je Boží Syn a Spasiteľ sveta. Z mučidiel, z ohňa hraníc, z väzenských ciel, z temníc a hladomorní

počuje víťazné volanie mučeníkov. Počuje svedectvo nezlomných, čo zbavení všetkého, týraní a mučení neohrozene a slávne svedčia o viere: „*Viem komu som uveril.*“, Tí, čo pre vieru obetujú svoj život, oznamujú svetu, že ten, ktorému dôverujú, môže dokonale spasíť.

[308] Pavol, Kristovou obeťou vykúpený, jeho krvou očistený a jeho spravodlivosťou zaodiaty, má svedectvo o sebe, že jeho život si Vykupiteľ výsostne cení. Tento život je skrytý s Kristom v Bohu. Je presvedčený, že ten, ktorý premohol smrť, môže zachovať to, čo mu zveruje do opatery. Jeho myseľ sa chápe Spasiteľovho zaslúbenia: „*Ja ho vzkriesim v posledný deň.*“, [Ján 6,40](#). Svoje myšlienky a nádeje zameriava na Pánov druhý príchod. Keď kat spúšťa a meč a mučeníka zahalia tiene smrti, jeho posledná myšlienka, rovnako ako myšlienka prvá pri slávnom vzkriesení bude patriť Darcovi života, ktorý ho privíta v radošti blažených.

Odvtedy, čo zostarnutý Pavol ako svedok preliat svoju krv pre Božie slovo a pre svedectvo Ježiša Krista, uplynulo takmer dvadsať storočí. Nijaká verná ruka síce nezaznamenala pre budúce pokolenia posledné udalosti života tohto svätého muža, no inšpirované Slovo nám zachovalo jeho posledné svedectvo. Jeho hlas zaznieval odvtedy po celé veky ako zvuk polnice, dodával odvahu tisícom Kristových svedkov a v srdciach tisícov sklúčených prebúdza ozvenu jeho víťaznej radosti: „*Lebo ja mám vyliat svoju krvna obeť, nastáva čas môjho odchodu. Dobrý boj som bojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval. Už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi v onen deň dá Pán, spravodlivý Sudca; a nielen mne, ale aj všetkým, čo milujú jeho príchod.*“, [2. Timoteovi 4,6-8](#).



V biblickej knihe o apoštolských skutkoch sa len málo hovorí o neskoršom pôsobení učeníka Petra. Po turíčnom vyliatí Ducha Svätého v rokoch čulej misijnej činnosti Peter patrila medzi tých, čo sa neúnavne snažili nadviazať styky so Židmi, ktorí pri príležitosti výročných sviatkov prišli do Jeruzalema.

Keď počet veriacich v Jeruzaleme a na iných miestach, kam prišli poslovovia kríža, stále rástol, Petrove schopnosti znamenali pre prvokresťanskú cirkev veľmi mnoho. Vplyv jeho svedectva o Ježišovi Nazaretskom zapôsobil široko-d'aleko. Spočívala na ňom dvojaká zodpovednosť: neveriacim vydával jasné svedectvo o Mesiášovi a úprimne sa zasadzoval o ich obrátenie; súčasne však slúžil aj veriacim tým, že ich utvrdzoval vo viere v Krista.

Keď sa Peter prestal spoliehať na seba a naučil sa bezvýhradne dôverovať len Božej moci, bol povolaný pracovať ako Kristov pastier. Skôr ako Peter svojho Pána zaprel, Kristus mu povedal: „*Až sa raz obrátiš, posilňuj svojich bratov,*„ [Lukáš 22,32](#). Tieto slová predznamenovali d'alekosiahle a významné dielo, ktoré má tento apoštol v budúcnosti vykonať pre tých, čo uveria. Petra na toto dielo pripravila jeho vlastná skúsenosť s hriechom, utrpením a pokáním. Len keď spoznal vlastnú slabosť, mohol pochopiť potrebu úplnej závislosti veriaceho človeka od Krista. Len v búrke pokušenia pochopil, že istotu na ceste života má človek len vtedy, keď sa prestane spoliehať na seba a spoľahne sa len na Spasiteľa.

Kristus sa pri svojom poslednom stretnutí s učeníkmi pri Genezaretskom jazere Petra trikrát spýtal: „*Miluješ ma?*„ ([Ján 21,15-17](#)), a Peter potom opäť zaujal miesto medzi dvanástimi. Pán mu pri tej príležitosti zveril povinnosť: Budeš pásť Pánovo stádo. Po svojom obrátení a pastierskom poverení mal k záchrane viesť nielen tých, čo boli mimo stáda, ale mal byť aj duchovným pastierom Božieho stáda.

Kristus pripomenul Petrovi len jedinú podmienku služby: „*Miluješ ma?*„ Toto je jediný predpoklad duchovenskej služby. Nech by

[310] mal Peter všetky ostatné vlastnosti, bez Kristovej lásky by nemohol byť verným pastierom Božieho stáda. Vedomosti, dobrosrdečnosť, výrečnosť a horlivosť – to všetko je pre úspech diela dôležité, no bez Kristovej lásky v srdci úsilie kresťanského služobníka bude márne.

Kristova láska nie je nejaký chvíľkový pocit nadšenia, ale životodarná zásada, ktorá sa musí prejavovať ako trvalá sila v srdci. Ak povaha a správanie duchovného pastiera jasne svedčia o zvestovanej pravde, potom Pán dá jeho úsiliu pečať súhlasu. Pastiera a stádo bude v Kristovi zjednocovať ich spoločná nádej.

Spasiteľov prístup k Petrovi bol poučením nielen pre Petra samotného, ale aj pre jeho spoluveriacich. Aj keď Peter svojho Pána zaprel, Kristova láska k nemu nezakolísala. Keď teraz apoštol začne zvestovať Slovo iným, aj on bude musieť pristupovať k hriešnikom ohľaduplne, súciteľne, s odpúšťajúcou láskou. Musí si pripomínať vlastné slabosti a svoj pád, aby sa k zvereným ovciam a jahniatkam správal práve tak láskavo, ako sa Kristus správal k nemu.

Ľudia, čo sami podliehajú pokušeniu, mávajú sklon správať sa k pokúšaným a blúdiacim neláskavo. Nečítajú v srdci svojich spolublížnych, a preto nevedia o ich boji a bolesti. Musia sa naučiť karhať s láskou, raniť hojivo a varovať s nádejou.

Peter počas svojej apoštolskej služby verne bdel nad zvereným stádom, čím osvedčil, že Spasiteľovu dôveru nesklamal. Ježiša Nazaretského vyvyšoval ako nádej Izraela a Spasiteľa ľudstva. Celý svoj život podriadil Majstrovi. Všetmožno sa snažil veriacich viesť k činnorodej službe. Jeho príkladná zbožnosť a neúnavná činnosť povzbudili mnohých nádejných mladých mužov, aby svoj život bezvýhradne zasvätili službe evanjelia. Aj keď postupom času výchovný a vodcovský vplyv apoštola značne vzrástol, nezabudol na svoje misijné poslanie medzi Židmi a neprestal svedčiť vo viacerých krajinách a utvrdzovať vieru celých zástupov v evanjelium.

V posledných rokoch svojej kazateľskej služby písal z Božieho vnuknutia „*vyvoleným, čo sú ako cudzinci v diaspore v Ponte, Galácii, Kappadóci, Ázii, Bitýnii*“, [1. Petra 1,1](#). Jeho listy mali oživiť odvahu a upevniť tých, čo prechádzali skúškami, utrpením a znova viesť k dobrým skutkom tých, ktorým v mnohorakom pokušení hrozila strata dôvery v Boha. Tieto listy svedčia o účasti pisateľa na hojnosti Kristovho utrpenia, ale aj na Kristovej štedrej úteche. Listy

napísal ten, ktorého zmenila milosť a ktorý mal pevnú a neotrastiteľnú nádej na večný život.

Tento prestarnutý Boží služobník hneď na začiatku listu vyjadril svojmu Pánovi chválu a vďaku slovami: „*Nech je zvelebený Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, ktorý nás vo svojom veľkom milosrdenstve vzkriesením Ježiša Krista z mŕtvych znovuzrodil pre živú nádej, pre neporušiteľné, nepoškrvené a nevädnuce dedičstvo. Ono sa uchováva pre vás v nebi. Vás Božia moc vierou chráni pre spásu, ktorá je pripravená zjaviť sa v poslednom čase.*“, [1. Petra 1,3-5](#).

[311]

Z tejto nádeje na spoľahlivé dedičstvo na obnovenej zemi sa kresťania prví radovali aj v časoch najtvrdších skúšok a súžení. Peter napísal: „*Preto sa radujte, hoci sa teraz, ak treba, trochu aj rmútite pre rozličné skúšky, aby vám vaša vyskúšaná viera, omnoho vzácnejšia ako pomínutelné zlato, ktoré sa tiež skúša ohňom, bola na chválu, slávu a česť vtedy, keď sa zjaví Ježiš Kristus. Vy ho milujete, hoci ste ho nevideli. Ani teraz ho nevidíte, ale veríte a jasáte nevýslovnou radosťou, plnou slávy, že dosahujete cieľ svojej viery – spásu duší.*“, [1. Petra 1,6-9](#).

Týmito slovami chcel apoštol poučiť veriacich v každej dobe, no mimoriadny význam majú tieto slová pre tých, čo žijú v čase, keď „*sa priblížil koniec všetkého.*“, [1. Petra 4,7](#). Jeho nabádavé a varovné slová viery a povzbudenia potrebuje každý, kto chce vo viere vydržať „*až do konca.*“, [Židom 3,14](#).

Apoštol sa snažil poučiť veriacich, ako dôležité je udržať na uzde myseľ, aby sa nezaoberala nedovolenými námetmi a svoju silu nemrhala úvahami o veciach bezvýznamných. Kto nechce podľahnúť satanským zvodom, musí dobre strážiť vstupné dvere svojho srdca a vyhýbať sa všetkému, čo podnecuje nečisté myšlienky, či už ide o čítanie, hľadanie a počúvanie. Netreba pripustiť, aby sa nám myšlienky zapodievali všetkým, čo nám našepkáva arcinepriateľ. Ak si srdce bdelo nestrážime, potom zlo vonkajšieho sveta prebudí zlo v našom vnútri a človek sa ocitne v duchovnej tme. Peter napísal: „*Preto si prepášte bedrá mysle, buďte triezvi a celú svoju nádej uprite na milosť, ktorú dostanete, keď sa zjaví Ježiš Kristus... Neprispôbujte sa takým žiadostiam, ako keď ste boli v nevedomosti, ale ako svätý je ten, ktorý vás povolal, buďte aj vy svätí vo všetkom svojom počínaní. Ved' je napísané: Bud' te svätí, lebo ja som svätý.*“, [1. Petra 1,13-16](#).

[312] „Žite v bázni v čase svojho pobytu na zemi. Ved' viete, že zo svojho márneho spôsoby života, zdedeného po otcoch, boli ste vykúpení nie porušiteľným striebrom alebo zlatom, ale drahou krvou Krista, bezúhonného a nepoškvrneného Baránka. On bol vopred vyhladený ešte pred stvorením sveta, zjavil sa však až v posledných časoch kvôli vám, čo skrze neho veríte v Boha, ktorý ho vzkriesil z mŕtvych a dal mu slávu, aby sa vaša viera a nádej upínali na Boha., 1. Petra 1,17-21.

Keby na vykúpenie ľudstva bolo stačilo striebro alebo zlato, ako ľahko to mohol urobiť ten, ktorý hovorí: „*Moje je striebro, moje je i zlato,*“, Habakuk 2,8. Hriešnika však mohla vykúpiť len drahá krv Božieho Syna. Plán vykúpenia je založený na obeti. Apoštol Pavol napísal: „*Ved' poznáte milosť nášho Pána Ježiša Krista, že hoci bol bohatý, stal sa pre vás chudobným, aby ste sa vy jeho chudobou obohatili,*“, 2. Korint'anom 8,9. Kristus dal sám seba za nás, aby nás vykúpil zo všetkej nespravodlivosti. Vrcholné požehnanie spásy, „*Boží dar je večný život v Kristovi Ježišovi našom Pánovi,*“, Rimanom 6,23.

Peter pokračuje: „*Poslušnosťou pravde ste si očistili duše, aby ste mali bratskú lásku bez pokrytectva. Preto sa zo srdca navzájom vrúcne milujte!*“, 1. Petra 1,22. Božie Slovo – pravda – je prostriedok, ktorým Pán zjavuje svojho Ducha a svoju moc. Poslušnosť Slovu plodí žiaduce ovocie úprimnej „*bratskej lásky,*“. Táto láska pochádza z neba, prebúda v nás ušľachtilé pohnútky a nesebecké skutky.

Ak sa pravda stane trvalou zásadou života, človek sa „*znovuzrodí... nie z porušiteľného semena, ale z neporušiteľného: Božím slovom, živým a večným,*“, 1. Petra 1,23. Tento nový rod je dôsledok prijatia Krista ako Božieho slova. Keď Duch Svätý vstúpi do srdca Božskú pravdu, prebudia sa v ňom nové predstavy a dosiaľ driemajúce sily začnú spolupracovať s Bohom.

Tak to bolo s Petrom a jeho spoluučeníkmi. Kristus zjavil svätú pravdu. On zasial do ľudských srdc neporušiteľné semeno, Božie slovo. No mnohé zo vzácnych naučení veľkého Učiteľa a však počuli tí, čo im vtedy nerozumeli. Keď však Duch Svätý po Kristovom nanebovstúpení učeníkom tieto naučenia pripomenul, ich ospalé zmysly sa prebudili. Význam týchto právd zasiahol ich myseľ ako nové zjavenie a čistá, nefalšovaná pravda si našla svoje miesto. Vtedy sa obdivuhodná skúsenosť Kristovho života stala ich skúsenosťou.

Ústami týchto povolanych mužov svedčilo božské Slovo a oni oznamovali mocnú pravdu: „*Slovo stalo sa telom, prebývalo medzi nami... plné milosti a pravdy.*“, „*Z jeho plnosti sme zaiste my všetci vzali, a to milosť nad milosť*“, [Ján 1,14-16](#). [313]

Apoštol nabádal veriacich, aby skúmali Písmo, lebo len správne pochopenie jeho zvesti im umožní dôkladnú prípravu života pre večnosť. Peter dobre vedel, že každý človek musí na ceste k víťazstvu prekonávať rôzne protirečivé okolnosti a prežívať skúšky. No vedel aj to, že patričné poznanie Písma pomáha skúšanému a pokúšanému človekovi pripomenúť si zasľúbenia, ktoré mu potešia srdce a posilnia vieru vo Všemohúceho.

Peter pripomenul prorocký výrok: „*Lebo každé telo je ako tráva, a všetka jeho sláva ako kvet trávy. Tráva uschne, kvet odpadne, ale Pánovo slovo trvá naveky.*“, „*A to je to slovo, ktoré sa vám zvestovalo. Odložte teda všetku zlobu a každú lešť, pokrytectvo, závisť a každé ohováranie a ako novorodené deti túžte po nefalšovanom duchovnom mlieku, aby ste od neho rástli na spásu, keď ste okúsili, aký dobrý je Pán.*“, [1. Petra 1,24.25](#); [2,1-3](#).

Mnohí veriaci, ktorým Peter adresoval svoje listy, žili v pohan-skom prostredí a veľa záviselo od toho, aby vznešenému cieľu svojho vyznania zostali verní. Apoštol im preto naliehavo pripomínal ich prednosti pri prenasledovaní Ježiša Krista. Napísal: „*Ale vy ste vyvolený rod, kráľovské kňazstvo, svätý národ, ľud určený na vlastníctvo, aby ste zvestovali slávne skutky toho, ktorý vás z tmy povolal do svojho obdivuhodného svetla. Kedysi ste ani ľuďom neboli, a teraz ste Boží ľud. Vy, čo ste nedosiahli milosrdenstvo, teraz ste milosrdenstvo dostali.*“, [1. Petra 2,9.10](#).

„*Milovaní, prosím vás ako cudzincov a pútnikov: zdržajte sa telesných žiadostí, ktoré bojujú proti duši. Vaše správanie medzi pohanmi nech je vzorné, aby videli vaše dobré skutky a v deň navštívenia oslavovali Boha práve za to, z čoho vás osočujú ako zločincov.*“, [1. Petra 2,11.12](#).

Apoštol jasne navrhol aj postoj veriacich voči občianskej vrchnosti: „*Kvôli Pánovi sa podriad'ujte každej ľudskej ustanovizni: či už kráľovi ako najvyššiemu, alebo miestodržiteľom ako tým, ktorých on posiela trestať zločincov a chváliť dobrých. Lebo to je Božia vôľa, aby ste robili dobre, a tak umlčali nevedomosť nerozumných ľudí, ako slobodní, ale nie takí, čo slobodu majú za prikrývku zloby,*

*ale ako Boží služobníci. Všetkých si ctíte, bratov milujte, Boha sa bojte, kráľ a si vážte., 2. Petra 2,13-17.*

[314] Sluhom radil, aby sa podriad'ovali „so všetkou bážňou pánom, a nielen dobrým a miernym, ale aj zlým. Ved' je to milosť, keď niekto pre svoje svedomie pred Bohom znáša bolesti a nespravodlivo trpí. Lebo aká je to sláva, keď znášate údery po tvári za to, že hrešíte? Ale ak dobre robíte, a predsa znášate utrpenia, je to milosť pred Bohom. Ved' na to ste povolaní; lebo aj Kristus trpel za vás a zanechal vám príklad, aby ste kráčali v jeho šľapajach. On sa nedopustil hriechu, ani lešť nebola v jeho ústach. Keď mu zlorečili, on nezlorečil, keď trpel, nevyhrážal sa, to postúpil tomu, ktorý súdi spravodlivo. Sám vyniesol naše hriechy na svojom tele na drevo, aby sme zomreli hriechu a žili pre spravodlivosť. Jeho rany vás uzdravili. Ved' ste boli ako blúdiace ovce, ale teraz ste sa vrátili k pastierovi a biskupovi svojich duší., 1. Petra 2,18-25.

Apoštol nabádal veriace ženy, aby žili mravopočestne, aby v obliekaní a správaní boli skromné: „Vaša ozdoba nech nie je vonkajšia: zapletené vlasy, navešané zlato, preobliekanie šiat, ale človek skrytý v srdci a čo je neporušiteľné: tichý a pokojný duch; to je vzácné pred Bohom., 1. Petra 3,3-4.

Tieto napomenutia sa vzťahujú na veriacich v každom veku. „Teda po ich ovocí ich poznáte., Matúš 7,20. Vnútoraná ozdoba krotkého a pokojného ducha je neoceniteľná. V živote pravého kresťana vonkajšia ozdoba je vždy v súlade s vnútorným pokojom a posvätením. Ježiš povedal: „Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma., Matúš 16,24. Život kresťana sa vyznačuje sebazapieraním a obetavosťou. Dôkaz o zmene vkusu sa prejaví v obliekaní tých, čo idú cestou Pánových vykúpených.

Je správne milovať krásu a túžiť po nej, no Boh chce, aby sme predovšetkým milovali tú najvznešenejšiu krásu, ktorá nehynie. Nižaká vonkajšia ozdoba sa svojou hodnotou a krásou nevyrovná „tichému a pokojnému duchu,, „čistému bielemu kmentu., (Zjavenie Jána 19,14), čo budú nosiť všetci svätí zeme. V tomto rúchu budú krásni a obľúbení už tu na zemi, a toto rúcho im umožní aj vstup do kráľovho paláca. On zasľúbil: „Budú so mnou chodiť v bielom, lebo sú toho hodni., Zjavenie Jána 3,4.

Prorocký pohľad umožnil apoštolovi predpovedať nebezpečné časy, ktoré zastihnú Kristovu cirkev. Preto nabádal veriacich, aby

vytrvali aj napriek skúškam a útrapám. Napísal: „*Milovaní, nečudujte sa, keď ste v ohni skúšok, ktoré na vás prišli, akoby sa vám prihodilo niečo nezvyčajné,*“, [1. Petra 4,12](#).

V Kristovej škole sú skúšky výchovným prostriedkom na očistenie Božích detí od nečistôt pozemskosti. Ťažkosťami prechádzajú preto, lebo ich vedie Boh. Skúšky a prekážky patria k Božej výchovnej metóde a sú nevyhnutnou podmienkou úspechu. Ten, ktorý číta v srdciach ľudí, pozná ich slabosti lepšie než ich môžu poznať sami. Vidí, že niektorí majú také schopnosti, ktoré by sa správnym usmerením dali zužitkovať na rozmach jeho diela. Týchto ľudí vo svojej prozreteľnosti uvádza do rôznych situácií a rozmanitých okolností, aby spoznali svoje skryté nedostatky. Dáva im príležitosť premôcť tieto slabé stránky a pripraviť sa na službu. Často dovolí, aby sa rozhoreli ohne súženia a očistili ich. Boh sa ustavične stará o svoje dedičstvo. Na svoje deti dopúšťa a len také utrpenie, ktoré posluží ich časnému i večnému blahu. Boh očistí svoju cirkev, ako Kristus za svojej pozemskej služby očistil chrám. Všetko, čo v podobe skúšok a utrpenia na veriacich dopúšťa, má im slúžiť na to, aby sa prehĺbila ich zbožnosť, aby zosilneli a mohli šíriť víťazstvo kríža.

V Petrovom živote bolo určité obdobie, keď v Kristovom diele nechcel vidieť kríž. Keď Spasiteľ oznamoval učeníkom blízkosť utrpenia a smrti, Peter zvolal: „*Nech ti je milostivý Boh, Pane! To sa ti nesmie stať!*“, [Matúš 16,22](#). K tomuto protestu zvedla Petra sebaľútosť, ktorá sa zľakla spoločného utrpenia s Kristom. Pre učeníka to bolo trpké poučenie, ktoré dlho nemohol pochopiť, že Kristova pozemská cesta vedie cez smrteľné utrpenie a poníženie. Mal to však pochopiť neskôr v pálave ohnivej pece. Keď sa teraz jeho robustná postava pod zát'ážou veku a práce nahýňala, napísal: „*Milovaní, nečudujte sa, keď ste v ohni skúšok, ktoré na vás prišli, akoby sa vám prihodilo niečo nezvyčajné! Radujte sa, keď máte účasť na Kristových utrpeniach, aby ste sa radovali a plesali aj vtedy, keď sa zjaví jeho sláva,*“, [1. Petra 4,12.13](#).

Starším predstaviteľom cirkvi, ako zodpovedným pastierom Kristovho stáda, apoštol napísal: „*Paste Božie stádo, ktoré je u vás; starajte sa oň nie z prinútenia, ale dobrovoľne, podľa Božej vôle, nie pre mrzký zisk, ale ochotne; nie ako páni nad dedičným podielom, ale ako vzor stáda. A keď sa zjaví Najvyšší Pastier, dostanete nevädnucci veniec slávy,*“, [1. Petra 5,2-4](#).

[316] Pastieri majú bdelo strážiť Pánovo stádo. Nemá to byť nijaká diktátorská bdelosť, ale dohľad, ktorý povzbudzuje, posilňuje a povznáša. Kazateľská služba znamená viac než len kázanie; vyžaduje osobnú prácu. Pozemskú cirkev tvoria blúdiaci muži a ženy. Vychovať ich, aby v tomto živote boli disciplinovaní a spôsobilí vykonať chvályhodné dielo a v živote budúcom boli korunovaní slávou a nesmrteľnosťou, vyžaduje veľa trpezlivosti a námahy. Cirkev potrebuje kazateľov – verných pastierov – ktorí Božiemu stádu nebudú lichotiť, ani s ním tvrdo zaobchádzať, ale budú ho sýtiť Chlebom života. Potrebuje mužov, ktorí vo svojom každodennom živote cítia znovuzrodzujúcu moc Ducha Svätého i mocnú, nezištnú lásku k ľuďom, ktorým chcú pomáhať.

Duchovný pastier musí byť pri svojej práci krajne ohľaduplný, keď má zasahovať do prípadov vzájomného nedorozumenia, zatripknutosti, závidi a žiarlivosti, aby v Kristovom duchu znova všetko uviedol do poriadku. Kazateľ musí členov svedomito napomínať, karhať ich prípadné nepravosti a urovnávať krivdy. Nestačí na to len jeho slovo z kazateľne, ale potrebná je osobná práca s jednotlivcami. Ak niekto vo svojej tvrdohlavosti posolstvo odmieta a Božieho služobníka nespravodlivo obviňuje a kritizuje, nech nezabúda, že *„múdrost', ktorá je zhora, je predovšetkým cudná, potom upokojujúca, skromná, zmierlivá, plná milosrdenstva a dobrého ovocia, nepochybujúca a bez pretvácky. A ovocie spravodlivosti sa zasieva v pokoji pre tých, čo šíria pokoj,“* [Jakoba 3,17.18](#).

Služobník evanjelia má *„všetkým oznámiť, aký je plán tajomstva od vekov skrytého v Bohu,“* [Efezským 3,9](#). Boh nemôže byť spokojný s prácou kazateľa, ktorý spíňa len tie povinnosti, ktoré od neho nevyžadujú sebaobetavosť a uspokojí sa s kázaním, zatiaľ čo osobnú prácu s ľuďmi prenecháva iným. Mnohí ľudia, za ktorých Kristus zomrel, môžu zahynúť práve v dôsledku nesprávne usmerenej a nedostatočnej pastoračnej starostlivosti. Kto pri nástupe do kazateľskej služby nemá záujem o osobnú evanjelizáciu, akú si starostlivosť o duchovné stádo vyžaduje, potom význam svojho povolania nepochopil.

Znamením pravého duchovného pastiera je obetavosť. V záujme Božieho diela sa vlastné ja dostáva do úzadia. Pri zvestovaní Slova a osobných návštevách ľudí v domácnostiach kazateľ spoznáva ich potreby, starosti a skúšky; a spolu s hlavným Nosičom bremien sa



delí o ich utrpenie, utešuje ich v zármutku, zmierňuje ich duchovný hlad a srdcia získava pre Boha. Kazateľovi pri tejto práci pomáhajú nebeskí anjeli. Pritom ho pouča a osvecuje nebeská pravda; robí ho „múdrym na spasenie,, 2. Timoteovi 3,15.

Apoštol v súvislosti s pokynmi pre predstaviteľov cirkvi uviedol niekoľko všeobecných zásad, podľa ktorých sa majú správať všetci, čo patria k cirkvi. Vyzýva mladších členov stáda, aby nasledovali príklad kresťanskej pokory starších. *„Podobne vy, mladší, podriad'ujte sa starším. Všetci sa navzájom zaodejte pokorou, lebo Boh pyšným odporuje, ale pokorným dáva milosť. Pokorte sa teda pod mocnou Božou rukou, aby vás povýšil v určenom čase. Na neho zložte všetky svoje starosti, lebo on sa o vás stará. Bud'te triezvi a bdejte! Váš protivník, diabol, obchádza ako revúci lev a hľadá, koho by zožral. Vzoprite sa mu, pevní vo viere,, 1. Petra 5,5-9.*

Takto písal Peter veriacim v čase zvláštnych skúšok cirkvi. Mnohí sa už vtedy podieľali na Kristových utrpeniach a cirkev zanedlho postihlo strašné prenasledovanie. V priebehu niekoľkých rokov mnohí učitelia a predstavitelia cirkvi obetujú svoj život pre evanjelium. Čoskoro prídu medzi nich draví vlci, ktorí nebudú šetriť stádo. Nič z toho však nemá znechutiť tých, čo dúfajú v Krista. Peter sa snažil povzbudivými a útechyplnými slovami usmerniť myšlienky veriacich od súčasných skúšok i budúcich utrpení na „neporušiteľné, nepoškrvené a nevädnuce dedičstvo,, 1. Petra 1,4. Vrúcne prosil: *„A Boh všetkej milosti, ktorý vás v Kristovi Ježišovi povolal do svojej večnej slávy, on sám vás po krátkom utrpení zdokonalí, posilní, utvrdí a upevní. Jeho vláda na veky vekov. Amen,, 1. Petra 5,10.11.*

[317]

## 52. kapitola — Neochvejný až do konca

Apoštol Peter vo svojom druhom liste, ktorý poslal tým, čo dostali „tú istú vzácnu vieru,, ako on, vyložil božský plán rozvoja kresťanskej povahy. Napísal:

*„Milosť vám a pokoj v hojnosti v poznaní Boha a Ježiša, nášho Pána. Jeho božská moc nám darovala všetko, čo treba pre život, a nábožnosť v poznaní toho, ktorý nás povolal vlastnou slávou a mocou. Tým nám daroval vzácné a veľmi veľké prisľúbenia, aby ste sa skrze ne stali účastnými na božskej prirodzenosti a unikli porušeniu, ktoré je vo svete pre žiadostivosť,, 2. Petra 1,2-4.*

*„A práve preto vynaložte všetko úsilie na to, aby ste k svojej viere pripojili cnosť, k cnosti poznanie, k poznaniu zdržanlivosť, k zdržanlivosti trpezlivosť, k trpezlivosti nábožnosť, k nábožnosti bratskú náklonnosť a k bratskej náklonnosti lásku. Ak toto všetko máte a ak sa to rozhojňuje, nebudete nečinnými a neplodnými v poznávaní nášho Pána Ježiša Krista,, 2. Petra 1,5-8.*

Tieto slová sú veľmi poučné a udávajú základný tón víťazstva. Apoštol predstavuje veriacim rebrík kresťanského pokroku, na ktorom každá priečka znamená postup v poznávaní Boha, a pri výstupe po ňom sa veriaci človek nemá zastaviť. Priečkami tohto rebríka je viera, cnosť, poznanie, zdržanlivosť, trpezlivosť, nábožnosť, bratská náklonnosť a láska. K spáse vedie stály výstup po jednotlivých priečkach krok za krokom až k vrcholnému vzoru, ktorým je pre nás Kristus. On sa pre nás stal „múdrosťou od Boha i spravodlivosťou, posvätením a vykúpením,, 1. Korint'anom 1,30.

Boh povolal svoj ľud k sláve a k cnosti a tieto vlastnosti sa prejavajú v živote všetkých, čo sú s ním skutočne spojení. Keďže sa stali účastníkmi nebeského daru, majú byť stále dokonalejší, lebo ich „Božia moc vierou chráni pre spásu,, 1. Petra 1,5. Prejavom Božej slávy je to, že svojim deťom dáva svoje cnosti. Boh chce, aby ľudia dosahovali najvyšší stupeň, a keď vierou prijímú Kristovu moc, keď prosia o jeho neklamné zaslúbenia a privlastnia si ich, keď sa s

neodbytnou naliehavosťou dožadujú pomoci Ducha Svätého, potom sa v Kristovi stanú dokonalými.

Keď človek prijal evanjelium vierou, má svoju povahu obohatiť o cnosť, očistiť srdce a pripraviť myseľ, aby mohol získať poznanie Boha. Toto poznanie je základom každého pravého vzdelania a každej pravej služby. Je jedinou skutočnou záštitou pred pokušením a len ním sa človek povahou približuje k Bohu. Poznaním Boha a jeho Syna Ježiša Krista veriaci človek dostáva „*všetko, čo treba pre život a nábožnosť*“, [2. Petra 1,3](#). Boh neodoprie nijaký dobrý dar tomu, kto úprimne túži dosiahnuť Božiu spravodlivosť.

Kristus povedal: „*Večný život je v tom, aby poznali teba, jediného pravého Boha, a toho, ktorého si poslal, Ježiša Krista*“, [Ján 17,3](#). Prorok Jeremiáš napísal: „*Nechváľ sa, múdry, svojou múdrosťou! Nechváľ sa, silák, svojou silou! Nechváľ sa, boháč, svojím bohatstvom! Ale kto sa chváli, nech sa chváli tým, že je rozumný a že ňňa pozná, že ja, Hospodin, preukazujem milosť, právo a spravodlivosť na zemi, lebo v týchto veciach mám záľubu* – *znie výrok Hospodinov*“, [Jeremiáš 9,23.24](#)(ROH); [Jeremiáš 9,22.23](#)(ECAV). Ľudský rozum sotva pochopí šírku, hĺbku a výšku duchovných možností toho, kto získal toto poznanie.

Každý môže vo svojej sfére dospieť k dokonalosti kresťanskej povahy. Kristova obeť umožnila veriacemu získať všetko, čo patrí k životu a zbožnosti. Boh chce, aby sme dosiahli určenú mieru dokonalosti a predstavuje nám príklad Kristovej povahy. Spasiteľ vo svojej ľudskej podobe, zdokonalenej stálym bojom proti zlu, ukázal, že ľudia môžu spoluprácou s Bohom a už v tomto živote dosiahnuť dokonalú povahu. Takto nás Boh ubezpečuje, že aj my môžeme úplne zvíťaziť.

Veriacemu človekovi sa ponúka obdivuhodná možnosť byť podobným Kristovi a poslúchať všetky požiadavky zákona. Tento stav však človek sám od seba nikdy nedosiahne. Božím slovom požadovaná a k spáse potrebná svätosť je výsledkom pôsobenia božskej milosti, ktorú človek dostáva vtedy, keď sa podrobí disciplíne a obmedzeniam, ktoré ukladá Duch pravdy. Ľudskú poslušnosť môže zdokonalit len kadidlo Kristovej spravodlivosti, ktorá svojou božskou vôňou preniká každý skutok poslušnosti. Úlohou kresťana je zotrvať v boji proti každému nedostatku. Ustavične musí prosiť Spasiteľa, aby liečil jeho hriechom choré srdce. Človek nemá na

uzdravenie ani potrebnú múdrosť ani silu; to všetko má len Pán a on to ochotne dá tým, čo pokorne a kajúcne uňho hľadajú pomoc.

[320] Dielo premeny z nesvätosti na svätosť prebieha ustavične. Boh pracuje na posvätení človeka každodenne a človek má s ním spolupracovať a vytrvalo získavať správne návyky. Ak bude podľa zásady sčítovania pridávať jednu cnosť k druhej, Boh tieto cnosti rozhojní podľa zásady násobenia. Náš Spasiteľ je vždy ochotný počuť a vypočuť prosbu kajúcneho srdca a svojich verných obdarí pokojom a milosťou. Ochotne im udelí požehnanie potrebné v boji proti zlu, ktoré ich tiesni.

Sú takí, čo sa vo svojom živote viery snažia vystupovať po rebríku kresťanského pokroku. No len čo zaznamenajú určitý postup, začnú veriť vo svoju ľudskú silu a čoskoro strácajú zo zreteľa Ježiša, Pôvodcu a Dokonávateľa ich viery. Nasleduje sklamanie, strata všetkého, čo získali. Naozaj žalostný je stav tých, čo v únave cesty nepriateľovi dovolili, aby ich olúpil o kresťanské cnosti, ktoré sa im začali v srdci rozvíjať a prejavovať v živote. Apoštol napísal: „*Kto však toto nemá, je slepý, krátkozraký: zabudol, že bol očistený od svojich starých hriechov*„, [2. Petra 1,9](#).

Peter má v duchovnom ohľade bohaté skúsenosti. Jeho viera v Božiu spásnu moc priebehom rokov zosilnela, tým nepochybne dokázal, že ak človek po stupňoch rebríka napreduje vo viere stále vyššie až k priečke vrcholnej pri bráne samého neba, neúspech nie je možný.

Po celé roky vštepoval Peter veriacim nutnosť ustavičného rastu v milosti a v poznaní pravdy. Teraz vo vedomí, že svoju vieru onedlho spechatí mučeníckou smrťou, znova upozornil na vzácne prednosti, ktoré má na dosah každý veriaci. Tento zostarnutý učeník v plnej istote svojej viery napomínal bratov, aby boli pevní a neopúšťali kresťanský spôsob života. Prosil: „*Preto sa, bratia, tým viac usilujte upevňovať svoje povolanie a vyvolenie. Ved' ak budete to robiť, nikdy nepadnete. Tak sa vám naširoko otvorí vstup do večného kráľovstva nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista*„, [2. Petra 1,10.11](#). Aké vzácne uistenie! Slávny výhľad nádeje sa otvára Ježišovmu nasledovníkovi, ktorý vierou smeruje k výšinám kresťanskej dokonalosti!

Apoštol ďalej napísal: „*Preto vám to budem stále pripomínať, hoci to viete a ste utvrdení v pravde, ktorú teraz máte. Ale považujem*

za správne prebúdzat' vás napomínaním, kým som v tomto stánku. Viem, že čoskoro zložím svoj stánok, ako mi to aj zjavil náš Pán Ježiš Kristus. No postarám sa, aby ste si aj po mojom odchode často pripomínali tieto veci.,, [2. Petra 1,12-15](#).

Apoštol mal plné právo hovoriť o Božích zámeroch s ľudstvom, pretože počas Kristovho pozemského pôsobenia videl a počul mnohé, čo súviselo s Božím kráľovstvom. Veriacim pripomenul: „Ved' sme nenasledovali vymyslené bájky, keď sme vás oboznámili s mocou a príchodom nášho Pána Ježiša Krista, ale sami sme boli očitými svedkami jeho veleby. On dostal od Boha Otca česť a slávu, keď mu z velebnej slávy zaznel hlas: Toto je môj Syn, môj milovaný, v ktorom mám zaľúbenie. A tento hlas sme my počuli; zaznel zneba, keď sme boli s ním na Svätom vrchu.,, [2. Petra 1,16-18](#).

Pri všetkej presvedčivosti tohto dôkazu o istote nádeje veriacich bol tu ďalší, ešte presvedčivejší dôkaz prorockého svedectva, ktoré mohlo vieru všetkých upevniť a bezpečne ju zakotviť. Peter napísal: „Tým je aj prorocké slovo pre nás pevnejšie. A vy dobre robíte, že hľadáte naň ako na lampu, ktorá svieti v temnom mieste, kým nesvitne deň a nevzide vo vašich srdciach zornica. Predovšetkým však vedzte, že nijaké proroctvo v Písme nepripúšťá a súkromný výklad. Lebo proroctvo nikdy nevzišlo z ľudskej vôle, ale pod vedením Ducha Svätého prehovorili ľudia poslaní od Boha.,, [2. Petra 1,19-21](#).

Kým na jednej strane apoštol velebil pevnejšie prorocké slovo ako spoľahlivú smernicu v nebezpečnom čase, na strane druhej cirkev vážne varoval pred zástavou falošného proroctva, ktoré budú hlásať „falošní učitelia,, ktorí budú tajne „vnášať zhubné rozkoly; budú zapierať Pána,,. Týchto podvodných učiteľov v cirkvi, ktorých budú mnohí spoluveriaci pokladať za pravých učiteľov, apoštol označil za „pramene bez vody a mračná hnané víchricou,,; im je „pripravená mrákava tmy,,. Ešte dodal: „Ich koniec je horší, ako bol začiatok. Bolo by pre nich lepšie, keby neboli vôbec poznali cestu spravodlivosti, ako ju poznať a odvrátiť sa od svätého kázania, ktoré sa im zverilo.,, [2. Petra 2,17.20.21](#).

Pri pohľade do budúcich stáročí až do konca času, Peter z vnuknutia Ducha Svätého opísal pozemskú situáciu v dobe pred Kristovým druhým príchodom: „V posledných dňoch prídu s posmechom posmievači, žijúci podľa svojich žiadostí, a budú hovoriť: Kde je ten jeho prisľúbený príchod? Ved' odvtedy, ako zosnuli otcovia,

[322]

všetko ostáva tak, ako to bolo od počiatku stvorenia., [2. Petra 3,3.4.](#) No, „*ked' budú hovoriť: Je pokoj a istota, vtedy znenazdania príde na nich záhuba.*“, [1. Tesaloničanom 5,3.](#) Všetci však nepadnú do nepriateľových osídíel. Pred zánikom všetkého pozemského verní rozoznajú znamenia doby. Zatiaľ čo veľký počet veriacich bude vieru zapierať skutkami, bude tu aj zostatok, ktorý zotrvá do konca.

Peter si zachoval v srdci živú nádej na Kristov návrat a cirkev utvrdzoval v istote naplnenia Spasiteľovho prísľubu: „*Ked' odídem, pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k sebe.*“, [Ján 14,3.](#) Skúšaným a verným sa mohlo zdať, že Pán odd' al' uje svoj príchod, no apoštol ich ubezpečil: „*Pán nemešká s prisl'úbením, ako sa niektorí nazdávajú, že mešká; on je len trpezlivý s vami a nechce, aby niekto zahynul, ale aby sa všetci dali na pokánie. Pánov deň príde ako zlodej. A vtedy sa nebesia s rachotom pominú, živly sa pál'avou rozplynú, aj zem i diela, ktoré sú na nej.*“, [2. Petra 3,9.10.](#)

„*A keď sa toto všetko má tak rozplynúť, ako sväto a nábožne musíte žiť vy, čo očakávate túžobne príchod Božieho dňa, pre ktorý sa nebesia pál'avou rozplynú a živly sa v ohni roztopia! Podl'a jeho prísľubu očakávame nové nebo a novú zem, na ktorých prebýva spravodlivosť.*“, [2. Petra 3,11-13.](#)

„*Preto, milovaní, keď toto očakávate, usilujte sa, aby vás našiel nepoškvrnených a bez úhony, v pokoji! A zhovievavosť nášho Pána pokladajte za spásu, ako vám napísal aj náš milovaný brat Pavol podl'a múdrosti, ktorá mu bola daná... Vy, milovaní bratia, ktorí to už viete, chráňte sa, aby ste sa nedali zviest' bludom ničomníkov, a aby ste neodpadli od svojho pevného základu. Vzrastajte v milosti a poznaní nášho Pána a Spasiteľ'a Ježiša Krista.*“, [2. Petra 3,14.15.17.18.](#)

Božia prozreteľnosť dovolila Petrovi zavříšit' jeho pôsobenie v Ríme, kde ho cisár Nero rozkázal uväzniť pravdepodobne počas Pavlovho druhého žalárovania. Týmto dvom zostarnutým apoštolom, ktorí mnoho rokov pôsobili ďaleko od seba, pripadlo nakoniec vydat' svoje posledné svedectvo o Kristovi v hlavnom meste sveta a na jeho pôde preliať svoju krv ako semeno pre hojnú žatvu svätých a mučeníkov.

Odvtedy, čo Peter zaprel Krista a znova dostal apoštolské poverenie, neohrozene odolával nebezpečenstvu a osvedčil šľachetnú odvahu pri hlásaní ukrižovaného a zmŕtvychvstalého Spasiteľ'a,

ktorý vstúpil na nebesá. Na lôžku svojej väzenskej cely spomínal na Kristove slová: „*Veru, veru hovorím ti: Keď si bol mladší, sám si sa opásal a chodil si, kade si chcel. Ale keď zostarneš, vystrieš ruky, iný t'a opáše a povedie, kam nechceš.*“, **Ján 21,18**. Týmito slovami Ježiš naznačil svojmu učeníkovi spôsob jeho smrti a predpovedal aj to, že vystrie ruky na kríži. [323]

Peter bol ako Žid a cudzinec odsúdený na bičovanie a ukrižovanie. Apoštol sa v očakávaní strašnej smrti rozpomenul na svoj veľký hriech, keď zaprel Ježiša v hodine jeho najt'ažšej skúšky. Aj keď sa kedysi veľmi nerád hlásil ku krížu, teraz mu bolo potešením položiť život za evanjelium. Uvedomoval si však, že spôsob Majstrovej smrti by bol pre neho, ktorý zaprel svojho Pána, príliš veľkou ct'ou. Niet pochýb, že Peter svoj hriech úprimne oľutoval a Kristus mu odpustil, na dôkaz čoho mu bola zverená významná úloha: Pásť ovce a baránky Pánovho stáda. Sám sebe si však nemohol odpustiť. Ani predstava múk posledného smrteľného zápasu nemohla zmierňovať trpkosť jeho bolesti a pokánia. Nakoniec ako poslenú žiadosť vyjadril prosbu, aby ho kati pribili na kríž dolu hlavou. Žiadosť mu splnili. Takto teda zomrel veľký apoštol Peter.

## 53. kapitola — Milovaný Ján

Apoštol Ján sa od ostatných učeníkov líšil tým, že bol „učeníkom, ktorého Ježiš miloval“, [Ján 21,20](#). Podľa všetkého sa vo zvláštnej miere tešil z priateľstva s Kristom a mal mnohé dôkazy Spasiteľovej dôvery a lásky. Bol jedným z troch, čo smeli byť svedkami Kristovej slávy na Vrchu premenenia i Spasiteľovho smrteľného zápasu v Getsemane. Do jeho opatery zveril Pán svoju matku v posledných chvíľach úzkosti na kríži.

Spasiteľova láska voči milovanému učeníkovi našla ozvenu v Jánovej vrúcnej oddanosti. Ján lipol na Kristovi ako vinič na pevnej opore. Pre Majstra sa nezľakol ani súdnej siene a verne zotrval pod krížom. Keď sa dopyčul, že Kristus vstal z mŕtvych, tak sa ponáhlal k hrobu, že predstihol aj inak vždy pohotového Petra.

Jánova vrúcna láska a nezištná oddanosť sú pre kresťanskú cirkev vzácnym poučením. Ján vo svojej prirodzej povahovej výbave nebol tak láskavý, ako sa prejavil v neskoršom živote. Mal vrodené vážne povahové nedostatky. Bol to človek nielen pyšný, samolúby a ctibažný, ale aj prudký a nedotklivý. On a jeho brat si vyslúžili prezývku „synovia hromu“. Milovaný učeník bol spočiatku výbušný, pomstychtivý a kritický. Nebeský Učiteľ však pod týmto povrchom rozpoznal vrúcne, úprimné a milujúce srdce. Ježiš karhal jeho sebeckosť, sklamal jeho ctibažnosť a vyskúšal jeho vieru. Zjavil mu však to, po čom túžilo jeho srdce: Krásu svätosti, premieňajúcu moc lásky.

Nedostatky Jánovej povahy sa výrazne prejavili za rôznych okolností, keď chodieval so Spasiteľom. Kristus pri istej príležitosti poslal do samaritánskeho mesta poslov s prosbou, aby miestni ľudia pripravili občerstvenie jemu i jeho učeníkom. Keď sa však Spasiteľ blížil k mestu, ľudia sa nazdávali, že pôjde ďalej do Jeruzalema. To v Samaritánoch podnietilo žiarlivosť, a miesto toho, aby ho pozvali a požiadali, aby u nich zostal, odmietli mu pohostinstvo, ktoré zvyčajne pútnikom preukazovali. Keď že Ježiš sa nikomu nevnucuje,



Samaritáni prišli o požehnanie, ktoré mohli získať, keby ho boli pohostinne prijali.

Učeníci vedeli že Ježiš chcel svojou prítomnosťou Samaritánov duchovne obohatiť, no prekvapil a pobúril ich chlad, žiarlivosť a neúcta týchto ľudí voči Majstrovi. Obzvlášť to znepokojilo Jakuba a Jána. Odmietavý postoj voči ich milovanému Majstrovi sa im javil ako priveľký zločin, než aby nebol okamžite potrestaný. Vo svojej unáhlenej horlivosti sa spýtali: „*Chceš, aby sme povedali: Nech zostúpi oheň z neba a zničí ich, ako urobil Eliáš?*“, Mienili tým záhubu samaritánskych veliteľov i s vojakmi, ktorí mali zajatť proroka Eliáša. Prekvapilo ich, že ich slová Ježiša zarmútili, a ešte viac ich udivilo, keď počuli jeho karhajúce slová: „*Neviete čieho ste ducha; lebo Syn človeka neprišiel zatratit' ľudské duše, ale zachrániť*“, [Lukáš 9,54-56](#). [325]

Nepatrilo ku Kristovmu poslaniu nútiť ľudí k tomu, aby ho prijali. Svedomie znásilňuje len satan a tí, ktorých ovláda svojím duchom. Ľudia pod vplyvom padlých anjelov vedia niekedy falošným horlením za spravodlivosť pripraviť svojim spolublížnym veľké utrpenie, len aby ich získali pre svoje náboženské presvedčenie. Kristus však vždy prejavoval súcit a vždy sa snažil získavať ľudské srdcia prejavom svojej lásky. Kristus prebývajúcí v srdci človeka nemôže strpieť nijakého soka a neuspokojí sa s nijakou polovičatou službou. Žiada len dobrovoľnú službu, z lásky ochotne odovzdané srdce.

Jakub a Ján pri inej príležitosti žiadali prostredníctvom svojej matky, aby v Kristovom kráľovstve smeli zastávať tie najčestnejšie miesta. Napriek tomu, že Kristus im povahu svojho kráľovstva už neraz objasnil, títo mladí učeníci stále dúfali, že Mesiáš sa podľahne predstáv a priania ľudu zmocní trónu a uchopí kráľovskú moc. Matka, ktorá pre svojich synov chcela v tomto kráľovstve získať čestné miesta, žiadala: „*Povedz, aby títo moji dvaja synovia sedeli v tvojom kráľovstve jeden po tvojej pravici a druhý po ľavici*“, [Matúš 20,21](#).

Spasiteľ však odpovedal: „*Neviete, čo žiadate. Môžete piť kalicu, ktorý ja pijem? Alebo môžete byť pokrstení krstom, ktorým som ja pokrstený?*“, Rozpamätali sa na jeho tajuplné slová, ktoré upozorňovali na skúšky a utrpenie, no napriek tomu sebaisto odpovedali: „*Môžeme*“, [Marek 10,38.39](#). Nazdávali sa, že by to pre nich bola tá

najvyššia česť, ak by mohli svoju oddanosť preukázať tým, že budú mať podiel so svojím Pánom vo všetkom, čo ho postihne.

[326] „*Kalich, ktorý pijem ja, budete piť, aj krstom, ktorým som krstený ja, budete pokrstení.*„ (Matúš 10,39), povedal Kristus, keď mal pred sebou kríž miesto trónu a za spoločníkov z oboch strán po jednom zločincovi. Jakuba a Jána mal však stihnúť podobný údel ako ich Majstra: jedného čaká rýchla smrť mečom, druhý bude najdlhšie zo všetkých učeníkov nasledovať svojho Pána a znášať pohanu a prenasledovanie. Kristus dodal: „*Dat' niekomu sedieť po mojej pravici alebo ľavici nepatrí mne; to dostanú tí, ktorým to pripravil môj Otec.*„ Matúš 20,23.

Ježiš chápal pohnútky, ktoré podnietili túto žiadosť, a preto pokarhal pýchu a ctibažnosť oboch učeníkov: „*Viete, že vládcovia národov panujú nad nimi a mocnári im dávajú cítiť svoju moc. Medzi vami to tak nebude. Ale kto sa medzi vami bude chcieť stať veľkým, bude vaším služobníkom. A kto bude chcieť byť medzi vami prvý, bude vaším sluhom. Ako ani Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a položiť svoj život ako výkupné za mnohých.*„ Matúš 20,25-28.

V Božom kráľovstve sa postavenie nezískava protekčne, ani záslužne, ba neudeluje sa ani svojvoľným rozhodnutím niekoho. Je skôr výsledkom povahy. Koruna a trón sú znamením dosiahnutia určitého stavu – znamením víťazstva nad sebou, ktoré umožňuje milosť nášho Pána Ježiša Krista.

Len neskôr po tom, čo sa Ján stal spoluúčastníkom Kristovho utrpenia, Pán mu zjavil, za akých podmienok sa priblíži k jeho kráľovstvu. Povedal: „*Toho, kto zvíťazí, posadím vedľa seba na mojom tróne, ako som aj ja zvíťazil a zasadol som s mojím Otcom na jeho tróne.*„ Zjavenie Jána 3,23. Kristovi bude najbližšie ten, kto najviac načerpal z jeho obetavej lásky. Táto láska sa „*nevypína, nevystaťuje...*, *nie je sebecká, nerozčuluje sa, nemyslí na zlé.*„ 1. Korint'anom 13,4.5. Táto láska pudí učeníka, ako pudila nášho Pána, aby sa všetkého vzdal a aby žil, pracoval a pre záchranu ľudstva bol ochotný obetovať aj svoj život.

Jakub a Ján ešte na začiatku svojho pôsobenia stretli muža, ktorý v Kristovom mene vyháňal diabla, hoci nepatril k uznaným Kristovým nasledovníkom. Učeníci to tomuto mužovi zakázali robiť v presvedčení, že konajú správne. Keď to však povedali Kristovi,

pokarhal ich slovami: „*Nebráňte mu, lebo nik, kto robí divy v mojom mene, nemôže tak ľahko zle hovoriť o mne.*“, [Marek 9,39](#). Nikto nemal byť odmietnutý, kto sa nejakým spôsobom priateľsky zachoval ku Kristovi. Učeníci nemali byť malicherní, ale ani odlúčení od ostatných ľudí; mali byť podobne hlboko súcitní ako ich Majster. Jakub a Ján sa nazdávali, že obhajujú Pánovu česť, keď mužovi kázali, aby prestal robiť divy; teraz však poznali, že ich k tomu viedla vlastná žiarlivosť. Uznali svoj omyl a výčitku prijali. [327]

Ján si najviac cenil Kristovo poučenie, že pre vzrast v milosti a na prípravu do Božej služby človek predovšetkým potrebuje miernosť, pokoru a lásku. Vážil si každé poučenie a snažil sa žiť podľa božského Vzoru. Ján začal poznávať, že Kristova sláva nespočíva vo svetskej okázalosti a moci, ako si predtým myslel, ale že ide o „*slávu, akú má od Otca jednorodený Syn, plný milosti a pravdy.*“, [Ján 1,14](#).

Híbk a vrúcnosť Jánovej príchylnosti k Majstrovi neboli dôvodom, že ho Kristus miloval, ale boli ovocím Spasiteľovej lásky. Ján sa chcel podobat' Ježišovi a pod znovuzrodzujúcim vplyvom Kristovej lásky sa stal miernym a pokojným človekom. Bol skrytý v Ježišovi. Ján sa zo všetkých učeníkov najviac poddal moci onoho obdivuhodného života. Napísal: „*Lebo zjavil sa život a my sme ho videli.*“, „*Z jeho plnosti sme my všetci dostali milosť za milosť.*“, [1. Jána 1,2](#); [Ján 1,16](#). Ján poznal Spasiteľa z vlastnej skúsenosti. Majstrovo učenie sa mu vrylo do srdca. Keď svedčil o Spasiteľovej milosti, jeho slová umocňovala láska, ktorá prenikala celú jeho bytosť.

Práve táto hlboká láska ku Kristovi viedla Jána k tomu, že chcel byť stále pri ňom. Spasiteľ miloval všetkých dvanásť učeníkov, no Ján bol spomedzi nich najvnímavejší. Bol z nich najmladší a svoje srdce otváral Ježišovi s detinskou úprimnosťou a dôverou. Tak sa dostával do stále užšieho spoločenstva s Kristom a sprostredkoval Spasiteľov najhlbší duchovný odkaz.

Ježiš miluje tých, čo správne predstavujú Otca a Ján vedel o Otcovej láske hovoriť tak, ako nikto iný z učeníkov. Svojim spoločným svedčil o tom, čo v sebe cítil, a svojou povahou zjavoval Božie vlastnosti. Na jeho tvári sa zračila Pánova sláva. Krása svätosti, ktorá ho zmenila, mu zdobila obličaj, akoby z neho vyžarovala Kristova tvár. S obdivom a láskou hľadieval na Spasiteľa, takže mu

zostalo jediné pranie: Podobat' sa Kristovi a bývať s ním, aby sa v jeho živote odzrkadľovala Majstrova povaha.

Napísal: „*Pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec: voláme sa Božími deťmi... Milovaní, teraz sme Božími deťmi, a ešte sa neukázalo čím budeme. Vieme však, že keď sa on zjaví, budeme mu podobní, lebo ho budeme vidieť takého, aký je,* [1. Jána 3,1.2.](#)“

Ján bol po Kristovom nanebovstúpení známy ako Majstrov verný a horlivý svedok. Spolu s ostatnými učeníkmi sa tešil z vyliatia Ducha Svätého na Turíce a potom s novým nadšením ďalej mocne zvestoval ľuďom posolstvo života a ich zmýšľanie sa snažil usmeriť k tomu Neviditeľnému. Bol to výrazný, horlivý a hlboko presvedčený kazateľ. Vybraným jazykom a príjemným hlasom hovoril o tom, čo Kristus vravieval a konal; jeho slová presvedčali srdcia poslucháčov. Jednoduchosť jeho reči, vznešená moc zvestovanej pravdy a príznačná vrúcnosť jeho posolstiev mu umožňovali prístup k všetkým spoločenským vrstvám.

Apoštol žil v súlade s tým, čo učil. Úprimná láska ku Kristovi, ktorá mu napĺňala srdce, viedla ho k tomu, aby sa plne venoval práci pre blížnych a predovšetkým pomáhal bratom a sestrám v kresťanskej cirkvi.

Kristus nabádal svojich prvých učeníkov, aby milovali jeden druhého tak, ako ich on miloval. Tým mali dosvedčiť svetu, že v nich žije Kristus, nádej slávy. On im povedal: *„Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás,„* [Ján 13,34](#). Tieto slová učeníci vtedy síce počuli, no nemohli im plne rozumieť; keď sa však stali svedkami Kristovho utrpenia, ukrižovania, zmŕtvychvstania a nanebovstúpenia a keď na nich na Turíce zostúpil Duch Svätý, lepšie pochopili Božiu lásku i povahu tej lásky, ktorou sa mali navzájom milovať. Ján potom mohol povedať svojim spolupracovníkom:

*„Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život, aj my sme povinní dávať život za bratov,„* [1. Jána 3,16](#).

Keď učeníci po vyliatí Ducha Svätého šli hlásať živého Spasiteľa, ich jediným prianím bolo zachraňovať ľuďí. Tešili sa z priateľského spoločenstva svätých. Boli k sebe navzájom láskaví, ohľaduplní, nesebeckí a pre pravdu ochotní priniesť akúkoľvek obeť. Vo vzájomnom každodennom styku prejavovali lásku, k akej ich

nabádal Kristus. Nesebeckým správaním, slovami a skutkami sa snažili podobnú lásku prebúdzat' aj v iných ľuďoch.

[329] Takúto lásku mali veriaci prejavovať stále. Ochotne mali poslúchať nové prikázanie. S Kristom mali mať tak úzke spojenie, aby mohli plniť všetky jeho požiadavky. Svojím životom mali zvelebiť moc Spasiteľa, ktorý ich mohol ospravedlniť svojou spravodlivosťou.

Postupne sa však vzájomné vzťahy menili. Veriaci začali odhaľovať nedostatky druhých. Vytýkaním chýb a bezohľadnou kritikou stratili zo zreteľa Spasiteľa a jeho lásku. Viac sa starali o vonkajšie obrady a väčšiu pozornosť venovali teórii než praktickej stránke viery. V horlivom odsudzovaní iných prehliadali vlastné chyby. Stratili bratskú lásku, ktorú im Kristus kázal zachovať, a čo je smutnejšie, túto stratu ani nezbadali. Neuvedomovali si, že sa im zo života vytráca šťastie a radosť a že bez Božej lásky sa čoskoro ocitnú v duchovnej tme.

Ján, ktorý si úbytok bratskej lásky v zboroch pozorne všímal, upozorňoval veriacich na stálu potrebu tejto lásky. Táto myšlienka je hlavnou témou jeho listov adresovaných cirkvi. Píše: *„Milovaní, milujme sa navzájom, lebo láska je z Boha a každý, kto miluje, narodil sa z Boha a pozná Boha. Kto nemiluje, nepoznal Boha, lebo Boh je láska. A Božia láska k nám sa prejavila v tom, že Boh poslal svojho jednorodeného Syna na svet, aby sme skrze neho mali život. Láska je v tom, že nie my sme milovali Boha, ale že on miloval nás a poslal svojho Syna ako zmiernu obeť za naše hriechy. Milovaní, keď nás Boh tak miluje, aj my sme povinní milovať jeden druhého,“* 1. Jána 4,7-11.

O tom, ako by sa táto láska mala medzi veriacimi prejavovať, apoštol napísal: *„A predsa vám píšem nové prikázanie, ktoré je pravdivé v ňom aj vo vás, lebo tma odchádza a už svieti pravé svetlo. Kto hovorí, že je vo svetle, a nenávidí svojho brata, je ešte stále vo tme. Kto miluje svojho brata, ostáva vo svetle a nie je preň pohoršením. Ale kto nenávidí svojho brata, je v tme a chodí v tme, a nevie, kam ide, lebo tma mu zaslepila oči.“* „Lebo toto je zvesť, ktorú ste počuli od začiatku: aby sme jeden druhého milovali.“ „Kto nemiluje, ostáva v smrti. Každý, kto nenávidí svojho brata, je vrah. A viete, že ani jeden vrah nemá v sebe večný život. Čo je láska, poznali

sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov,, [1. Jána 2,8-11](#); [3,11.14-16](#).

Najväčším nebezpečenstvom Kristovej cirkvi nie je odpor sveta. Najviac jej škodí zlo v srdci veriacich, ktoré spomaľuje pokrok Božieho diela. Duchovnému životu nič tak neškodí ako závisť, podozrievanie, zádrapčivosť a ohováranie. Naproti tomu svornosť a zhoda ľudí rôznych pováh v Božej cirkvi je tým najmocnejším svedectvom o tom, že Boh poslal svojho Syna na svet. Kristovi nasledovníci sú prednostne povolani také svedectvo vydať. Svedčiť však opravdivo budú môcť len vtedy, ak sa podriadia Kristovmu vedeniu. Ich povaha musí byť podobná Kristovej povahe, ich vôľ a musí zodpovedať jeho vôli.

[330]

Kristus povedal: „*Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás,,* [Ján 13,34](#). Aký to obdivuhodný výrok, ako málo sa však uvádza do života! Dnešnej Božej cirkvi žalostne chýba bratská láska. Mnohí z tých, čo tvrdia, že Spasiteľ a milujú, nemilujú jeden druhého. Neveriaci ľudia sledujú, či viera vyznávačov kresťanstva ich život skutočne posväcuje, a pohotovo vedia postrehnúť nedostatky a poukázať na nedôslednosti v správaní. Kresťania by nemali dovoliť, aby nepriateľ mohol o nich povedať: Len sa pozrite, ako sa títo vyznávači Krista navzájom nenávidia. Všetci kresťania sú členmi jednej rodiny, všetci sú deťmi toho istého nebeského Otca, všetci sa tešia rovnakou nádejou na nesmrteľnosť. Puto, ktoré ich spája, by malo byť pevné a súčasne príjemné.

Božia láska sa najcitlivejšie dotýka srdca vtedy, keď nás vyzýva, aby sme prejavili rovnako nežný súcit, aký prejavoval Ježiš. Len ten, kto nezištne miluje svojho brata, skutočne miluje aj Boha. Pravý kresťan nemôže ohrozeného a trpiaceho človeka zámerne nechať odísť bez toho, aby ho nevaroval a nepomohol mu. Neodtiahne sa od blúdiacich a nenechá ich, aby sa hlbšie ponárali do nešťastia a skl'účenosti, alebo padli na satanovom bojisku.

Tí, čo nikdy nepoznali Kristovu úprimnú lásku, nemôžu viesť iných k prameňu života. Kristova láska v srdci je podmaňujúca moc, ktorá vedie človeku k tomu, aby zjavoval Krista v rozhovoroch, v prejavoch láskyplného súcitu a v zušľacht'ovaní života tých, s ktorými sa stretáva. Kresťanskí pracovníci musia Krista poznať, a aby ho poznali, musia okúsiť jeho lásku. V nebi sa ich pracovná spô-

sobilosť meria mierou Kristovej lásky a mierou jeho pracovitosti. Apoštol píše: *„Nemilujme len slovom a jazykom, ale skutkom a pravdou,„* 1. Jána 3,18. Dospelosť kresťanskej povahy sa prejavuje tým, že veriaci človek cíti stále potrebu pomáhať iným a obšťastňovať ich. Práve ovzduším tejto lásky sa veriaci človek stáva životodarnou vôňou a Boh potom môže jeho dielo požehnať.

[331] Vrcholná láska k Bohu a nezištná láska k ľuďom je tým najlepším darom, ktorý môže náš nebeský Otec poskytnúť. Táto láska nie je nejaký chvíľkový vzruch, ale božská zásada, stála moc. V neposvätenom srdci nemôže vzniknúť ani sa prejaviť. Nachádza sa len v srdci, v ktorom vládne Ježiš. *„My milujeme, pretože on prvý miloval nás,„* 1. Jána 4,19. V srdci, ktoré obnovila Božia milosť, je láska hlavnou pohnútkou konania. Stváraňuje povahu, usmerňuje pohnútky, ovláda vášne a zušľachtuje city. Keď je táto láska v srdci, spríjemňuje život a všade naokolo šíri blahodarný vplyv.

Ján sa snažil veriacim objasniť, aké vznešené požehnanie ich bude sprevádzať, ak budú prejavovať túto lásku. Ak im spásna moc naplní srdce, potom ovládne všetky ostatné pohnútky a povznesie ich nad zhubné vplyvy sveta. Ak tejto láske prenechajú plnú moc a ak sa ona stane hlavnou silou ich života, potom ich dôvera a nádej v Boha, ako aj jeho vzťah k nim budú dokonalé. Potom budú môcť prichádzať k Bohu v plnej istote, že od neho dostanú všetko, čo potrebujú k časnému i večnému blahu. Napísal: *„Láska v nás je dokonalá v tom, že máme dôveru v deň súdu, lebo ako je on, tak sme aj my na tomto svete. V láske niet strachu, a dokonalá láska vyháňa strach,„* *„A toto je dôvera, ktorú máme k nemu, že nás počuje, keď o niečo prosíme podľa jeho vôle. A ak vieme, že nás počuje... vieme aj to, že dostaneme, o čo sme ho žiadali,„* 1. Jána 4,17.18; 5,14.15.

*„Keby niekto zhrešil, máme u Otca zástancu: Ježiša Krista, Spravodlivého. On je zmiernou obetou za naše hriechy; a nielen za naše, ale aj za hriechy celého sveta,„* *„Ale ak vyznávame svoje hriechy, on je verný a spravodlivý, odpustí nám hriechy a očistí nás od každej nepravosti,„* 1. Jána 2,1.2;1,9. Podmienky Božej milosti sú jednoduché a rozumné. Pán od nás nežiada vykonať niečo namáhavé či bolestivé, aby sme získali odpustenie. Nemusíme robiť dlhé a únavné púte, nemusíme sa mučivo kajať, či za prestúpenie pykať, aby nás Boh mohol prijať. Ten, kto *„vyzná a opustí,„* svoj hriech, *„dôjde milosrdenstva,„* Príslovia 28,13.



Kristus pred Božím trónom prosí za svoju cirkev, prosí za tých, ktorých svojou krvou vykúpil. Stáročia, ba ani tisícročia nemôžu oslabiť účinnosť jeho zmiernej obete. Ani život ani smrť ani výška ani hĺbka nemôžu nás odlúčiť od lásky Božej, ktorá je v Kristovi Ježišovi; nie preto, že sa ho tak pevne pridržame my, ale preto, že nás tak pevne drží on. Keby naše spasenie záviselo od nášho úsilia, nikdy by sme nemohli byť zachránení; závisí však od toho, ktorý stojí za všetkými svojimi zaslúbeniami. Môže sa zdať, že sa ho pridržame len slabo, no jeho láska je láskou staršieho brata. Kým sme s ním spojení, nikto nás nemôže vytrhnúť z jeho ruky.

[332]

Roky ubiehali, počet veriacich rástol a Ján stále horlivejšie a úprimnejšie slúžil spoluveriacim. Doba bola pre cirkev krajne nebezpečná. Všade hrozili satanské zvody. Satanovi pomocníci sa snažili prekrúcaním pravdy a podvodom podnieť odpor proti Kristovmu učeniu. Cirkev začal ohrozovať rozkol a rôzne bludy. Niektorí Kristovi vyznavači tvrdili, že jeho láska ich oslobodila od poslušnosti Božiemu zákonu. Iní zasa učili, že treba zachovávať židovské zvyky a obrady a že k spásu stačí len dodržiavanie zákona bez viery v Kristovu krv. Ďalší sa nazdávali, že Kristus bol dobrý človek, ale jeho božstvo popierali. Niektorí síce tvrdili, že sú verní Božiemu dielu, ale boli to zvodcovia, ktorí popierali Krista i jeho evanjelium. Žili hriechom životom a do cirkvi prinášali bludy. Tak sa mnohí dostali do zmätku pochyb a falošných predstáv.

Ján bol veľmi skl'účený, keď videl, ako sa tieto jedovaté bludy vkrádajú do cirkvi. Pozoroval nebezpečenstvá, ktoré ohrozujú cirkev, a preto bezodkladne a rozhodne proti nim vystúpil. Jánove listy dýchajú láskou, akoby ich písal perom namáčaným v láske. Keď sa však stretol s priestupníkmi Božieho zákona, ktorí tvrdili, že žijú bez hriechu, neváhal ich varovať pred ich strašným omylom. V liste, ktorý poslal istej dobropovestnej a vplyvnej žene, pracovníčke v diele evanjelia, napísal: „Lebo vyšlo do sveta mnoho zvodcov, ktorí nevyznávajú, že Ježiš Kristus prišiel v tele. To je zvodca a antikrist. Dávajte si pozor, aby ste neprišli o to, na čom ste pracovali, ale aby ste dostali plnú odmenu. Ktokoľvek zachádza ďalej a neustáva v Kristovom učení, nemá Boha. Kto ostáva v jeho učení, ten má aj Otca aj Syna. Ak niekto prichádza k vám a neprináša toto učenie, neprijímajte ho do domu, ani ho nepozdravujte. Lebo kto ho pozdraví, má účasť na jeho zlých skutkoch., 2. Jána 1,7-11.

[333]

Tých, čo tvrdia, že sú Kristovi a pritom prestupujú Boží zákon, máme hodnotiť rovnako, ako ich hodnotil milovaný učeník. V týchto posledných dňoch existujú podobné zlá, ktoré ohrozovali úspech ranej cirkvi. Preto by sme mali pozorne dbať na radu apoštola Jána. Volanie: „*Musíte milovať!*“, počuť všade, obzvlášť u tých, čo tvrdia, že sú posvätení. Pravá láska je však príliš čistá, než aby sa ňou dal zakryť nevyznaný hriech. Máme milovať ľudí, za ktorých Kristus zomrel, ale nesmieme sa zmieriť so zlom. Nesmieme sa spolčovať s priestupníkmi a nazývať to láskou. Boh chce, aby v dnešnej dobe jeho ľud zastával právo tak neochvejne, ako sa proti zákerným bludom postavil Ján.

Apoštol učí, že pri všetkej kresťanskej láskavosti sme povinní zaujať k hriechu a hriešnikom jasné stanovisko. To skutočnej láske neodporuje. Napísal: „*Každý, kto pácha hriech, pácha aj bezprávie, lebo hriech je bezprávie. A viete, že on sa zjavil, aby sňal hriechy, a v ňom hriechu niet. Kto ostáva v ňom, ten nehreší; kto hreší, ten ho nevidel, ani nepoznal,*„ 1. Jána 3,4-6. Ján sa ako Kristov svedok nepúšťal do diskusií a neplodných sporov. Hlásal, čo vedel, videl a počul. Bol s Kristom v úzkom spoločenstve, počúval jeho učenie, bol svedkom jeho mocných činov. Len málokto mal možnosť poznať krásu Kristovej povahy tak, ako ju poznal Ján. Ján nežil v tme, lebo ho osvecovalo pravé Svetlo. Jeho svedectvo o Spasiteľovom živote a smrti bolo jasné a presvedčivé. Hovoril z plnosti srdca, ktoré prekypovalo láskou k Spasiteľovi a nič ho nemohlo umlčať.

Napísal: „*Čo bolo od počiatku, čo sme počuli, čo sme na vlastné oči videli, na čo sme hl'adeli a čoho sa naše ruky dotýkali, to zvestujeme: Slovo života... Čo sme videli a počuli, zvestujeme aj vám, aby ste aj vy mali spoločenstvo s nami. Ved' my máme spoločenstvo s Otcom a jeho Synom Ježišom Kristom,*„ 1. Jána 1,1-3.

Každý skutočne veriaci človek môže z vlastnej skúsenosti „*potvrdiť, že Boh je pravdivý,*„ Ján 3,33. Môže svedčiť o tom, čo z prejavu Kristovej moci smel vidieť, počuť a pocítiť.

Jánov život je príkladom pravého posvätenia. Spasiteľ svojho učeníka v priebehu rokov úzkeho spoločenstva neraz varovne napomínal a Ján to uznával a prijímal. Čím viac sa mu zjavovala Kristova božská povaha, tým lepšie poznával vlastné nedostatky a pod vplyvom tohto zjavenia bol pokornejší. Na rozdiel od svojej prchkej povahy dennodenne pozoroval Ježišovu láskavosť a zhovievavosť a poslúchal jeho učenie o pokore a trpezlivosti. Kristus ho deň čo deň natoľko uchvacoval, že Ján z lásky k Pánovi zabúdal na seba. Moc a láskavosť, vznešenosť a krotkosť, sila a trpezlivosť, ktoré pozoroval v každodennom živote Božieho Syna, naplňali Jánovu dušu obdivom. Podriadil svoju mrzutú a ctibažnú povahu Kristovej moci a božská láska ho zmenila.

V ostrom protiklade k Jánovmu posvätenému životu bol život učeníka Judáša. Podobne ako Ján, aj Judáš sa pokladal za Kristovho učeníka, no bol ním len zdanlivo. Krásu Kristovej povahy síce vnímal a neraz pri počúvaní Spasiteľových slov býval nimi aj presvedčený, ale nechcel sa pokoriť a vyznať svoje hriechy. Odmietaním božského vplyvu znevažoval Majstra a lásku k nemu vlastne len predstieral. Kým Ján proti svojim chybám opravdivo bojoval, Judáš si mrzačil svedomie, podliehal pokušeniu a vo svojich zlovykoch sa stále viac utvrdzoval. Život podľa Kristovej pravdy nezodpovedal jeho túžbam a zámerom; nevedel sa vzdať svojich plánov a miesto nich prijať múdrosť z neba. Nechcel žiť v poznanom svetle, rozhodol sa zotrvať v duchovnej tme. Zlu, lakomstvu, pomstychtivosti, nepoctivým a odbojným zámerom povoloval natoľko, že ho satan celkom ovládol.

Ján a Judáš predstavujú tých, čo vyznávajú, že sú Kristovými nasledovníkmi. Obaja učeníci mali rovnakú možnosť poznať a napodobniť božský Vzor. Obaja žili v Ježišovej blízkosti a mali možnosť počúvať jeho učenie. Každý z nich mal vážne povahové nedostatky a každý mal prístup k božskej milosti, ktorá pretvára povahu. No kým prvý sa v pokore učil od Ježiša, druhý Slovo zjavne odmietal, aj

[335]

keď ho vypočul. Prvý každodenne zomieral svetu, premáhal hriech a pravda ho posväcovala; druhý vzdoroval premieňajúcej moci milosti a kochal sa v sebeckých záľubách a dostal sa pod satanovu nadvládu.

Zmena povahy, aká sa prejavila v Jánovom živote, je vždy výsledkom spoločenstva s Kristom. Človek môže mať vo svojej povahe výrazné nedostatky, ale keď sa stane verným Kristovým učeníkom, moc Božej milosti ho pretvorí a posväť. Keď človek hľadá ako v zrkadle na Pánovu slávu, premieňa sa na taký istý čoraz slávnejší obraz, takže sa podobá tomu, ktorého vrúcne miluje ([2. Korint'anom 3,18](#)).

Ján bol učiteľom svätosti a vo svojich listoch cirkvi uviedol neomylné pravidlá kresťanského správania. Napísal: „*Každý, kto má túto nádej v neho, usiluje sa byť čistý, ako je on čistý.*“, „*Kto hovorí, že ostáva v ňom, má aj sám žiť, ako žil on.*“, [1. Jána 3,3; 2,6](#). Kresťan má mať čisté srdce i život. Nesmie sa uspokojiť s prázdny m vyznaním. Ako je Boh svätý na nebesiach, tak má byť padlý človek skrze vieru v Krista svätý v oblasti svojej pôsobnosti.

Apoštol Pavol napísal: „*To je Božia vôľa, vaše posvätenie.*“, [1. Tesaloničanom 4,3](#). Posvätenie cirkvi je cieľom všetkého, čo Boh koná pre svojich milovaných. Vo večnosti si ich vyvolil, aby boli svätí. Vydal na smrť svojho Syna, aby boli posvätení poslušnosťou pravde a mohli sa zbaviť všetkých sebeckých záujmov. Vyžaduje od nich osobné úsilie a osobnú odovzdanosť. Veriaci môžu Boha ctíť len vtedy, keď sa v nich stvárňuje jeho obraz a keď ich ovláda Boží Duch. Potom môžu ako Spasiteľovi svedkovia zvestovať, čo pre nich božská milosť urobila.

Pravé posvätenie je ovocím života podľa zásad lásky. „*Boh je láska; kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom.*“, [1. Jána 4,16](#). Ak v srdci človeka prebýva Kristus, potom sa to prejaví v každodennom zbožnom živote. Pova ha sa očistí, posväť, zušľachtí a vyjasní. Čistému učeniu budú zodpovedať skutky spravodlivosti a Božím príkazom posvätené správanie.

Kto chce získať požehnanie posvätenia, predovšetkým má pochopiť význam sebaobetovania. Kristov kríž je nosným stĺpom, na ktorom spočíva „*nesmierne veľká váha večnej slávy.*“, [2. Korint'anom 4,17](#). Kristus hovorí: „*Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma.*“, [Matúš 16,24](#). Vôňa našej lásky k blížnym je prejavom našej lásky k Bohu. Trpezlivá služba prináša

duši odpočinok. Blaho Izraela je ovocím pokorného, pilného a svedomitého úsilia. Boh podporí a posilní toho, kto chce ísť Kristovou cestou.

Posvätenie nie je výsledkom okamihu, hodiny či dňa, ale celého života. Nezíska sa prílivom šťastných pocitov. Je to výsledok ustavičného zomierania hriechu a stáleho života pre Krista. Občasné chatrné úsilie nemôže odstrániť či upraviť povahové nedostatky. Zvíťazíme len dlhodobým vytrvalým úsilím, tvrdou disciplínou a neústupným bojom. Nikto nevie, aký ťažký boj nás čaká zajtra. Kým vládne satan, musíme potláčať vlastné ja a víťaziť nad hriechmi, ktoré nás tiesnia. Kým budeme žiť, nikdy nedospejeme k tomu, aby sme mohli povedať: „*Dosiahol som konečný cieľ.*“, Posvätenie je výsledkom celoživotnej poslušnosti.

[336]

Nikto z apoštolov či prorokov nikdy netvrdil, že žil bez hriechu. Tí, čo boli Bohu najbližšie a radšej by obetovali vlastný život, než aby sa vedome dopustili neprávosti, tí, ktorých Boh poctil božským svetlom a mocou, vyznali, že sú hriešni, nedôverovali svojej telesnej prirodzenosti, netvrdili, že sú spravodliví, ale bezvýhradne sa spoliehali len na Kristovu spravodlivosť.

Podobne to bude aj s tými, čo hl'adia na Krista. Čím viac sa blížime k Ježišovi a čím lepšie spoznáваме čistotu jeho povahy, tým jasnejšie sa nám javí ohavnosť hriechu a tým menej sa budeme chcieť vyvyšovať. Človek bude stále túžiť po Bohu a nikdy neprestane opravdivo a úprimne vyznávať svoje hriechy a korit' sa pred ním. Čím ďalej vo svojej kresťanskej skúsenosti pokročíme, tým viac sa prehĺbi naša ľútosť. Pochopíme, že všetko potrebné máme v Ježišovi a s apoštolom vyznáme: „*Viem totiž, že vo mne, to jest v mojom tele, nesídlí dobro.*“, „*Ale ja sa nechcem chváliť ničím iným, iba krížom nášho Pána Ježiša Krista, cez ktorý je svet ukrižovaný pre mňa a ja pre svet.*“, [Rimanom 7,18](#); [Galat'anom 6,14](#).

Nech anjeli zaznamenávajú dejiny bojov o svätosť a zápasov Božích detí; nech zaznamenávajú ich modlitby a slzy, ale Boha by nikdy nemali zneuctiť slová: „*Som bez hriechu; som svätý.*“, Posvätené ústa to nikdy nevyslovia.

Apoštol Pavol bol uchvátený do tretieho neba, kde videl a počul to, čo nemožno ani opísať, no napriek tomu jeho výpoveď je skromná: „*Niežeby som ho už bol dosiahol, alebo že by som už bol dokonalý, ale bežím, aby som sa ho niekedy zmocnil.*“, [Filipským 3,12](#).

[337]

Nech nebeskí anjeli píšú o Pavlových víťazstvách v dobrom boji viery. Nech sa nebo raduje z jeho vytrvalého smerovania k nebesiam i z toho, že mal na zreteli tento cieľ, a všetko ostatné pokladal za smeti. Anjeli môžu radostne rozprávať o jeho víťazstvách, ale Pavol sa svojimi úspechmi nevystatuje. Tento pavlovský postoj by mal zaujať každý Kristov nasledovník k svojmu boju o nepominuteľnú korunu.

Tí, čo majú sklon vychvalovať sa svojou posvätenosťou, mali by sa podívať do zrkadla Božieho zákona. Keď pochopia d'alekosiahle požiadavky a uvedomia si, že zákon skúma aj najtajnejšie myšlienky a zámery, nebudú sa vychvalovať svojou bezhriešnosťou. Ján sa nijako neoddeľuje od svojich bratov, keď píše: *„Ak hovoríme, že nemáme hriech, klameme sami seba a nie je v nás pravda., „A ak hovoríme, že sme nezhrešili, jeho robíme luhárom a nie je v nás jeho slovo., „Ale ak vyznávame svoje hriechy, on je verný a spravodlivý; odpustí nám hriechy a očistí nás od každej neprávosti., 1. Jána 1,8.9.10.* Sú aj takí, čo hovoria o svätosti a tvrdia, že úplne patria Pánovi s nárokom na Božie zaslúbenia; pritom však odmietajú poslušnosť jeho prikázaniam. Títo priestupníci zákona si robia nárok na všetko, čo je sľúbené Božím deťom. Je to od nich trúfalosť, pretože Ján hovorí, že pravá láska k Bohu sa prejaví poslušnosťou všetkým Božím prikázaniam. Nestačí ovládať teoretickú stránku pravdy, vyznávať vieru v Krista, veriť, že Ježiš nie je podvodník a že biblické náboženstvo nie je vymyslená bájka. Ján napísal: *„Kto hovorí: Poznám ho, a nezachováva jeho prikázania, je luhár a niet v ňom pravdy. Kto však zachováva jeho slovo, v tom je Božia láska naozaj dokonalá. A podľa toho vieme, že sme v ňom., „Kto zachováva jeho prikázania, ostáva v Bohu a Boh v ňom., 1. Jána 2,4.5;3,24.*

Ján neučil, že spasenie môžeme dosiahnuť poslušnosťou, ale že poslušnosť je ovocím viery a lásky. Napísal: *„Viete, že on sa zjavil, aby sňal hriechy, a v ňom hriechu niet. Kto ostáva v ňom, nehreší; kto hreší, ten ho nevidel, ani nepoznal., 1. Jána 3,5.6.* Ak zostávame v Kristovi a Božiu lásku máme v srdci, potom budú naše city, myšlienky a skutky v súlade s Božou vôľou. Posvätené srdce je v súlade s príkazmi Božieho zákona.

Mnohí kresťania pri všetkej snahe zachovávať Božie prikázania pocitujú len málo pokoja a radosti. Tento nedostatok v ich skúsenosti je dôsledkom nedostatočného cviku vo viere. Ako keby žili v

nejakej soľnej krajine, na vyprahnutej púšti. Vystačia z mála, hoci by mohli žiadať a dostať viac, veď Božie zasľúbenia nepoznajú medze. Títo ľudia nemôžu podať správny obraz posvätenia, ktoré je dôsledkom poslušnosti pravde. Pán chce, aby všetci jeho synovia a dcéry boli šťastní, spokojní a poslušní. Všetky tieto požehnania možno získať cvičením viery. Vierou možno odstrániť každý povahový nedostatok, zbaviť sa každej poškvvrny, napraviť každú chybu a rozvinúť každú chvályhodnú vlastnosť.

[338]

Modlitba je nekom určený prostriedok na úspešný boj proti hriechu a na rozvoj kresťanskej povahy. Božia moc, ktorá sa prejaví ako odpoveď na modlitbu viery, splní v duši veriaceho všetko, o čo prosí. Smieme prosiť o odpustenie hriechu, o Ducha Svätého, o Kristovu pokoru, o múdrosť a silu pri práci v Božom diele. Smieme prosiť o každý dar, ktorý nám Boh zasľúbil, a zasľúbenie znie: „*Dostanete.*„

Mojžiš videl na vrchu v Božej prítomnosti vzor obdivuhodnej stavby, ktorá mala byť príbytkom Božej slávy. Na výšinách – v ústraní a tichom spoločenstve s Bohom – smieme aj my obdivovať Boží vznešený cieľ s ľudstvom. Boh v každom veku uskutočňuje svoje zámery so svojimi deťmi tak, že im postupne odhaľuje učenie milosti, ak s ním udržiavajú spojenie. Boží spôsob oznamovania pravdy názorne vystihujú slová: „*Jeho príchod je istý ako ranná zora.*„ [Hozeáš 6,3](#). Kto je ochotný prijať nebeské svetlo, toho Boh vyvádza zo šera ranného brieždenia do svetla plného poludnia.

Pravé posvätenie znamená dokonalú lásku, dokonalú poslušnosť a dokonalú zhodu s Božou vôľou. Bohu sa máme posväcovať poslušnosťou pravde. Naše svedomie musí byť očistené a zbavené mŕtvych skutkov, aby mohlo slúžiť živému Bohu. Nie sme ešte dokonalí, smieme však prijať milosť, aby sme boli zbavení pút sebeckva a hriechu a mohli dospievať k dokonalosti. Veľké možnosti, vznešené a posvätné ciele sú na dosah všetkým. Dôvod, prečo mnohí v súčasnosti nemajú v kresťanskom živote väčší úspech, spočíva v tom, že Božiu vôľu stotožňujú s vlastnými zámermi. Riadia sa svojimi túžbami a navrávajú si, že sledujú Božiu vôľu. Takí ľudia nebojujú sami so sebou. Iní zase po istý čas úspešne premáhajú sebeckú túžbu po zábavách a ľahkom živote. Bojujú úprimne a opravdivo, no stále úsilie, každodenné odriekanie a ustavičný nepokoj ich vyčerpáva.

Láka ich záhaľka a odriekanie ich prestáva tešiť. Zatvárajú ospalé oči a podliehajú moci pokušenia miesto toho, aby jej odolávali.

[339] Smernice obsiahnuté v Božom slove nedávajú nijakú možnosť vyjednávať so zlom. Syn Boží sa zjavil, aby všetkých ľudí pritiahol k sebe. Neprišiel svet uspať, ale vyznačiť úzku cestu tým, čo nakoniec prídu k bránam Božieho mesta. Jeho deti ho musia nasledovať cestou, ktorú im ukázal, a bojovať proti svojmu sebecktu, nech by im prišlo obetovať ktorúkoľvek zo svetských záľub, alebo ich malo stáť sebakvôľu či utrpenie.

Človek môže Boha najlepšie osláviť tým, keď sa stane posvätným nástrojom v jeho ruke. Čas rýchlo plynie do večnosti. Neolupujme Boha o to, čo mu patrí. Neodmietnime mu dať to, čo je vždy ochotný požehnanie odmeniť, čo sa však môže stať stratou, ak mu to nedáme. Žiada celé srdce? Dajte mu ho teda; patrí mu, lebo ho stvoril a vykúpil. Robí si nárok na vaše rozumové schopnosti? Služte mu nimi, patria mu. Žiada vaše prostriedky? Aj tie mu odovzdajte, veď sú jeho. „*Nepatríte sebe. Draho ste boli kúpení,*“, [1. Korint’anom 6,19.20](#). Boh žiada, aby ho posvätení ľudia ctili a slúžili mu tým, že sa budú cvičiť vo viere, ktorá sa prejavuje láskou. Boh nás upozorňuje na zvrchovaný cieľ, ktorým je dokonalosť. Žiada, aby sme na svete žili tak bezvýhradne preňho, ako on žije pre nás v Božej prítomnosti.

„*Lebo to je Božia vôľa, vaše posvätenie,*“, [1. Tesaloničanom 4,3](#). Je to aj vaša vôľa? Vaše hriechy sa vám môžu javiť ako veľké vrchy, ak sa však pred Bohom pokoríte, ak vyznáte svoje neprávosti a budete dôverovať zásluhám ukrižovaného a zmŕtvychvstalého Spasiteľa, on vám odpustí a očistí vás od každého hriechu. Boh od vás žiada bezvýhradnú poslušnosť jeho zákonu. Tento zákon je ozvenou jeho hlasu, ktorý vás vyzýva žiť „*svätejšie, stále svätejšie,*“. Túžte po plnosti Kristovej milosti. Kiež je vaše srdce naplnené neodolateľnou túžbou po jeho spravodlivosti, ktorá podľa Božieho slova pôsobí pokoj a bezpečnosť naveky.

Ak vaše srdce túži po Bohu, potom budete odhaľovať stále nové bohatstvá jeho nevyčerpatelnej milosti. Keď budete o tomto bohatstve uvažovať, stane sa vašim vlastníctvom a zjaví zásluhy Spasiteľovej obete, záštitu jeho spravodlivosti, plnosť jeho múdrosti a moci predstaviť vás Otcovi „*nepoškrvených a bez úhony,*“, [2. Petra 3,14](#).



Posolstvo evanjelia bolo vyše storočia po založení kresťanskej cirkvi vystavené stálemu protivenstvu. Jeho nepriatelia nechabovali vo svojom úsilí, takže sa im nakoniec podarilo proti kresťanom získať moc rímskeho cisára.

V strašnom prenasledovaní, ktoré postihlo cirkev, apoštol Ján všemožne utvrdzoval a posilňoval vieru kresťanov. Nepriatelia nemohli poprieť jeho svedectvo, ktoré veriacim pomáhalo statočne odolávať prichádzajúcim skúškam. Keď sa zdalo, že v prudkej palbe protivenstva, na ktoré narážali, viera kresťanov zakolíše, zostarnutý, osvedčený Ježišov služobník stále znova a presvedčivo výrečne rozprával o ukrižovanom a zmŕtvychvstalom Spasiteľovi. Bol neochvejný vo viere a z jeho úst vychádzala vždy rovnako radostná zvesť: *„Čo bolo od počiatku, čo sme počuli, čo sme na vlastné oči videli, na čo sme hľadeli a čoho sa naše ruky dotýkali, to zvestujeme: Slovo života... a my sme videli, dosvedčujeme a zvestujeme vám., 1. Jána 1,1-3.*

Ján sa dožil vysokého veku. Zažil zničenie Jeruzalema i nádherného chrámu. Posolstvo tohto posledného žijúceho učeníka, ktorý bol stále v prítomnosti Spasiteľa, pôsobilo ako mocné svedectvo o tom, že Ježiš je Mesiáš, Vykupiteľ sveta. Nikto nemohol pochybovať o pravdivosti jeho slov a jeho posolstvo mnohých odvrátilo od nevery.

Židovskí predstavitelia Jána krajne nenávideli pre jeho neochvejnú vernosť Kristovmu dielu. Vyhlasovali, že všetky útoky proti kresťanom sú márne, kým ľudia budú počúvať Jánovo svedectvo. Ak sa má na Ježišovo učenie a divy zabudnúť, treba umlčať hlas smelého svedka.

Ján bol teda predvolaný na výsluch do Ríma. Pred vrchnosťou bolo jeho posolstvo nesprávne predstavené a falošní svedkovia ho obvinili zo šírenia nebezpečných bludov. Jeho nepriatelia dúfali, že týmito žalobami pripravia učeníka o život.

[341] Ján sa obhajoval jasne, presvedčivo, pritom však tak jednoducho a úprimne, že jeho slová mali priaznivú ozvenu. Poslucháči žasli nad jeho múdrosťou a výrečnosťou. Čím presvedčivejšie však bolo jeho svedectvo, tým hlbšia bola nenávisť jeho odporcov. Cisár Domicián zúrila. Napriek tomu, že dôvody Kristovho verného obhajcu nemohol vyvrátiť, ani poraziť moc, ktorá sprevádzala jeho svedectvo o pravde, predsa sa rozhodol jeho hlas umlčať.

Jána hodili do kotla s vriacim olejom, ale Pán zachoval život svojho verného služobníka, ako kedysi zachránil troch Židov v ohnivej peci. Na slová: Tak zahynú všetci, čo veria tomu zvodcovi, Ježišovi Kristovi z Nazareta, Ján odpovedal: Môj Majster pokojne vytrpel všetko, čo si satan a jeho služobníci mohli vymyslieť, aby ho pokorili a utýrali. Svoj život obetoval na záchranu sveta. Je mi ct'ou, že smiem preňho trpieť. Som slabý, hriešny človek. Kristus bol svätý, nevinný, nepoškvrnený. Nespáchal nijaký hriech a v jeho ústach nebolo ľsti. Na tieto slová Jána vytiahli z kotla tí, čo ho tam hodili.

Ruka prenasledovateľa doľahla na apoštola znova. Cisársky výnos vypovedal Jána na ostrov Patmos ako odsúdenca „pre Božie slovo a Ježišovo svedectvo,“ [Zjavenie Jána 1,9](#). Jeho nepriatelia sa nazdávali, že vplyv tohto svedka tam zanikne a nakoniec on sám tam v útrapách a nedostatku zahynie.

Patmos, pustý skalnatý ostrov v Egejskom mori, rímska vláda určila za miesto pre zločincov. Pre Božieho služobníka sa však toto tiesnivé prostredie stalo nebeskou bránou. Bol tu odlúčený od rušných scén života a činorodej práce predošlých rokov, no tešil sa zo spoločenstva Všemohúceho a jeho Syna i nebeských poslov a od nich dostával pokyny pre cirkev do budúcnosti. Tu smel sledovať udalosti posledných dní svetových dejín, tu zaznamenal videnia, ktoré dostal od Boha. Keď nemohol ústne svedčiť o tom, ktorého miloval a ktorému slúžil, potom aspoň posolstvo, ktoré dostal na tomto pustom ostrove, zažiaril ako pochodeň a oznámi svetu jasný Boží zámer s každým národom na zemi.

V útesoch skál ostrova Patmos sa Ján stretával so svojim Stvoriteľom. Uvažoval nad tým, čo prežil a pri spomienke na získané požehnanie mal v srdci pokoj. Žil ako kresťan a na základe svojej viery mohol povedať: „*Viem, že sme prešli zo smrti do života,*“ [1. Jána 3,14](#). Inak to však bolo s cisárom, ktorý ho vypovedal. Ten pri

pohl'ade do minulosti mohol vidieť len vojnové polia a krvavé scény, spustošené domy, plačúce vdovy a siroty – plody jeho ctižiadostivej túžby po sláve.

V prostredí svojho ostrovného domova mohol Ján dôkladnejšie než kedykoľvek predtým skúmať prejavy Božej moci v knihe prírody i na stránkach inšpirovaného Slova. Rád uvažoval o veľkolepom stvoriteľskom diele a obdivoval nebeského Stavitel'a. Kedysi sa jeho oči kochali pohľadom na zalesnené pahorky, zelené údolia a úrodné roviny, a v krásach prírody rád pozoroval Tvorcovu múdrosť a umenie. Teraz v prostredí, ktoré by mnohým bolo iba tiesnivým a nehostinným priestorom, Ján videl všetko celkom inak. Aj keď okolie bolo holé a pusté, belasé nebo, ktoré sa nad ním klenulo, bývalo také jasné a krásne ako obloha nad jeho milovaným Jeruzalemom. Zo scenérie divo rozčesanutých skál, z tajomstiev hĺbok a z majestátnu oblohy získaval významné poučenie. Vo všetkom tom nachádzal dôkaz Božej moci a slávy.

[342]

Apoštol pozoroval okolo seba svedkov potopy, ktorá zaplavila zem, pretože jej obyvatelia vyzývavo prestupovali Boží zákon. Prúdom vôd z hĺbok zeme vyvrhnuté skaly mu živo pripomínali hrôzy onoho strašného prejavu Božieho hnevu. V hukote mnohých vôd – keď sa priepasť ozýva priepasti – prorok počul hlas Stvoriteľ'a. Prudkými vetrami rozbúrené more mu pripomínalo hnev urážaného Boha. Mohutné vlny vo svojom strašnom pohybe zdržované neviditeľnou rukou v určených medziach svedčili Jánovi o vláde večnej moci. Ján si pritom uvedomoval slabosť a nerozvážnosť smrteľníkov. Aj keď sú len ako červy v pozemskom prachu, vystatujú sa svojou múdrosťou a silou a trúfalo broja proti Bohu, Vládcovi vesmíru, ako keby bol podobný niekomu z nich. Skaly ostrova mu pripomínali Krista, Skalu, z ktorej čerpal silu a ktorá ho vo svojej tóni mohla bezpečne skryť. Z vyhnancovho srdca sa k nebu vznášala tá najmocnejšia túžba po Bohu a najvrúcnejšia modlitba.

Jánov prípad je skvelým príkladom toho, ako Boh môže použiť aj zostarnutých pracovníkov. O Jánovi sa pri jeho odchode na ostrov Patmos mnohí nazdávali, že už doslúžil a ako stará nalomená trstina môže sa každú chvíľu dolomiť. Aj keď bol zo svojich bývalých pôsobísk vyhnaný, o pravde svedčiť neprestal. Aj na ostrove si získal priateľov a prebúdzať v nich vieru. Šíril posolstvo radosti, hlásal Spasiteľ'a, ktorý vstal z mŕtvych a ktorý sa teraz v nebi prihovára za

svoj ľud, aby ho pri svojom návrate mohol vziať k sebe. Keď Ján v službe svojmu Pánovi zostarol, dostal viac správ z neba, než za celý svoj predchádzajúci život.

[343] K ľuďom, čo celý život zasvätili Božiemu dielu, by sme mali byť krajne láskaví a ohľaduplní. Títo zostarnutí pracovníci zostali verní v životných búrkach a skúškach. Hádám sú už slabí, no ešte stále majú dost síl a schopností, aby v Božom diele zastali svoje miesto. Aj keď sú už značne vyčerpaní a nemožno ich zatážiť tak ako služobníkov mladších, predsa len môžu poslúžiť neoceniteľnými radami.

Azda sa dopustili chýb, no nadobudli aj skúsenosti, ako sa vyhnúť omylom a nebezpečenstvám. Preto môžu rozvážne radiť. Aj keď ich skúšky a protivenstvá značne vyčerpali, Pán na nich nezapúba. Žehná ich zvláštnou milosťou a múdrosťou.

Treba si ctiť a vážiť tých, čo v ťažkých začiatkoch slúžili svojmu Majstrovi, a napriek chudobe zostali dielu verní aj vtedy, keď zástancov pravdy bolo len málo. Pán chce, aby mladí pracovníci nadobúdali múdrosť a duchovnú silu a aby práve stykom s týmito vernými služobníkmi dozrievali. Mali by si uvedomiť, že prítomnosť týchto pracovníkov im slúži na česť a požehnanie. Preto by im mali medzi sebou vyhradiť čestné miesto.

Duch Svätý puď týchto ľudí, aby po dlhodobom pôsobení v Kristovej službe, na sklonku svojej životnej dráhy, rozprávali o svojich zážitkoch a skúškach v Božom diele. Členovia mladí vo viere by mali počuť o tom, ako Boh zaobchádzal so svojím ľuďom a ako ho vo svojej добрote vyslobodzoval zo skúšok. Boh chce, aby starí a osvedčení pracovníci zostávali na svojich miestach a pomáhali pri záchrane ľudí, ktorých strháva mocný prúd zla; chce, aby zostávali duchovne vyzbrojení, kým im neprikáže, aby duchovnú výzbroj odložili.

Jánove skúsenosti z prenasledovania sú pre kresťana obdivuhodne poučné, povzbudivé a útešné. Boh nebráni bezbožným ľuďom, aby nekládli nástrahy, no postará sa o to, aby sa ich zákernosť obrátila na dobro v záujme tých, čo napriek skúškam a protivenstvám zostávajú Bohu verní a oddaní. Pracovník v diele evanjelia neraz koná svoju povinnosť v búrke prenasledovania, prudkého odporu a nespravodlivého osočovania. Vtedy je čas, aby si pripomenul, že skúsenosti získané v ohnivej peci skúšok a utrpenia stoja za prežitie

útrapy. Takto Boh privádza svoje deti k sebe, aby im ozrejmil ich nemohúcnosť i svoju silu. Učí ich spoliehať sa naňho. Pripravuje ich na prekonávanie ťažkostí, znášanie zodpovedností a splnenie vznešeného poslania, k čomu im prepožičal silu.

Boží vyvolení svedkovia boli v každej dobe vystavení potupe a prenasledovaní pre pravdu. Jozef bol v Egypte terčom nenávisťi a zloby pre svoju čestnosť a poctivosť. Božieho vyvoleného posla Dávida nepriatelia naháňali ako divú zver. Pre svoju vernosť nebeskému Bohu bol Daniel vrhnutý do levovej jamy. Jóba okrem straty pozemského imania postihlo také telesné utrpenie, že sa sprivil aj najbližším priateľom. No napriek tomu zostal Bohu verný. Jeremiáš nebojácne hlásal Božie posolstvo, aj keď jeho svedectvo kráľ a a kniežatá natoľko rozzúrilo, že ho vrhli do odpornej jamy. Štefana ukameňovali, pretože vyznával ukrižovaného Krista. Apoštola Pavla nepriatelia uväznili, zbičovali, kameňovali a nakoniec popravili, pretože bol verným Božím svedkom medzi pohanmi. A Ján bol vyhnancom na ostrove Patmos pre „*Božie slovo a svedectvo Ježiša Krista*„ [Zjavenie Jána 1,2](#).

[344]

Tieto príklady ľudskej nezlomnosti sú svedectvom o spoľahlivosti Božích zaslúbení – o Božej trvalej prítomnosti a záchovej milosti. Sú svedectvom o sile viery, odolávajúcej mocnostiam sveta. Len viera nám aj v najtemnejšej chvíli umožňuje odpočinok v Bohu v istote, že aj v tej najt’ážšej skúške a najprudšej búrke je pri kormidle on – náš nebeský Otec. Len oko viery dovidí za veci časné a správne ocení hodnotu večného bohatstva.

Ježiš nedáva svojim nasledovníkom nádej na dosiahnutie pozemskej slávy a bohatstva; nesľubuje život bez ťažkostí. Miesto toho ich vyzýva, aby šli za ním cestou sebazapierania a pohanenia. Proti tomu, ktorý prišiel vykúpiť svet, stáli spojené sily zla. Nešľachetní ľudia a padlí anjeli sa spojili v nel’útoštnom boji proti Kniežat’u pokoja. Každé jeho slovo a každý skutok boli prejavom božského súcitu a jeho odlišnosť od sveta prebúdza zúrivé nepriateľstvo.

Podobne to bude aj s tými, čo budú chcieť zbožným životom nasledovať Ježiša Krista. Prenasledovanie a hanobenie čaká každého Kristovho nasledovníka. Spôsob prenasledovania sa časom mení, ale zásada – duch, z ktorého vychádza – zostáva. Tej istej zlobe padali za obeť životy Pánových vyvolených od čias zbožného Ábela.

Satan v každej dobe prenasledoval Božích vyvolených. Mučil ich a zabíjal; oni však v umieraní víťazili. Svedčili o moci toho, ktorý je silnejší než satan. Bezbožní ľudia môžu mučiť a usmrtiť telo, nemôžu sa však dotknúť života, ktorý je skrytý s Kristom v Bohu. Veriacich môžu uvrhnúť do žalára, no nemôžu im spútať ducha.

[345] V čase skúšok a prenasledovania sa zjavuje sláva – Božia povaha – v Božích vyvolených. Kristovi nasledovníci, ktorých svet nenávidí a prenasleduje, sa vzdelávajú a vychovávajú v Kristovej škole. Na zemi idú úzkou cestou; v ohnivej peci utrpenia podstupujú očistný proces. Nasledujú Krista v ťažkých zápasoch, zapierajú sa a prežívajú trpké sklamanie, no takto poznávajú hĺbku previnenia i kliatbu hriechu a hl'adia naň s odporom. Ako účastníci Kristových utrpení smú za potemneným obzorom zahliadnuť slávu a povedať: „*Myslím, že utrpenia tohto času nie sú hodny porovnávania s budúcou slávou, ktorá sa na nás má zjaviť*“, [Rimanom 8,18](#).

Kresťania apoštolskej doby sa vyznačovali vážnosťou a nadšením. Pre svojho Majstra pracovali tak neúnavne, že v pomerne krátkom čase sa evanjelium o kráľovstve aj napriek prudkému odporu rozšírilo do všetkých obývaných častí sveta. Horlivosť vtedajších Ježišových nasledovníkov zaznamenalo inšpirované pero na povzbudenie veriacich v každej dobe. O efezskom cirkevnom zbore, ktorý Pán Ježiš uviedol ako symbol celej kresťanskej cirkvi apoštolskej doby, verný a pravý Svedok povedal: „*Poznám tvoje skutky aj tvoju námahu a vytrvalosť a viem, že nemôžeš znieť zlých. Skúšal si tých, čo hovoria, že sú apoštolmi, a nie sú, a zistil si, že sú to luhári. Si vytrvalý, veľa si zniesol pre moje meno a neochabol si.*“, [Zjavenie Jána 2,2.3.](#)

Efezský zbor sa spočiatku vyznačoval detskou prostotou a horlivosťou. Veriaci sa skutočne snažili poslúchať každé Božie slovo a ich život zjavoval opravdivú a úprimnú lásku ku Kristovi. Božiu vôľu plnili radostne, pretože Spasiteľ bol v ich srdci trvale prítomný. Z lásky k svojmu Vykupiteľovi najvyšším cieľom ich života bolo získavať preňho ľudí. Vzácne poklady Kristovej milosti nechceli hromadiť. Keďže si uvedomovali dôležitosť svojho povolania a závažnosť posolstva: „*Na zemi pokoj ľudom dobrej vôle,*“ ([Lukáš 2,14](#)), horela v nich túžba roznieť radostnú zvesť o spasení do najodľahlejších končín zeme. Svet poznal, že bývali s Ježišom. Kajali sa, a bolo im odpustené; boli očistení a posvätení, a do spoločenstva s Bohom sa dostali prostredníctvom jeho Syna.

Členovia cirkvi jednotne zmýšľali a konali. Láska ku Kristovi ich držala pospolu ako zlatá reťaz. Stále viac a úplnejšie chceli poznať svojho Pána a vo svojom živote prejavovali radosť a Kristov pokoj. Navštevovali „*vdovy a siroty v ich tiesni,*“ a snažili sa zostať „*nepoškvrnení od tohto sveta,*“ ([Jakoba 1,27](#)). Vedeli, že v opačnom prípade by odporovali vlastnému vyznaniu a zapierali by svojho Vykupiteľa.

[347]

Dielo sa šírilo v každom meste. Novoobrátení veriaci si pokladali za povinnosť svedčiť ľuďom o neoceniteľnom dare, ktorý dostali. Neuspokojili sa, kým svetlo, ktoré im osvietilo myseľ, neosvieti aj iných. Zástupy neveriacich poznali dôvody kresťanskej nádeje. Úprimné osobné výzvy počuli ľudia blúdiaci, spoločensky vyvrhnutí, ba aj povrchní vyznavači pravdy, čo viac milovali svetské rozkoše než Boha.

Po čase však nadšenie veriacich začalo ochabovať a slabla aj vzájomná láska. V cirkvi bolo badať ochladnutie. Niektorí pozabudli na to, akým obdivuhodným spôsobom prijali pravdu. Starí vlajkonoši jeden po druhom vymierali. Niektorí mladší pracovníci, čo mohli vziať na seba časť zodpovednosti a stať sa múdrymi predstaviteľmi cirkvi, boli častým opakovaním známych právd unavení. Vo svojej túžbe po niečom neobvyklom a prekvapujúcom chceli uvádzať nové učenie, čo sa mnohým javilo ako príjemnejšie, no nebolo v súlade so zásadami evanjelia. Vo svojej samolúbošti a duchovnej slepote nepostrehli, že pod vplyvom týchto zvodných výmyslov mnohí začnú pochybovať o svojich minulých skúsenostiach a skončia v zmätku a nevere.

Šírenie falošných názorov spôsobilo v cirkvi rozkol a mnohí prestali pokladať Ježiša za pôvodcu a dokonávateľa svojej viery. Spory o nepodstatných otázkach učenia a záujem o zvodne „vymyslené bájky“, zaberali čas, ktorý sa mal venovať zvestovaniu evanjelia. V dôsledku toho zostali bez výstrahy celé zástupy ľudí, ktorých mohlo verné zvestovanie pravdy presvedčiť a umožniť im obrátenie. Zbožnosť sa rýchlo vytrácala a zdalo sa, že povrchných nasledovníkov Krista postupne ovláda satan.

Práve v tomto kritickom období dejín cirkvi bol Ján odsúdený do vyhnanstva. Cirkev jeho hlas nikdy tak naliehavo nepotrebovala ako teraz. Takmer všetkých jeho spolupracovníkov v službe evanjelia stihla medzičasom mučenícka smrť. Ostatní veriaci boli kruto prenasledovaní. Všetko nasvedčovalo tomu, že nepriatelia nad Kristovou cirkvou čoskoro zvíťazia.

V pozadí však neviditeľne pôsobila Pánova ruka. Božia prozreteľnosť dovolila, aby Jána odvedli ta, kde mu Kristus mohol obdivuhodne zjaviť nielen seba samého, ale vo videniach mu oznámiť životodarné pravdy pre cirkevné zbory.



Nepriatelia pravdy sa nazdávali, že vypovedaním Jána do samoty Božieho verného svedka navždy umlčali. Apoštol však na ostrove Patmos dostal posolstvá, ktoré mali posilňovať cirkev až do konca času. Napriek tomu, že ľudia zodpovedných za vyhnanie Jána nikto viny nezbaví, Boh ich použil za nástroj na uskutočnenie svojich zámierov. Práve ich snaha zatieniť svetlo pomohla pravde zažiť naplno.

[348]

Pán slávy sa zjavil vyhnanému apoštolovi v sobotu. Ján aj na ostrove Patmos zachovával sobotu práve tak posvätné, ako keď kázaval v judských mestách a osadách. Vierou prijímal vzácne zasľúbenia týkajúce sa tohto dňa. O tom napísal: „*V Pánov deň som bol vo vytržení a počul som za sebou hlas mohutný ako zvuk poľnice... Obrátil som sa, aby som pozoroval hlas, čo so mnou hovoril. A keď som sa obrátil, videl som sedem zlatých svietnikov a uprostred svietnikov kohosi, ako Syna človeka.*“, [Zjavenie Jána 1,10-13](#).

Tento milovaný učeník dostal mimoriadne veľkú milosť. V Getsemanskej záhrade videl svojho Majstra, ako sa potí krvou, „*lebo neľudsky bol znetvorený jeho výzor.*“, [Izaiáš 52,14](#). Potom ho videl v rukách rímskych žoldnierov, oblečeného v starom purpurovom rúchu a s trňovou korunou na hlave. Videl ho visieť na golgotskom kríži, keď sa mu niektorí z prítomných bezcitne vysmievali a tupili ho. A teraz Ján opäť smie vidieť svojho Pána. Aký zmenený je jeho zjav! Už nie je „*Mužom bolesti*“, ktorým ľudia opovrhujú a ktorého tupia. Ján ho vidí odiateho v rúchu nebeského jasu. „*Jeho hlava a vlasy boli biele ako biela vlna, ako sneh, a jeho oči ako plameň ohňa. Jeho nohy boli podobné kovu rozžeravenému v peci.*“, [Zjavenie Jána 1,14.15](#). Jeho hlas pripomína hukot mnohých vôd. Tvár mu žiari ako slnko. V ruke drží sedem hviezd a z úst mu vychádza dvojsečný meč, symbol moci jeho slova. Patmos žiari slávou zmŕtvychvstalého Spasiteľa. Ján napísal: „*Keď som ho uvidel, padol som mu k nohám ako mŕtvy. On položil na mňa svoju pravicu a povedal: Neboj sa!*“, [Zjavenie Jána 1,17](#).

Ján bol posilnený, aby prítomnosť svojho osláveného Pána mohol zniest. Potom sa jeho udivenému zraku zjavila sláva neba. Smel vidieť Boží trón a po skončení všetkých pozemských bojov uvidel zástup vykúpených odiatych v bielom rúchu. Počul hudbu nebeských anjelov a víťazné piesne tých, čo zvíťazili krvou Baránka a slovom svojho svedectva. V zjavení, ktoré smel pozorovať, videl

úchvatné scény zo skúseností Božieho ľudu i budúcnosť cirkvi až do konca času. V číselnej a obraznej symbolike videl významné udalosti, ktoré mal zaznamenať, aby Boží ľud v jeho dobe i v budúcich vekoch mohol správne chápať nebezpečenstvá a boje, ktoré ho očakávajú.

[349] Toto zjavenie dostal Ján pre cirkev celého kresťanského veku na poučenie a potešenie. Učitelia náboženstva však tvrdili, že je to kniha zapečatená a jej tajomstvá nemožno vysvetliť. Preto sa mnohí odvrátili od tohto prorockého záznamu a skúmaním jeho tajomstiev nechceli strácať čas. Boh však nechce, aby jeho ľud podobne hľadel na túto knihu. Táto kniha je *„zjavenie Ježiša Krista, ktoré mu dal Boh, aby ukázal svojim služobníkom, čo sa má onedlho stať“*. Pán hovorí: *„Blahoslavený kto číta, aj tí, čo počúvajú slová proroctva a zachovávajú, čo je v ňom napísané, lebo čas je blízko.“* *„Ja dosvedčujem každému, kto počúva prorocké slová tejto knihy. Keby niekto k tomu niečo pridal, tomu Boh pridá rany opísané v tejto knihe, a keby niekto ubral zo slov tejto prorockej knihy, tomu Boh odníme podiel zo stromu života i zo svätého mesta, z toho, o čom píše v tejto knihe. Ten, čo to dosvedčuje, hovorí: Áno, prídem čoskoro.“* [Zjavenie Jána 1,1.3; 22,18-20](#).

V knihe Zjavenie sú nám odhalené Božie hlbiny. Samotný názov tejto inšpirovanej knihy –**Zjavenie**– protirečí tvrdeniu, že ide o knihu zapečatenú. Zjavenie znamená niečo, čo je zjavené. Sám Pán zjavil svojmu služobníkovi tajomstvá v tejto knihe obsiahnuté preto, aby ich sprístupnil všetkým záujemcom. Pravdy tejto knihy sú určené rovnako ľuďom posledných dní svetových dejín ako tým, čo žili v Jánovej dobe. Niektoré scény zobrazené v tomto proroctve patria do minulosti, iné sa odohrávajú teraz a ďalšie približujú záver veľkého sporu medzi mocnosťami temnosti a Kniežat'om neba, a nakoniec obrazy, ktoré odhalujú víťazstvo a radosť vykúpených na obnovennej zemi.

Ak sa niekomu nedarí všetky symboly knihy Zjavenie ihneď rozlúštiť, nemal by si myslieť, že skúmanie tejto knihy, v snahe spoznať význam pravdy v nej obsiahnutej, je zbytočné. Ten, ktorý Jánovi tieto tajomstvá zjavil, niečo z radosti nebeských vecí dá okúsiť aj tomu, kto usilovne hľadá pravdu. Kto pravde otvorí srdce, ten porozumie posolstvu tejto knihy a odmenou mu bude požehnanie

zasľúbené tým, „čo počúvajú slová proroctva a zachovávajú, čo je v ňom napísané,, [Zjavenie Jána 1,3](#).

V Zjavení sa stretávajú i končia všetky knihy Písma. Tu je aj doplnok k prorockej knihe Danielovej. Jedna kniha je proroctvom, druhá zjavením. Zapečatenou knihou nie je Zjavenie, ale tá časť Danielovho proroctva, čo sa vzt'ahuje na posledné dni. Anjel povedal prorokovi: „Ty však, Daniel, ukry tieto slová a zapečat' knihu až po posledný čas!,, [Daniel 12,4](#). [350]

Bol to Kristus, kto kázal apoštolovi napísať všetko, čo mu zjavil. Povedal mu: „Čo vidíš, napíš do knihy a pošli siedmim cirkvám: Do Efezu, Smyrny, Pergama, Tyatiry, Sárd, Filadelfie a do Laudicey.,, „Ja som Prvý a Posledný a Živý. Bol som mŕtvy, a hl'a žijem na veky vekov... Napíš teda, čo si videl: čo je a čo sa má stať potom. Tajomstvo siedmich hviezd, ktoré si videl v mojej pravici a siedmich zlatých svietnikov je toto: sedem hviezd sú anjeli siedmich cirkví a sedem svietnikov je sedem cirkví,, [Zjavenie Jána 1,11.18-20](#).

Mená siedmich zborov predstavujú cirkev v rôznych obdobiach kresťanských stáročí. Číslo sedem znamená plnosť i trvanie posolstva do konca času, zatiaľ čo uvedené symboly vystihujú vnútorný stav cirkvi v rôznych obdobiach svetových dejín. O Kristovi tu čítame, že sa prechádza uprostred siedmich svietnikov. Takto je vystihnúť jeho vzt'ah k zborom. Stále je teda spojený so svojim ľudom. Pozná jeho skutočný stav. Pozoruje jeho poriadok, jeho zbožnosť a oddanosť. Aj keď je veľkňazom a prostredníkom v nebeskej svätyni, Ján ho videl prechádzať sa uprostred svojich pozemských zborov. Neúnavne bdelo a pozorne sleduje, či svetlo niektorého strážcu pohasína, alebo už aj vyhaslo. Keby starosť o svietniky bola zverená len ľud'om, blikavý plamienok by pomaly zhasínal a nakoniec by vyhasol. Kristus je však pravým Strážcom Hospodinovho domu, verným Ochrantom chrámového nádvorja. Jeho ustavičná starostlivosť a záchovná milosť sú prameňom života a svetla. Kristus je predstavený aj ako ten, ktorý vo svojej pravici drží sedem hviezd. To nás uist'uje, že zbor, ktorý si plní svoje poslanie, nemôže zahynúť, pretože hviezdou, ktorú chráni Všemohúci, z Kristovej ruky nikto nevytrhne.

„Toto hovorí ten, čo drží sedem hviezd vo svojej pravici,, [Zjavenie Jána 2,1](#). Tieto slová patria zborovým učiteľ'om, ktorým Boh zveril veľkú zodpovednosť. Blahodarné vplyvy, ktoré má cirkev

[351]

širiť, súvisia s Božími služobníkmi, ktorí majú zjavovať Kristovu lásku. On dohliada na nebeské hviezdy. On im dáva svetlo. On riadi a usmerňuje ich pohyb. Keby to nerobil, stali by sa z nich padlé hviezdy. Tak je to aj s jeho služobníkmi. Oni sú len nástrojmi v jeho rukách, a čokoľvek dobrého vykonajú, je to len prejav jeho moci. Skrze nich má žiariť jeho svetlo. Zárukou ich účinnosti má byť Spasiteľ. Ak budú svoj pohľad upierať naňho, tak ako ho on upieral na Otca, potom budú spôsobilí konať jeho dielo. Ak sa budú bezvýhradne spoliehať na Boha, prepožičia im svoju vznešenosť, aby ju odzrkadlili svetu.

Tajomstvo neprávosti, ktorej pôsobnosť Pavol predpovedal, začala pustošiť už v ranej cirkvi; a keď so svojím bludným učením vystúpili falošní učители, pred ktorými veriacich varoval Peter, ich bludy zviadli mnohých. Niektorí v skúškach zakolísali a boli v pokušení vzdať sa viery. V čase, keď Ján dostal zjavenia, mnohí stratili prvú lásku k pravde evanjelia. Boh však vo svojej veľkej milosti nenechal cirkev v jej odpadlom stave. Vo svojom neskonale vl'údnom poslanstve veriacim zjavoval svoju lásku a žiadal ich, aby sa rozhodli pracovať pre večnosť. Svoj ľud vyzýval: *„Preto si spomeň, odkiaľ si padol, rob pokánie a konaj ako prv., Zjavenie Jána 2,5.*

Cirkev mala nedostatky, potrebovala prísne napomenutie a pokarhanie. Ján dostal vnuknutie, aby varovné, karhavé i prosebné poslanstvá oznámil tým, čo strácajú zo zreteľa základné zásady evanjelia a ohrozujú si nádej na spásu. Karhavé slová, ktorými Boh v prípade potreby svoj ľud varovne napomína, sprevádza vždy súcitná láska a prísľub pokoja každému kajúcemu členovi. Pán hovorí: *„Hľa, stojím pri dverách a klopem. Kto počúvne môj hlas a otvorí dvere, k tomu vojdem a budem s ním večerať a on so mnou., Zjavenie Jána 3,20.*

Pre tých, čo si v protivenstve viery v Boha zachovajú, prorok dostal slová uznania a zasl'úbenia: *„Poznám tvoje skutky – hľa, nechal som pred tebou otvorené dvere, ktoré nik nemôže zavrieť –, že máš málo sily, no zachoval si moje slovo a nezaprel si moje meno., „Preto, že si zachoval moje slovo a vytrval si, aj ja ťa ochránim pred hodinou skúšky, ktorá príde na celý svet a preskúša obyvateľov zeme., Ježiš varoval veriacich: „Bdej a posilňuj, čo ešte ostalo, a už malo zomrieť., „Prídem čoskoro. Drž sa toho, čo máš, aby ti nik nevezal veniec., Zjavenie Jána 3,8.10.2.11.*

Skrze toho, ktorý sa predstavil ako „*váš brat a spoločník v súžení*„ (Zjavenie Jána 1,9), Boh svojej cirkvi zjavil, čo bude musieť preňho vytrpieť. Vyhnaný stavec pri pohľade do budúcnosti videl v dlhých stáročiach temna a povery zástupy tých, čo z lásky k pravde zahynú mučeníckou smrťou. Videl však aj to, že ten, ktorý ochránil svojich prvých svedkov, neopustí svojich verných nasledovníkov v stáročiach prenasledovania, ktorým budú prechádzať až do konca času. Pán oznámil: „*Neboj sa toho, čo máš trpieť, hľa, diabol niektorých z vás má uvrhnúť do väzenia, aby ste boli skúšaní; a budete... v súžení. Bud' verný až do smrti a dám ti veniec života*„, Zjavenie Jána 2,10.

[352]

Ján potom počul zaslúbenie, ktoré patrí všetkým verným bojovníkom proti zlu: „*Tomu, kto zvíťazí, dám jest' zo stromu života, ktorý je v Božom raji*„, „*Kto zvíťazí, ten takto bude oblečený do bieleho rúcha a jeho meno nevymažem z knihy života, ale vyznám jeho meno pred svojím Otcom a pred jeho anjelmi*„, „*Toho, kto zvíťazí, posadím vedľa seba na mojom tróne, ako som aj ja zvíťazil a zasadol som s mojím Otcom na jeho tróne*„, Zjavenie Jána 2,7; 3,5.21.

Ján pozoroval spojitosť Božieho milosrdenstva, súcitu a lásky s Božou svätosťou, spravodlivosťou a mocou. Videl, ako hriešnici poznávali v Bohu Otca, ktorého sa pre svoje hriechy báli. Pri pohľade za vyvrcholenie veľkého zápasu apoštol videl na Sione „*čosi ako sklené more... tých, čo zvíťazili... stát' na sklenenom mori; mali Božie citary a spievali pieseň Mojžiša... a Baránkovu pieseň*„, Zjavenie Jána 15,2.3.

Ján vidí Vykupiteľa ako „*Leva z Júdovho kmeňa*„, i ako „*Baránka, ktorý bol ako zabitý*„, Zjavenie Jána 5,2.3. Tieto symboly predstavujú spojenie všemohúcej moci a sebaobetavej lásky. Lev z Júdy, tak strašný pre tých, čo opovrhli jeho milosťou, bude pre svojich poslušných a verných nasledovníkov Božím Baránkom. Ohnivý stĺp, ktorý priestupníkom Božieho zákona oznamuje hrôzu a hnev, je znamením svetla, milosrdenstva a vyslobodenia pre tých, čo zachovávali jeho prikázania. Božie rameno, dostatočne silné na zničenie bezbožných, je dosť mocné aj na záchranu verných. Každý verný bude spasený. „*On pošle svojich anjelov za mohutného zvuku poľnice a zhromaždia jeho vyvolených zo štyroch strán sveta, od jedného kraja neba až po druhý*„, Matúš 24,31.

Boží ľud v porovnaní s miliónmi obyvateľov sveta bude len malým stádom, akým vždy bol; ak však zostane verný pravde zjavenej v Božom slove, Boh mu bude útočiskom. Veriaci budú pod širokým štítom Všemohúceho. Boh vždy tvorí väčšinu. Keď zvuk posledného zatrúbenia nebeskej pol'nice prenikne do žalára mŕtvych a spravodliví víťazoslávne vyjdú a zvolajú: „*Smrt', kde je tvoje víťazstvo? Smrt', kdeže je tvoj osten'?*“, (1. Korint'anom 15,55), vtedy budú Božie deti spolu s Bohom, s Kristom, s nebeskými zástupmi anjelov a s vernými vyznavačmi všetkých čias tvoriť väčšinu.

Verní učenici nasledujú Krista napriek ťažkým bojom, sebazapreniu i trpkému sklamaniu. To všetko im však pomáha poznať, (352)aký zločinný a podlý je hriech, od ktorého sa teraz s odporom odvracajú. Ako účastníci Kristovho utrpenia majú podiel aj na jeho sláve. Prorok vo videní pozoroval konečné víťazstvo ostatku Božej cirkvi: „*Videl som čosi ako sklené more, zmiešané s ohňom, i tých, čo zvíťazili... stáť na sklenenom mori; mali Božie citary a spievali pieseň Mojžiša, Božieho služobníka, a Baránkovu pieseň: Veľké a obdivuhodné sú tvoje skutky, Pane, Bože všemohúci; spravodlivé a správne sú tvoje cesty, kráľ národov.*“, [Zjavenie Jána 15,2.3.](#)

„*Potom som videl, a hľ'a Baránok stál na vrchu Siona a s ním stoštyridsaťštyritisíc tých, čo mali na čele napísané jeho meno a meno jeho Otca.*“, [Zjavenie Jána 14,1.](#) Na svete zasvätili svoju myseľ Bohu; slúžili mu rozumom i srdcom a on im teraz môže svoje meno napísať na ich čelo „*a budú kral'ovat' na veky vekov.*“, [Zjavenie Jána 22,5.](#) Nebudú chodiť sem i ta, akoby o svoje miesto chceli prosiť. Patria k tým, ktorým Kristus povie: „*Pod'te, požehnaní môjho Otca, zaujmite kral'ovstvo, ktoré je pre vás pripravené od stvorenia sveta.*“, Boh každého privíta ako svoje dieťa: „*Vojdi do radosti svojho Pána.*“, [Matúš 25,34.21.](#)

„*Tí nasledujú Baránka, kamkol'vek ide. Oni sú vykúpení z ľudí ako prvotiny Bohu a Baránkovi.*“, [Zjavenie Jána 14,4.](#) Prorok ich vidí stáť na vrchu Sion, opášaných a pripravených k svätej službe v bielom kmente. „*Ten kment sú spravodlivé skutky svätých.*“, [Zjavenie Jána 19,8.](#) Tí však, čo v nebi nasledujú Baránka, museli ho najprv nasledovať na zemi. Nerobili to akosi nevrlo či zo vzdoru, ale v dôverivej, ochotnej poslušnosti, ako keď stádo nasleduje svojho pastiera.

„Hlas, ktorý som počul, znel, ako keď gitaristi hrajú na svojich gitarách. A spievali čosi ako novú pieseň pred trónom... A tú pieseň sa nemohol nik naučiť, iba tých stoštyridsaťštyritisíc vykúpených zo zeme... V ich ústach sa nenašla lož: sú bez poškrvny,„ [Zjavenie Jána 14,2-5](#).

„A videl som, ako z neba od Boha zostupuje sväté mesto, nový Jeruzalem, vystrojené ako nevesta, ozdobená pre svojho ženícha... ožiarené Božou slávou. Jeho jas bol podobný najdrahšiemu kameňu, akoby krištál'ovo čistému kameňu jaspisu. Malo veľké a vysoké hradby. Malo dvanásť brán a na bránach dvanásť anjelov a napísané mená dvanástich kmeňov syna Izraela. Dvanásť brán je dvanásť perál; každá brána bola z jednej perly. A námestie mesta bolo z rýdzeho zlata, takého ako priezračné sklo. Ale chrám som v ňom nevidel, lebo jeho chrámom je Pán, všemohúci Boh, a Baránok,„ [Zjavenie Jána 21,2.11.12.21.22](#).

„Už nikdy nebude nič prekliate. V ňom bude trón Boha a Baránka [354] a jeho služobníci mu budú slúžiť; budú hl'adiet' na jeho tvár a na čele budú mať jeho meno. Noci už nebude a nebudú potrebovať svetlo lampy ani svetlo slnka, lebo im bude žiarit' Pán,„ [Zjavenie Jána 22,3-5](#).

Potom mi ukázal rieku života, čistú ako krištál', vytekajúcu od Božieho a Baránkovho trónu. Uprostred jeho námestia, z oboch strán rieky, je strom života, ktorý prináša dvanásťkrát ovocie: „Každý mesiac dáva svoje ovocie a lístie stromu je na uzdravenie národov,„ „Blaoslavení sú tí, čo si vypierajú rúcha: Budú mať moc nad stromom života a budú môcť vstúpiť bránami do mesta,„ [Zjavenie Jána 22,1.2.14](#).

„A počul som mohutný hlas od trónu hovoriť: Hl'a, Boží stánok je medzi ľud'mi! A bude medzi nimi prebývať; oni budú jeho ľuďom a sám Boh – ich Boh – bude s nimi,„ [Zjavenie Jána 21,3](#).

## 58. kapitola — Vít'azná cirkev

Vyššie devätnásť storočí ubehlo odvtedy, čo apoštolovia zakončili svoje dielo, ale záznam o ich úsilí a obetiach pre Krista patrí medzi najvzácnejšie poklady cirkvi. Toto svedectvo napísané z podnetu Ducha Svätého malo byť Kristovým nasledovníkom v každom ďalšom veku zdrojom povzbudenie k väčšej horlivosti a opravdivosti v Spasiteľovom diele.

Učeníci Kristov príkaz splnili. Títo poslovnia kríža boli pri zvestovaní evanjelia svedkami takého zjavenia Božej slávy, akú predtým smrteľný človek nevidel. Duch Svätý spolupracoval s apoštolmi na diele, ktoré otriaslo svet. Evanjelium oslovilo každý národ za života jednej generácie.

Úspechy, ktoré sprevádzali pôsobenie vyvolených apoštolov, boli slávne. Niektorí učeníci neboli spočiatku patrične vzdelaní, no bezvýhradne sa odovzdali Kristovej službe a pod jeho učiteľským dohľadom získali potrebnú prípravu na veľkú úlohu, ktorá im bola zverená. Srdcia mali plné milosti a pravdy, a to usmerňovalo ich pohnútky a konanie. Ich život bol skrytý s Kristom v Bohu; ponorení do hĺbok nekonečnej lásky nemysleli na seba.

Učeníci boli muži, ktorí vedeli úprimne hovoriť i modliť sa; silu čerpali zo zdroja, ktorý bol mocou Izraela. Bezvýhradne vedeli stáť na Božej strane a svoju osobnú česť spájať s Božím trónom! Ich Bohom bol Hospodin. Jeho česť bola ich cťou. Jeho pravda bola ich pravdou. Kto útočil na evanjelium, akoby im prebodával srdce. Za Kristovo dielo bojovali zo všetkých síl. Duchovné pomazanie zhora im umožnilo úspešne zvestovať slovo života. Očakávali veľa, a preto aj veľa vykonali. Zjavil sa im Kristus a stal sa im vodcom. Ich chápanie pravdy a odolnosť v protivenstve boli úmerné ich poslušnosti Božej vôli. Témou každého ich rozhovoru bol Ježiš Kristus, Božia múdrosť a moc. Vyvyšovali jeho meno – to jediné meno pod nebom, skrze ktoré môžu byť ľudia spasení. Zvestovaním Kristovej dokonalosti uchvacovali srdcia poslucháčov a ľudia prijí-



mali evanjelium. Mnohí z tých, čo predtým Spasiteľovo meno tupili a pohrdali jeho mocou, teraz sa hlásili za učeníkov Ukrižovaného.

Učeníci spĺňali svoje zvestné poslanie mocou živého Boha, nie vlastnou silou. Nebola to ľahká úloha. Počiatkové úsilie kresťanskej cirkvi sprevádzali ťažkosti a trpký žiaľ. Učeníci museli pri svojej práci stále zápasiť s nedostatkom, osočovaním, prenasledovaním. Nelipli príliš ani na vlastnom živote a tešili sa, že smú trpieť pre Krista. V ich úsilí nemala miesto nerozhodnosť, váhavosť či bezcieľnosť. Boli ochotní zriecť sa všetkého, ba aj samých seba. Vedomie zodpovednosti im zušľacht'ovalo a obohacovalo život; a vo víťazstvách, ktoré dosiahli pre Krista, bola zrejmá nebeská milosť. Evanjelium víťazilo Božou všemohúcou silou, ktorá pôsobila skrze nich.

[356]

Apoštolovia vybudovali Božiu cirkev na základe, ktorý položil sám Kristus. Písmo viackrát spomína stavbu chrámu ako príklad budovania cirkvi. Zachariáš hovorí o Kristovi ako Výhonku, ktorý vystaví chrám Hospodinov. Pohanov vidí ako pomocníkov pri tomto diele: „*Takí, čo sú zd'aleka, prídu a budú stavať chrám Hospodinov.*“, A Izaiáš vraví: „*Cudzozemci vystavajú tvoje hradby.*“, [Zachariáš 6,15](#); [Izaiáš 60,10](#).

Peter v súvisе so stavbou chrámu napísal: „*Prichádzajte k nemu, k živému kameňu, ktorý ľudia síce zavrhlí, ale pred Bohom je vyvolený a vzácny, a dajte sa vbudovať aj vy ako živé kamene do duchovného domu, do svätého kňazstva, aby ste prinášali duchovné obety, príjemné Bohu skrze Ježiša Krista.*“, [1. Petra 2,4.5](#).

Apoštolovia pracovali v „*lomoch*“, židovského a pohanského sveta, odkiaľ prinášali „*kamene*“, a kládli ich na „*základ*“, Pavol vo svojom liste veriacim v Efeze napísal: „*Už nie ste cudzinci ani príselci, ale ste spoluobčania svätých a patríte do Božej rodiny, ste postavení na základe apoštolov a prorokov; hlavným uholným kameňom je sám Kristus Ježiš. V ňom celá stavba pevne pospájaná rastie v svätý chrám v Pánovi, v ňom ste aj vy vbudovaní do Božieho príbytku v Duchu.*“, [Efezským 2,19-22](#).

Podobne napísal aj veriacim v Korinte: „*Podľa Božej milosti, ktorú som dostal, položil som ako múdry staviteľ základ a iný na ňom stavia. Ale každý nech si dáva pozor, ako na ňom stavia. Lebo nik nemôže položiť iný základ okrem toho, čo je už položený, a je ním Ježiš Kristus. Či niekto na tomto základe stavia zo zlata,*

*striebra, drahých kameňov, dreva, sena či slamy, dielo každého vyjde najavo. Ten deň to ukáže, lebo sa vyjaví v ohni a oheň preskúša dielo každého, aké je.,* [1. Korint'anom 3,10-13](#).

[357]

Apoštolovia stavali na bezpečnom základe – na večnej Skale. Na tento základ kládli kamene, ktoré „*vylomili,*“ zo sveta. Práca staviteľ'ov sa neobišla bez prekážok. Úsilie im krajne s' ažoval odpor Kristových nepriateľ'ov. Museli bojovať' proti fanatizmu, predsudkom a nenávisťu tých, čo stavali na falošnom základe. Mnohých budovateľ'ov cirkvi možno prirovnať' k staviteľ'om múrov za čias Nehemiáša, o ktorých čítame: „*Tí, čo stavali na múre, ako aj tí, čo nosili bremená, robili; každý jednou svojou rukou robildielo a druhou držal zbraň.,*“ [Nehemiáš 4,17](#). [Nehemiáš 4,17](#) (ROH); [Nehemiáš 4,11](#) (ECAV).

Králi, miestodržiteľia, kňazi a poprední muži sa snažili zboriť' Boží chrám. Verní budovatelia však aj pod hrozbou mučenia a smrti v diele pokračovali a nádherná, súmerná stavba rástla. Robotníci bývali oparom poverčivosti občas takmer oslepení a inokedy akoby podliehali násiliu zo strany odporcov. No napriek tomu pokračovali v diele s pevnou vierou a neochvejnou odvahou.

Nepriateľ' postupne vyhubil všetkých popredných staviteľ'ov. Štefana ukameňovali, Jakuba zabili mečom, Pavla s' ali, Petra ukrižovali, Jána poslali do vyhnanstva. Cirkev však predsa rástla. Na miesta tých, čo padli, prišli noví pracovníci a pridávali kameň ku kameňu. Takto pozvoľ'na rástol chrám Božej cirkvi.

Po založení kresťanskej cirkvi prišli síce storočia prudkého prenasledovania, no nikdy nebol nedostatok takých, čo si prácu na stavbe Božieho chrámu cenili viac ako vlastný život. O takých čítame: „*Iní zasa zakúsili výsmech a bičovanie, ba aj okovy a väzenie. Kameňovali ich, rozpilovali ich, umierali pod mečom; túlali sa v ovčích a kozích kožiach, núdzni, utláčaní a sužovaní. Oni, ktorých svet nebol hoden, blúdili po púšti a po horách, po jaskyniach a zemských roklinách.,*“ [Židom 11,36-38](#).

Nepriateľ' spravodlivosti vo svojom úsilí zastaviť' dielo, ktoré bolo zverené Pánovým staviteľ'om, nezabudol na nich. Boh však „*bez svedectva o sebe samom neostával,*“ [Skutky apoštolov 14,17](#). Prišli pracovníci, ktorí úspešne bránili vieru raz danú svätým. Dejiny zaznamenávajú odhodlanosť' a hrdinstvo týchto ľ'udí. Mnohí z nich padli pri práci podobne ako apoštolovia, no výstavba chrámu

pokračovala. Robotníkov zabíjali, ale dielo napredovalo. Valdenský kresťania, Viklef, Hus, Jeroným, Luther, Zwingli, Cranmer, Latimer, Knox, hugenoti, bratia Wesleyovci a ďalší kládli na položený základ materiál, ktorý pretrvá veky. V neskorších rokoch to boli tí, čo sa snažili šíriť Božie slovo, ako aj misionári v pohanských zemiach, čo pripravovali pôdu na zvestovanie posledného veľkého posolstva – tí všetci pomáhali dokončovať stavbu chrámu. [358]

Po celé stáročia, čo uplynuli od čias apoštolov, stavba Pánovho chrámu nebola prerušená. Pri spätnom pohľade do minulých stáročí môžeme pozorovať, že veriaci žiarili v stavbe ako živé kamene a prúdom svetla presvecovali temnotu bludov a povier. Tieto vzácne drahokamy budú po celú večnosť žiarit stále jasnejšie a svedčiť o moci Božej pravdy. Oslňujúce svetlo týchto obrúsených kameňov vyjavuje príkry rozdiel medzi svetlom a tmou, medzi zlatom pravdy a odpadom bludu.

Pavol, ďalší apoštolovia a všetci spravodliví, čo odvtedy žili, účinne pomáhali budovať Boží chrám. Stavba však stále nie je zavŕšená. Ešte aj my v súčasnosti máme čo robiť, aby sme splnili svoje poslanie. Na položený základ máme prinášať materiál, ktorý obstojí v ohnivej skúške – zlato, striebro a drahé kamene „tesané v slohu chrámovom“, [Žalm 144,12](#). Týmto Božím staviteľom Pavol pripomína povzbudivé a varovné slová: „Čie dielo, ktoré naň postavil, zostane, ten dostane odmenu. Čie dielo zhorí, ten utrpí škodu, on sa však zachráni, ale tak, ako cez oheň“, [1. Korint'anom 3,14.15](#). Kresťan, ktorý verne hlása Slovo života a ľuďí uvádza na cestu svätosti a pokoja, a na základ prináša hodnotný, spoľahlivý materiál, bude v Božom kráľovstve ctený ako múdry staviteľ.

O apoštoloch čítame: „Oni sa rozišli a všade kázali. Pán im pomáhal a ich slová potvrdzoval znameniami, ktoré ich sprevádzali“, [Marek 16,20](#). Ako vtedy vyslal svojich učeníkov, tak aj dnes posiela členov svojej cirkvi. Tá istá moc, ktorá sprevádzala učeníkov, bude sprevádzať aj dnešných poslov. Ak budú od Boha očakávať silu, on bude spolupracovať s nimi a ich úsilie nebude márne. Mali by si pritom uvedomiť, že dielo, ktoré konajú, má Božiu pečať. Boh povedal Jeremiášovi: „Nehovor: Som primladý. Ale chod', ku komukol' vek t'a pošlem, a hlásaj všetko, čo ti rozkážem! Neboj sa ich, lebo ja som s tebou, aby som t'a vyslobodil – znie výrok Hospodinov. Vtedy Hospodin vystrel ruku a dotkol sa mi úst. Potom mi Hospodin

*riekol: Ajh' a, dal som ti do úst svoje slová., Jeremiáš 1,7-9.* Pán aj nás nabáda, aby sme šli zvestovať jeho posolstvo a na svojich ústach pocítili jeho svätý dotyk.

[359] Kristus zveril cirkvi posvätnú úlohu. Každý jej člen by mal svetu sprostredkovať nebeskú zvesť s pokladmi Božej milosti – Kristovo nevyspytateľné bohatstvo. Spasiteľ po ničom tak netuži ako mať pomocníkov, ktorí predstavia svetu jeho ducha a povahu; a svet nič tak nepotrebuje ako prejav Spasiteľovej lásky v ľuďoch. Celé nebo čaká na poslov, prostredníctvom ktorých by Boh mohol zjavovať moc kresťanstva.

Cirkev je sprostredkovateľkou Božej pravdy; Boh ju splnomocnil konať zvláštne dielo. Ak zostane Bohu verná a zachová jeho prikázania, bude v nej hojnosť milosti. Ak zostane verná svojmu poslaniu a bude ctíť svojho Pána – Izraelovho Boha – potom niet moci, ktorá by sa mohla postaviť proti nej.

Horlivosť pre Boha a jeho dielo nútila učeníkov mocne zvestovať evanjelium. Nemala by tá istá horlivosť aj v našich srdciach vzbudiť odhodlanie svedčiť o spásnej láske zjavenej v ukrižovanom Kristovi? Každý kresťan smie prednostne Spasiteľov príchod nielen radostne očakávať, ale ho aj urýchliť.

Keby si cirkev obliekla rúcho Kristovej spravodlivosti a zriekla sa všetkého, čo ju púta k svetu, zažila by úsvit nového a slávneho dňa. Zaslúbenie, ktoré dostala od Boha, je prevždy platné. Boh chce cirkev urobiť večne slávnou – na radosť mnohých pokolení. Pravda nakoniec zvíťazí napriek tomu, že ju ľudia odmietajú a zavrhnú. Aj keď sa zdá, že niekedy sa šíri len pomaly, jej pokrok sa nikdy nezastaví. Keď Božie posolstvo naráža na odpor, Boh obdarí cirkev novou silou, aby jej vplyv zvýraznil. Pravda vybavená nebeskou mocou si prerazí cestu aj cez najodolnejšie hrádze a zvíťazí nad každou prekážkou. Čo udržovalo Božieho Syna v jeho namáhavom a obetavom živote? Videl výsledky svojej práce a to ho uspokojovalo. Pri pohľade do večnosti pozoroval šťastie tých, ktorí jeho ponížením získali odpustenie a večný život. Jeho ucho počulo jasot vykúpených; počul ich spievať pieseň Mojžišovu a Baránkovu.

Aj my sme nahliadnuť do budúcej nebeskej blaženosti. Písmo nám niečo z prichádzajúcej slávy poodhaluje a výjavy, vykreslené Božou rukou, sú pozemskej cirkvi vzácnym zjavením. Vierou sme stáť na prahu večného mesta a počuť láskyplné privíta-

nie tých, čo v tomto živote spolupracujú s Kristom a pokladajú si za česť preňho i trpieť. Pri slovách: „*Pod'te, požehnaní môjho Otca,*„ kladú svoje koruny k Vykupiteľovým nohám a volajú: „*Hoden je Baránok, ktorý bol zabitý, prijať moc, bohatstvo a múdrosť, silu, česť, slávu a dobrorečenie... Sediacemu na tróne a Baránkovi dobrorečenie a česť, sláva a moc na veky vekov,*„ [Matúš 25,34](#); [Zjavenie Jána 5,12.13](#).

Tam sa vykúpení pozdravia s tými, čo ich priviedli k Spasiteľovi, a spoločne budú velebiť toho, ktorý zomrel, aby ľudia mali život, ktorý potrvá večne. Boj sa skončil. Prestal odveký spor i súženie. Vít'azný spev naplní nebesá, keď vykúpení zaspievajú radostnú pieseň: „*Hoden je Baránok, ktorý bol zabitý,*„ a predsa žije ako vít'azný premožiteľ.

[360]

„*Potom som videl...vel'ký zástup, ktorý nik nemohol spočítat', zo všetkých národov, kmeňov, plemien a jazykov. Stáli pred trónom a pred Baránkom, oblečení do bieleho rúcha, v rukách mali palmy a mohutným hlasom volali: Spása nášmu Bohu, ktorý sedí na tróne, a Baránkovi!*„ [Zjavenie Jána 7,9.10](#).

„*To sú tí, čo prichádzajú z veľ'kého súženia: oprali si rúcha a zbielili ich v Baránkovej krvi. Preto sú pred Božím trónom a dňom i nocou mu slúžia v jeho chráme. A ten, čo sedí na tróne, bude prebývať nad nimi. Už nebudú hladovať ani žízniť, nebude na nich dorážať ani slnko ani iná horúčosť, lebo Baránok, čo je v strede pred trónom, bude ich pást' a privedie ich k prameňom vôd života. A Boh im zotrie z očí každú slzu.*„ „*A už nebude smrti ani žiaľu; ani náreku ani bolesti viac nebude, lebo prvé sa pominulo,*„ [Zjavenie Jána 7,14-17](#); [7,1](#); [21,4](#).